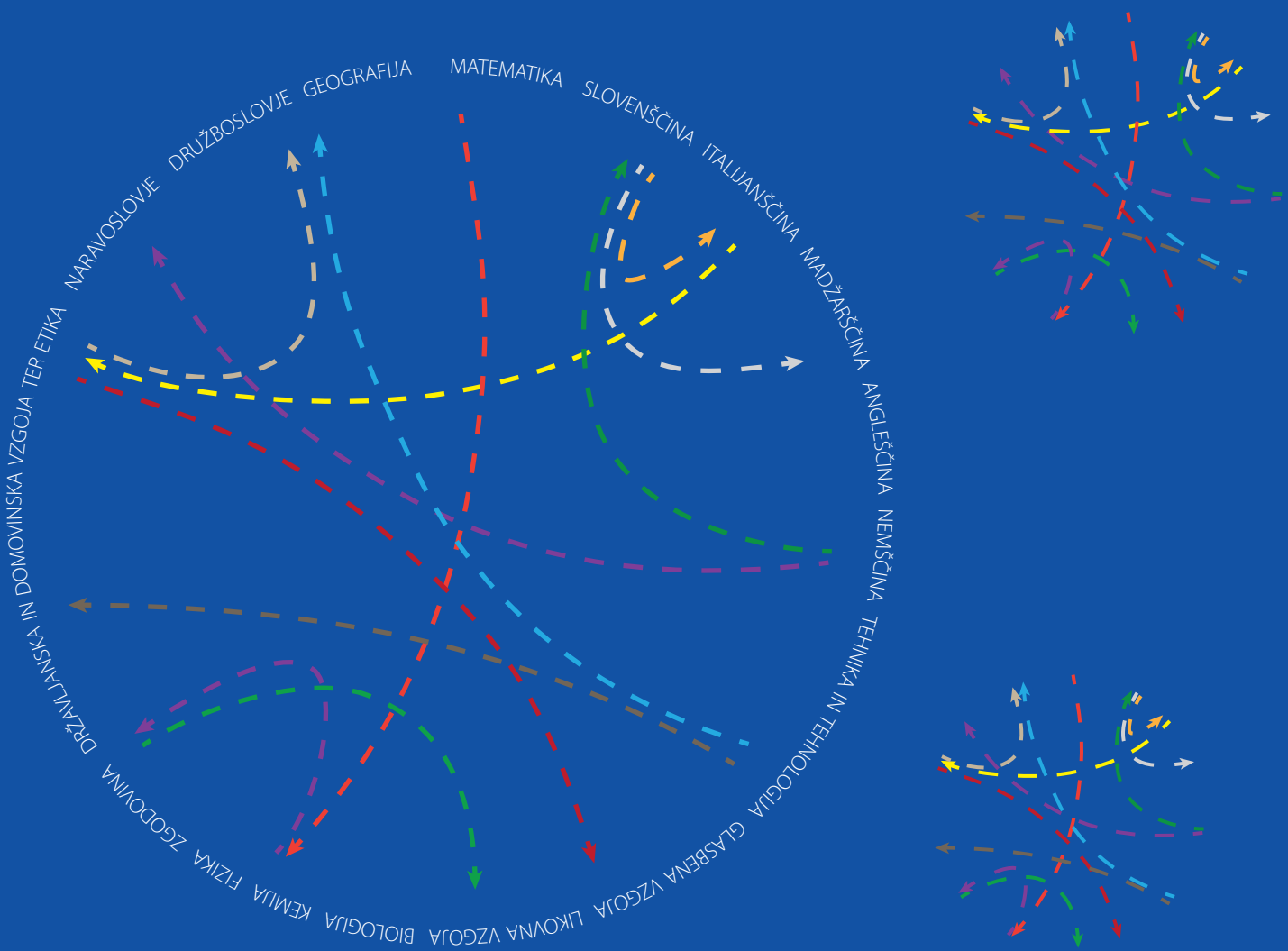
Državni izpitni center

NACIONALNO PREVERJANJE ZNANJA

Letno poročilo o izvedbi v šolskem letu 2020/2021

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2020/2021 je na podlagi 3. člena *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 30/13, 49/17) sprejela Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja na 2. redni seji, dne 8. 11. 2021.

Izdajatelj
Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja
dr. Janez Vogrinc

Založnik
Državni izpitni center
dr. Darko Zupanc

Uredniški odbor
mag. Majda Vehovec, urednica
mag. Mojca Novak, tehnična urednica
mag. Majda Jurkovič, dr. Stanka Lunder Verlič,
mag. Janja Remšak, dr. Andrejka Slavec Gornik,
mag. Mariza Skvarč, dr. Mojca Štraus,
dr. Janez Vogrinc

Avtorji prispevkov

Državna komisija
dr. Stanka Lunder Verlič
mag. Janja Remšak
mag. Mariza Skvarč
mag. Majda Vehovec
dr. Janez Vogrinc

Državni izpitni center
dr. Gašper Cankar
Alije Jagodnik
Saša Masterl
Miran Povše
Marija Prelovšek
Ana Radović
Erika Semen
dr. Andrejka Slavec Gornik
Joži Trkov
Erika Vitez
Matejka Žagar

Jezikovni pregled
mag. Bernarda Krafogel

Računalniško oblikovanje
Bojan Primožič

Predmetne komisije	
angleščina	Mojca Jerala Bedenk, Ines Jarh, mag. Barbara Lesničar, Mina Mazouzi, dr. Karmen Pižorn, Tanja Povhe, Darinka Šaubah Kovič, mag. Miha Vrčko
biologija	Alije Jagodnik, Valerija Krivec, Simona Slavič Kumer, mag. Bernarda Sopčič, dr. Jelka Strgar
domovinska in državljanska kultura in etika	dr. Marinko Banjac, Dejan Kokol, dr. Damjan Mandelc, Saša Masterl, Miša Stržinar, Klavdija Šipuš
fizika	dr. Jurij Bajc, Vesna Harej, Alije Jagodnik, Samo Zanjkovič
geografija	Saša Masterl, dr. Blaž Repe
glasbena umetnost	Inge Breznik, Alije Jagodnik, Palmira Klobas Pečnik, Anamarija Krvišek Zavec, Mira Prel, dr. Branka Rotar Pance, Zlatka Terlevič
italijanščina	dr. Sergio Crasnich
kemija	dr. Iztok Devetak, Alije Jagodnik, Tjaša Kampos, dr. Stanka Preskar, Violeta Stefanovik
likovna umetnost	dr. Matjaž Duh, Saša Masterl, Andrej Velikonja
madžarščina	Anita Gašpar Tot, Mária Pisnjak, Ilona Zadravec Szekeres
matematika	Jerneja Bone, Klavdija Cof Mlinšek, dr. Darjo Felda, Alije Jagodnik, Aleš Kotnik, Nada Nikolič, mag. Sonja Rajh, Boštjan Repovž
nižji izobrazbeni standard	Maja Garbajs, Nada Grčar, Milena Gvardjančič, dr. Mojca Lipec Stopar, Saša Masterl, Maja Poljanšek, Gregor Skumavc, mag. Aleksander Vališer, Andreja Vouk
nemščina	dr. Vesna Kondrič Horvat, Brigita Lovenjak, Breda Premzl
slovenščina	Nina Bradić, Alenka Fingušt, dr. Lara Godec Soršak, Mira Hedžet Krkač, Vanja Jesenek, mag. Renata More, Vladimir Pirc, Matejka Tirgušek
šport	Saša Masterl, dr. Brane Škof
tehnika in tehnologija	Gorazd Fišer, Alije Jagodnik, dr. Slavko Kocijančič, Samo Lipovnik, Tatjana Vičič
zgodovina	Saša Masterl, dr. Dragan Potočnik

1. izdaja
ISSN: 1581-5315

KAZALO

PREDGOVOR

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2020/2021

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij

2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino
2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino
2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino
2.2.4 Predmetna komisija za angleščino
2.2.5 Predmetna komisija za nemščino
2.2.6 Predmetna komisija za matematiko
2.2.7 Predmetna komisija za biologijo
2.2.8 Predmetna komisija za kemijo
2.2.9 Predmetna komisija za fiziko
2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo
2.2.11 Predmetna komisija za geografijo
2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino
2.2.13 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko
2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno umetnost
2.2.15 Predmetna komisija za likovno umetnost
2.2.16 Predmetna komisija za šport
2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

3.1 Vzorčenje

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

3.3 Posebnosti pri izvedbi NPZ

3.4 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

3.6 Dostava in zbiranje gradiva

3.6.1 Dostava tajnega gradiva na šole
3.6.2 Vračanje tajnega gradiva

3.7 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja

3.7.1 Usposabljanje ravnateljev za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja
3.7.2 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca
3.7.3 Moderacije navodil za vrednotenje
3.7.4 Standardizacija
3.7.5 Vrednotenje preizkusov nacionalnega preverjanja znanja
3.7.6 Vpogledi v ovrednotene preizkuse
3.7.7 Poizvedbe

3.8 Analiza kakovosti vrednotenja

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA
4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja
4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanja na izbranih območjih dosežkov
4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja
4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2020/2021
4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino
4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**
4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**
4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**
4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino
4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**
4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**
4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino
4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**
4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**
4.2.4 Predmetna komisija za angleščino
4.2.4.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine **v 6. razredu**
4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 9. razredu**
4.2.5 Predmetna komisija za nemščino
4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine **v 6. razredu**
4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**
4.2.6 Predmetna komisija za matematiko
4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**
4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **v 9. razredu**
4.2.7 Predmetna komisija za biologijo
4.2.7.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz biologije **v 9. razredu**
4.2.8 Predmetna komisija za zgodovino
4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz zgodovine **v 9. razredu**
4.2.9 Predmetna komisija za šport
4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz športa **v 9. razredu**
4.3 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami
4.3.1 Primerjava dosežkov učencev s posebnimi potrebami pri slovenščini in matematiki, ki so NPZ leta 2018 opravljali v 6. in leta 2021 v 9. razredu
4.4 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard
Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2020/2021
4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**
4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**
4.4.3 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**
4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**
4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz naravoslovja **v 9. razredu**

5 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL O IZVEDBI NPZ

6 Ugotovitve in ocene Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2020/2021

7 PRILOGE

7.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2020/2021

7.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

7.2.1 Člani Državne komisije

7.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 3.3.1: Posebnosti pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2020/21
Preglednica 3.4.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2006–2021, 9. razred
Preglednica 3.4.2: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih po vrstah prilagoditev v letu 2021, 9. razred
Preglednica 3.4.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2009–2021, 6. razred
Preglednica 3.4.4: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in po vrstah prilagoditev v letu 2021, 6. razred
Preglednica 3.5.1: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu
Preglednica 3.5.2: Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu
Preglednica 3.5.3: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu
Preglednica 3.5.4: Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu
Preglednica 3.5.5: Poizvedbe v 6. razredu
Preglednica 3.5.6: Poizvedbe v 9. razredu
Preglednica 3.7.3.1: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 6. razred
Preglednica 3.7.3.2: Število udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 9. razred
Preglednica 3.7.5.1: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 6. razreda
Preglednica 3.7.5.2: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 9. razreda
Preglednica 3.7.7.1: Poizvedbe v 6. razredu
Preglednica 3.7.7.2: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.3: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.4: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 6. razred
Preglednica 3.7.7.5: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti
Preglednica 3.7.7.6: Poizvedbe v 9. razredu
Preglednica 3.7.7.7: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.8: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.9: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.10: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.11: Delež (%) poizvedb pri biologiji med leti, 9. razred
Preglednica 3.7.7.12: Delež (%) poizvedb pri zgodovini, 9. razred
Preglednica 3.7.7.13: Delež (%) poizvedb pri športu, 9. razred
Preglednica 4.1.2.1 Primer primerjave dosežkov po regijah
Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred
Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred
Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred
Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.2.2 : Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 9. razred
Preglednica 4.2.3.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.1.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.1.3.: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.2.2.: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.2.3.: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja

Preglednica 4.2.4.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred
Preglednica 4.2.4.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred
Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.1.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred
Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.2.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred
Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred
Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri biologiji po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.3: Specifikacijska tabela, biologija, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.8.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.8.1.3: Porazdelitev dosežkov pri zgodovini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.4: Specifikacijska tabela, zgodovina, 9. razred
Preglednica 4.2.8.1.5: Dosežen indeks težavnosti in standardni odklon ter izračun Cohenov d pri sidrnih nalogah
Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri predmetu šport po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, šport, 9. razred
Preglednica 4.2.9.1.4: Dosežen indeks težavnosti in standardni odklon ter izračun Cohenov d pri sidrnih nalogah
Preglednica 4.3.1: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ v letu 2021, 9. razred
Preglednica 4.3.2: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ v letu 2021, 6. razred
Preglednica 4.4.1: Število udeležencev na NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja v 6. razredu
Preglednica 4.4.2: Število udeležencev na NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja v 9. razredu
Preglednica 4.4.1.1: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred
Preglednica 4.4.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred
Preglednica 4.4.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred
Preglednica 4.4.4.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.4.2: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred
Preglednica 4.4.5.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.5.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.5.3: Specifikacijska tabela, naravoslovje (NIS), 9. razred

KAZALO SLIK

Slika 3.1.1: Vzorčenje tretjih predmetov po slovenskih šolah
Slika 3.4.1: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ od leta 2006–2021, 9. razred
Slika 3.4.2: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ od leta 2009–2021, 6. razred
Slika 3.7.1: Potek e-vrednotenja
Slika 3.7.7.1: Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.2: Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.3: Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 6. razred
Slika 3.7.7.4: Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.5: Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.6: Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.7: Število poizvedb pri biologiji po nalogah, 9. razred
Slika 3.7.7.8: Število poizvedb po nalogah pri športu, 9. razred
Slika 3.8.1: Primer ujemanja vrednotenja ocenjevalcev z referenčnim vrednotenjem pri enem od kontrolnih preizkusov
Slika 4.1.2.1 Primer primerjave dosežkov med spoloma
Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.2.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.1.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred
Slika 4.2.2.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.2.2.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred
Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred
Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred
Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 6. razred
Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred
Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred
Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri biologiji, 9. razred
Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev točk pri biologiji, 9. razred
Slika 4.2.8.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri zgodovini, 9. razred
Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev točk pri zgodovini, 9. razred
Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri športu, 9. razred
Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri športu, 9. razred
Slika 4.3.1: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2021, 9. razred
Slika 4.3.2: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznem predmetu NPZ v obdobju od leta 2008–2021, 9. razred
Slika 4.3.3: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2021, 9. razred
Slika 4.3.4: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2021, 9. razred
Slika 4.3.5: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2021, 9. razred

Slika 4.3.6: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz biologije v letu 2021, 9. razred
Slika 4.3.7: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz zgodovine v letu 2021, 9. razred
Slika 4.3.8: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz športa v letu 2021, 9. razred
Slika 4.3.9: Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2021, 6. razred
Slika 4.3.10: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznih predmetih NPZ v obdobju od leta 2014–2021, 6. razred
Slika 4.3.11: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2021, 6. razred
Slika 4.3.12: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2021, 6. razred
Slika 4.3.13: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2021, 6. razred
Slika 4.4.1.1: Pregled dosežkov po točkah glede na število učencev
Slika 4.4.1.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.3: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini (NIS) po regijah, 6. razred.
Slika 4.4.1.4: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.5: Dosežki učencev v letih 2018 in 2019 glede na skupno povprečno število točk
Slika 4.4.1.6: Dosežki učencev v različnih delih preizkusa glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.1.7: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.8: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.10: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.11: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.12: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred
Slika 4.4.2.3: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.2.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v neumetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.2.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.2.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa
Slika 4.4.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.3: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.3.4: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po tipih nalog pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.3.6: Dosežki učencev po dodatkih k nalogam pri matematiki (NIS), 6. razred
Slika 4.4.4.1: Razporeditev po doseženih točkah
Slika 4.4.4.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred
Slika 4.4.4.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.4.8: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri naravoslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.2: Porazdelitev točk pri naravoslovju (NIS), 9. razred
Slika 4.4.5.3: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.5.4: Indeks težavnosti po posameznih vsebinskih sklopih glede na taksonomske stopnje
Slika 4.4.5.5: Zastopanost standardov glede na posamezni vsebinski sklop in celoten preizkus
Slika 4.4.5.6: Uspešnost reševanja standardov glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu

Slika 4.4.5.7: Zastopanost tipov nalog v celotnem preizkusu in po vsebinskih sklopih
Slika 4.4.5.8: Uspešnost reševanja tipov nalog glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu
Slika 4.4.5.9: Uspešnost reševanja nalog glede na dodatke in indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu

Navodila za lažje branje poročila

Ogled dokumentov PDF v načinu branja

Pri branju dokumenta lahko skrijete vse orodne vrstice in podokna za opravila ter tako povečate vidno območje zaslona. Osnovni kontrolniki za branje, na primer krmarjenje po strani in povečava, se prikažejo v delno prosojni orodni vrstici na dnu okna. Način branja odprete tako, da izberete **Pogled** > **Način branja** ali pa kliknete gumb **Način branja** v zgornjem desnem kotu orodne vrstice. Če želite delovno področje preklopiti nazaj v prejšnji pogled, še enkrat izberite **Pogled** > **Način branja**. Kliknete lahko tudi gumb **Zapri** v plavajoči orodni vrstici.

Premikanje po straneh dokumenta

V dokumentu PDF se lahko na več načinov premikate z ene strani na drugo. Veliko uporabnikov za to uporablja gumbe orodne vrstice **Krmarjenje po strani**, lahko pa uporabite tudi puščične tipke, drsni trak ali katerega od drugih načinov za premikanje naprej in nazaj v dokumentu PDF z več stranmi.

Orodna vrstica **Krmarjenje po strani** se privzeto odpre. V privzeti orodni vrstici so prikazana pogosto uporabljena orodja: **Pokaži naslednjo stran**, **Pokaži prejšnjo stran** in **Številka strani**. Orodno vrstico **Krmarjenje po strani** lahko, tako kot druge orodne vrstice, skrijete in znova odprete v meniju **Pogled,** možnost **Orodne vrstice**. Če želite dodati orodja v orodno vrstico **Krmarjenje po strani**, jo kliknite z desno miškino tipko. Izberite posamezno orodje, možnost **Pokaži vsa orodja** ali **Več orodij**, nato pa v pogovornem oknu izberite ali prekličite izbor posameznega orodja.

Premikanje po dokumentu PDF

Naredite nekaj od tega:

- Kliknite gumb **Prejšnja stran** ali gumb **Naslednja stran** v orodni vrstici.
- Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > [mesto].
- Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Stran**, v pogovorno okno **Pojdi na stran** vnesite številko strani in kliknite **V redu**.
- Pritisnite tipko **Stran gor** in **Stran dol** na tipkovnici.

Preskok na določeno stran

Naredite nekaj od tega:

- Pri prikazu ene ali dveh strani vlecite navpični drsni trak, dokler se stran ne pojavi v majhnem pojavnem prikazu.
- Vnesite številko strani, s katero želite zamenjati trenutno prikazano številko v orodni vrstici **Krmarjenje po strani**, in pritisnite **Enter**.

Sledenje preteklim ogledom

Sledenje preteklim ogledom vam omogoča, da najdete strani dokumenta PDF, ki ste jih prej gledali. Razlikovati je treba med prejšnjo in naslednjo stranjo ter prejšnjim in naslednjim pogledom. Kadar gre za strani, se pojma prejšnja in naslednja nanašata na sosednji strani, pred trenutno aktivno stranjo in za njo. Kadar gre za poglede, se prejšnji in naslednji nanašata na zgodovino ogledov. Če na primer preskakujete naprej in nazaj v dokumentu, zgodovina ogledov sledi tem korakom in vam ogledane strani pokaže v nasprotnem vrstnem redu.

1. Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Prejšnji pogled**.
2. Če želite videti nadaljnji del zgodovine premikov po dokumentu, storite nekaj od tega:
   - Ponovite prvi korak.
   - Izberite **Pogled** > **Krmarjenje po strani** > **Naslednji pogled**.

Opomba: Gumba **Prejšnji pogled** in **Naslednji pogled** lahko dodate na območje orodne vrstice, in sicer tako, da z desno miškino tipko kliknete orodno vrstico **Krmarjenje po strani** in izberete gumba v kontekstnem meniju, ali tako, da izberete možnost **Pokaži vsa orodja**.

Krmarjenje s povezavami

Povezave omogočajo preskok na druga mesta v trenutnem dokumentu, v druge dokumente PDF ali na spletna mesta. Besedilo povezav v dokumentu, razen v kazalih, je rdeče barve.

Legenda gumbov			
	 Pokaži naslednjo stran	 Prejšnji pogled
	 Pokaži prejšnjo stran	 Naslednji pogled

Krajšave

NPZ – nacionalno preverjanje znanja
DK NPZ – Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
PK – predmetna komisija za pripravo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli
Ric – Državni izpitni center
ZRSŠ – Zavod RS za šolstvo
NIS – nižji izobrazbeni standard
IT – indeks težavnosti
ID – indeks diskriminativnosti
PGO – pomočnik glavnega ocenjeva

PREDGOVOR

Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2020/21 so pripravili predsednik in člani Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja, predsedniki in člani predmetnih komisij ter sodelavci Državnega izpitnega centra.

Izvedba nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2020/21 je potekala skladno z zakonodajo, preverjanje znanja smo izvedli na standardni način. Zaradi negotovih razmer in daljšega zaprtja šol smo v marcu preverjali možnost elektronske izvedbe preverjanja znanja. V ta namen je bilo pripravljeno poskusno e-testiranje, ki ga je večina učencev preizkusila v šoli. Tako smo učence in učitelje seznanili s programom za elektronsko preverjanje in načinom reševanja, hkrati pa smo preverili tehnične zmožnosti šol. Preverjanja znanja so tudi letos obvezno opravljali učenci 6. in 9. razreda, poskusno in neobvezno tudi učenci 3. razreda. Vrednotenje je za 6. in 9. razred potekalo elektronsko. Pri e-vrednotenju so sodelovali učitelji razrednega pouka, ki učijo v drugem triletju, in predmetni učitelji. Tudi letos je e-vrednotenje potekalo brez zapletov; učitelji, ki so sodelovali pri e-vrednotenju, so prejeli podrobno informacijo o kakovosti svojega vrednotenja, za vrednotenje pa so prejeli plačilo. Letos Ric ni objavil povratne informacije o kakovosti vrednotenja učiteljev ocenjevalcev za učitelje in ravnatelje, kot je bilo predvideno v koledarju NPZ.

Nadgradnja programa za e-vrednotenje je namreč omogočila, da lahko ocenjevalci že med potekom e-vrednotenja spremljajo ustreznost svojega vrednotenja pri kontrolnih preizkusih. Program ocenjevalcu po tem, ko odda posamezen kontrolni preizkus, prikaže obvestilo, ali je bilo njegovo vrednotenje v okviru dopustnega odstopanja ali pa je od referenčnega vrednotenja (vrednotenja predmetne komisije) preveč odstopalo. V tem primeru program ocenjevalca usmeri na ogled kontrolnega preizkusa, kjer je prikazano, pri katerih nalogah se je njegovo vrednotenje razlikovalo od priporočenega.

Informacije o odstopanju od priporočenega vrednotenja ocenjevalcev v svoji skupini spremljajo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev (PGO), ki nato ocenjevalcem s težavami pri presojanju ustreznih odgovorov nudijo strokovno podporo.

Ocenjevalci so tako že med samim e-vrednotenjem seznanjeni s kakovostjo svojega dela. Na podlagi vseh informacij lahko torej svoje vrednotenje pri preostalih preizkusih ustrezno korigirajo, zato povratna informacija o kakovosti vrednotenja, ki je bila v preteklosti objavljena na eRicu, ni več smiselna.

V poskusno preverjanje znanja za učence 3. razreda so bili letos prvič vključeni tudi učenci obeh manjšin. Preverjali smo znanje učencev iz učnih jezikov in matematike. Poročilo o poteku in analize so zbrane v posebnem poročilu, ki je dostopno na spletni strani Državnega izpitnega centra.

Letno poročilo o preverjanju znanja za učence 6. in 9. razreda je izdano v elektronski obliki in je tako dostopno širši javnosti. Če bralca zanima in želi o posameznem področju izvedeti več, če si želi ogledati tudi naloge in druge podatke, o katerih govori analiza posameznih predmetnih področij, lahko uporabi spletno povezavo.

Uvodnemu poglavju, v katerem je predstavljena zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja, sledijo podrobna poročila o delu Državne komisije in vseh predmetnih komisij.

Poročila o delu komisij vsebujejo podatke o številu in tematiki sej, gradivu, ki so ga komisije pripravile in obravnavale, o sodelovanju z učitelji in izobraževanju članov predmetne komisije.

Tretje poglavje vsebuje podatke o vzorčenju, tehnični pripravi gradiva in izvedbi preverjanja znanja na šolah. Posebna pozornost je namenjena učencem s posebnimi potrebami, predvsem pregledu postopkov in vrednotenju dosežkov.

Učenci, ki obiskujejo prilagojen program z nižjim izobrazbenim standardom, so tudi letos nacionalno preverjanje znanja opravljali prostovoljno, tako ob koncu drugega kot tudi ob koncu tretjega obdobja.

V tretjem poglavju so opisani postopki dostave in zbiranja gradiva po šolah, moderacija, priprava in izvedba

vrednotenja preizkusov znanja ter število in vrsta poizvedb po končanem vrednotenju. Učenec lahko dostopa do svojega ovrednotenega preizkusa znanja s kateregakoli računalnika z dostopom do svetovnega spleta. Na enak način je omogočen vpogled tudi staršem. Predstavljena je tudi analiza kakovosti vrednotenja.

Četrto poglavje vsebuje statistične analize dosežkov in interpretacije dosežkov nacionalnega preverjanja znanja pri posameznih predmetih. Podrobne analize, ki so jih pripravile predmetne komisije, so poglobljene in strokovne in bodo zagotovo v veliko pomoč tako učiteljem na šolah, ki poučujejo posamezne predmete, kot tudi članom komisij kot smernice za delo. Predstavljeni so osnovni statistični podatki o preizkusih nacionalnega preverjanja znanja ter analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih na preizkusu.

Predstavljeni so grafični prikazi dosežkov nacionalnega preverjanja znanja, opravljena je natančna primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev po spolu, po šolah in po regijah. Analizam so dodane tudi specifikacijske tabele in dosežki po postavkah v specifikacijski tabeli. Na koncu analize so v sklepnih ugotovitvah zbrane bistvene informacije in poudarki. Prek spletne povezave lahko bralci dostopajo tudi do ostalega gradiva, ki je vezano na posamezna poglavja.

V analizah dosežkov so tudi priporočila in smernice za delo učiteljev v razredu v smeri trajnega znanja in za izboljšanje kakovosti pouka.

Ministrica dr. Simona Kustec je septembra 2020 določila štiri predmete, iz katerih so devetošolci preverjali svoje znanje, in šole, na katerih se preverja izbrani predmet. Učenci 9. razreda so preverjali znanje iz prvega tujega jezika, biologije, zgodovine in športa. Posamezni predmeti so bili enakomerno porazdeljeni po regijah.

Zunanje preverjanja znanja ostaja formativno, usmerjeno v vlogo prepoznavanja učnih potreb posameznih učencev in poglobljene povratne informacije o doseženem znanju učencev, kar učiteljem omogoča prilagajanje metod in oblik dela. Državni izpitni center je posredoval podatke o dosežkih NPZ za posamezno šolo v programu OrKa, ki omogoča neposredno uporabo teh podatkov. Prav tako so bili šolam posredovane povratne informacije o uspehu posameznega učenca pri reševanju preizkusa glede na dosežke na šoli in v državi. Za vse učence so bili dosežki na vpogled učencem in njihovim staršem prek spleta.

V petem poglavju so zbrane analize anket, ki so jih v juniju izpolnjevali ravnatelji in učitelji ocenjevalci, v šestem poglavju pa ugotovitve Državne komisije.

Iskreno se zahvaljujem vsem članom uredniškega odbora, avtorjem prispevkov in tehnični urednici za sodelovanje pri oblikovanju letošnjega poročila.

mag. Majda Vehovec, urednica

1 UVOD

1.1 Zakonska podlaga za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli

Nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli je izvedeno na podlagi navedenih predpisov oziroma dokumentov:

- *Zakona o osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 81/06 – uradno prečiščeno besedilo, 102/07, 107/10, 87/11, 40/12 – ZUJF, 63/13 in 46/16 – ZOFVI-K, 49/16 – popr.),
- *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 30/13 in 49/17),
- *Pravilnika o šolskem koledarju za osnovne šole* (Uradni list RS, št. 50/12, 56/12 – popr., 20/19 in 36/19) ter *Podrobnejših navodil o šolskem koledarju za osnovne šole za šolsko leto 2020/2021 – 2. del*,
- *Pravilnika o dokumentaciji v osnovni šoli* (Uradni list RS, št. 61/12, 51/13 in 44/21),
- *Izhodišč nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*, dostopnih na spletni strani Državnega izpitnega centra: http://www.ric.si),
- *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli 2020/2021*, dostopnih na spletni strani Državnega izpitnega centra: http://www.ric.si),
- *Koledarja nacionalnega preverjanja znanja 2020/2021*, dostopnega na spletni strani Državnega izpitnega centra: http://www.ric.si),
- *Pravil o postopku imenovanja oziroma razrešitve predsednika in članov državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli ter predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja* (št. 6034-63/2012 z dne 14. 5. 2012).

2 POROČILA

2.1 Poročilo o delu Državne komisije v šolskem letu 2020/2021

Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli (v nadaljevanju DK) je v šolskem letu 2020/21 izvedla devet rednih sej in dve korespondenčni (aprila smo potrdili spremembe *Navodil za izvedbo NPZ*, maja pa predlagane rešitve za posamezne primere, kjer je prišlo do odstopanja od izvedbenih pravil NPZ). Vse šolsko leto so v DK delovali: predsednik, dr. Janez Vogrinc, in članice DK: dr. Mojca Štraus, namestnica predsednika, dr. Andrejka Slavec Gornik, dr. Stanka Lunder Verlič, mag. Majda Vehovec, mag. Mariza Skvarč, mag. Majda Jurkovič in mag. Janja Remšak.

Na vseh sejah so bili člani DK s strani predstavnikov ZRSŠ in Rica redno seznanjeni z informacijami o poteku priprav na izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v 6. in 9. razredu osnovne šole.

Na septembrski seji smo opravili žreb kompletov preizkusov znanja in se pogovorili o pripravi *Letnega poročila o izvedbi NPZ v šolskem letu 2019/20* ter o poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu v šolskem letu 2020/21. Razprava je potekala tudi glede možnosti elektronske izvedbe NPZ v primeru, da zdravstvene razmere pomladi 2021 ne bi omogočale klasične izvedbe NPZ. Sprejet je bil sklep, da Ric do naslednje seje DK pripravi predloge izvedbe NPZ glede na predvidene možne modele izvajanja pouka za preprečevanje širjenja epidemije bolezni Covid-19 v tem šolskem letu. Prav tako so se člani DK strinjali, da se ob pripravi klasičnih preizkusov pripravijo tudi alternativni preizkusi znanja, namenjeni elektronskemu načinu izvedbe v primeru, če iz objektivnih razlogov (zaprtje šol) ne bi mogli izvesti preverjanja znanja na klasičen način. Državni izpitni center je podal pobudo za imenovanje skupine strokovnjakov, ki bi pripravila predloge izhodišč za vpeljavo nacionalnega preverjanja znanja ob koncu prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja. DK pa je izrazila podporo vključitvi jezikov okolja v nabor predmetov, ki se kot t. i. tretji predmet preverjajo z NPZ v 9. razredu, in hkrati predlagala spremembo zakona o osnovni šoli tako, da se zaradi te spremembe siceršnje število tretjih predmetov v posameznem šolskem letu ne zmanjša.

Na oktobrski seji smo potrdili *Letno poročilo o izvedbi NPZ v šolskem letu 2019/20* in *Navodila za izvedbo NPZ v osnovni šoli 2020/21*. Opravljen je bil žreb kompletov preizkusov znanja. Predstavnica Rica je predstavila predloge možnih načinov izvedbe NPZ glede na predvidene modele izobraževanja v tem šolskem letu. Osnovno vodilo DK je, da se NPZ v šolskem letu 2020/21 izvede na način, primeren takratnim okoliščinam. Člani DK smo se strinjali, da se pripravi alternativni način izvedbe NPZ v spletni aplikaciji, ki bi omogočala, da učenci NPZ opravljajo doma. Ric je bil zadolžen za pridobitev ponudb z oceno finančnih stroškov elektronske izvedbe NPZ. DK je razpravljala tudi o potrebi po imenovanju delovne skupine ravnateljev in drugih strokovnih delavcev s področja šolstva, ki bi pomagala doreči logistične podrobnosti izvedbe elektronskega NPZ.

Na novembrski seji smo opravili žreb kompletov preizkusov znanja. DK je sprejela sklep, da v nujnih primerih, ko redna seja DK ni načrtovana oz. ni nujna iz drugih razlogov, za izvedbo žreba kompletov preizkusov znanja pooblašča članico dr. Andrejko Slavec Gornik ali, v primeru njene odsotnosti, direktorja Državnega izpitnega centra dr. Darka Zupanca. O izvedbi žreba se predhodno obvesti predsednika DK, ostale člane pa s tem seznanijo na naslednji redni seji. Predstavnica Državnega izpitnega centra je DK seznanila s pripravo javnega naročila za storitve s področja elektronskega zunanjega preverjanja znanja. Predsednik Državne komisije je članice informiral o sestanku na šolskem ministrstvu glede izvedbe NPZ v letošnjem šolskem letu. Na sestanku je bilo dogovorjeno, da se v šolskem letu 2020/21 izvedeta NPZ in poskusno zunanje preverjanje znanja v 3. razredu osnovne šole. Razprava je potekala tudi o možnosti e-predpreizkusa znanja. DK se je seznanila z izvedbo predtestiranja nalog za 3. razred osnovne šole, ki je potekalo septembra l. 2020. Imenovana je bila delovna skupina ravnateljev in drugih strokovnih delavcev s področja šolstva, ki je pomagala doreči logistične podrobnosti izvedbe elektronskega NPZ.

Decembra smo poleg rednih mesečnih aktivnosti, povezanih z informacijami o poteku NPZ, opravili daljšo razpravo o izvedbi NPZ v šolskem letu 2020/21 glede na predvidene modele izvajanja pouka zaradi epidemije novega

koronavirusa. Razpravljali smo o možnosti elektronskega zunanjega preverjanja znanja. DK je sklenila, da bo v ta namen pripravljen e-predpreizkus, katerega cilj je seznanitev učencev in učiteljev s programom za elektronsko preverjanje (kako zmogljiv je sistem v tehničnem smislu, kako prijazen je do uporabnikov in kako uspešno učenci pristopajo k taki izvedbi). Članom DK je bilo podano poročilo o izvedbi predtestiranja nalog za 3. razred osnovne šole. Poskusno zunanje preverjanje znanja v 3. razredu osnovne šole je v preteklem šolskem letu zaradi epidemije odpadlo, zato so jeseni pripravljene preizkuse reševali učenci letošnjega četrtega razreda na 20-ih osnovnih šolah. Povprečna dosežka sta bila nižja pri slovenščini in matematiki kot v preteklih letih, pri jezikih obeh manjšin, ki sta se na tej starostni stopnji preverjala prvič, pa primerjave s preteklimi leti niso možne. Na seji smo tudi podaljšali mandat konzulentom predmetne komisije za slovenščino, predmetne komisije za matematiko, predmetne komisije za madžarščino in predmetne komisije za italijanščino, ki so bili imenovani za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu do izteka mandatnega obdobja predmetnih komisij.

Na januarski seji smo bili člani DK seznanjeni, da je bil javni razpis za storitve s področja elektronskega zunanjega preverjanja znanja zaključen in da je bila sklenjena pogodba z izbranim ponudnikom. Poskusno e-preverjanje znanja bo potekalo marca. Februarja pa bo organiziran sestanek z ravnatelji osnovnih šol, na katerem se bodo seznanili z vsemi bistvenimi informacijami glede letošnje izvedbe NPZ. DK se je strinjala, da se pripravi besedilo o pomenu NPZ in razlogih za nujnost izvedbe le-tega v letošnjem šolskem letu. DK se je seznanila z obrazložitvijo predmetne komisije za italijanščino glede opravljenega predtestiranja nalog za učence 3. razreda, pri katerih se je pokazal nižji indeks zanesljivosti. Imenovan je bil konzulent predmetne komisije za nemščino.

Februarja smo se člani DK seznanili s potekom priprav na izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2020/21 in s potekom priprav na pilotno e-testiranje znanja, ki bo potekalo med 22. in 26. 3. 2021. Na seji smo tudi razpravljali o srečanju z ravnatelji osnovnih šol, načrtovanim 5. 3. 2021 (prvotno je bilo načrtovano za mesec februar, zaradi šolskih počitnic pa je bilo prestavljeno na marec). Namen srečanja je predstavitev pomena NPZ v letošnjem šolskem letu, ko je bil pouk veliko časa organiziran na daljavo, in predstavitev celovitega načrta in namena evalvacijske raziskave šolanja na daljavo, ki jo vodi MIZŠ. Ravnatelji bodo seznanjeni še z relevantnimi informacijami o izvedbi pilotnega e-testiranja. DK je imenovala skupino konzulentov za pripravo izhodišč izvedbe NPZ v 3. razredu in konzulentko predmetne komisije za angleščino.

Marca je bila izpeljana razširjena seja DK, kateri sta se pridružila državni sekretar MIZŠ mag. Damir Orehovec in direktor Državnega izpitnega centra dr. Darko Zupanc. Po posvetu z ravnatelji osnovnih šol smo sprejeli odločitev, da bo izvedba NPZ v šolskem letu 2020/21 potekala v klasični obliki, skladno z dosedanjo prakso. Postopki pilotnega e-testiranja pa se izvedejo skladno s predvidenim rokovnikom. Na seji prisotni smo se strinjali, da je treba pilotno e-testiranje dodatno osmisliti v smeri, da se na državni ravni začnejo priprave na možnost e-preverjanja in e-ocenjevanja v šolstvu, zaradi česar se morajo razvijati digitalne zmožnosti učencev ter preveriti pripravljenost vseh deležnikov za tak način preverjanja in ocenjevanja znanja. Člani DK smo se strinjali, da se na konec pilotnega e-testiranja doda nekaj vprašanj za učence (vtisi po zaključenem reševanju), z anketnim vprašalnikom pa se bo za mnenje povprašalo tudi strokovne delavce in ravnatelje.

Na majski seji je DK potrdila vsebinsko zasnovo ankete za ravnatelje osnovnih šol za leto 2021. Člani DK smo bili seznanjeni o izvedbi zunanjega poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu, v katerem je sodelovalo 138 šol. K sodelovanju so se prijavile vse šole z narodnostno mešanih območij Prekmurja in Slovenske Istre, kar pomeni skupaj 5.715 prijavljenih učencev 3. razreda. Podatki o udeležbi po statističnih regijah kažejo, da je v četrtem letu zunanjega poskusnega preverjanja v 3. razredu le-ta najmanjša v osrednjeslovenski regiji, najvišja pa v pomurski, obalno-kraški in posavski regiji. DK se je strinjala s predlogom Državnega izpitnega centra, da se po realiziranem poskusnem preverjanju v 3. razredu ponovno ovrednoti 300 preizkusov učencev pri slovenščini in pri matematiki ter se na ta način preveri kakovost vrednotenja po šolah. Člani DK smo bili seznanjeni z izvedbo pilotnega e-testiranja, h kateremu je bilo v 9. razredu povabljenih 18.961 učencev iz 461 OŠ, opravilo pa ga je 17.620 oz. 92,9 % vseh. Program so preizkusili tudi učenci 6. razredov; od povabljenih 21.750 učencev je pilotno e-testiranje opravilo 20.190 oz. 92,8 % učencev. Pri e-testiranju v 9. razredu so sodelovale vse osnovne šole, v 6. pa vse razen ene. Velika večina učencev je pilotno e-testiranje opravila v šoli, čeprav ga je bilo možno opraviti tudi doma v popoldanskem času. Sodeč po odgovorih na dodatna vprašanja, ki so bila učencem ponujena v spletni aplikaciji po opravljenih preizkusih, so učitelji in učenci nad to novo obliko preverjanja znanja navdušeni, še nekoliko bolj učenci 6. razreda, reševanje prek računalnika (ali tablice) pa se je večini zdelo preprosto in bi si elektronskega načina preverjanja znanja želeli tudi v prihodnje. Člani DK smo bili seznanjeni, da je bil objavljen javni poziv za učitelje, ki bi želeli sodelovati v predmetnih komisijah za NPZ v novem mandatnem obdobju (2021–2025). DK je določila predlog seznama predmetov za določitev tretjega predmeta na NPZ, ki ga bodo opravljali učenci 9. razreda v šolskem letu 2021/22. Imenovan je bil uredniški odbor *Letnega poročila o izvedbi NPZ za šolsko leto 2020/21*.

Na junijski seji smo bili člani DK seznanjeni o letošnjih dosežkih učencev na NPZ. Podatki ne kažejo večjih odstopanj glede na dosežke v preteklih letih. Prav tako ni zaznati posebnih sprememb pri dosežkih učencev s posebnimi potrebami v primerjavi s povprečnimi dosežki učencev brez posebnih potreb. Kar zadeva uspešnost reševanja t. i. sidrnih nalog (nalog, ki so bile v NPZ vključene že v preteklih letih), ni enoznačnega povzetka, saj so dosežki v primerjavi s preteklimi leti po nalogah različni (pri nekaterih nalogah so letošnji dosežki višji, pri nekaterih pa nižji).

Dosežki učencev so bili predstavljeni tudi na tiskovni konferenci, ki je bila organizirana 28. junija 2021. Na seji je bil sprejet sklep, da se vse srednje šole seznanijo z dosežki učencev 9. razreda na NPZ, pošljejo pa se jim tudi navodila, ki jih prejmejo učitelji za delo pri pouku, in povezavo do opisov dosežkov. Obravnavali smo tudi posamezne primere, kjer je prišlo do odstopanj od izvedbenih navodil NPZ, in sprejeli ustrezne sklepe. Začeli smo s pripravo *Letnega poročila o izvedbi NPZ v šolskem letu 2020/21*. Določili smo seznam predmetov za določitev tretjega predmeta na NPZ, ki ga bodo opravljali učenci 9. razreda v šolskem letu 2021/22. DK je sprejela vsebino informativne knjižice *Informacije za učence in starše za šolsko leto 2021/22*. Imenovani so bili konzulenti predmetne komisije za slovenščino.

Na delo DK je tudi v šolskem letu 2020/21 vplivala razglasitev epidemije, povezane z novim koronavirusom SARS-CoV-2. To je predvsem vplivalo na vsebinske razprave in sprejemanje vsebinskih odločitev. Člani DK smo veliko časa namenili razpravam o različnih možnostih izvedbe NPZ v zdravstveno zahtevnih in nepredvidljivih razmerah. Zadovoljni smo, da je v letošnjem letu NPZ potekal na običajen način v 6. in 9. razredu, da smo izpeljali poskusno zunanje preverjanje znanja v 3. razredu in izpeljali tudi pilotno e-testiranje znanja. Delo DK je potekalo na način, da so bile vse tekoče obveznosti pravočasno opravljene. Za to gre največja zasluga predsednikom in članom predmetnih komisij ter pomoči zaposlenih na Državnem izpitnem centru, ki so kljub težki situaciji svoje delo opravili strokovno korektno.

2.2 Poročilo o delu predmetnih komisij

Osnovna naloga predmetnih komisij (PK), opredeljena v *Pravilniku o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli*, je priprava in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja, poleg te pa člani predmetnih komisij pripravljajo še vrsto drugega gradiva (npr. gradivo za spletne strani Državnega izpitnega centra, gradivo za sklice študijskih skupin, predstavitve za izobraževanje učiteljev o NPZ, prispevke za letno poročilo), sodelujejo na izobraževanjih učiteljev in pomočnikov glavnih ocenjevalcev ter se udeležujejo tudi različnih usposabljanj na temo zunanjega preverjanja in ocenjevanja znanja.

Število članov v komisiji je od komisije do komisije različno, odvisno je od števila preverjanj pri nekem predmetu. Tako PK za slovenščino, italijanščino, madžarščino, angleščino, nemščino in matematiko pripravljajo gradivo za NPZ v 6. razredu in NPZ v 9. razredu; PK za geografijo, zgodovino in glasbeno umetnost poleg gradiva za NPZ v 9. razredu pripravljajo tudi preizkuse znanja z nacionalnimi vsebinami; PK za fiziko, kemijo, biologijo, tehniko in tehnologijo, domovinsko in državljansko kulturo in etiko, likovno umetnost in šport pripravljajo gradivo za NPZ samo v 9. razredu; PK za nižji izobrazbeni standard pa pripravlja gradivo za pet predmetov za NPZ v 9. razredu in tri predmete v 6. razredu. Predmetno komisijo sestavljajo predsednik in najmanj trije člani, od katerih sta vsaj dva učitelja in en svetovalec Zavoda RS za šolstvo. Predsednik predmetne komisije sklicuje in vodi seje PK, odgovoren je za usklajeno delovanje komisije, strokovnost pripravljenega gradiva, pravočasno oddajo gradiva in varovanje tajnosti.

Predmetna komisija, katere predmet se v tekočem šolskem letu preverja na NPZ, izmed svojih članov predlaga glavnega ocenjevalca; slednjega ob soglasju predsednika PK za eno leto imenuje direktor Rica. Glavni ocenjevalec je praviloma predmetni učitelj v osnovni šoli, njegove poglavitne naloge pa so sledeče: (1) skupaj z višjim svetovalcem Rica in predmetno komisijo organizira in izvede izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca; (2) vodi moderacijo in poskrbi za vnos dopolnil v *Navodila za vrednotenje*; (3) vodi postopek standardizacije (v sodelovanju s predmetno komisijo izbere, ovrednoti in potrdi preizkuse znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo); (4) spremlja in nadzira ter analizira kakovost vrednotenja; (5) sodeluje v postopku poizvedb.

2.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za slovenščino 54 sej* s temi vsebinami:

- dogovor o razporeditvi in poteku dela PK,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor besedil,
- pregled in priprava nalog za 6. in 9. razred,
- priprava preizkusov znanja, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za 6. in 9. razred,
- izbor in pregled nalog za pilotno e-testiranje,
- preizkušanje programa za pilotno e-testiranje,
- analiza rešenih nalog pri pilotnem e-testiranju,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (9. razred),
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (6. razred),
- priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
- priprava informacij o preizkusu znanja iz slovenščine za 6. in 9. razred za šol. l. 2021/22,
- pregled rezultatov in interpretacije,
- priprava prispevka za letno poročilo.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za NPZ iz slovenščine za 6. razred,
- gradivo za NPZ iz slovenščine za 9. razred,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ iz slovenščine,

– opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ iz slovenščine,
– informacije o preizkusu znanja iz slovenščine za 6. razred za šol. l. 2021/22,
– informacije o preizkusu znanja iz slovenščine za 9. razred za šol. l. 2021/22,

prispevek za letno poročilo.

Sodelovanje z učitelji:

– na moderaciji navodil za vrednotenje za 6. in za 9. razred,
– med izvedbo e-vrednotenja.

Izobraževanje članov komisije:

– Vanja Jesenek se je udeležila 8-urnega izobraževanja o programu OrKa.

---

* Od tega je bilo 19 sej namenjenih poskusnemu preverjanja znanja v 3. razredu (vsi podatki bodo predstavljeni v *Poročilu o poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu*).

2.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

Število sej in obravnavana tematika:

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija petnajst sej (od tega deset za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu) s temi vsebinami:

– dogovor o razporeditvi in poteku dela PK (italijanščina kot prvi jezik; podkomisija za italijanščino kot drugi jezik na narodnostno mešanem območju Slovenske Istre v šolskem letu 2020/21 ni bila aktivna),
– interno usposabljanje za pripravo nalog,
– opredelitev in usklajevanje nalog po rokovniku,
– izvedba nalog glede na rokovnik (priprava preizkusa znanja za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu ter preizkusov znanja za 6. in 9. razred, izvedba moderacije in vrednotenja poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu ter preverjanja znanja v 6. in 9. razredu), usklajevanje elektronske različice preizkusa za pilotno e-testiranje za 6. in 9. razred in analiza rezultatov, priprava analiz za poskusno preverjanje znanja (3. razred) ter priprava analiz za 6. in 9. razred, priprava letnih poročil.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

– gradivo za poskusno preverjanje znanja iz italijanščine v 3. razredu,
– gradivo za NPZ iz italijanščine v 6. razredu
– informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 6. razredu,
– informacija o preizkusu znanja iz italijanščine v 9. razredu,
– zgledi nalog po sodobnih pristopih (interno izobraževanje).

Sodelovanje z učitelji:

– na študijskih srečanjih (pedagoški svetovalec za šole z italijanskim učnim jezikom),
– na usposabljanjih.

Izobraževanje članov komisije:

Člani komisije so se izobraževali v okviru:

– rednih sej predmetne komisije za italijanščino (usposabljanje je vodil predsednik komisije dr. Sergio Crasnich),
– nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja za šolsko leto 2020/21 v Sloveniji (oktober 2020, avgust 2021).

2.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

Število sej in obravnavana tematika na sejah:

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za madžarščino 22 sej (od tega 8 sej za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu) s temi vsebinami:

- evalvacija dela v šolskem letu 2019/20,
- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- izbor besedil za preizkuse znanja,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje in specifikacijske tabele za poskusno preverjanje znanja iz madžarščine za 3. razred,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje in specifikacijske tabele za preizkus znanja za 6. razred,
- priprava nalog, oblikovanje navodil za vrednotenje in specifikacijske tabele za preizkus znanja za 9. razred,
- priprava poročil in analiz.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za poskusno preverjanje znanja iz madžarščine v 3. razredu,
- izbor nalog za pilotno e-testiranje in prilagoditev navodil,
- gradivo za NPZ iz madžarščine v 6. razredu (en komplet),
- gradivo za NPZ iz madžarščine v 9. razredu (dva kompleta),
- dodatna navodila pomočniku bralcu za 6. razred,
- poročilo o pretestiranju iz madžarščine v 4. razredu,
- poročilo o poskusnem preverjanju znanja iz madžarščine v 3. razredu,
- analiza dosežkov NPZ iz madžarščine v 6. razredu,
- analiza dosežkov NPZ iz madžarščine v 9. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz madžarščine v 6. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz madžarščine v 9. razredu,
- poročilo o delu predmetne komisije.

Sodelovanje z učitelji:

Zaradi epidemioloških razmer in neizvajanja NPZ v letu 2020 PK ni imela organiziranega srečanja z učitelji.

Izobraževanje članov komisije:

Članice PK nismo imele posebnega izobraževanja na temo zunanjega preverjanja znanja.

2.2.4 Predmetna komisija za angleščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je predmetna komisija imela 37 sej z naslednjimi vsebinami:

- priprava delovnega načrta,
- pregled in priprava testnih nalog za 6. in 9. razred,
- priprava slušnih besedil, priprava posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za preizkuse znanja ob koncu 6. in 9. razreda,
- sestava preizkusov za 6. in 9. razred,
- izobraževanje in praktičen preizkus textmapping metode pri pripravi slušnih nalog,
- izbor in pregled nalog za pilotno e-testiranje,
- preizkušanje programa za pilotno e-testiranje,
- analiza rešenih nalog pri pilotnem e-testiranju,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju za 6. in 9. razred,
- podroben pregled dosežkov učencev v 6. in 9. razredu,
- priprava opisov dosežkov za 6. in 9. razred,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- pregled in potrditev strukture preizkusa znanja iz angleščine za šolsko leto 2021/2022.

Gradiva, ki jih je pripravila PK:

- gradivo za NPZ iz angleščine v 6. razredu,
- gradivo za NPZ iz angleščine v 9. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz angleščine v 6. razredu,
- informacija o preizkusu znanja iz angleščine v 9. razredu,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda pri NPZ iz angleščine,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ iz angleščine,
- prispevek za letno poročilo 2020/2021.

Sodelovanje z učitelji:

- na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2021),
- med izvedbo e-vrednotenja (maj 2021).

Izobraževanje članov komisije:

Člani so se udeležili različnih webinarjev na temo jezikovnega testiranja, in sicer:

- Darinka Šaubah Kovič in Michelle Korelec: *The CEFR Companion Volume: A Key resource for Inclusive Plurilingual Education* (videokonferenca, Council of Europe, 16. in 17. 12. 2020);
- Mina Mazouzi:
  - *Assessing online: Adapting our assessment practices to the new normal* (webinar, Oxford University Press, 1. 10. 2020),
  - *Language Assessment Literacy* (webinar, Oxford University Press, 14. 10. 2020),
  - *Test preparation: how to use courseware to prepare effectively for 4 skills tests* (Pearson English webinar, 17. 11. 2020),
  - *How to choose the right assessments along the journey to proficiency* (Pearson English webinar, 17. 11. 2020)
  - *Breaking protocol: The new realities of assessment with social distancing* (Pearson English webinar, 17. 11. 2020),

  - *Creating a solid base for assessment: Best practices for creating and using scoring rubrics in your classroom and in testing* (Pearson English webinar, 17. 11. 2020);
- Mojca Jerala-Bedenk:
  - *Practical tips for assessing young learners in the classroom, Instant ideas for developing exam skills online, offline and somewhere in between* (v okviru Global School Festival, založba Cambridge, 24. 11. do 26. 11. 2020),
  - *Moving assessment online* (v okviru webinarja ELT Together 2020, Oxford University Press, oktober 2020),
  - *21st century skills and the new age of digital learning* (Express Publishing, 17. 11. 2020);
- Miha Vrčko: Cambridge English Webinars:
- Understanding and using the CEFR for teaching and learning,
- Targeting tasks for teenagers: age-appropriate exam content,
- Understanding assessment – what every teacher should know,
- Computer-based Testing for Cambridge English: Young Learners.
- Karmen Pižorn, Darinka Šaubah Kovič, Miha Vrčko, Michelle Korelec so se med 28. in 30. 4. 2021 udeležili udeležili spletnega simpozija ALTE z naslovom *Safeguarding the Future of Multilingual Assessment in the Covid world*.

2.2.5 Predmetna komisija za nemščino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za nemščino 32 sej s temi vsebinami:

- priprava delovnega načrta za tekoče šolsko leto,
- pregled in priprava nalog za 6. in 9. razred,
- priprava slušnih posnetkov, navodil za vrednotenje in specifikacijskih tabel za nacionalne preizkuse znanja ob koncu 6. in 9. razreda,
- sestava nacionalnih preizkusov za 6. in 9. razred,
- izbor in pregled nalog za pilotno e-testiranje,
- preizkušanje programa za pilotno e-testiranje,
- analiza rešenih nalog pri pilotnem e-testiranju,
- moderacija navodil za vrednotenje in izbira preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo pri e-vrednotenju (6. in 9. razred),
- pregled dosežkov učencev v 6. in 9. razredu,
- priprava opisov dosežkov (6. in 9. razred),
- analiza sidrnih nalog,
- priprava prispevka za letno poročilo,
- pregled in potrditev strukture nacionalnega preizkusa znanja iz nemščine (6. in 9. razred).

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz nemščine za 6. razred,
- gradivo za nacionalno preverjanje znanja iz nemščine za 9. razred,
- informacije o preizkusu znanja iz nemščine za 6. razred,
- informacije o preizkusu znanja iz nemščine za 9. razred,
- opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine,
- opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine,
- prispevek za letno poročilo.

Sodelovanje z učiteljicami in učitelji:

- na moderaciji navodil za vrednotenje (maj 2021),
- med izvedbo e-vrednotenja (maj 2021).

Izobraževanje članic komisije:

- Članice so se izobraževale v okviru svojih šol oz. institucij.
- Članice so se izobraževale v okviru študijskih skupin.
- Brigita Lovenjak in Monika Krančič sta se udeležili videokonference *The CEFR Companion Volume: A Key resource for Inclusive Plurilingual Education* (Council of Europe, 16. in 17. 12. 2020).
- Monika Krančič je sodelovala v prednostni nalogi RNUUO (udeležba na delovnih srečanjih).
- Renata Jakič se je udeležila številnih spletnih izobraževanj, ki ji bodo v pomoč pri nadaljnji pripravi nalog.

2.2.6 Predmetna komisija za matematiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za matematiko 40 sej (od tega je bilo 21 sej namenjenih pripravi gradiva za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu) s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2019/20,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim *Rokovnikom dela za PK*,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- izbira pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami za 6. in 9. razred,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb v preizkuse znanja za 6. in 9. razred,
- moderacija navodil za vrednotenje za 6. in 9. razred,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja za 6. in 9. razred,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo v 6. in 9. razredu,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja v 6. in 9. razredu,
- analiza napak pri vrednotenju in poizvedb v 6. in 9. razredu,
- pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 6. in 9. razredu,
- oblikovanje opisov dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev v 6. in 9. razredu,
- priprava dodatne razlage k povratni informaciji ocenjevalcem v 6. in 9. razredu,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2020/21,
- potrditev strukture preizkusa za 6. in 9. razred za šolsko leto 2021/22.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja v 6. in 9. razredu,
- gradivo za poskusno preverjanje znanja v 3. razredu,
- prispevki za letno poročilo 2020/21.

2.2.7 Predmetna komisija za biologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za biologijo 13 sej s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2019/20,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim *Rokovnikom dela za PK*,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- izbira pomočnikov glavnega ocenjevalca za e-vrednotenje,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- pregled popravkov pregledovalca preizkusov znanja in lektorskih popravkov ter vnos sprememb v preizkuse znanja,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- izbor preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja,
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo,
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja,
- analiza napak pri vrednotenju in poizvedb,
- pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja,
- oblikovanje opisov dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev,
- priprava dodatne razlage k povratni informaciji ocenjevalcem,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2020/21,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2021/22.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- prispevki za letno poročilo 2020/21.

2.2.8 Predmetna komisija za kemijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za kemijo dve seji s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2019/20,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim *Rokovnikom dela za PK*,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2020/21,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2021/22.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- prispevki za letno poročilo 2020/21.

2.2.9 Predmetna komisija za fiziko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za fiziko dve seji s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2019/20,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim *Rokovnikom dela za PK*,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2020/21,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2021/22.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- prispevki za letno poročilo 2020/21.

2.2.10 Predmetna komisija za tehniko in tehnologijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za tehniko in tehnologijo štiri seje s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2019/20,
- dogovor o razporeditvi in poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim *Rokovnikom dela za PK*,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2020/21,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2021/22.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- prispevki za letno poročilo 2020/21.

2.2.11 Predmetna komisija za geografijo

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za geografijo enajst elektronskih sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- uvajanje svetovalca ZRSŠ kot novega člana predmetne komisije,
- seznanitev s programom za e-testiranje,
- seznanitev s pripravo in izvedbo e-testiranja,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2021/22,
- priprava poročila o delu predmetne komisije za letno poročilo 2020/21.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- poročilo o delu predmetne komisije za letno poročilo 2020/21.

2.2.12 Predmetna komisija za zgodovino

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za zgodovino 33 sej (od tega 14 elektronskih) s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z *Rokovnikom dela za predmetne komisije*,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- izbor in umestitev sidrnih nalog v preizkuse znanja za nacionalno preverjanje znanja 2021,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja,
- seznanitev s programom za e-testiranje,
- seznanitev s pripravo in izvedbo e-testiranja,
- priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- izbor pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- priprava na izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- izvedba izobraževanja za pomočnike glavnega ocenjevalca,
- priprava na moderacijo navodil za vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- standardizacija,
- pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja,
- priprava opisov dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2021/22,
- dogovor o kontrolnem ocenjevanju 10 odstotkov preizkusov znanja NPZ 2021,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2020/21.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- opisi dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev,
- prispevek za letno poročilo 2020/21.

2.2.13 Predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za domovinsko in državljansko kulturo in etiko sedem elektronskih sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2021/22,
- priprava poročila o delu predmetne komisije za letno poročilo 2020/21.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- poročilo o delu predmetne komisije za letno poročilo 2020/21.

2.2.14 Predmetna komisija za glasbeno umetnost

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za glasbeno umetnost tri seje s temi vsebinami:

- pregled prispevkov v letnem poročilu 2019/20,
- dogovor o razporeditvi in o poteku dela predmetne komisije v skladu s prejetim *Rokovnikom dela za PK*,
- pregled gradiva za nacionalno preverjanje znanja iz obstoječe baze oddanih preizkusov znanja,
- priprava nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in specifikacijskimi tabelami,
- priprava prispevkov za letno poročilo 2020/21,
- potrditev strukture preizkusa za šolsko leto 2021/22.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- prispevki za letno poročilo 2020/21.

2.2.15 Predmetna komisija za likovno umetnost

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za likovno umetnost tri elektronske seje s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2021/22,
- priprava poročila o delu predmetne komisije za letno poročilo 2020/21.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

- gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
- poročilo o delu predmetne komisije za letno poročilo 2020/21.

2.2.16 Predmetna komisija za šport

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za šport 28 sej s temi vsebinami:

- dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z *Rokovnikom dela za predmetne komisije*,
- izbor glavnega ocenjevalca,
- priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
- izbor in umestitev sidrnih nalog v preizkuse znanja za nacionalno preverjanje znanja 2021,
- pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja,
- seznanitev s programom za e-testiranje,
- seznanitev s pripravo in izvedbo e-testiranja,
- priprava na izvedbo preverjanja znanja,
- izbor pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- priprava na izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca,
- izvedba izobraževanja za pomočnike glavnega ocenjevalca,
- priprava na moderacijo navodil za vrednotenje,
- moderacija navodil za vrednotenje,
- standardizacija,

– pregled dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja,
– priprava opisov dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev,
– potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2021/22,
– dogovor o kontrolnem ocenjevanju 10 odstotkov preizkusov znanja NPZ 2021,
– priprava prispevkov za letno poročilo 2020/21.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

– gradivo za nacionalno preverjanje znanja,
– opisi dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev,
– prispevek za letno poročilo 2020/21.

2.2.17 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Število sej in obravnavana tematika

V šolskem letu 2020/21 je imela predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard 44 (od tega 24 elektronskih) sej s temi vsebinami:

– dogovor o načrtu dela predmetne komisije v skladu z *Rokovnikom dela predmetne komisije*,
– izbor glavnega ocenjevalca za 6. r in za 9. razred,
– pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja v 6. razreduz navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
– pregled nalog za nacionalno preverjanje znanja v 9. razredu z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
– priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja v 6. razredu z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
– priprava novih nalog za nacionalno preverjanje znanja v 9. razredu z navodili za vrednotenje in parametri specifikacijske tabele,
– pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja za NPZ v 6. razredu,
– pregled pripomb zunanjih pregledovalcev preizkusov znanja za NPZ v 9. razredu,
– priprava dodatnih navodil za pomočnika bralca pri slovenščini za 6. razred,
– priprava dodatnih navodil za pomočnika bralca pri slovenščini za 9. razred
– priprava na izvedbo preverjanja znanja,
– moderacija in vrednotenje preizkusov NPZ za 6. razred,
– moderacija in vrednotenje preizkusov NPZ za 9. razred,
– izvedba poizvedb 9. razreda s strani glavnega ocenjevalca,
– pregled dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja,
– pregled dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja,
– sestava opisov dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev 6. razreda in priprava specifikacijske tabele za objavo,
– sestava opisov dosežkov nacionalnega preverjanja znanja učencev 9. razreda in priprava specifikacijske tabele za objavo,
– potrditev strukture preizkusov znanja za šolsko leto 2021/22,
– priprava prispevkov za letno poročilo 2020/21.

Gradivo, ki ga je pripravila predmetna komisija:

– gradivo za nacionalno preverjanje znanja za 6. razred,
– gradivo za nacionalno preverjanje znanja za 9. razred,
– prispevki za letno poročilo 2020/21.

3 PRIPRAVA IN IZVEDBA NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

3.1 Vzorčenje

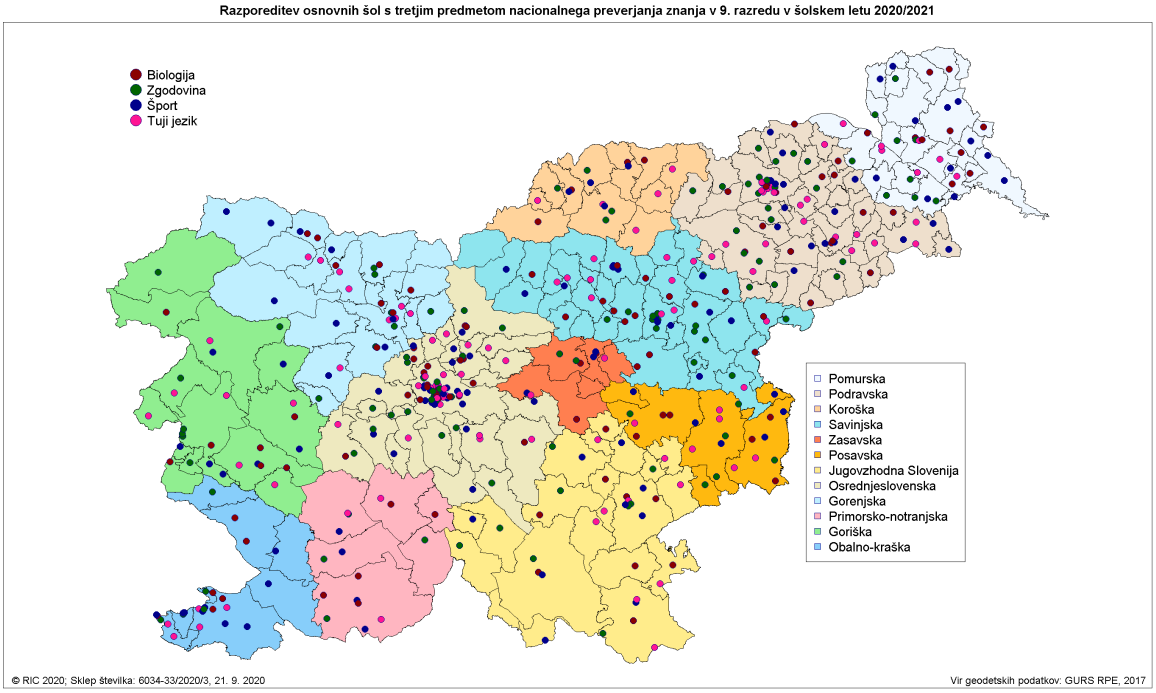
V skladu s 66. členom *Zakona o osnovni šoli* in 4. členom *Pravilnika o nacionalnem preverjanju znanja v osnovni šoli* minister, pristojen za šolstvo, vsako leto določi tretji predmet, tako da septembra med obveznimi predmeti 8. in 9. razreda, po predhodni pridobitvi mnenja Strokovnega Sveta RS za splošno izobraževanje, izbere največ štiri predmete, pri katerih se bo v tekočem šolskem letu izvedlo nacionalno preverjanje znanja pri tretjem predmetu. Obenem minister določi, iz katerega tretjega predmeta se bo preverjalo znanje z nacionalnim preverjanjem znanja na posamezni osnovni šoli.

Državni izpitni center je za šolsko leto 2020/21 pripravil predlog seznama osnovnih šol z določenimi tretjimi predmeti za nacionalno preverjanje znanja in ga posredoval ministru, pristojnemu za šolstvo. Čeprav vsi učenci ne pišejo istega tretjega predmeta, še vedno želimo pridobiti kar največ informacij o znanju slovenskih učencev. Nabor šol, na katerih se izvaja nacionalno preverjanje znanja iz posameznega tretjega predmeta, se tako določi z vzorčenjem, s katerim želimo zagotoviti kar največjo reprezentativnost dobljenih rezultatov za vse slovenske šole. Postopek določanja tretjega predmeta posamezni šoli je potekal po načelih naključnega razvrščanja šol v skupine, ki naj bi izvajale določenega od tretjih predmetov. Ta postopek imenujemo tudi vzorčenje šol za posamezni predmet. Vzorčenje šol je potekalo po statističnih regijah Slovenije, tako da so vsi štirje tretji predmeti v posamezni regiji zastopani enakovredno. Upoštevano je bilo tudi načelo o enakomerni zastopanosti posameznega tretjega predmeta med različno velikimi šolami. Velikost šole je lahko po izkušnjah drugih raziskav posredno povezana z dosežki na preverjanjih znanja.

Po preučitvi pobud šol je Državna komisija za vodenje nacionalnega preverjanja znanja sprejela sklep, s katerim se od šolskega leta 2018/19 dalje vzorčenje spremeni na način, da šole ne morejo imeti v dveh letih zaporedoma tujega jezika. To seveda ne velja za šole, ki imajo skladno z zakonom kot tretji predmet vedno določen tuji jezik.

Na sliki 3.1.1 je predstavljeno, kako so bili posamezni od tretjih predmetov razporejeni po slovenskih osnovnih šolah.

Slika 3.1.1: Vzorčenje tretjih predmetov po slovenskih šolah

3.2 Priprava gradiva za nacionalno preverjanje znanja

V skladu z *Navodili za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2020/2021* in v rokih, določenih s koledarjem za šolsko leto 2020/21, smo tudi letos pripravljali in tiskali gradivo za nacionalno preverjanje znanja.

V začetku septembra leta 2020 smo objavili knjižico *Devetletna osnovna šola, informacija za učence in starše*, njena prevoda v italijanščino (*Scuola elementare, informazioni per gli alunni e per i genitori*) in madžarsščino (*Tájékoztató a tanulóknak és szülõknek*) ter strukture preizkusov za predmete pri NPZ; v začetku novembra *Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2020/2021* in *Navodila za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli v šolskem letu 2020/2021*; decembra *Letno poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2019/2020*.

Za leto 2021 so bili 1. septembra 2020 s sklepom ministra o izboru največ štirih predmetov za določitev tretjega predmeta, iz katerega naj bi učenci 9. razreda opravljali NPZ, poleg tujega jezika (angleščine in nemščine), določeni še biologija, zgodovina in šport. Priprava gradiva se je začela v septembru. Za NPZ v 6. in 9 razredu v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS pa se je decembra začelo pripravljati gradivo za slovenščino, matematiko in naravoslovje (za 9. razred). Naloge in vprašanja, ki so jih pripravile PK, so bile oblikovane v končni preizkus znanja, pripravljen za tisk. V procesu oblikovanja je zaradi vnosa lektorskih popravkov in slikovnega gradiva potrebna vrsta pregledov, da se odpravijo morebitne napake. Postopek poteka s sodelovanjem višjega svetovalca za zunanje preverjanje znanja in člana ustrezne PK, ki je odgovoren za strokovno neoporečnost.

V januarju smo začeli s prevajanjem preizkusov znanja iz matematike (6. in 9. razred) in navodil k nalogam pri tujih jezikih (6. razred) v italijanščino in madžarščino ter športa (9. razred) v italijanščino in v madžarščino.

Za NPZ v **9. razredu** smo natisnili preizkuse znanja: za slovenščino (18.634 izvodov), italijanščino (49), madžarščino (13), matematiko (18.569), angleščino (4.561), nemščino (84), biologijo (4.653), zgodovino (4.720), šport (4.554), prevoda matematike (46) in športa (46) v italijanščino ter prevoda matematike (86) in športa (86 izvodov) v madžarščino.

Za učence s posebnimi potrebami, ki potrebujejo prilagoditev preizkusov, smo pripravili povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (52 izvodov), matematiko (49), angleščino (8), biologijo (10), zgodovino (13) in šport (16); povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (523), matematiko (516), angleščino (146), biologijo (125), zgodovino (120), šport (127); preizkus na USB-ključu v obliki zapisa .pdf za slovenščino (7), matematiko (4), angleščino (2), šport (2) in biologijo (1). Za dva učenca smo pripravili preizkuse znanja na USB-ključu v obliki zapisa .doc (program Word): pri slovenščini, zgodovini in matematiki (matematični izrazi zapisani v obliki Latex).

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS smo natisnili: slovenščino (191 izvodov), matematiko (193) in naravoslovje (194). Tiskali smo tudi povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (3), matematiko (3) in naravoslovje (3).

Za NPZ **v 6. razredu** smo natisnili preizkuse: za slovenščino (21.321 izvodov), italijanščino (75), madžarščino (30), matematiko (21.256), angleščino (20.750) in nemščino (506). Pripravili smo tudi prevod matematike (74 izvodov) in navodil k nalogam iz angleščine (75) v italijanščino ter prevod matematike (96) ter navodil k nalogam iz angleščine (41) in nemščine (55) v madžarščino.

Za učence s posebnimi potrebami, ki potrebujejo prilagoditev preizkusov, smo pripravili povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (68 izvodov), italijanščino (1), angleščino (59), nemščino (2), matematiko (60) in prevode matematike (1) in navodil k nalogam iz angleščine (1) v italijanščino ter matematike (1) in navodil k nalogam iz angleščine (1) v madžarščino; povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (721), angleščino (716), nemščino (13) in matematiko (708) ter preizkus na USB-ključu v obliki zapisa .pdf za slovenščino (8), angleščino (6), nemščino (2) in matematiko (7).

Za prilagojeni izobraževalni program z NIS smo natisnili: slovenščino (149 izvodov) in matematiko (152). Tiskali smo tudi povečave preizkusov s formata A4 na A3 za slovenščino (3) in matematiko (3). Pripravljene so bile povečave velikosti črk preizkusov z 11 na 18 v pisavi Arial (format A4) za slovenščino (7) in matematiko (7).

3.3 Posebnosti pri izvedbi NPZ

Pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2020/21 sta bili zabeleženi dve napaki v preizkusih znanja, ki sta vplivali na vrednotenje preizkusov (preglednica 3.3.1).

Preglednica 3.3.1: Posebnosti pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2020/21

Predmet	SLOVENŠČINA 9. RAZRED
Čas pisanja	4. 5. 2021
Naloga	2.15.b
Vrsta napake	Strokovna
Opis napake	Pri nalogi 2.15.b so učenci morali dopolniti poved tako, da so k osnovnemu stavku dopisali smiseln in vsebinsko ustrezen stavek glede na izhodiščno besedilo. Veznik je bil v nalogi že vstavljen: *Pri enaindvajsetih se je Beethoven vrnil na Dunaj, saj* _____. Predvidena rešitev: je nadaljeval študij pri Haydnu. (Izhodiščno besedilo: *Pri 21 letih se je Beethoven vrnil na Dunaj, da bi študiral pri "očku" Haydnu, ki je takrat s koncertnima turnejama po Angliji doživljal svoje največje uspehe.*) V tem primeru ne gre za pojasnjevanje (kar bi izrazili z veznikom **saj**), ampak za izražanje vzroka ali namena, npr. ker je nadaljeval študij pri Haydnu/ker je želel študirati pri Haydnu. Zato bi namesto veznika **saj** v nalogi moral biti zapisan veznik **ker**.
Rešitev	Pri tej nalogi se vsem učencem dodeli 1 točka, kar je bilo zapisano v moderiranih navodilih za vrednotenje.

Predmet	ITALIJANŠČINA 6. RAZRED
Čas pisanja	4. 5. 2021
Naloga	11.a in 11.b
Vrsta napake	Strokovna
Opis napake	Pri postavkah 11.a in 11.b so morali učenci iz premega govora tvoriti odvisni govor. Dan je bil začetek povedi v odvisnem govoru, učenci pa so morali v skladu s tem in premim govorom iz izhodiščnega besedila poved nadaljevati. V navodilih naloge je bilo napisano, da naj učenec napiše poved v premem govoru, namesto v odvisnem govoru (v italijanščini: »discorso diretto« in »discorso indiretto«).
Rešitev	Za vsako postavko se vsem učencem dodeli 1 točka, kar je bilo zapisano v moderiranih navodilih za vrednotenje.

3.4 Nacionalno preverjanje znanja za učence s posebnimi potrebami

Do prilagojenega načina opravljanja NPZ so, ne glede na vrsto izobraževalnega programa, upravičeni učenci, ki so slepi, slabovidni ali imajo okvaro vidne funkcije, so gluhi ali naglušni, imajo govorno-jezikovne motnje, avtistično motnjo, so gibalno ovirani, dolgotrajno bolni, imajo primanjkljaje na posameznih področjih učenja ali čustvene in vedenjske motnje ter **imajo odločbo o usmeritvi**.

Pravico do prilagojenega izvajanja NPZ imajo tudi učenci **brez odločbe o usmeritvi**, ki iz utemeljenih razlogov potrebujejo prilagojeni način izvajanja NPZ. To so:

- učenci, ki zaradi posledic poškodbe, nesreče ali bolezni, ki se jim je zgodila neposredno pred opravljanjem NPZ, potrebujejo prilagoditve, kot jih imajo slepi ali slabovidni oziroma učenci z okvaro vidne funkcije, gluhi ali naglušni, gibalno ovirani in dolgotrajno bolni kandidati, ter
- učenci z barvno slepoto.

Učenci brez odločbe o usmeritvi uveljavljajo pravico do prilagojenega načina izvajanja NPZ na podlagi dokazil pristojnih institucij oziroma mnenja zdravnika specialista za posamezno področje. Ta dokazila predložijo v šoli, kjer odločijo o upravičenosti prilagojenega načina opravljanja NPZ.

Učenci s posebnimi potrebami opravljajo NPZ v skladu z *Navodili za prilagojeno izvajanje nacionalnega preverjanja znanja*, ki so sestavni del *Navodil za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja v osnovni šoli*. Prijava učencev s posebnimi potrebami k NPZ poteka prek šole in v sodelovanju s starši. V šoli za vsakega učenca in za vsak predmet posebej predlagajo prilagojeni način preverjanja znanja na posebnem elektronskem obrazcu (*Uveljavljanje pravic učenca/-ke s posebnimi potrebami pri opravljanju nacionalnega preverjanja znanja*, ločeno za 6. in 9. razred). V ta namen je Ric pripravil program *PrijaveKPP* in preglednico z naborom možnih prilagoditev izvajanja NPZ, ki vključuje:

- prilagoditev načina preverjanja,
- prilagoditev preizkusa znanja,
- uporabo posebnih pripomočkov in
- prilagojeni način vrednotenja.

Prilagojeni način preverjanja obsega podaljšan čas pisanja za 25, 50 ali 100 odstotkov, prekinitev pisanja po potrebi (tudi prekinitev zvočnega zapisa na zgoščenki), opravljanje NPZ s pomočnikom (bralcem, jezikovnim pomočnikom, tolmačem, pisarjem, spodbujevalcem, pomočnikom za slepe in slabovidne ter za učence z okvaro vidne funkcije), poseben (lahko tudi akustično prilagojen) prostor za opravljanje NPZ in prilagoditev opreme v prostoru.

Prilagojeni preizkus znanja je lahko pripravljen na te načine:

- gradivo, prepisano v brajico,
- prilagoditev preizkusa znanja in prilog v črno-belo tehniko,
- povečava preizkusa znanja s formata A4 na A3,
- povečava velikosti črk v preizkusu znanja z 11 ali 12 na 18 v pisavi Arial (na formatu A4),
- preizkus znanja na USB-ključu v obliki zapisa .pdf (program Acrobat za odpiranje),
- preizkus znanja na USB-ključu v obliki zapisa .doc (program Word),
- zvočni zapis nalog oziroma besedila na USB-ključu pri matematiki,
- preizkus znanja iz matematike na USB-ključu v obliki zapisa .doc, matematični izrazi zapisani v obliki Latex (program Word).

Učenec lahko pri NPZ uporablja različne **posebne pripomočke:** računalnik (za branje in/ali pisanje), računalnik z brajevo vrstico in sintetizatorjem zvoka, brajev pisalni stroj, prilagojen pisalni pribor, označevalce besedila, prilagojen pribor za geometrijo, folije za pozitivno risanje, folije koordinatnega sistema, dodatne liste, žepno (zvočno) računalo, povečevalno steklo, elektronska povečala, slušalke, elektroakustične aparature, *Slovar slovenskega knjižnega jezika*, dvojezični slovar pri nalogah bralnega razumevanja pri tujih jezikih, kartončke z opozorili, list z matematičnimi obrazci brez navedbe, za kaj se uporabljajo, ipd.

Prilagojeni način vrednotenja vključuje prilagoditve navodil za vrednotenje in motnji prilagojen način vrednotenja (upoštevanje skromnejšega besednega zaklada in toleranca pri vrednotenju slogovne ustreznosti, nevrednotenje oziroma prilagojeno vrednotenje glasoslovnih in naglasoslovnih nalog, prilagojeno vrednotenje zaradi izpuščanja, dodajanja in zamenjave črk, toleranca manj čitljive pisave idr.).

Navedene prilagoditve predstavljajo najširši možni nabor, od motnje, ovire oziroma primanjkljaja pa je odvisno, katere od naštetih prilagoditev se odobrijo posameznemu učencu s posebnimi potrebami.

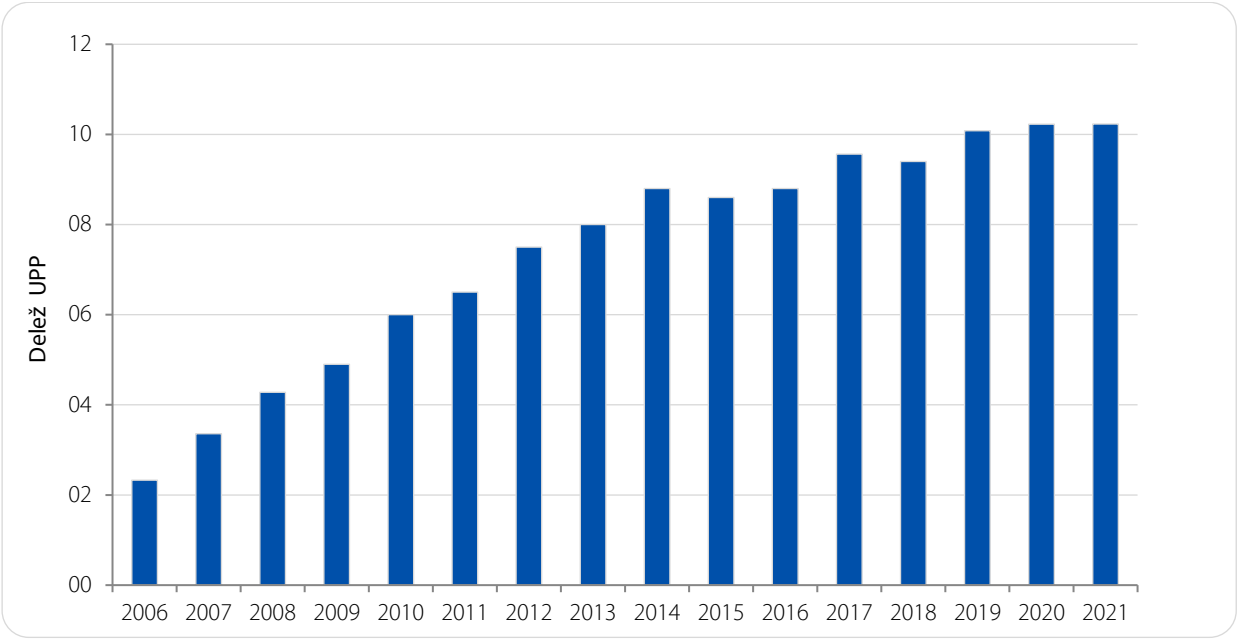
Število učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 9. razredu, se je vse do leta 2015 iz leta v leto povečevalo. Potem je število nihalo – naraščalo in upadalo. V letu 2019 sta se število in delež učencev s posebnimi potrebami znova precej povečala; rahlo povečanje pa je opazno tudi v letih 2020 (za to leto so upoštevani podatki o številu učencev s posebnimi potrebami, ki so bili prijavljeni k opravljanjui NPZ pod prilagojenimi pogoji, vendar NPZ niso opravljali, ker je bil odpovedan zaradi epidemije Covid-19) in 2021.

Preglednica 3.4.1: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2006–2021, 9. razred

Leto izvajanja NPZ	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami (v %)
2006	494	2,3
2007	669	3,4
2008	808	4,3
2009	918	4,9
2010	1.093	6,0
2011	1.190	6,5
2012	1.349	7,5
2013	1.422	8,0
2014	1.523	8,8
2015	1.529	8,6
2016	1.503	8,8
2017	1.637	9,6
2018	1.570	9,4
2019	1.721	10,1
2020[1]	1.822	10,2
2021	1.891	10,2

[1] Za leto 2020 je v preglednici prikazano število prijavljenih in ne dejansko število učencev, ki so opravljali NPZ (osip pri dejanskem opravljanju torej ni upoštevan).

Slika 3.4.1: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ od leta 2006–2021, 9. razred

Prilagojenega izvajanja NPZ v 9. razredu so se leta 2021 udeležili učenci s posebnimi potrebami iz 435 osnovnih šol.

Kakor je razvidno iz preglednice 3.4.1 in s slike 3.4.1, je delež učencev s posebnimi potrebami narasel z 2,3 % leta 2006 na 10,2 % leta 2021. Od leta 2006 do danes se je delež učencev s posebnimi potrebami povečal za 4,4-krat.

Najpogostejše prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci, so prikazane po motnjah v preglednici 3.4.2.

Preglednica 3.4.2: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih po vrstah prilagoditev v letu 2021, 9. razred

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	NGL	AM	PPPU	SLE	SLV	OVF	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	0	142	457	57	242	4	19	54	1.355	2	10	0	**1.881**
Prilagojeni preizkus znanja	0	0	132	21	58	0	0	10	451	2	10	0	**563**
Uporaba posebnih pripomočkov	0	83	318	46	186	2	8	36	1.140	2	10	0	**1.459**
Prilagojeni način vrednotenja	0	0	220	32	153	3	7	31	718	2	10	0	**983**
Skupaj[2]	**55**	**144**	**465**	**59**	**255**	**4**	**19**	**55**	**1.414**	**2**	**10**	**0**	1.891

Legenda:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; AM: avtistična motnja; NGL: naglušnost; PPPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost; OVF: okvara vidne funkcije

Pregled števila učencev s posebnimi potrebami po posameznih motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih ter po vrstah prilagoditev, kot že vrsto let doslej, kaže, da je bilo največ tistih s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni in učenci z govorno-jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev so zahtevale tudi največje število prilagoditev načina izvajanja NPZ.

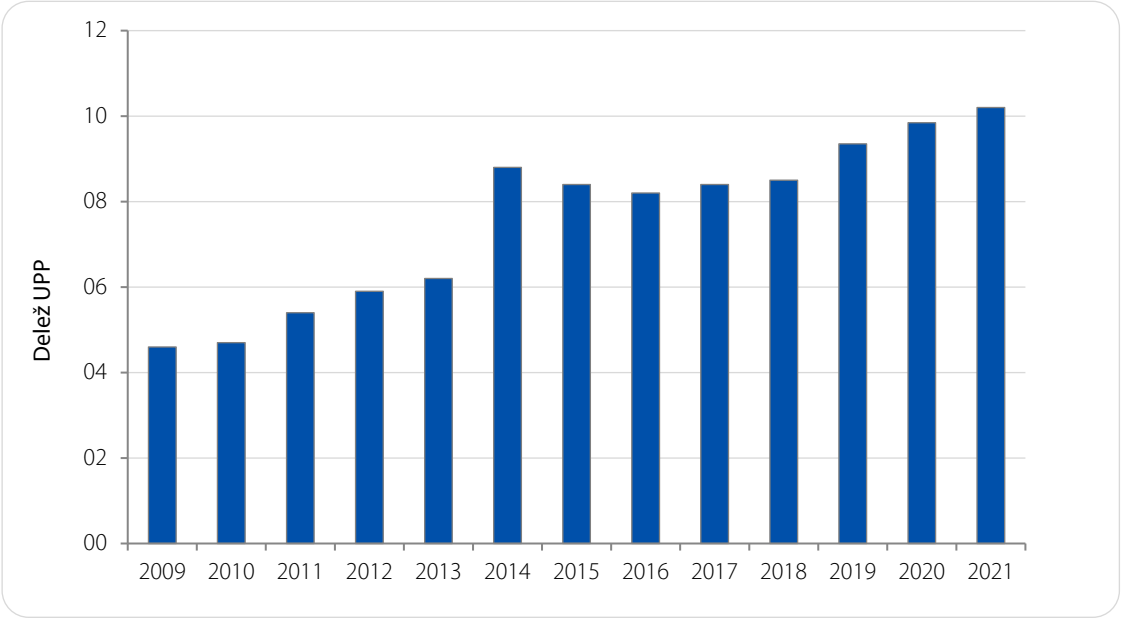
Največ učencev je zahtevalo prilagojeni način izvajanja NPZ. Sledijo jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki naj bi imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj jih je želelo prilagojeni preizkus znanja.

Pregled vseh prilagoditev po predmetih za učence s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 9. razredu, kaže, da je bilo predvidenih prilagoditev največ pri matematiki 15.323, nato pri slovenščini (13.627). Najmanj prilagoditev je bilo zahtevanih pri italijanščini in madžarščini, saj ta predmeta opravlja majhno število učencev. Največ zahtev po prilagoditvah pri tretjih predmetih je bilo pri zgodovini (3.564), najmanj pa pri biologiji (2.844). Pri angleščini je bilo 3.203 prilagoditev, pri športu pa 3.169.

Preglednica 3.4.3: Število in delež učencev s posebnimi potrebami od leta 2009–2021, 6. razred

Leto izvajanja NPZ	Število učencev s posebnimi potrebami	Delež učencev s posebnimi potrebami (v %)
2009	682	4,6
2010	708	4,7
2011	793	5,4
2012	942	5,9
2013	953	6,2
2014	1.547	8,8
2015	1.445	8,4
2016	1.462	8,2
2017	1.527	8,4
2018	1.623	8,5
2019	1.869	9,4
2020[3]	2.165	9,8
2021	2.178	10,2

Slika 3.4.2: Delež učencev s posebnimi potrebami glede na skupno število vseh učencev pri NPZ od leta 2009–2021, 6. razred

NPZ **v 6. razredu** se je na celotni populaciji šestošolcev letos izvajal dvanajsto leto, vendar se je v tem šolskem letu šele sedmič pisal obvezno. Iz preglednice 3.4.3 je razvidno, da je število učencev s posebnimi potrebami, ki so zahtevali prilagoditve pri opravljanju NPZ, v šolskem letu 2020/21 absolutno in relativno precej naraslo v primerjavi z letom 2019. Tako je v 6. razredu opravljalo NPZ iz slovenščine, italijanščine, madžarščine, tujega jezika (angleščina, nemščina) in matematike na prilagojeni način 2.178 učencev oz. 10,0 % na 452 šolah. Medtem ko je v letih 2015 in 2016 število učencev s posebnimi potrebami v 6. razredu nekoliko upadlo, lahko v zadnjih štirih letih znova opazimo porast.

Prilagoditve, ki so jih bili deležni učenci v 6. razredu leta 2021, so prikazane po motnjah v preglednici 3.4.4.

[3] Za leto 2020 je v preglednici prikazano število prijavljenih in ne dejansko število učencev, ki so opravljali NPZ (osip pri dejanskem opravljanju torej ni upoštevan).

Preglednica 3.4.4: Število učencev s posebnimi potrebami po motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih in po vrstah prilagoditev v letu 2021, 6. razred4

	BSL	ČVM	DOB	GIO	GJM	GLU	NGL	AM	PPPU	SLE	SLV	OVF	Skupaj
Prilagojeni način izvajanja	0	185	469	62	319	9	24	78	1.564	1	11	6	**2.176**
Prilagojeni preizkus znanja	0	0	1158	25	107	0	0	23	627	1	10	5	**789**
Uporaba posebnih pripomočkov	0	108	323	53	224	7	13	51	1.326	1	11	5	**1.705**
Prilagojeni način vrednotenja	0	0	263	42	218	9	18	49	947	1	11	5	**1.298**
Skupaj	**0**	**186**	**473**	**66**	**328**	**10**	**24**	**78**	**1.620**	**1**	**11**	**6**	**2.178**

Legenda:
BSL: barvna slepota; ČVM: čustvene in vedenjske motnje; DOB: dolgotrajna bolezen; GIO: gibalna oviranost; GJM: govorno-jezikovne motnje; GLU: gluhota; AM: avtistična motnja; NGL: naglušnost; PPPU: primanjkljaji na posameznih področjih učenja; SLE: slepota; SLV: slabovidnost; OVF: okvara vidne funkcije

Pregled števila prijavljenih učencev s posebnimi potrebami po posameznih motnjah, ovirah oziroma primanjkljajih ter prilagoditvah kaže, da je bilo največ učencev s primanjkljaji na posameznih področjih učenja, sledijo dolgotrajno bolni in učenci z govorno-jezikovnimi motnjami. Te skupine učencev imajo tudi največje število prilagoditev pri načinu izvajanja NPZ.

Največ učencev v 6. razredu je zahtevalo prilagojeni način izvajanja NPZ. Sledijo jim učenci, ki so zahtevali uporabo posebnih pripomočkov, tem pa učenci, ki so imeli prilagojeni način vrednotenja. Najmanj jih je imelo prilagojeni preizkus znanja.

Po letu 2009 je pri izvedbi NPZ za učence s posebnimi potrebami prišlo do treh bistvenih sprememb. Prva je uvedba programa *PrijaveKPP,* ki je omogočil natančnejšo opredelitev motenj, ovir oziroma primanjkljajev učencev in s tem omejil izbiro možnih prilagoditev pri izvedbi NPZ. Druga pa je ta, da so bile iz nabora možnih oblik prilagojenega načina vrednotenja izločene vse tiste prilagoditve, ki so bile povezane z doseganjem standardov znanja. V šolskem letu 2015/16 so bile prilagoditve pri izvedbi NPZ v največji možni meri usklajene s tistimi, ki jih imajo kandidati pri opravljanju mature, in posodobljene ter zapisane v novi *Pravilnik o načinu izvajanja mature za kandidate s posebnimi potrebami*. Posledica tega je zmanjševanje števila učencev s posebnimi potrebami, ki pri NPZ zahtevajo prilagojeni način vrednotenja. Medtem ko je leta 2009 prilagojeni način vrednotenja zahtevalo kar 80 % vseh učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali NPZ v 6. razredu, je leta 2014 ta delež znašal samo 56,9 %, leta 2015 60,7 % in bil s 43 % najnižji leta 2016. Leta 2017 se je znova povzpel na 59,0 %, leta 2018 je znašal 59,5 %, leta 2019 59,4 %, letos pa je prilagojeni način vrednotenja zahtevalo 59,6 % prijavljenih učencev. V 9. razredu je prilagojeni način vrednotenja leta 2009 zahtevalo kar 72,5 % učencev s posebnimi potrebami, leta 2014 49,3 % in leta 2015 49,7 %. Leta 2016 je bil z 47,1 % najnižji, nato pa se je leta 2017 zvišal na 49,1 %, leta 2018 na 49,4 %, leta 2019 pa na 49,8 %. Letos je med prijavljenimi učenci to prilagoditev zahtevalo 52,0 % učencev, kar je največ v zadnjem obdobju. Rečemo lahko, da okrog 60 % učencev s posebnimi potrebami v 6. in okrog 50 % učencev v 9. razredu uveljavlja prilagojeni načini vrednotenja.

V primerjavi z letom 2014 se je leta 2015 močno zmanjšal delež učencev, ki so imeli pri opravljanju NPZ pomočnika bralca, saj je bila ta možnost ponovno dodana naknadno in so morale šole to zahtevo posebej pojasniti. Tako je imelo pomočnika bralca v 6. razredu 10,4 % odstotka vseh učencev s posebnimi potrebami (leta 2014: 48,7 %), v 9. razredu pa 9,0 % (leta 2014: 38,9 %). Nato je v šolskem letu 2015/16 ta delež ponovno precej narasel, kljub temu da so morale šole za vsakega učenca utemeljiti sodelovanje pomočnika bralca. V 6. razredu ga je imelo 24,7 %, v 9. razredu pa 15,2 %. V tem šolskem letu je znašal delež prijavljenih učencev, ki so zahtevali opravljanje NPZ s pomočnikom bralcem v 6. razredu, 24,1 % (leta 2019: 21,3 %, leta 2018: 24,8 %, leta 2017: 24,7 %), v 9. razredu pa 19,0 % (leta 2019: 16,5 %, leta 2018: 14,9 %, leta 2017: 15,8 %), kar kaže, da se ta delež znova povečuje.

[4] Posamezni učenci s posebnimi potrebami so lahko v preglednici prikazani večkrat, kar je odvisno od števila motenj oziroma primanjkljajev, ki jih imajo. V skrajno desnem stolpcu *Skupaj* pa je prikazano dejansko število učencev (vsak učenec je upoštevan le enkrat).

Državni izpitni center in Državna komisija za vodenje NPZ se zadnja leta srečujeta s številnimi novimi predlogi za prilagoditve gradiva in izvedbo preverjanja za učence s posebnimi potrebami. Pogoste so zahteve po specifičnih prilagoditvah gradiva za posameznega učenca, uporabi posebnih računalniških programov pri pisanju preizkusov in uporabi različnih pripomočkov. Državna komisija za vodenje NPZ, ki sicer posameznih vlog učencev s posebnimi potrebami ne obravnava, se vsako leto sproti seznanja z vsemi posebnostmi pri pripravi in izvedbi nacionalnega preverjanja znanja za učence s posebnimi potrebami. Še posebej so v zadnjem času pereče zahteve po prilagoditvah za učence s skotopičnim sindromom, ki praviloma nimajo odločbe o usmeritvi.

Stališče Državne komisije in Državnega izpitnega centra je, da se mora glede skotopičnega sindroma (ali katerekoli druge motnje, ovire ali primanjkljaja) najprej poenotiti stroka in predlagati njegovo umestitev v okviru *Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami*. Vzporedno s tem je treba domisliti potek poučevanja, preverjanja in ocenjevanja znanja v šolah, posledično pa tudi razmisliti o možnih prilagoditvah pri zunanjem preverjanju znanja za vse osnovnošolce pri NPZ in pozneje tudi pri maturi. Šele potem pridejo na vrsto spremembe *Navodil za izvedbo NPZ v osnovni šoli*, ki opredeljujejo možne prilagoditve pri izvedbi nacionalnega preverjanja znanja. Dokler v strokovnih krogih ni enotnega stališča o tem, ali neka motnja, ovira ali primanjkljaj sploh spada med tiste, ki jih opredeljuje *Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami*, organi s področja šolstva ne morejo spreminjati odločitev in s tem tudi ne pravnih aktov, ki pokrivajo področja prilagoditev pri pouku in pri zunanjih preverjanjih znanja za učence s posebnimi potrebami.

3.5 Nacionalno preverjanje znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom

Priprava gradiva

Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard struktur preizkusov znanja za šolsko leto 2020/21 ni spreminjala glede na pretekla preverjanja. Strukture preizkusov so bile objavile na spletni strani Državnega izpitnega centra.

Komisija pripravlja gradivo za preverjanje znanja v 6. in 9. razredu. Člani komisije pripravljajo gradivo v dveh ločenih skupinah.

Komisija je pripravila en komplet gradiva slovenščine, matematike in naravoslovja za preverjanje znanja v 9. razredu in en komplet slovenščine in matematike za preverjanje znanja v 6. razredu. V šolskem letu 2020/21 komisija ni pripravila novih kompletov za preverjanje znanja iz madžarščine v 6. ali 9. razredu. Po ustaljenem postopku so pripravljene preizkuse znanja pregledali zunanji pregledovalci gradiva. Ugotovljene strokovne napake je komisija odpravila ter popravljene in podpisane preizkuse znanja s specifikacijskimi tabelami oddala v končno oblikovanje, prilagajanje za učence s posebnimi potrebami in žreb.

Preglednica 3.5.1: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu

	SLO	MAT
Prilagojen način izvajanja	37	38
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	20	24
Prilagojeno vrednotenje	20	21
Skupaj	**37**	**39**

V **6. razredu** je prilagoditve preizkusov in/ali načina izvajanja preverjanja potrebovalo 37 (36 % udeleženih) učencev pri slovenščini in 38 (38 % udeleženih) pri matematiki, iz dvanajstih osnovnih šol s prilagojenim izobraževalnim programom v NIS. Delež učencev, ki so za enakovredno izkazovanje znanja na preverjanju potrebovali prilagoditve preizkusov in/ali načina izvajanja preverjanja, se je glede na šolsko leto 2018/19 povečal za 11 % pri slovenščini in za 15 % pri matematiki.

Preglednica 3.5.2: Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 6. razredu

	SLO	MAT
Prilagojen način izvajanja	162	151
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	45	50
Prilagojeno vrednotenje	44	44
Skupaj	**251**	**245**

V primerjavi s šolskim letom 2018/19 pa se je povečalo tudi število različnih prilagoditev tako pri slovenščini kot tudi pri matematiki.

Preglednica 3.5.3: Število učencev s prilagoditvami po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu

	SLO	MAT	NAR
Prilagojen način izvajanja	51	48	51
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	8	38	9
Prilagojeno vrednotenje	29	33	25
Skupaj	**53**	**51**	**51**

Izžrebano gradivo za 9. razred smo na Državnem izpitnem centru dodatno prilagodili za 53 (41 % udeleženih) učencev pri slovenščini in za 51 (41 % udeleženih) pri matematiki in naravoslovju. Deleža učencev, ki so potrebovali prilagoditve pri slovenščini in matematiki, sta primerljiva z deležema učencev iz leta 2018/19. Delež učencev s prilagoditvami pri naravoslovju pa je bistveno večji, kot je bil delež učencev (16%) pri naravoslovju leta 2017/18. Učenci prihajajo iz 13 osnovnih šol s prilagojenim izobraževalnim programom v NIS pri slovenščini in naravoslovju ter iz 14 osnovnih šol s prilagojenim izobraževalnim programom v NIS pri matematiki.

Preglednica 3.5.4: Število prilagoditev po predmetih glede na vrste prilagoditev pri preverjanju znanja za učence v NIS v 9. razredu

	SLO	MAT	NAR
Prilagojen način izvajanja	164	151	163
Prilagojen preizkus znanja ter uporaba dodatnih gradiv in pripomočkov	11	47	11
Prilagojeno vrednotenje	52	74	47
Skupaj	**227**	**272**	**221**

Tako kot v 6. razredu se je tudi v 9. povečalo število različnih prilagoditev v primerjavi s šolskim letom 2018/19 pri slovenščini in matematiki oziroma pri naravoslovju v šolskem letu 2017/18.

Nacionalno preverjanje znanja 2020/21

V šolskem letu 2020/21 se je **v 6. razredu** na preverjanje prijavilo 151 učencev iz 30 šol. Preverjanje iz slovenščine sta opravljala 102 učenca in iz matematike 100 učencev.

Na preverjanje znanja v **9. razredu** pa se je prijavilo 179 učencev iz 27 šol. Preverjanje iz slovenščine je opravljalo 129 učencev, iz matematike in naravoslovja pa 124 učencev.

Vrednotenje preizkusov znanja

Preizkusi znanja učencev 6. in 9. razreda s prilagojenim izobraževalnim programom v NIS se vrednotijo elektronsko. Pod vodstvom glavnega ocenjevalca za vrednotenje preizkusov znanja 6. razreda in glavnega ocenjevalca za 9. razred člani predmetne komisije opravijo moderacijo ter dopolnijo navodila za vrednotenje za posamezni predmet. Zaradi majhnega števila preizkusov in vrednotenja v istem prostoru predmetna komisija ne opravi standardizacije. Morebitne nejasnosti glede pravilnosti odgovorov člani komisije razrešijo med vrednotenjem.

Vpogledi v ovrednotene preizkuse znanja in poizvedbe

Preglednica 3.5.5: Poizvedbe v 6. razredu

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE		SPREMEMBE PO POIZVEDBAH		
		ŠTEVILO	DELEŽ		ŠTEVILO	DELEŽ
SLOVENŠČINA – NIS	102	0	0,00 %	večje število točk	0	0,00 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %
MATEMATIKA – NIS	100	0	0,00 %	večje število točk	0	0,00 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %

V preizkusih znanja za 6. razred učenci, starši in učitelji ob poteku vpogledov na šoli niso odkrili napak vrednotenja, zato poizvedb v preizkuse slovenščine in matematike nismo izvedli.

Preglednica 3.5.6: Poizvedbe v 9. razredu

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE		SPREMEMBE PO POIZVEDBAH		
		ŠTEVILO	DELEŽ		ŠTEVILO	DELEŽ
SLOVENŠČINA – NIS	129	1	0,78 %	večje število točk	1	0,78 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %
MATEMATIKA – NIS	124	1	0,81 %	večje število točk	0	0,00 %
				enako število točk	1	0,81 %
				manjše število točk	0	0,00 %
NARAVOSLOVJE – NIS	124	0	0,00 %	večje število točk	0	0,00 %
				enako število točk	0	0,00 %
				manjše število točk	0	0,00 %

V preizkusih znanja **9. razreda** so pri postopku vpogledov učenci, starši in učitelji ugotovili, da je prišlo v enem preizkusu slovenščine in enem preizkusu naravoslovja do napak vrednotenja. Po poizvedbah se je v dveh preizkusih število točk povečalo. Vse zahteve po poizvedbah so bile upravičene.

3.6 Dostava in zbiranje gradiva

3.6.1 Dostava tajnega gradiva na šole

1. Dostavo pošiljk s tajnim gradivom je opravila Pošta Slovenije, s katero je Ric podpisal pogodbo za prenos tajnega gradiva na osnovne šole.
2. Dostava gradiva na šole je potekala v skladu s koledarjem NPZ, med 8. in 12. uro. Rok za dostavo je bil najpozneje tri dni pred preverjanjem.
3. Pošiljko je moral na šoli prevzeti ravnatelj ali njegov pooblaščenec za prevzem in izročanje gradiva (v nadaljevanju: pooblaščenec).
4. Poštni uslužbenec je ob izročitvi gradiva od ravnatelja ali od pooblaščenca zahteval osebni dokument, s katerim je ta izkazal svojo istovetnost. Od pooblaščenca je zahteval še pooblastilo za prevzem in izročanje gradiva za NPZ, ki ga je podpisal ravnatelj.
5. Ravnatelj ali njegov pooblaščenec je prejem gradiva potrdil s podpisom.
6. Gradivo je bilo pakirano v vreči, zaprti z zapiralko, na kateri je bila nazivnica. Na njej sta bila navedena naslov šole in ime ravnatelja, odgovornega za prevzem gradiva.
7. V štirih urah so šole preverile, ali so prejele vse gradivo s seznama, priloženega k pošiljki.
8. Pravilnost prejetega gradiva po seznamu so šole potrdile prek spletne strani Rica.
9. Ric je morebitne nepravilnosti odpravil v enem dnevu.
10. Če je poštni uslužbenec ob dostavi gradiva ugotovil, da je ravnatelj ali njegov pooblaščenec nedosegljiv, pošiljke na šoli ni izročil. Vrnil jo je na pošto, da so jo shranili v trezorju do nadaljnjih navodil z Rica.

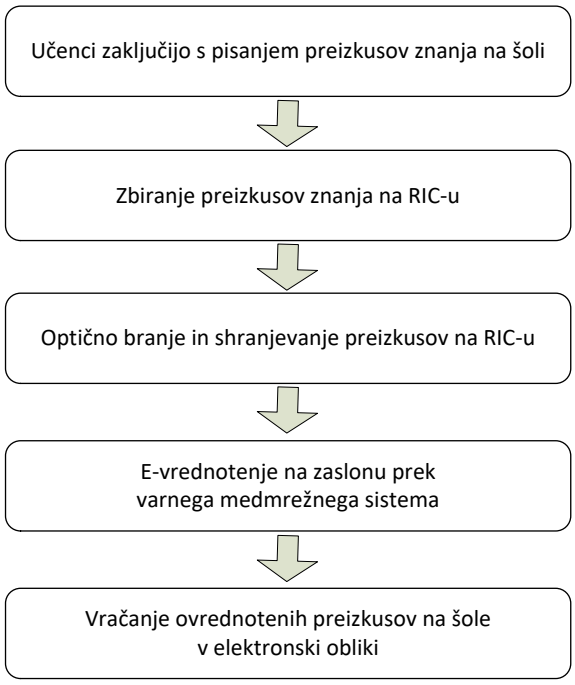
3.6.2 Vračanje tajnega gradiva

1. Prenos tajnega gradiva s šol na Ric je prav tako opravila Pošta Slovenije.
2. Pobiranje gradiva po šolah je potekalo v skladu s koledarjem NPZ, med 12. in 14. uro.
3. Vsak dan je po končanem NPZ ravnatelj ali njegov pooblaščenec zbral varnostne vrečke ali mape z gradivom, ki so mu jih izročili nadzorni učitelji. Na Državnem izpitnem centru smo zaradi upoštevanja navodil NIJZ morali spremeniti *Navodila za izvedbo NPZ v osnovni šoli v šolskem letu 2020/2021*, s tem posledično tudi navodila za vračanje gradiva.
4. Skupaj z gradivom je še isti dan ravnatelj ali njegov pooblaščenec poslal na Ric fotokopije pripadajočih zapisnikov o poteku NPZ.
5. Gradivo so na šoli zapakirali v vreče in zaprli z zapiralko, na kateri je bila nazivnica z ustreznim naslovom. Potrebno število vreč, zapiralk in nazivnic z ustreznim naslovom so šole dobile s prejetim gradivom.
6. Ob izročitvi gradiva je ravnatelj ali njegov pooblaščenec podpisal obrazec o prejemu pošiljke v dvojniku in en izvod obdržal.
7. Gradivo je na šolah prevzel poštni delavec in ga naslednji dan dostavil na Ric.

3.7 Priprava in izvedba vrednotenja preizkusov znanja

Vrednotenje preizkusov učencev 6. in 9. razreda je potekalo elektronsko (v nadaljevanju: e-vrednotenje). Postopki e-vrednotenja so ostali nespremenjeni glede na preteklo šolsko leto.

Slika 3.7.1: Potek e-vrednotenja

Na vsaki šoli je v začetku šolskega leta imenovan pomočnik za e-vrednotenje, ki nudi podporo učiteljem ocenjevalcem med vrednotenjem. Pomočnik za e-vrednotenje na šoli poskrbi tudi za ustrezno računalniško opremo, povezavo računalnikov v medomrežje in izobraževanje učiteljev ocenjevalcev.

3.7.1 Usposabljanje ravnateljev za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

Petega marca 2021 je Ric organiziral v videokonferenčnem okolju MS Teams posvet z ravnatelji vseh osnovnih šol in zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami, ki je bil zaradi velikega števila vabljenih izpeljan v dveh terminih. Ravnatelji so pridobili informacije o izvedbi pilotnega e-testiranja. Predsednik Državne komisije za vodenje nacionalnega preverjanja znanja dr. Janez Vogrinc in direktor Rica dr. Darko Zupanc sta poudarila vlogo in pomen nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2020/21 ter podala informacije o predvidenih prilagoditvah pri izvedbi. Ob tej priložnosti je državni sekretar na MIZŠ g. Damir Orehovec predstavil načrt aktivnosti zbiranja podatkov o poteku in učinkih izobraževanja na daljavo ter predvidenih kompenzacijskih ukrepih.

Tematiki nacionalnega preizkusa znanja so bila posvečena strokovna srečanja za osnovnošolske ravnateljice in ravnatelje, ki so potekala v aprilu po območnih enotah ZRSŠ. Ob tej priložnosti so ravnatelji izmenjali izkušnje in spoznanja po izvedbi pilotnega e-testiranja ter soočili mnenja in stališča glede izvedbe NPZ v maju 2021. Ravnatelji so bili ozaveščeni o pomenu NPZ v običajnih razmerah ter še posebej o pomenu NPZ v tekočem šolskem letu, ko je daljše obdobje potekal pouk na daljavo; kaj lahko pridobimo z informacijami o dosežkih NPZ na ravni sistema, kaj na ravni šole (učitelji in ravnatelji) ter kaj tovrstna povratna informacija pove učencem in staršem. Sledila je razprava o tem, v kolikšni meri so učenci motivirani in odgovorno pristopajo k reševanju NPZ ter ali zaradi neresnosti tudi rezultati in analize niso realni oz. verodostojni. Kot iztočnica za pogovor so služili podatki o odgovorih slovenskih učencev na anketni vprašalnik v raziskavi PISA, ki so se nanašala na oceno realno vloženega truda v reševanje preizkusa v primerjavi s trudom, ki bi ga vložili, če bi bil preizkus za šolsko oceno.

Na pomen poglobljene analize in obravnave rezultatov NPZ na šoli (posamezen učitelj, v strokovnih aktivih, celoten kolektiv) so bili opozorjeni ravnatelji tudi na junijskih strokovnih srečanjih po območnih enotah ZRSŠ, ki so bila vsebinsko osredotočena na proces analize ob zaključku šolskega leta in prepoznavanju morebitnih primanjkljajev zaradi poteka pouka na daljavo ter načrtovanju novega šolskega leta.

3.7.2 Izobraževanje pomočnikov glavnega ocenjevalca

Vrednotenje preizkusov znanja v 6. in 9. razredu poteka elektronsko. Učitelji ocenjevalci vrednotijo digitalizirane preizkuse znanja prek računalnika v spletnem programu za elektronsko vrednotenje. Pri vrednotenju jim strokovno pomoč nudijo pomočniki glavnega ocenjevalca (v nadaljevanju PGO), ki jih imenuje Ric[5]. Število izbranih PGO je sorazmerno s številom učencev, ki pri posameznem predmetu opravljajo preverjanje, oziroma s številom učiteljev, ki vrednotijo preizkuse znanja iz posameznega predmeta.

Naloge PGO so sledeče:

- udeležba na usposabljanju za uporabo računalniškega programa za e-vrednotenje;
- sodelovanje pri moderaciji *Navodil za vrednotenje* in izboru preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo vrednotenja;
- strokovno vodenje skupine učiteljev, ki e-vrednotijo preizkuse NPZ;
- vrednotenje preizkusov znanja;
- nadzor in zagotavljanje kakovosti vrednotenja;
- priprava poročila o poteku e-vrednotenja;
- odločanje v postopku poizvedb;
- sodelovanje pri analizi dosežkov in vrednotenja NPZ.

zobraževanja za PGO so potekala v mesecu aprilu na daljavo, prek platforme Microsoft Teams. V sklopu izobraževanj so se PGO seznanili s postopki med e-vrednotenjem in preizkusili uporabo programa za e-vrednotenje. Izobraževanja so izvedle višje svetovalke Rica.

3.7.3 Moderacije navodil za vrednotenje

Osnovni namen moderacije je dopolniti navodila za vrednotenje in vanje vključiti vse strokovno sprejemljive odgovore učencev, ki se pojavijo v vzorcu rešenih preizkusov znanja.

Moderacije za 6. in za 9. razred potekajo pred začetkom e-vrednotenja v mesecu maju, poleg članov PK se jih udeležijo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev. V šolskem letu 2020/21 smo moderacije prvič izvedli na daljavo. Potekale so prek platforme Microsoft Teams. Izjema so predmeti: madžarščina, italijanščina, matematika (NIS), slovenščina (NIS), madžarščina (NIS), družboslovje (NIS) in naravoslovje (NIS), pri katerih moderacije izvedejo člani PK v sodelovanju s posameznimi učitelji in/ali svetovalci ZRSŠ in potekajo sočasno z e-vrednotenjem preizkusov znanja. Pri predmetih matematika (NIS), slovenščina (NIS) in naravoslovje (NIS) so tako moderacije kot e-vrednotenje potekali v prostorih Državnega izpitnega centra.

Pred moderacijo vsak PGO v programu *RM Assessor* pregleda najmanj deset naključno izbranih odpisanih preizkusov in izpiše morebitne dodatne sprejemljive odgovore. Pomočniki pripravijo tudi ožji izbor preizkusov, ki se jim zdijo primerni za vajo, standardizacijo ali kontrolo. Izbrane preizkuse ovrednotijo, jih opremijo s komentarji in posredujejo glavnemu ocenjevalcu. Sledi moderacija, kjer glavni ocenjevalec v dogovoru s pomočniki in ostalimi člani PK v navodila za vrednotenje vnese dodatne strokovno še sprejemljive odgovore. Moderirana navodila poleg rešitev nalog in točkovnika vsebujejo tudi splošna in dodatna navodila za vrednotenje nalog. Moderirana različica navodil je podlaga za vrednotenje preizkusov znanja in je v roku, določenem s *Koledarjem NPZ*, objavljena na eRicu, eRicu za učitelje in v programu za e-vrednotenje.

Preglednica 3.7.3.1: Število[6] udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 6. razred

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
Slovenščina	59	najmanj 600
Matematika	55	najmanj 600
Angleščina	54	najmanj 540
Nemščina	10	najmanj 100

[5] Pri predmetih madžarščina, italijanščina ter matematika (NIS), slovenščina (NIS), madžarščina (NIS), naravoslovje (NIS) in družboslovje (NIS) Državni izpitni center ne imenuje PGO. Pri navedenih predmetih NPZ opravlja manj ali okoli 100 učencev. Postopke vrednotenja opravi predmetna komisija z glavnim ocenjevalcem in/ali posameznimi učitelji ocenjevalci.

[6] Število vseh udeležencev (pomočniki glavnega ocenjevalca in člani predmetnih komisij, ki niso pomočniki).

Preglednica 3.7.3.2: Število[7] udeležencev moderacije in število pregledanih preizkusov, 9. razred

Predmet	Število udeležencev moderacije	Število pregledanih preizkusov
Slovenščina	43	najmanj 500
Matematika	53	najmanj 600
Angleščina	19	najmanj 300
Nemščina	8	najmanj 80
Biologija	26	najmanj 350
Zgodovina	26	najmanj 500
Šport	26	najmanj 500

3.7.4 Standardizacija

Po končani moderaciji glavni ocenjevalec skupaj z ostalimi člani PK pregleda ožji izbor preizkusov, ki so jih PGO v sklopu priprave na moderacijo predlagali kot primerne za vajo, standardizacijo in kontrolo ocenjevalcev. Izmed predlaganih preizkusov izbere enega za vajo, dva za standardizacijo in tri ali več preizkusov za kontrolo ter jih ovrednoti v skladu z moderiranimi *Navodili za vrednotenje*. Vrednotenje glavnega ocenjevalca se imenuje referenčno vrednotenje in služi za primerjavo z vrednotenjem učiteljev ocenjevalcev med e-vrednotenjem.

Namen vaje je, da se učitelji ocenjevalci seznanijo z moderiranimi *Navodili za vrednotenje*. Nato učitelji ovrednotijo standardizacijske preizkuse. Namen standardizacije je, da vsi učitelji pred pričetkom vrednotenja dosežejo določen standard vrednotenja. PGO pregledajo vrednotenje standardizacijskih preizkusov učiteljev ocenjevalcev v svoji skupini in ugotovijo, kako uspešno je posamezen učitelj ocenjevalec uskladil svoje kriterije vrednotenja s kriteriji, zapisanimi v moderiranih *Navodilih za vrednotenje*. V primeru večjega odstopanja PGO opozori učitelja ocenjevalca o napakah pri vrednotenju in mu da napotke za nadaljnje vrednotenje. Med
e-vrednotenjem učitelji ovrednotijo tudi kontrolne preizkuse, ki služijo za analize kakovosti vrednotenja. Referenčno vrednotenje preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo si učitelji lahko ogledajo po tem, ko omenjene preizkuse oddajo.

Pri izboru preizkusov so predmetne komisije za vajo in standardizacijo tako v 6. kot v 9. razredu izbrale preizkuse s čitljivo pisavo, ki so bili skoraj v celoti rešeni, vsebovali pa so pravilne, nepravilne in še sprejemljive odgovore. Za kontrolo kakovosti vrednotenja pa so komisije izbrale preizkuse, ki bi pokazali, v kolikšni meri ocenjevalci upoštevajo *Navodila za vrednotenje*, npr. ali upoštevajo tudi krovna in dodatna navodila ter še sprejemljive odgovore.
Nekatere PK so sestavile preizkuse za vajo, standardizacijo in kontrolo iz več rešenih preizkusov znanja. Pri tem so upoštevale prej naštete kriterije za izbor.

Tako v 6. kot tudi v 9. razredu predmetne komisije za madžarščino, italijanščino in nižji izobrazbeni standard niso izbrale preizkusov znanja za vajo, standardizacijo in kontrolo učiteljev. Vrednotenje opravijo člani komisij ali v sodelovanju z manjšim številom učiteljev. Zaradi vrednotenja v istem prostoru postopka vaje in standardizacije za učitelje ocenjevalce nista potrebna, prav tako ni smiselna kontrola vrednotenja.

Predmetne komisije prav tako ne izberejo preizkusov za vajo, standardizacijo in kontrolo izmed prevedenih preizkusov matematike in tretjih predmetov za šole z italijanskim učnim jezikom in za dvojezične osnovne šole ter preizkusov učencev s posebnimi potrebami.

[7] Število vseh udeležencev (pomočniki glavnega ocenjevalca in člani predmetnih komisij, ki niso pomočniki).

3.7.5 Vrednotenje preizkusov nacionalnega preverjanja znanja

Vrednotenje preizkusov učencev 6. in 9. razreda je potekalo elektronsko. Pri e-vrednotenju preizkusov šestošolcev in devetošolcev so sodelovali učitelji, ki izpolnjujejo pogoje za poučevanje preverjanih predmetov. Preizkuse šestošolcev so vrednotili tudi učitelji razrednega pouka, preizkuse devetošolcev pa samo predmetni učitelji. Po prijavah smo učitelje razporedili tako, da je vsak vrednotil bodisi preizkuse 6. razreda bodisi preizkuse 9. razreda, nikoli pa obojih. O razporeditvi učiteljev po predmetih in razredih smo obvestili šole. Vrednotenja so bili opravičeni pomočniki glavnih ocenjevalcev, lahko pa tudi pomočniki za e-vrednotenje, ki so jih imenovali ravnatelji.

Večina učiteljev je v programu za e-vrednotenje vrednotila običajne preizkuse, manjša skupina učiteljev pa je vrednotila preizkuse učencev s posebnimi potrebami, in sicer tiste s povečavo črk na velikost 18 na formatu A4. Preizkuse, povečane na format A3, smo v letošnjem šolskem letu prvič digitalizirali in so se vrednotili tako kot običajni preizkusi. Preizkuse slepih in slabovidnih učencev, gluhih in naglušnih učencev ter učencev z avtističnimi motnjami so tudi letos vrednotili učitelji iz zavodov za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami. Pri vrednotenju preizkusov učencev z NIS učitelji niso sodelovali; njihove preizkuse so na Ricu ovrednotili člani PK.

Pri vsakem predmetu so imeli učitelji za vrednotenje na voljo več dni (pri matematiki in slovenščini v 6. in 9. razredu ter pri tujem jeziku v 6. razredu pet delovnih dni, pri tretjih predmetih v 9. razredu pa štiri delovne dni). Vsak ocenjevalec je najprej ovrednotil en preizkus za vajo in dva za standardizacijo, med vrednotenjem pa še tri kontrolne preizkuse. O začetku vrednotenja so bili ocenjevalci obveščeni po elektronski pošti in prek programa za e-vrednotenje.

Med vrednotenjem je bila ocenjevalcem na voljo brezplačna telefonska številka na Ricu, kamor so vsak delovni dan med 8. in 18. uro lahko poklicali v primeru tehničnih težav, ki jih kljub pomoči pomočnika za e-vrednotenje na šoli niso znali rešiti. Na vsebinska vprašanja o vrednotenju posameznih nalog so prek sistema sporočil v programu za e-vrednotenje učiteljem odgovarjali pomočniki glavnega ocenjevalca.

Podatke o udeležbi učiteljev pri vrednotenju in številu preizkusov pri posameznih predmetih prikazujeta preglednici 3.7.5.1 in 3.7.5.2. V preglednici so upoštevani podatki o vseh prijavljenih učiteljih do začetka vrednotenja posameznega predmeta.

Pri številu preizkusov na učitelja je pri vsakem predmetu navedeno povprečno število preizkusov, ki jih je ovrednotil posamezni učitelj, pri čemer so izvzeti preizkusi za vajo, standardizacijo in kontrolo. Število preizkusov je bilo za učitelje, ki so vrednotili prilagojene preizkuse učencev s posebnimi potrebami, nekoliko nižje.

Preglednica 3.7.5.1: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 6. razreda

Predmet	Število ocenjevalcev	Povprečno število preizkusov na ocenjevalca
Slovenščina	1.389	15
Italijanščina	3	23
Madžarščina	5	6
Angleščina	977	21
Nemščina	90	5
Matematika	1.414	15

Preglednica 3.7.5.2: Število učiteljev ocenjevalcev pri posameznem predmetu in povprečno število preizkusov na ocenjevalca pri vrednotenju 9. razreda

Predmet	Število ocenjevalcev	Povprečno število preizkusov na ocenjevalca
Slovenščina	899	20
Italijanščina	1	22
Madžarščina	2	6
Angleščina	232	19
Nemščina	16	4
Matematika	933	19
Biologija	469	9
Zgodovina	414	11
Šport	761	5

3.7.6 Vpogledi v ovrednotene preizkuse

Učenec in njegovi starši imajo možnost vpogleda v učenčeve ovrednotene preizkuse nacionalnega preverjanja

znanja prek spletne aplikacije. Vsak učenec lahko s svojima šifro in številko EMŠO dostopa do ovrednotenih preizkusov znanja v obliki .pdf. Poleg ovrednotenih preizkusov in izpisa dosežkov učenca so na tej spletni strani dostopna tudi moderirana navodila za vrednotenje. Na šolah potekajo vpogledi v prisotnosti učitelja v roku, določenem s *Podrobnejšimi navodili o šolskem koledarju* in *Koledarjem NPZ*.

Učitelji, ki ob vpogledu v ovrednotene preizkuse skupaj z učencem ugotovijo morebitne napake pri točkovanju posameznih nalog, podatke o teh učencih in preizkusih (ime in priimek oz. šifra učenca, predmet, naloga in opis napake) posredujejo ravnatelju. Ravnatelj podatke za poizvedbe vnese v spletni uporabniški program *Poizvedbe NPZ* na eRicu. Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, ponovno v elektronski obliki pregleda glavni ocenjevalec oziroma njegov pomočnik.

3.7.7 Poizvedbe

Preizkuse učencev, ki uveljavljajo pravico do poizvedbe, ponovno v elektronski obliki pregleda glavni ocenjevalec oziroma njegov pomočnik in preveri, ali so naloge v preizkusu ovrednotene v skladu z moderiranimi navodili za vrednotenje. Če ugotovi, da je poizvedba upravičena, skladno z moderiranimi navodili za vrednotenje nalogo (ali več nalog) ponovno ovrednoti. Število doseženih točk se po poizvedbah lahko zviša, zniža ali ostane enako. Ric v rokih, določenih s *Koledarjem NPZ*, šolam posreduje spremembe dosežkov učencev po poizvedbah.

V preglednicah 3.7.7.1 in 3.7.7.2 je prikazano število učencev, ki so se udeležili NPZ iz posameznega predmeta, število in delež učencev, ki so uveljavljali pravico do poizvedb za posamezni predmet, ter število in delež sprememb po poizvedbah v 6. in 9. razredu.

Preglednica 3.7.7.1: Poizvedbe v 6. razredu

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE			SPREMEMBE PO POIZVEDBAH	
		ŠTEVILO	DELEŽ (%)		ŠTEVILO	DELEŽ (%)
SLOVENŠČINA	20.365	1.086	5,33	večje število točk	598	2,94
				enako število točk	483	2,37
				nižje število točk	5	0,02
ITALIJANŠČINA	69	4	5,8	večje število točk	1	1,45
				enako število točk	3	4,35
				nižje število točk	0	0
MADŽARŠČINA	28	1	3,57	večje število točk	1	3,57
				enako število točk	0	0
				nižje število točk	0	0
ANGLEŠČINA	19.357	596	3,08	večje število točk	375	1,94
				enako število točk	209	1,08
				nižje število točk	12	0,06
NEMŠČINA	514	23	4,47	večje število točk	16	3,11
				enako število točk	7	1,36
				nižje število točk	0	0
MATEMATIKA	20.208	1.232	6,10	večje število točk	965	4,77
				enako število točk	245	1,21
				nižje število točk	22	0,11

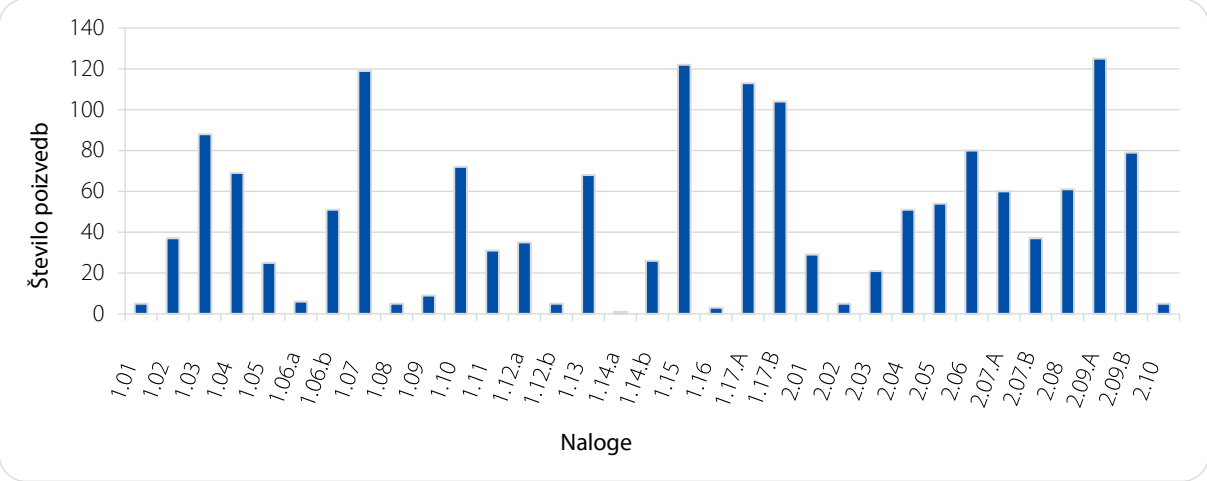
Pri **slovenščini** je letos 5,33 odstotka učencev 6. razreda uveljavljalo pravico do ponovnega vrednotenja ene ali več nalog v preizkusu, kar je najnižji delež doslej. V primerjavi s preteklimi leti je tudi delež upravičenih poizvedb (tj. preizkusov, pri katerih se je dosežek po poizvedbah spremenil) letos najnižji doslej in znaša le 2,96 odstotka.

Preglednica 3.7.7.2: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 6. razred

SLOVENŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021
VSE	7,9	7,91	7,73	9,26	9,89	7,91	5,33
UPRAVIČENE	6,14	5,1	5,29	5,04	5,6	3,91	2,96

Število poizvedb po nalogah prikazuje spodnja slika. Večje število poizvedb je bilo pričakovano pri obeh tvorbnih nalogah in pri nalogah, pri katerih se odgovori vrednotijo po smislu. Pri teh nalogah morajo ocenjevalci natančno prebrati izhodiščno besedilo, sami presoditi o ustreznosti odgovora in upoštevati dodatna navodila za vrednotenje.

Slika 3.7.7.1: Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 6. razred

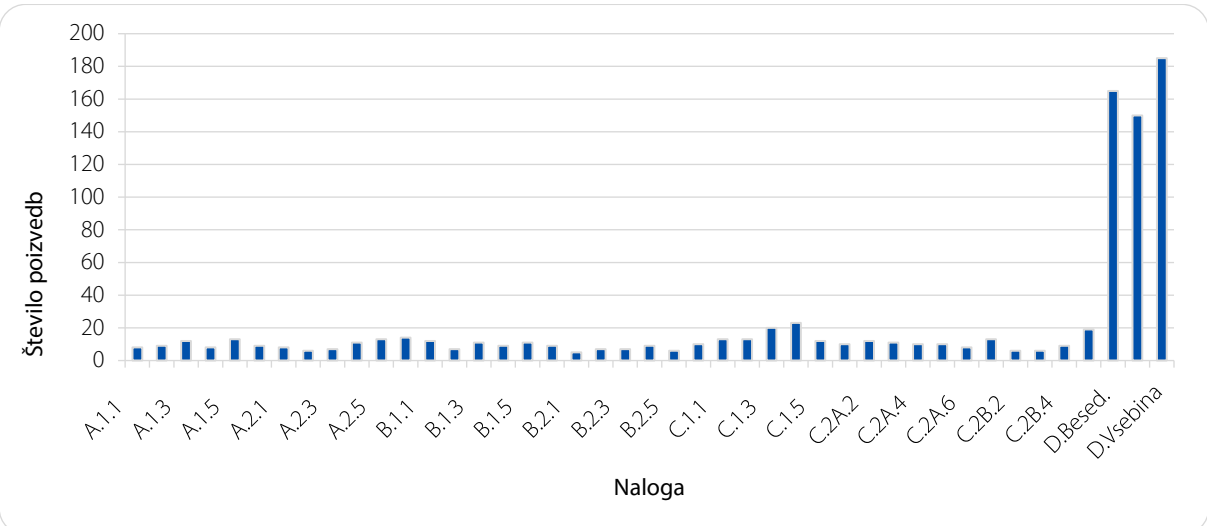
Pri **angleščini** v 6. razredu še naprej beležimo upad poizvedb. Zahtevo za ponovno vrednotenje so letos uveljavljali le trije odstotki učencev, dvema odstotkoma učencev pa se je dosežek po poizvedbah spremenil.

Preglednica 3.7.7.3: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 6. razred

ANGLEŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021
VSE	4,36	5,28	5,43	5,92	5,23	4,08	3,08
UPRAVIČENE	2,86	3,34	3,58	3,86	3,62	2,68	2,00

Največ poizvedb je bilo pričakovano pri nalogi pisnega sporočanja, saj gre za odprti tip naloge, pri katerem je vrednotenje kljub uporabi analitične lestvice vedno nekoliko subjektivno.

Slika 3.7.7.2: Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 6. razred

Pri **nemščini** je delež poizvedb upadel, delež upravičenih poizvedb je na primer za več kot polovico manjši kot leta 2019. Večinoma je šlo za poizvedbe pri nalogi pisnega sporočanja, kar je glede na odprti tip naloge pričakovano.

Preglednica 3.7.7.4: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 6. razred

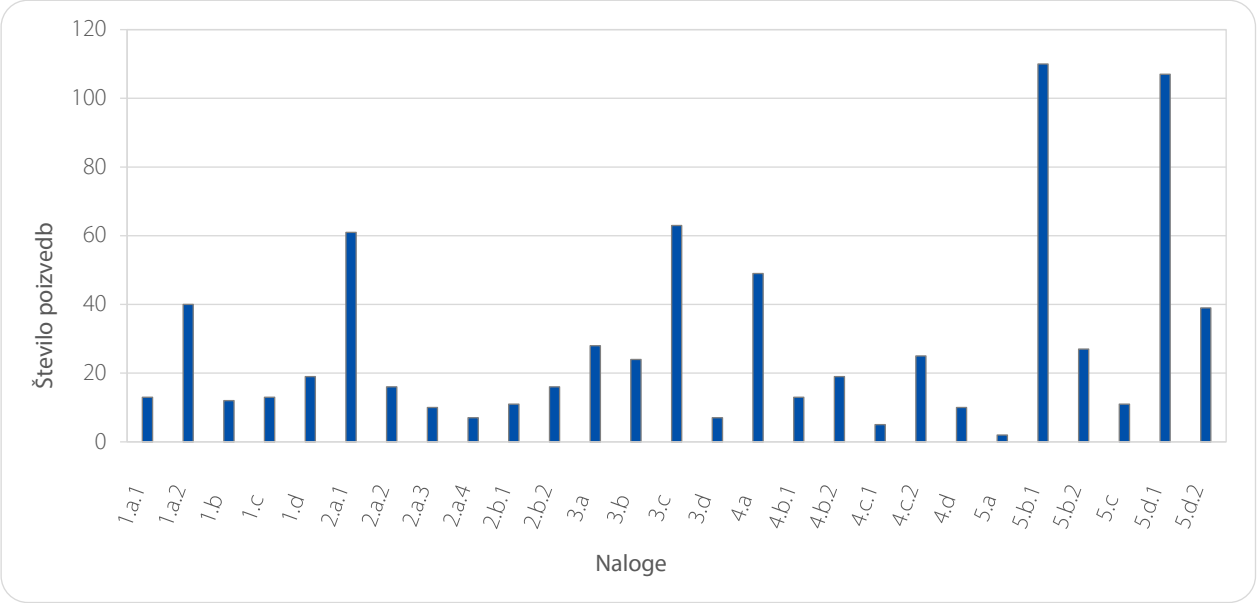
NEMŠČINA	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021
VSE	7,26	11,56	5,59	4,05	8,37	8,67	4,47
UPRAVIČENE	4,23	8	5,13	3,6	7,27	6,75	3,11

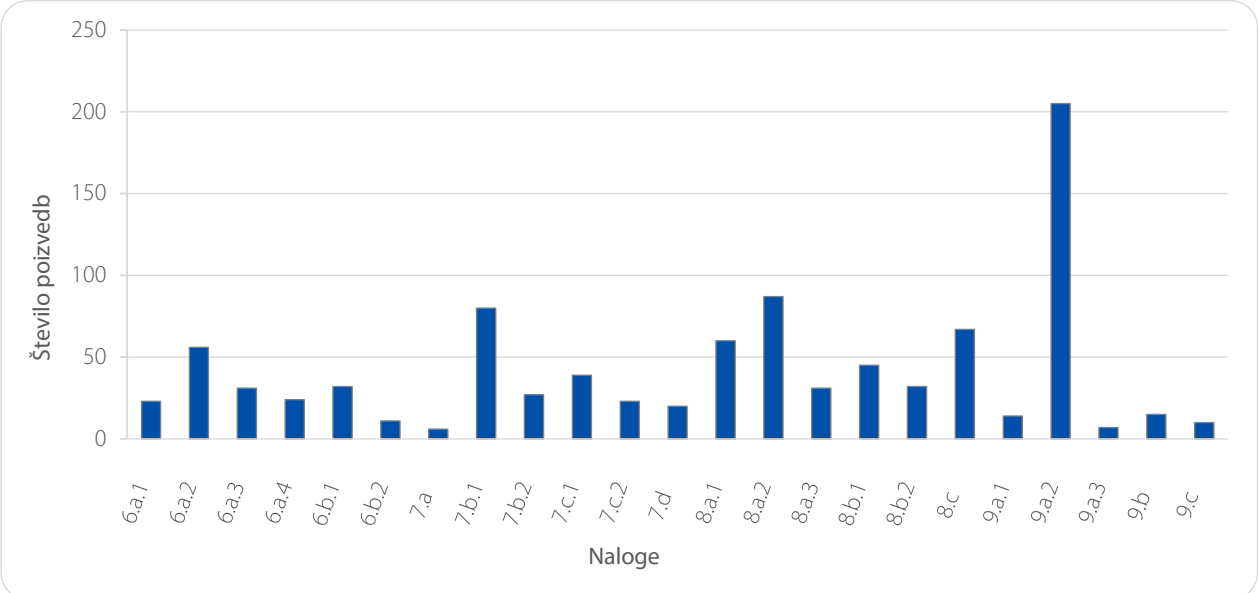
Pri matematiki je bilo število poizvedb nekoliko višje kot prejšnje leto. Upravičenih poizvedb, pri katerih se število točk v preizkusu poveča, je bilo 78 %.

Preglednica 3.7.7.5: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti

	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021
MATEMATIKA	7,82	6,63	8,58	6,87	6,88	4,93	6,10

Slika 3.7.7.3: Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 6. razred

Preglednica 3.7.7.6: Poizvedbe v 9. razredu

PREDMET	ŠTEVILO UČENCEV NA NPZ	POIZVEDBE		SPREMEMBE PO POIZVEDBAH		
		ŠTEVILO	DELEŽ (%)		ŠTEVILO	DELEŽ (%)
SLOVENŠČINA	17.639	1.451	8,23	višje število točk	946	5,36
				enako število točk	503	2,85
				nižje število točk	2	0,01
ITALIJANŠČINA	43	4	9,30	višje število točk	4	9,30
				enako število točk	0	0
				nižje število točk	0	0
MADŽARŠČINA	11	0	0	višje število točk	0	0
				enako število točk	0	0
				nižje število točk	0	0
ANGLEŠČINA	4.170	162	3,88	višje število točk	111	2,66
				enako število točk	49	1,17
				nižje število točk	2	0,05
NEMŠČINA	68	5	7,35	višje število točk	4	5,88
				enako število točk	1	1,47
				nižje število točk	0	0
MATEMATIKA	17.261	667	3,86	višje število točk	435	2,52
				enako število točk	230	1,33
				nižje število točk	2	0,01
BIOLOGIJA	4.169	189	4,53	višje število točk	133	3,19
				enako število točk	54	1,29
				nižje število točk	2	0,05
ZGODOVINA	4.301	373	8,67	višje število točk	243	5,65
				enako število točk	130	3,02
				nižje število točk	0	0,00
ŠPORT	4.359	151	3,46	višje število točk	100	2,29

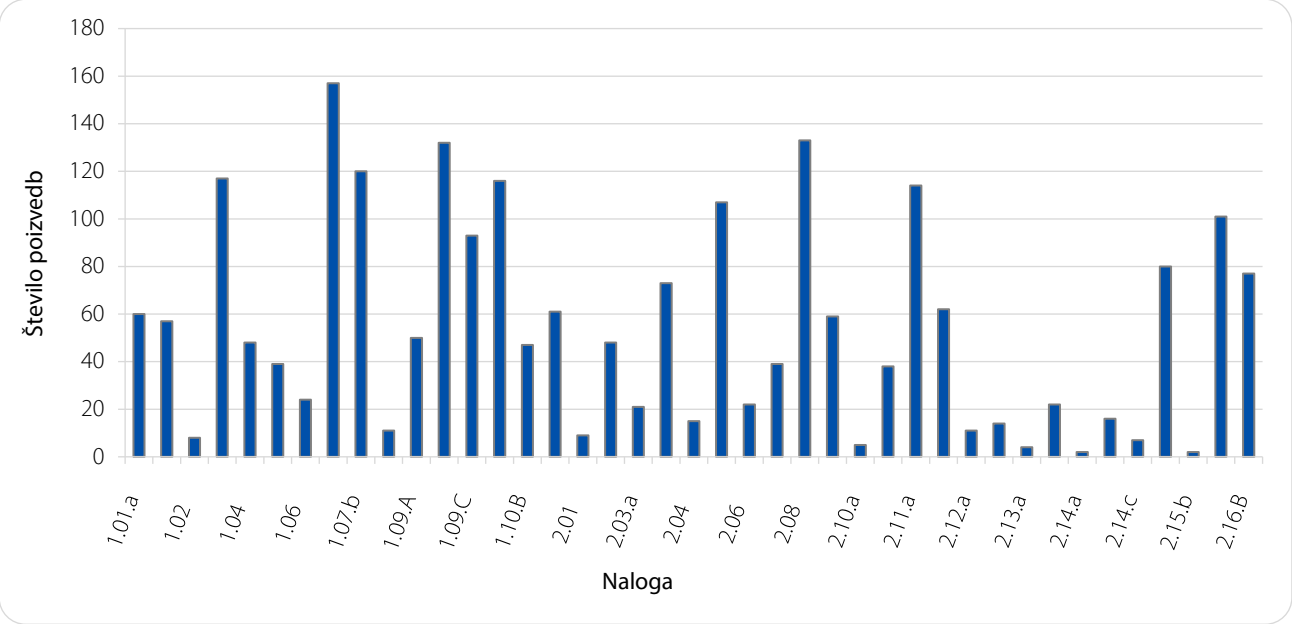
Pri **slovenščini** je 8,23 odstotka učencev 9. razreda uveljavljalo pravico do ponovnega vrednotenja, delež upravičenih poizvedb je bil 5,37 odstotka. Od začetka uvedbe e-vrednotenja (l. 2013) je to najnižji delež poizvedb doslej.

Preglednica 3.7.7.7: Delež (%) poizvedb pri slovenščini med leti, 9. razred

SLOVENŠČINA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021
VSE	10,07	9,99	11,81	12,49	14,44	14,06	10,60	8,23
UPRAVIČENE	8,02	7,49	7,73	7,78	9,98	9,08	6,52	5,37

Po številu poizvedb kot vsako leto izstopajo tvorbne in polodprte naloge, pri katerih so ocenjevalci sami presojali ustreznost odgovora, pri tem pa so morali dobro poznati izhodiščna besedila.

Slika 3.7.7.4: Število poizvedb pri slovenščini po nalogah, 9. razred

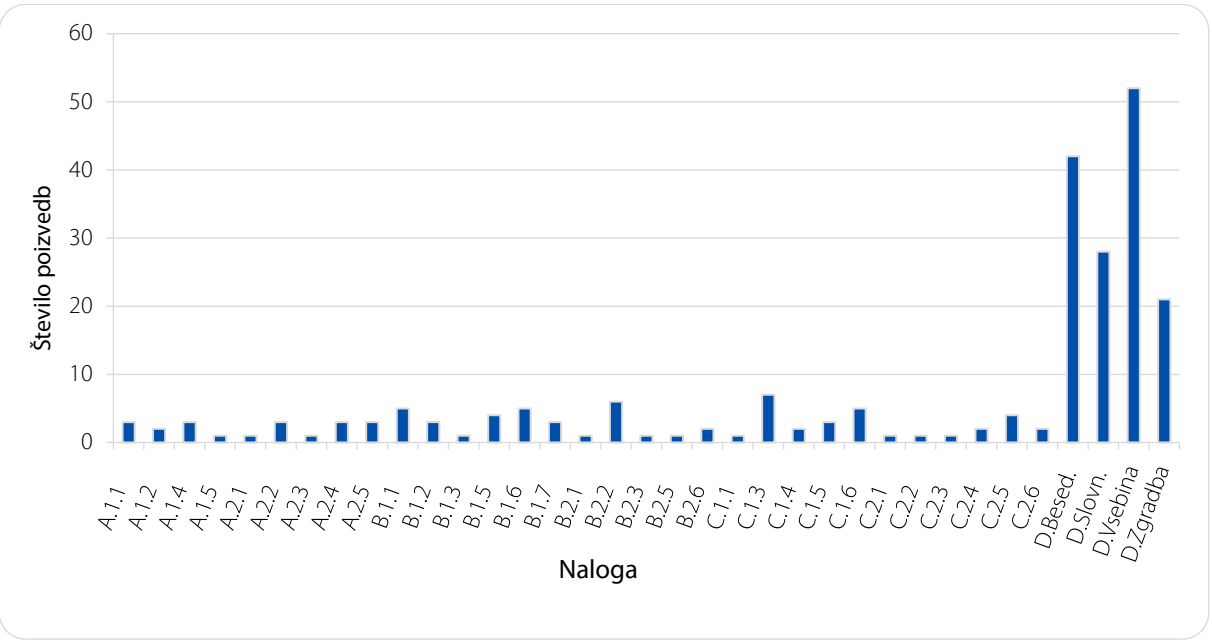
Pri angleščini je 162 učencev (3,88 %) želelo, da se ena ali več nalog ponovno ovrednoti. Dosežek se je po poizvedbah spremenil 113 učencem (2,71 %).

Preglednica 3.7.7.8: Delež (%) poizvedb pri angleščini med leti, 9. razred

ANGLEŠČINA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021
VSE	4,4	3,3	3,6	5,15	6,27	5,38	5,31	3,88
UPRAVIČENE	2,96	2,43	2,34	3,52	4,07	3,5	3,66	2,71

Največ zahtev za ponovno vrednotenje je bilo kot vsa leta pri pisnem sporočanju, največ pri kriteriju vsebina.

Slika 3.7.7.5: Število poizvedb pri angleščini po nalogah, 9. razred

Delež poizvedb pri **nemščini** je letos višji kot pretekla leta, vendar gre le za pet učencev, ki so želeli, da se posamezne naloge ponovno ovrednotijo. Štirim učencem se je dosežek po poizvedbah zvišal.

Preglednica 3.7.7.9: Delež (%) poizvedb pri nemščini med leti, 9. razred

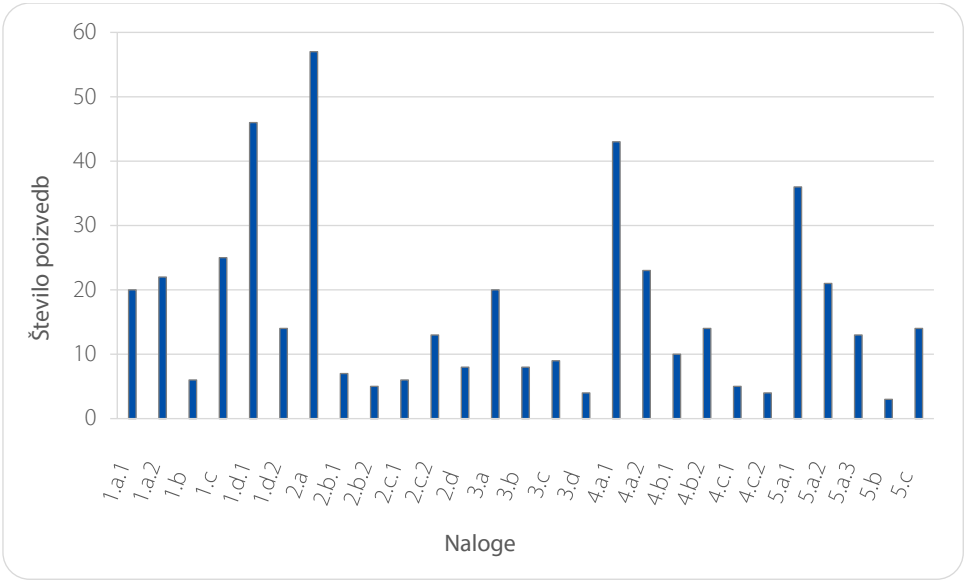
NEMŠČINA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021
VSE	6,2	2,6	2,82	2,17	3,13	4,23	4,17	7,35
UPRAVIČENE	5,79	1,28	2,26	1,09	3,13	2,11	4,17	5,88

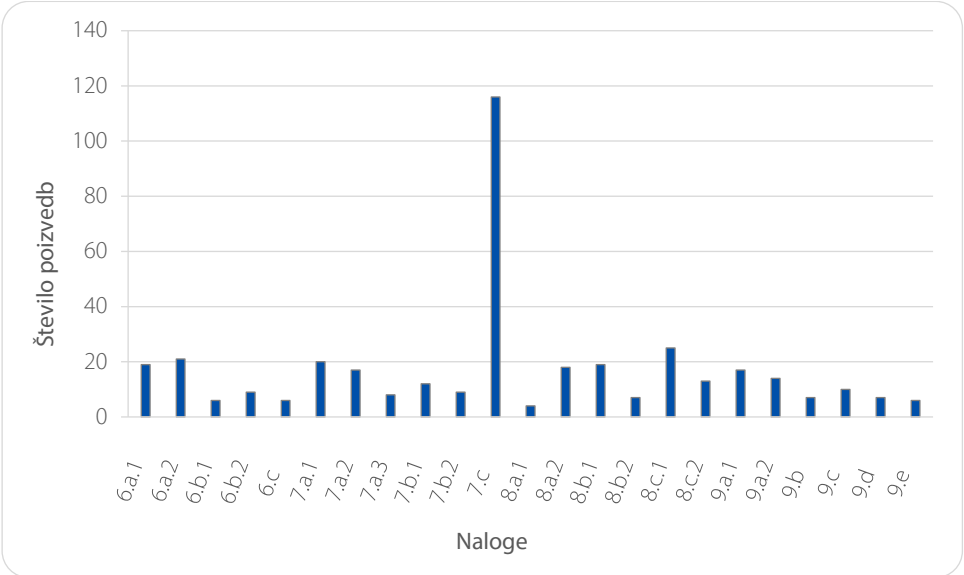
Pri matematiki je delež poizvedb glede na lansko leto manjši. Upravičenih poizvedb, pri katerih se število točk v preizkusu zviša, je bilo 65 %.

Preglednica 3.7.7.10: Delež (%) poizvedb pri matematiki med leti, 9. razred

MATEMATIKA	NPZ 2013	NPZ 2014	NPZ 2015	NPZ 2016	NPZ 2017	NPZ 2018	NPZ 2019	NPZ 2021
VSE	5,7	5,95	7,35	6,42	6,04	8,60	6,68	3,86

Slika 3.7.7.6: Število poizvedb pri matematiki po nalogah, 9. razred

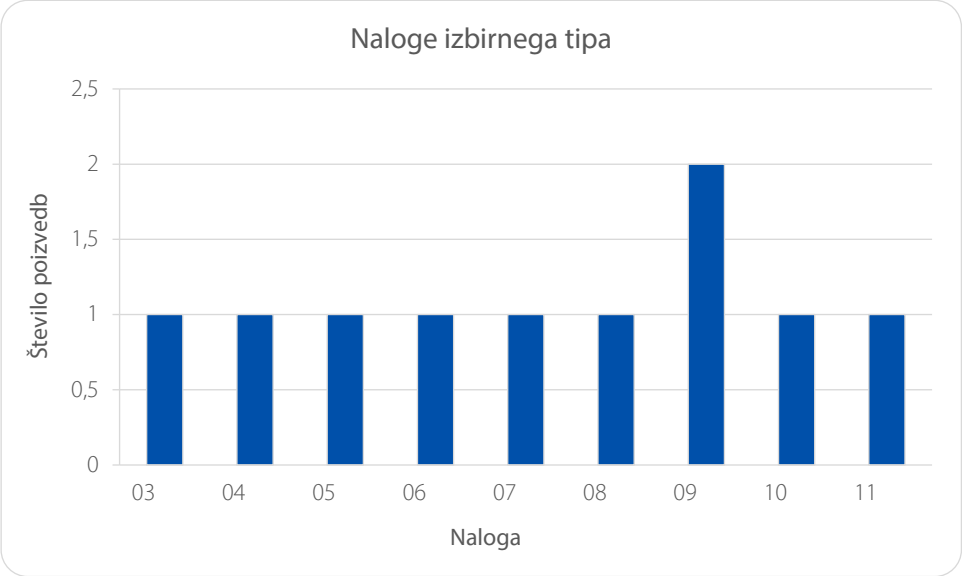

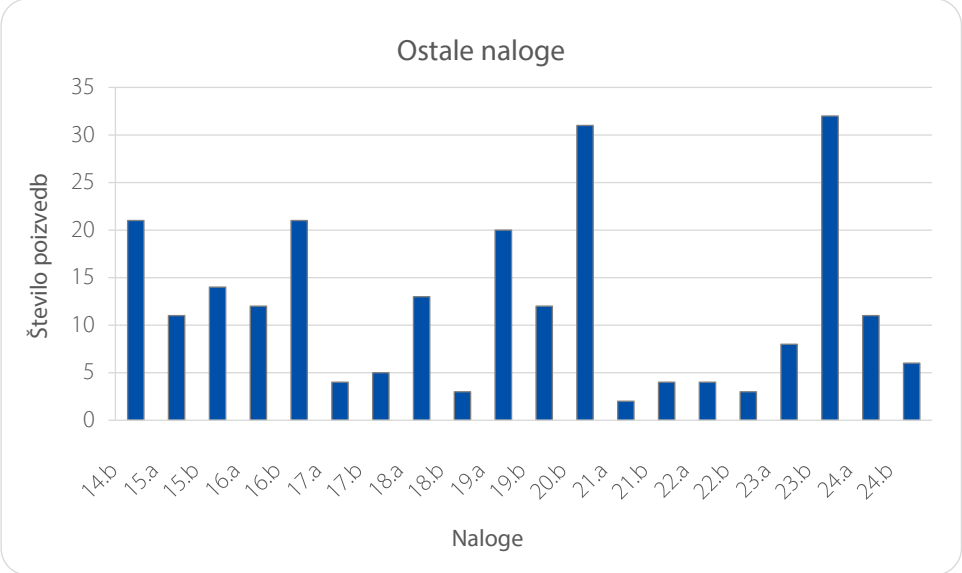
Pri **biologiji** je delež poizvedb 4,53 %, 70 % poizvedb je bilo upravičenih.

Preglednica 3.7.7.11: Delež (%) poizvedb pri biologiji med leti, 9. razred

BIOLOGIJA	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2012	NPZ 2014	NPZ 2016	NPZ 2019	NPZ 2021
	3,4	3,4	7,3	4,49	4,57	4,18	4,53

Slika 3.7.7.7: Število poizvedb pri biologiji po nalogah, 9. razred

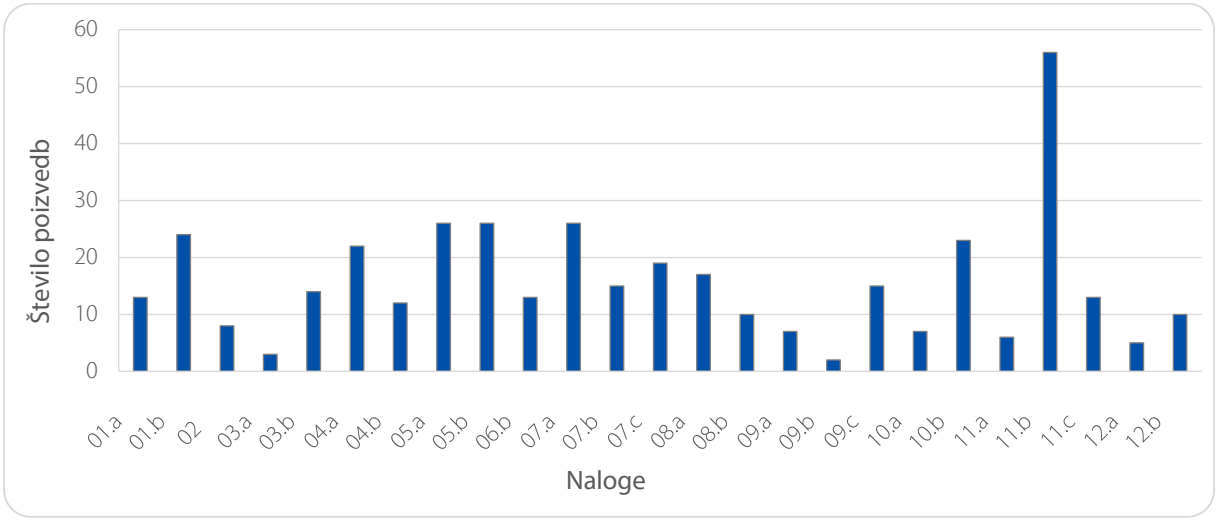

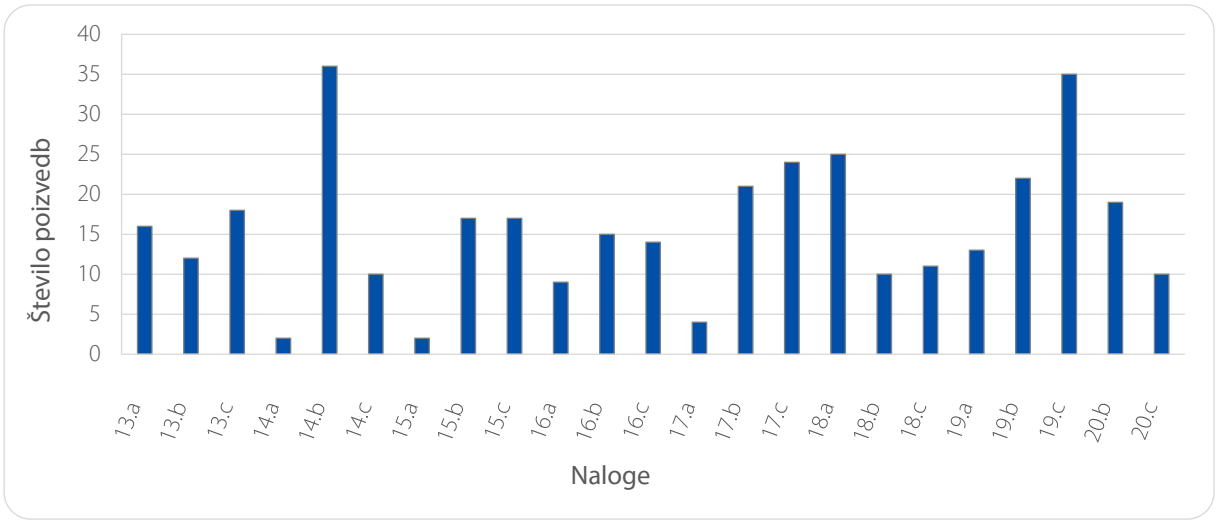
Pri **zgodovini** je pravico do ponovnega vrednotenja v postopku poizvedbe uveljavljalo 373 učencev, kar predstavlja 8,67 % vseh učencev, ki so opravljali NPZ iz tega predmeta. Deleža poizvedb je nižji v primerjavi z deležem poizvedb v preteklih letih. Podoben padec deleža poizvedb lahko zasledimo pri vseh predmetih. Delež poizvedb pri zgodovini pa je tako kot v preteklih letih ostal primerljiv z deležem poizvedb pri predmetu slovenščina.

Preglednica 3.7.7.12: Delež (%) poizvedb pri zgodovini, 9. razred

ZGODOVINA	NPZ 2007	NPZ 2008	NPZ 2010	NPZ 2013	NPZ 2016	NPZ 2021
	10,5	14,8	14,6	11,96	13,68	8,67

V preizkusu znanja sta samo dve nalogi, pri katerih ni bi bilo poizvedb. Večje število poizvedb je pri nalogah, ki preverjajo znanje višjih taksonomskih stopenj in pri katerih mora učenec odgovor zapisati v več povedih oziroma kjer mora učenec zapisati samostojen daljši odgovor.

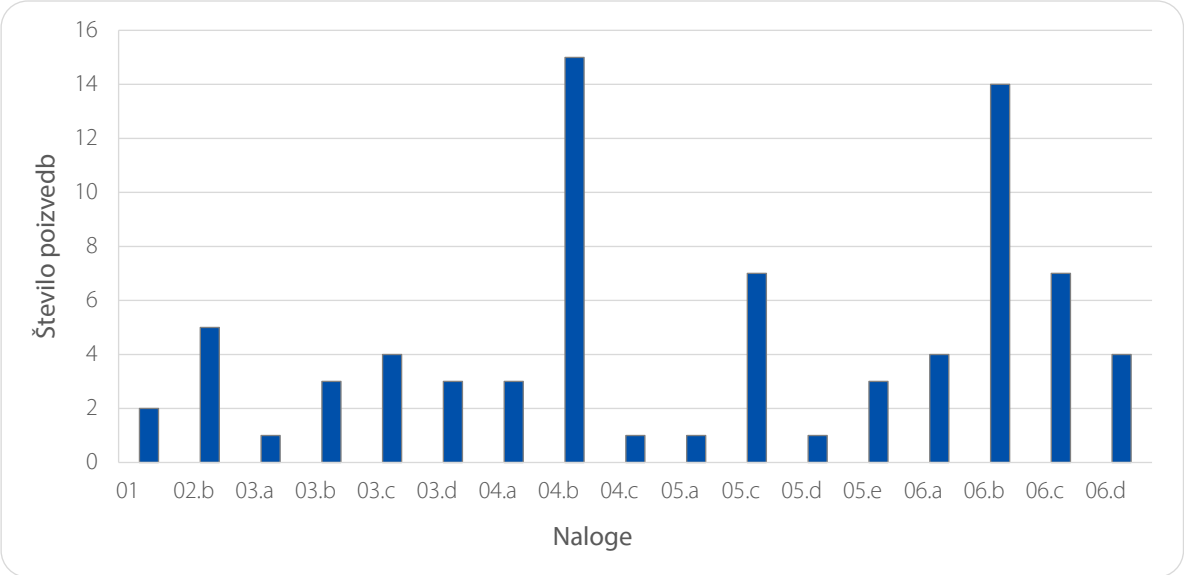
Pri predmetu **šport** je bilo ponovno ovrednotenih 3,46 % preizkusov. Delež poizvedb se je v primerjavi s preteklimi preverjanji znižal.

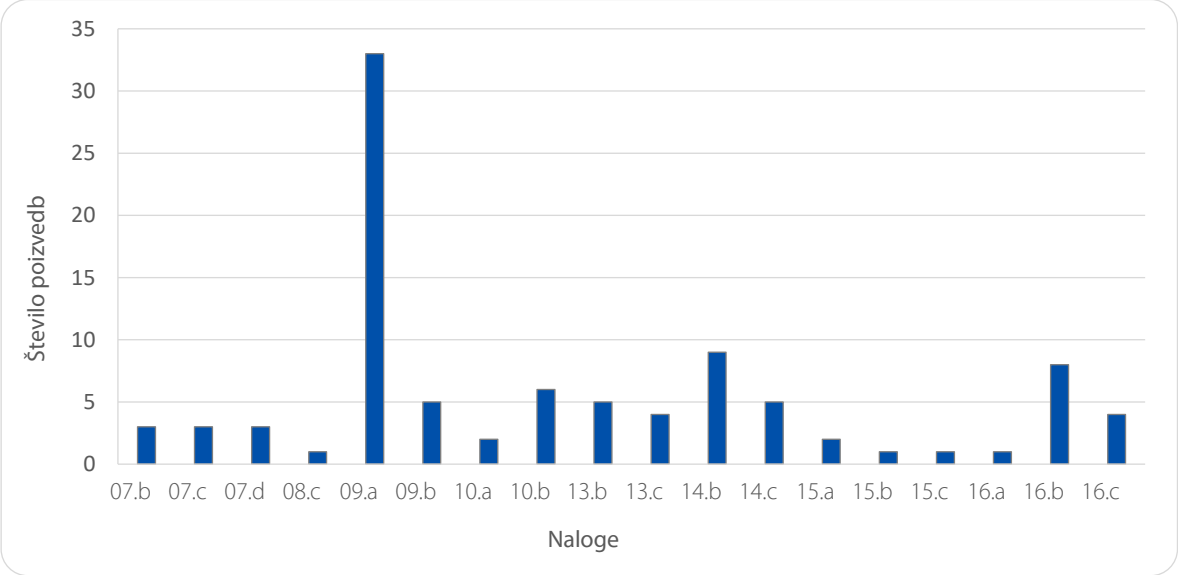
Preglednica 3.7.7.13: Delež (%) poizvedb pri športu, 9. razred

ŠPORT	NPZ 2009	NPZ 2017	NPZ 2021
	9,2	6,03	3,46

Po številu poizvedb izstopa 9.a-naloga, pri kateri so morali učenci zapisati ustrezen termin za vajo varnosti, ki jo izvaja plavalec na sliki, vendar je bilo 93 % poizvedb pri tej nalogi neupravičenih.

Slika 3.7.7.8: Število poizvedb po nalogah pri športu, 9. razred

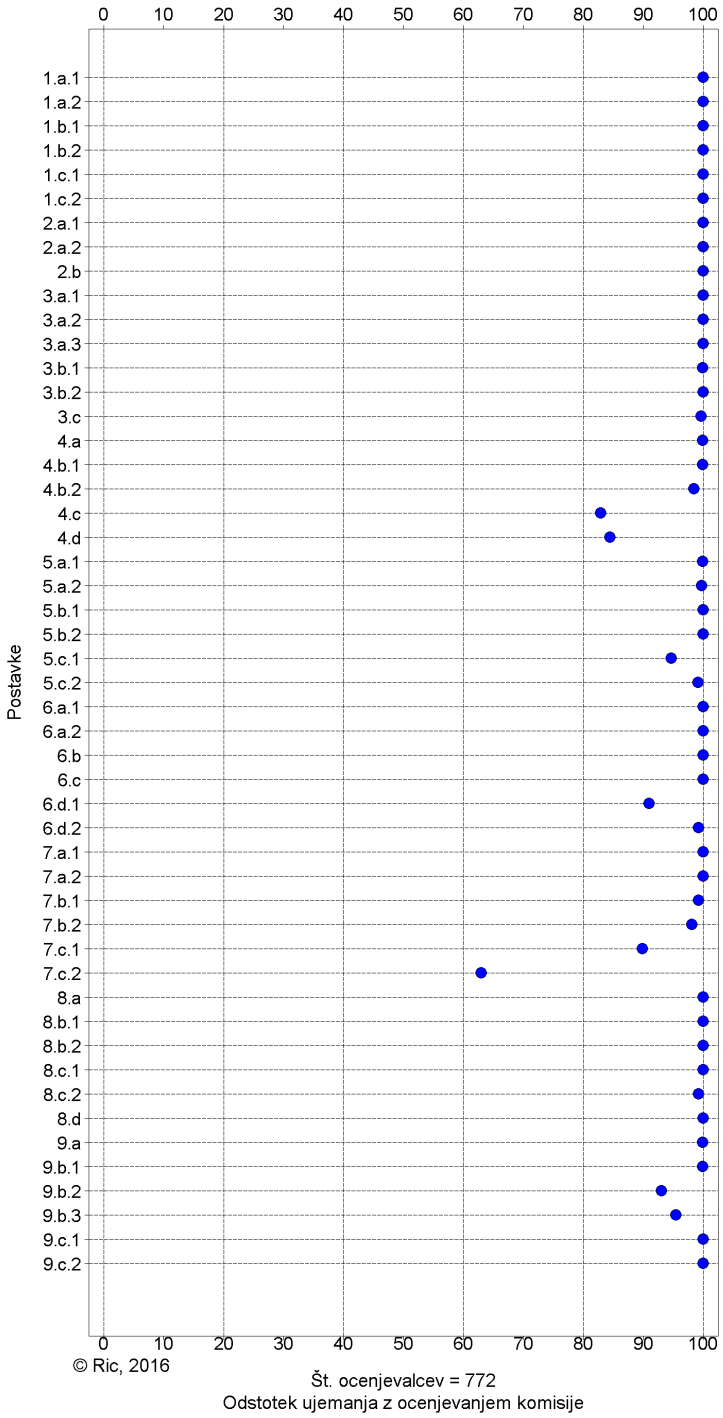

3.8 Analiza kakovosti vrednotenja

Elektronsko vrednotenje preizkusov nam omogoča pripravo različnih analiz vrednotenja, ki nudijo povratno informacijo o kakovosti vrednotenja s ciljem poenotiti kriterije in zagotoviti večjo kakovost vrednotenja.

Vsako leto pripravimo analize poizvedb (gl. poglavje 3.7.7), ki so zagotovo eden od pokazateljev kakovosti vrednotenja. Poleg tega primerjamo vrednotenje vseh ocenjevalcev pri določenem predmetu in referenčno vrednotenje predmetne komisije pri kontrolnih preizkusih, s čimer dobimo vpogled v kakovost vrednotenja vseh ocenjevalcev.

Slika 3.8.1: Primer ujemanja vrednotenja ocenjevalcev z referenčnim vrednotenjem pri enem od kontrolnih preizkusov

S kakovostjo vrednotenja seznanimo tudi vsakega posameznega ocenjevalca, ki med samim vrednotenjem vidi referenčne točke po tem, ko odda preizkuse za vajo, standardizacijo ali kontrolo v programu za e-vrednotenje.

Od leta 2018 je nadgradnja programa za e-vrednotenje namreč omogočila, da lahko ocenjevalci že med potekom e-vrednotenja spremljajo ustreznost svojega vrednotenja pri preizkusih za vajo, standardizacijo in kontrolo. Program jim namreč po tem, ko oddajo omenjene preizkuse, prikaže obvestilo, ali je bilo njihovo vrednotenje v okviru dopustnega odstopanja ali pa je preveč odstopalo od referenčnega vrednotenja (vrednotenja predmetne komisije). V tem primeru program ocenjevalce usmeri na ogled preizkusa za vajo, standardizacijo ali kontrolo, kjer je prikazano, pri katerih nalogah se je njihovo vrednotenje razlikovalo od priporočenega.

Informacije o odstopanju od priporočenega vrednotenja za ocenjevalce v svoji skupini spremljajo tudi pomočniki glavnih ocenjevalcev (PGO), ki nato ocenjevalcem, ki imajo težave pri presojanju ustreznih odgovorov, nudijo strokovno podporo.

Ocenjevalci so tako že med samim potekom e-vrednotenja seznanjeni s kakovostjo svojega vrednotenja. Na podlagi vseh informacij lahko torej svoje vrednotenje pri preostalih preizkusih ustrezno korigirajo.

Povratna informacija o kakovosti vrednotenja, ki smo jo v preteklosti objavljali po končanem e-vrednotenju na eRicu za posameznega ocenjevalca, ni več smiselna. Na podlagi kontrolnega/ponovnega vrednotenja 10 odstotkov preizkusov pri predmetih matematika, biologija, zgodovina in šport, ki ga bodo v jeseni 2021 opravile predmetne komisije, bomo ponovno razmislili o prenovi povratne informacije o kakovosti vrednotenja za ocenjevalce in šole.

4 DOSEŽKI IN REZULTATI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Uvod v analize dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

V tem poglavju so poročila predmetnih komisij o analizah dosežkov pri letošnjem nacionalnem preverjanju znanja v šestem in devetem razredu. Predmetne komisije so opisale izhodišča za sestavo preizkusov znanja, osnovne statistične podatke o dosežkih na preizkusu in analize ter ugotovitve o dosežkih po posameznih nalogah oziroma po smiselnih sklopih nalog.

Osnovni statistični podatki o preizkusih nacionalnega preverjanja znanja so predstavljeni v preglednicah v poročilu vsake komisije. Preglednice prikazujejo število učencev, ki so se udeležili nacionalnega preverjanja znanja v rednem roku, najmanjše in največje število odstotnih točk, ki so jih dosegli na preizkusu znanja, povprečje doseženih odstotnih točk, standardni odklon in zanesljivost preizkusa znanja. Indeks zanesljivosti (Cronbachov alfa) kaže natančnost merjenja s preizkusom znanja. Čim višji je koeficient zanesljivosti, tem večja je verjetnost, da bi pri ponovnem preverjanju znanja učencev z istim preizkusom dobili enake ali podobne dosežke, pod pogojem, da se njihovo znanje v vmesnem času ne bi spremenilo.

Iz preglednic so razvidni dosežki na preizkusih znanja. Prikazani so: število nalog (postavk), možno število točk, povprečje doseženih točk in težavnost preizkusa znanja. Indeks težavnosti oziroma povprečje doseženih odstotnih točk pove, kako zahteven je preizkus znanja. Višji indeks težavnosti pomeni manj zahteven preizkus.

Preglednicam z osnovnimi statističnimi podatki sledijo analize in ugotovitve predmetnih komisij o dosežkih na preizkusu. V analize predmetnih komisij so vključeni tudi kvalitativni opisi znanja, ki so jih predmetne komisije pripravile v juniju 2021, za dosežke učencev šestega in devetega razreda. Te informacije so šolam dostopne na spletni strani eRic, vključili pa smo jih tudi v analize dosežkov v tem letnem poročilu. Priprava kvalitativnih opisov znanja je podrobneje razložena v naslednjem razdelku.

4.1.1 Priprava kvalitativnih opisov znanja na izbranih območjih dosežkov

Pomemben cilj nacionalnega preverjanja znanja je učencem, njihovim staršem, učiteljem in šolam ponuditi dodatno informacijo o doseženem znanju. Del te informacije so učenci prejeli v obliki doseženih točk in odstotkov ob vpogledu v svoje preizkuse nacionalnega preverjanja znanja. Dodatno so prejeli tudi informacijo za učence in starše, ki omogoča primerjavo dosežka učenca s povprečnim dosežkom na šoli in v Sloveniji. Člani predmetnih komisij in sodelavci Državnega izpitnega centra pa smo pripravili še kvalitativne opise izbranih območij na lestvici dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja. Pri pripravi opisov smo se zgledovali po mednarodnih raziskavah znanja, kot so PISA, TIMSS in PIRLS.

Grafične predstavitve dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja smo izdelali tako, da smo dosežke vseh učencev, ki so sodelovali na nacionalnem preverjanju znanja iz danega predmeta, razvrstili od najnižjega do najvišjega, nato pa smo z višino stolpca prikazali število učencev z danim dosežkom. Na slikah v letnem poročilu so tako predstavljeni letošnji dosežki učencev devetega razreda pri slovenščini, matematiki, tujem jeziku, biologiji, geografiji in športu ter dosežki učencev šestega razreda pri slovenščini, matematiki in tujem jeziku. Dosežki so predstavljeni v odstotnih točkah, s piko pa je na sliki označen povprečni slovenski dosežek.

Na vsaki grafični predstavitvi dosežkov učencev so s posebno barvo označena štiri območja: zeleno, rumeno, rdeče in modro območje.

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na preostale dosežke). V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 odstotkov in nižji od 70 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 odstotkov in hkrati nižji od 45 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo zgornje četrtine dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 odstotkov in nižji od 20 odstotkov preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov. V tem območju je 10 odstotkov učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 odstotkov dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Za vsako od navedenih območij smo določili naloge, ki so jih učenci reševali uspešno – uspešnost reševanja pomeni, da je dano nalogo pravilno rešilo vsaj 65 odstotkov učencev z dosežki v danem območju (tako določajo uspešnost tudi v mednarodnih raziskavah znanja). To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij (znanje namreč razumemo kot naraščajoče) – učenci z dosežki v rumenem območju so zato v splošnem uspešno reševali tako naloge iz rumenega območja kot tudi naloge iz zelenega območja; učenci z dosežki v rdečem območju so poleg nalog iz rdečega območja v splošnem uspešno reševali tudi naloge iz zelenega in rumenega območja; učenci z dosežki v modrem območju pa so v splošnem uspešno reševali tako naloge iz modrega območja kot tudi tiste, ki so uvrščene v preostala območja. Za dosežke zunaj izbranega območja pa lahko v splošnem sklepamo: če ima učenec dosežek pod prvim (to je zelenim) območjem, lahko rečemo, da z nižjo verjetnostjo manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v prvo območje; če ima dosežek med dvema območjema, lahko rečemo, da z visoko verjetnostjo (več kot 65-odstotno) izkazuje znanje, ki je uvrščeno v spodnje območje, in z nižjo verjetnostjo (manj kot 65-odstotno) izkazuje znanje, uvrščeno v zgornje območje.

Predmetne komisije za nacionalno preverjanje znanja so po pregledu tako razvrščenih nalog pripravile opis oziroma sintezo vsebin, ki so skupne nalogam iz posameznega območja. Kvalitativni (oziroma vsebinski) opisi območij predstavljajo vsebino tistega znanja, ki ga (s 65-odstotno verjetnostjo) izkazujejo učenci z dosežki v izbranem območju. Del nalog v preizkusu niti učenci z najvišjimi dosežki niso uspešno reševali v vsaj 65 % primerov. Tudi za te naloge je pripravljen opis vsebin, ki predstavljajo najzahtevnejša znanja.

Opisi izbranih območij na lestvicah dosežkov letošnjega nacionalnega preverjanja znanja so enaki za vse šole. Pri uporabi teh podatkov (še zlasti podatkov o povprečnih dosežkih na šolah) pa je treba opozoriti, da niso namenjeni neposrednim primerjavam med šolami. Na povprečne dosežke namreč vpliva veliko raznovrstnih dejavnikov, zato ni primerno, da se o uspešnosti šolskega dela sklepa le na podlagi povprečnega dosežka na nacionalnem preverjanju znanja. Prav tako je pomembno vedeti, da izbira območij na lestvici dosežkov nikakor ni povezana s šolskimi ocenami, temveč temelji le na porazdelitvi dosežkov na preizkusih nacionalnega preverjanja znanja. Pri uporabi opisov vsebin znanja po območjih je treba upoštevati tudi, da temeljijo na manjšem številu nalog iz letošnjih preizkusov in da bi že navidezno manjše spremembe v nalogi morda vplivale na uvrstitev naloge v drugo skupino. Opisi so tako pripravljeni kot splošno vodilo pri ugotavljanju vsebine znanja učencev.

4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja

Rezultati nacionalnega preverjanja znanja omogočajo vrsto analiz, ki so zanimive za učenca, učitelja, ravnatelja, upravljavca sistema in vso zainteresirano javnost. Nacionalno preverjanje znanja je namenjeno ugotavljanju znanja in pridobivanju informacij, ki omogočajo izboljšave in večjo učinkovitost v šolstvu. Zaradi velikega števila možnih analiz in korakov pri analizi podatkov pa se lahko pojavijo tudi vprašanja o načinih pravilne interpretacije dobljenih rezultatov, zato so v nadaljevanju navedene smernice za boljšo interpretacijo.

Vsaka interpretacija rezultatov mora upoštevati podrobnosti priprave konkretnih preizkusov znanja v vsakem roku, vzorčenje šol za tretji predmet nacionalnega preverjanja znanja, izvedbo nacionalnega preverjanja znanja na šolah ter vnos podatkov v končno bazo na Ricu. Pri interpretaciji statistik in rezultatov statističnih analiz moramo poleg tega upoštevati še omejitve posameznih statističnih metod in veljavnost predpostavk, na katerih temeljijo v posameznem primeru.

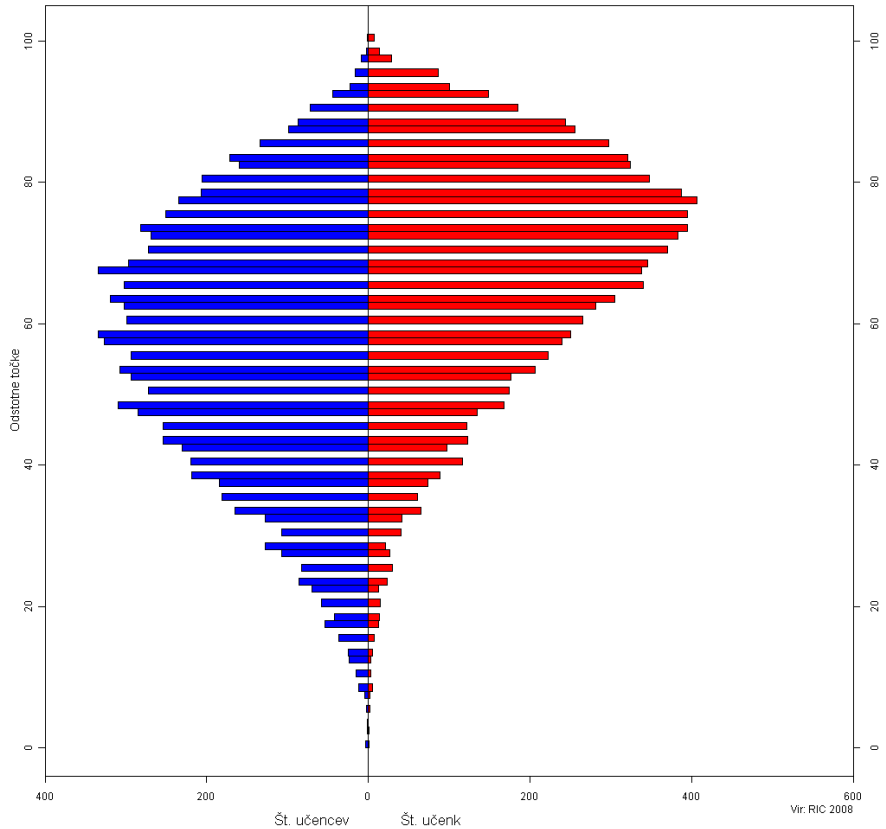
Pri primerjanju rezultatov med leti se moramo zavedati, da v trenutnem konceptu priprave preizkusov nacionalnega preverjanja znanja dosežki med posameznimi leti niso umerjeni na isto mersko lestvico in jih ne moremo preprosto primerjati, zaradi česar je ugotavljanje trendov v znanju učencev zelo oteženo.

Podobno velja tudi za primerjave med predmeti. Ker so strukture preizkusov in značilnosti posameznih predmetov specifične, dosežkov pri enem predmetu ne moremo primerjati z dosežki pri drugem, čeprav povsod govorimo o (na prvi pogled primerljivih) odstotnih točkah.

V nadaljevanju so predstavljeni primeri slik in preglednic, ki so uporabljene v poročilih o analizah dosežkov nacionalnega preverjanja znanja pri posameznih predmetih. Pri teh predstavitvah dosežkov spodaj navajamo nekaj splošnih pojasnil in opozoril na omejitve pri interpretacijah. Za vse predstavitve v poročilih predmetnih komisij velja, da so pri izračunih statistik in pripravi slikovnih predstavitev zaradi jasnosti interpretacije rezultatov v izračune vključeni le dosežki učencev, ki obiskujejo redni program osnovne šole in so nacionalno preverjanje znanja opravljali v rednem roku. Analiza dosežkov učencev v prilagojenem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom je predstavljena v samostojnem razdelku.

Primerjava dosežkov med spoloma

Slika 4.1.2.1 Primer primerjave dosežkov med spoloma

Slika primerjave dosežkov med spoloma predstavlja ločeni porazdelitvi dosežkov učencev in učenk pri posameznem predmetu nacionalnega preverjanja znanja po odstotnih točkah. Porazdelitvi sta postavljeni ena ob drugo, tako da sega lestvica dosežkov od najnižjih spodaj (0 odstotnih točk) do najvišjih na vrhu (100) slike. Zaradi optimalnega prikaza je slika prilagojena številu učencev in učenk, zato sredinska os med obema porazdelitvama ni vedno na sredini slike. Do praznih prostorov med stolpci porazdelitve lahko pride zaradi preračunavanja »surovih« točk, v katerih se vrednoti preizkus, v odstotne točke (npr. na prikazani sliki se surove točke v obsegu 0–60 preračunajo v odstotne točke v obsegu 0–100).

Primerjava dosežkov po regijah

Preglednica 4.1.2.1 prikazuje primer dosežkov učencev po statističnih regijah Slovenije. Ker so slovenske statistične regije zelo različne po številu prebivalcev, je tudi število učencev v posamezni regiji (in s tem na nacionalnem preverjanju znanja) zelo različno. V preglednici je zato poleg aritmetične sredine in standardnega odklona dosežkov vsake regije tudi število učencev, na katerih temelji podatek posamezne regije. Pri interpretaciji moramo biti posebno pozorni pri tretjih predmetih, saj je vzorčenje tretjih predmetov znotraj regije sicer naključno, vendar se vzorčijo šole in ne neposredno učenci, kar pri majhnih regijah lahko vpliva na izkazan dosežek regije. Če je v regiji zelo malo šol in še te razdelimo med tri ali štiri tretje predmete, ki se opravljajo v določenem roku nacionalnega preverjanja znanja, potem lahko na posamezni predmet v regiji pride zelo malo šol. Če so šole znotraj regije precej različne v svojih dosežkih, moramo pri primerjavah dosežkov regij pri istem predmetu v različnih rokih nacionalnega preverjanja znanja upoštevati tudi, da je lahko prišlo v določeni regiji pri posameznem predmetu do naključnega izbora šol, katerih skupni dosežek je lahko večji ali manjši od dejanskega dosežka regije pri tem predmetu in je težko podati oceno, ali je opažena razlika med različnimi roki nacionalnega preverjanja znanja oziroma odstopanje od državnega povprečja posledica vzorčenja ali dejanskih razlik v znanju učencev. V preglednici je navedeno tudi število šol. Omogoča nam sklepanje o reprezentativnosti tako vzorčenih podatkov.

Preglednica 4.1.2.1 Primer primerjave dosežkov po regijah

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev v analizi	Število šol v analizi
Gorenjska regija	62,93	17,74	1879	34
Goriška regija	62,93	17,09	1143	28
Jugovzhodna Slovenija	62,91	18,51	1523	36
Koroška regija	60,50	17,22	763	17
Notranjsko-kraška regija	60,53	17,28	470	16
Obalno-kraška regija	59,26	18,24	739	21
Osrednjeslovenska regija	64,66	17,65	4682	97
Podravska regija	59,10	18,47	2713	78
Pomurska regija	58,08	19,07	1129	38
Savinjska regija	60,65	18,13	2527	58
Spodnjeposavska regija	61,65	17,06	666	22
Zasavska regija	61,03	16,81	419	7

4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja v šolskem letu 2020/2021

4.2.1 Predmetna komisija za slovenščino

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred
Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred
Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred

4.2.1.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

NPZ iz slovenščine v 6. razredu je potekal 4. maja 2021. Osnovni statistični podatki so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4.2.1.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	20.365
Število postavk	33
Možne točke	45
Povprečno število točk	24,66
Povprečno število odstotnih točk	54,81
Standardni odklon odstotnih točk	17,63
Indeks težavnosti	0,55
Indeks zanesljivosti	0,83

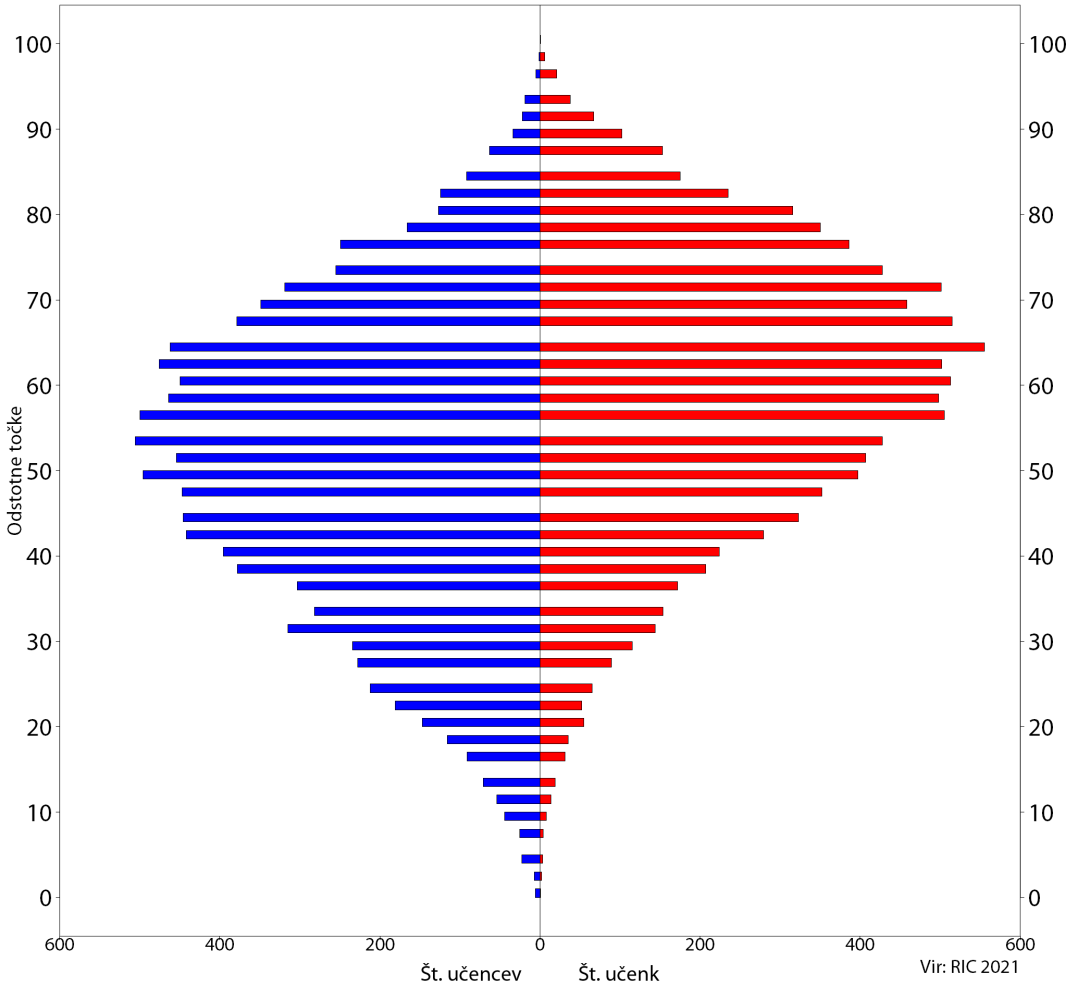
V preizkusu je bilo vseh možnih točk 45, to je enako kot l. 2019.[8] Učenci so v povprečju dosegli 24,66 točke oz. 54,81 odstotne točke. Dosežek je višji kot v preteklih letih; v primerjavi z dosežkom l. 2019 so učenci dosegli 5 odstotnih točk več. V preizkusu so bile v primerjavi s preizkusom iz l. 2019 štiri naloge več, vendar ena postavka manj in enako število možnih točk (45). En učenec je dosegel vse točke. Zaradi same zasnove preizkusa (različna izhodiščna besedila, standardi znanja iz učnega načrta se merijo z različnimi tipi nalog, merijo se različni standardi znanja) rezultati med leti niso povsem primerljivi.

Preizkus ima visoko stopnjo zanesljivosti (IZ = 0,83), vrednost IT (0,55) pa je nekoliko višja kot pretekla leta (npr. IT = 0,49 l. 2019).

[8] Leta 2020 se zaradi epidemije bolezni covid-19 NPZ ni izvajal.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.1.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 6. razred

Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos uspešnejše od učencev. Kot pretekla leta je več učenk kot učencev doseglo višje število točk, to je vidno predvsem pri dosežkih od pribl. 65 odstotnih točk dalje. Leta 2019 so najvišji delež točk dosegli učenci, letos pa učenke. Pri dosežkih do pribl. 50 odstotnih točk velja nasprotno – nižji delež točk je doseglo več učencev kot učenk.

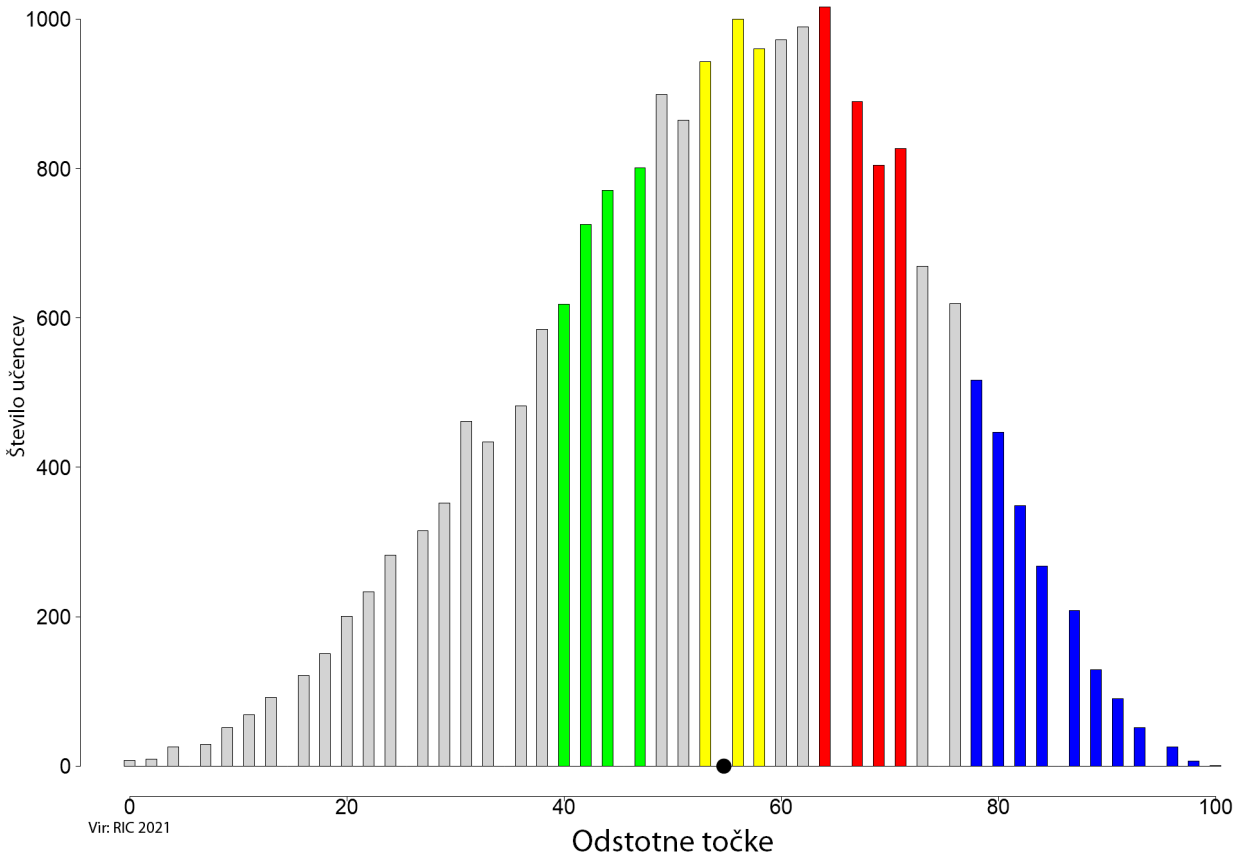
Preglednica 4.2.1.1.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 6. razred

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Zasavska regija	52,43	16,41	534	14
Obalno-Kraška regija	52,45	17,75	1.029	24
Pomurska regija	52,64	17,97	996	39
Goriška regija	53,36	17,39	1.193	28
Podravska regija	53,40	17,49	2.936	86
Jugovzhodna Slovenija	54,13	18,45	1.357	36
Koroška regija	54,20	17,60	707	23
Posavska regija	54,83	17,39	665	24
Savinjska regija	55,17	17,38	2.511	58
Primorsko-Notranjska regija	55,22	16,67	524	17
Gorenjska regija	55,63	17,56	2.140	35
Osrednjeslovenska regija	56,56	17,62	5.773	103

Povprečni dosežek učencev je bil v sedmih regijah pod skupnim povprečjem, nad njim pa v petih. Kot že nekaj let prej so najnižji povprečni dosežek dosegli učenci Zasavske (52,43 odstotne točke), Obalno-Kraške (52,45) in Pomurske regije (52,64), najvišjega pa učenci Osrednjeslovenske (56,56) in Gorenjske regije (55,63). Razlika med povprečnim dosežkom najnižje (Zasavske) in najvišje uvrščene regije (Osrednjeslovenske) je 4,13 odstotne točke in je nekoliko nižja kot l. 2019 (5,47).

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 6. razredu

Slika 4.2.1.1.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 6. razred

Preizkus iz slovenščine na NPZ za učence 6. razreda je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z neumetnostnim besedilom, v II. delu pa z umetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med književnostjo in jezikom pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli (v nadaljevanju UN), tj. 40 % za književnost in 60 % za jezik.

V I. delu je bilo izhodiščno neumetnostno besedilo z naslovom *Je učenje res tako grozno?*. Napisala ga je Jana Zirkelbach, objavljeno je bilo v reviji PIL (april 2019, str. 6–7) in je bilo za namen preizkusa prirejeno. Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost enosmernega sporazumevanja in tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil ter jezikovno, slogovno in metajezikovno zmožnost.

V II. delu je bilo izhodiščno besedilo odlomek iz knjige Mateje Gomboc *Ime mi je Jon*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja umetnostnih besedil in tvorjenja besedil o umetnostnih besedilih in ob njih ter usvojeno literarnovedno znanje.

V nadaljevanju so predstavljene naloge po t. i. barvnih območjih. Uspešnost reševanja pomeni, da je nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju. To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij.

V II. delu je bilo izhodiščno besedilo odlomek iz knjige Dima Zupana *Trije dnevi Drekca Pekca in Pukca Smukca*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja književnih besedil ter tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob njih.

V nadaljevanju so predstavljene naloge po t. i. barvnih območjih. Uspešnost reševanja pomeni, da je nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju. To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa je v zelenem območju sedem nalog, in sicer šest v celoti in ena delno:

- Naloga 1 je preverjala razumevanje besedila; učenci so morali določiti naslov besedila. Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 2 je preverjala slogovno zmožnost; učenci so morali določiti okoliščine nastanka besedila, in sicer so morali napisati, kdo je napisal besedilo.
- Naloga 5 je preverjala razumevanje besedila; učenci so morali v miselni vzorec napisati ključne besede.
- Naloga 6 b je preverjala razumevanje besedila; učenci so morali napisati, kaj je, poleg postavitve mize, še značilno za prostor, ki je primeren za učenje.
- Naloga 8 je preverjala razumevanje besedila; učenci so morali med že ponujenimi odgovori izbrati, kaj pomeni »prezračenost« telesa.
- Naloga 9 je preverjala razumevanje besedila. Tudi ta je bila izbirnega tipa; učenci so morali odgovoriti, koliko ur spanja potrebujejo osnovnošolci v primerjavi z odraslimi.
- Naloga 11 je preverjala jezikovno, in sicer poimenovalno zmožnost; učenci so morali podčrtani besedi v dani povedi poiskati protipomenko.

Večina nalog zelenega območja je preverjala zmožnost razumevanja besedila. Naloge zelenega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje in razumevanje), naloga 5 pa tudi tretje taksonomske stopnje (sintezo), po UN pa minimalne standarde.

V II. delu preizkusa sta v zelenem območju dve nalogi:

- V 2. nalogi so morali učenci med ponujenimi možnostmi ugotoviti, o čem predvsem govori besedilo.
- V 5. nalogi so morali učenci napisati glavno književno osebo in dve stranski.

Obe nalogi sta preverjali recepcijsko zmožnost. Nalogi sta preverjali zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje), po UN pa minimalna standarda.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa so v rumenem območju tri naloge, in sicer ena v celoti in dve delno:

- Naloga 3 je preverjala slogovno zmožnost; učenci so morali določiti okoliščine nastanka besedila, in sicer so morali napisati, komu je besedilo namenjeno, in svoj odgovor utemeljiti.
- Naloga 6 a je preverjala zmožnost razumevanja prebranega besedila; učenci so morali označiti sličico, ki je prikazovala postavitev mize, najprimernejšo za učenje.
- Naloga 12 a je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost; učenci so se morali vprašati po dveh podčrtanih prislovih in zapisati vprašalnico.

Naloge rumenega območja so preverjale predvsem zmožnosti druge taksonomske stopnje (razumevanje in uporabo), naloga 12 a pa tudi zmožnosti prve taksonomske stopnje (znanje), naloga 3 pa tudi tretje (vrednotenje). Po UN so preverjale minimalne standarde.

V **II. delu** preizkusa so v rumenem območju tri naloge:

- V nalogi 3 so morali učenci ugotoviti, koga s podčrtanima povedma nagovarja glavna književna oseba.
- V nalogi 4 so morali učenci napisati, kje se zgodba dogaja.
- V nalogi 8 so učenci ob izpisanem delu iz umetnostnega besedila odgovarjali na vprašanje o poteku dogajanja.

Vse tri naloge so preverjale recepcijsko zmožnost, zmožnost druge taksonomske stopnje (razumevanje) in po UN minimalne standarde.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov.

V **I. delu** preizkusa sta v rdečem območju dve nalogi, in sicer ena v celoti in ena delno:

- Naloga 10 je preverjala jezikovno, in sicer poimenovalno zmožnost; učenci so morali s svojimi besedami razložiti, kaj pomeni v izpisani povedi podčrtana besedna zveza *pošteno jesti*.
- V nalogi 17 A so morali učenci tvoriti krajše zaokroženo besedilo, v katerem so morali na podlagi zadnjega dela izhodiščnega besedila napisati štiri predloge, kako bi si lahko sošolec naredil učno snov privlačnejšo in si jo laže zapomnil.

Nalogi rdečega območja sta preverjali zmožnosti druge in tretje taksonomske stopnje (razumevanje, uporabo in sintezo), po UN pa minimalne standarde.

V **II. delu** preizkusa sta v rdečem območju dve nalogi, in sicer ena v celoti in ena delno:

- Naloga 9 A je preverjala recepcijsko zmožnost ter zmožnost tvorjenja besedil o UB in ob njem; učenci so morali zapisati krajše zaokroženo besedilo in v njem predstaviti, kako posamezna književna oseba doživlja drugo (utemeljiti so morali, zakaj tako menijo), kako se to doživljanje skozi odlomek spreminja in kaj književne osebe v odlomku spoznajo.
- Naloga 10 je preverjala literarnovedno znanje; učenci so morali v nalogi izbirnega tipa prepoznati ustreznega avtorja – obvezno obravnavanega slovenskega pesnika.

Naloga 9 A je preverjala zmožnosti druge in tretje taksonomske stopnje (razumevanje, sintezo in vrednotenje), po UN pa minimalni standard. Naloga 10 je preverjala zmožnost prve taksonomske stopnje (znanje), po UN pa temeljni standard.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov.

V **I. delu** preizkusa je v modrem območju osem nalog, in sicer pet v celoti in tri delno:

- Naloga 4 je preverjala zmožnost razumevanja prebranega besedila; učenci so morali povzeti bistvene podatke in v obliki povedi pojasniti, ali je učenje po mnenju avtorice zabavno početje.
- Naloga 7 je preverjala zmožnost razumevanja prebranega besedila; učenci so morali povzeti bistvene podatke iz besedila o tem, kaj je značilno za delovanje naših možganov, če se učimo leže.
- Naloga 12 b je preverjala metajezikovno zmožnost; učenci so morali določiti, v katero besedno vrsto spadata podčrtani besedi v dani povedi (načinovna prislova). Naloga je bila izbirnega tipa.
- Naloga 13 je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost; učenci so morali pretvoriti trdilno poved v nikalno, ki je morala biti tudi pravopisno popolnoma pravilna.
- Naloga 14 a je preverjala metajezikovno zmožnost; učenci so morali obkrožiti pravilni odgovor in dokazati, da so razumeli, ali je podčrtana beseda v izpisani povedi nedoločnik ali namenilnik.
- Naloga 15 je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost; učenci so morali strniti dvostavčno poved v enostavčno, pri tem jim je bil v pomoč že napisani predlog *pred*, s katerim so začeli poved.

– Naloga 16 je preverjala jezikovno, in sicer pravopisno zmožnost; učenci so morali ugotoviti, kako lahko še delimo besedo, ki je bila v izhodiščnem besedilu deljena *pojdi-mo*, tako da so obkrožili pravilno možnost.
– Naloga 17 B je preverjala jezikovno pravilnost krajšega besedila, v katerem so morali učenci na podlagi zadnjega dela izhodiščnega besedila napisati štiri predloge, kako bi si lahko sošolec naredil učno snov privlačnejšo in si jo laže zapomnil.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti vseh treh taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje in uporabo ter sintezo), po UN pa minimalne standarde, le naloga 15 je preverjala temeljni standard.

V II. delu preizkusa so v modrem območju štiri naloge, in sicer tri v celoti in ena delno:

– Naloga 1 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali ločiti avtorja izhodiščnega besedila od pripovedovalca.
– Naloga 6 je prav tako preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali poiskati motive za ravnanje književnih oseb in svoje odgovore utemeljiti v obliki povedi, tako da je naloga preverjala tudi jezikovno zmožnost.
– Naloga 7 A in B: Učenci so morali dokazati svojo recepcijsko zmožnost ter zmožnost tvorjenja besedil o izhodiščnem besedilu in ob njem (morali so povzeti dogodke v umetnostnem besedilu). S pisanjem krajšega zaokroženega besedila se je preverjala tudi jezikovna zmožnost učencev.
– Naloga 9 B je preverjala jezikovno pravilnost tvorjenega zaokroženega besedila.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti vseh treh taksonomskih stopenj, po UN pa minimalne standarde, le naloga 7 je preverjala temeljni standard.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

V I. delu preizkusa je v območju nad modrim ena naloga:

– Naloga 14 b je preverjala metajezikovno zmožnost; učenci so morali utemeljiti, zakaj je v dani povedi uporabljen nedoločnik, in s tem izkazati svoje jezikovnosistemsko znanje o danem jezikovnem pojmu.

Naloga je preverjala zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje in uporabo), po UN pa temeljni standard.

Sklep

V I. delu preizkusa, tj. ob **neumetnostnem besedilu**, je bila večina nalog/postavk v zelenem (7) in modrem območju (8). Večina nalog, ki so jih uspešno rešili tudi učenci z nižjimi dosežki, je preverjala razumevanje izhodiščnega besedila. Poleg teh sta bili v zelenem območju še naloga, pri kateri so učenci morali napisati avtorico izhodiščnega besedila, in naloga, pri kateri so morali v dani povedi poiskati protipomenko podčrtane besede (*lačni – siti*). Naloge, ki so jih uspešno rešili le učenci z najvišjimi dosežki, so preverjale jezikovno (skladenjsko in pravopisno) in metajezikovno zmožnost, dve pa tudi razumevanje besedila.

Manjše število nalog je bilo v rumenem ali v rdečem območju, ena naloga, ki je preverjala metajezikovno zmožnost, pa v območju nad modrim.

Tudi v II. delu preizkusa, tj. ob **umetnostnem besedilu**, je bilo največ nalog/postavk v modrem območju. Gre za naloge, pri katerih so morali učenci ločiti avtorja izhodiščnega besedila od pripovedovalca, poiskati motive za ravnanje književnih oseb ter svoje odgovore utemeljiti v obliki povedi ali tvoriti krajše besedilo. Naloge so preverjale zmožnosti vseh treh taksonomskih stopenj.

Nalogi, ki so ju pravilno rešili tudi učenci z nižjimi dosežki, sta preverjali temo besedila ter ločevanje glavnih in stranskih oseb. Določevanje teme je zahtevnejša naloga, vendar so jo učenci tokrat uspešno reševali, verjetno zato, ker je bila izbirnega tipa in jim ni bilo treba samostojno ubesediti teme.

V rumenem območju so bile naloge, povezane s književno osebo, dogajalnim prostorom in potekom dogajanja. Vse tri so preverjale zmožnosti druge taksonomske stopnje in minimalne standarde.

V rdečem območju sta bili dve nalogi: v eni so morali učenci tvoriti krajše zaokroženo besedilo, v drugi (v nalogi 10) pa izkazati svoje literarnovedno znanje. V njej so morali med navedenimi domačimi in tujimi avtorji prepoznati slovenskega pesnika (ki se po UN pri pouku obvezno obravnava).

Tokrat v II. delu preizkusa ni bilo nobene naloge, ki je ne bi rešili niti tisti učenci z najvišjimi dosežki.

V vsakem delu preizkusa je bila ena sidrna naloga; to pomeni, da gre za enako nalogo, kot je že bila v katerem od preizkusov prejšnjih let, z njo pa smo želeli doseči večjo primerljivost dosežkov učencev različnih generacij. Ob neumetnostnem besedilu je bila taka naloga 3. Bila je enaka kot naloga 2 na NPZ l. 2011 in je preverjala slogovno zmožnost; učenci so morali določiti okoliščine nastanka besedila, in sicer so morali napisati, komu je besedilo namenjeno, in svoj odgovor tudi utemeljiti. Leta 2011 so nalogo reševali nekoliko uspešneje, bila je v zelenem območju, tokrat pa v rumenem. Ob umetnostnem besedilu pa je bila sidrna naloga 10, ki je preverjala literarnovedno znanje. Bila je enaka kot v preizkusu l. 2017. Tako letos kot l. 2017 je bila v rdečem območju.

Z vsebinami, ki se po UN obravnavajo v 5. in/ali 6. razredu, so bile povezane naloge 12 a, 12 b, 13, 14 b in 15 v I. delu in naloga 10 v II. delu preizkusa. Naloga 14 b iz I. dela, ki je niso uspešno rešili niti učenci z najvišjimi dosežki (območje nad modrim), je povezana z glagolom, nedoločnikom in namenilnikom. Naloge 12 b, 13 in 15 so v modrem območju; učenci so morali podčrtani besedi uvrstiti v dano besedno vrsto (načinovna prislova), pretvoriti poved v nikalno in dvostavčno poved s časovnim veznikom strniti v enostavčno. Jezikoslovna izraza trdilna in nikalna poved se po UN sicer obravnavata v 4. razredu, vendar se samo pretvarjanje povedi v nikalne (ali obratno) in raba rodilnika ob zanikanem glagolu obravnavata v 6. razredu. Ker so šestošolci večji del tega šolskega leta in zadnji del lanskega imeli pouk na daljavo, je to mogoč vzrok za neuspešno oz. manj uspešno reševanje omenjenih nalog, poleg tega nalogi 14 b in 15 preverjata temeljna standarda. Naloga 12 a je v rumenem območju. Čeprav je povezana s prislovom in se ta učna vsebina obravnava v 6. razredu, so jo učenci uspešno reševali, verjetno zato, ker ni preverjala metajezikovne zmožnosti – učenci so se morali ustrezno vprašati po dveh podčrtanih načinovnih prislovih, spraševanje po delih povedi pa se obravnava že od 4. razreda dalje.

V II. delu preizkusa je naloga 10, povezana z vsebino iz 6. razreda, preverjala literarnovedno znanje. Dva od omenjenih avtorjev v nalogi (Hans Christian Andersen in Boris A. Novak) se namreč obravnavata v 6. razredu in eden od njiju je bil tudi pravilni odgovor. Glede na to, da pa je bila to sidrna naloga in je bila tudi leta 2017 v rdečem območju, (ne)uspešnosti reševanja naloge ne moremo povezovati s poučevanjem na daljavo. Slednje pa je mogoč vzrok za to, da je bil v letošnjem preizkusu največji delež nalog tako v I. kot v II. delu preizkusa v modrem območju.

Težko sodimo, ali so bili cilji, ki so jih posamezne naloge preverjale, obravnavani pri pouku na daljavo glede na priporočila v digitaliziranem UN in ali se to pozna pri dosežkih. V digitaliziranem UN so bili namreč označeni določeni cilji in vsebine ter z njimi povezani deli besedila v didaktičnih priporočilih, standardi pa ne. Slednji so povezani z ocenjevanjem in jih zato pri pouku ni bilo dopustno izpuščati. Preizkus iz slovenščine pa preverja dosežene standarde.

Glede na rezultate preizkusa predlagamo, da bi bilo treba pri jezikovnem pouku posvečati še več pozornosti razvijanju jezikovne in metajezikovne zmožnosti. Kot običajno se je tudi v letošnjem preizkusu pokazalo, da bi učenci lahko imeli bolje usvojeno literarnovedno znanje. Čeprav so tovrstne naloge najnižje taksonomske ravni, jih učenci rešujejo manj uspešno, zato predlagamo, da naj učitelji pri pouku posvečajo več pozornosti tudi usvajanju literarnovednega znanja. Ni naključje, da so v II. delu preizkusa vse naloge, pri katerih so morali učenci odgovarjati v obliki povedi/tvoriti krajše besedilo in pri katerih se je torej vrednotila tudi jezikovna pravilnost, v modrem območju. Te naloge od učencev zahtevajo višje miselne procese, učenci morajo razumeti prebrano besedilo in znati svoje odgovore tudi utemeljevati.

Tako pri pouku jezika kot pri pouku književnosti naj učitelji spodbujajo učence k branju in tvorjenju raznovrstnih besedil in naj vztrajajo pri tem, da so učenci pozorni na jezikovno pravilnost besedil, ki jih tvorijo. Predlagamo, da naj učitelji učence postopoma in sistematično navajajo na povezovanje dejstev/trditev z utemeljevanjem tako v govorjeni kot zapisani obliki, kjer je to le mogoče in upoštevaje zmožnosti učencev.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.1.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 6. razred

I. del, neumetnostno besedilo: Jana Zirkelbach: *Je učenje res tako grozno?* (Prirejeno po: PIL, št. 8, april 2019, str. 6–7.)

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – razumevanje prebranega besedila	– **povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		znanje razumevanje	zeleno	0,85	0,19
2	1	SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **določi okoliščine nastanka besedila** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 54)		znanje	zeleno	0,89	0,19
3 (sidrna naloga)	2	SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **določi okoliščine nastanka besedila** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 54)		razumevanje vrednotenje	rumeno	0,70	0,37
4	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – razumevanje prebranega besedila	– **povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	modro	0,36	0,32
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba			
5	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – razumevanje prebranega besedila	– **povzame podteme in bistvene podatke ter povzetek strukturira v obliki miselnega vzorca** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje sinteza	zeleno	0,71	0,27
6 a	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – razumevanje prebranega besedila	– **povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje uporaba	rumeno	0,72	0,31
6 b	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – razumevanje prebranega besedila	– **povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	zeleno	0,73	0,32
7	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – razumevanje prebranega besedila	– **povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		sinteza	modro	0,40	0,38
8	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – razumevanje prebranega besedila	– **povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	zeleno	0,83	0,28
9	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – razumevanje prebranega besedila	– **povzame bistvene podatke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	zeleno	0,88	0,23

Naloga	Točke	Zmožnost	Standard	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
		Izpis zmožnosti iz UN	Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					
10	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	– **razloži dane besede/besedne zveze iz besedila** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje	rdeče	0,55	0,37
11	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	– **k danim besedam doda njihove knjižne protipomenke** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)	protipomenka (5. r., UN, str. 25)	znanje	zeleno	0,94	0,31
12 a	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	– **vpraša po danih delih povedi** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53)		znanje uporaba	rumeno	0,72	0,39
12 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	– **dane besede iz besedila uvrsti v besedne vrste skladno z opredelitvijo v učnem načrtu** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 54)	časovni, načinovni prislov (6. r., UN, str. 25) lastnostni, vrstni pridevnik (5. r., UN, str. 25)	znanje	modro	0,41	0,26
13	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	– **pretvori trdilne povedi v nikalne** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53)	trdilna, nikalna poved (4. r., UN, str. 25)	znanje uporaba	modro	0,32	0,41
14 a	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	– **razume, uporablja jezikoslovne izraze, navedene v učnem načrtu** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 54)	nedoločnik namenilnik (6. r., UN, str. 25)	znanje	modro	0,43	0,20
14 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	– povzame temeljno jezikovnosistemsko znanje o danem jezikovnem pojmu (6. r.) (UN, str. 54)	glagol nedoločnik namenilnik (6. r., UN, str. 25)	znanje uporaba	nad modrim	0,08	0,24
15	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	– dvostavčne povedi s časovnim veznikom strne v enostavčno poved (5., 6. r.) (UN, str. 53)		znanje uporaba	modro	0,44	0,27
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**					
16	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – pravopisna	– **pravilno deli domače besede** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 53)		znanje	modro	0,56	0,14
17 A	3	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA – tvorjenje besedila	– **tvori ustrezno, smiselno in razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in slogovno normo knjižne zvrsti** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 52)		razumevanje uporaba sinteza	rdeče	0,48	0,45
17 B	2	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST			znanje uporaba	modro	0,25	0,50
SKUPAJ	**27**							

II. del, umetnostno besedilo: Mateja Gomboc: *Ime mi je Jon*. Ljubljana: Založba Mladika, 2013. 112–113.

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST loči avtorja UB od pripovedovalca	– **pove, kdo je napisal umetnostno besedilo in kdo ga pripoveduje** (4., 5., 6. r) (UN, str. 56)		znanje razumevanje	modro	0,34	0,32
2	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	– **odgovori na vprašanja o prebranem besedilu – pove, o čem govori književno besedilo** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje	zeleno	0,74	0,09
3	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	– **ubesedi svojo domišljijsko predstavo književne osebe** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje	rumeno	0,66	0,49
4	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	– **odgovori na vprašanja o prebranem besedilu – pove, kje se je kaj dogajalo** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje	rumeno	0,69	0,37
5	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	– **odgovori na vprašanja o prebranem besedilu – pove, katere so glavne književne osebe** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)	glavna, stranska književna oseba (UN, 5. r., str. 31)	znanje razumevanje	zeleno	0,89	0,42
6	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	– **poišče nekaj glavnih motivov za ravnanje književnih oseb in jih utemelji** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje sinteza vrednotenje	modro	0,35	0,34
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba			
7 A	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	– povzame dogodke v umetnostnem besedilu (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje sinteza vrednotenje	modro	0,44	0,53
7 B	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,35	0,42
8	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	– **odgovarja na vprašanja o poteku dogajanja** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje	rumeno	0,67	0,37

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
9 A	3	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH	– **svoje ugotovitve o književnih besedilih predstavi ter vrednoti in utemelji svoje mnenje** (4., 5., 6. r.) (UN, str. 55)		razumevanje sinteza vrednotenje	rdeče	0,56	0,58
9 B	2	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,34	0,55
10 (sidrna naloga)	1	USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA	– pozna umetnostna besedila obvezno obravnavanih avtorjev in avtoric (4., 5., 6. r.) (UN, str. 57)	Leopold Suhodolčan (5. r., str. 32) Hans Christian Andersen (6. r., str. 32) Boris A. Novak (6. r., str. 32) Astrid Lindgren (4. r., str. 32)	znanje	rdeče	0,55	0,27
SKUPAJ	**18**							

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja (naloge ob neumetnostnem besedilu)

Naloge v I. delu preizkusa, tj. ob neumetnostnem besedilu, so preverjale učenčevo zmožnost enosmernega sporazumevanja, in sicer razumevanje prebranega besedila in tvorjenje besedila, jezikovno (poimenovalno, skladenjsko in pravopisno) zmožnost, slogovno zmožnost in metajezikovno zmožnost.

Naloge, ki so preverjale **razumevanje prebranega besedila**, so učenci uspešno reševali (IT večine nalog je bil od 0,71 do 0,88). Izjema sta bili nalogi 1.04 in 1.07. Pri nalogi 1.04 (IT = 0,36; ID = 0,32) so morali učenci samostojno odgovoriti v obliki povedi, ali je učenje po mnenju avtorice izhodiščnega besedila zabavno početje, pri nalogi 1.07 (IT = 0,40; ID = 0,38) pa so morali napisati, kaj je značilno za delovanje naših možganov, če se učimo leže. Najuspešneje so reševali naloge izbirnega tipa (1.01, 1.08 in 1.09).

Učenci so uspešno reševali tudi nalogi, ki sta preverjali **slogovno zmožnost**. Pri nalogi 1.02 (IT = 0,89; ID = 0,19) so morali napisati avtorico izhodiščnega besedila, pri nalogi 1.03 (IT = 0,70; ID = 0,37) pa, komu je besedilo namenjeno, in svoj odgovor tudi utemeljiti. Slednja naloga je bila sidrna, in sicer je bila enaka kot v preizkusu l. 2011. IT je bil obakrat podoben (l. 2011 IT = 0,74).

Naloge, ki so preverjale **jezikovno zmožnost**, so učenci reševali različno uspešno. Zdi se, da je bila uspešnost povezana z zahtevnostjo posameznega primera. Tako so pri preverjanju **poimenovalne zmožnosti** npr. skoraj vsi znali v dani povedi poiskati protipomenko besede *lačni* (naloga 1.11; IT = 0,94; ID = 0,31), le polovica pa je znala razložiti, kaj v dani povedi pomeni podčrtana besedna zveza *pošteno jesti* (naloga 1.10; IT = 0,55; ID = 0,37).

Pri nalogah, ki so preverjale **skladenjsko zmožnost**, so se učenci znali vprašati po dveh podčrtanih prislovih v dani povedi (naloga 1.12.a; IT = 0,72; ID = 0,39), zahtevnejši pa sta bili naloga 1.13 (IT = 0,32; ID = 0,41), v kateri so morali zanikati dano poved, in naloga 1.15 (IT = 0,44; ID = 0,27), v kateri so morali dvostavčno poved strniti v enostavčno.

V preizkusu je bila ena naloga (1.16), ki je eksplicitno preverjala **pravopisno zmožnost**, in sicer je bila povezana z deljenjem besede *pojdimo*. Bila je izbirnega tipa, a je bila kljub temu za učence zahtevna (IT = 0,56; ID = 0,14).

Naloge, ki so preverjale **metajezikovno zmožnost**, so se prav tako izkazale kot zahtevnejše. Učenci so imeli težave pri določanju besedne vrste v dani povedi podčrtanih načinovnih prislovov, čeprav je bila naloga 1.12.b (IT = 0,41; ID = 0,26) izbirnega tipa. Podobno zahtevna je bila naloga 1.14.a (IT = 0,43; ID = 0,20), ki je bila prav tako izbirnega tipa in v kateri so morali prepoznati, ali je v dani povedi podčrtana glagolska oblika namenilnik ali nedoločnik. V celotnem preizkusu pa je bila učencem najzahtevnejša naloga 1.14.b (IT = 0,08; ID = 0,24), v kateri so morali samostojno odgovoriti, zakaj je v dani povedi uporabljen nedoločnik, ne pa namenilnik. Čeprav je bil v navodilih za vrednotenje kot pravilen naveden odgovor *Ker ob njem stoji glagol moramo/morati* oz. *Ker ob njem ni glagola premikanja*, se je izkazalo, da učenci ne znajo utemeljiti določenega jezikovnega pojava. Veliko učencev te naloge sploh ni reševalo (30,8 %).

Zadnja naloga (1.17.A, IT = 0,48; ID = 0,45) je preverjala **zmožnost tvorjenja krajšega zaokroženega besedila**. Učenci so morali napisati štiri predloge, kako bi si sošolec/sošolka učno snov naredil/-a privlačnejšo in si jo laže zapomnil/-a. Predvidevamo, da so bili učenci pri tej nalogi manj uspešni, ker niso dosledno upoštevali navodila. Namesto da bi upoštevali podatke iz določenega dela izhodiščnega besedila, so omenjali svoje predloge ali predloge, ki so bili omenjeni na začetku besedila. Naloga 1.17 pa je dobro ločevala med uspešnimi in manj uspešnimi učenci tako glede vsebinske ustreznosti kot tudi jezikovne pravilnosti tvorjenega besedila.

Na splošno je bil ID vseh nalog ustrezen, le pri treh je bil nižji od 0,20. Predvidevamo, da so nalogi 1.01 (ID = 0,19) in 1.02 (0,19) pravilno reševali vsi učenci, ne glede na uspešnost reševanja celotnega preizkusa, ker sta bili manj zahtevni, nalogo izbirnega tipa 1.16 (ID = 0,14) pa so verjetno reševali z ugibanjem.

Glede na tip naloge se pričakovano kaže, da so učencem zahtevnejše naloge, pri katerih morajo samostojno zapisati odgovor (v obliki povedi), npr. naloge 1.04, 1.07, 1.13, 1.14.b.

II. del preizkusa znanja (naloge ob umetnostnem besedilu)

Naloge v II. delu preizkusa so ob izhodiščnem umetnostnem besedilu, preverjale pa so učenčevo recepcijsko zmožnost in zmožnost tvorjenja besedil o umetnostnem besedilu oz. ob njem ter usvojitev literarnovednega znanja.

Učenci so uspešneje reševali naloge, ki so preverjale njihovo recepcijsko zmožnost, kot nalogi, ki sta preverjali njihovo zmožnost tvorjenja krajšega besedila. To je pričakovano, saj sta slednji tudi po taksonomski stopnji zahtevnejši. Med nalogami, ki so preverjale recepcijsko zmožnost, so učenci najuspešneje rešili nalogo 2.05 (IT = 0,89; ID = 0,42), pri kateri so morali napisati glavno in stranski književni osebi. Najmanj uspešno pa so reševali nalogi 2.01 in 2.06. Pri nalogi 2.01 (IT = 0,34; ID = 0,32) so morali utemeljiti, ali je oseba, ki piše dnevnik, tudi napisala izhodiščno besedilo. Nemalokrat smo opazili, da so učenci primerjali avtorici neumetnostnega in umetnostnega izhodiščnega besedila. Pri nalogi 2.06 (IT = 0,35; ID = 0,34) pa so morali v obliki povedi odgovoriti, kakšen je Veliki v odnosu do Jona, in svoj odgovor tudi utemeljiti s podatkom iz besedila. Navadno so naloge, ki zahtevajo utemeljitev in povezavo z izhodiščnim besedilom, za učence zahtevnejše.

Nalogi 2.07 (IT = 0,44; ID = 0,53) in 2.09 (IT = 0,56; ID = 0,58), ki sta bili tvorbni in sta torej preverjali zmožnost tvorjenja krajšega besedila, sta dobro diferencirali med uspešnejšimi in manj uspešnimi učenci. Pri obeh se posebej vrednoti tudi jezikovna pravilnost. Kot običajno je bila ta postavka zahtevnejša in je pri obeh nalogah prav tako dobro ločevala med učenci.

Naloga 2.10 (IT = 0,55; ID = 0,27) je preverjala usvojitev literarnovednega znanja. To je bila t. i. sidrna naloga in je bila povsem enaka kot v preizkusu l. 2017. Tokrat jo je pravilno rešil nekoliko manjši delež učencev kot l. 2017 (IT = 0,61).

V preizkusu sta bili dve sidrni nalogi, ena v I. delu (naloga 1.03) in ena v II. delu (naloga 2.10). IT obeh nalog je letos sicer nekoliko nižji, vendar ne bistveno, prav tako vrednost Cohenovega d (–0,11 za nalogo 1.03 in –0,12 za nalogo 2.10) ne nakazuje velike razlike v težavnosti.

PRILOGA

I. DEL

Besedilo: Jana Zirkelbach

Ti & jaz

JE UČENJE RES TAKO GROZNO?

Nihče mi ne bo rekel, da se veseli učenja. Učenje je delo in ne zabava, lahko pa si naredimo, da bo sprejemljivejše, in smo pri tem uspešni.

ČEMU SE JE VREDNO UČITI?

Najbrž ni nikogar, ki se kdaj ne bi vprašal, zakaj je treba to znati … Če smo slabe volje, mislimo samo eno – kaj je te šole sploh treba.

Eno gotovo drži: tisti, ki so vsaj malo prepričani, da je dobro kaj znati, imajo precej prednosti pred onimi, ki o tem nočejo razmišljati. V razredu jih sicer lahko obsodimo, da so piflarji, ampak njim je lažje, ker so motivirani.

No, pa poglejmo, kateri so načini, da pridemo najhitreje in najlažje do zastavljenega cilja.

KAKO SE PRIPRAVIŠ NA UČENJE?

Za učenje je potrebna zbranost. Res je, da so redki posamezniki zmožni biti zbrani tudi v zelo nenavadnih okoliščinah, ampak to so le izjeme. Za večino pa velja naslednje:

Prostor

Prostor za učenje naj bo osvetljen z dnevno svetlobo in v njem naj ne bo hrupa. Priporočljivo je, da so okna na levi strani mize in miza naj ne bo obrnjena na ulico (če je le mogoče, seveda). Dobro je, da se učimo vedno v istem prostoru.

Učimo se sede za mizo in nikakor ne zleknjeni na postelji. Za budnost naših možganov potrebujemo določeno napetost mišic, ustrezen pretok krvi, ki omogoča tudi možganom boljšo prekrvavitev in boljše delovanje.

Hrana

Ni priporočljivo, da smo preveč siti, ko se spravimo k učenju, pa tudi preveč lačni ne. Včasih so bili prepričani, da je učenje naporno delo in je zato treba pošteno jesti, sicer možgani ne bodo delovali. Danes pa velja, da moramo poskrbeti predvsem za zadostno količino vitaminov in mineralov.

Gibanje

Tudi vsakodnevno gibanje na svežem zraku je pomembno za zbranost. Poskrbeti moramo za »prezračenost« telesa. Preden se začnemo učiti, pojdi-mo hitro na sprehod ali na kolo.

Spanje

Privoščiti si moramo dovolj spanja, sicer niti približno ne bomo dovolj zbrani za učenje. Osnovnošolcem se priporoča do 9 ur spanja, da so dobro spočiti, z leti pa se število ur spanja zmanjšuje.

Odmori

Med učenjem so nujni odmori, ki naj bodo čim aktivnejši (v smislu razgibavanja). Odmor je počitek tudi za možgane, da se bolje »obnovijo« in pripravijo za nadaljnje delo.

KAKO SI LAŽJE ZAPOMNITI?

Če je snov nezanimiva, si jo je dobro narediti vsaj malo privlačno. Na primer nezanimivi snovi obarvamo naslove ali poleg naslova narišemo kakšno figuro, graf itd. Snov si lahko predstavljamo kot filmček in ji dodamo kakšno smešno lastnost v svoji glavi. Pametno je, če si izpišemo ključne besede na list in potem ponavljamo snov ob izpisanem.

Zelo pomaga tudi ponavljanje v paru. S sošolcem ali sošolko lahko izmenično igrata vlogi učitelja in učenca in nezanimiva snov nenadoma postane dobro gradivo za kviz.

(Prirejeno po reviji *PIL*, št. 8, april 2019, str. 6–7.)

II. DEL

Mateja Gomboc

IME MI JE JON

Trinajstletni Jon piše dnevnik. V petek, 28. januarja, je vanj zapisal:

Zdaj pa poslušaj, kaj se mi je danes zgodilo. Če to ni nekaj hecnega! Grem iz šole, odklepam vrata našega bloka. In srečam Velikega, se pravi Adijevega brata, pravzaprav polbrata, ki je odhajal ven. Ustavi se pri meni in mi reče: »Ej, ti, a je to tvoj bicikel?«

Pokimam, čeprav me je kar stisnilo od groze, on pa pravi: »Pa veš, da je kar odklenjen?«

Malce sem se zmedel in skoraj prikimal, potem pa sem se zlagal: »A tako? Nisem vedel …«

»Ja, in lahko bi ti ga kdo ukradel!« Potem pa je še dodal: »Zadnje kolo je zvito. Pripelji ga dol k nam, v klet, da ti ga popravim. Čez kakšno uro bom nazaj.« In je šel.

Skoraj sem padel dol od začudenja!

Takoj sem odfrčal k Ini, da ji to povem, pa je seveda ni bilo doma. Kdaj je pa še bila doma, ko sem jo iskal? Vihro je bil nedosegljiv, klical sem ga po mobiju, pa nič. Tako nisem imel s kom deliti viharja misli, ki so se mi porodile po debati z Velikim. Malce sem se tudi bal iti sam k njemu v klet. Kaj, če bi mi kaj naredil? Mogoče pa je bolje, da sem bil sam, ker bi Ina ali Vihro videla, da me je strah, in bi si me še privoščila.

Točno čez eno uro sem kolo odpeljal v klet. Veliki in Medo sta bila tam, vrata kleti so bila kar odprta. Imel sem kaj videti: klet sta spremenila v kolesarsko delavnico. V obdelavi sta imela eno kolo, zraven pa je stal nek fant, ki ga nisem poznal. Izkazalo se je, da je čakal na kolo, da ga odpelje, ko bo popravljeno. Vseeno je Veliki, ko sem se prikazal na vratih, stopil k meni. Prav prijazen je bil: »No, si že prišel. Dobro je to, danes imam čas.«

Počepnil je k mojemu kolesu in pokazal: »Vidiš, tu je zvito. Si malo preveč dirkal, kaj? Je že prav, jaz sem tudi, ko sem bil toliko star kot ti. Kar pusti mi ga, čez kakšno uro bo že kot nov.«

»In … koliko bo to stalo, tako popravilo?«

Ustrašil sem se namreč, da bo mojih 14 evrov premalo. Zakaj sem vedno brez denarja?

Posmejal se mi je: »Ej, med sosedi se bomo že zmenili.«

Evo, nisem izvedel in sem bil samo na trnih, celo uro, ko sem čakal na kolo.

Sem pa izvedel nekaj bistvenega: bicikle popravljajo! Morda je to samo za kamuflažo, ker jih v resnici kradejo in preprodajajo. Res sicer, da bolj na črno. Ampak tale Veliki je bil danes prav prijazen do mene.

Vrnil sem se v klet spet točno eno uro pozneje. Bicikel me je že čakal pred kletjo. Ne boš verjel, ampak celo spucan, očiščen! Veliki in Medo sta imela v obdelavi že nek drug bicikel. Tudi onega od prej ni bilo več, prav tako ne tistega fanta.

»O, hvala,« sem jima rekel. »Torej, koliko to stane?«

»Seveda nič, saj sem ti rekel, da se za sosede ne računa! Samo nisem mogel tega reči direkt, da se ne bi oni prej kaj usajal,« mi je odgovoril Veliki.

Padeš dol!

Zjecljal sem zahvalo, štorasto in v zadregi, ker kar nisem mogel verjeti, kar sem doživel in zvedel. Jaz sem jih pa imel za barabe! Jaz sem se pa bal iti sam v klet!

(Odlomek.)

(Mateja Gomboc: *Ime mi je Jon*. Ljubljana: Založba Mladika, 2013. 112–113.)

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo *Je učenje res tako grozno?*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Kaj je naslov besedila? Obkroži.

   A Ti & jaz

   B Je učenje res tako grozno?

   C Čemu se je vredno učiti?

   Č Kako se pripraviš na učenje?

   D Kako si lažje zapomniti?

(1 točka)

2. Kdo je napisal besedilo?

   _____

(1 točka)

3. Komu predvsem je namenjeno besedilo? Utemelji, iz česa v besedilu je to razvidno.

   Odgovor: _____

   Utemeljitev: _____

   _____

(2 točki)

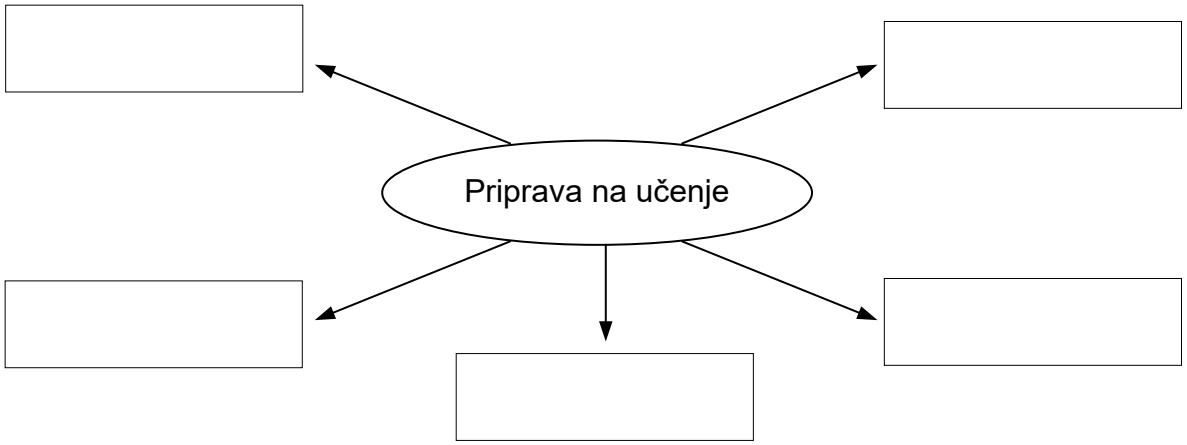
4. Ali je učenje po mnenju avtorice zabavno početje? Odgovor pojasni v obliki povedi.

   _____

   _____

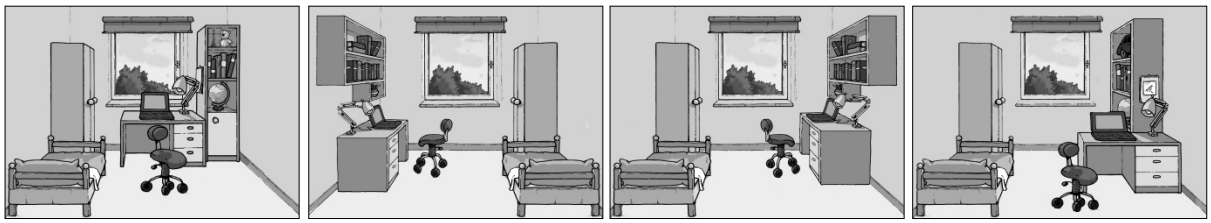
(2 točki)

5. Dopolni miselni vzorec o delu besedila, ki je sivo obarvan (*Kako se pripraviš na učenje?*). Napiši samo ključne besede.

(1 točka)

6. a) Na kateri sličici je miza v sobi postavljena najprimerneje za učenje? Sličico označi s ✓.

☐ ☐ ☐ ☐

(1 točka)

6. b) Kaj je – poleg postavitve mize – še značilno za prostor, ki je primeren za učenje? Napiši eno značilnost.

_____

(1 točka)

7. Kaj je značilno za delovanje naših možganov, če se učimo leže?

_____

_____

(1 točka)

8. Kaj pomeni, da moramo poskrbeti za »prezračenost« telesa? Obkroži.

A Učiti se moramo v prezračenem prostoru.

B Učiti se moramo na prostem.

C Redno moramo zračiti svoja oblačila.

Č Redno se moramo gibati na svežem zraku.

(1 točka)

9. Koliko ur spanja potrebujejo osnovnošolci? Obkroži.

A Enako kot odrasli.

B Manj kot odrasli.

C Več kot odrasli.

Č V besedilu ni podatka o tem.

(1 točka)

10. Preberi poved.

Včasih so bili prepričani, da je učenje naporno delo in je zato treba <u>pošteno jesti</u>, sicer možgani ne bodo delovali.

Kaj pomeni podčrtani del? Razloži s svojimi besedami.

_____

(1 točka)

11. V povedi je podčrtana beseda. Obkroži njeno protipomenko.

Ni priporočljivo, da smo preveč siti, ko se spravimo k učenju, pa tudi preveč lačni ne.

(1 točka)

12. Preberi poved.

No, pa poglejmo, kateri so načini, da pridemo najhitreje in najlažje do zastavljenega cilja.

12. a) Vprašaj se po podčrtanih besedah. Vprašalnico napiši na črto.

_____

(1 točka)

12. b) Kaj sta podčrtani besedi? Obkroži.

A Lastnostna pridevnika.

B Vrstna pridevnika.

C Časovna prislova.

Č Načinovna prislova.

(1 točka)

13. Poved pretvori v nikalno.

Pred učenjem bo pojedel velik sendvič.

_____

(1 točka)

14. Preberi poved.

<u>Privoščiti</u> si moramo dovolj spanja.

14. a) Kaj je podčrtana beseda? Obkroži.

Namenilnik. Nedoločnik.

(1 točka)

14. b) Zakaj je v povedi uporabljena prav ta podčrtana oblika glagola?

_____

(1 točka)

15. Preberi poved.

Preden se začnemo učiti, pojdimo hitro na sprehod ali na kolo.

Strni poved. Začni z besedo *pred*.

Pred _____

_____

(2 točki)

16. Beseda *pojdimo* je v besedilu deljena kot *pojdi-mo*. Ali jo lahko delimo še kako drugače? Obkroži.

A Ne.

B Lahko jo delimo kot *pojdim-o*.

C Lahko jo delimo kot *po-jdimo*.

Č Lahko jo delimo kot *poj-dimo*.

(1 točka)

17. Predstavljaj si, da si Saša. Sošolec Timi te je vprašal, kako bi si učno snov naredil privlačnejšo in si jo lažje zapomnil. V krajšem zaokroženem besedilu mu napiši 4 predloge. Pri tem upoštevaj podatke iz dela besedila z naslovom *Kako si lažje zapomniti?*. Ne prepisuj povedi iz besedila.

A		3
B		2

Dragi Timi,

Želim ti veliko uspeha pri učenju.

Saša

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo Mateje Gomboc *Ime mi je Jon*. Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Ali je oseba, ki piše dnevnik, tudi napisala izhodiščno besedilo? Obkroži.

   DA NE

   Utemelji:

   _____

   _____

   (1 točka)

2. O čem predvsem govori besedilo? Obkroži.

   A O Jonovem občudovanju Velikega.

   B O Jonovi jezi nad Ino in Vihrom.

   C O Jonovem odnosu do denarja.

   Č O popravilu Jonovega kolesa.

   (1 točka)

3. V besedilu sta podčrtani dve povedi. Koga z njima nagovarja Jon?

   _____

   (1 točka)

4. Kje se zgodba dogaja? Navedi dva dogajalna prostora.

   _____ _____

   (1 točka)

5. Napiši glavno književno osebo in dve stranski.

Glavna književna oseba: _____

Stranski književni osebi: _____ _____

(2 točki)

6. Kakšen je Veliki v odnosu do Jona? Svoj odgovor utemelji s podatkom iz besedila. Odgovori v obliki povedi.

_____

_____

(2 točki)

7. Jon omenja tudi svoja prijatelja Ino in Vihra. V kratkem zaokroženem besedilu napiši:

– zakaj ju je Jon želel poiskati in
– kako razdvojeno se je zaradi njune odsotnosti počutil.

A		2
B		1

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

8. Preberi izpisani del iz izhodiščnega besedila.

»In … koliko bo to stalo, tako popravilo?«

Ustrašil sem se namreč, da bo mojih 14 evrov premalo. Zakaj sem vedno brez denarja?

Posmejal se mi je: »Ej, med sosedi se bomo že zmenili.«

Kaj je Veliki želel povedati o plačilu za popravilo kolesa? Upoštevaj podčrtani del. Razloži s svojimi besedami.

_____

_____

(1 točka)

9. Napiši zaokroženo besedilo. V njem predstavi:

– kako je Jon doživljal Velikega na začetku in zakaj;
– kako ga je doživljal na koncu;
– kaj je Jon ob dogodku spoznal.

A		3
B		2

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

10. Kdo je napisal veliko pesmi? Obkroži.

A Leopold Suhodolčan

B Hans Christian Andersen

C Boris A. Novak

Č Astrid Lindgren

(1 točka)

4.2.1.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

NPZ iz slovenščine za 9. razred je potekal 4. maja 2021. Osnovni statistični podatki so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4.2.1.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	17.639
Število postavk	41
Možne točke	54
Povprečno število točk	26,50
Povprečno število odstotnih točk	49,08
Standardni odklon odstotnih točk	19,45
Indeks težavnosti	0,49
Indeks zanesljivosti	0,89

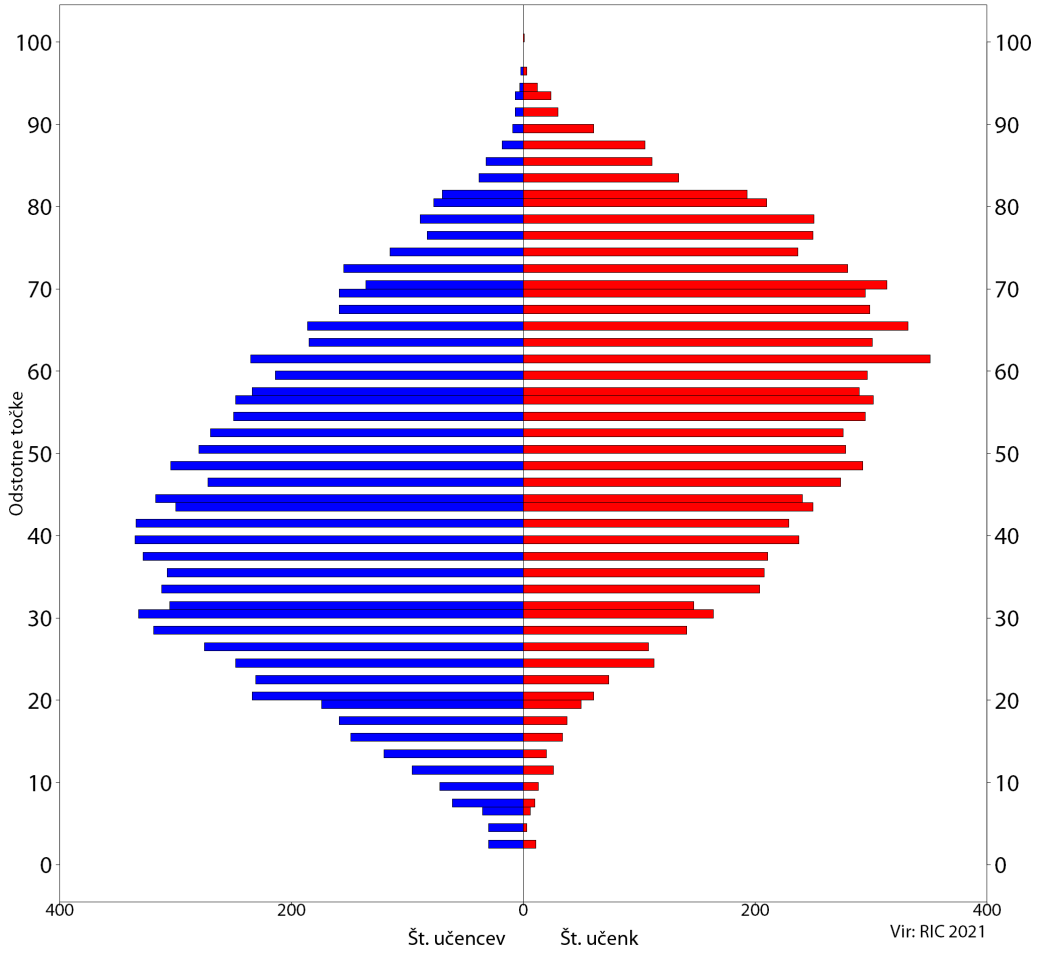
V preizkusu je bilo vseh možnih točk 54, to je ena točka manj kot l. 2019,[9] vendar štiri naloge več. Preizkus je pisalo 17.639 učencev. V povprečju so dosegli 26,50 točke oz. 49,08 odstotne točke. Dosežek je primerljiv s tistim iz l. 2019 (26,66 točke oz. 48,48 odstotne točke). Vse točke je dosegla ena učenka. Zaradi same zasnove preizkusa (različna izhodiščna besedila, standardi znanja iz učnega načrta se merijo z različnimi tipi nalog, merijo se različni standardi znanja) rezultati med leti niso povsem primerljivi.

Preizkus ima visoko stopnjo zanesljivosti (IZ = 0,89), kar je podobno kot pretekla leta (0,88) in pomeni, da so preizkusi stabilni in konsistentno merijo zmožnosti učencev. Tudi vrednost IT (0,49) je podobna kot l. 2019 (0,48).

[9] Leta 2020 se zaradi epidemije bolezni covid-19 NPZ ni izvajal.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.1.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini, 9. razred

Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos uspešnejše kot učenci. Kot pretekla leta je več učenk kot učencev doseglo višje število točk, to je vidno predvsem pri dosežkih od pribl. 65 odstotnih točk dalje. Razlika med učenci in učenkami je očitnejša kot pri šestošolcih.

Glede na porazdelitev točk pri 9. razredu v letu 2021 v primerjavi z letom 2019 smo opazili, da je leta 2021 večje število učencev z nižjimi dosežki in manjše število učencev s povprečnimi dosežki ter večje število učencev z višjimi dosežki kakor leta 2019. V naslednjih letih bi bilo smiselno opazovati, ali se razlike med dosežki učencev povečujejo.

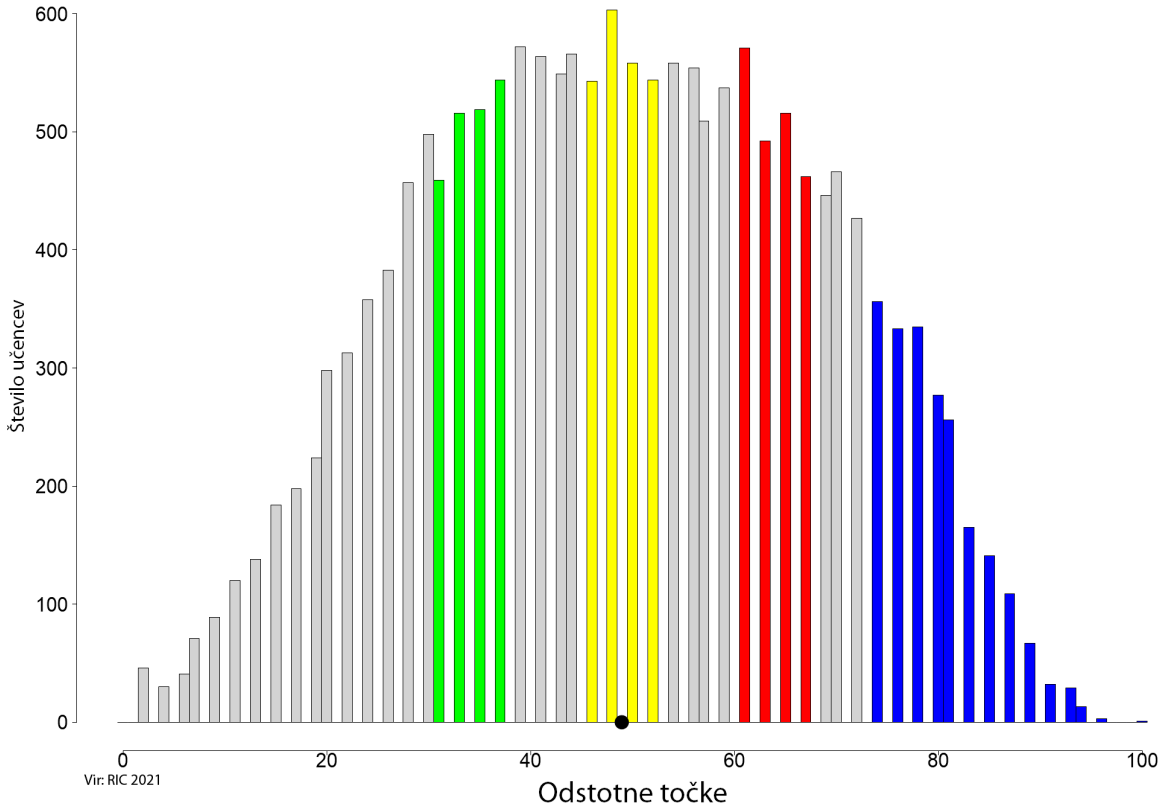
Preglednica 4.2.1.2.2: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini po regijah, 9. razred

REGIJA	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-Kraška regija	43,46	19,40	809	23
Goriška regija	45,47	19,31	925	28
Zasavska regija	46,57	18,52	438	13
Podravska regija	47,67	19,30	2.569	84
Pomurska regija	48,15	18,83	830	38
Posavska regija	48,41	18,66	655	24
Koroška regija	48,93	19,22	591	21
Savinjska regija	49,12	19,59	2.269	58
Primorsko-Notranjska regija	49,49	18,97	454	17
Gorenjska regija	49,96	19,27	1.891	35
Jugovzhodna Slovenija	51,01	19,87	1.264	36
Osrednjeslovenska regija	51,02	19,47	4.944	105

Skupni povprečni dosežek učencev po regijah je bil v sedmih regijah pod skupnim povprečjem (49,08 odstotne točke), v petih pa nad njim. Najnižji povprečni dosežki so dosegli učenci v Obalno-Kraški (43,46), Goriški (45,47) in Zasavski regiji (46,57). Nizke dosežke zlasti v Obalno-Kraški in Zasavski regiji dosegajo tudi šestošolci in to se glede na l. 2019 ni spremenilo. Najvišji skupni povprečni dosežek pa so dosegli učenci Osrednjeslovenske regije (51,02), Jugovzhodne Slovenije (51,01) in Gorenjske regije (49,96). Tudi to je podobno kot l. 2019. Zlasti učenci Osrednjeslovenske in Gorenjske regije, tako šesto- kot devetošolci, že nekaj let zapored dosegajo najvišji skupni povprečni dosežek. Razlika med povprečnim dosežkom najnižje (Obalno-Kraške) in najvišje uvrščene regije (Osrednjeslovenske) je 7,56 odstotne točke in je v primerjavi z l. 2019 za skoraj 3 odstotne točke višja. Ta razlika pri šestošolcih ni tako visoka.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.1.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini, 9. razred

Preizkus iz slovenščine na NPZ je dvodelen: v I. delu so naloge povezane z umetnostnim besedilom, v II. pa z neumetnostnim besedilom. Razmerje v deležu točk obeh delov je enako, kot je razmerje med književnostjo in jezikom pri pouku oz. kot ga določa učni načrt za slovenščino v osnovni šoli (v nadaljevanju UN), tj. 40 % za književnost in 60 % za jezik.

Izhodiščno umetnostno besedilo v preizkusu iz slovenščine na NPZ 2021 je bil odlomek iz mladinskega romana Smiljana Rozmana *Ta glavna Urša*. Naloge ob umetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost sprejemanja književnih besedil in tvorjenja besedil o književnih besedilih in ob njih ter učenčevo literarnovedno znanje.

Izhodiščno neumetnostno besedilo je bilo prirejeno besedilo *Vesele šole* z naslovom *Ludwig van Beethoven – dramatični »tonski pesnik«*, ki ga je napisal Peter Grum (PIL, februar 2020, str. 41–49). Naloge ob neumetnostnem besedilu preverjajo učenčevo zmožnost enosmernega sporazumevanja ter jezikovno, metajezikovno in slogovno zmožnost.

V nadaljevanju so predstavljene naloge po t. i. barvnih območjih. Uspešnost reševanja pomeni, da je nalogo pravilno rešilo vsaj 65 % učencev z dosežki v danem območju. To v splošnem pomeni, da so učenci z višjimi dosežki uspešno reševali tudi naloge iz nižjih območij.

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa ni nobene naloge v zelenem območju.

V II. delu preizkusa so v zelenem območju tri naloge delno:

- Naloga 12 b je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost; učenci so morali dopolniti enostavčno poved s pomensko in oblikovno ustreznim glagolom *morati*.
- Naloga 14 a je preverjala metajezikovno zmožnost; učenci so morali pokazati razumevanje jezikoslovnih izrazov *poved* in *stavek* tako, da so določili število stavkov v povedi.
- Naloga 15 a je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost; učenci so morali dopolniti osnovni stavek v dvostavčni povedi s pomensko in oblikovno ustreznim drugim stavkom, da je bila poved skladna z besedilom.

Naloge zelenega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporabo), po UN pa minimalne standarde.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa so v rumenem območju štiri naloge, in sicer tri v celoti in ena delno.

- V nalogi 1 a so morali učenci dokazati svoje literarnovedno znanje tako, da so utemeljili trditev, da je izhodiščno besedilo pripovedno.
- V nalogi 2 so morali učenci dokazati svojo recepcijsko zmožnost tako, da so določili temo izhodiščnega besedila.
- Naloga 6 je preverjala poimenovalno zmožnost. Učenci so morali razložiti pomen podčrtanega frazema.
- Naloga 11 je preverjala literarnovedno znanje. Učenci so morali prepoznati umetnostna besedila obvezno obravnavanih avtorjev.

Naloge rumenega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje in razumevanje), po UN pa minimalne standarde, le naloga 11 je preverjala temeljni standard.

V II. delu preizkusa so v rumenem območju tri naloge, in sicer dve v celoti in ena delno:

- Naloga 3 b je preverjala zmožnost razumevanja prebranega besedila; učenci so morali določiti sporočevalčev namen nagovarjanja.
- Naloga 5 je preverjala zmožnost razumevanja besedila; učenci so morali povzeti bistvene podatke. Preglednico z zapisanimi osebami in kraji so morali dopolniti s podatki, kako je bil Beethoven povezan z njimi.
- Naloga 7 je preverjala zmožnost razumevanja prebranega besedila; učenci so morali prepoznati bistvene podatke oz. iz besedila razbrati, zakaj so Ludwiga van Beethovna imenovali *tonski pesnik*.

Naloge rumenega območja so preverjale zmožnosti druge taksonomske stopnje (razumevanje), po UN pa minimalne standarde.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov.

V I. delu preizkusa je v rdečem območju pet nalog, in sicer dve v celoti in tri delno:

- V nalogi 1 b so učenci dokazali svoje literarnovedno znanje tako, da so morali utemeljiti trditev o uvrščanju besedila v sodobno književnost.
- Naloga 4 je preverjala, kako učenci razumejo in vrednotijo posamezne prvine besedila. Pojasniti so morali, katero vlogo ima pripovedovalkin Glas v izhodiščnem besedilu.

– V nalogi 5 so morali učenci utemeljiti, ali sta pripovedovalka in avtor ista oseba.
– V nalogi 9 A so morali učenci preoblikovati del proznega odlomka v dramsko besedilo.
– V nalogi 9 B so morali učenci dokazati, da poznajo značilnosti dramskih besedil in ločijo govorico oseb od odrskih navodil.

Naloge rdečega območja so preverjale zmožnosti različnih taksonomskih stopenj (znanje, razumevanje, uporaba, analiza). Naloge rdečega območja so preverjale minimalne in temeljne standarde po UN.

V II. delu preizkusa je v rdečem območju osem nalog, tri v celoti in pet delno:
– Naloga 4 je preverjala razumevanje izhodiščnega besedila. Učenci so morali obkrožiti, katere tri podatke o Beethovnu izvemo iz izhodiščnega besedila.
– Naloga 6 je preverjala razumevanje izhodiščnega besedila. Učenci so morali napisati dve glasbeni obdobji, s katerima je povezan Beethoven.
– Naloga 8 je preverjala razumevanje izhodiščnega besedila in jezikovno zmožnost. Učenci so morali v obliki povedi napisati, kaj je delal skladateljev oče, da bi vzgojil čudežnega dečka.
– Naloga 10 a je preverjala poimenovalno zmožnost, in sicer so morali učenci med ponujenimi odgovori obkrožiti pravilno domačo sopomenko podčrtane besede.
– Naloga 10 b je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali pojasniti, ali je dana beseda glede na izvor domača.
– Naloga 12 a je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost. Učenci so morali dopolniti poved s pomensko in oblikovno ustreznim glagolom *moči*.
– Naloga 13 b j je preverjala metajezikovno zmožnost. Učenci so morali iz dane povedi izpisati pridevnik in samostalnik, ki spadata v isto besedno družino.
– Naloga 16 A je preverjala zmožnost tvorjenja enogovornih neumetnostnih besedil. Učenci so morali v zaokroženem besedilu na kratko predstaviti Ludwiga van Beethovna.

Naloge rdečega območja so preverjale predvsem zmožnosti druge taksonomske stopnje (razumevanje in uporabo), dve nalogi prve (znanje), ena naloga (16 A) pa zmožnosti tretje taksonomske stopnje (sintezo in vrednotenje). Naloge rdečega območja so preverjale minimalne standarde po UN.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov.

V I. delu preizkusa so v modrem območju štiri naloge, in sicer dve v celoti in dve delno:
– V nalogi 3 so morali učenci dokazati svojo recepcijsko in jezikovno zmožnost, in sicer so morali poimenovati glavno osebo v odlomku ter v obliki povedi utemeljiti svojo odločitev.
– Naloga 7 a je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali izpisati dve pesniški sredstvi in ju poimenovati.
– Naloga 9 C je preverjala jezikovno pravilnost tvorjenega kratkega dramskega besedila.
– Naloga 10 A je preverjala recepcijsko zmožnost in zmožnost tvorjenja krajšega, zaokroženega besedila. Učenci so morali ovrednotiti književno osebo in utemeljiti njen značaj z dejanji iz izhodiščnega besedila.
– Naloga 10 B je preverjala jezikovno pravilnost tvorjenega besedila.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti prve, druge in tretje taksonomske stopnje (znanje, razumevanje, uporabo, analizo, sintezo in vrednotenje), po UN pa minimalne in temeljne standarde.

V II. delu preizkusa je v modrem območju pet nalog, in sicer ena v celoti in štiri delno:
– Naloga 1 je preverjala slogovno zmožnost; učenci so morali določiti okoliščine nastanka sprejetega besedila.
– Naloga 3 a je preverjala slogovno zmožnost; učenci so morali izpisati dva primera, iz katerih lahko razberemo, koga nagovarja avtor izhodiščnega besedila.
– Naloga 14 b je preverjala jezikovno, in sicer skladenjsko zmožnost; učenci so se morali pravilno vprašati po označenem delu povedi (po namernem odvisniku).
– Naloga 14 c je preverjala metajezikovno zmožnost; učenci so morali med ponujenimi odgovori prepoznati vrsto odvisnika v izpisani povedi.

– Naloga 16 B je preverjala jezikovno pravilnost krajšega besedila o Ludwigu van Beethovnu, ki so ga morali tvoriti učenci.

Naloge modrega območja so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporabo), po UN pa minimalne standarde.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci z najvišjimi skupnimi dosežki.

V I. delu preizkusa sta nad modrim območjem dve nalogi, in sicer ena delno in ena v celoti:

– Naloga 7 b je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali pojasniti vlogo pesniških sredstev v besedilu.
– Naloga 8 je preverjala recepcijsko zmožnost. Učenci so morali obkrožiti črko pred pravilnim odgovorom o tem, kaj je v izpisanem delu odlomka hotela povedati ena od književnih oseb.

Naloga 7 b je preverjala zmožnost prve taksonomske stopnje, naloga 8 pa druge taksonomske stopnje, obe pa sta preverjali temeljni standard po UN.

V II. delu preizkusa je nad modrim območjem pet nalog, in sicer dve v celoti in tri delno:

– Naloga 2 je preverjala zmožnost razumevanja prebranega besedila; učenci so morali prepoznati bistvene podatke in v obliki povedi odgovoriti na vprašanje, ali se lahko odzovemo vabilu na koncerte v Beethovnovem letu.
– Naloga 9 je preverjala zmožnost razumevanja prebranega besedila; učenci so morali prepoznati bistvene podatke oz. iz besedila razbrati, zakaj so nekateri izrazi v izhodiščnem besedilu napisani v narekovaju.
– Naloga 11 a je preverjala poimenovalno zmožnost; učenci so morali dokazati, da znajo uporabljati slovarski priročnik tako, da so iz slovarskega sestavka iz SSKJ2 izpisali ustrezno pomensko razlago dane podčrtane besedne zveze.
– Naloga 11 b je preverjala slogovno zmožnost; učenci so morali podčrtano besedno zvezo v dani povedi zamenjati s slogovno nezaznamovano.
– Naloga 13 a je preverjala metajezikovno zmožnost; učenci so morali obkrožiti pravilni odgovor in dokazati, da so razumeli pomensko razmerje členkov *že* in *še* v dani povedi.

Naloge območja nad modrim so preverjale zmožnosti prve in druge taksonomske stopnje (znanje, razumevanje in uporabo), po UN pa minimalne standarde.

SKLEP

V I. delu preizkusa, tj. ob **umetnostnem besedilu**, ni nobene naloge v zelenem območju. V rumenem območju sta nalogi, ki sta preverjali usvojeno literarnovedno znanje, in tudi naloga, pri kateri so morali učenci določiti temo izhodiščnega besedila. To je načeloma zahtevnejša naloga, a so jo učenci tokrat reševali uspešno, verjetno zato, ker je bila izbirnega tipa.

Med zahtevnejšimi je bila naloga, pri kateri so morali učenci del odlomka iz proznega besedila pretvoriti v dramsko besedilo; poleg te pa še tri naloge, pri katerih so morali učenci svoj odgovor utemeljiti oz. pojasniti.

Med nalogami, ki so jih pravilno rešili le najuspešnejši učenci, bi izpostavili nalogo, pri kateri so morali učenci iz dela pesmi v odlomku izpisati dva primera pesniških sredstev in ju poimenovati, niso pa znali pojasniti vloge teh sredstev v besedilu, in nalogo, pri kateri so morali v krajšem besedilu ovrednotiti eno od književnih oseb. Kot običajno so imeli učenci težave s tvorjenjem jezikovno pravilnih besedil.

V II. delu preizkusa, tj. ob **neumetnostnem besedilu**, so bile tri naloge, ki so jih uspešno rešili tudi učenci z nižjimi dosežki. Pravilno so prepoznali število stavkov v dani povedi, prav tako so znali dopolniti osnovni stavek v povedi z dopolnjevalnim stavkom, verjetno zato, ker je bil v poved že vstavljen ustrezni veznik. Pri nalogi, v kateri so morali dopolniti poved s pomensko in oblikovno ustreznim glagolom *moči* ali *morati*, se je pokazalo, da niso imeli težav z glagolom *morati*, zahteven pa je bil primer, pri katerem so morali v poved vstaviti zanikani glagol *moči* v pretekliku.

Nekatere naloge, ki so preverjale razumevanje izhodiščnega neumetnostnega besedila, so bile učencem manj zahtevne, nekatere bolj, kar je tudi pričakovano. Med zahtevnejšimi nalogami sta bili tudi dve, ki sta preverjali metajezikovno zmožnost, in sicer je bila ena povezana z izvorom besede, druga pa z besedno družino.

Med nalogami, ki so jih pravilno rešili le najuspešnejši učenci, sta dve, ki sta preverjali slogovno zmožnost. Sicer pa se učenci niso znali pravilno vprašati po namernem odvisniku in tudi niso znali določiti vrste odvisnika. Tovrstne naloge so običajno učencem zahtevnejše, poleg tega imajo učenci težave s prepoznavanjem oz. ločevanjem med vzročnim in namernim odvisnikom. Na slabše reševanje letos bi lahko vplivalo poučevanje na daljavo, ker se vrste odvisnikov obravnavajo v 8. razredu, ti učenci pa so imeli v 8. razredu v drugi polovici šolskega leta pouk na daljavo. Bolj verjetno je sicer, da je ta učna vsebina na splošno zahtevnejša, saj so se podobne naloge v preizkusih od leta 2015 dalje tudi uvrščale v rdeče ali modro območje.

V delu preizkusa ob neumetnostnem besedilu je bilo tokrat kar pet nalog v območju nad modrim; to pomeni, da jih niso pravilno rešili niti najuspešnejši učenci. Pri eni od teh nalog so učenci odgovarjali glede na aktualne razmere in ukrepe zaradi epidemije bolezni virusa covid-19, namesto da bi upoštevali podatke iz izhodiščnega besedila. Tako so odgovarjali, da se koncertov ne moremo udeležiti, ker so bili zaradi epidemije prepovedani, ne pa, da se jih ne moremo udeležiti, ker je bilo Beethovnovo leto lani. Med najtežjimi je bila tudi naloga, povezana s slovarskim sestavkom. To pripisujemo dejstvu, da je šlo za težji primer. Učenci so imeli težave še z nalogo, povezano s členkom.

V I. delu preizkusa sta bili dve sidrni nalogi, v II. delu pa ena. Gre za enake naloge, ki so bile v preizkusu na NPZ že l. 2015 oz. l. 2018, z njimi pa smo želeli doseči večjo primerljivost dosežkov učencev različnih generacij. Naloga, v kateri so morali učenci utemeljiti, da je izhodiščno umetnostno besedilo pripovedno in da spada v sodobno književnost, je bila l. 2015 v rumenem območju. Tokrat je bila razdeljena na dva dela. Učenci so podobno uspešno rešili del naloge, v katerem so morali utemeljiti, da je izhodiščno besedilo pripovedno, nekoliko manj uspešno pa del, v katerem so morali utemeljiti, da spada v sodobno književnost. Tega dela naloge polovica učencev sploh ni reševala ali pa so odgovorili napačno. Vzrok za to je lahko dejstvo, da se literarnozgodovinska obdobja in smeri kot strokovni izrazi po UN obravnavajo v 9. razredu in učenci mogoče tega niso tako dobro usvojili zaradi pouka na daljavo. Leta 2015 je bila naloga, v kateri so morali učenci povezati avtorje z ustreznimi naslovi književnih besedil, v zelenem območju, tokrat pa v rumenem. Razliko v uspešnosti reševanja, čeprav ta ni velika, lahko povežemo s poukom na daljavo, saj se dva od omenjenih avtorjev v nalogi in nekatera navedena besedila (Primož Trubar in Ivan Cankar; *Zdravljica, Bobi*) po UN obravnavajo v 9. razredu.

Sidrna naloga v II. delu preizkusa je bila povezana z izvorom dane besede, tj. učenci so morali presoditi, ali je beseda *vizija* domača. Ta naloga je bila tako l. 2018 kot letos v rdečem območju.

Naloge, povezane z vsebinami, ki se po UN obravnavajo v 9. razredu, so učenci reševali različno uspešno. Mednje spadata dve od že omenjenih sidrnih nalog, poleg teh pa še naloga, s katero smo spraševali po temi umetnostnega besedila, in naloga, v kateri so morali učenci prepoznati razliko med pripovedovalcem in avtorjem besedila. Temo so uspešno prepoznali (naloga je v rumenem območju), naloga o pripovedovalcu pa je bila za učence nekoliko zahtevnejša (je v rdečem območju). Najbolj izstopa naloga ob neumetnostnem besedilu, ki je bila povezana s členkom (je v območju nad modrim). Neuspešno reševanje te naloge lahko povežemo s tem, da se členek po UN obravnava v 9. razredu in da učenci zaradi poučevanja na daljavo te vsebine niso (dobro) usvojili.

Težko sodimo, ali so bili cilji, ki so jih posamezne naloge preverjale, obravnavani pri pouku na daljavo glede na priporočila v digitaliziranem UN in ali se to pozna pri dosežkih. V digitaliziranem UN so bili namreč označeni določeni cilji in vsebine ter z njimi povezani deli besedila v didaktičnih priporočilih, standardi pa ne. Slednji so povezani z ocenjevanjem in jih zato pri pouku ni bilo dopustno izpuščati. Preizkus iz slovenščine pa preverja dosežene standarde.

Glede na rezultate preizkusa predlagamo, da bi učitelji posvečali pozornost razvijanju skladenjske zmožnosti, in sicer smiselni uporabi ustreznih oblik težjih oblikoslovnih primerov in zgradbi večstavčne povedi (kot se je pokazalo, so imeli učenci težave pri vstavljanju ustrezne oblike glagola *moči* in pri določanju odvisnika), ter razvijanju slogovne zmožnosti, seveda vse v povezavi z razumevanjem in razčlembo sprejetih besedil. Pri pouku je smiselno učence navajati na učinkovito rabo slovarjev tako rekoč kadarkoli, ne le pri urah, ki so namenjene izključno obravnavi slovarjev v 7. razredu. Pri pouku književnosti predlagamo spodbujanje poustvarjanja besedil oz. pretvarjanja (delov) besedil iz ene zvrsti v drugo in spodbujanje učencev k temu, da znajo svoje odgovore tudi ustrezno utemeljiti oz. pojasniti in da nadgradijo svoje temeljno znanje v različnih novih okoliščinah. Tako pri pouku jezika kot pri pouku književnosti naj učitelji spodbujajo učence k branju in tvorjenju raznovrstnih besedil in naj vztrajajo pri tem, da so učenci pozorni na jezikovno pravilnost besedil, ki jih tvorijo.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.1.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina, 9. razred

I. del, umetnostno besedilo: Smiljan Rozman: *Ta glavna Urša.* Ljubljana: Mladinska knjiga, 1985. 218–221.

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1 a (sidrna naloga)	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	– **pozna**, razume in **uporablja literarnovedne izraze** (UN, str. 63) – **sintetizira spoznanja o besedilu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	pripovedništvo (6. r., UN, str. 32)	znanje razumevanje	rumeno	0,69	0,31
1 b (sidrna naloga)	1	USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	– **pozna**, razume in **uporablja literarnovedne izraze** (UN, str. 63) – **besedila uvrsti v časovni okvir njihovega nastanka in utemelji svojo izbiro** (UN, str. 60)	sodobna književnost (9. r., UN, str. 46)	znanje razumevanje	rdeče	0,51	0,46
2	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST razumevanje teme književnega besedila	– **določi temo književnega besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)		razumevanje	rumeno	0,71	0,35
3	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST doživljanje, razumevanje in vrednotenje književne osebe	– **loči glavno književno osebo in stranske** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)	književna oseba (glavna, stranska) (5. r., UN, str. 31)	analiza	modro	0,44	0,47
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba			
4	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST	– **izrazi svoje doživljanje, razumevanje** in vrednotenje **posameznih prvin besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)		analiza	rdeče	0,52	0,49
5	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST loči avtorja UB od pripovedovalca	– **imenuje avtorja**, prepozna in poimenuje **prvoosebnega pripovedovalca** (9. r.) (UN, str. 61)		znanje razumevanje	rdeče	0,51	0,35
6	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	– **razloži dane frazeme iz besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		razumevanje	rumeno	0,67	0,41
7 a	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST doživljanje, razumevanje in vrednotenje poezije	– **v pesmi najde pesniško sredstvo (primero, inverzijo) in ga poimenuje** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 62) – **najde** in **poimenuje ponavljanje** (6. r.) (UN, str. 56) – **prepozna rimo** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 62)	primera (8. r., UN, str. 46) inverzija (7. r., UN, str. 46) ponavljanje (6. r., UN, str. 32) rima (2. r., UN, str. 19)	znanje uporaba	modro	0,45	0,51
7 b	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST doživljanje, razumevanje in vrednotenje poezije	– predstavi vlogo pesniških sredstev (primera, ponavljanje, rima, inverzija) (7., 8., 9. razred) (UN, str. 62)		znanje razumevanje	nad modrim	0,24	0,49

Naloga	Točke	Zmožnost	Standard znanja	Strokovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
		Izpis zmožnosti iz UN	Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					
8	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST sledenje književnemu dogajanju in njegovo razumevanje	– povzame sporočilo književnega besedila (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)		razumevanje	nad modrim	0,40	0,23
9 A	1	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH doživljanje, razumevanje in vrednotenje dramatike	– **s (po)ustvarjalnim tvorjenjem pokaže zmožnost doživljanja** in razumevanja dramskih besedil ter poznavanje značilnosti dramskih besedil (7., 8., 9. r) (UN, str. 62)		uporaba	rdeče	0,57	0,56
9 B	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH doživljanje, razumevanje in vrednotenje dramatike	– **v besedilu loči govorico oseb od odrskih navodil** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 62)	dialog/dvogovor odrska navodila (8. r., UN, str. 46)	uporaba	rdeče	0,44	0,60
9 C	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,31	0,48
10 A	2	RECEPCIJSKA ZMOŽNOST TER ZMOŽNOST TVORJENJA BESEDIL O UB IN OB NJIH doživljanje, razumevanje in vrednotenje proze	– **opiše izbrano književno osebo**, predstavi njen značaj in njeno ravnanje (7., 8., 9. r.) (UN, str. 61)		sinteza vrednotenje	modro	0,39	0,52
10 B	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,27	0,44
11 (sidrna naloga)	2	USVOJITEV LITERARNOVEDNEGA ZNANJA	– **pozna umetnostna besedila obvezno obravnavanih avtorjev** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 63)	Anton Tomaž Linhart, France Prešeren, Janko Kersnik (8. r., UN, str. 47) Primož Trubar, Ivan Cankar (9. r., UN, str. 47)	znanje	rumeno	0,66	0,45
SKUPAJ	**22**							

II. del, neumetnostno besedilo: Peter Grum: *Ludwig van Beethoven – dramatični »tonski pesnik«* (Prirejeno po: PIL, februar 2020, str. 41–49.)

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1	SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **določi okoliščine nastanka sprejetega besedila** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 59)		znanje	modro	0,48	0,19
2	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA razumevanje prebranega besedila	– **strukturirano povzame bistvene podatke in logična razmerja med njimi** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	nad modrim	0,14	0,28
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba			
3 a	1	SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **določi okoliščine nastanka sprejetega besedila in pove, iz katerih prvin besedila jih je prepoznal** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 59)		razumevanje	modro	0,45	0,45
3 b	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA razumevanje prebranega besedila	– **določi sporočevalčev namen** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	rumeno	0,65	0,31
4	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA razumevanje prebranega besedila	– **strukturirano povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	rdeče	0,61	0,29
5	2	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA razumevanje prebranega besedila	– **strukturirano povzame bistvene podatke in logična razmerja med njimi** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	rumeno	0,70	0,54
6	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA razumevanje prebranega besedila	– **strukturirano povzame bistvene podatke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		razumevanje	rdeče	0,52	0,47
7	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA razumevanje prebranega besedila	– **strukturirano povzame bistvene podatke in logična razmerja med njimi** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		uporaba	rumeno	0,69	0,37
8	1	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA razumevanje prebranega besedila	– **strukturirano povzame bistvene podatke in logična razmerja med njimi** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 57)		uporaba	rdeče	0,53	0,45
	1	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba			
9	1	SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **danim besedam, besednim zvezam določi slogovno vrednost** (8., 9. r.) (UN, str. 59)		razumevanje	nad modrim	0,29	0,37

Naloga	Točke	Zmožnost	Standard znanja	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
		Izpis zmožnosti iz UN	Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:					
10 a	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	– **k danim besedam doda njihove knjižne sopomenke** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		znanje	rdeče	0,57	0,28
10 b (sidrna naloga)	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	– **danim besedam iz besedila določi izvorne lastnosti in pri tem uporablja jezikoslovne izraze** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	domača beseda (8. r., UN, str. 39)	znanje uporaba	rdeče	0,51	0,48
11 a	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – poimenovalna	– **zna uporabljati slovarske priročnike** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		znanje uporaba	nad modrim	0,25	0,11
11 b	1	SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **v besedilu slogovno zaznamovane besede, besedne zveze zamenja z nezaznamovanimi** (8., 9. r.) (UN, str. 59)	slogovno zaznamovana beseda (8. r., UN, str. 39)	razumevanje	nad modrim	0,19	0,32
12 a	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	– **dopolni enostavčno poved s pomensko in oblikovno ustreznimi deli** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)	glagol (6. r., UN, str. 25)	uporaba	rdeče	0,55	0,33
12 b	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	– **dopolni enostavčno poved s pomensko in oblikovno ustreznimi deli** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)	glagol (6. r., UN, str. 25)	uporaba	zeleno	0,87	0,27
13 a	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	– **razume, uporablja in ponazori jezikoslovne izraze, navedene v učnem načrtu** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 59)	sopomenka, protipomenka, podpomenka, nadpomenka (5. r., UN, str. 25) člen (9. razred, UN, str. 39)	znanje	nad modrim	0,28	0,13
13 b	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	– **dane besede iz besedila uvrsti v besedne vrste** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	samostalnik, pridevnik, besedna družina (5. razred, UN, str. 25)	znanje	rdeče	0,49	0,55
14 a	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	– **razume jezikoslovne izraze** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 60)	stavek (7. r., UN, str. 38) poved (4. r., UN, str. 25)	znanje	zeleno	0,77	0,18
14 b	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	– **vpraša po danih delih povedi ter tvori pomensko in oblikovno ustrezne vprašalne povedi** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		razumevanje	modro	0,29	0,45
14 c	1	METAJEZIKOVNA ZMOŽNOST	– **določi vrsto odvisnika** (8., 9. r.) (UN, str. 60)	vzročni odvisnik (8. r., UN, str. 39) namerni odvisnik (8. r., UN, str. 39) dopustni odvisnik (8. r., UN, str. 39) pogojni odvisnik (8. r., UN, str. 39)	znanje	modro	0,44	0,34

Naloga	Točke	Zmožnost Izpis zmožnosti iz UN	Standard znanja Učenec/učenka pokaže zmožnost tako, da:	Jezikoslovni izrazi	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
15 a	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	– **dopolni dvostavčne povedi s pomensko in oblikovno ustreznimi deli** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		uporaba	zeleno	0,78	0,35
15 b	1	JEZIKOVNA ZMOŽNOST – skladenjska	– **dopolni dvostavčne povedi s pomensko in oblikovno ustreznimi deli** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		uporaba	zeleno	1,00	0,00
16 A	4	ZMOŽNOST ENOSMERNEGA SPORAZUMEVANJA tvorjenje besedila	– **tvori (piše) ustrezno, smiselno, razumljivo besedilo, skladno z jezikovno in slogovno normo knjižne zvrsti** (7., 8., 9. r.) (UN, str. 58)		sinteza vrednotenje	rdeče	0,50	0,56
16 B	2	JEZIKOVNA IN SLOGOVNA ZMOŽNOST	– **slovnična in pravopisna pravilnost ter slogovna ustreznost**		znanje uporaba	modro	0,34	0,53
SKUPAJ	**32**							

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz specifikacijske tabele je pri posamezni nalogi razvidno, katero zmožnost oz. kateri standard znanja preverja, na katero taksonomsko stopnjo spada in kako uspešno je bila reševana.

I. del preizkusa znanja (naloge ob umetnostnem besedilu)

V preizkusu za 9. razred je bilo izhodiščno umetnostno besedilo odlomek iz mladinskega romana Smiljana Rozmana *Ta glavna Urša*. Naloge so preverjale recepcijsko zmožnost učencev ter zmožnost tvorjenja besedil o umetnostnem besedilu oz. ob njem in usvojitev literarnovednega znanja. Če so naloge vključevale tudi poznavanje strokovnih izrazov, so ti v specifikacijski tabeli posebej navedeni (gl. zgoraj).

Večina nalog je preverjala **recepcijsko zmožnost** učencev. IT teh nalog so bili od 0,24–0,71. Učencem je bila zahtevna naloga 1.07, ki je bila povezana s pesmijo v odlomku. Pri nalogi 1.07.a (IT = 0,45; ID = 0,51) so morali iz dane kitice izpisati dva primera različnih pesniških sredstev in pesniški sredstvi tudi poimenovati, pri nalogi 1.07.b (IT = 0,24; ID = 0,49), ki je bila sicer najslabše reševana v tem delu preizkusa, pa so morali pojasniti njuno vlogo. Obe nalogi sta sicer dobro ločevali med uspešnejšimi in manj uspešnimi učenci. Naloge 1.07.b kar več kot tretjina učencev sploh ni reševala (34,3 %). Rezultat kaže, da so učencem zahtevnejše naloge, povezane s poezijo. Izmed nalog, ki so bile povezane s pripovednim delom izhodiščnega besedila, sta bili učencem najzahtevnejši naloga 1.03 (IT = 0,44; ID = 0,47), pri kateri so morali v obliki povedi pojasniti svojo odločitev o tem, katera je glavna oseba v odlomku, in naloga 1.08 (IT = 0,40; ID = 0,23) izbirnega tipa, pri kateri so morali na podlagi izpisanega dela besedila presoditi, kaj je hotela povedati ena izmed književnih oseb. Najuspešneje pa so reševali nalogo 1.02 (IT = 0,71; ID = 0,35) izbirnega tipa o temi izhodiščnega besedila.

V preizkusu sta bili dve nalogi, ki sta preverjali **zmožnost tvorjenja besedil o umetnostnem besedilu oz. ob njem**. Kot zahtevna se je izkazala predvsem naloga 1.10.A (IT = 0,39; ID = 0,52), pri kateri so morali učenci v zaokroženem besedilu predstaviti eno izmed književnih oseb tako, da so navedli dve njeni lastnosti in jo utemeljili z dejanji iz izhodiščnega besedila. Pri obeh tvorbnih nalogah so učenci kot običajno dosegali nižje rezultate pri jezikovni pravilnosti.

Usvojeno literarnovedno znanje sta preverjali nalogi 1.01.b in 1.11. Obe sta bili skupaj z nalogo 1.01.a sidrni. Naloga 1.01.a (IT = 0,69)[10] ima podobno vrednost IT kot celotna naloga l. 2015 (IT = 0,68), nalogo 1.11 (IT = 0,66) pa so učenci reševali manj uspešno kot l. 2015 (IT = 0,77) in vrednost Cohenovega d (–0,32) pri tej nalogi kaže na zmerno razliko v težavnosti.

Vse naloge so dobro ločevale med uspešnimi in manj uspešnimi učenci (ID = 0,23–0,60).

II. del preizkusa znanja (naloge ob neumetnostnem besedilu)

Naloge v II. delu so bile ob neumetnostnem besedilu Petra Gruma *Ludwig van Beethoven – dramatični »tonski pesnik«*, ki je bilo objavljeno v reviji *PIL* in je bilo prirejeno za potrebe preizkusa. Naloge so preverjale zmožnost enosmernega sporazumevanja, in sicer razumevanja prebranega besedila in tvorjenja besedila, jezikovno, tj. poimenovalno in skladenjsko zmožnost, slogovno zmožnost in metajezikovno zmožnost. Če so vključevale poznavanje določenih jezikoslovnih izrazov, predvidenih po učnem načrtu, so ti v specifikacijski tabeli (gl. zgoraj) posebej navedeni.

Zmožnost razumevanja prebranega besedila je preverjalo sedem nalog. IT teh nalog so se gibali 0,52–0,70, izstopa pa naloga 2.02 z najnižjo vrednostjo IT v celotnem preizkusu (IT = 0,14; ID = 0,28). Predvidevamo, da so jo učenci slabše reševali, ker so odgovarjali v skladu z dejanskimi aktualnimi okoliščinami, namesto na podlagi izhodiščnega besedila. Na vprašanje, ali se lahko odzovemo vabilu na koncerte ob Beethovnovem letu, so namreč odgovarjali, da to zaradi odpovedi prireditev v času covida-19 ni mogoče, namesto da bi napisali, da v besedilu ni omenjeno vabilo na konkretni dogodek ali da je bilo Beethovnovo leto leta 2020, ne 2021.

Poimenovalno zmožnost sta preverjali nalogi 2.10.a (IT = 0,57; ID = 0,28) in 2.11.a (IT = 0,25; ID = 0,11). Zlasti slednja je bila učencem zahtevna, verjetno zato, ker je bilo pravilni odgovor nekoliko težje razbrati iz slovarskega sestavka.

Učenci so tokrat uspešneje kot običajno reševali naloge, ki so preverjale **skladenjsko zmožnost**. Pri nalogi 2.12.b (IT = 0,87; ID = 0,27) so v poved uspešno vstavili ustrezno obliko glagola *morati*, nekoliko manj uspešno pa pri nalogi 2.12.a (IT = 0,55; ID = 0,33) ustrezno obliko glagola *moči*. Pri nalogi 2.15.a (IT = 0,78; ID = 0,35) so večinoma pravilno

[10] Primerjava ni povsem mogoča, ker naloga l. 2015 ni bila razdeljena na a in b.

dopolnili poved z vzročnim odvisnikom, predvidevamo da zato, ker je bil veznik *ker* že vstavljen. Težave pa jim je povzročala naloga 2.14.b (IT = 0,29; ID = 0,45), pri kateri so se morali pravilno vprašati po namernem odvisniku iz dane povedi. Pokazalo se je, da učenci zamenjujejo vprašalnici po namenu in vzroku. Ta naloga je sicer zelo dobro ločevala med uspešnejšimi in manj uspešnimi učenci.

Metajezikovno zmožnost je preverjalo pet nalog. Učenci so jih reševali različno uspešno; IT se namreč gibljejo od 0,28–0,77. Najuspešneje so reševali nalogo 2.14.a (IT = 0,77; ID = 0,18), pri kateri so morali v dani povedi prepoznati število stavkov. Kot najzahtevnejša v tem sklopu se je izkazala naloga 2.13.a (IT = 0,28; ID = 0,13). Čeprav je bila izbirnega tipa, je učenci večinoma niso pravilno rešili verjetno zato, ker je bila povezana s členkom. Mogoče je, da te besedne vrste (zaradi pouka na daljavo) večina učiteljev do maja pri pouku še ni obravnavala.

Slogovno zmožnost so preverjale štiri naloge. Učencem so bile kar zahtevne, zlasti naloga 2.09 (IT = 0,29; ID = 0,32), pri kateri so morali samostojno odgovoriti, zakaj so določeni izrazi napisani v narekovaju, in naloga 2.11.b (IT = 0,19; ID = 0,32), pri kateri so morali podčrtano besedno zvezo v dani povedi zamenjati s slogovno nezaznamovano ob pomoči slovarskega sestavka. Nizko uspešnost reševanja te naloge povezujemo z dejstvom, da je bilo potrebne podatke iz slovarskega sestavka težje/zahtevno razbrati. Nekoliko preseneča dejstvo, da učenci niso v večjem številu pravilno rešili naloge 2.01 (IT = 0,48; ID = 0,19), ki je vsebovala osnovne trditve o okoliščinah nastanka besedila. Nizka vrednost ID nakazuje, da so odgovarjali naključno oz. z ugibanjem.

Zadnja naloga 2.16.A (IT = 0,50; ID = 0,56) je preverjala **zmožnost tvorjenja krajšega zaokroženega besedila** o L. van Beethovnu. Kot običajno so učenci dosegali manj točk za jezikovno pravilnost pri postavki 2.16.B (IT = 0,34; ID = 0,53).

Povprečni IT nalog I. in II dela preizkusa je bil enak (IT = 0,49). Letos je opazno tudi izpuščanje reševanja nalog. Učenci več nalog kot pretekla leta sploh niso reševali, poleg tega je delež učencev, ki nalog niso reševali, precej višji kot pretekla leta, npr. naloge 2.11.b ni reševalo 50,6 % učencev ali naloge 1.07.b 34,4 % učencev, poleg teh pa je bilo v preizkusu še pet nalog, ki jih ni reševala več kot petina učencev. Menimo, da razlog za nereševanje nalog ni bilo pomanjkanje časa, ampak indiferenten odnos učencev do NPZ.

Sklepne ugotovitve

Rezultati preizkusa za 6. razred kažejo, da so učenci uspešno reševali naloge, povezane z razumevanjem izhodiščnega neumetnostnega besedila in naloge, ki preverjajo recepcijsko zmožnost prebranega umetnostnega besedila. Predlagamo, da učitelji pri pouku v povezavi z obravnavo izhodiščnega neumetnostnega besedila in razvijanjem sporazumevalne zmožnosti spodbujajo razvijanje skladenjske zmožnosti, predvsem pretvarjanje različnih povedi. Prav tako je smiselno poudarjati razvijanje pravopisne zmožnosti, in sicer usvajanje in utrjevanje vseh pravopisnih pravil, ki so predvidena v določenem VIO. V zvezi z razvijanjem metajezikovne zmožnosti pa predlagamo, da učitelji spodbujajo učence k razumevanju danih jezikovnih pojavov.

Rezultati preizkusa za 9. razred kažejo, da so učencem zahtevnejše naloge, povezane s poezijo. V zvezi z delom preizkusa ob neumetnostnem izhodiščnem besedilu pa so manj uspešno reševali nalogo, povezano s slovarskim sestavkom, težave so imeli pri uporabi pravilne vprašalnice za dani namerni odvisnik in pri nalogi, povezani s členkom. Ker so devetošolci letos v večji meri kot pretekla leta opuščali reševanje nalog, predlagamo, da naj učitelji spodbujajo pozitiven odnos učencev do NPZ.

Tako pri pouku jezika kot književnosti je smiselno učence navajati na samostojno ubesedovanje daljših odgovorov in utemeljevanje s podatki iz besedila. Prav tako ne smemo pozabiti na natančno upoštevanje navodil nalog in na odgovarjanje v povezavi z izhodiščnim besedilom, ne pa glede na aktualne okoliščine. Pri pouku naj nam ne zmanjka časa za dejavnosti zahtevnejše taksonomske ravni in za tvorjenje besedil. Zelo pomembna je tudi učiteljeva kakovostna povratna informacija o opravljenih dejavnostih učencev.

V preizkusu za 6. razred sta bili dve sidrni nalogi, ena v I. (naloga 1.03) in ena v II. delu (naloga 2.10), v preizkusu za 9. razred pa štiri, in sicer tri v I. (nalogi 1.01.a in 1.01.b ter 1.11) in ena v II. delu preizkusa (naloga 2.10.b). Pri slovenščini je v preizkus težko vstaviti sidrne naloge, ker so vse povezane z izhodiščnim besedilom, ta pa so vsako leto drugačna. Primerjava rezultatov sidrnih nalog sicer pokaže, da ni bistvenih razlik v dosežkih učencev. IT obeh nalog v preizkusu za 6. razred je letos sicer nekoliko nižji, vendar ne bistveno, prav tako vrednost Cohenovega d (–0,11 za nalogo 1.03 in –0,12 za nalogo 2.10) ne nakazuje velike razlike v težavnosti. Pri sidrnih nalogah v preizkusu za 9. razred pa je bil pri dveh nalogah IT malenkost višji, pri nalogi 1.11 pa nižji. Vrednost Cohenovega d tako samo pri nalogi 1.11 (–0,32) kaže na zmerno razliko v težavnosti. Razliko v manjši uspešnosti reševanja te naloge (povezovanje navedenih avtorjev z njihovimi deli) v primerjavi z letom 2015 lahko povežemo s poukom na daljavo, saj se dva izmed omenjenih avtorjev v nalogi in nekatera navedena besedila (Primož Trubar in Ivan Cankar; *Bobi*, *Zdravljica*) po UN obravnavajo v 9. razredu.

Tako na podlagi rezultatov, doseženih pri sidrnih nalogah, in dejstva, da so učenci letos dosegli boljše povprečno število relativnih točk kot pretekla leta, ne moremo trditi, da je pouk na daljavo kot posledica epidemije covid-19 vplival na znanje učencev. Ob tem pa moramo seveda upoštevati dejstvo, da zaradi narave preizkusa pri slovenščini (različna izhodiščna besedila, različni tipi nalog, preverjanje različnih standardov) posamezni preizkusi in rezultati med leti niso povsem primerljivi.

PRILOGA

I. DEL

Smiljan Rozman

TA GLAVNA URŠA

»Zanimivo, zanimivo.« Dedek si je vihal mornariške brke. Položil je roko na rame Jakovega očeta: »Imam prošnjo!«
»Na dan z besedo,« ga je spodbudil Jakov oče.
»Iz srca bi si želel, da bi mi naslikali moj nekdanji rušilec*.«
Jakov oče je razširil roke: »Oh, Franc, z veseljem. To mi bo v veliko čast.«
»Imam povečano fotografijo.«
»Potem bo to še laže.«
Dedek je dahnil, kot bi se mu s srca odvalil težak kamen. Šaril je s pogledom po prostoru in pristal na harmoniki. Pokazal je z desno nanjo: »Tudi igrate?«
»Da, tako za zabavo. Včasih me povabijo tudi na kakšno svatbo v predmestje.«
»Ah, zanimivo, zanimivo!« Dedek je bil tega dne ob vsaki stvari navdušen. Sicer pa so se presenečenja res vrstila drugo za drugim.
»Bi zaigrali katero?« Dedek se je nalahno priklonil, kot bi prosil Jakovega očeta za ples. Res mi je šlo na smeh.
Jaka se je tiho primaknil k meni, me dregnil v rebra in se zarežal skozi svoje grablje.
Hotela sem mu pokazati jezik, vendar se mi ni posrečilo. Ustnice so se mi kar same razlezle v smeh.
Jakov oče si je obesil na ramena harmoniko in s prsti preletel po tipkah, da je bil prostor nenadoma poln prepletajočih se zvokov.
Dedek je zadovoljno pokimal in sedel na bližnji stol.
Jakov oče je raztegnil meh. Zvoki so se odbijali od obokov in polnili prostor z nežnimi melodijami valčka.
Vrata so se odprla na stežaj in napolnila s sošolci, ki so se žarečih oči zazrli v Jakovega očeta. Ta jim je smeje pokimal, glavo naslonil na levo ramo in zapel z zvonkim, nekoliko hripavim glasom:

»Kot češnja na veji, ki spomladi žari,
kot roža v polju, ki poleti cveti,
so tvoja usta, so tvoje oči,
vse to, vse to si ti.

Kot ogenj v kresu, ki v noči gori,
kot praprot ob kresu, ki v gozdu dehti,
in maline v poletju, rdeče kot kri,
vse to, vse to si ti.

Zato daj mi roko, me objemi mehko,
ves svet je prelep, povsod je lepo.
Zato daj mi roko, me objemi mehko,
ves svet je prelep, povsod je lepo.«

---

* rušilec – hitra vojna ladja

Jakov oče je znova zategnil meh v melodijo in po nekaj taktih končal.
Najprej se je čez prostor razlila tišina, potem pa se je v tišino zasekalo noro ploskanje in vpitje mojih sošolcev.
Jakov oče pa se je priklanjal, kot bi bil na odru, na pravi predstavi.
Ko se je ploskanje uneslo, je dedek vstal, stopil k Jakovemu očetu in mu z obema rokama krepko stisnil desnico.
»Nepozabno, nepozabno!« je ponavljal. »Prisrčna hvala!«
»Malenkost, malenkost!« se je branil Jakov oče.
»Kako lepa pesmica!« sem dahnila in pozabila, da ob meni stoji Jaka.
»Oče jo je sam spesnil. Ima še bolj zabavne, take za Pavliho**.«
»Za Pavliho?«
»Ja, take smešne,« mi je razlagal Jaka. In to z resnim glasom. Tako da nisem vedela, ali govori resno ali se šali. »Veš, v POKAŽI, KAJ ZNAŠ*** je dobil celo nagrado.«
»Kaj praviš na to?« sem vprašala svoj Glas.
»Težavno je odgovoriti,« je priznal moj Glas. »Toda Jakov oče je veseljak in lahko mu verjameš.«
»Prav, poslušala te bom,« sem odvrnila. Potem sem se obrnila k Jaku, ki se je pačil sošolcem, stoječim pred odprtimi vrati. Potegnila sem ga za rokav. »Jaka!«
»Da?«
»Pa ti, kaj pesniš?«
»Saj nisem punca.«
»Tvoj oče tudi ni punca.«
»Že, ampak rekel sem ti. Moj oče kuje smešne verze, le od časa do časa naredi kaj takega, kar si pravkar slišala.«
»Jaz pa pesnim,« se mi je zareklo. Najraje bi se udarila po glavi.
Glas pa: »Na, zdaj boš nekaj slišala.«

(Odlomek.)

(Smiljan Rozman, Ta glavna Urša, Mladinska knjiga, 1985, str. 218–221.)

** Pavliha – nekdanji humoristični časopis

*** *POKAŽI, KAJ ZNAŠ* – zabavna oddaja

II. DEL

LUDWIG VAN BEETHOVEN – DRAMATIČNI »TONSKI PESNIK«

Veselošolci ste zagotovo že slišali za Beethovna. Morda se sprašujete, ali ni to skladatelj, ki je ime dobil po psu bernardincu iz serije filmov. V nemško govorečih deželah so ga poimenovali »tonski pesnik« (Tondichter), saj glasba zanj ni bila le zabavna igra tonov, ampak globoka osebna izpoved in tonska govorica. Navkljub tragični življenjski usodi nam njegova dela govorijo o veselju in ljubezni do življenja in narave ter o viziji bratstva med ljudmi. Glasbeno dediščino stilov in zvrsti klasicističnih* predhodnikov je genialno preoblikoval in s svojimi stvaritvami postavil zglede za skladatelje obdobja romanticizma. Velja za najpogosteje izvajanega inštrumentalnega skladatelja vseh časov in je avtor evropske himne. V letu 2020 praznujemo 250. obletnico njegovega rojstva, zato se bomo v nadaljevanju seznanili s skladateljevim življenjem in delom ter z glasbenim svetom njegovega časa. Vi pa ne zamudite priložnosti, da obiščete katerega od mnogih koncertov v »Beethovnovem letu«.

OČETOVA ŽELJA: IMETI »ČUDEŽNEGA OTROKA«

Beethoven se je rodil 16. decembra 1770 v nemškem mestu Bonn, ki leži ob reki Ren. Oče Johann je bil glasbenik, pevec v dvornem ansamblu, dedek pa vodja glasbenikov na knežjem dvoru. Po zgledu mladega Mozarta je tudi Ludwigov oče želel vzgojiti čudežnega dečka, ki bi družino rešil finančnih skrbi, zato je začel sina že v rosnih letih glasbeno poučevati. A očetove učne metode so bile zelo krute in nasilne in načrt mu ni povsem uspel. Ludwig je moral sredi noči večkrat vstati, da bi vadil klavir. Le po čudežu se mu glasba ni uprla. Oče ga je kot malo čudo hotel predstaviti bogatemu občinstvu na koncertih. Navedel je, da je sin dve leti mlajši, kot je bil v resnici, da bi požel več občudovanja.

* klasicističen – nanašajoč se na evropsko umetnostno smer od 17. do 19. stoletja, ki posnema staro grško in rimsko umetnost

GLASBENO ŠOLANJE

V času Beethovnove mladosti otroci še niso pridobivali glasbenega znanja v javnih glasbenih šolah. Premožnejše družine so plačevale glasbene učitelje za pouk na domu. Revnejši otroci so imeli ponekod možnost, da so si bivanje in šolanje v cerkvenih zavodih prislužili z glasbenim sodelovanjem pri obredih. Pri tem so pridobili osnovna teoretična in izvajalska glasbena znanja. Otroci iz glasbenih družin, tak je bil tudi Ludwig, so bili prvega glasbenega pouka deležni od svojih očetov. Kasneje so se obrti/umetnosti učili pri kakšnem bolj uveljavljenem skladatelju. V Beethovnovem primeru je bil to v domačem mestu najprej dvorni organist C. G. Neefe, ki mu je omogočil študirati glasbo J. S. Bacha. Ta je Ludwiga globoko očarala. O baročnem vzorniku je izrekel misel: »*Ne Potok (nem. Bach), ampak Morje bi se moral imenovati.*«

UČITELJ JOSEPH HAYDN

Pri sedemnajstih letih je dobil Beethoven možnost, da bi pouk nadaljeval na Dunaju pri Mozartu. Žal se je moral zaradi bolne matere že po dveh tednih vrniti domov. Zato je več Mozartovega znanja usvojil ob lastnem študiju njegovih skladb kot osebno iz ust starejšega genialnega kolega. Pri enaindvajsetih letih se je Beethoven vrnil na Dunaj, da bi študiral pri »očku« Haydnu, ki je takrat s koncertnima turnejama po Angliji doživljal svoje največje uspehe. Beethoven je očitno menil, da stari skladatelj svojega znanja ni delil dovolj radodarno, zato se je na skrivaj, da Haydna ne bi užalil, učil še pri drugih dunajskih učiteljih. Ostal je na Dunaju in se ni več vrnil v rojstno mesto.

TRAGIČNA IZGUBA SLUHA

Po letu 1796 se je začel Beethovnu, verjetno zaradi ene od prebolelih otroških bolezni, sluh močno slabšati. Najprej mu je le občasno šumelo v ušesih, postopno pa je slišal vedno manj. Po letu 1820 ni slišal praktično ničesar. Pri 44 letih je moral nehati nastopati, sporazumeval se je s sporočili v beležnici in s širšo publiko z glasbo. Njegovi sogovorniki so morali kričati, da bi jih lahko razumel, in za boljšo komunikacijo je uporabljal različne »ušesne trobente«.

BEETHOVNOVA OSEBNOST

Čeprav je v starejših letih dajal vtis ljudomrzneža, je bil v svojem bistvu velik humanist**. Njegov družinski čut se je pokazal že v mladosti, ko je še mladoleten namesto zapitega očeta prevzel skrb za družino in mlajša brata. Težilo ga je, ker se mu je zaradi igre usode značaj spremenil, okolica pa tega ni razumevajoče sprejela.

(Prirejeno po: Peter Grum, Ludwig van Beethoven – dramatični »tonski pesnik«,Vesela šola, PIL, februar 2020, str. 41–49.)

** humanist – človek, čigar nazori temeljijo na spoštovanju človeškega dostojanstva in skrbi za človeka

I. DEL

Naloge iz I. dela se navezujejo na besedilo Smiljana Rozmana *Ta glavna Urša*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Utemelji trditvi.

1. a) Izhodiščno besedilo je pripovedno.

_____

_____

(1 točka)

1. b) Izhodiščno besedilo sodi v sodobno književnost.

_____

_____

(1 točka)

2. O kom ali o čem predvsem govori besedilo? Obkroži.

A O dedku in njegovem nekdanjem rušilcu.

B O Jaku in njegovih hrupnih odzivih.

C O Jakovem očetu in pripovedovalkinih občutkih.

Č O pripovedovalki in njenem Glasu.

(1 točka)

3. Katera je glavna oseba v odlomku? V obliki povedi pojasni svojo odločitev.

_____

_____

_____

(2 točki)

4. Pripovedovalka se pogovarja z Glasom. Kakšno vlogo ima Glas v izhodiščnem besedilu?

_____

_____

(1 točka)

5. Ali sta pripovedovalka in avtor ista oseba? Utemelji.

_____

_____

(1 točka)

6. Kaj pomeni podčrtana besedna zveza? Pojasni s svojimi besedami.

Dedek je dahnil, kot bi se mu s srca odvalil težak kamen.

_____

_____

(1 točka)

7. Preberi izpisani del pesmi.

Kot ogenj v kresu, ki v noči gori,
kot praprot ob kresu, ki v gozdu dehti,
in maline v poletju, rdeče kot kri,
vse to, vse to si ti.

7. a) Izpiši dve različni pesniški sredstvi in ju poimenuj.

	Pesniško sredstvo	Poimenovanje
1.		
2.		

(2 točki)

7. b) Pojasni njuno vlogo v besedilu.

1. pesniško sredstvo: _____

_____

2. pesniško sredstvo: _____

_____

(2 točki)

8. Preberi.

»Pa ti, kaj pesniš?«
»Saj nisem punca.«
»Tvoj oče tudi ni punca.«
»Že, ampak rekel sem ti. Moj oče kuje smešne verze, le od časa do časa naredi kaj takega, kar si pravkar slišala.«

Kaj je hotel povedati Jaka? Obkroži.

A Da punce ne pesnijo pravih pesmi.

B Da punce pesnijo smešne pesmi.

C Da je ponosen na očetove pesmi.

Č Da mu je neprijetno zaradi očetove pesmi.

(1 točka)

9. Preberi.

Potem sem se obrnila k Jaku, ki se je pačil sošolcem. Potegnila sem ga za rokav.
»Jaka!«
»Da?«
»Pa ti, kaj pesniš?«

Odlomek preoblikuj v dramsko besedilo. Dramsko besedilo naj glede na dogajanje vsebuje vsaj dve ustrezni navodili za igranje.

A	B	C
1	2	1

10. Napiši zaokroženo besedilo in v njem predstavi Jakovega očeta. Navedi dve njegovi lastnosti. Utemelji ju z dejanji v izhodiščnem besedilu.

A	B
2	1

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

11. Poveži avtorja z naslovom književnega besedila. Na vsako črtico napiši ustrezno številko iz desnega stolpca.

Primož Trubar _____	1	Bobi
Anton Tomaž Linhart _____	2	Zdravljica
France Prešeren _____	3	Martin Krpan
Janko Kersnik _____	4	Katekizem in Abecednik
Ivan Cankar _____	5	Mačkova očeta
	6	Županova Micka

(2 točki)

II. DEL

Naloge iz II. dela se navezujejo na besedilo Petra Gruma *Ludwig van Beethoven – dramatični »tonski pesnik«*.
Pozorno preberi izhodiščno besedilo in reši naloge.

1. Preberi trditve o izhodiščnem besedilu. Če je trditev pravilna, na črtico napiši P, če je trditev nepravilna, napiši N.

   Izhodiščno besedilo je povzeto po spletnem viru. _____

   Izhodiščno besedilo ima znan čas nastanka. _____

   Izhodiščno besedilo ima znanega avtorja. _____

   (1 točka)

2. Ali se lahko odzovemo vabilu na koncerte ob Beethovnovem letu? Pojasni v obliki povedi.

   _____

   _____

   (2 točki)

3. a) Izpiši dva primera, iz katerih lahko razberemo, koga avtor izhodiščnega besedila nagovarja v prvem okvirčku.

   _____ _____

   (1 točka)

3. b) S katerim namenom avtor nagovarja bralce?

   _____

   (1 točka)

4. Katere **tri** podatke o Beethovnu izvemo iz izhodiščnega besedila? Obkroži.

A O njegovem rojstvu.

B O starosti bratov.

C O materinem stanu.

Č O izgubi sluha.

D O njegovem vzorniku.

E O njegovih prijateljih.

(1 točka)

5. Kako je Beethoven povezan z zapisanimi osebami oziroma kraji? Dopolni preglednico.

Bonn	
C. G. Neefe	
Dunaj	
Mozart	
Bach	

(2 točki)

6. V izhodiščnem besedilu sta omenjeni dve glasbeni obdobji, s katerima je povezan Ludwig van Beethoven. Navedi ju.

_____

_____

(1 točka)

7. Zakaj je Ludwig van Beethoven v naslovu poimenovan z besedno zvezo *»tonski pesnik«*? Pojasni.

_____

_____

(1 točka)

8. Skladateljev oče je želel vzgojiti čudežnega dečka. Kaj je delal, da bi to dosegel? Navedi dva primera. Odgovori v obliki povedi.

_____

_____

(2 točki)

9. Napiši, zakaj so besede »tonski pesnik«, v »Beethovnovem letu«, »očku« Haydnu, »ušesne trobente« napisane v narekovajih.

_____

_____

(1 točka)

10. Preberi poved.

Navkljub tragični življenjski usodi nam njegova dela govorijo o veselju in ljubezni do življenja in narave ter o viziji bratstva med ljudmi.

10. a) S katero besedo bi lahko zamenjali podčrtano besedo? Obkroži.

A Pojav.

B Predstava.

C Privid.

Č Prikazen.

(1 točka)

10. b) Ali je beseda *vizija* domača beseda? Pojasni.

_____

_____

(1 točka)

11. Preberi poved iz izhodiščnega besedila in slovarski sestavek.

Po zgledu mladega Mozarta je tudi Ludwigov oče želel vzgojiti <u>čudežnega dečka</u>, ki bi družino rešil finančnih skrbi, zato je začel sina že v rosnih letih glasbeno poučevati.

<u>čúdežen</u> -žna -o prid. (ú)

1. *nanašajoč se na čudež:* čudežno ozdravljenje / ekspr. kakšna čudežna rešitev iz brezupnega položaja / čudežni svet pravljic
// *ki ima nenavadne, izredne lastnosti:* čudežna palica, ptica / ekspr. čudežni otrok *otrok, ki že zelo zgodaj pokaže nadpovprečno nadarjenost*
2. pesn. *nenavadno, izredno lep:* doživljati čudežno ljubezen; njen obraz se je svetil kakor ožarjen od čudežne notranje luči; čudežna lepota, milina

11. a) Iz slovarskega sestavka izpiši razlago, ki najbolj ustreza pomenu podčrtane besedne zveze.

_____

_____

(1 točka)

11. b) Podčrtano besedno zvezo v povedi zamenjaj s slogovno nezaznamovano.

_____

(1 točka)

12. V vsako od spodnjih povedi vstavi pravilno obliko ustreznega glagola.

12. a) Pri 44 letih Ludwig van Beethoven ni _____ (moči/morati) več nastopati, saj ni slišal praktično ničesar.

(1 točka)

12. b) Če je hotel kaj slišati, je _____ (moči/morati) uporabljati različne »ušesne trobente«.

(1 točka)

13. Preberi poved.

Njegov družinski čut se je pokazal že v mladosti, ko je še mladoleten namesto zapitega očeta prevzel skrb za družino in mlajša brata.

13. a) V katerem pomenskem razmerju sta člena v izpisani povedi? Obkroži.

A Člena sta v protipomenskem razmerju.

B Člena sta v sopomenskem razmerju.

C Člena sta v nadpomenskem/podpomenskem razmerju.

(1 točka)

13. b) Iz povedi izpiši pridevnik in samostalnik, ki spadata v isto besedno družino. Vsakega napiši na ustrezno črto.

Pridevnik: _____

Samostalnik: _____

(1 točka)

14. Preberi poved.

Ludwig je moral sredi noči večkrat vstati, *da bi vadil klavir*.

14. a) Koliko stavkov je v dani povedi?

_____

(1 točka)

14. b) Vprašaj se po označenem delu povedi.

_____ ?

(1 točka)

14. c) Kaj je označeni del povedi? Obkroži.

A Vzročni odvisnik.

B Namerni odvisnik.

C Dopustni odvisnik.

Č Pogojni odvisnik.

(1 točka)

15. Osnovna stavka smiselno dopolni z drugim stavkom, tako da bosta povedi skladni z izhodiščnim besedilom.

15. a) Pri sedemnajstih letih je prekinil pouk na Dunaju, ker _____

_____ .

(1 točka)

15. b) Pri enaindvajsetih letih se je vrnil na Dunaj, saj _____

_____ .

(1 točka)

16. Na podlagi podatkov v izhodiščnem besedilu napiši zaokroženo besedilo in v njem predstavi:

- tri splošne podatke o skladateljevem življenju in delu,
- potek njegovega glasbenega izobraževanja in
- utemelji, zakaj v starejših letih nikakor ni bil ljudomrznež.

Pri pisanju lahko uporabiš samo podatke iz izhodiščnega besedila.

A	B
4	2

4.2.2 Predmetna komisija za italijanščino

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.2.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred

Slika 4.2.2.1.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.2.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred

Slika 4.2.2.2.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.2.2.2 : Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 9. razred

4.2.2.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Preizkus znanja na NPZ iz italijanščine kot materinščine (v nadaljevanju preizkus znanja) preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz *Učnega načrta za italijanščino za osnovne šole z italijanskim učnim jezikom* (2011) na narodnostno mešanem območju Slovenske Istre.

Preizkus je sestavljen iz dveh besedil (pripovedovalno besedilo z naslovom *La leggenda di Misurina* in informativno besedilo z naslovom *Il lago di Misurina*).

Obe besedili se nanašata na isti predmet oziroma jezero Misurina v Dolomitih. Naloge od 1 do 6.a ter 14 preverjajo zmožnost samostojnega tihega branja, razumevanja vsebine in vrednotenja besedila. Naloge 6.b, 7, 11 in 12.b preverjajo metajezikovno zmožnost. Naloge 8, 9, 10, 12.a, 13 in 15 preverjajo poznavanje in ustrezno rabo besedišča. Zadnja, 16. naloga je tvorbna.

Preizkus iz italijanščine uvaja različne tipe nalog, kot so odgovori na vprašanja, izbirni tip naloge, naloge dopolnjevanja, povezovanja, urejanja in pretvarjanja ali nadomeščanja.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje in razumevanje bistvenih podatkov iz besedil, ter kompleksnejše in bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. samostojno tvorjenje pisnega besedila).

Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje je sledeča:

Preglednica 4.2.2.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	**Delež v preizkusu**
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje	35 %
III. uporaba/sinteza znanja	35 %

Analiza dosežkov

Nacionalni preizkus iz italijanščine ob koncu drugega obdobja je v šolskem letu 2020/21 opravljalo 69 učencev 6. razreda iz osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 40 točk dosegli povprečno 24,20 točke oz. 60,51 %.

Osnovni statistični podatki

Letošnji povprečni dosežek pri preizkusu je precej višji od predlanskega dosežka pri NPZ in je podoben dosežkom, ki so jih učenci dosegli v letih 2015, 2016 in 2018. Nekoliko se razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih področij sporazumevalne zmožnosti – bralno razumevanje, (meta)jezikovna zmožnost, sporočanje. Minimalno število doseženih točk je 2 (5 odstotnih točk), maksimalno pa 34 (85 odstotnih točk).

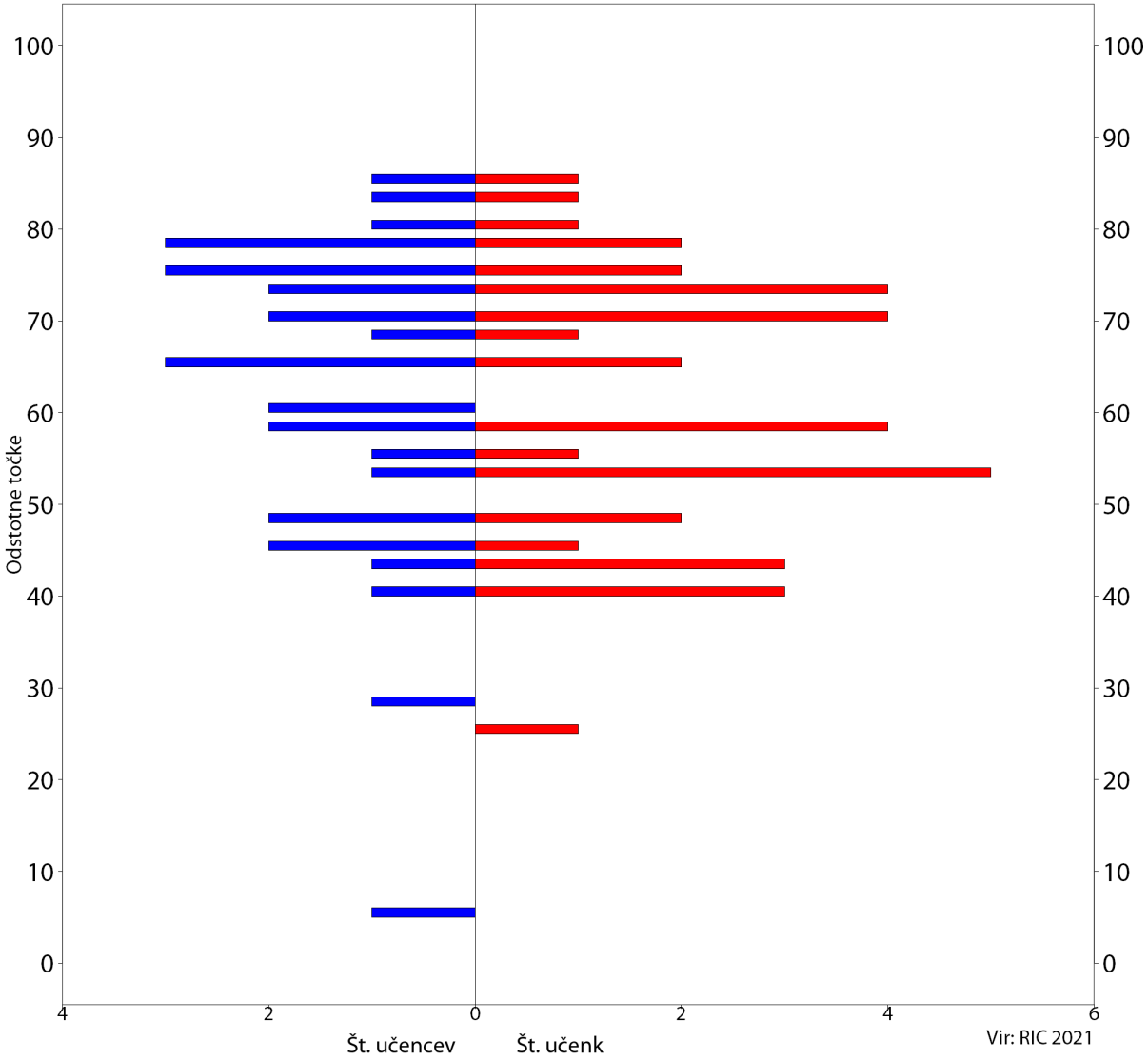
Preglednica 4.2.2.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	69
Število postavk	30
Možne točke	40
Povprečno število točk	24,20
Povprečno število odstotnih točk	60,51
Standardni odklon	15,97
Indeks težavnosti	0,61
Indeks zanesljivosti	0,82

Dosežki po spolu in regijah

NPZ iz italijanščine ob koncu drugega vzgojno-izobraževalnega obdobja je opravljalo 31 učencev in 38 učenk. Preizkus se izvede samo v eni (Obalno-Kraški) regiji, opravlja ga omejeno število učencev (letos 69). Posledično podatki ne omogočajo posploševanja in analize po regijah. Kar zadeva spol, je dosežek učenk manj razpršen od dosežka učencev (učenci: minimalno število doseženih odstotnih točk je 5, maksimalno 85; učenke: minimalno število doseženih odstotnih točk je 25, maksimalno pa 85). Približno polovica udeležencev (35 od 69) je pridobila več kot 60 % točk, pri tem pa je število učencev in učenk skoraj enako (17 učencev in 18 učenk). Porazdelitev dosežkov učencev je rahlo asimetrična in usmerjena proti višjim dosežkom, porazdelitev dosežkov učenk je nekako bolj simetrična.

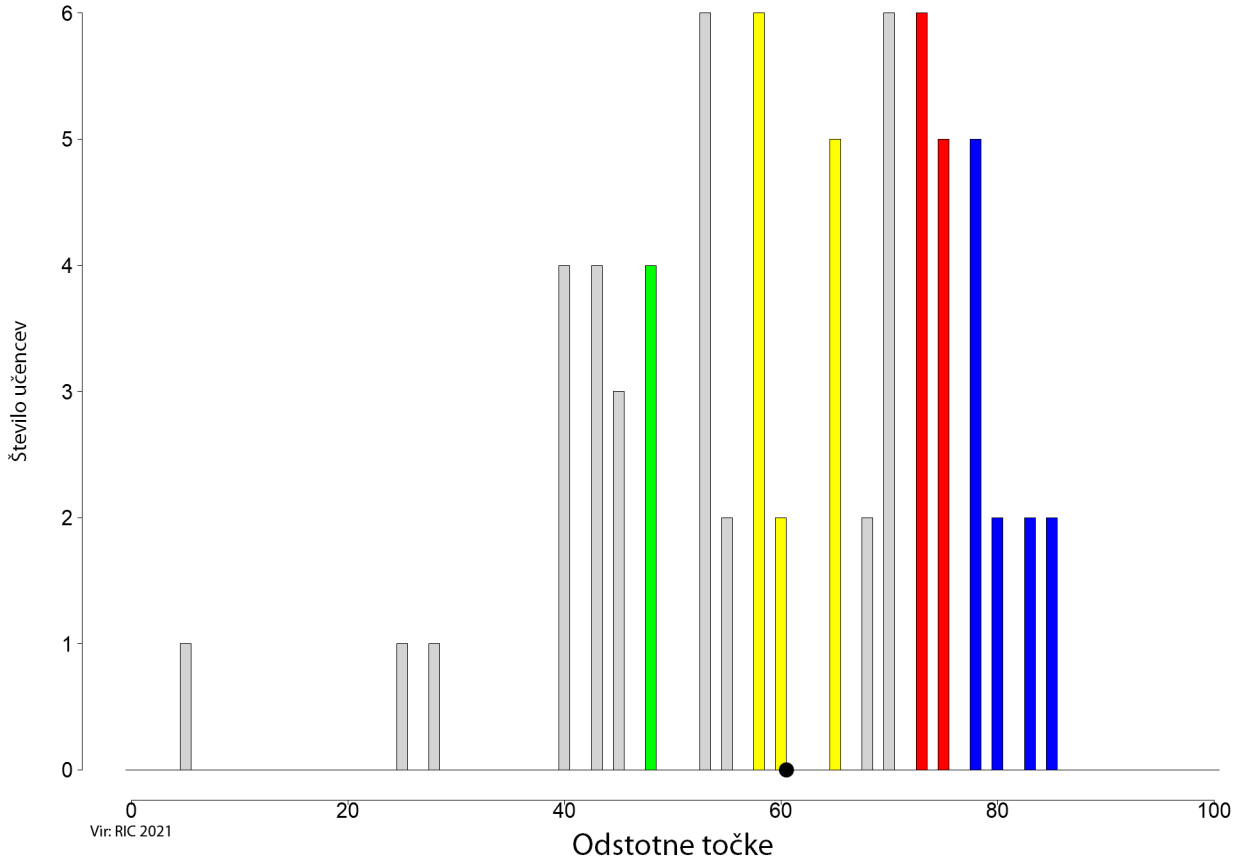
Slika 4.2.2.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 6. razred

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

V nadaljevanju posredujemo opise, ki kažejo, katere standarde znanja učenci na splošno dosegajo in katerih ne.

Slika 4.2.2.1.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 6. razred

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.2.1.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 6. razred

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
01	I.	bralno razumevanje	dopolnjevanje	0,91	0,38
02	I.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,58	0,17
03	I.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,77	0,18
04.a	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,75	0,19
04.b	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,83	0,35
04.c	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,75	0,48
04.d	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,41	0,46
05	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,54	0,34
06.a	I.	bralno razumevanje	dopolnjevanje	0,86	0,38
06.b	II.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,39	0,44
07.a	II.	metajezikovna zmožnost	odgovor na vprašanje	0,55	0,25
07.b	II.	metajezikovna zmožnost	izbirni tip	0,28	0,09
08.a	I.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,71	0,15
08.b	I.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,61	0,44
08.c	I.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,71	0,38
08.d	II.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,23	0,40
09.a	II.	pomenoslovje	povezovanje	0,80	0,52
09.b	II.	pomenoslovje	povezovanje	0,78	0,55
10	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,67	0,50
11.a	III.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	1,00	
11.b	III.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje	0,99	0,23
12.a	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,43	0,44
12.b	III.	metajezikovna zmožnost	izbirni tip	0,48	0,03
13	III.	pomenoslovje	izbirni tip	0,51	0,22
14	I.	bralno razumevanje	dopolnjevanje	0,70	0,42
15	III.	pomenoslovje	izbirni tip	0,78	0,26
16.a	III.	pisni sestavek – upoštevanje navodil	tvorbna naloga	0,65	0,28
16.b	III.	pisni sestavek – besedišče	tvorbna naloga	0,46	0,41
16.c	I.	pisni sestavek – jezikovna pravilnost	tvorbna naloga	0,33	0,50
16.d	II.	pisni sestavek – zgradba besedila – pravopis oz. čitljivost zapisa	tvorbna naloga	0,29	0,63

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz preglednice 4.2.2.1.3 je razvidno, da je velika večina učencev (okoli 80 %) uspešno reševala naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo iskanje bistvenih podatkov (nalogi 4.b, 6.a) ter določanje besedilne vrste (nalogi 1, 3). Učenci so bili uspešni tudi pri prepoznavanju ustreznega pomena besed (naloge 9.a, 9.b, 15). Pri 11. nalogi, ki je preverjala usvajanje osnovnih slovničnih pravil premega in odvisnega govora, je predmetna komisija zaradi neustrezne sestave vprašanja in možnosti napačnega razumevanja pri učencih upoštevala vse dane odgovore.

Večina učencev (med 58 in 75 %) je uspešno reševala naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo primerjavo različnih informaciji v besedilu (naloge 2, 4.a, 4.c, 14). Učenci so bili uspešni tudi pri prepoznavanju ustreznega pomena besed (naloge 8.a, 8.b, 8.c, 10). Pri nalogi 16.a so bili učenci dokaj uspešni pri sestavljanju tvorbne naloge na podlagi danih navodil in iztočnic.

Približno polovica učencev je uspešno reševala naloge razumevanja in povezovanja podatkov v besedilih (5. naloga) ter kompleksne naloge, ki se nanašajo na prepoznavanje osnovnih struktur italijanskega jezika (nalogi 7.a in 12.b) ter besedišča (12.a). Dokaj uspešni so bili tudi pri tvorbni nalogi (uporaba besedišča v pisnem sestavku, naloga 16.b).

Manjše število učencev je uspešno reševalo najbolj kompleksne naloge razumevanja, povezovanja, sklepanja in utemeljevanja svojega mnenja (naloga 4.d), ter prepoznavanja pomena nekaterih besednih zvez (nalogi 8.d in 12.a). Pri tvorbni nalogi so bili učenci relativno manj uspešni, kar zadeva jezikovno pravilnost in zgradbo besedila (nalogi 16.c in 16.d).

Kot v prejšnjih letih so bili tudi pri NPZ 2021 v 6. razredu indeksi diskriminativnosti pri nekaterih nalogah neustrezni (nalogi 7.b, 12.b). Navedeni nalogi je uspešno rešila manj kot polovica učencev.

Pri tvorbni nalogi (16. naloga) so učenci večinoma dokazali poznavanje besedilne vrste in upoštevali navodila naloge (tretja taksonomska stopnja). Pri približno polovici učencev je bila ustrezna tudi raba besedišča (tretja taksonomska stopnja). Približno tretjina učencev je pri pisnem sestavku zadostila načelu pravilnosti (prva taksonomska raven) in ustrezne zgradbe besedila ter rabe ustreznega pravopisa in čitljive pisave (druga taksonomska stopnja). Kot v prejšnjih letih ima tudi pri NPZ 2021 v 6. razredu tvorbna naloga ustrezen indeks diskriminativnosti, kar pomeni, da so dosežki pri pisnem sporočanju skladni s splošnim rezultatom na nacionalnem preizkusu.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Učiteljem priporočamo pri pouku izvajanje nalog v različnih avtentičnih kontekstih, v katerih bi učenci naučene jezikovne strukture intenzivno in ustrezno uporabili. Priporočamo tudi načrtno razvijanje bralnih strategij, zlasti kar zadeva drugo in tretjo taksonomsko stopnjo, ter večjo pozornost usvajanju jezikovnih struktur, jezikovni pravilnosti in ustrezni rabi pravopisa.

Hkrati predlagamo, da se učence spodbuja k samostojnemu tvorjenju pisnih/ustnih besedil, in sicer:

– s samostojnim tvorjenjem daljših odgovorov ali krajših besedil,
– s sprotnim spremljanjem učenčevega napredka s sodobnimi strategijami učenja, kot je npr. vrstniško učenje (izmenjava izdelkov, vrstniško vrednotenje), in (samo)vrednotenjem učnih rezultatov.

Učitelji bodo deležni ustreznega izobraževanja v okviru nadaljnjega izobraževanja, ki jih organizirajo izobraževalne institucije.

ALLEGATO ALLA PROVA

LA LEGGENDA DI MISURINA

Ai piedi del monte Sorapis c'è ancora oggi il bel lago di Misurina.

La leggenda dice che un tempo Sorapis era un uomo in carne ed ossa e Misurina era sua figlia. Il padre amava moltissimo la sua bambina e avrebbe fatto qualsiasi cosa per lei.

Misurina era assai bella, ma anche assai capricciosa. Pretendeva di avere tutto ciò che desiderava. Aveva sentito raccontare di uno specchio magico: guardandolo si poteva sapere tutto ciò che si voleva sapere.

Misurina chiese al suo papà di andare a **cercarglielo**.

Il padre, per accontentarla, partì alla ricerca dello specchio. Incontrò una fata che gli disse:

- *Io posso darti lo specchio, però in cambio voglio te: diventerai alto come una grossa montagna e con la tua ombra mi riparerai dal troppo sole.*

Sorapis rimase pensieroso.

La fata allora aggiunse:

- *Facciamo così: dirai a Misurina che io voglio te in cambio dello specchio. Se rinuncerà al suo desiderio tu sarai salvo, altrimenti l'incantesimo si compirà.*

Il padre accettò, convinto che la sua bambina, per quanto capricciosa, avrebbe preferito il suo papà ad uno specchio.

Invece, quando ritornò a casa e riferì a Misurina le parole della fata, la bambina rispose:

- *Sì, sì, dammi lo specchio, papà! È bello diventare una montagna!*

Immediatamente Sorapis venne trasformato in una enorme montagna.

Appena vide il padre diventare un monte, Misurina si pentì del suo egoismo e cominciò a chiamare:

- *Papà, papà, ritorna! Ritorna!*

Ma ormai non c'era più nulla da fare.

Misurina allora incominciò a piangere, a piangere… Tanto pianse che si sciolse completamente. Le sue lacrime diventarono un lago, proprio il bel lago azzurro che si chiama Misurina e che si trova ai piedi del monte Sorapis, sulle Dolomiti.

(Fonte: http://www.favolefantasia.com/14820/la-leggenda-di-misurina.html.
Data di consultazione: 16 maggio 2016.)

IL LAGO DI MISURINA

Il **lago di Misurina** è il lago naturale più grande del Cadore e si trova a 1.754 m s.l.m. a Misurina, frazione di Auronzo di Cadore (Belluno). Il perimetro è di 2,6 km mentre la profondità è di 5 metri.

Le particolari caratteristiche climatiche dell'area intorno al lago rendono l'aria particolarmente adatta a chi soffre di patologie respiratorie. Infatti, nei pressi del lago si trova l'unico centro in Italia per la cura dell'asma infantile. A est del lago si trovano degli impianti di risalita, e la catena dei Cadini di Misurina (Dolomiti di Sesto), attraversata dal sentiero attrezzato Alberto Bonacossa. A nord del lago, prendendo la strada che porta alle Tre Cime di Lavaredo, si trova il Lago d'Antorno. A sud invece si trova il Gruppo del Sorapis (Dolomiti Ampezzane).

Nei pressi del lago si trovano una decina di alberghi con una capacità ricettiva di circa 500 posti letto. Oltre agli alberghi, il grande edificio che appare guardando il lago da nord verso sud, è una casa di cura. La maggior parte degli inverni il lago ghiaccia completamente divenendo così **praticabile** in tutta la sua estensione. In inverno vi si tengono partite di polo a cavallo sulla superficie ghiacciata. Presso il lago passa l'Alta via n. 3, che partendo da Villabassa giunge a Longarone.

(Fonte: https://it.wikipedia.org/wiki/Lago_di_Misurina.
Data di consultazione:16 maggio 2016.)

Il lago visto da nord. Sullo sfondo il Sorapis.

Dopo aver letto attentamente i testi, risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. Completa le seguenti frasi scegliendo la risposta tra le alternative “testo realistico” e “testo fantastico”.

   Il testo “La leggenda di Misurina” è un _____ ,

   mentre il testo “Il Lago di Misurina” è un _____ .

   (1 punto)

2. Tra le seguenti definizioni, cerchia quella corrispondente alla definizione di LEGGENDA.

   A Racconto fantastico che vuole insegnare come comportarsi. I protagonisti sono animali che parlano e agiscono come uomini.

   B Racconto che mescola il reale con il meraviglioso. Non racconta fatti puramente inventati, ma contiene sempre una parte di verità che viene poi trasformata in fantasia.

   C Racconto di avventure dove domina il meraviglioso. I protagonisti sono esseri umani e personaggi fantastici (per esempio streghe, demoni, fate, giganti).

   D Racconto fantastico che risponde alle grandi domande sulle origini dell'uomo, del mondo, dei fenomeni naturali. I protagonisti sono divinità, eroi, mostri, animali.

   (1 punto)

3. Cerchia la risposta esatta.

   “Il Lago di Misurina” è un testo:

   A Narrativo

   B Descrittivo

   C Regolativo

   D Poetico

   (1 punto)

4. Rispondi in modo completo e corretto alle seguenti domande sul testo “La leggenda di Misurina”.

4. a) Chi era un tempo Sorapis?

_____

(1 punto)

4. b) Com'era Misurina?

_____

(1 punto)

4. c) Perché lo specchio era magico?

_____

(1 punto)

4. d) Perché Sorapis venne trasformato in una enorme montagna?

_____

_____

_____

(2 punti)

5. Spiega in che modo, secondo la leggenda, si formò il bel lago azzurro di Misurina. Rispondi in forma completa e corretta.

_____

_____

_____

_____

(2 punti)

6. Rispondi scrivendo in cifre e in lettere il dato richiesto. A quale altitudine sul livello del mare si trova il lago di Misurina?

6. a) Dato in cifre

A _____ metri sul livello del mare.

(1 punto)

6. b) Dato in lettere

A _____

_____ metri sul livello del mare.

(1 punto)

7. a) Scrivi a che cosa si riferisce la parola segnata in neretto nella seguente frase:

"Misurina chiese al suo papà di andare a **cercarglielo**."

_____

(1 punto)

7. b) Cerchia la risposta esatta.

Nella parola *cercarglie**lo*** la particella **lo** è un:

A Articolo

B Verbo

C Pronome

D Preposizione

(1 punto)

8. Scrivi i contrari delle seguenti parole:

8. a) Allegria: _____

(1 punto)

8. b) Amore: _____

(1 punto)

8. c) Antipatia: _____

(1 punto)

8. d) Egoismo: _____

(1 punto)

9. Nella frase “La leggenda dice che un tempo Sorapis era un uomo **in carne ed ossa**…” il termine in neretto significa che era un uomo vero, vivo.
Segna con una crocetta gli abbinamenti dei seguenti modi di dire riferiti alle parti del corpo umano.

		i piedi	la bocca	in gola	fra le nuvole
9. a)	Avere il cuore				
	Avere la testa				
9. b)	Cucirsi				
	Pestare				

(2 punti)

10. Scegli due modi di dire dall'esercizio precedente e spiegane il significato.

MODO DI DIRE	SIGNIFICATO

(2 punti)

11. Nel testo “La leggenda di Misurina” tra Sorapis e la fata si svolge un dialogo. Tornato a casa, il padre riferisce a Misurina le parole della fata. Riscrivi in forma di discorso diretto ciascuna delle due frasi sottolineate, facendo le necessarie trasformazioni.

Sorapis disse alla figlia:

11. a) Prima frase sottolineata

La fata ha detto che lei _____

_____

_____

(1 punto)

11. b) Seconda frase sottolineata

La fata ha detto che se _____

_____

_____

(1 punto)

12. a) Leggi attentamente la seguente frase e spiega il significato della parola in neretto.

“La maggior parte degli inverni il lago ghiaccia completamente divenendo così **praticabile** in tutta la sua estensione.”

_____

_____

_____

(1 punto)

12. b) Cerchia la risposta esatta.

La parola **praticabile**, che compare nel testo, è un:

A verbo

B nome

C aggettivo

D pronome

(1 punto)

13. Cerchia il significato corretto della parola “patologia”.

A Caratteristica

B Allergia

C Attività

D Malattia

(1 punto)

14. Scrivi cosa si trova nei diversi punti del lago di Misurina:

A est _____

A nord _____

A sud _____

(4 punti)

15. Cerchia la risposta esatta.

Il termine “capacità ricettiva” presente nel terzo capoverso del secondo testo significa:

A Capacità di collegamento Wi-Fi

B Quantità di ricette

C Capacità di accogliere ospiti

D Posti a sedere

(1 punto)

16. Sotto forma di pagina di diario, scrivi un racconto su una gita piacevole che hai fatto.

a	b	c	d
2	2	2	2

4.2.2.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacije o preizkusu znanja*.

Preizkus znanja na NPZ iz italijanščine po tretjem obdobju preverja doseganje ciljev in standardov znanja iz veljavnega učnega načrta za italijanščino (*Učni načrt za italijanščino* 2011). V prvem delu uvaja odlomek pripovedovalnega besedila za mladino avtorja M. Argilli z naslovom *Teledipendenza*, v drugem delu pa poljudnoznanstveno besedilo o vplivu televizije na mladino (naslov *La televisione, cattiva maestra?)*. Avtorica drugega besedila je italijanska psihologinja in univerzitetna profesorica Anna Oliverio Ferraris. Besedilo je bilo objavljeno na spletu.

Z nalogami, ki izhajajo iz navedenih besedil, preverjamo:

- zmožnost razumevanja in vrednotenja prebranih besedil,
- poimenovalno, upovedovalno, skladenjsko, pravopisno, slogovno zmožnost,
- metajezikovno zmožnost,
- zmožnost pisnega sporočanja dane besedilne vrste.

Naloge zahtevajo:

- pomensko razčlembo,
- okoliščinsko in pragmatično razčlembo ter
- besedno-slovnično razčlembo.

Pri pisanju dane besedilne vrste (tvorbna naloga) pa vrednotimo vrsto podzmožnosti, kot so: sporočilnost, vezljivost, jezikovna ustreznost in pravopisna zmožnost.

Preizkuse znanja praviloma sestavljajo naloge objektivnega tipa (izbirni tip, naloge kratkih odgovorov, naloge dopolnjevanja, urejanja, povezovanja in popravljanja oz. nadomeščanja) in samostojno tvorjenje besedila.

Preizkus znanja vključuje naloge na različnih zahtevnostnih ravneh: to so preprostejše naloge, ki zahtevajo poznavanje ter razumevanje vsebine in sporočila besedila, ter kompleksnejše, bolj strukturirane naloge, ki vključujejo zahtevnejše miselne procese (npr. razlaga konceptov, razumevanje posredno izraženih stališč, sklepanje iz sobesedila, samostojno tvorjenje daljših pisnih besedil).

Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje je sledeča:

Preglednica 4.2.2.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja	Delež v preizkusu
I. znanje in poznavanje	30 %
II. razumevanje	35 %
III. uporaba/sinteza znanja	35 %

Analiza dosežkov

Nacionalni preizkus iz italijanščine ob koncu tretjega obdobja je v šolskem letu 2020/21 opravljalo 43 učencev 9. razreda iz treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 33,47 točke, kar je 55,78 %. Letošnji povprečni dosežek pri preizkusu je rahlo višji od dosežkov, ki so jih učenci dosegli v prejšnjih letih. Nekoliko se razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih področij sporazumevalne zmožnosti – bralno razumevanje, (meta)jezikovna zmožnost, sporočanje. Minimalno število doseženih točk je 9 (15 odstotnih točk), maksimalno pa 53 (88 odstotnih točk).

Osnovni statistični podatki

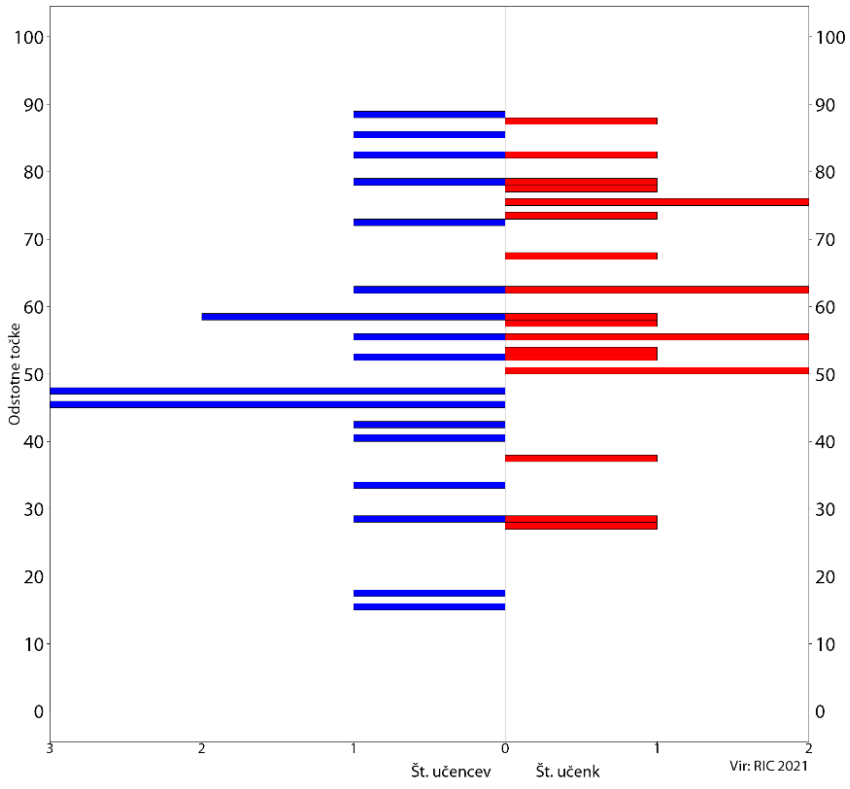
Preglednica 4.2.2.2.2 : Osnovni statistični podatki

Število učencev	43
Število postavk	37
Možne točke	60
Povprečno število točk	33,47
Povprečno število odstotnih točk	55,78
Standardni odklon	18,76
Indeks težavnosti	0,56
Indeks zanesljivosti	0,88

Dosežki po spolu in regijah

NPZ iz italijanščine ob koncu tretjega vzgojno-izobraževalnega obdobja je opravljalo 22 učencev in 21 učenk. Preizkus se izvede samo v eni (Obalno-Kraški) regiji, opravlja ga omejeno število učencev (letos 43). Posledično podatki ne omogočajo posploševanja in analize po regijah. Kar zadeva spol, so dosežki učenk manj razpršeni od dosežkov učencev (učenci: minimalno število doseženih odstotnih točk je 15, maksimalno 88; učenke: minimalno število doseženih odstotnih točk je 28, maksimalno 87). Dosežek učenk je višji od dosežka učencev v spodnjem delu porazdelitve, v zgornjem delu pa se dosežek bistveno ne razlikuje.

Slika 4.2.2.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri italijanščini, 9. razred

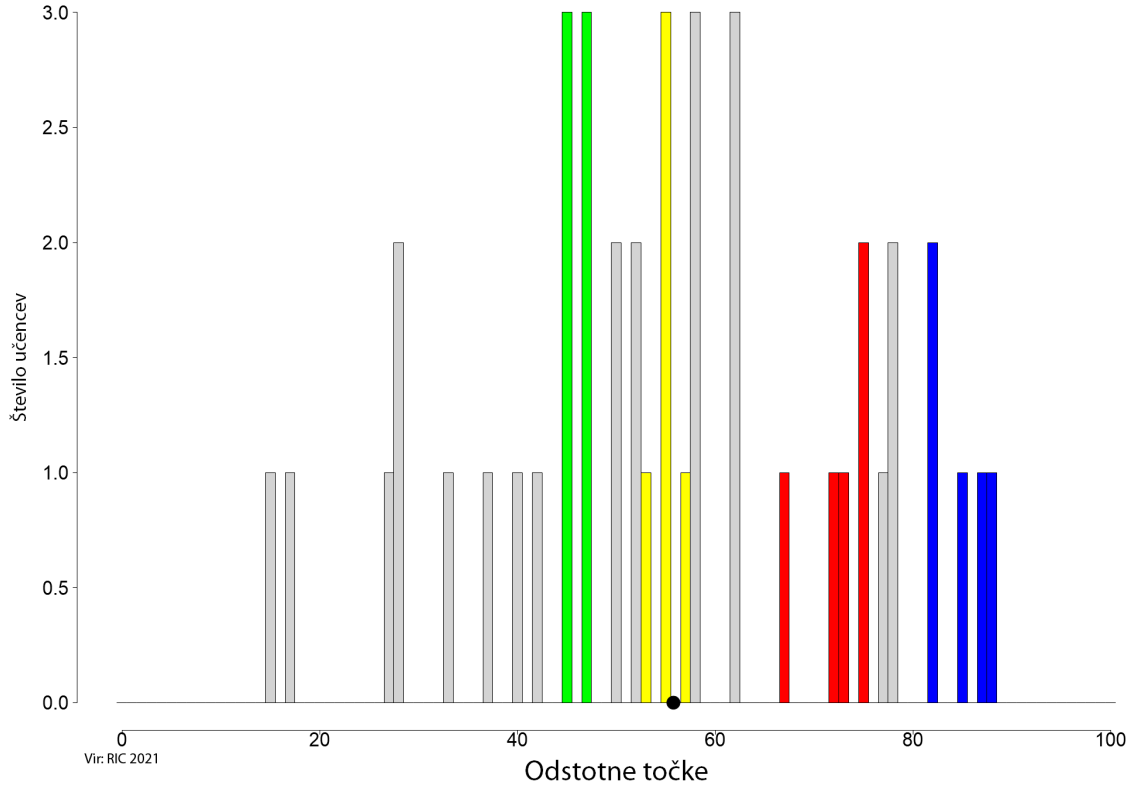

Opisi dosežkov učencev na nacionalnem preverjanju znanja v 9. razredu

V nadaljevanju posredujemo opise, ki kažejo, katere standarde znanja učenci na splošno dosegajo in katerih ne.

Naloge, kljub različnim izhodiščnim besedilom, iz leta v leto kažejo doseganje podobnih ciljev in standardov znanja. Se pa zaradi majhnega števila kandidatov nekoliko razlikuje razvrstitev dosežkov znotraj posameznih področjih sporazumevalne zmožnosti (npr. bralno razumevanje, (meta)jezikovna zmožnost). Minimalno število doseženih odstotnih točk je 15, maksimalno pa 88.

Slika 4.2.2.2.2: Porazdelitev točk pri italijanščini, 9. razred

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.2.2.3: Specifikacijska tabela, italijanščina, 9. razred

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID
01	I.-II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,42	0,28
02	I.-II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,60	0,43
03	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,47	0,44
04	II.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,66	0,19
05	III.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,53	0,08
06	II.-III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,23	0,29
07	I.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,74	0,34
08	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,79	0,17
09.a	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,72	0,30
09.b	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,65	0,29
09.c	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,88	0,23
09.d	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,72	-0,06
10.a	III.	pomenoslovje	izbirni tip	0,70	0,35
10.b	III.	pomenoslovje	izbirni tip	0,93	0,10
11	I.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,93	0,36
12	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,37	0,41
13	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,23	0,39
14	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,71	0,52
15	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,60	0,52
16	I.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,58	0,42
17	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,23	0,31
18	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,74	0,38
19	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,63	0,60
20	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,56	0,39
21	II.-III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,50	0,46
22	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,63	0,44
23.a	II.	metajezikovna zmožnost	odgovor na vprašanje	0,47	0,50
23.b	II.	metajezikovna zmožnost	izbirni tip	0,47	0,45
24	III.	metajezikovna zmožnost	odgovor na vprašanje	0,23	0,23
25	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,02	0,12
26	III.	pomenoslovje	odgovor na vprašanje	0,67	0,68
27.a	I.	pisni sestavek – upoštevanje navodil	tvorbna naloga	0,72	0,60
27.b	II.	pisni sestavek – vsebinska ustreznost	tvorbna naloga	0,58	0,64
27.c	III.	pisni sestavek – izražanje lastnih stališč	tvorbna naloga	0,41	0,72
27.d	III.	pisni sestavek – jezikovna pravilnost	tvorbna naloga	0,29	0,67
27.e	II.	pisni sestavek – besedišče	tvorbna naloga	0,42	0,67
27.f	I.	pisni sestavek – pravopis in oblika	tvorbna naloga	0,45	0,54

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Iz preglednice 4.2.2.2.3 je razvidno, da je večina učencev uspešno reševala naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, pri postavkah, ki zahtevajo iskanje bistvenih podatkov (7., 8., 14., 15., 18., 19. naloga) ter pri prepoznavanju ustreznega pomena besed (naloge 9.a, 9.b, 9.c, 9.d, 10.a, 10.b, 11). Učenci so bili dokaj uspešni tudi pri tvorbni nalogi, vsaj kar zadeva upoštevanje navodil in vsebinsko ustreznost (nalogi 27.a in 27.b).

Približno polovica učencev je uspešno reševala naloge, ki preverjajo bralno razumevanje, predvsem pri postavkah, ki zahtevajo primerjavo različnih informacij v besedilu (1., 2., 3., 5., 21. naloga). Malo manj kot polovica učencev je uspešno rešila tudi nalogi 23.a in 23.b, ki sta preverjali metajezikovno zmožnost. Pri tvorbni nalogi je manj kot polovica učencev ustrezno izražala lastna stališča in uporabila besedišče ter pravopis (naloge 27.c, 27.e, 27.f).

Manjše število učencev je uspešno reševalo najbolj kompleksne naloge razumevanja, povezovanja, sklepanja in utemeljevanja svojega mnenja (nalogi 6, 17) ter prepoznavanja struktur glagolskega sistema italijanskega jezika (24. naloga). Pri tvorbni nalogi so bili učenci relativno manj uspešni, kar zadeva jezikovno pravilnost (naloga 27.d).

Kot v prejšnjih letih so bili tudi pri NPZ 2021 v 9. razredu indeksi diskriminativnosti pri nekaterih nalogah neustrezni (naloge 9.d, 5, 10.b, 25, 8, 4). Naloga 25 (pomenoslovje) se je izkazala kot izjemno težka in nediskriminativna, saj učenci sploh niso spoznali zahtevanega sinonima. Naloge 8 (bralno razumevanje), 9.d in 10.b (pomenoslovje) so se izkazale kot lahke in nediskriminativne, nalogi 4 in 5 (bralno razumevanje) pa kot srednje zahtevni in nediskriminativni.

SKLEPNE UGOTOVITVE

V letošnjem preizkusu znanja je večina učencev uspešno rešila naloge, ki preverjajo razumevanje podatkov in podrobnosti ter neposredno izraženih stališč. Učenci so v povprečju prepoznali posamezne pojme, jih povezali med seboj; uspešni so bili pri iskanju primerov v besedilu.

Uspešni so bili tudi pri nalogah, ki preverjajo razumevanje prenesenih pomenov, posredno izraženih stališč, sklepanje, povzemanje ali sintezo podatkov ter zmožnost interpretacije.

Že vrsto let ugotavljamo, da so dosežki nižji pri nalogah, ki preverjajo upovedovalno zmožnost učencev. Iz podatkov, ki jih je PK za italijanščino pridobila pri vrednotenju znanja, priporočamo učiteljem, da pri pouku italijanščine kot materinščine dajejo večji poudarek na:

- samostojnem branju in razvijanju bralnih strategij (globlje razumevanje sprejetega besedila),
- samostojnem tvorjenju daljših odgovorov ali besedil,
- temeljitejšem vrednotenju učenčevih izdelkov tudi z uvajanjem elementov samovrednotenja oz. samopreverjanja učnih rezultatov.

ALLEGATO ALLA PROVA

Prima parte

Teledipendenza

Allo zoo c'erano animali che andavano incessantemente su e giù per la gabbia, annusavano ovunque cercando un pertugio[11] per fuggire, o addirittura mordevano le sbarre tentando di spezzarle. Altri, invece, **deperivano**, perdevano il pelo e l'appetito, e si accovacciavano intristiti, senza più muoversi. Chiusi nelle gabbie, tutti rimpiangevano la libertà.

Il direttore dello zoo, che non voleva vederli soffrire, ebbe un'idea. Li liberò? No, fece installare in ogni gabbia un televisore e trasmettere programmi realizzati proprio per loro. Da quel momento la vita dello zoo cambiò **radicalmente**. Tutti gli animali, senza più lamentarsi o ribellarsi, cominciarono a seguire le trasmissioni con grande interesse. Si trattava di documentari ambientati in savane, giungle, deserti, foreste vergini, cioè nei territori dai quali **provenivano** e a tutti sembrava di vivervi di nuovo.

Naturalmente certe trasmissioni avevano effetti diversi: per antilopi, camosci, zebre, daini, i documentari sui leoni erano i film del terrore; per i leoni, quelli su antilopi, camosci, zebre e daini erano *programmi aperitivi*. Insomma interessati a tutti i programmi, gli animali trascorrevano l'intera giornata accovacciati davanti al video.

Ma il direttore non era ancora soddisfatto e ideò gli sceneggiati che ebbero un successo ancora maggiore. Si intitolavano: "Come buggero[12] il cacciatore", "Il giorno che mi mangiai il domatore", "Il grande amore del coccodrillo del Nilo", eccetera, ed erano così fantasiosi che gli animali, *sognando ad occhi aperti*, si immedesimavano nei protagonisti, battevano le zampe, facevano un gran tifo. Per **perfezionare** la sua idea, il direttore commissionò infine una nuova *serie di telefilm* dal titolo "Com'è bello vivere in gabbia", nei quali si magnificava[13] la bellezza della vita nello zoo e quanto faceva bene alla salute, alla sicurezza e alla libertà. A vederli, gli animali si commuovevano addirittura. Dicevano, «siamo proprio fortunati a vivere in gabbia, in uno zoo...».

Tratto da M. Argilli, Menù di cento storie, Editori riuniti, Roma, 1988.
(In Il tesoro di carta 2, Paravia, 2000, pag. 467)

[11] Pertugio: buco, fessura
[12] Buggero: inganno, imbroglio
[13] Si magnificava: si esaltava, si lodava

Seconda parte

Anna Oliverio Ferraris

La televisione, cattiva maestra?

I bambini e i ragazzi di oggi vivono in un mondo diverso da quello di alcuni decenni fa. Sebbene la Tv non sia la sola causa di questo cambiamento, essa ha però un ruolo rilevante nella vita quotidiana. Ovviamente, la televisione in sé non è né buona né cattiva, è l'uso che se ne fa il fattore determinante. Se usata bene informa, trasmette conoscenze, diverte, è una forma di linguaggio ricca e complessa, fornisce modelli di comportamento sociale, facilita la comprensione della lingua, è uno strumento di democrazia. Può essere utile in particolari situazioni, come telescuola negli ospedali, di recente istituzione. Però sempre più spesso non viene usata solo a questi fini, ma in modo strumentale: ossia con obiettivi commerciali e politici. Esemplare fu, nel 1989, il caso di Collor de Mello che in tre mesi da sconosciuto divenne presidente del Brasile in quanto la televisione si mise al suo servizio. È quindi un discorso di qualità, di quantità, di potere e anche di età: bisogna sapere chi la usa, perché e con quali fini.

Su bambini e ragazzi, la Tv, se guardata in modo indiscriminato[14] e se genera dipendenza, può avere degli effetti negativi.

Uno è quello che riguarda la *violenza*, di cui spesso si è parlato anche sui quotidiani.

Esistono studi che dimostrano che la violenza vista in Tv può produrre degli effetti sugli spettatori, soprattutto i più giovani - spaventa, desensibilizza, induce comportamenti aggressivi in quanto i bambini e i ragazzi imitano dei «copioni» che ritengono di prestigio[15] o vincenti.

Ovviamente esistono molte violenze nel mondo reale che i **media** registrano e raccontano (ed è giusto che registrino e raccontino); tuttavia esiste un effetto amplificazione del mezzo televisivo legato alle sue caratteristiche strutturali (le immagini in movimento attirano l'attenzione di per sé, e poi le sequenze brevi, i primi piani, le zoomate, le musiche...), ed esiste anche una produzione autonoma di violenza da parte del **medium** televisivo che per fare audience[16] (attirare pubblicità e quindi denaro) deve suscitare emozioni, e naturalmente le emozioni più forti e immediate, quelle a effetto sicuro, che non richiedono grande impegno da parte dei registi e degli operatori, sono quelle suscitate dal sesso e dalla violenza. Dal punto di vista di un regista che realizza un telefilm la violenza serve a suscitare interesse, a risolvere delle situazioni, per concludere una sequenza, è uno stratagemma per tenere in piedi un racconto: essa quindi molte volte viene presentata come un modo «pulito» o «allegro» di farsi giustizia, di uscire da un'impasse[17].

Nella vita reale invece la violenza non conclude quasi mai, è bensì l'inizio di una serie di problemi. Quindi i più giovani possono, da un lato, eccitarsi alle numerose scene di violenza che vedono e, dall'altro, farsi una idea riduttiva della violenza stessa.

(Da: https://www.loescher.it/Risorse/DAN/Public/O_D4047/D4047/Le_basi_della_lettura_consapevole__Narrativa_Saggistica_e_Epica/saggio/html/saggio/testi07.html#?w=300)

[14] Indiscriminato: senza distinzioni
[15] Prestigio: fascino, incanto, seduzione
[16] Audience: ascolto
[17] Impasse: difficoltà, problema

PRIMA PARTE

Leggi attentamente il testo *Teledipendenza* e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

1. Quali comportamenti mostravano gli animali prima dell'intervento del direttore? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

_____

(2 punti)

2. Perché gli animali dello zoo erano inquieti? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

(2 punti)

3. Come cambiarono, in ordine di tempo, i tipi di trasmissioni televisive nelle gabbie?

A _____

B _____

C _____

(3 punti)

4. Perché guardando la televisione gli animali battevano le zampe? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

(2 punti)

5. Quali erano gli obiettivi del direttore dello zoo? Le risposte che si ricavano dal testo sono due.

A Evitare che gli animali facciano danni alle gabbie.

B Evitare che gli animali si mostrino in cattive condizioni ai visitatori.

C Far divertire gli animali.

D Far divertire i visitatori.

E Dimostrare agli animali che era bello vivere in gabbia.

F Far venire agli animali la nostalgia della vita in libertà.

G Dimostrare agli animali che la vita in natura era priva di pericoli.

(2 punti)

6. Che effetto generale avevano i documentari sugli animali? Rispondi in modo completo e corretto.

_____

_____

(2 punti)

7. Il direttore dello zoo:

A Sceglie gli sceneggiati televisivi adatti agli animali tra quelli esistenti.

B Fa produrre programmi appositi per gli animali.

C Acquista programmi sugli animali all'estero.

D Trasmette cartoni animati sugli animali.

(1 punto)

8. Qual è il messaggio finale che l'autore vuole dare ai lettori?

A Non bisogna guardare troppo la televisione.

B La televisione è l'unico mezzo utile per conoscere il mondo.

C La televisione può dare origine ad una falsa immagine della realtà.

D Noi siamo più liberi se guardiamo la televisione.

(1 punto)

9. Cerchia il corretto significato che le parole in neretto assumono nel testo:

9. a) **Deperivano**

A Si guastavano

B Perdevano efficienza

C Perdevano salute e bellezza

D Si rovinavano

9. b) **Provenivano**

A Derivavano

B Avevano origine

C Dipendevano

D Procedevano

9. c) **Radicalmente**

A Interamente

B Dalla radice

C Dall'origine

D Per niente

9. d) **Perfezionare**

A Rendere completo

B Rendere imperfetto

C Rendere migliore

D Completare gli studi

(4 punti)

10. Individua il significato delle due espressioni del testo:

10. a) **Programma aperitivo**

A programma che gli animali guardavano bevendo

B programma che faceva venire l'appetito

C programma per aprire le trasmissioni

D programma di pubblicità per una bevanda

10. b) **Sognare ad occhi aperti**

A Non poter dormire

B Fantasticare

C Desiderare di dormire

D Riposare

(2 punti)

11. Trova nel terzo paragrafo del testo un sinonimo di televisore.

_____

(1 punto)

12. Che cosa suscitavano negli animali i programmi televisivi, oltre ad interesse?

_____

(1 punto)

13. Spiega in modo esauriente e linguisticamente corretto il significato dell'espressione *serie di telefilm.*

_____

_____

(1 punto)

SECONDA PARTE

Leggi attentamente il testo *La televisione, cattiva maestra?* e risolvi gli esercizi che ti vengono proposti.

14. Elenca le sette utilità della televisione.

_____ _____

_____

_____ _____

_____

_____

(3 punti)

15. Spiega in modo completo e corretto come la televisione può essere utilizzata negli ospedali.

_____

_____

(2 punti)

16. Con quali due obiettivi viene usata sempre più spesso la televisione?

_____

_____

(1 punto)

17. In quali casi la televisione ha effetti negativi su bambini e ragazzi? Le risposte attese sono due.

_____

_____

_____

(1 punto)

18. Individua quattro caratteristiche che creano l'effetto amplificazione della violenza in televisione.

A	I colori	F	Le sequenze brevi
B	Le sequenze di vita quotidiana	G	Le lunghe descrizioni
C	Le immagini in movimento	H	I primi piani
D	Il tono pacato dei commenti	I	I monologhi lunghi
E	Le panoramiche	L	Le musiche

(4 punti)

19. Per quali scopi il mezzo televisivo deve suscitare un certo tipo di emozioni?

_____

(1 punto)

20. A che cosa serve la violenza al regista di un telefilm?

_____

(1 punto)

21. Qual è la differenza principale tra la violenza in televisione e quella nella vita reale? Spiega in modo completo e corretto.

_____

_____

(2 punti)

22. Che cosa possono creare nei giovani le scene di violenza?

A _____

B _____

(2 punti)

23. Rispondi alle domande. Nel secondo capoverso l'autrice scrive: "È quindi un discorso di qualità, di quantità, di potere e anche di età: bisogna sapere chi **la** usa, perché e con quali fini."

23. a) A che cosa si riferisce la parola "la"?

_____

23. b) La parola "la" è:

A un articolo.

B un pronome.

C una congiunzione.

D una preposizione.

(2 punti)

24. Volgi dall'attivo al passivo:

I media registrano e raccontano molte violenze nel mondo reale.

_____

_____

(1 punto)

25. Nel testo sono usati i termini latini **media** e **medium** che potrebbero essere sostituiti con un termine italiano. Riportalo qui sotto.

_____

(1 punto)

26. Senza cambiare la radice, scrivi accanto ad ogni singola parola il suo contrario:

rilevante - _____

informazione - _____

dipendenza - _____

(3 punti)

27. Che cosa ha rappresentato per te la televisione quando eri bambino/a: un'alternativa ai giochi all'aria aperta, una baby sitter o qualcosa d'altro? E che cosa rappresenta adesso? Pensa alla tua esperienza ed esponi in un breve testo le tue riflessioni.

A	B	C	D	E	F
2	2	2	2	2	2

4.2.3 Predmetna komisija za madžarščino

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.1.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.1.3.: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.3.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.3.2.2.: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja
Preglednica 4.2.3.2.3.: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja

4.2.3.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine predstavlja posodobljeni *Učni načrt za madžarščino kot materinščino*, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je Strokovni svet seznanil na 140. seji 17. 2. 2011.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu ***Informacije o preizkusu znanja***.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine je v šolskem letu 2020/21 opravljalo 28 učencev 6. razreda dvojezičnih osnovnih šol, ki so od možnih 40 točk dosegli povprečno 23,07 točke, kar je 57,68 %.

Preglednica 4.2.3.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	28
Število postavk	31
Možne točke	40
Povprečno število točk	23,07
Povprečno število odstotnih točk	57,68
Standardni odklon	17,81
Indeks težavnosti	0,58
Indeks zanesljivosti	0,86

Dosežki po spolu in regijah

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine ob koncu drugega obdobja je opravljalo malo učencev v eni regiji, zato podatki ne omogočajo analize po spolu in regijah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščni besedili sta bili neumetnostni, prvo z naslovom ***A levelezés története***, drugo brez naslova iz virov s spletnih strani: ***https://tudasbazis.sulinet.hu*** in ***https://24.hu***. Besedili sta bili prirejeni za potrebe NPZ in opremljeni s fotografijo, na katero se ni navezovala nobena naloga.

V I. delu preizkusa je bilo 15 nalog povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 24.

Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo okoliščinsko/pragmatično, pomensko ter metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo.

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo (določanje besedila, ki je bilo ustvarjeno za poučevalni namen in utemeljevanje izbora) je za 1 točko zahtevala 1. naloga (IT = 0,43).

Pomensko razčlembo (zmožnost razumevanja besedila kot celote oz. posameznih delov besedila ter zmožnost razumevanja pomena posameznih besed oz. besednih zvez) so zahtevale 2.–8. naloga, za skupno 10 točk. Najbolje rešena je 4.a naloga (IT = 0,93), pri kateri so morali učenci obkrožiti črko pod sliko, ki ustreza drugemu odstavku prvega besedila. Po uspešnosti reševanja ji sledita 8. (z IT 0,86) in 6. naloga (z IT 0,82). Pri 8. nalogi so morali napisati razlago dane povedi oz. stalne besedne zveze v njej, pri 6. pa iz drugega odstavka drugega besedila izpisati besedno zvezo, katere kratica je beseda *e-mail*. Dobro so rešili tudi 3. nalogo (IT = 0,79) ki je zahtevala kratke odgovore na vprašanja bralnega razumevanja. Najslabše rešena naloga tega sklopa je 2. naloga (z IT 0,54), kjer so morali učenci drugemu besedilu dati naslov, in sicer po vzoru naslova prvega besedila. Veliko jih je sicer napisalo ustrezen naslov, a s piko na koncu, kar se je štelo za napačen odgovor.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale naloge 9.–15., za skupno 13 točk. Z njimi smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikovnih pojmov, pravopis in funkcionalno rabo jezika. Najbolje je bila rešena 10. naloga (z IT 0,79), ki je zahtevala ugotavljanje pravilno deljene besede. Druga najbolje rešena je bila 13. naloga (z IT 0,64), ki je zahtevala dopolnitev povedi s pravilnimi skloni samostalnikov in stopnjevanim pridevnikom. Večina nalog tega sklopa ima indeks težavnosti pod 0,50. Med slabše reševane sodita nalogi 11.b in 14.a (IT pri obeh 0,29), od katerih je prva zahtevala prepoznavanje dveh glagolov v povedi (eden od njiju je imel predpono, ki je večina učencev ni podčrtala, tako se je to štelo kot napačen odgovor), druga pa je zahtevala tvorbo vprašalne povedi po podčrtanem delu besedila (veliko odgovorov je bilo brez vprašaja, kar se je štelo kot napačen odgovor). Slabše rešena je bila tudi 9. naloga (IT = 0,27), kjer so morali v dveh povedih tvoriti manjkajoče zložene besede. Najslabše rešena je bila 15. naloga (z IT 0,00), ki je zahtevala pretvorbo vprašalne povedi v velelno in je noben učenec ni pravilno rešil.

Preglednica 4.2.3.1.2: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1.01	III.	Naloga delno alternativnega, delno odprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,43	0,35
1.02	II.	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,54	0,33
1.03	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,79	0,65
1.04.a	II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,93	0,35
1.04.b	III.	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,40
1.05	I. in II.	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj do srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,77	0,51
1.06	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,82	0,57
1.07	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja razumevanje pomena besed. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,39
1.08	III.	Naloga polodprtega tipa. Preverja razumevanje pomena besed oziroma besednih zvez. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,86	0,42
1.09	III.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,27	0,48
1.10	I.	Naloga podčrtovanja. Preverja pravopis. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,79	0,10
1.11.a	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,39	0,36
1.11.b	II.	Naloga podčrtovanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,29	0,61
1.12	II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,52	0,46
1.13	I. in II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Manj do srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,64	0,21
1.14.a	III.	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,29	0,27
1.14.b	III.	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,46	0,32
1.15	III.	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,00	

II. del preizkusa znanja

Naloge II. dela se navezujejo na pesem ***Miért üres a postaláda mostanába?*** avtorja **Dániela Varrója**. Besedilo ni bilo prirejeno in je bilo opremljeno z ilustracijo, na katero se ni navezovala nobena naloga.

V tem delu preizkusa je bilo devet nalog povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 16.

Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja umetnostnega besedila ter zmožnost tvorbe krajšega besedila, povezanega z izhodiščnim besedilom.

Samostojno razumevanje in razčlenjevanje izhodiščnega umetnostnega besedila so preverjale naloge 1.–8., za skupno 10 točk. Učenci so najbolje rešili 1.a in 6. nalogo (IT pri obeh 0,82), prva je naloga polodprtega tipa (kateri problem izpostavlja prva kitica), pri drugi pa so morali iz prve kitice izpisati arhaično besedo in dopisati današnji izraz. Po uspešnosti reševanja jima sledi 3. naloga (z IT 0,75), pri kateri so morali na podlagi pesmi napisati, kaj v sodobni (elektronski) komunikaciji ustreza pojmoma *pismo* (sporočilo/mail) in *znamka* (afna/@). Med slabše reševane naloge spada 5. (z IT 0,29), pri kateri so morali učenci obkrožiti dve pravilni trditvi o vsebini pesmi. Najslabše rešena je bila 2. naloga (IT = 0,07), kjer so morali kratek povzetek pesmi dopolniti z dvema manjkajočima besedama.

Tvorbna naloga je bila 9., pri kateri so morali učenci v imenu poštarja Pála, torej v prvi osebi ednine, napisati besedilo, v katerem strnejo, zakaj se poštar ne veseli sprememb v svojem poklicu, zakaj je bilo v starih časih bolje in kaj bi bilo treba narediti, da bi ponovno zavladal običaj pošiljanja navadne pošte. Naloga je bila ovrednotena s 6 točkami: vsebina (3 točke), pravopis (2 točki), zgradba (1 točka). Učenci so bili najuspešnejši pri kriteriju zgradba (IT = 0,64), nekoliko manj pri vsebini (IT = 0,63), najmanj pa pri pravopisu (IT = 0,54).

Preglednica 4.2.3.1.3.: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
2.01.a	II.	Naloga polodprtega tipa. Preverja razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,82	0,39
2.01.b	II.	Naloga polodprtega tipa. Preverja razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,68	0,18
2.02	I.	Naloga dopolnjevanja. Preverja razumevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,07	0,34
2.03	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,75	0,49
2.04	III.	Naloga polodprtega tipa. Preverja razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,46	0,67
2.05	II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,29	0,31
2.06	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,82	0,25
2.07	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja razumevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,61	0,48
2.08.a	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja književno znanje. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,39	0,56
2.08.b	II.	Naloga alternativnega tipa. Preverja književno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,68	0,31
2.09A	III.	Naloga odprtega tipa, ki preverja zmožnost tvorjenja besedila po danih navodilih. Kriteriji: vsebina, pravopis in zgradba. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,63	0,37
2.09B	II. in III.		0,54	0,24
2.09C	III.		0,64	0,64

SKLEPNE UGOTOVITVE

Število učencev (28), ki je na nacionalnem preverjanju znanja v 6. razredu svoje znanje preverjalo iz madžarščine, je bilo v šolskem letu 2020/21 najvišje po letu 2007/08 (38), saj se je v zadnjih desetih letih sicer vedno gibalo nekoliko pod 20. Učenci so dosegli občutno slabši rezultat kot v preteklih letih, celo najslabšega v vseh letih nacionalnega preverjanja znanja. Razloge za to lahko iščemo tudi v izobraževanju na daljavo, saj so se mlajši učenci verjetno teže spopadali s tem izzivom kakor starejši. Ne moremo prezreti dejstva, da učenci znanja madžarščine kot materinščine ne razvijajo le pri urah madžarščine, temveč tudi pri pouku ostalih predmetov (madžarščina je ob slovenščini tudi učni jezik v dvojezičnih šolah), česar je mogoče bilo pri izobraževanju na daljavo manj in je to posledično lahko negativno vplivalo na rezultate. Uspešnost reševanja nalog je lahko do neke mere odvisna tudi od teme in besedišča besedil; po besedah učiteljev so letos učenci imeli težave z razumevanjem neumetnostnega besedila.

Članice PK menimo, da je bil preizkus po težavnosti primerljiv s preizkusi iz preteklih let in rezultati nacionalnega preverjanja znanja odražajo dejansko stanje. Analiza opozarja na pomanjkljivosti, ki jih je treba sistematično odpravljati. Problematični sta pravopisna zmožnost in nenatančnost oziroma površnost pri zapisovanju, zaradi česar so učenci izgubili marsikatero točko, četudi je bil njihov odgovor sicer pravilen. Pri pouku bo treba več pozornosti nameniti bogatenju besedišča, izražanju lastnega mnenja, tvorbi besedil in pravopisu. V primeru, da ponovno nastopi izobraževanje na daljavo, učiteljem svetujemo, da razvijajo vse zmožnosti učencev s karseda raznolikimi nalogami in naj bosta branje in tvorba besedil nenehno prisotna, naj se ne omejijo le na naloge zaprtega tipa in pošiljanje gradiv. Nadvse pomembno je, da bodo tudi med izobraževanjem na daljavo učencem dajali kakovostne povratne informacije, v katerih bodo ob tem, da izpostavijo močna področja učencev, diagnosticirali tudi njihove pomanjkljivosti in ciljno usmerjeno delali na odpravi le-teh.

Elektronsko vrednotenje so opravili učitelji madžarščine ob podpori glavne ocenjevalke. Z izvedbo vrednotenja smo zadovoljne, bila je ena poizvedba. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve analize bomo učiteljem predstavili na srečanju študijske skupine.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

1. szöveg:

A levelezés története

Több ezer évvel ezelőtt az emberek szóbeli üzeneteket küldtek egymásnak, s csak azt követően tértek át az írásos üzenetek küldésére, amelyeket futárok kézbesítettek. Ez már az ókori Babilóniában, Egyiptomban és Rómában is szokás volt. A görögök és a rómaiak leginkább viasztáblákra írták a feljegyzéseiket. A viasztáblát később a palatábla váltotta fel.

A papiruszt, amely sásból készült, a Nílus mentén használták először. A hosszabb levelekhez több papiruszt ragasztottak össze, majd tekercsbe göngyölték. A papiruszra nádtollal írtak, és különböző színű festékekkel emelték ki a tartalom fontosabb részeit. A papirusz számos jó tulajdonsága miatt elterjedt Európában is.

A papirusz mellett az ókorban szívesen használtak állati bőrökből készített hártyát. Ez volt a pergamen, amely nagyon alkalmas volt a festésre, emellett tartósnak bizonyult. A középkori kódexek legtöbbje például pergamen alapanyagból készült.

A 13. században kezdte felváltani a pergamen használatát a papír, amely Kínából ered. Európában az arabok honosították meg.

Az ókori görögök és rómaiak már magas színvonalú levelezést folytattak. A hivatalos és a magánlevelezés szétválására még csak a polgárosodás idején került sor.

2. szöveg:

Az első e-mailt Ray Tomlinson küldte el 1971-ben. Azóta kacskaringós utat járt be az elektronikus levelezés, de még mindig alapvető kommunikációs eszköz, bármennyire is próbálják folyamatosan letaszítani a trónról.

Bár sokan azt hiszik, hogy az e-mail és az internet összeforrott fogalmak, ez nem igaz: e-mail előbb volt, mint internet. Legősibb formái egyszerű szöveges üzenetek voltak, amelyek kutatási számítógépek között biztosították a kapcsolatot. 1971-ben az internet elődjén keresztül küldte el az első mai értelemben vett e-mailt Ray Tomlinson. 1972-ben használták először a kukac (@) jelzést arra, hogy elválasszák a küldőt jelölő karaktersort a hálózat nevétől. Az e-mail név ekkor még nem jelent meg rövidítve, az *electronic mail* megnevezést egészen 1982-ig használták. 1988-ban jelent meg az első olyan levelező szoftver, amelyet bárki használhatott. 1993 óta kaphatók olyan mobiltelefonok, amelyeken e-mailezni is lehet. Ingyenes e-mail azonban csak 1996-tól létezik.

Annak ellenére, hogy az e-mailt sokan próbálták meg leváltani, egy baráti találkozó vagy egy üzleti megbeszélés még mindig gyakran végződik azzal, hogy „Dobd át e-mailen!”.

(A https://tudasbazis.sulinet.hu és a 24.hu nyomán. A kép forrása: https://www.staystock.com/. Letöltve: 2020. 4. 5.)

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Varró Dániel: Miért üres a postaláda mostanába?

Nem tudom, hogy mostanába
Miért üres a postaláda.
Megy az ember oskolába,
Belekukkant, belenéz:
Se képeslap, se levél.

Postás bácsi, mondja, drága,
Hol csatangol mostanába?

Új ficsúrok, asszonykák
Nekem, kérem, azt mondták,
Mostanába más a módi,
Nem divat már futni-lótni.

Én hallgattam az intelmekre,
Felköltöztem az internetre.

Untam is már lótni-futni,
Meg hát aztán, tetszik tudni,
Délutánra általában
Átkozottul fájt a lábam.

Mer' azelőtt minden háznál
Személyesen kinn termettem –
Mostan moccanom se köll, hogy
itt lakok az internetben.

Azóta a levelek
Nem hevernek kupacban,
Levél helyett üzenet,
Bélyeg helyett kukac van.

Lábam nem fáj, még ha fáj is,
Létezésem virtuális.

A nevem is más lett, rám a
Régi név már nem illett,
Nem hívnak már Gálnak, Pálnak,
Hanem hívnak Emilnek.

Emil bácsi, tiszteletem,
Jött-e ma tíz levelem?
Jött, Varró úr, izengettek
Nem is tizen, tizenketten.

(A szöveg forrása: Bárány Jánosné–Nagyné Bonyár Edit: Hétszínvilág. OFI. Budapest, 2016.
A kép forrása: http://digikonyv.tudastar.com. Letöltve: 2020. 4. 5.)

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai *A levelezés története* című 1. szöveghez és az alatta olvasható 2. szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el mindkét szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. A két szöveg közül az egyik tanítási céllal, iskolai használatra készült. Húzd alá, hogy melyik, és indokold meg a választásodat!

   az 1. szöveg a 2. szöveg

   Indoklás: _____

   _____

   (1 pont)

2. A 2. szövegnek nincs címe. Adj neki megfelelő címet az 1. szöveg címének a mintájára!

   _____

   (1 pont)

3. Az 1. szöveg alapján válaszolj röviden a kérdésekre!

   Mire írtak a görögök és a rómaiak először? _____

   Hol használták először a papiruszt? _____

   Hol találták fel a papírt? _____

   (2 pont)

4. a) Melyik kép illik az 1. szöveg második bekezdéséhez? Karikázd be a betűjelét!

A

B

C

(1 pont)

4. b) Indokold meg a szöveg segítségével a képválasztásodat!

_____

_____

(1 pont)

5. A 2. szöveg alapján döntsd el, hogy igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások! Karikázd be az I-t vagy a H-t!

Az internet előbb megjelent, mint az e-mail.	I	H
Az e-mailezésért a kezdetben fizetni kellett.	I	H

(2 pont)

6. Írd ki a 2. szöveg második bekezdéséből, minek a rövidítése az e-mail szó!

_____

(1 pont)

(A képek forrása: cultura.hu, http://egypt.travel/hu, metmuseum.org. Letöltve: 2020. 4. 5.)

7. Írd ki a 2. szöveg első bekezdéséből az alábbi szó rokon értelmű megfelelőjét!

kanyargós _____

(1 pont)

8. Mi az alábbi mondat jelentése? Írd a vonalra!

„Dobd át e-mailen!”

_____

(1 pont)

9. Alkosd meg a megadott szavakból a mondatokba illő összetett szavakat, és írd be őket a megfelelő helyre! Ha kell, toldalékold is őket!

fiók, illem, szabály, posta

Az elektronikus levelezésnek is vannak _____,

amelyeket illik betartani.

Az elektronikus _____ külön mappában olvashatók

a küldött és kapott üzenetek.

(2 pont)

10. Melyik szót választottuk el helyesen? Húzd alá!

ró – mai – ak pap – ir – usz vi – asz – táb – lák – ra

(1 pont)

11. a) Írj az 1. szöveg második bekezdéséből az alábbi vonalra egy megfelelő főnevet úgy, hogy a szavak betűrendben kövessék egymást!

nádtoll papirusz _____ tekercs

(1 pont)

11. b) Húzd alá az alábbi mondatban a két igét!

1988-ban jelent meg az első olyan levelező szoftver, amelyet bárki használhatott.

(1 pont)

12. Pótold a hiányzó rövid vagy hosszú magánhangzókat és mássalhangzókat, illetve a *j* vagy *ly* betűt!

A papírhulladéknak otthon is tegyél ki egy külön doboz____! A család tö____i tagját szoktasd arra, hogy külön gy___jtsétek a papírt! Az i____en cselekedettel hozzásegítesz a környezet megóvásához.

(2 pont)

13. Egészítsd ki a mondatokat a zárójelben megadott szavak megfelelően toldalékolt alakjával!

A papír az arabok közvetítésével érkezett _____.
(Európa)

A viasztáblákra _____ lehetett írni.
(nehéz)

A papír _____ az iskolában is tanultunk.
(története)

(3 pont)

14. a) Kérdezz egész mondattal az aláhúzott részre!

A viasztáblát <u>később</u> a palatábla váltotta fel.

_____

(1 pont)

14. b) Alakítsd át az alábbi állító mondatot tagadóvá úgy, hogy az aláhúzott részt tagadd!

Az első e-mailt <u>Ray Tomlinson</u> küldte el 1971-ben.

_____

(1 pont)

15. Alakítsd át felszólító mondattá az alábbi kijelentő mondatot! A szám és a személy maradjon változatlan!

A feladatot e-mailben küldöd el nekem.

_____

(1 pont)

LAPOZZ!

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Miért üres a postaláda mostanába?* című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. a) Milyen problémát vet fel a költő az első versszakban?

_____

(1 pont)

1. b) Mit kérdez a postástól a második versszakban? Fogalmazd meg a saját szavaiddal!

_____

(1 pont)

2. Pótold a vers értelmében a hiányzó szavakat az alábbi mondatokban!

A postás a válaszában elmondja, hogy már nem _____ kivinni a házakhoz a leveleket. Ezt ugyanis felváltotta az _____.

(1 pont)

3. Mi felel meg az újféle levelezésben az alábbiaknak? Írd a vonalakra!

Levél: _____

Bélyeg: _____

(1 pont)

4. Szerinted mire gondol a postás azzal, hogy őt most már Emilnek hívják?

_____

_____

(1 pont)

5. Karikázd be a két helyes állítást a vers értelmében!

A A postás megunta a sok rohangálást.

B A postásnak mostanában sokat fáj a lába.

C A költő sok üzenetet kap, de nem a régi postaládába.

D A postás kigondolt néven szólítja meg a költőt.

(1 pont)

6. Írd ki az első versszakból a régies szót, és írd mellé a mai formáját!

_____ _____

(1 pont)

7. Írd a vonalra az alábbi szó rokon értelmű megfelelőjét!

moccan _____

(1 pont)

8. a) Írd ki a negyedik versszakból a rímelő szavakat, és húzd alá a rímet!

_____

_____

(1 pont)

8. b) Húzd alá ennek a rímnek a fajtáját!

keresztrím páros rím

(1 pont)

LAPOZZ!

9. Képzeld el, hogy nem minden postás örül annak, hogy kevesebb levelet kell kivinni! Írj Pál postás bácsi nevében (egyes szám első személyben) egy 5–7 mondatos szöveget, amelyben fogalmazd meg, hogy:

- miért nem örülsz a változásnak,
- miért volt jobb a régi időkben,
- mit kellene tenni, hogy visszaálljon a régi rend!

Ügyelj a helyesírásra!

A	B	C
3	2	1

Pál postás panaszai

4.2.3.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Strokovno podlago za pripravo nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine predstavlja posodobljeni *Učni načrt za madžarščino kot materinščino*, ki je bil potrjen leta 2008 na 114. seji Strokovnega sveta za splošno izobraževanje, z njegovimi vsebinskimi in redakcijskimi popravki pa se je Strokovni svet seznanil na 140. seji 17. 2. 2011.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu je v šolskem letu 2020/21 opravljalo 11 učencev 9. razreda dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 37,64 točke, kar je 62,73 %.

Preglednica 4.2.3.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	11
Število postavk	45
Možne točke	60
Povprečno število točk	37,64
Povprečno število odstotnih točk	62,73
Standardni odklon	23,98
Indeks težavnosti	0,63
Indeks zanesljivosti	0,94

Dosežki po spolu in regijah

Nacionalno preverjanje znanja iz madžarščine v 9. razredu je opravljalo malo učencev v eni regiji, zato podatki ne omogočajo analize po spolu in regijah.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

I. del preizkusa znanja

Izhodiščno besedilo I. dela preizkusa znanja je bil članek o mladi švedski okoljevarstvenici Greti Thunberg z naslovom *»Ne rám figyeljetek, hanem a tudósokra!« – Greta Thunberg üzen a világnak*. Besedilo je bilo prirejeno po virih s spletnih strani: *https://contextus.hu* in *https://hu.euronews.com* ter opremljeno s fotografijo (vir: Getty/Independent.uk), na katero se je navezovala 18.b naloga.

V tem delu preizkusa je bilo 19 nalog povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 36. Zmožnost sprejemanja/razumevanja in razčlenjevanja neznanega neumetnostnega besedila smo preverjali z nalogami, ki zahtevajo okoliščinsko/pragmatično, pomensko, metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo ter tvorjenje besedila.

Okoliščinsko/pragmatično razčlembo je zahtevala 1. naloga (z IT 0,50), ki je bila sestavljena iz delov a) in b) in je zahtevala izbiro namena prvega odstavka besedila ter utemeljitev izbire. Skupno število točk je 2. Naloga je bila slabše rešena.

Pomensko razčlembo (razumevanje besedila oziroma delov besedila in zmožnost razumevanja pomena posameznih besed oz. besednih zvez) so zahtevale naloge 2.–11., skupno število točk je 13.

Učenci so najbolje rešili 10. nalogo (z IT 0,91), pri kateri so morali s poševnim tiskom označeni del povedi upovediti s svojimi besedami. Dobro rešena je tudi 4. naloga (z IT 0,82), kjer so morali na podlagi tretjega odstavka izhodiščnega besedila zapisati, kaj je nastalo iz niza protestov mlade aktivistke in kakšne razsežnosti je to doseglo leta 2019. Učenci so bili uspešni tudi pri reševanju 7. naloge (z IT 0,79), kjer so ugotavljali pravilnost trditev o izhodiščnem besedilu. Nekoliko slabše so bile rešene naloge 2, 8 in 9 (IT vseh treh 0,73), prva je zahtevala izpis podatkov (dogodki, kraj in čas dogajanj), druga razlago citata iz naslova izhodiščnega besedila, tretja pa zapis pomena podčrtanega dela besedne zveze. Najslabše reševana naloga tega sklopa je 6. naloga (z IT 0,45), kjer so morali učenci napisati konkretni primer, ki dokazuje, da mlada aktivistka dejansko živi okoljsko ozaveščeno.

Metajezikovno in besedno/slovnično razčlembo so zahtevale naloge 12.–18. S temi nalogami smo preverjali obvladovanje temeljnih jezikoslovnih pojmov in funkcionalno rabo jezika. Skupno je bilo mogoče doseči 15 točk.

Najbolje rešena je bila 18.a naloga (IT = 1,00), ki so jo vsi učenci rešili pravilno, sledi ji 15. naloga (IT = 0,82), pri kateri so morali podčrtana glagola v povedi postaviti v drugo osebo ednine (velelni naklon). Uspešni so bili tudi pri reševanju 13. (IT = 0,77), ki je zahtevala ugotavljanje skupnih značilnosti navedenih besednih parov, in 12. naloge (IT = 0,73), kjer so morali dano besedo (pridevnik) opremiti z ustreznima končnicama, skladno s kontekstom povedi. Nekoliko slabše so rešili 16. (IT = 0,70) in 14. (IT = 0,64) nalogo. Pri 16. nalogi so morali učenci danim besednim vrstam dodati ustrezno sklonsko končnico, skladno s kontekstom povedi, pri 14. nalogi pa so morali izbrati pravilno zapisana pridevnika, tvorjena iz lastnih imen. Najslabše reševana naloga tega sklopa je 18.b naloga (IT = 0,27), pri kateri so morali učenci – na podlagi fotografije – nadaljevati dani stavek tako, da so tvorili vezalno priredje. Naslednja najslabše reševana je bila 17. naloga (z IT 0,55), ki je zahtevala stavčno analizo (podčrtovanje stavčnih členov).

Tvorbna naloga je bila 19. naloga. Zahtevala je tvorbo krajšega neumetnostnega besedila (intervju z aktivistko). Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (1 točka), zgradbo besedila (2 točki) in pravopis (1 točka). Naloga je bila v celoti relativno dobro rešena (IT = 0,77). Za razliko od preteklih let so bili učenci najmanj uspešni pri zgradbi (IT = 0,68) in ne pri pravopisu.

Preglednica 4.2.3.2.2.: Specifikacijska tabela za I. del preizkusa znanja

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1. 01.a	II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja okoliščinsko-pragmatično razčlembo (ugotavljanje namena prvega odstavka besedila). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,55	0,30
1. 01.b	III.	Naloga odprtega tipa. Preverja okoliščinsko-pragmatično razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,45	0,59
1.02	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,73	0,68
1.03	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,64	0,14
1.04	II.	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,82	0,48
1.05	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,55	0,75
1.06	II.	Naloga polodprtega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,45	0,45
1.07	I.	Naloga alternativnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,79	-0,07
1.08	III.	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,73	0,77
1.09	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja razumevanje pomena besed oziroma besednih zvez. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,73	0,31
1.10	II.	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,91	0,60
1.11	I.	Naloga alternativnega tipa. Preverja bralno razumevanje oz. pomensko razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,64	-0,01
1.12	II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,73	0,24
1.13	I. in II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,77	0,82

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
1.14	I.	Naloga alternativnega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,64	0,75
1.15	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,82	0,44
1.16	I. in II.	Naloga dopolnjevanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo in pravopis. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,70	0,76
1.17	I. in II.	Naloga podčrtovanja. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je s tremi točkami.	0,55	0,51
1.18.a	I.	Naloga izbirnega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	1,00	0,00
1.18.b	II.	Naloga polodprtega tipa. Preverja besedno-slovnično razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,27	0,64
1.19.A	III.	Naloga odprtega tipa, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega neumetnostnega besedila (intervju). Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,82	0,77
1.19.B	III.		0,82	0,78
1.19.C	III.		0,68	0,91
1.19.D	II.		0,82	0,78

II. del preizkusa znanja

Naloge se navezujejo na odlomek iz *sci-fi* oziroma *cli-fi* romana z naslovom ***Az Emberek Országa*** avtoric Ágnes Mészöly in Eszter T. Molnár. Besedilo je bilo prirejeno za namen NPZ (izpuščeni določeni deli besedila).

V tem delu preizkusa je 14 nalog povezanih z izhodiščnim besedilom, skupno število točk je 24. Z nalogami smo preverjali zmožnost samostojnega branja in razumevanja neznanega umetnostnega besedila, književno znanje in zmožnost tvorjenja poustvarjalnega besedila po danih navodilih.

Zmožnost razumevanja besedila so preverjale 2.–9. naloga, pri katerih je bilo mogoče doseči skupno 11 točk. Učenci so najbolje rešili 6. nalogo (z IT 0,91), kjer so morali napisati, kakšno je bilo zaužito živilo po mnenju književne osebe. Sledita ji 3. in 7. naloga (IT obeh 0,73), od katerih je prva zahtevala izbiro pravilne trditve o skupini književnih oseb, druga pa odgovor na vprašanje o ravnanju ene izmed književnih oseb. Slabše reševana je naloga 2.a (z IT 0,45), pri kateri so morali učenci književne osebe razvrstiti v dve skupini. Najslabše reševana naloga tega sklopa je 9. naloga (z IT 0,36), kjer so morali učenci z eno besedo ali besedno zvezo upovediti metaforični pomen ene povedi izhodiščnega besedila.

Literarnovedno znanje so za 7 točk preverjale 1. naloga in naloge 10–13, ki veljajo za slabše rešene. Najbolje rešena med njimi je 1. naloga (z IT 0,59), ki je zahtevala ugotavljanje pravilnosti trditev o izhodiščnem besedilu (literarna zvrst, kraj in čas dogajanja, pripovedovalec). Slabše rešena je 10. naloga (z IT 0,45), pri kateri so morali učenci ugotoviti vrsto pesniških sredstev (okrasni pridevek, poosebitev). Naloga 13 je bila sestavljena iz dveh delov, a) in b), kjer so učenci morali izmed literarnih naslovov podčrtati romane in h književnima osebama pripisati ustrezen naslov romana. Najslabše rešene naloge tega sklopa so: 11., 12. in 13.a (IT vseh 0,27), od katerih je prva zahtevala izpis dveh onomatopoejskih besed iz danega odlomka, druga razvrščanje madžarskih romanopiscev po letnici rojstva, tretja pa izbiro romanov izmed naštetih madžarskih epskih del.

Tvorbna naloga je bila 14. (IT = 0,47), s katero smo preverjali zmožnost poustvarjalnega pisanja. Učenci so morali napisati zgodbo o konkretnem predhodnem dogodku. Vrednotili smo vsebino (2 točki), slog (2 točki), zgradbo in obseg (1 točka) ter pravopis (1 točka). Naloga je bila v celoti slabše rešena (IT = 0,47). Učencem sta največ težav povzročala slog (IT = 0,41) in pravopis (IT = 0,45).

Preglednica 4.2.3.2.3.: Specifikacijska tabela za II. del preizkusa znanja

Št. naloge	Taksonomska stopnja	Opis naloge	IT	ID
2.01	I. in II.	Naloga alternativnega tipa. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z dvema točkama.	0,59	0,25
2.02.a	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,45	0,56
2.02.b	II.	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in pomensko razčlembo. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,36	0,31
2.03	II.	Naloga izbirnega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,73	0,57
2.04.a	III.	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,55	0,34
2.04.b	III.	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,55	0,56
2.05.a	I.	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Manj zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,64	0,74
2.05.b	II.	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,64	0,75
2.06	III.	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,91	0,13
2.07	III.	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,73	0,21
2.08	III.	Naloga polodprtega tipa. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,64	0,81
2.09	III.	Naloga kratkega odgovora. Preverja samostojno razumevanje in razčlenjevanje besedila. Zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,36	0,50
2.10	II.	Naloga izbirnega tipa oz. povezovanja. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,45	0,66
2.11	II.	Naloga kratkega odgovora. Preverja literarnovedno znanje (onomatopoejske besede). Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,27	0,31
2.12	II.	Naloga razvrščanja. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,27	0,21
2.13.a	II.	Naloga podčrtovanja. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,27	0,59
2.13.b	II.	Naloga izbirnega tipa oz. kratkega odgovora. Preverja literarnovedno znanje. Srednje zahtevna naloga. Ovrednotena je z eno točko.	0,64	0,43
2.14.A	III.	Naloga odprtega tipa, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega poustvarjalnega besedila po danih navodilih. Kriteriji: vsebina, slog, zgradba in pravopis. Ovrednotena je s šestimi točkami.	0,50	0,64
2.14.B	III.		0,41	0,69
2.14.C	III.		0,55	0,62
2.14.D	II.		0,45	0,66

SKLEPNE UGOTOVITVE

Medtem ko se je letos nacionalnega preverjanja znanja iz madžarščine v 6. razredu udeležilo največ učencev po letu 2008, se je, nasprotno, preverjanja znanja iz madžarščine v 9. razredu udeležilo najmanj učencev (11) v vsej zgodovini nacionalnega preverjanja znanja. Članice predmetne komisije smo razmišljale o vzrokih in iskale odgovore tudi med učitelji. To je prva generacija učencev, ki se je opismenila po modelu hkratnega opismenjevanja v obeh jezikih, tako se je pri učencih, ki jim je prvi/materni jezik madžarščina, zelo hitro razvila uravnotežena dvojezičnost in so neodvisno od tega, iz katerega jezika preverjajo svoje znanje, približno enako uspešni. Po besedah učiteljev so se tako za madžarščino odločili izključno tisti, ki so v tem jeziku nekoliko močnejši. Na izbiro je vplivala tudi izbira srednje šole: tisti, ki bodo šolanje nadaljevali v enojezičnih, slovenskih programih, so se praviloma odločili za preverjanje iz slovenščine. Članice PK menimo, da je temu pojavu treba posvetiti pozornost in delati na tem, da to ne postane trend.

Dosežek učencev 9. razreda dvojezičnih osnovnih šol na nacionalnem preverjanju znanja iz madžarščine v šolskem letu 2020/21 je skoraj identičen povprečju dosežkov zadnjih deset let. Glede na večmesečno izobraževanje na daljavo je PK z rezultati nacionalnega preverjanja zadovoljna, in ugotavlja, da se znanje starejših, motiviranih učencev tudi med izobraževanjem na daljavo uspešno razvija. Članice še vedno zaznavamo vrzeli pri reševanju nalog polodprtega in odprtega tipa, ki zahtevajo samostojno povzemanje, sklepanje, utemeljevanje, ipd. Ugotavljamo tudi, da imajo učenci s slabše razvitimi bralnimi zmožnosti težave z branjem izhodiščnih besedil, čeprav so le-ta zanimiva in primerna njihovi starostni stopnji. Po besedah učiteljev so imeli učenci težave s sprejemanjem umetnostnega besedila, ki spada v kategorijo sodobnih mladinskih *sci-fi* oziroma *cli-fi* romanov.

Članice PK menimo, da je bil preizkus po težavnosti primerljiv s preizkusi iz preteklih let in rezultati nacionalnega preverjanja znanja odražajo dejansko stanje. Pri pouku bo treba več pozornosti nameniti tvorbi besedil, pravopisu in branju sodobne književnosti različnih zvrsti. V primeru, da ponovno nastopi izobraževanje na daljavo, učiteljem svetujemo, da razvijajo vse zmožnosti učencev s karseda raznolikimi nalogami in naj bosta branje in tvorjenje besedil nenehno prisotna, naj se ne omejijo le na naloge zaprtega tipa in pošiljanje gradiv. Nadvse pomembno je, da bodo tudi med izobraževanjem na daljavo učencem dajali kakovostne povratne informacije, v katerih bodo ob tem, da izpostavijo močna področja učencev, diagnosticirali tudi njihove pomanjkljivosti in ciljno usmerjeno delali na odpravi le-teh.

Elektronsko vrednotenje sta izvedli dve članici PK. Z izvedbo vrednotenja smo bile zadovoljne, poizvedb ni bilo. Rezultate preverjanja znanja in ugotovitve bomo učiteljem predstavili na srečanju študijske skupine.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

„Ne rám figyeljetek, hanem a tudósokra!” – Greta Thunberg üzen a világnak

(1) ***Greta Thunberg neve az utóbbi egy évben szinte fogalommá vált az egész világon, és folyamatosan számos összefüggésben felmerül. Amit a fiatal lány mindannyiunkkal közölni akar, egyszerű és világos üzenet: nincs több időnk. Még Magyarországon sincs.***

(2) 2018 nyarán európai rekordokat döntő hőhullámok és erdőtüzek söpörtek végig kontinensünk északi felén. A tűz nem kevés svéd földterületet pusztított el. Az akkor tizenöt éves Greta ezért egy napon, iskola helyett, leült a svéd parlament elé. Egyedül ült az aszfalton, mert senki sem csatlakozott hozzá. Egyetlen társa a „Skolstrejk för klimatet”, azaz „Iskolai sztrájk a klímáért” feliratú molinó volt.

(3) A szigorú tekintetű tinédzser lány arca és felhívása egy csapásra bejárta a világsajtót. Azóta Greta Thunbergről sok mindent lehet mondani, de magányosnak már aligha nevezhető. A diáklány minden pénteken a parlament elé vonult sztrájkolni, és hétről hétre egyre többen csatlakoztak hozzá világszerte. Így született a „Fridays for Future” mozgalom, amely hónapokon belül globális méreteket öltött. 2019 márciusáig több mint 2 millió diák és fiatal 135 országban tartott iskolai demonstrációkat.

(4) Néhány héttel a 16. születésnapja után Greta részt vett a Davosban megrendezett világgazdasági fórum éves találkozóján. Felszólította a világ vezetőit, hogy érezzék át végre a bolygó helyzetének a súlyosságát. „Nem akarom, hogy reménykedjetek” – mondta a közönségnek. „Azt akarom, hogy pánikoljatok. Érezzétek a félelmet, amit én érzek mindennap! Cselekedjetek! Úgy viselkedjetek, mintha égne a házunk! Mert pontosan ez történik!”

(5) 2019 tavaszától Greta élete inkább egy filmhez hasonlítható, mint egy tinilány átlagos hétköznapjaihoz. A Davosban elmondott beszéd és a kitartó sztrájk eredményeként még márciusban Nobel-békedíjra jelölték. A Time Magazin a világ egyik legbefolyásosabb emberének nevezte, és feltette a címoldalára. Nem sokkal később találkozott Ferenc pápával, Barack Obamával, de még maga a Terminátor is mellé állt a klímaharcban.

(6) Júniusban Greta és az általa alapított „Fridays for Future” mozgalom kapta az Amnesty International nemzetközi jogvédő szervezet legrangosabb kitüntetését, a Lelkiismeret Nagykövete-díjat, amellyel olyan embereket és csoportokat tüntetnek ki, akik „lelkiismeretüknek megfelelően cselekedve, előmozdítják az emberi jogok ügyét".

(7) Szeptemberben repülés helyett vitorlás hajón szelte át az Atlanti-óceánt, hogy az Egyesült Államokban részt vegyen a globális felmelegedésről szervezett konferencián. Itt alaposan beolvasott a szenátoroknak, és elhangzott a fontos mondat, ami az egész Greta Thunberg-jelenségre magyarázatot adhat: „Ne rám figyeljetek, hanem a tudósokra!”

(8) Greta felszólítása azóta nyert igazán értelmet, hogy elmondta leghíresebb beszédét az ENSZ Klímacsúcson, New Yorkban: „Az emberek szenvednek, az emberek haldokolnak. Egész ökoszisztémák omlanak össze. Tömeges kihalás szélén állunk, és maguk csak a pénzről meg az örök gazdasági növekedésről tudnak beszélni. Hogy merészelik?” – kérdezte könnyek között, feldúlva.

(A https://contextus.hu és https://hu.euronews.com nyomán. Fotó: Getty/Independent.uk. Letöltve: 2019. 11. 25.)

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Mészöly Ágnes – Molnár T. Eszter: Az Emberek Országa – Kalaallit Nunaat (részlet)

Kalaallit Nunaat – az Emberek Országa; 2646-ban, a cselekmény évében a kultúra utolsó menedéke a Harmadik Háború és a klímaváltozás miatt szinte lakhatatlanná vált bolygón
Heim – az Emberek Országának elit iskolája; diákjai nem érintkeznek a külvilággal
Umia és Nanouk – testvérek, a Heim diákjai
Tootega – évfolyam-felügyelőnő a Heimban
omaju – törzsi társadalomban élő lények gyűjtőneve; az Emberek Országának ellenségei

Órákon át gyalogoltak. Umia többször úgy érezte, hogy képtelen tovább menni, de az egyik vadember valami meglepően friss ízű folyadékot diktált bele egy kopott műanyag palackból. [...]

Néhány óra múlva megálljt parancsolt a menetet vezető harcos. A foglyokat leültették egy omladozófélben lévő fal árnyékába, és most mindenkit megitattak a kellemesen fanyar italból, aztán az egyik omaju ételnek tűnő valamit halászott elő egy nagyobb zsákból, és kiosztotta a menet tagjai között.

A hőség nem volt elviselhetetlen, de ezt csak az útra boruló, buja fáknak köszönhették. A levegő alig mozdult, különböző, soha nem érzett illatoktól és rengeteg párától terhesen ült meg a lombok alatt. Umia bizalmatlanul fürkészte a rengeteget. Még sosem volt ilyen közel ahhoz, amit az ősei természetnek neveztek, és ami egyszerre volt csábító és félelmetes. A csendet csak néha törte meg egy-egy omaju vakkantása vagy morgása, amire hasonló vakkantás vagy morgás volt a válasz.

Umia bizalmatlanul méregette az ételt, de Nanouk gondolkodás nélkül beleharapott.

– Az Atyákra!, ez finom! – mondta tele szájjal. – Soha az életemben nem ettem ennyire finomat. Mi lehet ez?

– Hús, igazi, hamisíthatatlan hús – szaglászta Tootega a vörösesbarnára sült darabot. – Néhány napja még az erdőben szaladgálhatott.

– De hát a húsevés barbár dolog! Nem beszélve arról, hogy mekkora szerepet játszott a klímakatasztrófában – kezdte Umia a leckét, amit nem csak a Heim tanulói, de minden Kalaallit Nunaat-i kisiskolás kívülről tudott.

– Akkor is hihetetlen jó. Ehhez képest a proteinrudak meg a fehérjezselé…

– Képtelen vagyok beleharapni!

– Pedig jó lenne, ha összeszedné magát – mondta Tootega. – Szükségünk lesz az erőnkre, maga meg napokon át csak öklendezett…

– Most is öklendezni fogok – ellenkezett Umia, és elhatározta, hogy azért sem kóstolja meg, de azért bizalmatlanul megszagolta a húst.

Sajnos észvesztően jó illata volt.

– Ha itt ilyen az ellátmány, lehet, hogy átállok hozzájuk – kedélyeskedett Nanouk.

– Csak nehogy magából is idejekorán ellátmány legyen! – hűtötte le Tootega. – Jó lenne, ha nem felejtené el: az élete addig tart, amíg saját lábán eljut oda, ahova vinni akarják. Ne legyenek illúziói, ne higgye, hogy az omajuk gáláns vendéglátók, akik megbocsátják ezt a kis félreértést, vagy akikkel tárgyalhat…

Umia próbált Tootegára figyelni, de a kezében lévő étel egyre inkább megbolondította az érzékeit. A szája szegletében elcsöppent egy nyálbuborék. Nagyot nyelt, aztán óvatosan megkóstolta a húst.

– Ha nem ízlik, ideadhatod – ajánlkozott Nanouk, talán hogy belefojtsa a szót.

Umia válaszolt valami gorombát, de az öccse nem értette, a lány addigra ugyanis szinte az egész húst befalta.

Közben próbált nem gondolni rá, hogy vajon milyen lényt kellett meggyilkolni, hogy ő jóllakhasson.

(Mészöly Ágnes – Molnár T. Eszter: Az Emberek Országa – Kalaallit Nunaat. Pozsonyi Pagony Kft., 2019. 219–224. old.)

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a *„Ne rám figyeljetek, hanem a tudósokra!” – Greta Thunberg üzen a világnak* című szöveghez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a mellékelt szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. a) Mi a szöveg 1. bekezdésének a célja? Karikázd be a legmegfelelőbb válasz betűjelét!

A a szöveg egészének az összefoglalása

B az olvasó figyelmének a felkeltése

C felhívás egy iskolai sztrájkra

D egy mozgalom bemutatása

(1 pont)

1. b) Mivel, illetve hogyan valósítja meg ezt a célt a szöveg szerzője?

_____

_____

(1 pont)

2. Írd a vonalakra, milyen események váltották ki Gretában azt, hogy nyilvánosan fellépjen a bolygónk védelme érdekében, továbbá hol és mikor történtek ezek!

Események: _____ _____

Helyük: _____

Idejük: _____

(2 pont)

3. Hány éves volt Greta az első sztrájkja idején, és hol tartotta azt? Írd a vonalra!

Életkor: _____

Helyszín: _____

(1 pont)

4. Fogalmazd meg a 3. bekezdés alapján, mivé nőtte ki magát Greta sztrájksorozata, és milyen méreteket öltött 2019-ben!

_____

_____

(1 pont)

5. Sorolj fel 2019-ből három olyan eseményt, amelyek azt bizonyítják, hogy Greta a tevékenysége által befolyásos ember lett!

_____

_____

_____

(1 pont)

6. Nevezz meg egy konkrét esetet, amely arról tanúskodik, hogy Greta nagyon környezettudatosan él!

_____

_____

(1 pont)

7. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázd be az I vagy a H betűt!

Greta Davosban a világ vezetőinek az érzelmeire akart hatni a beszédével.	I	H
A Lelkiismeret Nagykövete-díjat egyének és csoportok egyaránt kaphatják.	I	H
Greta szerint a vezetőknek fontosabb a bolygó élővilága, mint a pénz.	I	H

(3 pont)

8. Értelmezd a szöveg címében olvasható idézetet!

_____

_____

(1 pont)

9. Magyarázd meg saját szavaiddal az alábbi szószerkezet aláhúzott szavának a jelentését!

<u>beolvasott</u> a szenátoroknak _____

(1 pont)

10. Fogalmazd meg saját szavaiddal az alábbi mondat dőlt betűs részének a jelentését!

(A szigorú tekintetű tinédzser lány arca és felhívása) *egy csapásra bejárta a világsajtót*.

_____

(1 pont)

11. Írd az alábbi két idegen szó elé annak a jelentésnek a betűjelét, amellyel a szövegben szerepelnek!

a) _____ demonstráció

A bemutatás

B tüntetés

b) _____ klíma

A éghajlat

B légkondicionáló berendezés

(1 pont)

12. Pótold értelemszerűen a mondatokban az *örök* szóból képzett szavakat!

A klímakutatók _____ harcot folytatnak a politikusokkal.

Greta Thunberg a szüleitől _____ a kiállás bátorságát.

(2 pont)

13. Mi igaz a bal oldalon levő szópárokra? Mindegyik elé írd oda a megfelelő betűjelet a jobb oldali oszlopból!

_____	világsajtó és klímacsúcs	A	Mindkét szó főnévi igenév.
_____	tinédzser és nemzetközi	B	Mindkét szó összetett szó.
_____	legrangosabb és legbefolyásosabb	C	Mindkét szó magas hangrendű.
_____	közölni és mondani	D	Mindkét szó felsőfokú melléknév.

(2 pont)

14. Húzd alá a táblázatban a megadott földrajzi nevekből képzett melléknevek helyesen írt alakját!

TULAJDONNÉV	MELLÉKNÉV	
Davos	davosi	Davosi
New York	new yorki	New York-i

(1 pont)

15. Tedd az aláhúzott igéket egyes szám második személybe! Az idő, a ragozás és a mód maradjon változatlan!

Azt akarom, hogy <u>pánikoljatok</u>. _____

<u>Érezzétek</u> a félelmet, amit én érzek mindennap! _____

(2 pont)

16. Pótold a mondatokban a megadott szavak megfelelő alakját! Ügyelj a helyesírásra!

A klimatológia tudománya a légköri _____ foglalkozik.
(*jelenségek*)

A Föld időjárási _____ csak 200 éve vannak feljegyzéseink.
(*viszonyai*)

Nehéz megjósolni, hogy az adott év _____ melegebb lesz-e az előzőnél.
(*átlagos*)

(3 pont)

17. Elemezd aláhúzással az alábbi mondatot!

A diáklány a parlament elé vonult sztrájkolni.

(3 pont)

18. a) Karikázd be az alábbi mellékmondat fajtáját jelölő betűjelet!

Egyedül ült az aszfalton, mert senki sem csatlakozott hozzá.

A alanyi mellékmondat

B állapothatározói mellékmondat

C helyhatározói mellékmondat

D okhatározói mellékmondat

(1 pont)

18. b) Folytasd az alábbi tagmondatot a szöveghez tartozó fotó segítségével úgy, hogy kapcsolatos mellérendelő összetett mondatot kapjál!

Egyedül ült az aszfalton, _____

(1 pont)

19. Végül nem Greta Thunberg kapta a Nobel-békedíjat. Képzeld el, hogy miután ez kiderült, lehetőséged volt Gretának feltenni három kérdést! Fogalmazd meg őket és képzeleted alapján a lány válaszait is! Kerüld az *igen* és *nem* választ!

A	B	C	D
2	1	2	1

II. RÉSZ

A II. rész feladatai *Az Emberek Országa – Kalaallit Nunaat* című mű részletéhez kapcsolódnak. Figyelmesen olvasd el a szöveget (részletet), majd oldd meg a feladatokat!

1. Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázd be az I vagy a H betűt!

A szöveg egy dráma részlete, mert párbeszéd is van benne.	I	H
A szöveg cselekménye egy helyszínen játszódik.	I	H
A szöveg egyes szám első személyben íródott.	I	H
A szöveg cselekménye rövid időt ölel fel.	I	H

(2 pont)

2. a) A szöveg szereplőit két csoportra oszthatjuk. Sorold fel, illetve nevezd meg őket!

1. csoport: _____

2. csoport: _____

2. b) Fogalmazd meg röviden, milyen a viszony a két csoport tagjai között!

_____

_____

(2 pont)

3. Mi igaz az őrökre? Karikázd be az igaz válasz betűjelét!

A Emberi nyelven kommunikálnak egymással.

B Húsevők.

C Fejlett civilizációhoz tartoznak.

D Az emberek szövetségesei.

(1 pont)

4. a) Milyen érzéssel töltötte el a lányt a természet közelsége?

_____

(1 pont)

4. b) Miért volt rá ilyen nagy hatással?

_____

(1 pont)

5. a) Mivel táplálkoztak a Heim diákjai? Nevezz meg két ételt!

_____

_____

(1 pont)

5. b) Mit tanítottak nekik a húsevésről? Két dolgot említs!

_____

_____

(1 pont)

6. Fogalmazd meg, milyennek találta a fiú a kapott húst!

_____

(1 pont)

7. Ki akart ellenszegülni a húsevésnek, és végül sikerült-e ez neki?

_____

(1 pont)

8. Fogalmazd meg, mit akart mondani az egyik szereplő a másiknak az alábbi mondattal!
„Csak nehogy magából is idejekorán ellátmány legyen!”

_____

_____

(1 pont)

9. Magyarázd meg röviden (egy szóval vagy szószerkezettel) az alábbi mondat jelentését!
„A szája szegletében elcsöppent egy nyálbuborék.”

_____

(1 pont)

10. Milyen költői képek az alábbiak? Írd a megfelelő válasz betűjelét a vonalra!

_____ buja fák

_____ a levegő alig mozdult

A metafora

B költői jelző

C szimbólum

D megszemélyesítés

(1 pont)

11. Írj ki két hangutánzó szót *A hőség*... kezdetű bekezdésből!

_____ _____

(1 pont)

LAPOZZ!

12. Mészöly Ágnes és Molnár T. Eszter a 20. század hetvenes éveiben születtek. Számozással állítsd az alábbi írókat születésük szerint növekvő sorrendbe! Az 1-es szám a legrégebben születettet jelölje!

_____ Mészöly Ágnes

_____ Mikszáth Kálmán

_____ Móricz Zsigmond

_____ Nógrádi Gábor

(1 pont)

13. a) Húzd alá az alábbi műcímek közül a regényeket!

Hét krajcár | A kőszívű ember fiai | A néhai bárány

A Pál utcai fiúk | Légy jó mindhalálig

(1 pont)

13. b) Írd a szereplők neve mellé a megfelelő regény címét az a) feladatból!

Áts Feri _____

Pósalaky úr _____

(1 pont)

14. Vajon hogyan ejtették foglyul Umiáékat a fogvatartóik? Meséld el ennek a történetét Umia nevében 6–7 mondatban! Az írás során vedd figyelembe a szövegben található információkat, és fantáziálj!

A	B	C	D
2	2	1	1

4.2.4 Predmetna komisija za angleščino

4.2.4.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred

Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred

Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.4.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred

4.2.4.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz angleščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Učni načrt za angleščino, Skupni evropski jezikovni okvir in dokumenta Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 7–10 let (angl. »Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 7–10 Years«) in delno *Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 11–15 let* (angl. »Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 11–15 Years«) so podlage za NPZ iz angleščine v 6. razredu. Preizkus preverja opisnike na predstopnji ravni A1, takoimenovani A0 ali »pre-A1«, nato na ravni A1 in delno tudi na ravni A2, saj lahko le tako identificiramo tudi tiste učence, ki (so) si znanje in zmožnosti angleščine pridobivajo zunaj učilnice ali pa izkazujejo izredno visoko jezikovno učljivost, oziroma tiste, ki zaradi različnih razlogov ne dosegajo niti praga ravni A1. Obe skupini učencev sta lahko zelo nemotivirani, če jim pri pouku ne nudimo dovolj zahtevnih dejavnosti oziroma veliko prezahtevne naloge.

Poleg učnega načrta PK za angleščino pri sestavi preizkusov znanja upošteva tudi najnovejša spoznanja mednarodnih znanstvenih raziskav s področja učenja, poučevanja in vrednotenja/ocenjevanja (tuje)jezikovnega znanja in zmožnosti mlajših učencev. Zavedati se moramo, da je v svetu vse več držav, ki uvajajo nacionalna preverjanja znanja iz tujih jezikov, hkrati pa se povečuje tudi število testnih centrov, ki ponujajo e-teste za mlajše učence (npr. Cambridge English: Young Learners, PTE Young Learners, Oxford Young Learners Placement Test itn.), saj omogočajo veliko bolj kakovostno vizualno podporo in vnos slušnih besedil brez motečih dejavnikov. Tudi predmetna komisija za angleščino se zaveda, da je v tej smeri treba narediti določene korake, zato mora Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport podpreti projekte, ki bi pospešili preverjanje znanja in zmožnosti angleščine (tudi) v elektronski obliki. Takšna oblika ocenjevanja znanja bi lahko vključevala preverjanje tudi četrte jezikovne zmožnosti, tj. govora, saj ta zmožnost izostaja iz nacionalnega preverjanja znanja vse od leta 2006. Glede na raziskave ima lahko takšno nepreverjanje določene jezikovne zmožnosti negativni povratni učinek na pouk, predvsem pa je lahko to sporočilo učencem in njihovim staršem o nepomembnosti govornega sporazumevanja. Le vse štiri jezikovne spretnosti skupaj namreč tvorijo tujejezikovno komunikacijsko zmožnost, in umanjkanje, čeprav le ene od štirih, ne daje popolne informacije o tujejezikovnem znanju in zmožnostih posameznika. Pri interpretaciji rezultatov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 6. razreda osnovne šole je zato še posebej nujno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno spretnost in tako še posebej izpostavimo dejstvo, da končni rezultat, dosežen na tem preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev. Iz raziskav je namreč znano, da so učenci različno uspešni glede na posamezno jezikovno zmožnost, zato morajo učitelji angleščine učencem in staršem pojasniti, da nacionalni preizkus preverja le tri od štirih jezikovnih zmožnosti, in jim v tem smislu tudi nuditi povratne informacije.

V šolskem letu 2020/21 je preizkus obsegal naloge:

- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- dopolnjevanja z naborom,
- dopolnjevanja brez nabora (s slikovno iztočnico, danimi začetnimi črkami in številom črk),
- povezovanja slik in besed,
- odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Učenci v preizkusu niso bili izpostavljeni nobeni novi vrsti nalogi, saj se te ne spreminjajo bistveno. To je pomemben podatek, saj lahko s precejšnjo verjetnostjo trdimo, da so tisti učenci, ki so rešili vsaj enega do dva preizkusa iz prejšnjih let, lahko dodobra spoznali proces reševanja testnih nalog. To pa nadalje pomeni, da nepoznavanje vrste nalog in procesa reševanja ne bi smelo imeti bistvenega vpliva na dosežke učencev. Hkrati smo v tem šolskem letu vključili v preizkus znanja dve sidrni nalogi iz prejšnjih let, in sicer nalogo bralnega razumevanja izbirnega tipa (*Rambo Rhino*) iz leta 2010 in nalogo preverjanja besedišča (*Spring Weather Watch)*, kjer so morali učenci dopolniti besedilo z ustrezno besedo iz danega nabora. Naloga je bila vključena v NPZ l. 2018. Sidrni nalogi smo vključili v preizkus znanja zato, da bi lahko ugotovili, razlike v znanju/zmožnostih med učenci, ki so se več mesecev izobraževali na daljavo zaradi pandemije Covid-19, v primerjavi s populacijo, ki se je ves čas izobraževala v šolskih prostorih. V kakšni meri so učenci obe nalogi poznali, torej ali so jih predhodno reševali in v kakšnem deležu so si zapomnili rešitve, nam ni znano. Se pa moramo zavedati, da je predhodno (ne)reševanje nalog lahko vplivalo na rezultate pri obeh sidrnih nalogah.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.4.1.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	19.357
Število postavk	43
Možne točke	50
Povprečno število točk	33,42
Povprečno število odstotnih točk	66,84
Standardni odklon odstotnih točk	25,01
Indeks težavnosti	0,67
Indeks zanesljivosti	0,95

V šolskem letu 2020/21 je preizkus iz angleščine opravljalo 634 učencev več kakor v šolskem letu 2018/19 (2019/20 se NPZ zaradi epidemije ni izvajal). Naraščanje števila kandidatov opažamo zadnja štiri leta. Povprečno število odstotnih točk (66,84) je bistveno višje kakor v šolskih letih 2017/18 in 2018/19, saj se je takrat gibalo okrog 51 odstotnih točk. Takšen rezultat je najvišji v zadnjih nekaj letih. Ker trenutno ni na razpolago nobenih empiričnih podatkov, ki bi lahko nedvoumno razložili pričujoči rezultat, lahko navedemo samo možne dejavnike, ki so lahko vplivali na zvišanje skupnih dosežkov:

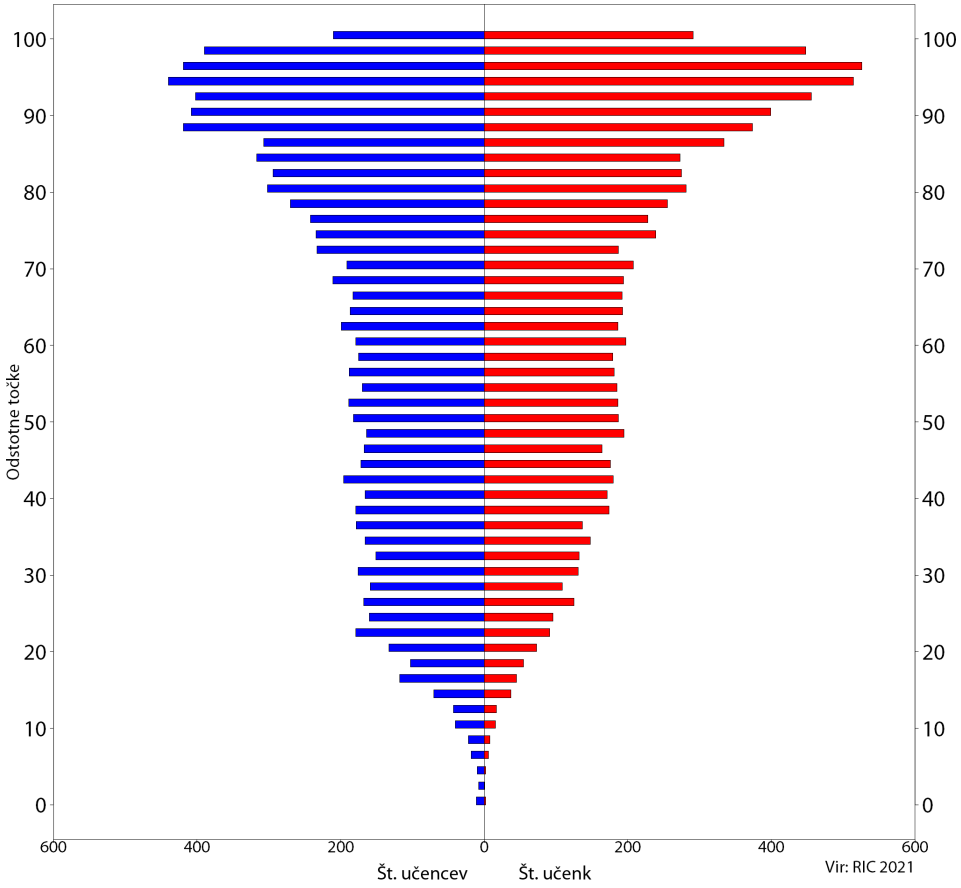
- to je prva generacija, ki je v celoti imela obvezen pouk angleščine od 2. razreda dalje, torej se je pričela učiti tujega jezika dve leti prej kot prejšnje generacije;
- pomembno je tudi dejstvo, da je večina učencev vključena v pouk izbirnega predmeta angleščine že od prvega razreda dalje, kar za več kot 90 % učencev pomeni, da se angleščine učijo tri leta več kot predhodne generacije;
- ta preizkus ni vseboval bralne naloge kratkih odgovorov, ki je kot vrsta naloge običajno težja od zaprtih tipov nalog; nalogo kratkih odgovorov smo izločili zaradi potencialne možnosti, da bi se preizkus izvajal v e-obliki;
- predvidevamo lahko, da so učenci med šolanjem na daljavo bili več izpostavljeni vsebinam v angleščini kot predhodne generacije, saj so po odzivih nekaterih učiteljev imeli tako pri pouku kot tudi doma za nalogo večje število video- in avdioposnetkov, pa tudi pri drugih predmetih so nekatere vsebine poslušali/gledali v angleščini, saj določenih vsebin v slovenščini primanjkuje.

Tako kot predhodnja leta smo tudi tokrat vključili nalogo preverjanja prepoznavanja besedišča, ki zahteva povezovanje slik in besed, da bi tako zagotovili preverjanje minimalnih standardov znanja, vključili smo naloge različnih taksonomskih ravni, ki pa se morajo interpretirati v povezavi z znanjem besedišča učencev.

Zanesljivost preizkusa je enaka kot pri NPZ izpred dveh let (0,95). Vsa leta, odkar poteka preizkus znanja iz angleščine ob koncu 6. razreda, je zanesljivost preizkusa vedno zelo visoka (nad 0,9). Takšen rezultat nakazuje, da so vse naloge preverjale isti konstrukt, to je tujejezikovno zmožnost, in lahko tako s precejšnjo verjetnostjo ugotovimo, da je preizkus glede notranje konsistentnosti veljaven, da torej preverja znanje in zmožnosti angleščine, in ne kakšnega drugega znanja oziroma zmožnosti. Zaradi nepreverjanja govorne zmožnosti pa je znižana vsebinska veljavnost tudi v tem letu, kar moramo pri interpretaciji rezultatov še posebej upoštevati.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.4.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 6. razred

Z rezultatom smo, glede na porazdelitve in primerjave dosežkov učencev in učenk, lahko izredno zadovoljni, tako tudi med epidemijo nismo opazili večjih razlik. PK TJA se ves čas trudi, da izbira teme, ki so splošne in zanimive tako za fante kot za dekleta, prav tako lahko domnevamo, da je angleščina predmetno področje, ki tudi v šoli ne daje prednosti oziroma ne postavlja določen spol populacije v depriviligiran položaj.

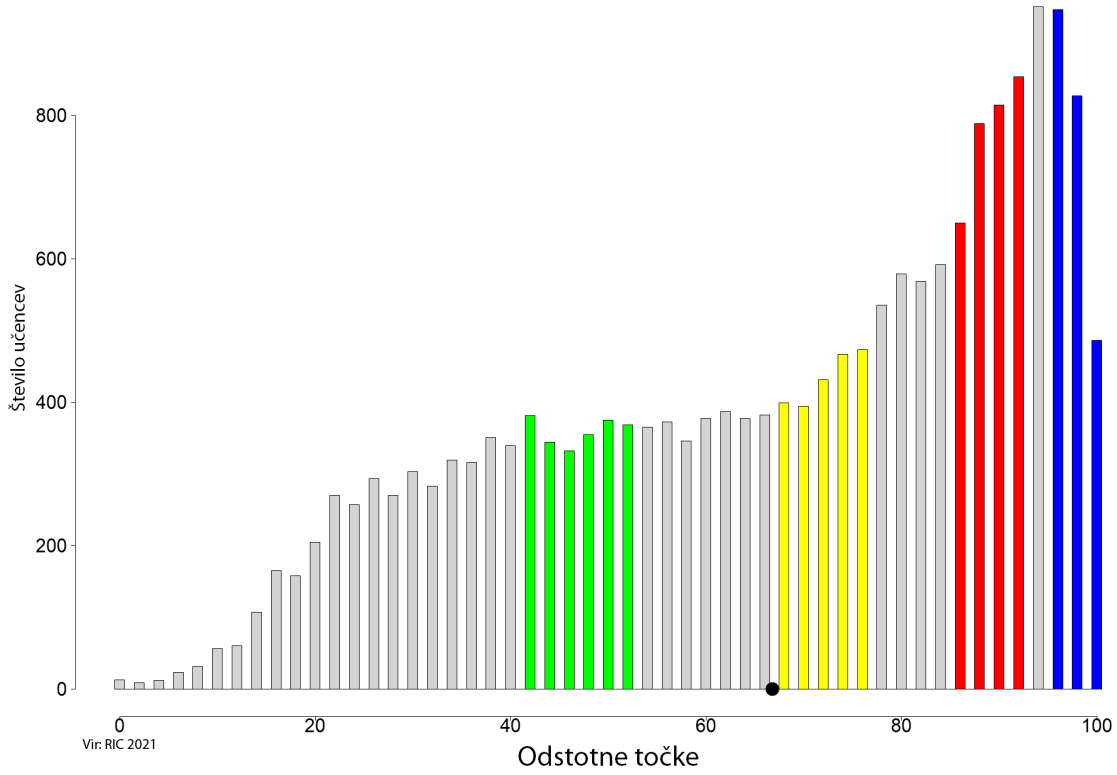
Preglednica 4.2.4.1.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 6. razred

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Osrednjeslovenska regija	69,24	24,35	5.541	103
Podravska regija	68,15	25,17	2.818	85
Pomurska regija	67,68	26,23	556	21
Obalno-Kraška regija	67,45	25,04	1.103	27
Gorenjska regija	67,38	24,04	2.067	35
Zasavska regija	66,57	23,92	501	13
Koroška regija	65,31	26,12	690	22
Savinjska regija	65,16	25,03	2.416	58
Primorsko-Notranjska regija	64,11	25,17	468	16
Goriška regija	63,88	24,79	1.168	28
Jugovzhodna Slovenija	63,13	26,26	1.366	36
Posavska regija	60,62	25,83	663	24

Iz razporeditve dosežkov po regijah opažamo, da je, kot že nekaj zadnjih let, na prvem mestu Osrednjeslovenska regija (69,24), tako kot v preteklosti ji tesno sledijo Podravska (68,15), Pomurska (67,68), Obalno-Kraška (67,45) in Gorenjska regija (67,38). Vrstni red najbolj uspešnih regij je popolnoma enak, kot je bil pri zadnjem izvajanju NPZ iz angleščine (2018/19). Razlika med prvo- in zadnjeuvrščeno regijo znaša 8,62, kar je 2,13 točke zmanjšana razlika od leta 2018/19 (10,75). Zaradi neobstoječih empiričnih podatkov ne moremo pojasniti dejavnikov, ki vplivajo na razlike v dosežkih pri angleščini med regijami. Že več let opozarjamo na potrebo po kvantitativno-kvalitativni raziskavi, ki bi odkrila dejavnike, ki vplivajo na višje oziroma nižje dosežke učencev.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.4.1.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 6. razred

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov* (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo spodnje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *KIDS WHO CARE*

Opis naloge: Naloga izbirnega tipa z enim možnim odgovorom je preverjala razumevanje besedila o treh otrocih, ki so pripovedovali o svojem prostem času. Učenci so morali pred poslušanjem najprej prebrati trditve, ki so se nanašale na posamezne otroke, in nato s kljukico označiti, katera trditev v razpredelnici drži za posameznega otroka. Učenci so morali izluščiti glavne poudarke besedila oz. prepoznati pomembna dejstva in podatke v besedilu.

V zeleno območje se je uvrstila 1. testna postavka, pri kateri so učenci uspešno prepoznali in izluščili informacijo, ki preverja, kdo od naštetih otrok zasluži denar z glasbo. Pri tem so se opirali na *sing songs*, ki je pogosto besedišče na tej stopnji in je posledično laže razumljivo.

2. naloga: *AUSTRALIA – THE LAND DOWN UNDER*

Opis naloge: Naloga izbirnega tipa z enim možnim odgovorom je preverjala razumevanje krajših besedil o Avstraliji. Učenci so morali izbrati sliko, ki je najbolj ustrezala vsebini posameznega opisa, in obkrožiti črko pred izbrano sliko. Učenci so morali izluščiti glavne poudarke besedila oz. prepoznati pomembna dejstva in podatke v besedilu. Hkrati so ustvarjali relevantne povezave med vnosnim besedilom in vidnim gradivom.

V zeleno območje so se uvrstile 2., 3., 5. in 6. testna postavka.

Učenci, ki so 2. postavko pravilno rešili, so razumeli, da Avstralci preživljajo prosti čas na plaži, se kopajo, surfajo in imajo piknik. Za njihovo varnost skrbijo reševalci, ki jih opazujejo.

Pri 3. postavki so morali učenci razumeti, da je arhitekt dobil navdih za zasnovo stavbe, medtem ko je jedel sadje.

5. postavko so uspešno rešili tisti učenci, ki so razumeli, da se učenci šolajo na daljavo in da pri tem računalnika ne uporabljajo za gledanje filmov in športa.

6. postavka je preverjala razumevanje, kako si prvotni prebivalci Avstralije pripravljajo hrano. Ob tem so razumeli nikalnico *don't go to a restaurant,* kot tudi da jedo na prostem. V pomoč sta jim bili ključni besedi *outdoors* in *outside*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *RAMBO RHINO* (SIDRNA NALOGA, angl. anchor task[18])

Opis naloge: Naloga, ki je preverjala bralno razumevanje, je bila izbirnega tipa – učenci so morali med tremi ponujenimi možnostmi izbrati ustrezni odgovor. V besedilu o nosorogu so morali poiskati določene informacije. To je bila sidrna naloga, ki je bila vključena v NPZ l. 2010.

V zeleno območje sodijo 1., 2. in 3. testna postavka.

1. postavko so uspešno rešili tisti učenci, ki so v vnosnem besedilu razumeli poved *A rhino […] has horns on its nose*. Pri tem jim je morda bila v pomoč tudi slika. Pri 2. postavki so učenci z razumevanjem ključnih besed *five months old* in *starting to grow my front horn* lahko pravilno odgovorili na vprašanje, kdaj se pokažejo rogovi pri nosorogu. Učenci, ki so pravilno rešili 3. postavko, so razumeli pomen povedi *My mom watches out for danger if a hungry lion […] wants to attack me.*, torej da je lev tisti, ki napada mlade nosoroge.

Vse tri postavke so se tudi na NPZ leta 2010 uvrstile v zeleno območje, kar nakazuje, da sta generaciji, vsaj kar se tiče reševanja zgornjih postavk, zelo primerljivi.

C) BESEDIŠČE

Naloga 2. A: *ANNA'S BIRTHDAY*

Opis naloge: Naloga zahteva prepoznavanje besed na sliki, ki je prikazovala praznovanje Aninega rojstnega dne. Besede v naboru so poimenovale različna dejanja. Učenci so morali v razpredelnico vpisati črko, s katero je bila izbrana beseda označena. Tri besede so imele vlogo distraktorjev.

Od šestih postavk so se štiri uvrstile v zeleno območje: 2., 3., 4. in 5. testna postavka.

Pri 2. postavki so učenci morali prepoznati besedo za ploskanje, pri 3. za razmišljanje, pri 4. za petje in pri 5. postavki za jok. Ker je šlo za pogosto rabljeno besedišče, ki je učencem blizu, saj je že od začetka učenja angleščine večkrat obravnavano, so učenci v veliki večini uspešno reševali te postavke.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo med polovicama dosežkov. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo med polovicama dosežkov, so uspešno rešili te naloge in postavke:

[18] Sidrna naloga: identična naloga kot v enem izmed preteklih NPZ, s katero smo želeli doseči večjo primerljivost dosežkov učencev različnih generacij.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *KIDS WHO CARE*

Od šestih postavk se je v rumeno območje uvrstilo pet postavk: 2., 3., 4., 5. in 6.

Učenci, ki so pravilno rešili 2. postavko, so morali razumeti del vnosnega besedila *I collect old books … for the kids who can't afford to buy them*. Poiskati so morali pomensko sorodno zvezo med *they don't have to pay for them* in rešitvijo *gives things for free*.

Učenci, ki so pravilno rešili 3. postavko, so morali prepoznati pomembne podatke v vnosnem besedilu (*play Monopoly, Bingo, cards, chess*) in v iztočnici poiskati nadpomenko *play games*.

Učenci, ki so pravilno rešili 4. postavko, so morali v vnosnem besedilu prepoznati pomembne podatke (*I use honey when I make cakes or special lemonade*) in jih povezati z nadpomenko oz. s trditvijo *prepares food* v razpredelnici. Pri reševanju te postavke je učencem bilo v pomoč verjetno dejstvo, da je hrana omenjena samo v tretjem oz. zadnjem delu vnosnega besedila.

Učenci, ki so pravilno rešili 5. postavko, so v vnosnem besedilu prepoznali podatek *paint pretty pictures* in to povezali s trditvijo v razpredelnici *spends time painting*. Predvidevamo lahko, da so si učenci verjetno pomagali tudi z besedno zvezo *using a lot of colours*. Učencev tudi ni zavedla poved v tretjem delu vnosnega besedila, ki prav tako govori o barvah in barvanju/slikanju (*I buy paints for my grandpa so that he can paint his beehives*).

Učenci, ki so pravilno rešili 6. postavko, so morali v vnosnem besedilu prepoznati podatek (*I sometimes find sea birds or turtles that need help. I take them to an animal hospital*) in ga povezati s trditvijo v razpredelnici *helps sick animals*. Pri tem sta jim reševanje verjetno olajšali besedi *help* in *animal*, ki sta se pojavili tako v vnosnem besedilu kot tudi v postavki. Predvidevamo, da teh učencev ni zavedel tretji del vnosnega besedila, v katerem so prav tako omenjene živali (*bees; songs are about animals*).

2. naloga: *AUSTRALIA – THE LAND DOWN UNDER*

V rumeno območje sodi 1. testna postavka.

Učenci, ki so pravilno rešili 1. postavko, so morali vnosno besedilo pravilno povzeti in se odločiti za ustrezno sliko (prihod novih ljudi v Avstralijo). Ustvariti so morali pravilno povezavo med slišanim besedilom in sliko (*ship, boat, black and white clothes, kangaroos*). Predvidevamo lahko, da na ravni vidnega gradiva te učence nista zavedla distraktorja ovce na prvi sliki (*sheep* : *ship*) in kenguruja na tretji.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *RAMBO RHINO (*SIDRNA NALOGA, angl. anchor task*)*

V rumeno območje so se uvrstile 4., 5. in 6. testna postavka.

Učenci, ki so pravilno rešili 4. postavko, so morali iz besedila razbrati in razumeti posredno izraženo podrobnost o tem, kdaj mladič zapusti mamo (*My mom is teaching me all I need to know to survive until I am three. Then I can go off on my own*). Rešitve ni bilo mogoče preprosto prepisati iz besedila, temveč je postavka zahtevala ob poznavanju besedišča tudi zmožnost povezovanja in sklepanja.

Učenci, ki so pravilno rešili 5. postavko, so morali v besedilu razumeti neposredno izraženo podrobnost (*both white and black rhinos are grey*). Predvidevamo lahko, da so učenci uspešno rešili to postavko, kljub temu da se v besedni zvezi *white rhino* pojavi beseda *white*, ki jih ni zavedla.

Učenci, ki so pravilno rešili 6. postavko, so morali v besedilu razumeti več povedi (*But it is because I have bad eyes. I can't tell a tree from a person until I'm very near. So, to be safe, I attack*). Nato so poiskali rešitev A *can't see well,* ki je pomensko sorodna stavkoma *I have bad eyes* in *can't tell a tree from a person.*

Te postavke so del sidrne naloge (NPZ l. 2010) in tudi letos so se uvrstile v rumeno področje.

2. naloga: *ICE HOCKEY*

Opis naloge: Učenci so morali prebrati besedilo o hokeju in posamezne dele povedi v besedilu dopolniti s pomočjo nabora. Trije deli besedila so bili odveč in so delovali kot distraktorji.

Gre za nalogo dopolnjevanja z naborom, pri kateri so morali učenci izmed ponujenih delov povedi poiskati ustreznega, s katerim so zaključili posamezno poved. Za uspešno reševanje naloge so morali razumeti širše besedilo, da so lahko ustrezno dopolnili vrzeli z danimi možnostmi. Naloga je preverjala predvsem, ali so učenci prepoznali povezanost znotraj povedi in med njimi (kohezija).

V rumeno območje sodijo 1., 4. in 5. testna postavka.

Učenci, ki so pravilno rešili 1. postavko, so morali iz besedila izluščiti podatek, kje vse se igra hokej. To so nakazovala imena držav *Canada, the United States, Russia*. Učenci so morali ugotoviti, da so to države (*countries*) in nato poiskati postavko, ki je smiselno zaključila poved oz. odstavek – *many other countries*. Predvidevamo lahko, da je k uspešnemu reševanju pripomoglo tudi dejstvo, da se je samo ena postavka iz nabora nanašala na kraj oz. prostor v kakršnemkoli pomenu.

4. postavka je bila del odstavka, ki opisuje *puck* (plošček za igranje hokeja na ledu) in njegove lastnosti. V nadaljevanju so učenci, ki so postavko rešili pravilno, morali iz sobesedila razbrati, da gre za posebne vrste plošček, ki je laže viden na televiziji, ker se sveti. V pomoč sta jim bila pridevnika *new* in *super*, ki nakazujeta, da gre za posebne vrste plošček, in pa beseda *shines*. Če so učenci znali povzeti besedilo in ga povezati še s pridevnikom *easier* in glagolom *see*, so nalogo pravilno rešili.

Učenci so pravilno rešili 5. postavko, če so znali povzeti glavno misel odstavka, ki se nanaša na neprimerno obnašanje na igrišču. Za uspešno reševanje sta jim bili v pomoč besedni zvezi *go off the ice* in *five minutes* v izhodiščnem besedilu, ki so ju morali povezati s *start to fight* v postavki.

C) BESEDIŠČE

1. naloga: *SPRING WEATHER WATCH* (SIDRNA NALOGA, angl. anchor task)

Opis naloge: Učenci so prebrali besedilo o opazovanju pomladanskega vremena in ga dopolnili z besedami iz nabora. Tri besede so bile odveč. Naloga je preverjala poznavanje in rabo besedišča v sobesedilu. To je bila sidrna naloga, ki je bila vključena v NPZ leta 2018.

Od petih testnih postavk so se štiri uvrstile v rumeno območje: 1., 2., 4. in 5.

1. testna postavka je preverjala poznavanje besede *see* v sobesedilu. Učenci so morali prebrati uvodni odstavek in razumeti, da gre za navodila, kako voditi dnevnik o vremenu in vremenskih spremembah. Iz nadaljevanja besedila so morali ugotoviti, da gre za opazovanje, in s tem povezati glagol *see*. Iz nabora besed so izbrali pravilno rešitev in izločili distraktor *look*.

2. testna postavka je preverjala poznavanje besede *garden*. Učenci, ki so razumeli povezavo besed *balcony* in/ali besedo *outside*, so to postavko pravilno rešili. V naboru besed je bila tudi beseda *basement*, ki se je poleg pravilne rešitve še edina nanašala na prostor, vendar so morali učenci iz sobesedila ugotoviti, da je mišljen prostor zunaj stavbe.

Da so učenci uspešno rešili 4. testno postavko, so morali natančno prebrati in razumeti del besedila, da za zbiranje deževnice (*a special rain collector*) potrebujejo prazno plastenko (*plastic bottle*), pri čemer so izločili distraktor *full*.

Testna postavka 5 je preverjala poznavanje besede *look* v sobesedilu. Učenci so morali razumeti, da na koncu pogledamo v zapiske in ugotovimo, kateri je najtoplejši dan. Iz nabora besed so izbirali med pravilno rešitvijo in izločili distraktor *see*. Predvidevamo, da učenci v tem območju niso imeli težav pri ločevanju pomena besed *see* in *look*.

Naloga 2. A: *ANNA'S BIRTHDAY PARTY*

V rumeno območje se je uvrstila 6. testna postavka.

Učenci so morali povezati besedo *barking* s psom, ki laja. V pomoč so jim lahko bile besede *woof, woof* na sliki, ki jih učenci spoznajo in povezujejo z oglašanjem psa že pri zgodnjem učenju angleškega jezika.

Naloga 2. B: *ANNA'S BIRTHDAY PARTY*

V rumeno območje so se uvrstile tri testne postavke: 1., 2. in 4.

Pri 1. testni postavki so morali učenci razbrati iz sobesedila, da se manjkajoča vrzel nanaša na besedo, ki opisuje torto in ustreza pridevniku *chocolate*, ki stoji pred vrzeljo. V pomoč pri reševanju jim je bilo besedilo v nadaljevanju, ki opisuje enajst svečk za vsako leto, ki ga Anna praznuje.

Postavka 2 je preverjala poznavanje besede *year*. Za uspešno reševanje so učenci morali povezati predhodno besedilo *eleven candles on it*. Dodatno jim je bilo lahko v pomoč besedilo za postavko *…of her life*.

Priklic in povezovanje besede *piano* z besedo *play* v sobesedilu sta bila ključna za uspešno reševanje postavke 4. Učencem je bila v pomoč še beseda *music*, ki so jo lahko povezali z igranjem glasbenega instrumenta.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo zgornje četrtine dosežkov, so uspešno rešili te naloge in postavke:

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *ICE HOCKEY*

Od šestih postavk so se v rdeče območje uvrstile: 2., 3. in 6. testna postavka.

Učenci, ki so ustrezno rešili 2. testno postavko, so morali razumeti glavno misel v sobesedilu. Del besedila … *do not often win* … so povezali z dejstvom, da klub sicer pridno trenira, vendar niso prvaki. Pri 3. testni postavki je bil del manjkajočega besedila v trpniku (*made of wood*) in zato za učence težji. Učenci, ki so uspešno rešili testno postavko 6, so razumeli sobesedilo in razbrali, da gre za opis osebe, igralca hokeja.

C) BESEDIŠČE

1. naloga: *SPRING WEATHER WATCH (*SIDRNA NALOGA, angl. anchor task*)*

V rdeče območje se je uvrstila 3. testna postavka.

Učenci, ki so uspešno rešili to testno postavko, so morali razumeti sobesedilo in v vrzel vstaviti besedo *twice*, ki se nanaša na del besedila, ki sledi, … *at 8 o'clock in the morning and 6 o'clock in the afternoon*.

Ta postavka je del sidrne naloge (NPZ l. 2018) in se je tudi letos uvrstila v rdeče območje.

Naloga 2. A: *ANNA'S BIRTHDAY PARTY*

V rdeče območje se je uvrstila 1. testna postavka.

Učenci, ki so uspešno rešili to testno postavko, poznajo pomen besed *carrying*.

Naloga 2. B: *ANNA'S BIRTHDAY PARTY*

V rdeče območje spadata 3. in 5. testna postavka.

Učenci, ki so postavki ustrezno rešili, so razumeli sobesedilo in pravilno zapisali besedi *baby/babe* oziroma *want(s)*. Hkrati jih ni zavedla beseda *wish* v predhodni povedi. V obeh primerih gre za sestavljene povedi, zato lahko sklepamo, da reševanje od učencev zahteva tudi pozorno branje in sklepanje iz sobesedila.

D) PISNO SPOROČANJE

Opis naloge: Pri nalogi pisnega sporočanja so morali učenci napisati zgodbo o dečku Billyju, ki je čez dan čisto običajen fant, ponoči pa se mu dogajajo nenavadne stvari. Naloga je bila oblikovana tako, da so učenci zapisali besedilo ob slikovnih iztočnicah. Pri vsaki iztočnici je bilo nekaj začetnih besed že danih.

V rdeče območje sta se uvrstila dva kriterija (vsebina, besedišče in pravopis).

Pri vsebini so učenci, ki so uspešno rešili to nalogo, opisali dnevno rutino dečka Billyja, pri zadnji, 5. iztočnici/sliki pa so morali uporabiti svojo domišljijo. Pri kriteriju besedišče in pravopis so morali uporabiti raznoliko besedišče, napake so bile dopuščene le izjemoma.

MODRO OBMOČJE

Modro območje označuje učence, katerih skupni dosežki so v *zgornji desetini dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini so v zgornji desetini, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *AUSTRALIA – THE LAND DOWN UNDER*

V to območje se je uvrstila 4. postavka.

Za uspešno reševanje so učenci razumeli glavno misel 4. vnosnega besedila, ki je govorilo o športu. Športne aktivnosti so bile prikazane na vseh treh slikah (postavkah). Ugotoviti so morali, da gre za testiranje otrok pri športu in ne zgolj za izvajanje določene športne aktivnosti.

D) PISNO SPOROČANJE

V modro območje se je uvrstil kriterij slovnica.

Učenci, ki so zadostili temu kriteriju, so uporabili širok nabor ustreznih slovničnih struktur, ki so jih pravilno in ustrezno rabili.

SKLEP

Glede na porazdelitve dosežkov lahko sklepamo, da učenci z nižjimi dosežki najbolje obvladajo slušno razumevanje neznanih angleških besedil, ki so primerni njihovi stopnji. Besedilo je bilo posredovano tako, da so govorci jasno in razločno izgovarjali besede, prav tako je bila hitrost izgovarjave počasnejša od tega, kar bi pričakovali od govorcev v podobni situaciji. Sledi naloga povezovanja besed s sliko, kjer smo preverjali poznavanje besedišča zunaj sobesedila, kar pomeni, da učencem ni bilo treba razumeti vnosnega bralnega besedila in umeščati oz. prepoznavati besed glede na besedilo pred in po vrzeli. Takšna naloga je seveda bistveno lažja kot naloga, ki preverja besedišče v sobesedilu. Tudi tukaj so se učenci z nižjimi dosežki izkazali in rešili skorajda vse postavke pravilno. Pri branju so se tri postavke uvrstile v zeleno območje, šest v rumeno in tri v rdeče, kar kaže na to, da je bralno razumevanje za te učence že večji zalogaj. Postavke, kjer so bili najuspešnejši, so preverjale poznavanje števil, mesto, kjer je določen organ nosoroga, in vrsto živali, ki hoče napasti nosorogove mladiče. Vprašanja so bila na konkretni ravni, saj vprašalnice *where, when* in *which animal* sprašujejo po konkretnih odgovorih. Pri nalogah preverjanja besedišča v sobesedilu imajo veliko več težav, saj so se postavke pri teh nalogah uvrstile v rumeno in rdeče območje, nobena pa ni bila uvrščena v zeleno območje.

Najuspešnejši učenci (učenci, katerih skupni dosežki so v zgornji desetini dosežkov) se od učencev z nižjimi dosežki razlikujejo po tem, da so pri pisnem sestavku znali pravilno in ustrezno uporabiti širok nabor slovničnih struktur, predvidenih za to raven.

Naloge so načrtno notranje diferencirane in praviloma zajemajo postavke, ki padejo v različna območja. Večina od 43 postavk v preizkusu spada v rumeno območje (20), dvanajst postavk je v zelenem, devet v rdečem in dve v modrem območju. V desno pomaknjena razporeditev dosežkov kaže na to, da je preizkus, ki je vezan na standarde v učnem načrtu, še vedno premalo občutljiv za učence z najboljšimi dosežki, kar bi morali upoštevati tudi oblikovalci učnega načrta za angleščino za osnovno šolo.

Dve nalogi sta bili v tokratnem preizkusu uporabljeni iz prejšnjih nacionalnih preizkusov. Ena je preverjala bralno zmožnost, druga pa poznavanje in rabo besedišča v sobesedilu. Bralna naloga je bila izbirnega tipa s tremi možnimi odgovori, naloga preverjanja besedišča v sobesedilu je bila naloga povezovanja z danim naborom besed. Skupaj je tako preizkus vključeval enajst sidrnih testnih postavk. Pri teh nalogah smo lahko primerjali dosežke letošnje generacije z generacijama iz let 2009/10 in 2017/18. Ugotovitve kažejo, da je generacija 2020/21, ki je precejšen del pouka imela na daljavo, približno enako uspešna kot predhodni generaciji, pri eni postavki celo uspešnejša.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.4.1.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 6. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*KIDS WHO CARE*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	prosti čas (umetnost, zabava, branje, glasba, film, šport, interesne dejavnosti, počitnice)	– izlušči glavno misel besedila, – prepozna pomembna dejstva oz. podatke v besedilih;	1	1	zeleno	0,82	0,56
								2	1	rumeno	0,67	0,49
								3	1	rumeno	0,74	0,50
								4	1	rumeno	0,69	0,50
								5	1	rumeno	0,63	0,51
								6	1	rumeno	0,71	0,53
A	2	slušno razumevanje	*AUSTRALIA – THE LAND DOWN UNDER*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	država, kraj, prebivalci, potovanja, promet	– izlušči glavno misel besedila, – prepozna pomembna dejstva oz. podatke v besedilih, – ustvarja relevantne povezave med slišanim besedilom;	1	1	rumeno	0,75	0,48
								2	1	zeleno	0,94	0,20
								3	1	zeleno	0,87	0,38
								4	1	modro	0,47	0,25
								5	1	zeleno	0,80	0,47
								6	1	zeleno	0,80	0,47
B	1	bralno razumevanje	*RAMBO RHINO* (sidrna naloga)	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	narava (živali, rastline, letni časi, vreme, ekologija)	– prepozna glavne misli (temo) besedila, – razume dobesedno/ neposredno izražene ključne podrobnosti v besedilu, – razume pomen besed oz. besednih zvez iz sobesedila;	1	1	zeleno	0,85	0,27
								2	1	zeleno	0,87	0,45
								3	1	zeleno	0,88	0,43
								4	1	rumeno	0,78	0,49
								5	1	rumeno	0,73	0,47
								6	1	rumeno	0,73	0,57
B	2	bralno razumevanje	*ICE HOCKEY*	dopolnjevanje z naborom	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	prosti čas (umetnost, zabava, branje, glasba, film, šport, interesne dejavnosti, počitnice)	– prepozna glavne misli (temo) besedila, – razume dobesedno/ neposredno izražene ključne podrobnosti v besedilu, – razume pomen besed oz. besednih zvez iz sobesedila, – ustvarja relevantne povezave med besednim in vidnim gradivom;	1	1	rumeno	0,74	0,68
								2	1	rdeče	0,44	0,57
								3	1	rdeče	0,55	0,68
								4	1	rumeno	0,63	0,67
								5	1	rumeno	0,61	0,62
								6	1	rdeče	0,58	0,67

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	besedišče	*SPRING WEATHER WATCH* (sidrna naloga)	dopolnjevanje z naborom	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	narava (živali, rastline, letni časi, vreme, ekologija)	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila, – prepozna in uporabi ponavljajoče se, preprosto in pogosto rabljeno besedišče;	1	1	rumeno	0,74	0,59
								2	1	rumeno	0,71	0,58
								3	1	rdeče	0,50	0,59
								4	1	rumeno	0,67	0,60
								5	1	rumeno	0,61	0,69
C	2. A	besedišče	*ANNA'S BIRTHDAY*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	brez besedila	prazniki, navade in običaji	– ustvarja relevantne povezave med besednim in vidnim gradivom;	1	1	rdeče	0,58	0,62
								2	1	zeleno	0,90	0,43
								3	1	zeleno	0,80	0,61
								4	1	zeleno	0,93	0,37
								5	1	zeleno	0,83	0,53
								6	1	rumeno	0,63	0,60
	2. B			dopolnjevanje brez nabora	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki		– prepozna in uporabi ponavljajoče se, preprosto in pogosto rabljeno besedišče, – razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila, – ustrezno zapisuje znane	1	1	rumeno	0,76	0,61
								2	1	rumeno	0,72	0,59
								3	1	rdeče	0,56	0,63
								4	1	rumeno	0,71	0,59
								5	1	rdeče	0,41	0,61
D		pisno sporočanje	*SUPER BILLY*	krajši pisni sestavek	umetnostna besedila: pripovedi, zgodbe, fotozgodbe, pravljice, legende, basni, šale, anekdote	videz, telo, značaj, čustva, izkušnje, želje, načrti; vsakdanje življenje (hrana, pijača, oblačila, nakupovanje, rutine); šola, izobraževanje, poklici, storitve; prosti čas (umetnost, zabava, branje, glasba, film, šport, interesne dejavnosti, počitnice); domišljijski svet	– piše vódena kratka in preprosta besedila o znanih temah s konkretno vsebino, – piše enostavčne in večstavčne povedi, – ustrezno zapisuje črke angleške abecede in besede, – dokaj ustrezno uporablja končna ločila, – brez večjih pomanjkljivosti uporablja osnovne standardne oblike preprostih besedil, – besedila vsebujejo ponavljajoče se, preprosto in pogosto rabljeno besedišče, preproste slovnične strukture, preprosta in pogosta vezniška sredstva (npr. *and*, *but*, *or*) in druga osnovna sredstva medpovednega povezovanja (npr. zaimke).	Vsebina	4	rdeče	0,57	0,76
								Besed.	3	rdeče	0,50	0,76
								Slovnica	3	modro	0,41	0,76

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Preizkus znanja iz angleščine v 6. razredu je preverjal tri jezikovne zmožnosti: slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje ter tujezikovno znanje, to je poznavanje in rabo besedišča, v sobesedilu in zunaj njega, torej povsem isto znanje in zmožnosti kot predhodna leta. Govorne zmožnosti preizkus ni preverjal.

Rezultati kažejo, da so učenci dosegli najvišje rezultate pri preverjanju slušnega razumevanja (IT = 0, 74), nato sledi bralno razumevanje (IT = 70), zatem preverjanja besedišča zunaj sobesedila in v njem (IT = 69) ter nazadnje preverjanje pisnega sporočanja (IT = 0,50). Prvič po več letih izvajanja NPZ iz angleščine se je slušno razumevanje uvrstilo pred vse druge zmožnosti, celo pred pisno preverjanje besedišča. To bi sicer naj bilo pričakovano, saj poteka učenje/usvajanje (tujih) jezikov na zgodnji stopnji najprej na področju poslušanja in slušnega razumevanja, vendar temu ni bilo tako. Vsa leta je zato PK za angleščino poudarjala, da je vsem učencem potrebno zagotoviti ustrezno velik in razumljiv slušni vnos tako pri pouku kot tudi v domačem okolju. Razloga za višje rezultate pri slušnem razumevanju ne moremo objektivno poiskati, saj med testne naloge slušnega razumevanja nismo uvrstili sidrnih nalog, pa tudi če bi jih, ne bi vedeli, kakšen je vpliv predhodnega (ne)reševanja. Lahko pa sklepamo, da je bil morda eden od dejavnikov višjega uspeha povečana izpostavljenost slušnim besedilom zaradi pouka na daljavo. Morda je ravno pouk na daljavo pod skrbnim vodenjem učiteljev to izpostavljenost povečal in zato učencem bolje razvil slušno zmožnost. To velja ohranjati tudi med običajnim poukom v šoli.

Rezultati pri nalogah bralnega razumevanja so višji od tistih, ki smo jih beležili v letih 2016/17 in 2017/18, ko so indeksi težavnosti znašali od 0,50 do 0,55. Je pa pomembno poudariti, da se povprečni rezultati med obema nalogama nepričakovano visoko razlikujejo. Indeks težavnosti sidrne naloge znaša 0,81, medtem ko je indeks druge naloge 0,59, razlika je torej 22 odstotnih točk. Sidrna naloga je bila naloga izbirnega tipa (3 izbire), druga naloga pa vstavljanja določenih delov besedila v vrzeli s tremi distraktorji. Do tako velike razlike je lahko prišlo zaradi tipa naloge, težavnosti besedila, hkrati pa tudi zaradi tega, ker so morda nekateri učenci sidrno nalogo že predhodno reševali. Če primerjamo rezultate sidrne naloge med generacijama iz leta 2010 in 2021 lahko ugotovimo, da se razlike indeksov težavnosti pri posameznih postavkah gibljejo od -0,04 do 0,10. Velikost učinka posameznih razlik med testnimi postavkami je v povprečju majhna (Cohen d = 0,17), pri treh postavkah celo zanemarljiva. Samo pri eni testni postavki so bili rezultati učencev letošnje generacije nižji od rezultatov generacije iz leta 2010, vendar znaša razlika zgolj 0,04 odstotne točke. Pri vseh ostalih petih testnih postavkah so bili učenci letošnje generacije bolj uspešni kot tisti iz leta 2010, vendar naj še enkrat poudarimo, da so razlike izredno majhne.

Znanje in rabo besedišča smo, kot že nekaj let nazaj, preverjali s tremi nalogami oz. z dvema nalogama, kjer je bila 2. naloga razdeljena na dva dela. Pri 1. nalogi so učenci morali vstaviti ustrezno besedo iz nabora, ki je ustrezala vrzeli v povezanem besedilu. Pri tem so bile tri besede odveč in so delovale kot distraktorji. Besed ni bilo treba prepisovati v vrzeli, ampak je učenec zapisal ustrezno črko, ki je označevala besedo, kar je preprečilo hkratno preverjanje pravopisa. To je bila hkrati tudi sidrna naloga, ki so jo učenci reševali v sklopu NPZ iz leta 2018. Če primerjamo rezultate sidrne naloge med generacijami iz let 2018 in 2021, lahko ugotovimo, da se razlike indeksov težavnosti pri posameznih postavkah gibljejo od -0,02 do 0,08. Velikost učinka posameznih testnih postavk in tudi naloge v celoti je zanemarljiva (Cohen d = 0,03). Samo pri eni testni postavki so bili rezultati učencev letošnje generacije nižji od rezultatov generacije iz leta 2018, vendar znaša razlika zgolj 0,02 odstotne točke. Pri vseh ostalih štirih testnih postavkah so bili učenci letošnje generacije uspešnejši kot tisti iz leta 2010, vendar naj še enkrat poudarimo, da so razlike izredno majhne.

Naloga 2A, kjer so morali učenci povezati besede in iztočnice na sliki, je znašal IT 0,78, kar se približuje rezultatom iz preteklih let, ko je IT znašal med 0,75 in 0,79. Tudi tokrat se je naloga dopolnjevanja besedila brez nabora in hkratnega preverjanja pravopisa izkazala za najzahtevnejšo pri preverjanju znanja in rabe besedišča. (IT je 0,41 in je popolnoma enak kot v lanskem preizkusu pri istem tipu nalog.)

Rezultat pri pisni zmožnosti je višji za povprečno 10 točk, česar trenutno ne moremo razložiti, saj ni na razpolago relevatnih raziskav o tem, koliko in kako so učenci vadili pisno zmožnost v angleščini, ko je pouk potekal na daljavo.

Pri vseh jezikovnih zmožnostih (poslušanju, branju in pisanju) kot tudi pri rabi jezika znašajo indeksi diskriminativnosti nalog od 0,66 do 0,82 in so še višji od tistih izpred dveh oz. treh let (0,56 do 0,84), kar je izredno pozitiven rezultat. Lahko zaključimo, da so naloge kot celote dobro ločevale med bolj in manj uspešnimi učenci. S podrobnejšo analizo lahko ugotovimo, da je pri treh (od 43) testnih postavkah indeks diskriminativnosti znašal od 0,20, do 0,30, kar bi lahko označili kot nezadovoljiv rezultat, saj te postavke niso najbolje ločevale med bolj in manj uspešnimi učenci pri angleščini.

Sledi podrobna razlaga rezultatov posameznih testnih postavk pri določeni jezikovni zmožnosti oziroma znanju. Učenci so v povprečju dosegli za šest odstotnih točk višji rezultat pri 2. slušni nalogi (IT = 0,77), ki je bila naloga izbirnega tipa, kakor pri 1. nalogi povezovanja z enim pravilnim odgovorom (IT = 0,71).

Najbolje rešena postavka pri slušnem razumevanju pri obeh nalogah je bila druga postavka 2. naloge (IT = 94), v zadnjih letih se je IT najvišje postavke gibal od 0,70 do 0,73. Učenci so morali razumeti slikovni vnos in ga povezati

s slušnim vnosom ... *They spend most of their free time on the beach ... They go to the beach to meet friends, swim or wurf. Many Australians have a barbecue on the beach but not lifeguards.* .... Razumeti so morali, da Avstralci največ časa preživijo na plaži in ne na bazenu, da se srečajo s prijatelji na plaži, da plavajo, da pa reševalci na plaži nikakor ne morejo imeti piknika, saj morajo čuvati obiskovalce. Kot je videti iz rezultata, so skorajda vsi učenci razumeli glavno misel vnosnega besedila, kar pomeni, da lahko to postavko uvrstimo med minimalne standarde, ki jih morajo učenci doseči ob koncu drugega obdobja osnovne šole pri angleščini. Med najtežje rešljive postavke se je uvrstila četrta postavka2. naloge (IT = 0,47), kjer so morali učenci ugotoviti glavno misel besedila. Na razpolago so bile tri slike. Ena je prikazovala, kako učenci začnejo s tekom na začetni črti in ob njih je oseba, ki jim bo merila čas. Torej gre za testiranje njihovih sposobnosti, kar je tudi glavna ideja vnosnega besedila. Na drugih dveh slikah so prikazani športi, ki jih v vnosnem besedilu učenci ne slišijo. Videti je, da so učenci pri tej postavki nezbrano in nenatačno poslušali in zato v 53 % izbrali napačni odgovor. Morda jih je zmotilo naštevanje športov na začetku postavke in so se na hitro, brez natančnega poslušanja do konca tega dela besedila, odločili za tretjo sliko, ki prikazuje več dejavnosti na otroškem igrišču in tudi badminton, ki pa ni omenjen v vnosnem besedilu. Ker je bil indeks diskriminativnosti pri tej testni postavki nizek (ID = 0,25) oz. nezadovoljiv, lahko sklepamo, da so imeli težave z reševanjem tudi uspešnejši učenci.

Pri bralnem razumevanju so učenci dosegli v povprečju pri obeh bralnih nalogah 77,5 %, kar je bistveno višji rezultat kakor izpred dveh oz. treh let (IT = 0,55 oz. 0,50). Gre pa za veliko razliko med 1. in 2. nalogo (22 odstotnih točk). Možne vzroke za takšno razliko smo pojasnili v zgornjem besedilu. Najbolje rešena je bila tretja postavka 1. naloge (IT = 0,88), kjer so morali učenci izbrati pravilen odgovor na vprašanje *Which animal wants to attack baby rhinos?* in odgovor je bil *lions* (levi). Oba distraktorja, to sta bila antilope in leopardi, večino učencev nista zmedla. Tudi to testno postavko lahko štejemo med minimalne standarde, ki naj bi jih dosegli vsi učenci ob koncu drugega obdobja osnovne šole pri angleščini. Najzahtevnejša postavka bralnega razumevanja je bila druga postavka 2. naloge (IT = 0,44), kjer so morali učenci vstaviti del manjkajočega besedila v ustrezno vrzel. V vrzel številka 2 so morali vstaviti besedilo ... *do not often win*... Postavka je bila verjetno zahtevnejša zaradi tega, ker je od učencev zahtevala razumevanje besedila pred in za postavko ter tudi razumevanje pomena, ki ga je na primer izražala poved protivnega priredja, na primer *They practice hard <u>but</u> are not champions.* Je pa ta postavka dobro ločevala med bolj in manj uspešnimi učenci, saj znaša indeks diskriminativnosti 0,57.

Pri nalogah rabe besedišča je bilo tudi letos učencem najlažje povezovanje slik in besed zunaj sobesedila (IT je 0,78 in se je zelo približal rezultatom izpred dveh oz. treh let – 0,75 in 0,79), sledi vstavljanje z naborom (IT = 0,65, enako kot pred dvema letoma), najtežje pa je bilo zopet, podobno kot vsa predhodna leta, vstavljanje brez nabora, kjer so morali učenci besede tudi pravilno zapisati (IT je 0,63, ki pa je precej višji od tistega pred dvema letoma, ki je znašal 0,41). Najlažja je bila četrta postavka prvega dela 2. naloge (IT je 0,93, pred dvema in tremi leti pa 0,92 oz. 0,91). Večina učencev je pravilno povezala zapis besede *singing* s sliko fanta, ki prepeva. Gre za pogosto rabljen glagol, ki ga otroci usvojijo v začetku šolanja, pojavlja pa se tudi v vsakdanjem življenju. Beseda zato sodi med minimalne standarde, ki jih morajo doseči učenci že mnogo prej. Kot najtežja pa se je izkazala peta postavka B-dela 2. naloge (IT = 0,41), kar je za 0,13 višji rezultat kot pred dvema letoma. Predvidena rešitev za četrto postavko je bila *want*, ki sodi med pogoste besede, vendar je šlo za priklic in njeno uporabo v sobesedilu.

Pri pisnem sporočanju, tako kot zadnja leta, ostaja kriterij vsebine še vedno relativno nizek (IT = 57). Izbrana tema je bila tudi tokrat del učnega načrta za angleščino za osnovno šolo (opis osebe in kaj počne čez dan). Pisna zmožnost je namreč tvorbna in zato procesna zmožnost in je brez postopnega ter strukturiranega procesnega poučevanja in nato utrjevanja (več sestavkov prek šolskega leta), ki mu sledi ustrezna povratna informacija, nikakor ne moremo razvijati in dokončno razviti.

Kot najtežja testna postavka se je pri pisnem sporočanju uvrstil kriterij slovnica (IT = 0,41), kar je sicer za 8 odstotnih točk boljši rezultat kot pred dvema letoma (IT = 0,33), kriterij vsebine je tokrat višji (IT = 0,57) od prejšnjih let (0,39; 0,41), kar pa je še vedno nizek rezultat, saj gre za sporočilno ustreznost. Pri besedišču/pravopisu so rezultati višji (IT = 0,50) kakor pred dvema oz. tremi leti (IT = 0,38; IT = 0,40). Vsi navedeni rezultati kažejo na izboljšanje pisne zmožnosti, je pa še vedno vsaj polovica učencev takšnih, ki le-te ne obvladajo dobro oz. le delno. Pisna zmožnost se razvija dolgo časa, je zahteven in dolgotrajen proces, zato so manjki že na začetku učenja tujega jezika lahko odločilni za prihodnjo kariero posameznika.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Tudi letos nam statistični rezultati kažejo, da ima nacionalni preizkus iz angleščine ob koncu drugega obdobja vse lastnosti zanesljivega instrumenta (visok indeks zanesljivosti, izredno visoki indeksi diskriminativnosti, visoko ujemanje referenčnega ocenjevanja pri odgovorih objektivnega tipa, ujemanje rezultatov pri sidrnih nalogah z rezultati nalogi iz prejšnjih let itn.). Prav tako lahko ugotovimo, da je tudi veljaven, saj glede na teorijo usvajanja (tujih) jezikov in strukturo konstrukta sporazumevalne zmožnosti preverja obe receptivni zmožnosti, rabo besedišča, rabo slovnice pri pisnih izdelkih in pisno zmožnost. Na žalost pa že vrsto let ugotavljamo, da preizkus ne zajema govorne zmožnosti, zato moramo biti pri interpretaciji učenčeve jezikovne zmožnosti v angleščini še posebno pozorni. Učenci so lahko namreč govorno zelo uspešni, manj pa bralno in pisno oziroma obrnjeno, zato pri oblikovanju »angleškega« profila učenca, govorne zmožnosti nikakor ne smemo izpustiti. Da bi govorna zmožnost ne bila zapostavljena, je zato pomembno, da jo učitelji pri pouku čim bolj razvijajo in jo temu ustrezno tudi preverjajo in ocenjujejo. PK TJA upa, da nacionalni preizkusi znanja na dolgi rok ne bodo imeli negativnega povratnega učinka na poučevanje angleščine. V prihodnosti upamo na vključevanje IKT podpore pri preverjanju jezikovnega znanja, kar bi lahko omogočilo tudi preverjanje govorne zmožnosti.

Letošnji rezultati prinašajo dve sidrni nalogi, torej takšni, ki so jih učenci pred leti že reševali. Pri obeh nalogah so bili rezulati enaki oz. za malenkost boljši od predhodnih generacij. Zaključimo lahko, da večina učencev 6. razredov pri angleščini ne kaže na pomembne manjke pri bralni in slušni zmožnosti ter pri preverjanju besedišča zunaj sobesedila in v njem. Pri pisnem sporočanju, kjer je IT 0,50, visok pa je tudi indeks diskriminativnosti (IT = 0,75), je polovica dosegla pričakovane standarde znanja, druga polovica pa ima pri spretnosti še določene manjke, ki jih mora nadoknaditi. Je pa gotovo, da naloga pisnega sporočanja zelo dobro ločuje med bolj in manj zmožnimi pisci v angleščini. Kljub visokemu povprečnemu rezultatu (IT = 67) pa lahko z bolj poglobljeno analizo ugotovimo, da je od 19.357 učencev še vedno 5.248 ali 27,11 % takšnih, ki na celotnem preizkusu niso dosegli polovice točk (25) oz. 50 %. Ti za svojimi vrstniki zelo zaostajajo in tem bi bilo treba posvetiti posebno pozornost in nuditi prepotrebno pomoč ter učno podporo.

Ker nas je letos še posebej zanimalo, kako je pouk na daljavo vplival na učne dosežke pri posamenih predmetih, lahko rečemo, da se pri angleščini ne kažejo negativni učinki. Vendar moramo biti pri interpretaciji teh rezultatov previdni, saj je lahko na končen rezultat delovalo več (soodvisnih/neodvisnih) dejavnikov, ki pa jih s pričujočim instrumentom (nacionalnim preizkusom znanja) ne moremo izmeriti. Eden od dejavnikov, ki so lahko vplivali na rezultat, je ta, da smo prvikrat preverjali generacijo učencev, ki se je v celoti učila angleščine kot obveznega predmeta od drugega razreda dalje, torej dve leti prej kot prejšnje generacije. Pomembno je tudi dejstvo, da je večina učencev vključena v pouk izbirnega predmeta angleščine že od prvega razreda dalje, kar za več kot 90 % učencev pomeni, da se angleščine učijo tri leta več kot predhodne generacije. Morda je na relativno visok rezultat vplivalo tudi dejstvo, da ta preizkus ni vseboval bralne naloge kratkih odgovorov, ki je kot tip naloge običajno težji od zaprtih nalog. Predvidevamo lahko tudi, da so bili učenci med šolanjem na daljavo več izpostavljeni vsebinam v angleščini kot predhodne generacije, saj so po odzivih nekaterih učiteljev imeli tako pri pouku kot tudi doma za nalogo večje število video- in avdioposnetkov, ki so bili največkrat avtentični, torej niso bili prirejeni za učence angleščine kot tujega jezika, pa tudi pri drugih predmetih so nekatere vsebine poslušali/gledali v angleščini, saj določenih vsebin v slovenščini primanjkuje. Nenazadnje so doma preživeli veliko več časa, kot je to običajno, in tudi to je lahko bil razlog, da so bili več izpostavljeni medijem v angleščini, kar je morda pripomoglo k boljšim rezultatom na preizkusu, ki preverja splošno znanje jezika.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Poslušaj besedilo o treh otrocih, ki v prostem času pomagajo drugim. V razpredelnici s kljukico označi, katere trditve (1–6) držijo za Brianno, Andyja in Michelle. VSAKA TRDITEV VELJA LE ZA ENO OSEBO. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

KIDS WHO CARE

		BRIANNA	ANDY	MICHELLE
0.	… sells homemade things.	✓		
1.	… makes money with music.			
2.	… gives things for free.			
3.	… plays games.			
4.	… prepares food.			
5.	… spends time painting.			
6.	… helps sick animals.			

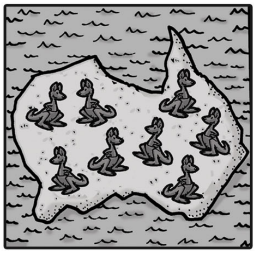
(6 točk)

2. naloga

Poslušaj kratka besedila o Avstraliji. Izberi sliko, ki najbolj ustreza vsebini posameznega besedila (1–6), in obkroži črko pod izbrano sliko. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

AUSTRALIA – THE LAND DOWN UNDER

0.

(A) B C

1.

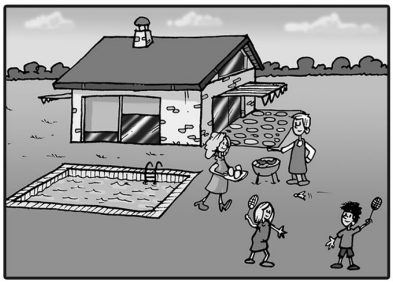

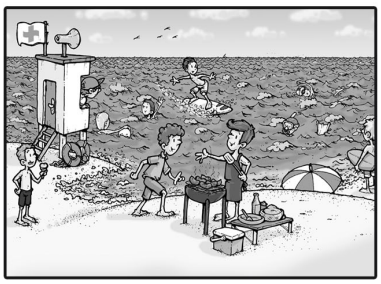

A B C

2.

A B C

3.

A

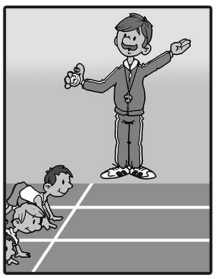

B

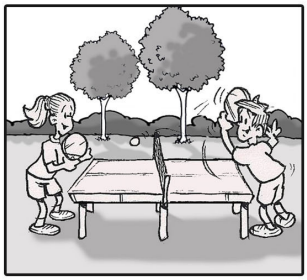

C

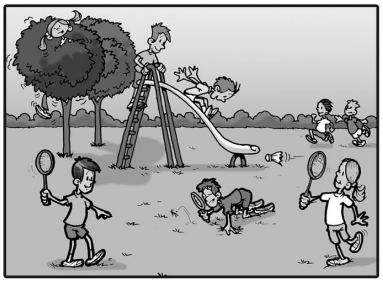
4.

A

B

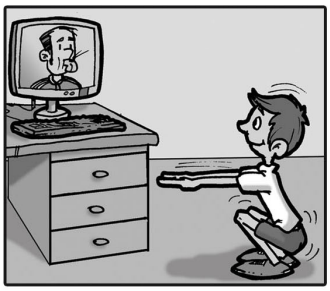

C

5.

A

B

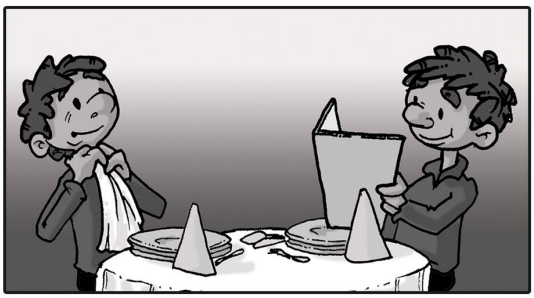

C

6.

A

B

C

(6 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi besedilo. Odgovori na vprašanja tako, da obkrožiš črko pred izbrano rešitvijo. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

RAMBO RHINO

Hi! It's me, Rambo Rhino – over here to the right. Wait! Don't run away! I may look scary, but I promise I will not cause any trouble. I am a black rhinoceros. I live in Africa. So do my cousins, the white rhinos. OK, are you rhino-ready?

My name, rhinoceros, means “nose-horn”. A rhino is the only mammal that has horns on its nose. Sheep and antelope, for example, have their horns on their heads. If one of my horns breaks off, I can grow a new one in its place. No other animal with horns can do that. When I was five months old, I was just starting to grow my front horn.

My mother is always near me because I’m still a child. Like all black rhino moms, she had just one rhino baby at a time. My mom watches out for danger if a hungry lion or hyena wants to attack me. Now and then I shout loudly. That means, “I’m hungry, Mom!” So she takes a break and lets me drink milk. My mom is teaching me all I need to know to survive until I am three. Then I can go off on my own.

My cousins, the white rhinos, often hang out in groups and eat grass together. I, on the other hand, like to be alone. By the way, both white and black rhinos are grey. Some say I have a bad temper. But it is because I have bad eyes. I can’t tell a tree from a person until I’m very near. So, to be safe, I attack. I can be very fast. I can reach a speed of 56 km an hour – as fast as a horse runs. Better watch out if you are in my way. I can knock over a car or a small truck.

I’ve loved telling you all about my favourite subject: me! Hope to run into you again.

(Prirejeno po: *Ranger Rick*, september 2007.)

0. Where do black rhinos live?

A In America. (B) In Africa. C In Australia.

1. Where does a rhino have its two horns?

A on its nose B on top of its head C on its back

2. When do rhino's horns start to show?
When it is …

A 50 months old B 15 months old C 5 months old

3. Which animal wants to attack baby rhinos?

A antelopes B leopards C lions

4. How old is the rhino when it leaves its mom?

A three months B three years C three weeks

5. What colour are white rhinos?

A white B black C grey

6. Why does a rhino attack so quickly?

A It can't see well. B It can't hear well. C It can't smell well.

(6 točk)

2. naloga

Preberi besedilo o hokeju in ga dopolni. V vsako praznino vpiši črko (A–J) manjkajočega dela besedila. Trije deli besedila so odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

ICE HOCKEY

Ice hockey is a popular winter sport. This is especially true in Canada, where almost **(0)** ***A*** . Boys and girls, young and old like playing it. This sport is also popular in the United States, Russia and **(1)** _____.

Two teams of skaters play on a large flat area of ice. This is called an ice rink. There are between eleven and eighteen players on a team but there are only six on the ice at one time.

One of the most popular hockey teams in Canada is the *Toronto Maple Leafs*. They have a lot of fans but the *Maple Leafs* **(2)** _____. They practice hard but are not champions. The last time they were champions was many years ago.

Ice hockey players use ice hockey sticks. These sticks are long **(3)** _____ or graphite. The players use a black rubber disc called a puck, which moves very quickly. Nowadays, there is a new super puck. This puck is **(4)** _____ on TV because it shines.

Ice hockey is a fast and physical game. Sometimes players can be hurt, by accident or even on purpose. Players must go off the ice for five minutes if they **(5)** _____ with players from the other team.

The greatest ice hockey player ever is Wayne Gretzky. Everybody admires his strength, speed and intelligence. Ice hockey fans **(6)** _____. The number of Wayne's jersey was 99 and no player can wear this number. Wayne Gretzky stopped playing ice hockey in 1999.

Ice hockey players usually play between 82 and 102 games each year. It's hard work!

(Prirejeno po: https://en.wikipedia.org/wiki/Ice_hockey. Pridobljeno: 21. 9. 2017.)

~~A~~	everybody likes it
B	are the winners
C	call him “The Great One”
D	easier to see
E	do not skate
F	do not often win
G	and carry a ball
H	and made of wood
I	many other countries
J	start to fight

(6 točk)

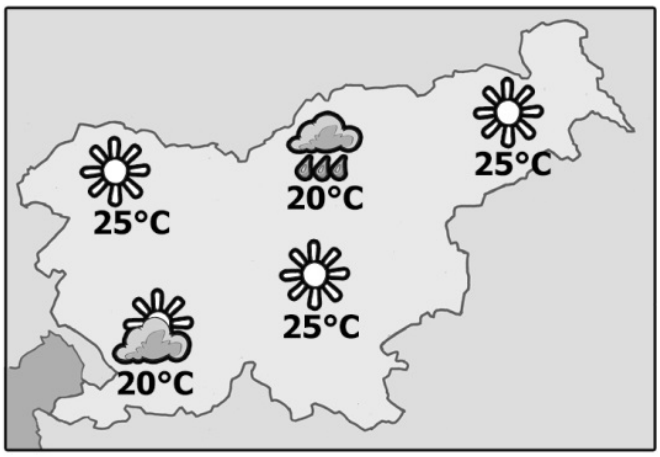
(Vir slike: https://pixabay.com/photos/ice-hockey-skating-puck-stick-802898/. Pridobljeno: 12. 5. 2020.)

C) BESEDIŠČE

1. naloga

Dopolni besedilo o opazovanju pomladanskega vremena z besedami iz okvirčkov. Na črte v besedilu vpiši črko izbrane besede (A–I). Tri besede so odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

SPRING WEATHER WATCH

A basement **B** full **C** garden **D** look **E** once

F plastic **G** see **H** ~~time~~ **I** twice

Spring starts on the 20th of March and lasts till the 21st of June. The weather at this **(0)** ***H*** of the year is interesting and changes a lot. Keep a diary of weather changes. Here are simple instructions.

Prepare your weather notebook. In the notebook make a table where you can write down what you **(1)** ____ every day. Don't forget to draw weather signs in your table.

Put a thermometer on the balcony or outside in the **(2)** ____. It must be out of direct sunlight. Read the temperature without touching the thermometer. Write down the temperature in your notebook **(3)** ____ a day, for example, at 8 o'clock in the morning and 6 o'clock in the afternoon.

Make a special rain collector. You can use a **(4)** ____ bottle for that. Cut it in half and stick a strip of paper down the side of the bottle. Every day that it rains, write down the water level on the bottle and then empty your rain collector.

At the end of each month, **(5)** ____ at your notes and find out the warmest day, the coldest night and the rainiest day.

(Prirejeno po: *Discovery Box*, april 2004.)

(5 točk)

Rain collector

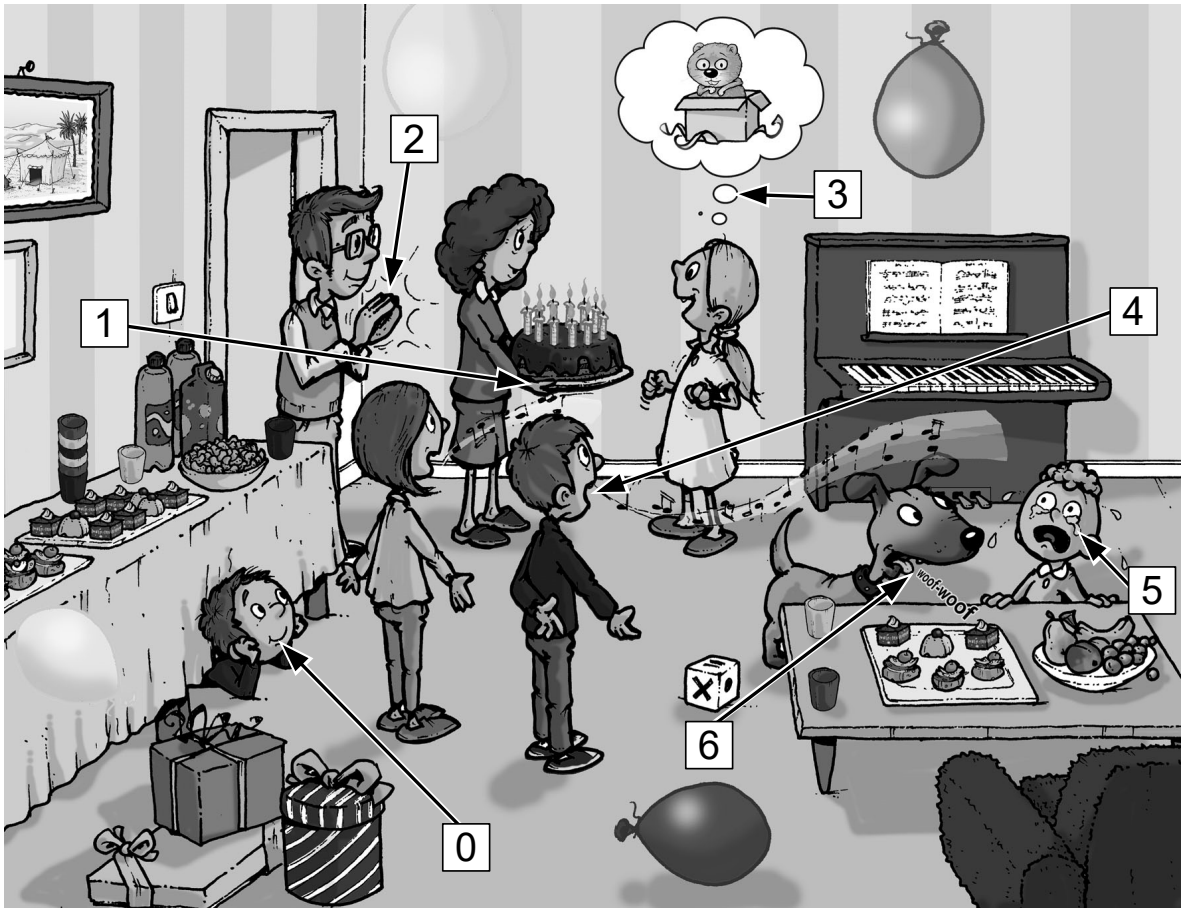
(Vir slike: http://farm7.static.flickr.com/6188/6080724623_ca1fdb29d1.jpg. Pridobljeno: 23. 3. 2017.)

2. naloga

ANNA'S BIRTHDAY

Naloga A

Oglej si sliko in preberi besede (A–J) v okvirčku. V razpredelnico vpiši črke izbranih besed, ki poimenujejo dogajanje na sliki (1–6). Tri besede so odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

A barking	**B** carrying	**C** clapping	**D** crying	**E** dancing
F eating	**G** singing	**H** sleeping	~~**I** smiling~~	**J** thinking

0.
I

1.	2.	3.	4.	5.	6.

(6 točk)

Naloga B

Dopolni besedilo z besedami, ki se začenjajo z danimi črkami. Vsaka črtica predstavlja eno črko. Slika ti je lahko v pomoč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

Anna is very happy today. Why is that so? Because she is 11. This celebration is **(0) s p e c i a l** because she is having her birthday in a new house.

So, this party is different from all her birthday celebrations before. Anna is having a big chocolate **(1) c** ___ ___ ___. There are eleven candles on it, one for each **(2) y** ___ ___ ___ of her life.

Anna has got three brothers and one sister. Billy is hiding under the dining room table. Gary, who is still a small **(3) b** ___ ___ ___, is scared of the dog that is standing so close to him. Anna's older sister and brother, Mary and Greg, are at the party, too. They love music and they can both play the **(4) p** ___ ___ ___ ___ beautifully.

But where is Anna? She's getting ready to blow out the candles and make a wish. For her birthday present she really **(5) w** ___ ___ ___ **s** a pet, maybe a hamster or a guinea pig.

(5 točk)

D) PISNO SPOROČANJE

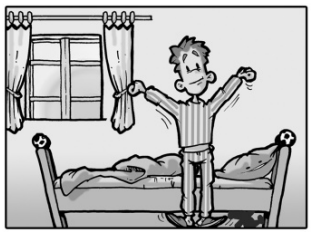
Oglej si slike in napiši zgodbo o dečku Billyju. Billy je čez dan čisto običajen fant, ko pride noč, pa se mu začnejo dogajati nenavadne stvari.

Zgodbo zapiši v vsaj 10 stavkih.

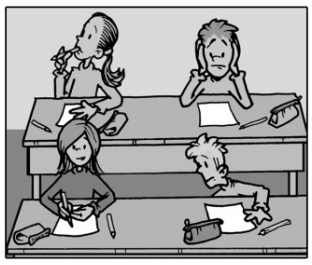
SUPER BILLY

This is Billy. He ...

In the morning …

At school …

After school …

But when the night comes, …

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče in pravopis:	*3 točke*
Slovnica:	*3 točke*

4.2.4.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz angleščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Učni načrt za angleščino in Skupni evropski jezikovni okvir ter tudi najnovejši dokument Zbirka reprezentativnih vzorčnih deskriptorjev jezikovnih zmožnosti za učence od 11–15 let (angl. »Collated Representative Samples of Descriptors of Language Competences Developed For Young Learners Aged 11 – 15 Years«) so podlage za NPZ iz angleščine za 9. razred. Preizkus preverja opisnike na ravni A2 in B1. Raven A2 je vmesna raven (angl. »Waystage«), B1 pa je raven sporazumevalnega praga (angl. »Threshold Level«). Za prvo je značilno, da uporabnik razume povedi in pogoste izraze, ki se nanašajo na najbolj temeljna področja. Zmožen je sporazumevanja v preprostih in rutinskih opravilih, ki zahtevajo preprosto in neposredno izmenjavo informacij o znanih in rutinskih zadevah. S preprostimi besedami zna povedati nekaj o sebi in svojem neposrednem okolju ter zadovoljiti svoje trenutne potrebe. Za uporabnika ravni B1 pa je značilno, da pri razločnem govorjenju v standardnem jeziku razume glavne točke, kadar gre za znane reči, s katerimi se redno srečuje v šoli, prostem času itn. Tvoriti zna preprosta povezana besedila o temah, ki so mu znane ali ga zanimajo. Opisati zna izkušnje in dogodke, sanje, upanja in ambicije ter na kratko utemeljiti in pojasniti svoja mnenja in načrte. Pri sestavi preizkusa znanja iz angleščine upošteva PK TJA tudi sodobna dognanja s področja raziskav učenja, poučevanja in preverjanja/ocenjevanja tujejezikovnega znanja mladostnikov. Eklektičen pristop poučevanja tujih jezikov zahteva ustrezen pristop tudi pri ocenjevanju znanja, zato je treba preverjanje posameznih jezikovnih zmožnosti oziroma sporazumevalne zmožnosti kot celote zastaviti tako, da so testne naloge čim bolj avtentične, zanimive in uporabne za učence, hkrati pa oblikovane tako, da jih je mogoče izvesti na številni populaciji na isti dan ob istem času. Kot že kar nekaj let se je tudi v letošnjem šolskem letu zaradi zakonskih okvirov PK za angleščino morala odpovedati preverjanju govorne zmožnosti, kar zmanjšuje veljavnost obstoječega preizkusa v 9. razredu. Pri interpretaciji dosežkov posameznega učenca, razreda in/ali celotne preverjane populacije učencev 9. razreda osnovne šole je zato nujno, da dosežene točke jasno in nedvoumno predstavimo glede na posamezno jezikovno zmožnost in tako še posebej poudarimo dejstvo, da končni rezultat, dosežen pri preizkusu znanja, ne vsebuje informacije o dosežkih govorne zmožnosti učencev. Priporočamo, da se s tem seznanijo vsi učenci in njihovi starši. Sporazumevalne zmožnosti namreč ne moremo preveriti v celoti, če ne preverimo tudi govorne spretnosti.

V šolskem letu 2020/21 je preizkus obsegal naloge:

- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- dopolnjevanja z naborom (nedoločnikom/edninskim samostalnikom v oklepaju oz. besedami v okvirčkih),
- povezovanja slušnega vnosa in povzetka,
- prav/narobe/ni v besedilu,
- odprtega tipa (pisanje kratkega vodenega besedila).

Učenci v preizkusu niso bili izpostavljeni nobenemu novemu tipu naloge. To je pomemben podatek, saj lahko s precejšnjo verjetnostjo trdimo, da so tisti učenci, ki so rešili vsaj en do dva preizkusa iz prejšnjih let, lahko dodobra spoznali proces reševanja testnih nalog. To pa nadalje pomeni, da nepoznavanje tipa naloge in procesa reševanja ne bi smelo imeti bistvenega vpliva na dosežke učencev. V letošnji preizkus ni bila vključena bralna naloga kratkih odgovorov, ki je kot tip naloge običajno težja od zaprtih nalog; nalogo kratkih odgovorov smo izločili zaradi potencialne možnosti, da bi se preizkus izvajali v e-obliki.

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Struktura in opis preizkusa znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

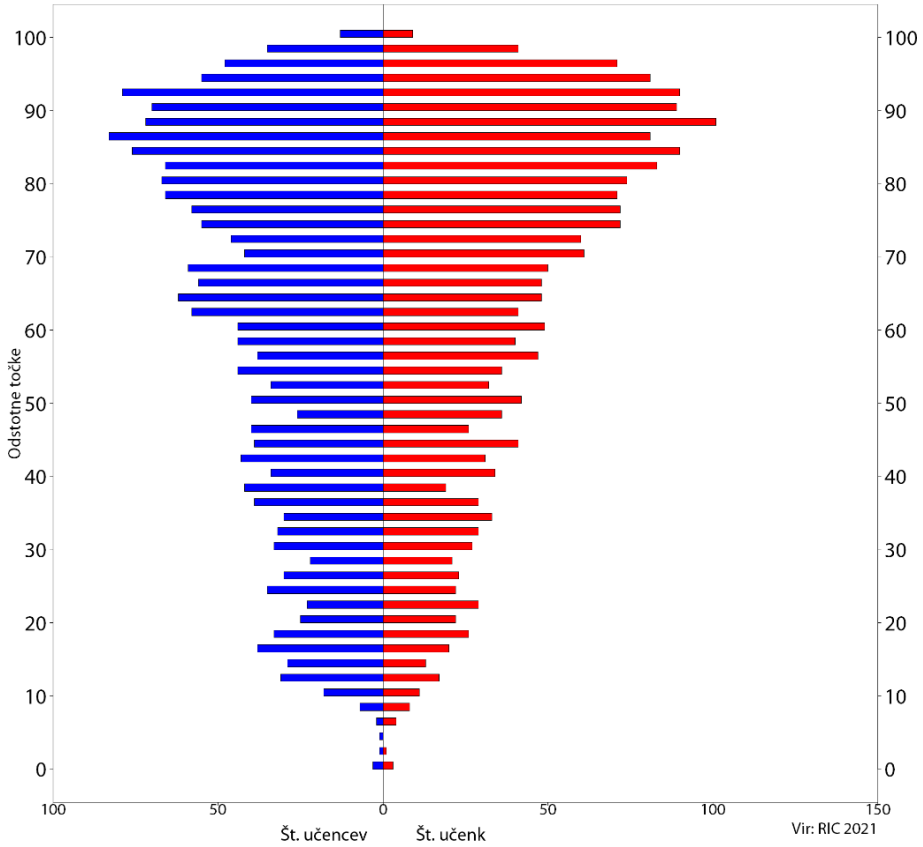
Preglednica 4.2.4.2.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	4.170
Število postavk	41
Možne točke	50
Povprečno število točk	31,83
Povprečno število odstotnih točk	63,66
Standardni odklon odstotnih točk	24,78
Indeks težavnosti	0,64
Indeks zanesljivosti	0,94

Število kandidatov, ki so opravljali preizkus, se je od leta 2018/19, ko je nazadnje potekalo NPZ iz angleščine, zvišalo s 4.065 na 4.170. Število postavk in možne točke so ostale enake kot predhodna leta. Povprečno število odstotnih točk znaša 63,66, kar je najvišji rezultat zadnjih nekaj let (2018: 59,77 in 2017: 61,67). Standardni odklon 24,78 je približno enak kot predhodna leta (2019: 23,20; 2018: 25,30; 2017: 25,88), kar kaže na to, da so razlike pri dosežkih še vedno velike in s tem tudi v znanju angleščine. Indeks zanesljivosti je tudi letos zelo visok 0,94 (2019: 0,93; 2018: 0,94; 2017: 0,93), kar ponovno nakazuje, da so vse naloge preverjale isti konstrukt, to je tujejezikovno zmožnost, kar je bil tudi cilj preizkusa. S tem podatkom smo lahko zelo zadovoljni. Krivulja dosežkov je še vedno pomaknjena v desno in ni zaznati ustrezne razpršenosti vrednosti okrog aritmetične sredine. Preizkus je bil premalo otežen, saj je indeks težavnosti skoraj 64 odstotnih točk, zato bo z otežitvijo treba nadaljevati. Samo preizkus, ki se čim bolj približa normalni porazdelitvi, tudi učinkovito ločuje med bolj in manj uspešnimi učenci ter pokaže na njihova močna in šibka področja znanja in zmožnosti.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri angleščini, 9. razred

Tako kot od vsega začetka NPZ iz angleščine kaže tudi letošnja analiza dosežkov glede na spol, da med deklicami in dečki ni velikih razlik. To je izredno spodbuden rezultat, saj je preizkus očitno zastavljen tako, da imata oba spola enake možnosti pokazati tujejezikovno znanje in zmožnosti. PK TJA se namreč od vsega začetka močno trudi, da vključuje tematike, ki so zanimive za oba spola, da tako noben spol ne bi bil v prednosti oziroma v depriviligiranem položaju. Videti pa je tudi, da je predmet oz. angleščina kot tuji jezik približno enako priljubljen pri obeh spolih.

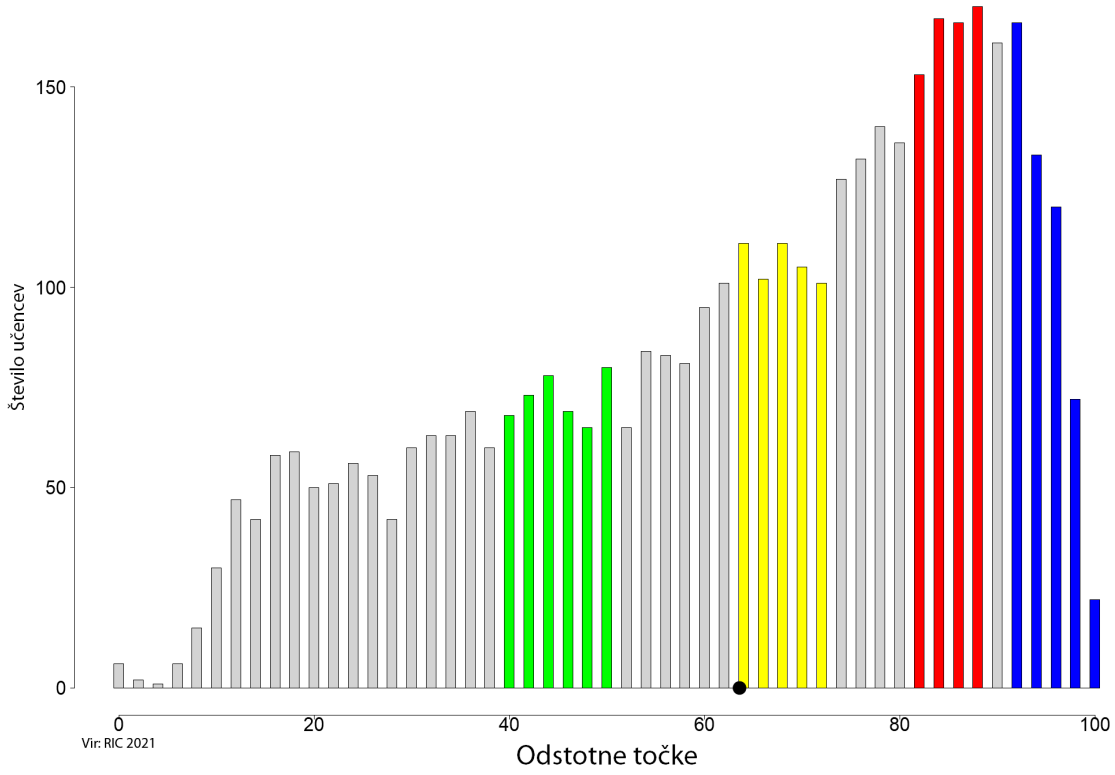
Preglednica 4.2.4.2.2: Porazdelitev dosežkov pri angleščini po regijah, 9. razred

Regija	Povprečje	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Primorsko-Notranjska regija	67,29	24,06	98	3
Osrednjeslovenska regija	66,28	23,70	1.228	27
Gorenjska regija	65,80	23,81	540	9
Jugovzhodna Slovenija	63,96	25,78	302	9
Podravska regija	63,76	24,40	600	21
Goriška regija	61,00	24,76	208	7
Savinjska regija	60,87	25,41	493	13
Obalno-Kraška regija	60,59	25,28	177	5
Pomurska regija	60,12	28,22	114	6
Zasavska regija	58,96	25,18	102	3
Posavska regija	58,89	25,46	179	6
Koroška regija	58,54	27,25	129	4

Dosežki na NPZ pri angleščini v 9. razredu so razporejeni tako, da je letos prvič na prvem mestu Primorsko-Notranjska regija (67,29), ki ji sledi Osrednjeslovenska (66,28), ki je bila na drugem mestu tudi leta 2018/19, medtem ko se je Zasavska regija (59,58) s prvega mesta pred dvema letoma spustila precej mest navzdol. Za nekaj mest je padla tudi Obalno-Kraška regija (60,59), medtem ko se je Gorenjska regija povzpela na tretje mesto s četrtega pred dvema letoma. Razlika med prvo in tretjo regijo se je zmanjšala za 0,5 odstotne točke glede na rezultate izpred dveh let. Na zadnjem mestu je Koroška regija (58,54) oz. Posavska regija s 47,99 točke. Če naredimo primerjavo z zadnjimi tremi leti, lahko ugotovimo, da se na zadnjih mestih izmenjujeta Koroška in Posavska regija. Največji premik navzgor pa je naredila Jugovzhodna Slovenija, ki se je prebila na četrto mesto. Razlika med prvo in zadnjo regijo znaša 8,75 odstotne točke.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.4.2.2: Porazdelitev točk pri angleščini, 9. razred

ZELENO OBMOČJE

Zeleno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo spodnje četrtine dosežkov (glede na druge dosežke). V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 20 % in nižji od 70 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 20. in 30. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *GIANT RATS*

Opis naloge: Učenci so poslušali pogovor z ekologom dr. Stevom Greenom z Univerze Greenwich o invaziji podgan. Slušna naloga je bila izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Učenci so morali pri vsaki testni postavki obkrožiti črko pred pravilnim odgovorom in s tem izkazati, da so izluščili glavne misli in poudarke besedila ter razumeli podatke in podrobnosti v besedilu. Vsaka postavka je imela tri izbire.

V zeleno območje sta se uvrstili **2.** in **3. testna postavka**. Pri 2. so učenci morali slediti slušnemu vnosu in ob podanih informacijah povezati besedni zvezi *concrete wall* in *hard material*. Pri 3. postavki pa so morali prepoznati sopomenki *scared* in *terrified* in hkrati povezati besedni zvezi *it may be standing up* in *look bigger*.

Pri **5. testni postavki**, ki se je tudi uvrstila v to območje, pa so morali prepoznati omenjeno številko (60) v slušnem besedilu, ki se nanaša na odgovor in jih distraktorja (14 in 100) nista zavedla. Prepoznava števil sodi na osnovno raven znanja jezika, zato je tudi pričakovano, da se je postavka uvrstila v zeleno območje.

2. naloga: *JONATHAN IVE*

Opis naloge: Pri tej nalogi so učenci poslušali opis življenja Jonathana Iva. Vsakemu vnosnemu delu besedila, ki je govorilo o njegovem osebnem in poslovnem življenju, so morali učenci izbrati najustreznejši povzetek. Trije povzetki so bili odveč in so delovali kot distraktorji. To je naloga povezovanja, ki je od učencev zahtevala, da poiščejo glavno misel/misli in glavne poudarke posameznega dela vnosnega besedila.

V zeleno območje se je uvrstila **1. testna postavka**, kjer so učenci ob poslušanju uspešno prepoznali, da omenjeni povzetek govori o njegovih prvih delovnih izkušnjah. V pomoč jim je bilo več ključnih besed (*after graduating, early in his career, worked, was offered a job),* ki so nakazale, da gre za obdobje prvih delovnih izkušenj, ob tem pa je reševanje olajšalo tudi dejstvo, da je to bil edini povzetek, ki je govoril o delovnih izkušnjah.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *BORN TO BE TALL* (SIDRNA NALOGA, angl. *anchor task*[19])

Opis naloge: Vnosno besedilo je pripoved o fantu, ki je izredno hitro rasel in imel zato velike težave. Gre za nalogo dopolnjevanja z naborom, pri kateri so morali učenci izmed ponujenih poiskati ustrezno poved, s katero so zaključili posamezen odstavek besedila. Za uspešno reševanje naloge so morali razumeti širše besedilo, da so lahko ustrezno nadaljevali z danimi možnostmi. Upoštevati so morali tudi, da sta bili dve povedi (dve možnosti) odveč. Naloga je preverjala predvsem, ali so učenci prepoznali povezanost med povedmi in odstavki besedila (kohezija).

Pri tej nalogi so se v zeleno območje uvrstile **1., 2., 6.** in **7. testna postavka**. Ker je bila to sidrna naloga, ki je bila vključena tudi v preizkus v šolskem letu 2014/15, je zanimivo, da so se tudi takrat prav iste postavke uvrstile v zeleno območje. Takšen rezultat nakazuje, da sta generaciji, vsaj kar se tiče uspešnosti reševanja zgornjih postavk, zelo primerljivi.

Pri 1. postavki so morali učenci razbrati ključne besede, povezane z višino omenjenih oseb (*miles taller, 1.7 metres tall, my family was shorter, my height, aren't tall*), hkrati pa v izbranem stavku poiskati sopomenski izraz za *aren't tall*. Pri reševanju jim je lahko pomagala tudi beseda *both* v testni postavki, ki se je nanašala na *parents*.

Pri 2. postavki so učenci prepoznali ključne besede *primary school, teachers, junior and senior playground, didn't believe me*. Učenci so povezali del besedila *He didn't believe me …* s *He thought I was lying …*

Učenci so za uspešno rešitev 6. testne postavke morali povezati besedo *bed* v besedilu z besedo *sleeping* v testni postavki, s čimer večina ni imela težav. Učenci niso izbrali distraktorja *He offered to build me a 2.5m bed for free.*, ker so pravilno prepoznali neustreznost povezave zaimka *he* z *my parents*.

Pri zadnji, 7. testni postavki so učenci prepoznali ključne besede *sleep, a bed shop, I thought I was dreaming* in jih povezali s povedjo *He offered to build me a 2.5m bed for free*. Učenci so pri tem povezali *Mr. Higgins* z zaimkom *he* v rešitvi (poved C).

2. naloga: *RUGBY SCHOOL*

Druga naloga bralnega razumevanja pripoveduje o dogajanju na britanski šoli Rugby School. Naloga je izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom od treh danih možnosti. Učenci so se morali, glede na glavno misel, glavne poudarke besedila in podrobnosti v besedilu, odločiti, ali je zapisana trditev glede na besedilo pravilna (*True*), napačna (*False*) ali podatka v besedilu ni mogoče najti (*Not given*).

V zeleno območje sta se uvrstili **1.** in **3. testna postavka**.

Pri 1. postavki so učenci za pravilen odgovor morali prepoznati ključne besede *public schools […] privately-owned and run*.

Pri 3. postavki so učenci za to, da so podali ustrezen odgovor, morali prepoznati in razumeti, da princ William ni obiskoval iste šole kakor njegov oče. Razumeti so morali pomen povedi *Prince Charles went to Gordonstoun but broke with tradition and sent his son Prince William to Eton*.

RUMENO OBMOČJE

Rumeno območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *med polovicama dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 45 % in hkrati nižji od 45 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 45. in 55. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so uspešno rešili te naloge in postavke:

[19] Sidrna naloga: identična naloga kot v enem izmed preteklih NPZ, s katero smo želeli doseči večjo primerljivost dosežkov učencev različnih generacij.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *GIANT RATS*
V to območje se je uvrstila **6. testna postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili postavko 6, so morali pozorno poslušati zadnji del besedila, iz katerega so morali sklepati, kaj je glavna misel povedanega. Za dosego tega sta jim bila na voljo dva podatka v vnosnem besedilu (… *put waste in the bin that has a cover* ter *don't overfeed birds or squirrels* …) kakor tudi zadnja izjava dr. Greena (… *it comes down to taking personal responsibility*…).

2. naloga: *JONATHAN IVE*
V rumeno območje so se uvrstile **2., 3.** in **5. testna postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili postavko 2, so morali razumeti ključne besede v besedilu (*a knighthood, a very special honour*) in jih povezati s povzetkom *a precious award*. Pri tem so jim bili v pomoč tudi ostali deli besedila (… *given to people by the Queen* in … *addressed as "Sir"* …).

Učenci, ki so pravilno rešili 3. postavko, so morali razbrati glavno misel dela besedila. Pri tem je bilo ključno, da so povezali del besedila *one of the most important people at the company* s povzetkom A (*The key person at work)*. Poleg tega jim je bil v pomoč nadaljnji opis tega, kakšen sistem je vzpostavljen v podjetju Apple (… *nobody could tell Jonathan what to do … a secret lab … few people allowed to enter* …).

Učenci, ki so pravilno rešili 5. postavko, so morali poiskati poudarek dela besedila *Is it good enough?* in *Is there any way we could've made it better?*. Učenci so nato morali sklepati, kakšna je želja oz. naravnanost govorca. Le-to so morali povezati z zapisanim povzetkom *Looking for perfection*.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *BORN TO BE TALL* (SIDRNA NALOGA, angl. *anchor task*)
V rumeno območje sta se uvrstili **4.** in **5. testna postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 4. postavko, so morali pozorno prebrati izhodiščno besedilo. Pri tem so morali ugotoviti, kakšen je odnos pripovedovalca do lastnih težav, tj. izjemne rasti in suhosti, ter mnenja zdravnika, na katerega se je le-ta obrnil. Ker je bilo mnenje zdravnika (tj. *there was nothing wrong*) v nasprotju s pripovedovalčevo predstavo o lastnih težavah, je učenec moral izbrati pravilno rešitev *I didn't believe a word he told me*. To izbiro je morda oteževal distraktor *He promised that I would stop gaining weight*, ki pa so ga učenci morali izločiti, saj je del težave tudi pripovedovalčeva prenizka teža.

Ta postavka je del sidrne naloge in se je letos uvrstila v rumeno področje, medtem ko se je v letu 2014/15 v rdeče. To pomeni, da so jo letos uspešno rešili tudi učenci z nekoliko nižjimi skupnimi dosežki kakor leta 2015.

Učenci, ki so pravilno rešili 5. postavko, so morali razumeti, da besedilo govori o prednostih in slabostih nadpovprečno visokih ljudi. Besedilo najprej govori o slabostih izjemne višine (tj. *not being able to go on rides; having to duck*), nato pa omeni, da obstajajo tudi prednosti. Učenci, ki so izbrali poved, ki navaja eno od prednosti (*For example, in shops, I can reach things from high shelves*), so uspešno rešili to postavko. Če učenci niso poznali para *advantages/disadvantages*, so si lahko pomagali tudi z veznikom *but*, ki uvaja nasprotje.

Ta postavka je del sidrne naloge in se je letos, kakor tudi leta 2014/15, uvrstila v rumeno področje, kar pomeni, da je bila postavka za obe generaciji približno enako zahtevna.

2. naloga: *RUGBY SCHOOL*
V rumeno območje sodita **2.** in **4. testna postavka**.

Učenci, ki so pravilno rešili 2. postavko, so morali pozorno prebrati podrobnosti v besedilu, ki so se navezovale na *state schools*. Pri tem so morali ugotoviti, da se nobena od zapisanih informacij v besedilu (tj. *you don't have to pay; classes are larger; computers, sport equipment and books are often in short supply*) ne nanaša na število deklet in fantov v šoli, kot je bilo zapisano v trditvi. Tako so morali učenci izbrati možnost *NG = not given oz.* trditev v besedilu ni omenjena.

V rumeno območje se je uvrstila tudi 4. postavka. Učencem je bila v pomoč beseda *posters* iz vnosnega besedila, ki so jo učenci lahko povezali z isto besedo v testni postavki. Za uspešno reševanje te postavke so morali prepoznati tudi povezavo med besedo *welcoming* v postavki in …*Girl's* ***don't*** *play rugby*… ter …*we're* ***just traditionalists*** v izhodiščnem besedilu.

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *THE EVOLUTION OF COLOUR IN FILMS*

Opis naloge: Besedilo naloge nas seznani z razvojem barvnega filma. Učenci so morali besedilo dopolniti z različnimi slovničnimi strukturami, in sicer z največ dvema ustreznima manjkajočima besedama (glagol, prislov, pridevnik). Za pravilno rešitev so morali razumeti besedilo ter pomen besed in besednih zvez iz sobesedila. Odgovor je moral biti zapisan pravopisno pravilno.

V rumeno območje sta se uvrstili **2.** in **3. testna postavka**.

Pri obeh postavkah so morali učenci za uspešno reševanje razumeti sobesedilo in prepoznati, da gre za zaključeno dejanje v pretekliku. Pri tem jim je bila v pomoč letnica *1896*. Glagola *have to* in *begin* so morali postaviti v preteklik (past simple).

2. naloga: *TALK SHOWS* (SIDRNA NALOGA, angl. *anchor task*)

Opis naloge: To je naloga, ki preverja prepoznavanje in rabo besedišče. V članku o pogovornih oddajah na televiziji so morali učenci zapolniti vrzeli z danimi besedami iz nabora, ki je vseboval tudi tri distraktorje. Razumeti so morali besede v naboru in osnovno izhodiščno besedilo ter ga ustrezno dopolniti. Pri tem jim ni bilo treba paziti na pravopisno pravilnost zapisa, saj je naloga zahtevala samo izbor pravilne rešitve v obliki zapisa črke v razpredelnico.

V rumeno območje so se uvrstile **2., 4., 5.** in **6. testna postavka**.

Pri 2. testni postavki so učenci morali vedeti, da osebnemu zaimku sledi glagol, ki pa se mora vsebinsko ujemati s sobesedilom. Tako je bilo treba izbrati glagol *mentioned* in zavrniti glagola *received* in *talked*, ki sta bila pomensko nesprejemljiva v tej vrzeli. Če primerjamo rezultat rešljivosti 2. testne postavke z rezultatom generacije 2013/14, ko se je taista postavka uvrstila v rdeče območje, lahko ugotovimo, da so v letošnji generaciji to postavko uspešno reševali tudi učenci z nekoliko nižjimi skupnimi dosežki kakor v generaciji 2013/14.

4. postavka je preverjala razumevanje poznavanja besede *advice* v sobesedilu. Da so učenci uspešno rešili to postavko, so morali prebrati celoten odstavek do konca in iz njega razbrati, da gre za svetovanje. Pri tem so jim bili lahko v pomoč struktura *gave advice* in posamezne besede *problem* ter *subject*, kot tudi besedilo v nadaljevanju, da osebe, ki svetujejo, niso ne psihiatri in ne specialisti. Četrta postavka se je tudi v šolskem letu 2013/14 uvrstila v rumeno območje, torej je bila enako težka/lahka za obe generaciji učencev.

Učenci, ki so uspešno rešili 5. postavko, so prepoznali, da v strukturi pridevnik/samostalnik manjka pridevnik in na podlagi pogosto rabljene stalne zveze *common sense* postavko uspešno rešili. V generaciji 2013/14 so to postavko uspešno rešili »šele« učenci iz višjega območja skupnih dosežkov, kar pomeni, da jo je takrat usvojilo manj učencev. Izgleda, da pričujoča generacija uspešneje prepozna stalno zvezo *common sense*, kot je bilo to zaznati v šolskem letu 2013/14.

6. postavka je preverjala poznavanje besede *receive(ed)* v sobesedilu. Da so učenci uspešno rešili to postavko, so morali iz nadaljevanja besedila razbrati, da gre za prejete (telefonske) klice – *4000 calls a day* in vrzel dopolniti z ustreznim glagolom v pretekliku. Ta postavka se je tudi v šolskem letu 2013/14 uvrstila v rumeno območje, torej je bila enako težka/lahka za obe generaciji učencev.

D) PISNO SPOROČANJE – *THE IMPORTANCE OF ELECTRICITY*

Opis naloge: Pri nalogi pisnega sporočanja so učenci s pomočjo iztočnic razmišljali o pomembnosti elektrike v našem življenju. Predstavili so življenje v preteklosti, ko elektrike še niso poznali, razmišljali, kaj bi najbolj pogrešali in kako bi si pomagali, če bi elektrike za dalj časa zmanjkalo, ter ugibali, kako se bodo razvijala električna vozila v prihodnosti.

V rumeno območje spada **kriterij zgradba besedila**, ki je zahteval rabo osnovnih vezniških sredstev, ustrezno rabo ločil in smiselno povezanost besedila na besedni, stavčni, povedni in medodstavčni ravni. Učenci, ki so pri tej testni postavki dosegli maksimalno število točk, so dokazali, da znajo besedilo smiselno strukturirati in ga povezati na vseh ravneh. Hkrati je učenec, ki je dosegel 2 točki, napisal dovolj koherentno besedilo, ki je bilo razumljivo, kljub slovničnim oziroma pravopisnim napakam.

RDEČE OBMOČJE

Rdeče območje označuje učence, katerih skupni dosežki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*. V tem območju je 10 % učencev; njihovi dosežki so višji od spodnjih 70 % in nižji od 20 % preostalih dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki med 70. in 80. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *GIANT RATS*
V rdeče območje spadata **1.** in **4. testna postavka**. Pri prvi so morali učenci povezati del vnosnega besedila *They're found in big cities* … s pravilno rešitvijo *urban areas*. Za uspešno reševanje so morali razumeti besedno zvezo *urban areas*.

Pri 4. testni postavki so morali učenci del vnosnega besedila … *they are used to adapting to* … povezati z rešitvijo *get used to different conditions*. Testna postavka je od učencev zahtevala povzemanje bistva v vnosnem besedilu.

2. naloga: *JONATHAN IVE*
V rdeče območje spada **6. testna postavka**. Učenci, ki so ustrezno rešili to testno postavko, so ustrezno izluščili glavno misel in glavne poudarke besedila. Pri tem so si lahko pomagali s ključnimi besedami (n*ew generation*, *next decade*) in ugotovili, da se besedilo nanaša na prihodnost.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *RUGBY SCHOOL*
V rdeče območje spadata **5.** in **6. testna postavka**.
5. testna postavka je od učencev zahtevala pozorno branje, saj odgovora ni v besedilu. Predpostavljamo lahko, da jih ni zmedel del besedila, ki se nanaša na *rugby team* (*she was not a member of the rugby team*) in da verjetno niso predpostavljali, da želi biti članica ekipe. Učenci, ki so pravilno rešili 6. testno postavko, so morali povezati dva dela izhodiščnega besedila, *her personality* in *academic excellence*.

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *THE EVOLUTION OF COLOUR IN FILMS*
V to območje so se uvrstile **1., 4.** in **5. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili testne postavke, so morali razumeti pomen besed in besedila ter ustrezno uporabiti tudi bolj zapletene slovnične strukture. Pri prvi testni postavki je bilo treba iz sobesedila ustrezno ugotoviti, da je kot rešitev zahtevan prislov, pri četrti in peti pa je šlo za stopnjevanje pridevnikov in poznavanje tvorbe primernika (*more realistic*) in presežnika (*earliest*). Učencem ni bilo potrebno metalingvistično znanje, temveč so morali poznati rabo navedenih besed v sobesedilu.

2. naloga: *TALK SHOWS* (SIDRNA NALOGA, angl. *anchor task*)
Pri tej nalogi sta se v rdeče območje uvrstili **1.** in **3. testna postavka**.

Pri 1. postavki so morali razumeti besedilo pred vrzeljo (*Ricki Lake used a very personal* …), da so se lahko pravilno odločili za samostalnik *approach*. Pri tem so morali poznati tudi preostale besede v naboru, izločiti glagole, pridevnik, prislov in predlog. Prav tako jim je pri reševanju lahko pomagal nedoločni člen *a*, ki nakazuje številni samostalnik.

Pri 3. testni postavki so učenci morali ugotoviti, da sledi glagolu *spoke* prislov *emotionally*. Izločiti so morali prislov *forward* iz nabora možnih odgovorov in prepoznati *emotionally* kot prislov. Predvidevamo, da so tudi v tej generaciji 3. postavko pravilno rešili tisti učenci, ki so deležni večjega jezikovnega vnosa tako pri branju kakor pri poslušanju in si takšne, zahtevnejše besede laže prikličejo v spomin.

Generacija 2013/14 je enako uspešno rešila 1. testno postavko, saj se je tudi tedaj uvrstila v rdeče območje, 3. postavka pa je bila v letu 2013/14 v modrem območju, kar pomeni, da so jo v takratni generaciji uspešno rešili »šele« učenci z višjimi skupnimi dosežki.

D) PISNO SPOROČANJE – *THE IMPORTANCE OF ELECTRICITY*

V rdeče območje so se uvrstili trije **kriteriji za vrednotenje: vsebina, besedišče in slovnica**. Učenci, ki so zadostili tem kriterijem, so morali pri vsebini dobro razviti in utemeljiti iztočnice (kako je in bi izgledalo življenje brez elektrike in kako se bodo razvijali električni avtomobili). Pri besedišču so morali uporabiti bogato besedišče, ki ustreza zahtevam naloge, pri slovnici pa osnovne in več raznolikih, večinoma pravilno in ustrezno rabljenih slovničnih struktur.

MODRO OBMOČJE

učencev z najvišjimi dosežki; njihovi dosežki so višji od 90 % dosežkov. (V statističnem žargonu pravimo, da so to dosežki nad 90. kvantilom.)

Učenci, katerih skupni dosežki pri angleščini so v *zgornji desetini dosežkov*, so uspešno rešili te naloge in postavke:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

2. naloga: *JONATHAN IVE*
V modro območje se je uvrstila **4. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili to postavko, so morali pozorno poslušati vnosno besedilo, razumeti njegovo glavno misel in ga povezati z naslovom *A father's influence*. Predvidevamo lahko, da so učenci razumeli, da je Ive oče dvojčkov.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga: *BORN TO BE TALL* (SIDRNA NALOGA, ang. *anchor task*)
V modro območje spada **3. testna postavka** in enak rezultat je pri tej postavki dosegla tudi generacija devetošolcev, vpisana v šolsko leto 2014/15. Ta testna postavka se je nanašala na del izhodiščnega besedila, ki je vseboval zahtevnejše besedišče: *growth*, *a fast developer*, *eventually*, *to be custom-made, catch up with, wouldn't be the case*. Tudi distraktor I *didn't have to follow the school dress code* učencev, ki so se uvrstili v to območje, ni zavedel.

C) RABA JEZIKA

1. naloga: *THE EVOLUTION OF COLOUR IN FILMS*
V modro območje se je uvrstila **6. testna postavka**.

Učenci, ki so uspešno rešili 6. testno postavko, so morali iz sobesedila prepoznati, da je treba uporabiti trpnik in ga tudi ustrezno tvoriti. Gre za težje sobesedilo, ki vsebuje besedišče kot npr. *project*, *curved screen*, *panoramic image*. Prav tako je večina sobesedila, ki vsebuje 6. testno postavko (zadnji odstavek v nalogi), v trpniku. Takšno besedilo je kompleksnejše in poleg poznavanja besedišča zahteva tudi branje za razumevanje.

SKLEP

Razporeditev dosežkov kaže, da učenci niso imeli večjih težav z razumevanjem besedil pri poslušanju in branju, kjer se je največ postavk uvrstilo v zeleno in rumeno območje. Kot ugotavljamo že leta, imajo učenci več težav pri nalogah, ki so preverjale rabo besedišča, slovnice in tudi pisnega sporočanja. Pri nalogah besedišča in slovnice gre za kompleksnejša znanja, ki zahtevajo poleg poznavanja besede/besedne zveze oz. slovnične strukture tudi razumevanje sobesedila in jezikovne rabe. Tako učenci, ki poznajo na primer posamezno slovnično pravilo oz. poznajo prevod besed v danem naboru, ne bodo nujno rešili testne postavke pravilno oz. ustrezno glede na sobesedilo. Za pravilno reševanje je treba razvijati tudi pragmatične zmožnosti, to je obvladovanja pravil rabe, kako določeno sporočilo deluje v procesu komunikacije glede na položaj, potrebe, pričakovanja, vloge tistih, ki sodelujejo oz. so v komunikacijo vpleteni. Pri pisnem sporočanju, ki je tvorbna zmožnost, so nižji dosežki kot pri drugih dveh zmožnostih tudi pričakovani, saj glede na zakonitosti učenja jezika, zahteva pravilna raba slovničnih struktur in besedišča v sobesedilu višje kognitivne spretnosti, deloma tudi nekaj teoretičnega znanja ter veliko slušnega in bralnega vnosa, da se raba besedišča, slovničnih struktur in zapisa besedila utrdi do te mere, da že skorajda postane samodejna. Šele takrat jo namreč učenci tudi zares usvojijo in lahko prikličejo relativno hitro v nenapovedani situaciji, ko morajo na primer pisno izraziti svoje mnenje o tem, kako bi bil videti svet brez elektrike, kaj bi pogrešali, kako bi si pomagali, itn.

Postavke, ki so se uvrstile v rdeče in modro območje pri slušnem in bralnem razumevanju, so v večji meri preverjale zmožnost povezovanja in sklepanja, iskanja glavne misli in nasploh razumevanja daljšega dela besedila. Težave z razumevanjem daljšega dela besedila niso nove, saj jih zaznavamo že nekaj let.

Naloge so načrtno notranje diferencirane in praviloma zajemajo postavke, ki padejo v različna območja. Večina od 41 postavk v preizkusu spada v rumeno območje (15), nekaj manj postavk je v rdečem (13) in zelenem (10) območju; v letošnjem preizkusu so bile v modrem območju tri postavke, nobena postavka ni bila nad modrim območjem. V desno pomaknjena razporeditev dosežkov se ponavlja iz leta v leto in kaže na to, da je preizkus, ki je vezan na standarde v učnem načrtu, še vedno premalo občutljiv za učence z najboljšimi dosežki.

Zaključimo lahko, da so učenci z nižjimi dosežki uspešnejši pri nalogah slušnega in bralnega razumevanja, ki so receptivne, netvorbne naloge, kjer učenci ne tvorijo besedila, manj pa so uspešni pri nalogah rabe jezika in pisnem sporočanju. Na drugi strani pa najuspešnejši učenci obvladajo tudi pisno tvorjenje besedil, imajo širok nabor besedišča glede na njihovo kognitivno starost in prepoznajo pravilno oz. nepravilno rabo jezika.

Dve nalogi sta bili v tokratnem preizkusu uporabljeni iz prejšnjih nacionalnih preizkusov. Ena naloga je preverjala bralno zmožnost, druga pa poznavanje in rabo jezika (besedišča). Skupaj je tako preizkus vključeval 13 sidrnih testnih postavk oz. 26 % celotnega preizkusa. Pri teh nalogah smo lahko primerjali dosežke letošnje generacije z generacijami iz let 2013/14 in 2014/15. Ugotovitve kažejo, da je generacija 2020/21, ki je precejšen del pouka imela na daljavo, približno enako uspešna kakor predhodni generaciji, pri treh postavkah je celo uspešnejša.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.4.2.3: Specifikacijska tabela, angleščina, 9. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Giant rats*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	intervjuji, pogovori	narava (živali, rastline, letni časi, vreme, ekologija)	– izlušči glavne misli poslušanega besedila in glavne poudarke pogovora, – razume podatke, podrobnosti v besedilu, – razume neposredno izražena stališča govorcev;	1	1	rdeče	0,53	0,40
								2	1	zeleno	0,78	0,48
								3	1	zeleno	0,79	0,25
								4	1	rdeče	0,52	0,42
								5	1	zeleno	0,91	0,41
								6	1	rumeno	0,64	0,44
A	2	slušno razumevanje	*Jonathan Ive*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	življenje osebe	– izlušči glavne misli poslušanega besedila in glavne poudarke pogovora, – razume podatke, podrobnosti v besedilu, – razume neposredno izražena stališča govorcev, – prepozna časovno zaporedje dogodkov v besedilu;	1	1	zeleno	0,82	0,50
								2	1	rumeno	0,69	0,60
								3	1	rumeno	0,70	0,57
								4	1	modro	0,34	0,39
								5	1	rumeno	0,64	0,55
								6	1	rdeče	0,55	0,51
B	1	bralno razumevanje	*Born to be tall* (sidrna naloga)	dopolnjevanje z naborom	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	videz, telo, značaj, čustva, izkušnje, želje, načrti	– razume glavno misel besedila, – razume podrobnosti v besedilu, – v besedilu poišče določene podatke, ki jih potrebuje za izpolnitev zastavljene naloge, – razume besedilo in osnovna notranja razmerja (npr. časovna, vzročno-posledična), – prepozna in razume nebesedne okoliščine (npr. mnenje, neposredno izraženo v besedilu);	1	1	zeleno	0,88	0,55
								2	1	zeleno	0,87	0,55
								3	1	modro	0,55	0,19
								4	1	rumeno	0,66	0,45
								5	1	rumeno	0,78	0,64
								6	1	zeleno	0,87	0,51
								7	1	zeleno	0,83	0,60
B	2	bralno razumevanje	*Rugby school*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	šola, izobraževanje, poklici, storitve	– razume glavno misel besedila, – razume podrobnosti v besedilu, – v besedilu poišče določene podatke, ki jih potrebuje za izpolnitev zastavljene naloge, – razume besedilo in osnovna notranja razmerja (npr. časovna, vzročno-posledična), – prepozna in razume nebesedne	1	1	zeleno	0,76	0,33
								2	1	rumeno	0,70	0,28
								3	1	zeleno	0,78	0,46
								4	1	rumeno	0,70	0,45
								5	1	rdeče	0,54	0,48
								6	1	rdeče	0,60	0,42

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	raba jezika – strukture	*The evolution of colour in films*	dopolnjevanje s preoblikovanjem	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	znanost, tehnologija in mediji zgodovina	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila, – uporablja ustrezne slovnične strukture, – pozna pogosto rabljene jezikovne strukture, njihov pomen in rabo v sobesedilu;	1	1	rdeče	0,49	0,67
								2	1	rumeno	0,72	0,47
								3	1	rumeno	0,70	0,36
								4	1	rdeče	0,42	0,60
								5	1	rdeče	0,46	0,57
								6	1	modro	0,31	0,50
C	2	raba jezika – besedišče	*Talk shows* (sidrna naloga)	dopolnjevanje z naborom	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	prosti čas (umetnost, zabava, branje, glasba, film, šport, interesne dejavnosti, počitnice) znanost, tehnologija in mediji	– razume pomen besed in besednih zvez iz sobesedila, – pozna pogosto rabljeno besedišče in jezikovne strukture, njihov pomen in rabo v sobesedilu;	1	1	rdeče	0,60	0,67
								2	1	rumeno	0,65	0,63
								3	1	rdeče	0,56	0,28
								4	1	rumeno	0,66	0,62
								5	1	rumeno	0,65	0,65
								6	1	rumeno	0,74	0,67
D		pisno sporočanje	*The importance of electricity*	krajši pisni sestavek	članki, sestavki, prispevki, poročila, zapiski, povzetki	znanost, tehnologija in mediji domišljijski svet	– napiše besedilo o temah, ki so ustrezne tej starostni stopnji, z večinoma konkretno in delno abstraktno vsebino, – piše enostavčne in večstavčne povedi, – uporablja več raznovrstnih vezniških sredstev (npr. označevanje sosledja, vzročnosti, pogojnosti) in s preprostimi kohezivnimi sredstvi povezuje stavke v linearno besedilo, – večinoma ustrezno zapisuje znane besede, – ločila uporablja večinoma ustrezno, – brez večjih pomanjkljivosti uporablja osnovne standardne oblike (angl. *layout*) znanih vrst besedil, – besedilo člení na odstavke, – besedilo prilagodi naslovniku in sporočilnemu namenu, besedilni vrsti ter zvrsti/stopnji formalnosti, – v procesu ustvarjanja besedila uporablja različne postopke načrtovanja, spremljave in urejanja svojega pisanja.	Vsebina	4	rdeče	0,58	0,76
								Besedišče	4	rdeče	0,55	0,82
								Slovnica	3	rdeče	0,54	0,83
								Zgradba besedila	2	rumeno	0,66	0,77

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza po jezikovnih zmožnostih (slušno razumevanje, bralno razumevanje in pisno sporočanje) in rabi jezika, ki jih je preverjal nacionalni preizkus za 9. razred, kaže, da so indeksi težavnosti pri obeh zmožnostih, razen pisne, in rabi jezika nižji od lanskih in predlanskih. Pri bralni zmožnosti znaša indeks težavnosti 0,73 (prej 2019: 0,58; 2018: 0,63; 2017: 0,63), pri slušni zmožnosti 0,66 (prej 2019: 0,58; 2018: 0,62; 2017: 0,65), pri rabi jezika 0,58 (2019: 0,47; 2018: 0,60; 2017: 0,60) in nazadnje pri pisnem sporočanju 0,58 (2019: 0,58; 2018: 0,54; 2017: 0,59). Kot lahko vidimo, so rezultati bistveno boljši od leta 2019, ko se je NPZ izvajal, medtem ko podatkov za leto 2020 nimamo, saj NPZ ni bil izveden na nacionalni ravni, so pa podobni tistim izpred nekaj let, razen pri bralni zmožnosti, kjer je indeks težavnosti izredno visok. Preverjanje pisne zmožnosti je na zelo podobni ravni kot vsa predhodna leta. Težko določimo razloge, lahko pa sklepamo, da vpliv pouka na daljavo ni posebej negativno vplival na rezultate iz angleščine pri večini učencev. Razlogi za izredno visok rezultat pri bralni zmožnosti so težko določljivi, lahko pa naštejemo nekaj od njih, ki so verjetno v različnem obsegu prispevali k tako visokemu rezultatu. Ena od bralnih nalog je bila sidrna, kar pomeni, da so jo učenci lahko že predhodno reševali, saj je bila na voljo na spletni strani Državnega izpitnega centra. Drugi razlog je ta, da letošnji preizkus ni vseboval naloge odprtih odgovorov, ki je običajno zahtevnejša za reševanje. Te naloge nismo vključili zaradi možnosti digitalne izpeljave nacionalnega preizkusa znanja. Hkrati je možno tudi, da so učenci napredovali pri bralnem razumevanju in glede na rezultate sidrne naloge, to tudi drži.

Če primerjamo rezultate sidrne naloge med generacijam iz leta 2014 in 2021, lahko ugotovimo, da se razlike indeksov težavnosti pri posameznih postavkah gibljejo od -0,01 do 0,17. Velikost učinka posameznih razlik med testnimi postavkami je pri osmih testnih postavkah zanemarljiva (Cohen d $\angle$ 0,17) zanemarljiva, pri petih testnih postavkah pa je majhna (Cohen d je med 0,1 in 0,35). Samo pri eni testni postavki so bili rezultati učencev letošnje generacije nižji od rezultatov generacije iz leta 2014, vendar znaša razlika zgolj 0,01 odstotne točke. Pri vseh ostalih dvanajstih testnih postavkah so bili učenci letošnje generacije uspešnejši kot tisti iz leta 2014, vendar naj še enkrat poudarimo, da so razlike izredno majhne.

Podrobna analiza 41 testnih postavk kaže, da je pri veliki večini indeks diskriminativnosti ustrezno visok, le ena postavka ima indeks diskriminativnosti pod 0,20, vendar pri nobeni ni opaziti negativnega predznaka, kar pa bi bilo lahko zaskrbljujoče. V vseh letih izvajanja NPZ pri angleščini so bili indeksi diskriminativnosti vedno pozitivni. Povprečen IT (0,73) obeh nalog bralnega razumevanja je za 15 odstotnih točk višji od rezultata iz leta 2019 (0,58) in za 10 odstotnih točk višji od leta 2018. Najslabše so učenci rešili peto testno postavko pri 2. nalogi (IT = 0,54), ki je bila naloga izbirnega tipa. Učenci so se morali za posamezne trditve odločiti, ali so pravilne, napačne, ali pa zanje odgovora v besedilu ni. Za trditev *Louise plans to be a member of a rugby team*. učenec ni mogel najti odgovora v besedilu, saj o tem njegov avtor ne govori. Tudi leta 2018 je bila najtežja postavka tista, kjer je bil odgovor *ni v besedilu*. Lahko sklepamo, da imajo učenci težave s prepoznavanjem in določanjem trditev, o katerih besedilo ne govori. Hkrati postavke, kjer je odgovor *ni v besedilu* zahtevajo zelo fokusirano in natančno branje. Najvišji IT ima prva postavka pri 1. nalogi (IT = 0,88), nalogi povezovanja manjkajočih povedi z ustrezno vrzeljo v besedilu. Drugi odstavek vnosnega besedila *Born to Be Tall* pripoveduje s fantove perspektive o tem, kako je rastel in bil največji član družine že zelo zgodaj. Avtor se proti koncu odstavka sprašuje, kako je lahko tako visok, saj to ni značilnost njegove družine. Učenci so morali nato izbrati poved, ki bo ustrezno zaključila dani odstavek. Lahko rečemo, da je večina pravilno izbrala poved *In fact they are both short*., ki pomensko ustrezno zaključuje ta odstavek. Razloge za tako visok odstotek rešljivosti postavke lahko najdemo v tem, da je bil celotni odstavek za večino učencev razumljiv, saj so ga sestavljale pogosto rabljene besede, prav tako tudi skladnja ni bila zahtevna.

Med najzahtevnejše testne postavke pri nalogah slušnega razumevanja sodi četrta testna postavka 2. naloge, ki ima IT 0,34. Leta 2019 je najnižji IT pri slušnih nalogah znašal 0,21, še leto prej pa 0,27. Pri tej nalogi so morali učenci povezati različna vnosna besedila o izbrani osebi z ustreznim naslovom ob treh distraktorjih. Četrti posnetek je govoril o očetovem vplivu na uporabo naprav obeh dečkov in tudi na njuno izgovarjavo. Za pravilno rešitev postavke so morali učenci natančno poslušati besedilo in nato povzeti njegovo glavno misel, ki so jo lahko našli v naslovu *A father's influence*. Torej so pravilno rešitev učenci dosegli s pravilnim sklepanjem. Sklepanje (angl. »inference«) pa je ena od strategij, ki jih moramo v izobraževalnem prostoru razvijati in tudi preverjati ne glede na jezik.

Kot testna postavka z najvišjim IT (0,91) in zato najlažja se je izkazala peta testna postavka pri 1. nalogi slušnega razumevanja, kjer so morali učenci izbrati pravilen ustrezen odgovor glede na vnosno poved. Pri tej testni postavki so morali učenci izbrati ustrezno število bolezni, ki jih lahko prenašajo podgane. Izbirali so med števili 14, 60 in 100 ter morali povezati različna poročila z ustreznim povzetkom. Čeprav so slišali vse tri številke, je velika večina pravilno povezala 60 s številom bolezni, medtem ko se je število 14 nanašalo na 14. stoletje, 100 pa na stotine ljudi, ki umirajo zaradi kuge ali črne smrti. Lahko sklepamo, da je bilo sobesedilo povsem razumljivo učencem, torej ni vsebovalo neznanih besed, hkrati je bila hitrost govora primerne hitrosti, saj bi drugače ne bili zmožni razumeti vsebine povedanega. Leta 2019 je bil najvišji IT pri slušnih nalogah 0,89, leta 2018 pa 0,83. Vsekakor sodi postavka z 91-odstotno rešljivostjo med minimalne standarde znanja, ki jih morajo doseči devetošolci ob koncu osnovne šole.

Pri preverjanju rabe jezika, kjer so učenci morali pokazati znanje besedišča in slovničnih pravil v sobesedilu, je znašal

povprečni IT 1. naloge 0,52 (2019: 0,41 in 2018: 0,53), 2. naloge pa 0,64 (2019: 0,54 in 2018: 0,67). Ugotovimo lahko, da sta oba indeksa letos višja kot leta 2019, hkrati pa podobna letu 2018. Drugo nalogo *Talks Shows* je vključeval že NPZ iz leta 2015, zato ne moremo vedeti, koliko učencev je to sidrno nalogo že reševalo in koliko so si zapomnili posamezne odgovore. Indeks težavnosti slednje naloge je namreč za 12 odstotnih točk višji kot pri nalogi, ki je bila prvikrat uporabljena na NPZ iz angleščine. Dejavnike vpliva na toliko višji rezultat sidrne naloge težko predvidevamo, saj imata obe nalogi različni vnosni besedili, prav tako sta nalogi različne vrste (ena je izbirnega tipa, druga pa povezovanja). Lahko pa si pobliže ogledamo, kako so 2. nalogo reševali učenci generacije 2015. Pri petih (od šestih) postavkah so bili učenci letošnje generacije uspešnejši od generacije iz leta 2015. Samo pri četrti testni postavki so bili učenci iz leta 2015 uspešnejši, vendar znaša razlika 0,01 in je velikost učinka te razlike zanemarljiva. Samo druga in peta testna postavka kažeta na majhen učinek (Cohen d = 0,27 in 0,35).

Glede vpliva pouka na daljavo lahko sklepamo, da ni imel negativnega učinka na učne dosežke pri rabi jezika. Možni razlogi so: a) večja izpostavljenost slušnemu vnosu angleščine kot posledica večjega števila medijskih gradiv v angleščini, saj pouk na daljavo velikokrat vsebuje več slušnih in slušno-vidnih posnetkov kot v razredu; b) učinkovito delo učiteljev angleščine pri pouku na daljavo z vključevanjem sodobnih učnih pristopov in IKT; c) večja izpostavljenost slušno-vidnim posnetkom v angleščini tudi pri drugih predmetih zaradi pomanjkanja ustreznih gradiv v slovenščini. Da bi ugotovili z empiriko podprte dejavnike vpliva bi morali izvesti posebno raziskavo, ki bi vključevala številne dejavnike in bi spremljala ter merila vzročno-posledične povezave med njimi.

Najnižji IT je imela šesta postavka 1. naloge (IT = 0,31), ko so morali učenci tvoriti trpnik v pretekliku. Trpnik je za učence zahteven, saj ga slovenščina uporablja veliko manj kot angleščina in je že sam koncept težje dojemljiv. Leta 2019 je najnižji IT znašal 0,13. Najvišji IT so učenci dosegli pri šesti postavki 2. naloge (IT = 0,74), ko so morali razumeti besedišče in slovnične strukture pred in za šesto vrzeljo ter prepoznati in razumeti glagol *received* (prejeti) v pretekliku. Skoraj dve tretjini učencev je to postavko pravilno rešilo, kar je glede na zahtevnost glagola *receive,* ki sodi na A2 raven *Skupnega evropskega jezikovnega okvirja* v slovarju Cambridge, zadovoljiv uspeh, saj kaže na to, da ga učenci ne samo prepoznajo, temveč ga znajo pravilno uporabiti v sobesedilu.

Pri nalogi pisnega sporočanja so morali učenci razmišljati o tem, kako je v preteklostii potekalo življenje, ko ljudje niso imeli elektrike, kaj bi danes najbolj pogrešali in kako bi si pomagali, če bi ostali brez elektrike, ter kako se bodo v prihodnosti razvijala električna vozila. Dolžina besedila je bila določena med 120 in 150 besed, kot tudi predhodna leta. Ocenjevalna lestvica ostaja že nekaj let enaka, tako da učitelji ocenjevalci vrednotijo pisne izdelke s temi kriteriji: vsebina, besedišče, slovnica in zgradba besedila. Najvišji IT zasledimo pri kriteriju zgradba 0,66 (2019: 0,67; 2018: 0,63; 2017: 0,67), sledi vsebina 0, 58 (2019: 0,59; 2018: 0,54; 2017: 0,60), nato besedišče 0,55 (2019: 0,55; 2018: 0,52; 2017: 0,56) in nazadnje slovnica 0,54 (2019: 0,54; 2018: 0,52; 2017: 0,54). Že četrto leto zapored je IT pri kriteriju zgradbe najvišji. Enako kot v predhodnih letih ugotavljamo, da sta možna dva razloga, in sicer ali je 66 % učencev usvojilo pravila vezljivosti na ravni besedil A2/B1 ali pa so zahteve učiteljev nekoliko nižje. Kontrolno ocenjevanje je pri vseh treh preizkusih pri nalogi pisnega sporočanja pokazalo, da so se ocenjevalci precej dobro približali ocenam komisije (80- in 90-odstotno ujemanje), kar pomeni, da lahko z večjo verjetnostjo potrdimo prvi razlog.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Teorija jezikovnega ocenjevanja in vrednotenja že nekaj desetletij poudarja, da so najpomembnejše merske karakteristike, ki naj bi jih imeli dobri preizkusi znanja, in zmožnosti: veljavnost, zanesljivost, objektivnost in občutljivost. Tudi letošnji preizkus je, tako kot že vrsto let, veljaven, saj so vse testne naloge v preizkusu del konstrukta sporazumevalne zmožnosti, tako da sta zagotovljeni konstruktna in vsebinska veljavnost. Ob tem seveda ne smemo pozabiti, da govorne zmožnosti ne preverjamo, in jo morajo učitelji ob interpretaciji znanja in zmožnosti posameznega učenca (njegovega jezikovnega profila v angleščini) nujno dodati oziroma vključiti v skupno oceno znanja angleščine. PK za angleščino predlaga učiteljem, da za vsakega učenca že od prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja dalje oblikujejo jezikovni profil oziroma jezikovni listovnik za posameznega učenca, ki ga z leti dopolnjujejo in ga ob zaključku šolanja lahko učenec odnese s seboj v srednjo šolo. Jezikovni profil, ki ima lahko obliko jezikovnega listovnika, mape, zbirnika v papirni ali v digitalni obliki, je lahko pomemben prispevek k bolj objektivnemu preverjanju jezikovnega znanja, saj lahko vanj vključimo tudi govorno zmožnost in druge zmožnosti/spretnosti, zapisane v *Skupnem evropskem jezikovnem okviru*, na primer pragmatične, sociokulturne, medkulturne, sociolingvistične zmožnosti itn. Na ta način lahko tudi druge deležnike, kot so starši, srednješolski učitelji in drugi, opozorimo, da je poleg zmožnosti, ki jih preverja NPZ iz angleščine, treba upoštevati tudi, kako se učenec odziva v okviru govorne ali pragmatične zmožnosti. Na voljo so udi različne oblike digitalnih jezikovnih listovnikov, na primer *https://www.ecml.at/Thematicareas/EvaluationandAssessment/EuropeanLanguagePortfolio/tabid/4179/Default.aspx*.

Hkrati pozivamo Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, da čim prej zagotovi pogoje za računalniško preverjanje tujejezikovnega znanja, saj bi takšen preizkus lahko vključeval tudi vsaj delno preverjanje govorne zmožnosti. Hkrati bi takšen preizkus zagotovil vključevanje sidrnih nalog, ki bi nam pomagale pri interpretaciji

rezultatov glede na različne generacije. Za mlajše učence ob koncu drugega obdobja bi bil takšen preizkus tudi visoka motivacija učencev za reševanje preizkusa, saj bi ga bilo mogoče opremiti z več vidnega, slušnega in tudi interaktivnega podpornega gradiva. Možnosti za oblikovanje in izvedbo preizkusov, kii bi segali preko meja, povezovali na primer sosednje države, bi prav gotovo bil zanimiv predlog tudi za Evropsko komisijo, saj je odlično znanje tujih jezikov predpogoj za večjo mobilnost mladih Evropejcev in s tem zagotavljanja miru v Evropi.

Glede na zelo visok indeks zanesljivosti je preizkus tudi zanesljiv, kar pomeni, da vse testne postavke merijo določen del konstrukta sporazumevalne zmožnosti. Pri večini testnih postavk, to je pri 40., je indeks diskriminativnosti zelo visok oziroma visok, samo pri eni je nizek, vendar nikjer ni negativen. To pomeni, da preizkus uspešno ločuje med tistimi učenci, ki imajo več znanja, in tistimi, ki izkazujejo šibko znanje angleščine ob zaključku osnovne šole glede na veljaven učni načrt.

Preverjanje slušnega razumevanja kaže, da učenci dokaj dobro razumejo krajša in jezikovno manj kompleksna besedila, nekaj več težav pa se je pokazalo pri postavkah, pri katerih je bilo treba za izbiro pravilnega odgovora dobro razumeti daljše dele besedila in hkrati tudi sklepati oz. razbrati glavno misel. Glede na dokaj visok rezultat slušnega dela (IT = 0,66) lahko sklepamo, da je ravno pouk na daljavo prinesel več izpostavljenosti slušnim oz. slušno-vidnim gradivom, ki jih učenci pri pouku morda manj spremljajo. S takšno prakso velja nadaljevati, seveda pa je treba izbirati ustrezna gradiva, učence čim bolj aktivno vključiti v poslušanje (gledanje) ter jih spodbujati, da tudi zunaj pouka spremljajo izobraževalne oddaje in se ob njih učijo/naučijo novih vsebin. Ravno interes učencev lahko poveča slušni vnos, saj bodo poslušali besedilo zaradi njegove vsebine in manj kot zgolj učenje jezika. Ob tem smo že večkrat priporočali postopno in strukturirano razvijanje slušnih strategij. Učitelji naj pripravljajo oziroma izbirajo slušne naloge, ki vsebujejo tudi distraktorje in kjer odgovori niso vedno na dlani, temveč je potrebno sklepanje, povezovanje in povzemanje informacij, poslušanje določene specifičpne informacije itn. Ob teh nalogah se morajo učitelji z učenci v sproščenem vzdušju pogovarjati, zakaj je določen odgovor pravilen oziroma napačen. Brez poglobljene in natančne povratne informacije učenci ne bodo nadgradili oziroma izboljšali slušne zmožnosti, zato tudi ne bodo postali uspešnejši pri reševanju teh nalog. Naj omenimo mednarodne raziskave s področja ekstenzivnega poslušanja, kjer gre za daljša besedila, ki jih učenci poslušajo, ker so jih izbrali sami in jih zanima njihova vsebina, in kar nedvoumno potrjuje, da je za uspešno razvijanje intenzivnega poslušanja nujno potrebno poslušanje daljših besedil. Zato je treba o teh značilnostih usvajanja jezikov poučiti tudi starše in druge pomembne deležnike v učnem procesu. Danes so na voljo spletne učilnice, kjer lahko učitelji vključujejo informacije o dosegljivosti in kakovosti slušnih gradiv in so na takšen način vedno na voljo učencem in njihovim staršem.

Pri preverjanju bralnega razumevanja se je izkazalo, da so bili to leto učenci izredno uspešni, vendar ni povsem jasno, kako je na končne rezultate vplivala sidrna naloga, ki smo jo uporabili iz predhodnih let. Glede na rezultate učenci večinoma dobro razumejo besedila in znajo povezovati posamezne povedi besedila z izvornim besedilom, prav tako so se uspešno izkazali pri nalogi, kjer so morali ugotavljati, ali trditve glede na vnosno besedilo držijo, ali so napačne, ali pa podatka ni v besedilu. Še vedno pa ena tretjina učencev ne dosega stopnje bralnih strategij in znanja anglečine, ki bi jim omogočila razumevanje zgoščenega besedila v procesu intenzivnega branja. Zato velja del pouka posvetiti tudi strategijam, ki bodo učencem pomagale pri usvajanju zmožnosti bralnega razumevanja. Posvetiti se je treba različnim podspretnostim bralnega razumevanja: preletavanju, iskanju specifičnih informacij, sklepanju, natančnemu branju itn. Ob bralnih nalogah se je zato treba pogovoriti o odgovorih, zakaj so pravilni, zakaj so napačni, kaj določeno vprašanje zahteva, na kaj se nanaša, itn. Iz raziskav vemo, da je povratna informacija uspešna takrat, ko je učenec vanjo aktivno vpet, ob tem pa sledi še ustna diskusija. Kot je za razvito slušno razumevanje ključno ekstenzivno poslušanje, tako je za doseganje učinkovitega bralnega razumevanja nujno, da beremo daljša besedila za zabavo, ker nas zanimajo in želimo izvedeti nove vsebine (ekstenzivno branje). V vsaj eni od učilnic tujih jezikov naj bo zato knjižni kotiček, ki vsebuje starosti učencev primerne knjige v angleščini. Knjige so lahko poenostavljene različice originalov ali pa knjige, ki so napisane za otroke, katerim je prvi jezik angleščina. Pri slednjih moramo izbrati zbirke, kjer so knjige razvrščene po stopnjah in jih učenci berejo glede na njihove dosežke pri bralni zmožnosti.

Pri preverjanju rabe jezika (poznavanje in raba besedišča ter slovničnih pravil v sobesedilu) so imeli učenci precej več težav, saj so se prav te naloge uvrstile med najtežje na celotnem preizkusu. Povprečni IT obeh nalog rabe jezika znaša 0,58 in je sicer višji od leta 2019 (0,47), hkrati pa podoben letu 2018 (0,60). Težave so imeli pri bolj kompleksnih slovničnih strukturah, kot je na primer prepoznavanje in tvorjenje trpnika v pretekliku, in pri tvorjenju prislovov iz podanih pridevnikov. Naloga, ki je preverjala poznavanje besedišča v sobesedilu s podanim naborom besed in vključenimi distraktorji, večini učencev ni predstavljala posebnih težav. Ker gre za sidrno nalogo, ne vemo, koliko je predhodno reševanje vplivalo na rezultate.

Vsekakor je pomembno poudariti, da je ekstenzivno branje in poslušanje treba uvajati čim prej, že v prvem triletju, sicer tam bere učitelj, poslušajo in gledajo pa lahko malo daljše slušno-vizualne vnose. Brez ustreznega vnosa, kjer lahko učenci zaznajo strukturo jezika v naravnih situacijah, učenci slovničnih struktur in rabe besedišča ne bodo mogli ponotranjiti in zavtomatizirati. Učiteljem priporočamo, da poleg jasne razlage slovničnih pravil in besedišča uporabljajo tudi čim bolj avtentične naloge, to so tiste, ki so v sobesedilu in v učencih zbudijo zanimanje za njihovo reševanje ter imajo jasen končni cilj in doprinašajo k razvijanju splošne sporazumevalne zmožnosti.

To leto se je tvorbna naloga uvrstila na povsem enako mesto kakor nalogi rabe jezika, kar lahko pozdravimo kot napredek učencev, saj se ta trend kaže že od leta 2019. Ravno pisna naloga najceloviteje preverja (pisno) sporazumevalno zmožnost učencev. Pri tem ugotavljamo, da so učenci še vedno dokaj uspešni pri kriteriju zgradba, sledi mu kriterij vsebina. Takšni rezultati se pojavljajo že nekaj let in so ostali enaki tudi po šolskem letu, ko je večina pouka potekala na daljavo. Pri učenju in poučevanju tujih jezikov si velja zapomniti, da k izboljšanju pisne spretnosti prispeva več dejavnikov: (1) izpostavljenost učencev različnim vrstam pisnih besedil in nato pisanje s pomočjo odlično napisanih modelov/prikazov pisnih besedil (od razglednic, elektronskih sporočil do povzetkov in opisov); (2) besedilna analiza modelov pisnih besedil – predstavljanje pisnih besedil v razredu (v parih, skupinah, frontalno); (3) kognitivni pisni model, ki vključuje ekspliciten prikaz strategij, ki jih uporabljajo izkušeni pisci, ko načrtujejo, se odločajo in urejajo svoja besedila; (4) učiteljevo eksplicitno poudarjanje miselnih in procesno podpornih iztočnic/vprašanj; (5) učenčevo samoocenjevanje lastnih pisnih izdelkov s pomočjo zbirnih map/listovnikov/portfolijev, seznamov za preverjanje pisnih izdelkov (angl. »self-review check lists«); (6) ocenjevanje pisnih izdelkov v parih in skupinah; (7) učenčeva ubeseditev posameznih stopenj pisnega procesa; (8) razvijanje samoregulacijskih strategij pri učenju pisanja; (9) učiteljeva sprotna povratna informacija, ki spodbuja učence k izboljšanju pisnih izdelkov.

To šolsko leto se na nacionalni ravni zaključuje projekt *Jeziki štejejo*, ki usmerja učence in učitelje k usvajanju raznojezične zmožnosti, saj učenci v Evropski uniji in po vsem svetu potrebujejo učitelje, ki so jezikovno občutljivi in odzivni na prav vse jezike. Jeziki v šoli morajo prevzeti mesto dodane vrednosti in ne biti razumljeni kot ovire na poti učnega uspeha. Zato je izredno pomembno, da na šoli vzpostavimo učno okolje, ki podpira učenje vseh jezikov v vsakem trenutku, takšno, ki jih ne postavlja v hierarhični red ali prepoveduje njihovo rabo. Raznojezična zmožnost je namreč preplet vseh jezikov in kultur, ki jih posameznik zna, zaznava v okolju ali je v stiku z njimi prek digitalnih orodij. V tej smeri se premikajo tudi pedagogike posameznih tujih jezikov, saj želimo vsem učencem zagotoviti enake pogoje za dosego učnega uspeha in blaginje. Za učenje in poučevanje angleščine pa velja, da bi morala prestopiti prag angleške učilnice in se čim bolj povezovati z drugimi predmeti ter predmetnimi področji, saj bodo učenci na ta način začutili dejansko vrednost učenja angleščine, katere znanje posamezniku omogoča vključenost v družbo 21. stoletja. Brez tega jezika so mladi ljudje in odrasli prikrajšani za informacije, ki lahko pomembno vplivajo na njihove prihodnje odločitve oz. osebno in profesionalno kariero. Zato je vsak učenec, ki ob koncu obveznega izobraževanja ne doseže samostojnosti v rabi tega jezika, prikrajšan za enakovredno sodelovanje in vplivanje na tokove moderne družbe 21. stoletja.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Poslušaj pogovor z ekologom Univerze Greenwich v Londonu o invaziji podgan. Preberi trditve, ki se nanašajo na slišano besedilo, in obkroži črko pred najbolj ustreznim odgovorom. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

GIANT RATS

0. Because of their size rats are the topic of

   A university projects.

   B small talks.

   (C) media.

1. The Norway rat lives in

   A the countryside.

   B urban areas.

   C rural and urban areas.

2. For rats, _____ is a problem.

   A water

   B height

   C hard material

3. If rats are terrified, they

   A attack.

   B look bigger.

   C run in circles.

4. Rat populations grow in number because rats can

   A produce a lot of waste.

   B get used to different conditions.

   C take advantage of other animals.

5. Rats can spread around _____ different diseases.

A 14

B 60

C 100

6. We can reduce the number of rats if

A each of us takes action.

B local authorities set rules.

C we use special rat bins.

(6 točk)

(Vir slike: http://creationwiki.org/File:800px-WildRat.jpg. Pridobljeno: 6. 12. 2019.)

2. naloga

Poslušaj besedilo o Jonathanu Ivu in za vsak del besedila (1–6) izberi najbolj ustrezen naslov (A–J). V razpredelnico vpiši črko izbrane rešitve. Trije naslovi so odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

JONATHAN IVE

A The key person at work
B A father's influence
C Haunted childhood
D Looking for perfection
E A precious award
F Sounding American
~~**G**~~ Ive's education
H Shaping the future
I First work experience
J Worrying about his future

0.
G

1.	2.	3.	4.	5.	6.

(6 točk)

(Vir slike: https://en.wikipedia.org/wiki/Jony_Ive#/media/File:Jonathan_Ive_(OTRS).jpg. Pridobljeno: 11. 1. 2019.)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Preberi besedilo in povedi. Na črto na koncu vsakega odstavka vpiši črko povedi, ki ga smiselno zaključi. Dve povedi sta odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

BORN TO BE TALL

Paul, 16, is so tall he has to have his shoes and bed designed and made just for him. He is still growing. He might reach 2.3m but his parents hope he will stop there.__*A*__ **(0)**

"Growing up I was miles taller than my friends. At the age of seven I was 1.7m tall and most of my family were shorter. Now I am 2.1m tall and I don't really know where my height comes from as my parents aren't tall. _____ **(1)**

People have always thought I am older than I really am. On my first day at primary school, one of the teachers pulled me out of the junior playground and I was sent to the senior one. He didn't believe me when I told him how old I was. _____ **(2)**

I thought my growth would slow down as I got older. Mum said I was a fast developer and that my mates would eventually catch up with me, but I soon realised that wouldn't be the case. When I was 14, my feet were size 47 and I had to have shoes specially made. My school uniform had to be custom-made, too. _____ **(3)**

I was worried about my height. It was really annoying to grow out of clothes so quickly and get thinner and thinner. I went to the doctor and he said there was nothing wrong with me. _____ **(4)**

(Vir slike: http://www.flickr.com/photos/51035655711@N01/3129533156. Pridobljeno: 12. 11. 2012.)

There are some disadvantages about my height, like not being able to go on certain rides at the fairground and having to duck when I'm in rooms with low ceilings, but there are loads more advantages. _____ **(5)**

My first real problem was last year when I grew out of my bed. I wasn't able to stretch out in it for a while, but then I started to get really uncomfortable. My parents looked for a bigger bed, but they couldn't find one anywhere. _____ **(6)**

By December last year, I'd given up hope of a good night's sleep. Then a firm called Sealy got in touch. They had heard about me from a bed shop. I thought I was dreaming when I heard the firm's representative, Mr. Higgins, talking to my parents. _____ **(7)"**

(Prirejeno po: *Sugar*, julij 2003.)

~~A~~ This is his story.

B I didn't believe a word he told me.

C He offered to build me a 2.5m bed for free.

D He promised that I would stop gaining weight.

E There weren't any shops that sold clothes in my size.

F For example, in shops, I can reach things from high shelves.

G He thought I was lying so I was sent to detention.

H I didn’t have to follow the school dress code.

I In fact they are both short.

J I ended up sleeping on my bedroom floor.

(7 točk)

2. naloga

Preberi besedilo o dogajanju na britanski šoli in ugotovi, ali zapisane trditve glede na besedilo držijo (T = TRUE) ali ne držijo (F = FALSE) ali pa v besedilu niso omenjene (NG = NOT GIVEN). S kljukico (✓) označi izbrano rešitev.
Oglej si primer 0, ki je že rešen.

RUGBY SCHOOL

Louise Woolcock is an unusual student. She's the first female Head of School at Rugby School in 428 years! In a school where women have only been welcomed for the last six terms, eighteen-year-old Louise's appointment last September, must have pleased the Headmaster. Applications for entrance to the school came flooding in ever since the rules were changed and girls were allowed to attend. Most parents would find it impossible to afford the school fees. At £12,270 a year, it's an expensive education. No wonder public schools are often accused of being snobbish and elitist.

Although there are public schools in Scotland, Ireland and Wales, these schools are usually associated with upper-class England. They are called public schools but in reality they are privately-owned and run. Most British pupils go to state schools, provided by the government. You don't have to pay to attend a state school, but the classes are larger. Public schools also offer better facilities for pupils. Computers, sports equipment and books are often in short supply at state schools.

Many members of the British royal family went to public schools. Prince Charles went to Gordonstoun but broke with tradition and sent his son Prince William to Eton (a public school with a slightly more progressive attitude). Public schools have a long history dating back as far as the seventh century. Their ex-pupils have often gone on to take up the most powerful positions in society. For a long time, it was believed that an old school tie could help to get you any job that you wanted. Many parents send their children to public schools to give them a traditional education. Public schools are still male-dominated and as a result of their history, prejudices have developed. Louise Woolcock's experience shows that women at public schools still have to put up with sexism.

The morning after Louise's appointment as Head of School, posters appeared all over the school saying *Girls don't play rugby* and *We're not sexist*, *we're just traditionalists*. Normally one pupil is chosen as Head of School, an honorary title given to the best student at the school. To avoid conflict, Rugby School decided to choose a Head Boy, Huw Brown, after they had made Louise Head of School. One young boy told reporters that it wasn't possible for students to have respect for Louise because she was not a member of the rugby team.

Louise Woolcock shows a surprising understanding of her critics. She describes men like this as traditional, rather than accusing them of hating women. Perhaps she was pacified by an anonymous note that she received. It was an apology from a member of the rugby club. This proves that not all rugby players are sexist (for example Louise's boyfriend Richard). Louise was chosen as Head of School because of her personality and her academic excellence (she got eight A grades in her GCSE exams). It's a shame that many pupils at Rugby School are too traditional to realise just how impressive her achievements have been.

(Prirejeno po: *Club*, september 1997.)

		T	F	NG
0.	Rugby School used to be a boys' school in the past.	✓		
1.	Public schools are usually private.			
2.	State schools have an equal number of girls and boys.			
3.	Prince William was sent to the same school as his father.			
4.	After Louise got the title, the school was full of welcoming posters.			
5.	Louise plans to be a member of the rugby team.			
6.	Louise became Head of School due to her character only.			

(6 točk)

C) RABA JEZIKA

1. naloga

Dopolni besedilo o razvoju barvnega filma. Besedo v oklepaju postavi v ustrezno obliko. V vsako praznino vpiši največ dve besedi. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

THE EVOLUTION OF COLOUR IN FILMS

Show-business people (**0**) ___***are***___ (**be**) always on the look-out for something new and different to pull in audiences, so it's no surprise that film companies have (**1**) _____ (**glad**) accepted new inventions.

Colour films were shown first in 1896, but every print (**2**) _____ (**have to**) be hand-painted with the aid of a magnifying glass.

It all (**3**) _____ (**begin**) with Technicolor – a two-colour system – red and green images were thrown onto the screen at the same time. By 1935 Technicolor perfected a three-strip colour process, which gave a (**4**) _____ (**realistic**) effect than the two-colour system. The first feature film made this way, Becky Sharp (1935), was an immediate success. However, the colours were still unnatural.

Of all the wide-screen colour systems that reached mass audiences Cinerama was the (**5**) _____ (**early**). The film was shot with three cameras. Then the images (**6**) _____ (**project**) onto a curved screen to produce a panoramic image. Later on, Panavision was introduced and it is still used today.

(Prirejeno po: *The Big Screen*, Find Out More, št. 24, 1995.)

(6 točk)

(Vir slike: http://www.frockflicks.com/becky-sharp-1935/. Pridobljeno: 12. 4. 2019.)

2. naloga

Dopolni besedilo z besedami v okvirčkih, tako da v razpredelnico vpišeš ČRKO izbrane besede. Tri besede so odveč. Oglej si primer 0, ki je že rešen.

A advice	**B** approach	**C** common	**D** ~~described~~	**E** emotionally
F forward	**G** mentioned	**H** received	**I** sent	**J** talked

TALK SHOWS

Most of us enjoy watching 'bad' television like talk shows. We don't take it seriously, it's just a bit of harmless entertainment! Host Jerry Springer **__0__** his show as "...chewing gum, it's silly, it's outrageous, it's stupid, it's crazy." Oprah Winfrey took her show more seriously, treating her guests in a caring way. Ricki Lake used a very personal **__1__**. The set was arranged like a sitting room, and she **__2__** her own personal problems, making herself more like everyone else.

One thing these talk show hosts had in common was their attitude to us, the TV viewers at home, and the studio audience. The hosts spoke **__3__** to us in a way that was personal and friendly. It made them seem like a friend or part of the family. Also, they gave **__4__**, along with the people in the studio, whatever the problem or subject. It is important to remember that the host and spectators were just ordinary people, not psychiatrists or specialists. Most of their suggestions were just **__5__** sense, personal opinion mixed with a bit of amateur psychology.

Many people do not agree that talk shows are harmless but argue that they are having a bad effect on our society, and that they exploit and use people just for entertainment. But the truth is that nobody is on a talk show that doesn't want to be. Jerry Springer's show **__6__** almost 4,000 calls a day from people who wanted to appear on his show! If this is true, it is easy to see how talk shows became so popular.

(Prirejeno po: *Club*, marec 1999.)

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
D						

(6 točk)

D) PISNO SPOROČANJE

V preteklosti so ljudje živeli brez elektrike. Danes si ne predstavljamo življenja brez nje. Napiši:

- Kako je **nekoč** potekalo vsakdanje življenje brez elektrike?
- Kaj bi najbolj pogrešali in kako bi si pomagali, če bi za dalj časa zmanjkalo elektrike?
- Kako se bodo razvijala električna vozila v prihodnosti?

Besedilo naj bo dolgo od 120 do 150 besed. Ovrednoteni bodo vsebina, besedišče, slovnica in zgradba besedila.

Ta prostor lahko uporabiš za osnutek,
ki se ne vrednoti.

THE IMPORTANCE OF ELECTRICITY

Vsebina:	*4 točke*
Besedišče:	*4 točke*
Slovnica:	*3 točke*
Zgradba besedila:	*2 točki*

4.2.5 Predmetna komisija za nemščino

4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred
Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.1.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred
Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.5.2.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred

4.2.5.1 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz nemščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa je bil 60 minut oziroma več, glede na prilagoditve za učence s posebnimi potrebami. Preizkus je vključeval slušno razumevanje (dve nalogi s 14 postavkami), bralno razumevanje (dve nalogi s 14 postavkami) ter poznavanje in rabo jezika (štiri naloge z 19 postavkami). Skupno število točk vseh treh delov je bilo 52, število postavk pa 47.

Tipi nalog

Preizkus je vseboval naloge:

- povezovanja, urejanja in razvrščanja,
- kratkih zaprtih odgovorov,
- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- dopolnjevanja z naborom,
- dopolnjevanje brez nabora,
- izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori,
- vodeni pisni sestavek.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.5.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja		Deleži v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Naloge so bile sestavljene v skladu s taksonomskimi stopnjami.

Analiza dosežkov

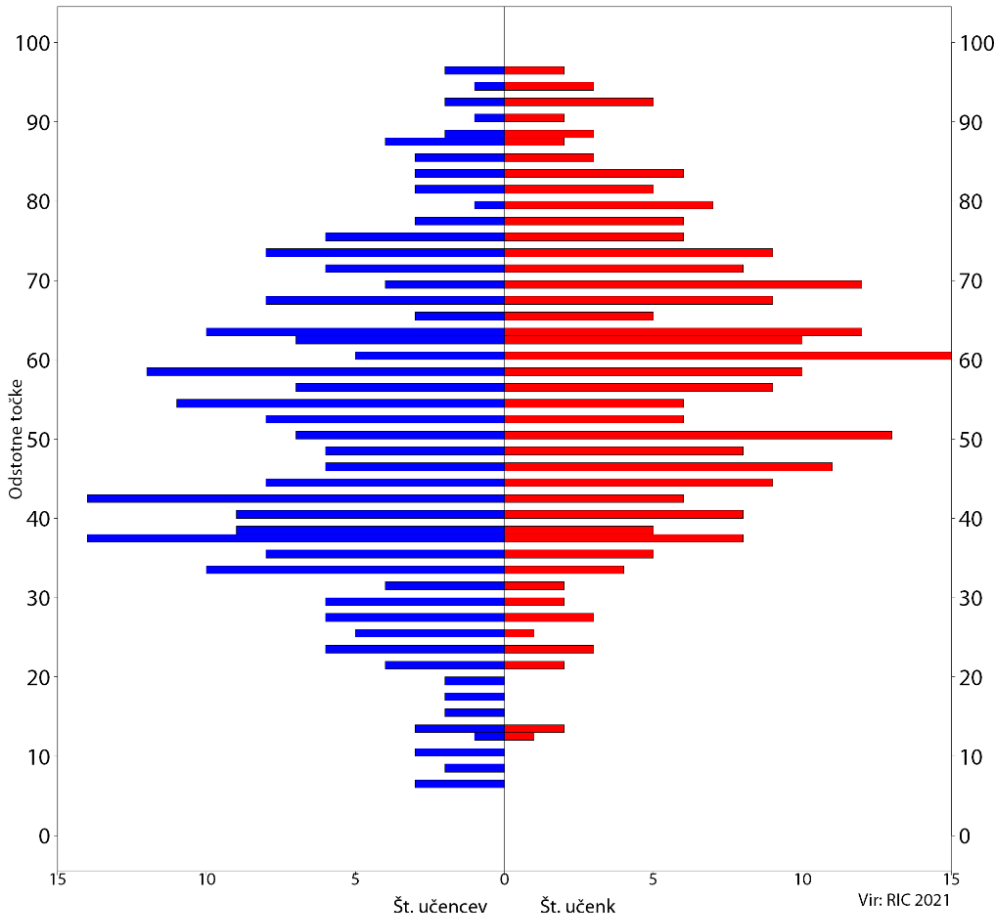
Preglednica 4.2.5.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	514
Število postavk	47
Možne točke	52
Povprečno število točk	27,93
Povprečno število odstotnih točk	53,70
Standardni odklon odstotnih točk	19,68
Indeks težavnosti	0,54
Indeks zanesljivosti	0,91

Indeks težavnosti kaže, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK za nemščino ter na podlagi ciljev in standardov učnega načrta. Maksimalno število odstotnih točk (96) so dosegli štirje učenci, trije so dosegli minimalno število odstotnih točk (6).

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.5.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 6. razred

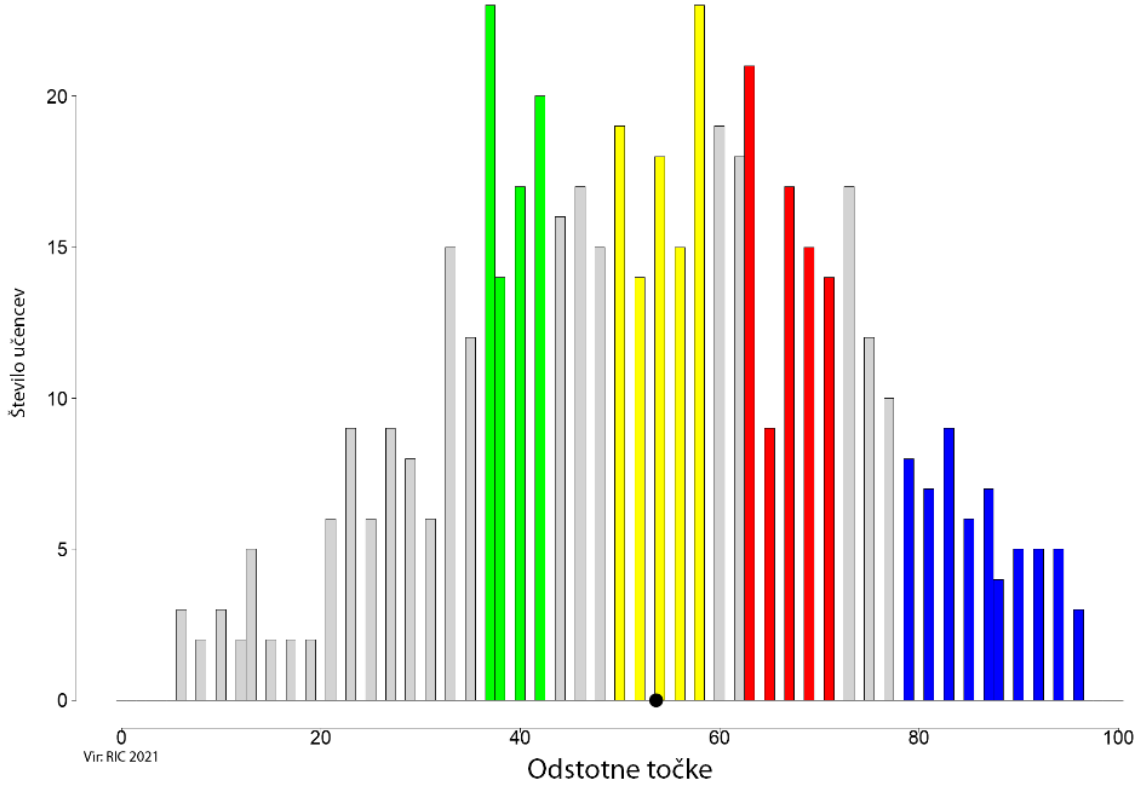

Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so bile učenke za spoznanje uspešnejše od učencev.

Številčno najbolj zastopana je bila Pomurska regija s 460 učenci, sledi Podravska z 38 učenci in Koroška regija s 16 učenci. Ker so razlike med številom učencev in številom vključenih šol med regijami zelo velike (v eni regiji npr. samo ena šola), podatki ne omogočajo posploševanj.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.5.1.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 6. razred

ZELENO OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga

Uspešno so rešili 1., 2., 3., 4., 6. in 7. postavko naloge dopolnjevanja brez nabora, kjer so v besedilo vstavljali manjkajoče številke. S prepoznavanjem števil učenci niso imeli težav. Na taksonomski ravni jo razvrščamo med lažje naloge.

2. naloga

Uspešno so rešili 1. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov, kjer so iz slišanega besedila razbrali določene podatke na znano temo. Razumeli so preprost pogovor med dekletom in fantom na poti iz šole ter odgovorili na vprašanje, v kateri razred hodi Nadia. Na taksonomski ravni je to srednje zahtevna naloga.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

3. naloga

Uspešno so rešili 4. postavko naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjalo temeljno besedišče in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov. V poved so morali vstaviti predlog *mit*.

Ta postavka je bila del sidrne naloge (učenci so jo reševali že na NPZ leta 2015): V obeh letih je postavka padla v zeleno območje.

RUMENO OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

1. naloga
Uspešno so rešili 5. postavko naloge dopolnjevanja brez nabora, kjer so v poved vstavili manjkajočo številko 14. Na taksonomski ravni jo razvrščamo med lažje naloge.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke berejo in razumejo preprosta besedila, pri čemer razumejo pomen besed in besednih zvez s pogosto rabljenim besediščem.

1. naloga
Uspešno so rešili 4., 6. in 8. postavko naloge izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori. S selektivnim branjem so morali poiskati podatek v kratkih besedilih, vezanih na znano temo, in se na prebrano odzvati z izbiro pravilne rešitve.

Postavke so del sidrne naloge iz NPZ l. 2017. V letu 2017 so vse tri postavke padle v zeleno območje, torej so jih v takratni generaciji uspešno reševali tudi učenci z nižjimi skupnimi dosežki.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga
Uspešno so rešili 6. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjala ustrezna raba besedišča na temo letni čas – jesen. Pravilno so vstavili samostalnik *Jacken*.

2. naloga
Uspešno so rešili 2., 3., 4. in 6. postavko naloge razvrščanja. K posameznim vprašanjem so morali razvrstiti parafrazirane razlage vprašanj na teme iz njihovega vsakdanjika.

4. naloga
Tvorili so krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic. Uspešni so bili pri kriteriju vsebina. Gre za nalogo, ki preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo dane slikovne iztočnice na temo šolska zabava. Sledili so navodilom in v svoje razmišljanje vključili podatke, ki so jih zahtevale iztočnice.

RDEČE OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

2. naloga
Uspešno so rešili 2., 5. in 6. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov, kjer so iz slišanega razbrali določene podatke na temo, ki jim je blizu. Razumeli so preprost pogovor med deklico in fantom na poti iz šole in odgovorili na vprašanja, kje Nadia stanuje, kateri sladoled ima najrajši in koliko stane sladoled. Na taksonomski ravni je to srednje zahtevna naloga.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke berejo in razumejo preprosta besedila, pri čemer razumejo pomen besed in besednih zvez s pogosto rabljenim besediščem.

1. naloga
Uspešno so rešili 5. in 7. postavko naloge izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori. S selektivnim branjem so morali poiskati podatek v kratkih besedilih.

Postavki sta del sidrne naloge iz NPZ l. 2017. V letu 2017 sta obe postavki padli v rumeno območje, kar pomeni, da so jih takrat uspešno rešili tudi učenci z nekoliko nižjimi skupnimi dosežki kakor v letošnjem letu.

2. naloga
Uspešno so rešili 1., 2. in 3. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov. Na prebrano besedilo so se odzvali z zapisom pravilne rešitve. Gre za kompleksnejša vprašanja, ki zahtevajo dobro razumevanje besed in besednih zvez.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga
Uspešno so rešili 6. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjala ustrezna raba besedišča na temo letni čas – jesen. Pravilno so vstavili samostalnik *Herbst*.

2. naloga
Uspešno so rešili 5. postavko. K vprašanju *Wie spät ist es?* so morali razvrstiti parafrazirano razlago, da Ben sprašuje po uri.

3. naloga
Uspešno so rešili 1. postavko naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjalo temeljno besedišče in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov. V poved so morali vstaviti glagol *liest*.

Ta postavka je del sidrne naloge iz NPZ l. 2015. Leta 2015 je postavka padla v zeleno območje, kar pomeni, da jo je takratna generacija uspešneje reševala.

MODRO OBMOČJE

Učenci in učenke, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

2. naloga
Uspešno so rešili 7. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov, kjer so iz slišanega razbrali določene podatke na temo, ki jim je blizu. Razumeli so preprost pogovor med deklico in fantom na poti iz šole in odgovorili na vprašanje, koga je Nadia poklicala po telefonu. Na taksonomski ravni je to srednje zahtevna naloga.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke berejo in razumejo preprosta besedila, pri čemer razumejo pomen besed in besednih zvez s pogosto rabljenim besediščem.

1. naloga
Uspešno so rešili 2. in 3. postavko naloge izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori. S selektivnim branjem so morali poiskati podatek v kratkih besedilih.

Obe postavki (del sidrne naloge) sta na NPZ leta 2017 padli v rumeno območje. Takrat so ju torej uspešno rešili tudi učenci z nižjimi skupnimi dosežki kakor v letošnjem letu.

2. naloga
Uspešno so rešili 4. in 6. postavko naloge kratkih zaprtih odgovorov. Na prebrano besedilo so se odzvali z zapisom pravilne rešitve. Gre za kompleksnejši vprašanji, ki zahtevata dobro razumevanje besed in besednih zvez.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga
Uspešno so rešili 2. in 3. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjala ustrezna raba besedišča na temo letni čas – jesen. Pravilno so vstavili glagol *pflücken* (2. postavka) in pridevnik *bunt* (3. postavka).

2. naloga
Uspešno so rešili 1. postavko naloge razvrščanja. K voščilu za rojstni dan so morali razvrstiti ustrezno parafrazirano razlago.

3. naloga
Uspešno so rešili 2., 3. in 5. postavko naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. S taksonomsko srednje zahtevno nalogo se je preverjalo temeljno besedišče in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov. V poved so morali vstaviti predlog z dajalnikom *in der,* svojilni zaimek *ihre* ter povratni zaimek *sich*.

Postavke so del sidrne naloge iz NPZ l. 2015. V letu 2015 je 2. postavka kakor letos padla v modro območje, torej je bila za obe generaciji približno enako zahtevna, medtem ko je bila generacija na NPZ 2015 pri ostalih dveh postavkah uspešnejša, saj se je 3. postavka takrat uvrstila v rdeče območje, 5. postavka pa v rumeno.

4. naloga
Tvorili so krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic. Uspešni so bili pri kriteriju jezikovna pravilnost. Naloga preverja zmožnost tvorjenja krajšega besedila s pomočjo dane slikovne iztočnice na temo šolska zabava.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Nalog, ki so v območju nad modrim, v 65 % primerov ne rešijo niti učenci in učenke z najvišjimi skupnimi dosežki.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke poslušajo kratka besedila, sestavljena iz znanih informacij, in s pisnimi dejavnostmi pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva.

2. naloga
V območje nad modrim sta se uvrstili 3. in 4. postavka. V nalogi kratkih zaprtih odgovorov so iz slišanega razbrali določene podatke na temo, ki jim je blizu. Slišati so morali določen specifičen podatek, in sicer so morali iz pogovora med deklico in fantom razbrati, kaj se nahaja ob poti iz šole na levi strani in kam sta namenjena. Gre za kompleksnejši vprašanji, ki zahtevata dobro razumevanje besed in besednih zvez.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenci in učenke berejo in razumejo preprosta besedila, pri čemer razumejo pomen besed in besednih zvez s pogosto rabljenim besediščem.

1. naloga
V območje nad modrim se je uvrstila 1. postavka naloge izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori. S selektivnim branjem so morali poiskati podatek v kratkih besedilih.

Postavka je del sidrne naloge iz NPZ leta 2017. Takrat se je uvrstila v modro območje, torej so jo uspešno rešili učenci in učenke z najvišjimi skupnimi dosežki, v letošnjem letu pa ne.

2. naloga
V območje nad modrim se je uvrstila 5. postavka naloge kratkih zaprtih odgovorov. Na prebrano besedilo so se odzvali z zapisom pravilne rešitve. Odgovoriti so morali na vprašanje *Was braucht Herr Kules um den Löwen zu bändigen?* Gre za kompleksnejše vprašanje, ki zahteva dobro razumevanje besed in besednih zvez.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenci in učenke poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

V območje nad modrim sta se uvrstili 4. in 5. postavka naloge dopolnjevanja z naborom. Preverjali sta ustrezno rabo besedišča na temo letni čas – jesen. Pravilno je bilo treba vstaviti glagol *frisst* (4. postavka) in veznik *und* (5. postavka).

SKLEP

Razporeditev dosežkov kaže, da so učenci in učenke uspešnejši pri slušnem in bralnem razumevanju. Težave imajo pri sledenju zahtevnejšemu slušnemu in bralnemu besedilu, pri samostojnem zapisu besed in pri jezikovno pravilnem tvorjenju krajšega besedila. Precej težav so jim delale tudi naloge poznavanja in rabe jezika, pri katerih so morali izkazati poznavanje temeljnega besedišča in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov.

Osem postavk v preizkusu pade v zeleno območje, deset postavk v rumeno, v rdečem območju je enajst postavk (predvsem naloge poznavanja in rabe jezika), v modrem pa je dvanajst postavk, ki se posamično pojavljajo pri vseh treh sklopih nalog, največ pa v tretjem delu (poznavanje in raba jezika). Rezultati so precej razpršeni, saj ima skoraj vsaka naloga postavke v vsaj treh območjih. Presenetljivo je, da je kar šest postavk nad modrim območjem.

Sklepamo lahko, da je bilo zaradi dela na daljavo manj možnosti za utrjevanje besedišča in slovničnih struktur. Učenci in učenke sami težko vadijo in utrjujejo, potrebujejo neposreden stik z učiteljem oz. učiteljico, utrjevanje z neposredno kontrolo in povratno informacijo. Tudi sidrne naloge kažejo na to, saj sta bili generaciji na NPZ leta 2015 oz. na NPZ leta 2017 pri večini postavk uspešnejši kot letošnja generacija.

Glavni cilj pouka nemščine na ravni zgodnjega učenja je razvijanje sporočilne sposobnosti. Glede na dosežke pri nacionalnem preverjanju znanja ugotavljamo, da imajo težave s produktivnimi nalogami, z jezikovno pravilnostjo, priklicem ustreznega besedišča in pravopisom. Predvidevamo, da pri učenju na daljavo niso dovolj razvijali pisnih spretnosti, kot to počno v šoli. Prav tako smo opazili, da je bilo veliko pisnih sestavkov napisanih nečitljivo. Priporočamo, da se v naslednjih letih več pozornosti namenja tvorjenju vodenih pisnih sestavkov ter utrjevanju besedišča in slovničnih struktur.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.5.1.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 6. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	/	dopolnjevanja brez nabora	pripoved	jaz: osebni podatki, dom in družina: družinski člani, šola: razred	– razume preproste izjave (števila) v znanem kontekstu, – razbere temo slišanega besedila, vezanega na obravnavano temo, – je sposoben slediti pogovoru, ki se nanaša na preproste situacije ali osebne izkušnje;	1	1	zeleno	0,99	0,20
								2	1	zeleno	0,81	0,34
								3	1	zeleno	0,92	0,33
								4	1	zeleno	0,79	0,39
								5	1	rumeno	0,70	0,39
								6	1	zeleno	0,74	0,40
								7	1	zeleno	0,79	0,41
A	2	slušno razumevanje	*Auf dem Weg nach Hause*	kratki zaprti odgovori	pogovor	jaz: osebni podatki, naravno okolje: mesto, kraj, hrana	– razume preproste izjave (osebna vprašanja, vsakodnevna navodila, prošnje in prepovedi) v znanem kontekstu, – izlušči glavne poudarke pogovora, ki se nanaša na preproste situacije ali osebne izkušnje;	1	1	zeleno	0,82	0,40
								2	1	rdeče	0,54	0,48
								3	1	nad modrim	0,14	0,37
								4	1	nad modrim	0,08	0,39
								5	1	rdeče	0,57	0,54
								6	1	rdeče	0,51	0,47
								7	1	modro	0,28	0,48
B	1	bralno razumevanje	*Schüler aus Zürich erzählen* (sidrna naloga)	izbirni tip z enim ali več pravilnimi odgovori	pripoved	jaz, dom in družina, prosti čas	– bere znane in tudi nekatere neznane besede, – zelo dobro razume pomen besed in besednih zvez v preprostem besedilu s pogosto rabljenim in predvidljivim besediščem, – najde in razume določene podatke v besedilu, – se na prebrano odziva z izbiro pravilne rešitve;	1	1	nad modrim	0,13	0,35
								2	1	modro	0,35	0,53
								3	1	modro	0,40	0,50
								4	1	rumeno	0,73	0,49
								5	1	rdeče	0,55	0,50
								6	1	rumeno	0,57	0,28
								7	1	rdeče	0,59	0,36
								8	1	rumeno	0,75	0,35

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
B	2	bralno razumevanje	*Herr Kules und der Löwe*	kratki zaprti odgovori	zgodba	Naravno okolje: kraj, živali	– bere znane in tudi nekatere neznane besede, – zelo dobro razume pomen besed in besednih zvez v preprostem besedilu s pogosto rabljenim in predvidljivim besediščem, – najde in razume določene podatke v besedilu, – na prebrano besedilo se odziva z kratkimi odgovori;	1	1	rdeče	0,50	0,54
								2	1	rdeče	0,47	0,48
								3	1	rdeče	0,59	0,52
								4	1	modro	0,33	0,45
								5	1	nad modrim	0,08	0,27
								6	1	modro	0,23	0,46
C	1	poznavanje in raba jezika	*Im Herbst*	dopolnjevanje z naborom	sestavek	naravno okolje: narava	– razume in zna uporabiti temeljno besedišče v vsakdanjih situacijah;	1	1	rdeče	0,52	0,49
								2	1	modro	0,25	0,35
								3	1	modro	0,25	0,46
								4	1	nad modrim	0,18	0,26
								5	1	nad modrim	0,19	0,12
								6	1	rumeno	0,70	0,41
C	2	poznavanje in raba jezika	*Ben ist neugierig*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	brez besedila (posamezni stavki)	različne teme	– uporabi temeljno besedišče in nekaj naučenih vsakdanjih izrazov;	1	1	modro	0,37	0,43
								2	1	rumeno	0,60	0,52
								3	1	rumeno	0,69	0,52
								4	1	rumeno	0,61	0,54
								5	1	rdeče	0,61	0,57
								6	1	rumeno	0,63	0,56
C	3	poznavanje in raba jezika	/ (sidrna naloga)	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	brez besedila (posamezni stavki)	dom in družina	– prepozna in razume temeljno besedišče in se odziva z izbiro pravilne rešitve;	1	1	rdeče	0,58	0,41
								2	1	modro	0,53	0,06
								3	1	modro	0,37	0,17
								4	1	zeleno	0,82	0,40
								5	1	modro	0,41	0,31
C	4	poznavanje in raba jezika	*Auf der Schulparty*	krajši pisni sestavek	sestavek	šola, prosti čas	– tvori kratko preprosto besedilo s pomočjo besednih iztočnic in slikovne iztočnice.	Vsebina	4	rumeno	0,75	0,60
								Jezik	3	modro	0,54	0,62

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Sklepne ugotovitve

Izhodišče prvega dela (SLUŠNO RAZUMEVANJE) sta bili dve besedili. Z nalogami smo preverjali zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja. Prvo besedilo je preverjalo razumevanje števil, pri drugem besedilu so morali učenci in učenke izluščiti bistvene poudarke pogovora med otrokoma.

Pri nalogi dopolnjevanja brez nabora A 1 (IT = 0,82) so bili učenci in učenke najuspešnejši. IT postavk se gibljejo med 0,70 in 0,99, kar dokazuje, da dobro razumejo števila.

2. naloga A.2 (IT = 0,42) je bila naloga kratkih zaprtih odgovorov. IT se gibljejo med 0,08 in 0,82. Težave sta učencem in učenkam povzročali postavki A.2.3 in A.2.4. Gre za kompleksnejši vprašanji, ki zahtevata dobro razumevanje slišanega besedila in zapis več informacij hkrati. Pri omenjeni nalogi je bilo največ nerešenih postavk, največ pri postavkah A.2.4 in A.2.7. Razlog za nerešene postavke je lahko v tipu nalog, saj ne morejo »uganiti« odgovora, ampak ga morajo razbrati iz pogovora. Razlog je lahko tudi v tem, da učenke in učenci vprašanja niso razumeli in proti koncu pogovora niso bili dovolj skoncentrirani na poslušanje.

Drugi del (BRALNO RAZUMEVANJE) je bil sestavljen iz dveh nalog.

Pri 1. nalogi B.1 (IT = 0,51) so morali učenci in učenke razumeti več krajših besedil ter povzetke besedil povezati z ustrezno osebo. Gre za nalogo izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori. IT se gibljejo med 0,13 in 0,75. Težave so imeli pri postavki B.1.1, kjer je bilo razumevanje besede *nur* ključno za pravilno rešitev postavke.

Naloga bralnega razumevanja je bila umeščena v NPZ leta 2017. Razlika v težavnosti naloge je opazna. Smer razlike se kaže v vseh postavkah v negativno smer. Ugotavljamo, da je delo na daljavo vplivalo na uspešnost bralnega razumevanja učencev in učenk.

Druga naloga B.2 (IT = 0,37) je bila naloga kratkih zaprtih odgovorov. V kompleksnejšem besedilu so morali učenci in učenke poiskati zahtevane podatke. IT se gibljejo med 0,08 in 0,59. Najslabše rešena postavka B.2.5 je zahtevala razumevanje kompleksnega vprašanja in izvornega besedila.

Tretji del (POZNAVANJE IN RABA JEZIKA) je bil sestavljen iz štirih nalog.

Prva naloga C 1 (IT = 0,35) je bila naloga dopolnjevanja z naborom, kjer so učenci in učenke dopolnili kompleksno besedilo o jeseni z relativno preprostim besediščem. IT se gibljejo med 0,18 in 0,70. Težave so imeli pri reševanju postavk C.1.4 in C.1.5. Ugotavljamo, da je bilo njihovo besedišče na temo *letni časi* okrnjeno oziroma so bili nenatančni pri zapisu besed iz nabora.

Druga naloga C 2 (IT = 0,59) je bila naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja. IT se gibljejo med 0,37 in 0,69. Učenci in učenke so k posameznim vprašanjem razvrstili parafrazirane razlage vprašanj.

Pri tretji nalogi C 3, nalogi izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (IT = 0,54), so imeli učenci in učenke težave pri postavki C.3.4, kjer so morali razumeti predloge. IT se gibljejo med 0,37 in 0,82.

Naloga je bila umeščena v NPZ leta 2015 in preverja prepoznavanje slovničnih struktur v sobesedilu. Naloga iz l. 2021 je bila slabše rešena. Razlika v težavnosti naloge je opazna in gre v negativno smer. Gre za srednje velik učinek (Cohenov d). Sklepamo lahko, da je bilo zaradi dela na daljavo manj možnosti za usvajanje in utrjevanje slovničnih struktur. Učenci in učenke so skoraj štiri mesece delali na daljavo po prilagojenem učnem načrtu. Samostojno delo pri usvajanju slovničnih struktur je na stopnji osnovnošolskega izobraževanja izredno zahtevno.

Četrta naloga je bila tvorbna (IT = 0,66), kjer so učenci in učenke opisovali šolsko zabavo. Uspešni so pri kriteriju vsebina (IT = 0,75), kar dokazuje, da znajo tvoriti preprosto vodeno besedilo ob slikovni iztočnici. Manj uspešni so bili pri postavki jezikovna pravilnost (IT = 0,54), saj se je ta v minulem šolskem letu manj intenzivno razvijala kakor v preteklosti, zaradi daljšega obdobja šolanja na daljavo.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Hör zu und ergänze wie im Beispiel. Trage die Zahlen ein.

(Prisluhni besedilu in dopolni kot v primeru. Vpiši številke.)

Hallo!

Ich bin Isabella, komme aus Berlin und bin **(0)** ***12*** Jahre alt.

Ich habe **(1)** _____ Geschwister, einen Bruder namens Liam und eine Schwester namens Laura.

Ich wohne in der Frankfurter Straße **(2)** _____.

Unser Haus hat einen großen Garten, wo ich meine **(3)** _____ Kaninchen habe.

Ich besuche die **(4)** _____ Klasse eines Gymnasiums.

In unserer Klasse sind **(5)** _____ Mädchen und **(6)** _____ Jungen.

An der Schule arbeiten **(7)** _____ Lehrer und Lehrerinnen.

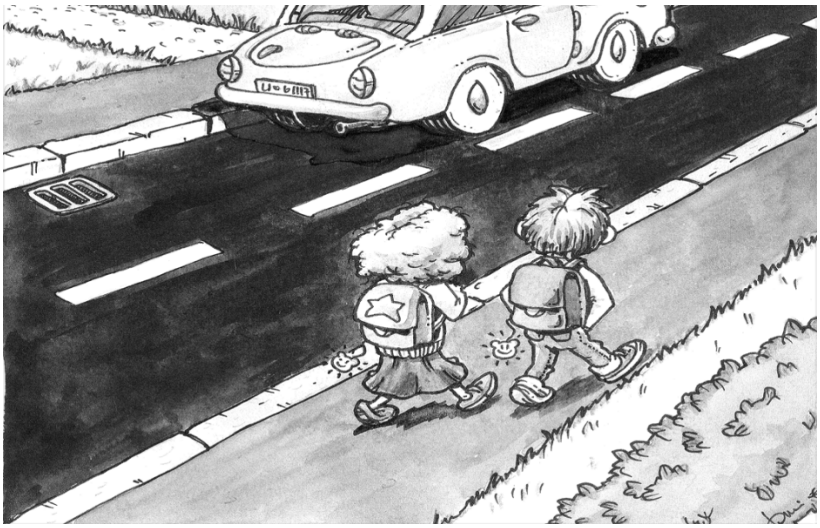
(7 točk)

2. naloga

Hör zu und antworte kurz wie im Beispiel.

(Prisluhni besedilu in odgovori na kratko kot v primeru.)

Auf dem Weg nach Hause

0. Wer spricht?

   Andreas und Nadia.

1. In welche Klasse geht Nadia?

   _____

2. Wo wohnt Nadia?

   _____

3. Was ist links?

   _____ und _____

4. Wohin gehen Andreas und Nadia zuerst?

_____

5. Welchen Eisgeschmack mag Nadia?

_____

6. Was kostet eine Kugel Eis?

_____

7. Wen ruft Nadia an?

_____

(7 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies aufmerksam die Texte.

(Pozorno preberi besedila.)

Schüler aus Zürich erzählen

Denise
Ich besuche die 4. Klasse. Ich habe zwei Katzen. Ich bin ein Einzelkind. Mein Hobby ist Karate. Ich koche gern. In meinem Zimmer habe ich einen Teppich, auf meinem Schreibtisch steht ein großer Computer und über meinem Bett hängen viele Fotos.

Noel
Ich bin 11 Jahre alt. Ich mag Fußball, Tiere und spiele gerne Playmobil. Ich habe einen Hund, mit dem ich sehr gerne spiele. Von allen Tieren mag ich am liebsten Tiger und Löwen, aber auch Pferde. Ich spiele viel mit meiner Schwester.

Matilda
Ich gehe in die 3. Klasse. Meine Hobbys sind Klavier spielen, Reiten und Skifahren. In der Schule mag ich Deutsch und Englisch. In meinem Zimmer habe ich ein Bettsofa und einen bunten Teppich. Ich habe sogar einen Balkon, auf dem ich viel Zeit mit meinem Bruder verbringe.

Chiara
Ich bin 8 Jahre alt. Ich habe eine Schwester, sie heißt Aisha. Meine Hobbys sind Zeichnen, Schreiben und Tanzen. Meine Lieblingsfarbe ist rot. Am liebsten esse ich Bonbons und Schokolade. Meine Lieblingszahl ist neunundneunzig. Ich möchte Tänzerin werden.

Laura
Ich besuche die 4. Klasse. Ich habe keine Geschwister. Meine Lieblingsfarbe ist grün. Ich habe zwei Katzen und einen Hasen. Meine Hobbys sind Lesen, Singen, Rechnen, Tanzen und Fußball spielen. Meine Lieblingstiere sind: Hunde, Tiger, Katzen und Pinguine.

(Prirejeno po: *FlipFlop*, Sommer 2012.)

Für wen trifft das zu? Kreuze an wie im Beispiel. Einzelne Aussagen können für mehrere Schüler zutreffen.

(Za koga veljajo spodnje trditve? Označi kot v primeru. Posamezne trditve lahko veljajo za več učencev.)

	Denise	Noel	Matilda	Chiara	Laura	
0.		***X***	***X***	***X***		*hat Geschwister.*
1.						hat nur ein Haustier.
2.						isst gern Süßigkeiten.
3.						rechnet gern.
4.						hat Fotos im Zimmer.
5.						mag die Zahl 99.
6.						mag Ballsport.
7.						tanzt gerne.
8.						spielt ein Instrument.

(8 točk)

2. naloga

Lies den Text und antworte kurz wie im Beispiel.

(Preberi besedilo in odgovori na kratko kot v primeru.)

Herr Kules und der Löwe

Herr Kules belegt, wie jeden Sonntag, ein Brötchen mit Butter und Käse. In seine Tasche packt er, wie jeden Sonntag, das Brötchen, einen Apfel und eine Flasche Saft. Im Flur nimmt er seinen Regenschirm und geht in den Zoo. Das macht Herr Kules nämlich jeden Sonntag.

0. **Wer** belegt jeden Sonntag ein Brötchen?

Herr Kules.

1. **Wohin** geht Herr Kules?

_____

2. **Wann** geht Herr Kules in den Zoo?

_____

Am Eingang gibt Herr Kules der Kassenfrau das Geld, bevor er die Pinguine besucht. Das macht Herr Kules nämlich auch jeden Sonntag. Nur sind heute die Pinguine gar nicht zu sehen. „Ob es Regen gibt?“, überlegt Herr Kules. Er weiß, dass die Pinguine keinen Regen mögen. Herr Kules nimmt zur Sicherheit seinen Schirm in die Hand.

3. **Welche Tiere** besucht er zuerst?

_____

4. **Was** mögen die Tiere nicht?

_____

Als Herr Kules seine gewohnte Runde geht, laufen ein paar Leute schnell an ihm vorbei.

Etwas ist anders heute. Aufgeregt kommt der Zoowärter angerannt. „Der…der…Lö…Lö“, japst er. Der Zoowärter holt tief Luft. „Der Löwe ist ausgebrochen, wir brauchen einen Löwenbändiger! So einen wie Herkules!“

Herr Kules schaut erschrocken nach links und nach rechts, aber er sieht keinen anderen Menschen. Und so flüstert er: „Ich bin Herr Kules.“

„Sie? Nun, einen Herkules hatte ich mir ein bisschen größer vorgestellt. Egal, Sie werden den Löwen schon bändigen. Warten Sie, ich hole ein Netz.“

5. **Was** braucht Herr Kules um den Löwen zu bändigen?

_____

Während Herr Kules noch überlegt, was er tun soll, kommt der Löwe auf ihn zu. „Guten Tag ich bin Herr Kules“, sagt Herr Kules. „Du willst Herkules sein, der stärkste Held der Welt? Roarr, ich fresse dich!“, brüllt der Löwe und zeigt seine Zähne.

Herr Kules schüttelt den Kopf. „Nein, das geht nicht, die offizielle Fütterung der Löwen beginnt am Sonntag um sechzehn Uhr fünfzehn.“ Herr Kules schaut auf seine Uhr. „Jetzt ist es fünfzehn Uhr dreiundvierzig.“

6. **Wann** füttert man sonntags die Löwen im Zoo?

_____

„Gut, dann fresse ich dich um sechzehn Uhr fünfzehn. Was machen wir bis dahin?“

(Prirejeno po: *Spatzenpost*, september 2018, stran 10–15.)

(6 točk)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Ergänze den Text mit den Wörtern aus dem Kästchen wie im Beispiel. Drei Wörter bleiben übrig.

(Besedilo dopolni z besedami iz okvirčka kot v primeru. Tri besede so odveč.)

bunt	frisst	Herbst	Jacken	~~Jahreszeiten~~
klettern	Mai	pflücken	trinken	und

Im Herbst

Vier **(0)** ***Jahreszeiten*** gibt es bei uns – Frühling, Sommer, Herbst und Winter.

Hast du schon bemerkt, dass der Sommer zu Ende geht und der

(1) _____ kommt?

Den ganzen Sommer über ist das Obst gewachsen.

Wir **(2)** _____ Äpfel, Birnen, Nüsse, Trauben und Pflaumen.

Die Blätter an den Laubbäumen sind ganz **(3)** _____.

Schließlich fallen sie ab.

Im Frühling wachsen neue, grüne Blätter.

Der Igel **(4)** _____ jetzt so viel er kann.

Dick **(5)** _____ rund sucht er sich einen geschützten Platz.

Wir ziehen wieder warme Pullover, **(6)** _____ und Mützen an.

(Prirejeno po: *Spatzenpost*, september 2018, stran 16–17.)

(6 točk)

2. naloga

Was passt zusammen? Schreibe den entsprechenden Buchstaben in die Tabelle wie im Beispiel. Zwei Fragen bleiben übrig.

(Kaj sodi skupaj? V razpredelnico vpiši ustrezno črko kot v primeru. Dve vprašanji sta odveč.)

Ben ist sehr neugierig

0.	Ben bietet Hilfe an.
1.	Ben gratuliert.
2.	Ben fragt jemanden nach seinem Namen.
3.	Ben fragt jemanden nach seinem Alter.
4.	Ben fragt jemanden nach seinem Wohnort.
5.	Ben fragt jemanden nach der Uhrzeit.
6.	Ben möchte wissen, was jemand in der Freizeit macht.

A	Wie heißt du?
B	Welche Hobbys hast du?
~~C~~	Kann ich dir helfen?
D	Wie alt bist du?
E	Hast du Geschwister?
F	Wie spät ist es?
G	Wie groß bist du?
H	Wo wohnst du?
I	Alles Gute zum Geburtstag!

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
C						

(6 točk)

3. naloga

Umkreise die richtige Lösung wie im Beispiel.

(Obkroži ustrezno rešitev kot v primeru.)

0. Familie Meier … zu Hause.

   A sein
   (B) ist
   C sind

1. Vati … im Wohnzimmer.

   A lese
   B lesen
   C liest

2. Mutti kocht … Küche.

   A in der
   B im
   C in die

3. Karin macht … Hausaufgaben.

   A seine
   B ihre
   C deine

4. Ihr Bruder spielt … Autos.

   A in
   B mit
   C aus

5. Karin und ihr Bruder waschen … die Hände im Bad.

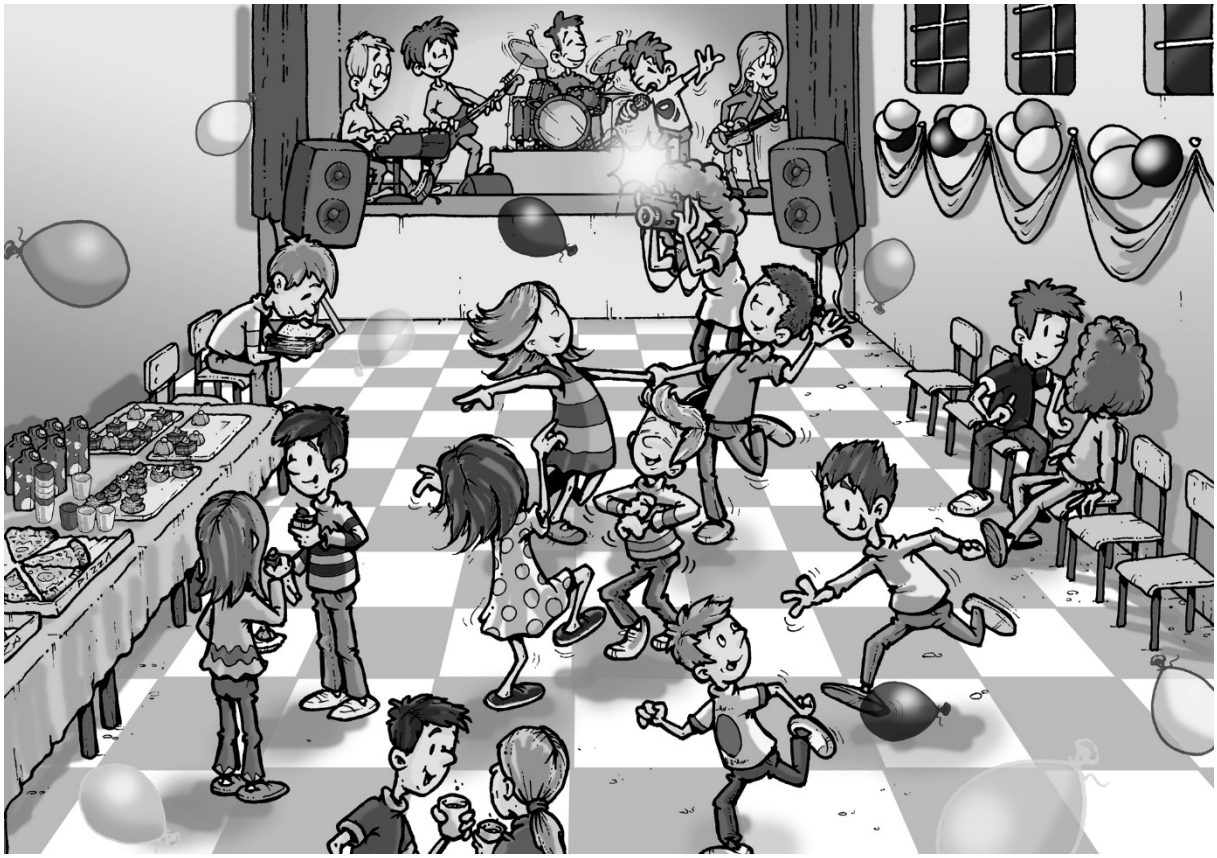
   A mich
   B dich
   C sich

(5 točk)

4. naloga

Deine Schule organisiert eine Schulparty. Schau dir das Bild an und schreibe mindestens sechs Sätze über die Party. Die Namen der Kinder kannst du dir ausdenken.

(Tvoja šola organizira šolsko zabavo. Oglej si sliko in napiši najmanj šest povedi o zabavi. Imena otrok si lahko izmisliš.)

Auf der Schulparty

Vsebina:	*4 točke*
Jezikovna pravilnost:	*3 točke*

4.2.5.2 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz nemščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Čas reševanja preizkusa je bil 60 minut oziroma več, glede na prilagoditve za učence in učenke s posebnimi potrebami. Preizkus je vseboval slušno razumevanje (dve nalogi s 15 postavkami), bralno razumevanje (dve nalogi s 15 postavkami), poznavanje in rabo jezika (tri naloge z 20 postavkami) ter pisno sporočanje (ena naloga s 4 postavkami). Skupno število točk vseh štirih delov je bilo 65, število postavk pa 54.

Tipi nalog

Preizkus je vseboval naloge:

- izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom,
- povezovanja, urejanja in razvrščanja,
- dopolnjevanja z naborom,
- dopolnjevanje brez nabora,
- kratkih zaprtih odgovorov,
- izbirni tip z enim pravilnim odgovorom,
- vodeni pisni sestavek.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.5.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja		Deleži v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	35 %

Naloge so bile sestavljene v skladu s taksonomskimi stopnjami.

Analiza dosežkov

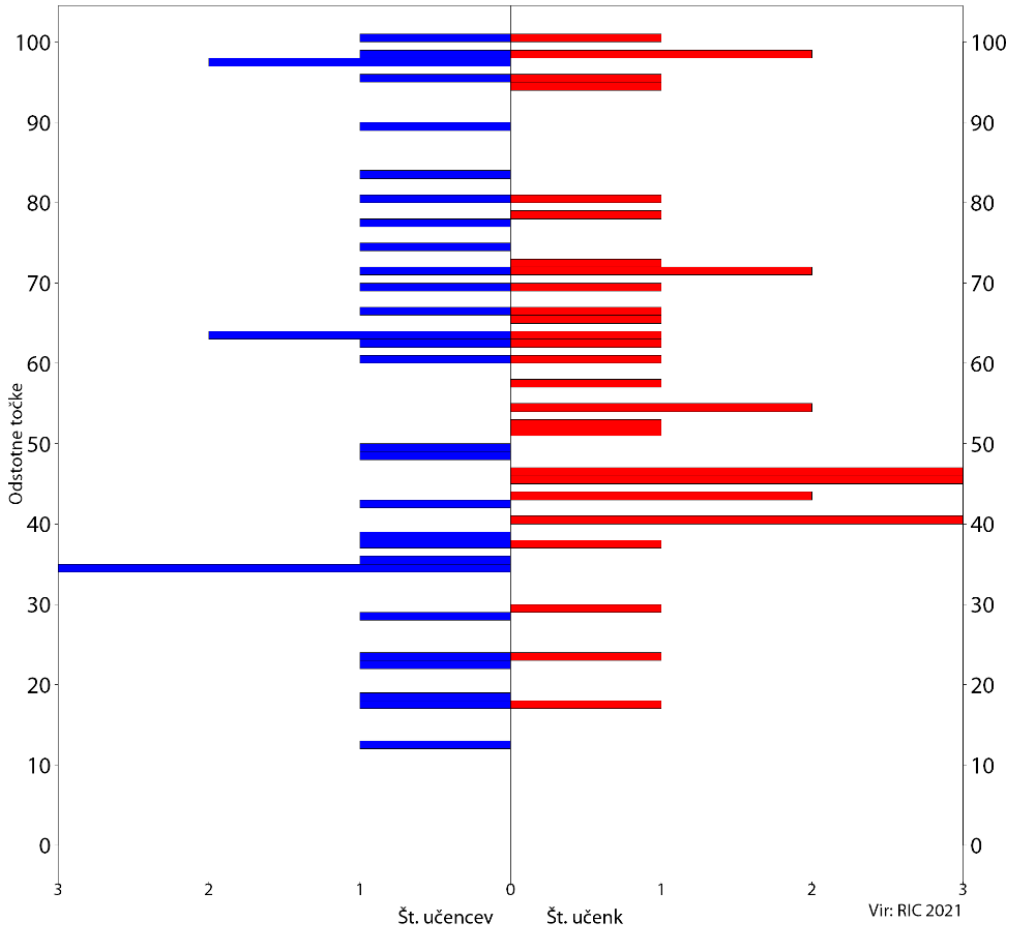
Preglednica 4.2.5.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	68
Število postavk	54
Možne točke	65
Povprečno število točk	37,38
Povprečno število odstotnih točk	57,51
Standardni odklon odstotnih točk	24,25
Indeks težavnosti	0,58
Indeks zanesljivosti	0,94

Indeks težavnosti kaže, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK za nemščino ter v skladu s cilji in standardi učnega načrta. Maksimalno število točk (65) sta dosegla dva učenca oz. učenki, minimalno število točk (8) je dosegel en učenec oz. učenka.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.5.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri nemščini, 9. razred

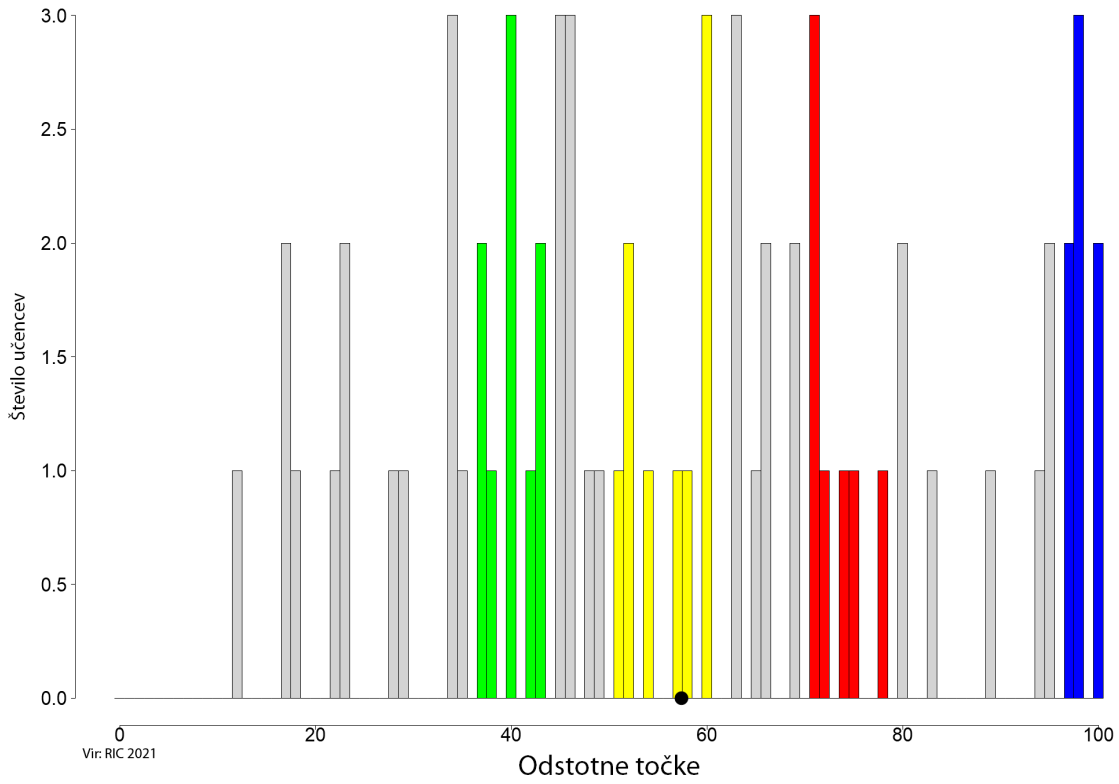

Iz grafa je razvidno, da bistvenih odstopanj v znanju glede na spol ni.

68 učencev in učenk je preizkuse pisalo na šestih šolah, v dveh regijah (Podravski in Pomurski). Razlike med številom učencev in učenk ter številom vključenih šol so med regijama zelo velike. V Koroški regiji je bila vključena samo ena šola s 14 učenci in učenkami. V Pomurski regiji je sodelovalo pet šol s 54 učenci in učenkami. Zaradi majhnega vzorca podatki ne omogočajo posploševanj.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.5.2.2: Porazdelitev točk pri nemščini, 9. razred

ZELENO OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *mejo spodnje četrtine dosežkov*, so uspešno rešili te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Pri 1. nalogi govorjenega besedila so slišali pet krajših pogovorov o počitnicah in potovanjih ter izletih v državah nemškega govornega področja. Uspešno so rešili 2. postavko, kjer so podatke iz slišanega besedila povezali z ustrezno razglednico. Ključni besedi za pravilno rešeno postavko sta bili *Berg, Skipisten*. Na taksonomski ravni je to manj zahtevna postavka.

2. naloga

Pri 2. nalogi govorjenega besedila so slišali pogovor s filmsko igralko. Uspešno so rešili 2., 4., 5., 6., 7., 9. in 10. postavko. Postavke 2, 4 in 6 so bile izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, pri ostalih postavkah so morali napisati kratek odgovor. S prepoznavanjem osnovnih osebnih podatkov o življenju igralke učenke in učenci niso imeli težav, zato je večina testnih postavk te naloge uspešno rešena.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Pri 1. nalogi bralnega razumevanja so morali prebrati besedilo in povezati naslove počitniškega programa z opisom. Uspešno so rešili 1. in 4. postavko. Pri 1. so uspešno povezali naslov programa *Zeichnen und Spiele im Zoo* z besedami iz prebranega besedila *Buntstiften, Skizzenblock, ein Memory-Spiel, malen, Tiergarten*.

Pri 4. postavki pa so povezali naslov programa *Musikwoche mit großem Abschlußkonzert* z besedami iz prebranega besedila *Bühne, singen, tanzen, musizieren*. Pri obeh postavkah gre za globalno razumevanje temeljnega besedišča.

Obe postavki sta bili del sidrne naloge (učenci so jo reševali že na NPZ 2017) in sta se letos, kakor tudi na NPZ 2017, uvrstili v zeleno območje.

2. naloga

Pri tej nalogi spadajo v zeleno območje 6., 8. in 10. postavka. Učenke in učenci so v besedilu poiskali določene informacije in s kratkimi odgovori dokazali, da razumejo podrobnosti v besedilu. Tisti, ki so pravilno rešili 6. postavko, so razumeli vprašanje *Wie viel Zucker* in številčni podatek poiskali v besedilu. Pri 8. postavki so s pomočjo datuma v vprašanju iz besedila razbrali praznik. Pri 10. postavki so znali odgovoriti na vprašanje, če so razumeli osnovno vprašalnico *Was*. Dobri rezultati pri teh postavkah so pričakovani.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

3. naloga

Pravilno so rešili 3. postavko naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Postavka je preverjala pomen deljivega glagola *anziehen* v sobesedilu.

Ta postavka je bila del sidrne naloge, ki so jo učenci reševali že na NPZ 2015. Takrat se je uvrstila v rumeno območje. To pomeni, da so jo letos uspešno rešili tudi učenci z nekoliko nižjimi skupnimi dosežki kakor leta 2015.

V zelenem območju je največ postavk slušnega razumevanja. Učenke in učenci besedišče in jezikovne strukture najprej prepoznavajo s poslušanjem, nato z branjem in jih šele nato začnejo tudi uporabljati. Pokazali so, da znajo poiskati prave podatke v besedilu.

RUMENO OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *mejo med polovicama dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Učenke in učenci so uspešno rešili 3. postavko naloge povezovanja in razvrščanja. Iz kratkega pogovora o počitnicah so morali na razglednici prepoznati Berlin, in sicer *Brandenburger Tor*. Na taksonomski stopnji je to manj zahtevna postavka, saj gre za prepoznavanje bistvene znamenitosti glavnega mesta, Berlina.

2. naloga

Uspešno so rešili 1. in 8. postavko naloge. Za uspešno reševanje 1. so morali dopolniti poved z dvema informacijama: *Lehrerin in Hexe*. Ti dve informaciji, podani druga za drugo, sta verjetno razlog, da se je postavka uvrstila v rumeno področje, čeprav se beseda *Lehrerin* v vnosnem besedilu ponovi dvakrat.

Pri 8. postavki so morali napisati kratek odgovor. Iz pogovora so morali razbrati kraj, kjer je igralka odraščala, *Ost-Berlin*. Čeprav postavka sprašuje po osnovnem podatku, ki se v vnosnem besedilu ponovi dvakrat, se je uvrstila v rumeno področje. Razlog je verjetno v tem, da so morali vsebinsko povezati vprašanji *Wo sind Sie aufgewachsen?* in *Wo hat sie als Kind gelebt?*, kjer gre za kompleksnejši besedni zvezi.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Uspešno so rešili 3. postavko. Gre za razumevanje besedila, vezanega na temo naravno okolje. Povezati so morali naslov počitniškega programa *Abenteuer Wald* z opisom programa. Za uspešno reševanje so morali razumeti ključne besede iz prebranega besedila *wandern, orientieren, Tiere, Pflanzen, Bäume, Kompass, Holz, Lager*.

Ta postavka je bila del sidrne naloge. Leta 2017 se je uvrstila v rdeče območje, kar pomeni, da so jo v letošnji generaciji uspešno reševali tudi učenci z nekoliko nižjimi skupnimi dosežki kakor v letu 2017.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so učenke in učenci uspešno rešili 1., 2. in 4. postavko. V besedilu so iskali specifične podatke. 1. postavka je preverjala razumevanje vprašalnice *wann* v povezavi z … *auf dem Frühstückstisch stehen*. Iz sobesedila so morali ugotoviti, da gre za jutranji obrok hrane. 2. postavko so pravilno rešili učenci in učenke, ki so razumeli v vprašanju ključne besede *von Beruf* in *Erfinder* in v besedilu prepoznali poklic. 4. postavko so pravilno rešili, če so natančno prebrali besedilo in razumeli besedno zvezo *Ein Jahr später*.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi so tvorili tvorjenke (Komposita) z naborom besed. Pravilno so rešili 1. in 3. postavko. Prepoznali so tvorjenke z *Uhr-* in *Taschen-*.

3. naloga

Pravilno so rešili 1., 4. in 5. postavko izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Vse tri so preverjale spreganje glagolov v sobesedilu.

Postavke so del sidrne naloge iz NPZ 2015. 1. in 4. postavka sta bili tudi takrat v rumenem območju in sta se izkazali za primerljivo zahtevni za obe generaciji učencev. 5. postavka pa je bila l. 2015 v zelenem območju, torej so jo v takratni generaciji uspešno reševali tudi učenci z nižjimi skupnimi dosežki.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenke in učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

Pri tej nalogi so s pomočjo iztočnic napisali vodeno besedilo – sestavek na določeno temo. Naloga preverja zmožnost tvorjenja besedila s pomočjo danih iztočnic. Uspešni so bili pri tvorbni nalogi pri postavki *zgradba*. Sestavek znajo logično povezati in misli jasno izražati.

V rumenem območju so tri postavke slušnega razumevanja in štiri bralnega razumevanja, kar priča o tem, da učenci in učenke znajo poiskati informacije, sklepati in izluščiti bistvo. Pri poznavanju in rabi jezika pokažejo, da prepoznajo določene strukture in besedišče ter jih znajo uporabiti. Pri tvorbni nalogi znajo sestavek logično povezati in uporabljajo preproste stavčne strukture.

RDEČE OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo četrtino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega in rumenega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

2. naloga

Uspešno so rešili 3. postavko, kjer so morali zapisati kratek odgovor. Iz intervjuja so morali razbrati naslov filma *Das Parfum*. Razlog za slabše rešeno postavko je verjetno v zgoščenih informacijah, kar je zahtevalo zbrano poslušanje in prepoznavanje podrobnosti iz vnosnega besedila.

B) BRALNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci berejo in razumejo besedilo na določeno temo, ki vsebuje tudi neznane besede in besedne zveze.

1. naloga

Učenke in učenci so uspešno rešili 2. in 5. postavko.

Pri 2. postavki se preverja razumevanje besedila, vezanega na temo hrana. Povezati so morali naslov programa *Selbstgemachten Nachtisch genießen* z opisom izdelave sladoleda. Za slabše rešeno postavko lahko predvidevamo, da niso razumeli besede *Nachtisch* v naslovu.

Ta postavka je bila del sidrne naloge in se je letos, kakor tudi leta 2017, uvrstila v rdeče področje. To pomeni, da je bila postavka za obe generaciji približno enako zahtevna.

Pri 5. postavki gre za razumevanje besedila, vezanega na naravno okolje. Povezati so morali naslov programa *Erlebnis Bauernhof* z opisom dejavnosti na kmetiji s ključnimi besedami *Hof, Milch, Kuh, Schafrasse, Tiere, streicheln, füttern*.

Ugotavljamo, da je bila 5. postavka (del sidrne naloge) leta 2017 uspešneje rešena – bila je v zelenem območju. Izgleda, da je takratna generacija imela manj težav z razumevanjem osnovnega besedišča v tem delu besedila.

2. naloga

Pri 2. nalogi bralnega razumevanja so uspešno rešili 5. postavko. Iz besede *Fantasiewort* so lahko sklepali, da beseda *Nutella* nima pomena.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi so tvorili tvorjenke (Komposita) z naborom besed. Pravilno so rešili 2. postavko. Prepoznali so tvorjenke s *Papier-*.

2. naloga

Učenke in učenci so pravilno rešili 2. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. Iz nabora besed so morali kot pravilno rešitev prepoznati *lang*. Za uspešno reševanje so morali razumeti besedilo. Predvidevamo, da so bili pri reševanju te postavke manj uspešni zaradi kompleksnosti besedila.

D) PISNO SPOROČANJE

Učenke in učenci tvorijo krajše vodeno pisno besedilo na podlagi iztočnic.

V rdeče območje padejo kriteriji: *vsebina*, *besedišče* in *jezikovna pravilnost*. Kriterij vsebina od učencev in učenk zahteva, da upoštevajo vsa dana izhodišča in izčrpno podajo vse zahtevane informacije. Presenetljivo je, da niso uspeli izčrpno vključiti vseh izhodišč, čeprav je tema aktualna – *Mit dem Laptop zur Schule*. Glede na to, da je kriterij vsebina v rdečem območju, je posledično tudi besedišče skromno, težave so prav tako pri pravopisu in uporabi osnovnih in zahtevnejših slovničnih struktur.

MODRO OBMOČJE

Učenke in učenci, katerih skupni dosežki pri nemščini določajo *zgornjo desetino dosežkov*, so poleg nalog iz zelenega, rumenega in rdečega območja uspešno rešili še te naloge:

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

Učenke in učenci poslušajo govorjena besedila in pokažejo razumevanje posameznih podrobnosti ter bistva s pisnimi dejavnostmi.

1. naloga

Uspešno so rešili 1., 4. in 5. postavko naloge povezovanja in razvrščanja. Iz krajših pogovorov so morali razbrati in na sliki prepoznati značilnosti krajev v državah nemškega govornega področja. Učenke in učenci so morali v pogovorih razumeti ključne besede *Dom, Riesenrad* in *Olympiaturm* in jih prepoznati na razglednicah. Tudi če ne prepoznajo krajev v državah nemškega govornega področja (geografsko znanje), bi lahko naloge rešili pravilno, če bi razumeli omenjene besede. Gre sicer za manj zahtevno nalogo, za prepoznavanje slišanih informacij, vendar je bila naloga kljub temu slabše rešena. Morda je vzrok tudi v črno-belih fotografijah, kjer značilnosti krajev niso bile dovolj prepoznavne, npr. *Olympiaturm* – fotografijo H so morda zamenjali s fotografijo D – svetilnik (*Turm*).

B) BRALNO RAZUMEVANJE

2. naloga

V modro območje so se uvrstile 3., 7. in 9. postavka.

3. postavko so pravilno rešili učenci in učenke, ki so razumeli besedno zvezo *die ehemalige Supercrema* in sklepali, da gre za prvotno poimenovanje namaza *Supercrema*. Sedma in deveta postavka sta zahtevali natančen odgovor z *mehr* …, napačen je delni odgovor: *die Hälfte/160 Länder*. Predvidevamo, da niso bili dovolj natančni pri izpisu informacije iz besedila in so v odgovoru izpustili *mehr*, kar je ključni del informacije.

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

Učenke in učenci poznajo in uporabljajo besedišče ter določene jezikovne strukture v sobesedilu.

1. naloga

Pri 1. nalogi so tvorili tvorjenke (Komposita) z naborom besed. Pravilno so rešili 4. in 5. postavko. Prepoznali so tvorjenke s *Eis-* in *Reise-*. Predvidevamo, da niso vajeni takšnega tipa nalog.

2. naloga

Pravilno so rešili 1., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. postavko naloge dopolnjevanja z naborom. Iz nabora besed so morali kot pravilno rešitev prepoznati *Geld, Kirche, liebten, Bürgerinnen, Mittelalter, modern, fertig*. Nabor besed za reševanje je dokaj preprost, vendar so morali za uspešno reševanje dobro razumeti besedilo. Predvidevamo, da pri reševanju te naloge niso bili uspešni zaradi kompleksnosti besedila.

3. naloga

Pravilno so rešili 2., 6. in 7. postavko izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. 2. postavka je preverjala povratni glagol *sich gewöhnen,* in sicer povratno osebni zaimek glagola. Pri 6. postavki so morali prepoznati množinsko obliko samostalnika *Rock*. V 7. postavki pa so morali prepoznati pravilni *osebni zaimek* v sobesedilu.

Vse tri postavke (del sidrne naloge) so bile 2015 v rdečem območju. To pomeni, da so jih takrat uspešno rešili tudi učenci z nekoliko nižjimi skupnimi dosežki kakor v letošnjem letu.

SKLEP

Opisi dosežkov po območjih kažejo, da so učenci in učenke najuspešnejši pri **slušnem razumevanju**. Nalogi slušnega razumevanja sta porazdeljeni v vsa štiri območja. Največ postavk je v zelenem območju, in sicer 8 od 15 postavk. Ugotavljamo, da imajo učenci in učenke težave pri poslušanju besedil z več podatki, kjer je potrebno ločevati med več podrobnostmi.

Testne postavke pri **bralnem razumevanju** so razpršene v zeleno, rumeno, rdeče in modro območje. Pri prvi nalogi so učenke in učenci povezovali naslov počitniškega programa z opisom programa. Gre za globalno razumevanje besedila, kjer so morali prepoznati glavno sporočilo opisa počitniškega programa. Naloga je bila sidrna. Rezultati te naloge iz leta 2017 so primerljivi z letošnjimi rezultati. Tri postavke so v istem območju, ena v višjem in ena v nižjem območju. Pri drugi nalogi so morali učenci in učenke na kratko odgovarjati na zastavljena vprašanja v povezavi z besedilom. Naloga je od njih zahtevala natančno, selektivno branje. Težave so imeli pri reševanju postavk, kjer je bilo treba natančneje brati in sklepati.

Naloge **poznavanja in rabe jezika** sodijo na višjo taksonomsko raven, zato so tudi bolj selektivne. Poznavanje in rabo jezika smo preverjali v sobesedilu. Testne postavke so razpršene v vsa štiri območja. Pri prvi nalogi ugotavljamo, da imajo učenci in učenke še vedno težave s prepoznavanjem besed iz nabora, ko gre morda za njim neznane besede. Pri drugi nalogi prevladuje modro območje. Ugotavljamo, da je vzrok v kompleksnosti besedila. Ker besedila niso razumeli, posledično tudi niso znali vstaviti dokaj preprostih besed iz nabora. Težavo predstavlja še zahteva po popolnoma pravilnem zapisu besed. Tretja naloga je preverjala pravilno uporabo slovničnih struktur v sobesedilu. Sklepamo, da imajo učenci še vedno težave pri pravilni uporabi določenih slovničnih struktur – uporaba osebnih zaimkov, povratno osebnih zaimkov, množina samostalnikov. Naloga je bila sidrna. Rezultati te naloge so pokazali, da je bila naloga leta 2015 v primerjavi z letošnjimi rezultati na splošno bolje reševana. Dve postavki sodita v isto, rumeno območje. Štiri postavke so bile v primerjavi z letošnjimi rezultati leta 2015 v višjem območju in ena v nižjem. Sklepamo lahko, da je bilo zaradi dela na daljavo manj možnosti za utrjevanje slovničnih struktur.

Zahtevnejša je bila tudi tvorbna naloga, ki preverja **pisno sporazumevalno** sposobnost učencev in učenk. Vsi kriteriji razen zgradbe so se uvrstili v rdeče območje. Učenci in učenke imajo še vedno težave s produktivnimi nalogami, jezikovno pravilnostjo, priklicem ustreznega besedišča in pravopisom. Čeprav se s temo pisnega sestavka (šola) srečajo že zelo zgodaj, so imeli težave pri upoštevanju in razvijanju iztočnic. Predvidevamo, da pri učenju na daljavo pisnih spretnosti niso razvijali v enaki meri, kot to sicer počnejo v šoli. Opazili smo, da je bilo veliko pisnih sestavkov napisanih nečitljivo. Morda bi jih učitelji in učiteljice morali opozarjati na skrben in čitljiv zapis. Dokaj uspešni so bili pri kriteriju zgradba, kar dokazuje, da so zmožni napisati povezano besedilo s pomočjo iztočnic.

Glede na cilje preverjanja ima skoraj vsaka naloga postavke, ki padejo vsaj v tri območja, izjema sta le naloga C2, ki je skoraj v celoti v modrem območju, in naloga D, ki je prav tako skoraj v celoti v rdečem območju. Največ postavk v preizkusu (18) pade v modro območje, predvsem naloge poznavanja in rabe jezika, 14 postavk pade v zeleno območje – največ pri slušnem razumevanju, 13 postavk je v rumenem in 9 v rdečem območju, večina jih je pri pisnem sporočanju. Ravni zahtevanega znanja so v skladu s cilji in standardi učnega načrta, zato so rezultati pričakovani.

Presenetljivo je, da učenci in učenke pri pisnem sestavku niso uspeli izčrpno vključiti vseh izhodišč, čeprav jim je tema o šoli blizu in zaradi učenja na daljavo tudi učenje z digitalnimi mediji. Pri poučevanju bi bilo v bodoče treba vključevati več produktivnih nalog in tako sistematično razvijati pisne zmožnosti.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.5.2.3: Specifikacijska tabela, nemščina, 9. razred

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
A	1	slušno razumevanje	*Viele Ansichtskarten*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	pogovor	prosti čas: počitnice, potovanja, nemško govoreče države	– razume temeljno sporočilo slišanih besedil s področja počitnic, potovanj, izletov in nemško govorečih držav, – iz slišanega besedila razbere določene specifične podatke;	1	1	modro	0,35	0,38
								2	1	zeleno	0,81	0,46
								3	1	rumeno	0,59	0,32
								4	1	modro	0,46	0,42
								5	1	modro	0,60	0,24
A	2	slušno razumevanje	*Ein Interview mit der Schauspielerin Karoline Herfurth*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	intervju	jaz: osebni podatki, izkušnje, šola, člani družine, delo, poklici	– razume temeljno sporočilo slišanega besedila s področja znanih tem, – iz slišanega besedila razbere določene specifične podatke;	1	1	rumeno	0,78	0,48
								2	1	zeleno	0,87	0,16
								3	1	rdeče	0,49	0,45
								4	1	zeleno	0,76	0,47
								5	1	zeleno	0,87	0,44
				kratki zaprti odgovori				6	1	zeleno	0,93	0,30
								7	1	zeleno	0,66	0,51
								8	1	rumeno	0,72	0,48
								9	1	zeleno	0,75	0,47
								10	1	zeleno	0,94	0,35
B	1	bralno razumevanje	*Aus dem Ferienprogramm (sidrna naloga)*	povezovanje, urejanje in razvrščanje	spored	sredstva obveščanja: TV	– razbere glavno misel krajših besedil iz osebnega in delno širšega tematskega področja in najvažnejše podrobnosti;	1	1	zeleno	0,91	0,12
								2	1	rdeče	0,49	0,58
								3	1	rumeno	0,65	0,63
								4	1	zeleno	0,85	0,50
								5	1	rdeče	0,69	0,47
B	2	bralno razumevanje	*50 Jahre Schokoaufstrich*	kratki zaprti odgovori	članek	hrana	– poišče določene specifične podatke, – prebere besedilo in prepozna nekatere okoliščine (na primer dogajalni kraj, čas, osebe);	1	1	rumeno	0,56	0,58
								2	1	rumeno	0,49	0,66
								3	1	modro	0,40	0,71
								4	1	rumeno	0,59	0,65
								5	1	rdeče	0,51	0,46
								6	1	zeleno	0,63	0,56
								7	1	modro	0,29	0,69
								8	1	zeleno	0,94	0,19
								9	1	modro	0,34	0,61
								10	1	zeleno	0,72	0,51

Del	Naloga	Jezikovna zmožnost	Naslov	Tip naloge	Vrsta besedila	Tema	Standard – učenec:	Postavka	Število točk	Območje	IT	ID
C	1	poznavanje in raba jezika	/	povezovanje, urejanje in razvrščanje	brez besedila (posamezne besede)	brez teme	– uporabi usvojeno besedišče;	1	1	rumeno	0,65	0,21
								2	1	rdeče	0,62	0,36
								3	1	rumeno	0,49	0,67
								4	1	modro	0,35	0,41
								5	1	modro	0,31	0,57
C	2	poznavanje in raba jezika	*Kölner Dom*	dopolnjevanje z naborom	prispevek	življenje v mestu: zgradbe, nemško govoreče države	– uporabi usvojeno besedišče v novih kontekstih;	1	1	modro	0,49	0,38
								2	1	rdeče	0,60	0,45
								3	1	modro	0,40	0,52
								4	1	modro	0,44	0,65
								5	1	modro	0,38	0,50
								6	1	modro	0,35	0,63
								7	1	modro	0,37	0,42
								8	1	modro	0,37	0,72
C	3	poznavanje in raba jezika	*Schuluniformen (sidrna naloga)*	izbirni tip z enim pravilnim odgovorom	brez besedila (vprašanja in odgovori)	šola	– prepozna določene jezikovne strukture;	1	1	rumeno	0,72	0,50
								2	1	modro	0,63	0,21
								3	1	zeleno	0,71	0,48
								4	1	rumeno	0,71	0,28
								5	1	rumeno	0,63	0,40
								6	1	modro	0,62	0,37
								7	1	modro	0,47	0,39
D	1	pisno sporočanje	*Mit dem Laptop zur Schule*	krajši pisni sestavek	sestavek	šola, izobraževanje, moj svet: sodobni mediji	– napiše razumljivo besedilo tudi s podrobnostmi iz vsakdanjega okolja, z realnega področja, ki ga osebno zanima, – tvori preprosto besedilo po iztočnicah, – večinoma pravilno uporablja posebnosti nemščine pri zapisu, – obvlada v ustrezni meri besedišče in strukture, ki so potrebne za besedila v običajnih situacijah, – zna posredovati znane informacije, – na preprost način piše o šoli in izrazi svoje mnenje.	Vsebina	5	rdeče	0,53	0,82
								Zgradba	2	rumeno	0,60	0,78
								Besedišče	4	rdeče	0,47	0,86
								Jezikovna pravilnost	4	rdeče	0,44	0,85

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Izhodišče prvega dela (SLUŠNO RAZUMEVANJE) sta bili dve neznani govorjeni besedili. Z nalogami smo preverjali zmožnost poslušanja in slušnega razumevanja.

Prvo nalogo A.1 so učenci in učenke uspešno rešili. Indeks težavnosti naloge je 0,56 in se pri posameznih postavkah giblje med 0,35 in 0,81. Indeks diskriminativnosti je 0,55. Slušna naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja je zahtevala natančno poslušanje in zbranost. Tema naloge »počitnice v deželah nemškega govornega področja« je učencem in učenkam sicer blizu, vendar so morali razumeti določene specifične podatke in prepoznati tipične značilnosti krajev na razglednicah. Najslabše rešena postavka je bila A.1.1, kjer so morali razumeti besedo *Dom* (stolnica) in prepoznati stolnico na razglednici. Rešili so vse postavke pri nalogi.

Druga naloga A.2 je bila za učence in učenke dokaj preprosta, saj se IT gibljejo med 0,49 in 0,94, IT celotne naloge pa znaša 0,78. Indeks diskriminativnosti je 0,78. Iz intervjuja z znano igralko so brez težav razbrali določene specifične podatke. Prav tako jim ni povzročala težav naloga, v kateri se prepletajo trije tipi nalog. Število učencev in učenk, ki posameznih postavk niso reševali, se giblje med 1 in 16. Največ (16) jih ni rešilo tretje postavke, ki je zahtevala natančno poslušanje in kratek zaprt odgovor. Prepoznati so morali naslov filma *Parfum*.

Drugi del (BRALNO RAZUMEVANJE) je bil sestavljen iz dveh nalog, ki sta preverjali zmožnosti branja in bralnega razumevanja.

Prva naloga bralnega razumevanja B.1 je bila dokaj uspešno rešena. Indeksi težavnosti se gibljejo med 0,49 in 0,91, indeks težavnosti celotne naloge znaša 0,72. Indeks diskriminativnosti je 0,77. Učenci in učenke so morali razumeti opis počitniškega televizijskega programa in ga povezati z naslovi. Najslabše je bila rešena postavka B.1.2. Povezati so morali naslov programa *Selbstgemachten Nachtisch genießen* z opisom izdelave sladoleda. Ugotavljamo, da niso razumeli besede *Nachtisch* v naslovu.

Naloga bralnega razumevanja je bila umeščena v NPZ leta 2015. Dosežki pri nalogi iz leta 2015 so primerljivi z dosežki naloge iz leta 2021. Razlika v težavnosti naloge je izredno majhna. Smer razlike se kaže v vseh razen v eni postavki v negativno smer. Velikost učinka po Cohenovem d je zanemarljiva. Ugotavljamo, da delo na daljavo ni bistveno vplivalo na uspešnost bralnega razumevanja učencev in učenk.

Drugo nalogo bralnega razumevanja B.2 so rešili slabše od prve, saj skupni IT znaša 0,55 in se giblje med 0,29 in 0,94. Indeks diskriminativnosti je visok in znaša 0,88. Gre za nalogo kratkih zaprtih odgovorov, kjer so učenci in učenke iz besedila morali poiskati določene specifične podatke. Najslabše je bila rešena postavka B.2.7. Postavka je zahtevala natančno branje besedila. Predvidevamo, da niso bili dovolj natančni pri izpisu informacije iz besedila in so v odgovoru izpustili *mehr*, kar je ključni del informacije. Te postavke ni reševalo 17 učencev in učenk. Število učencev in učenk, ki posameznih postavk pri celotni nalogi ni reševalo, se giblje med 2 in 22. Ugotavljamo, da je tip naloge kratkih zaprtih odgovorov zahtevnejši.

Tretji del (POZNAVANJE IN RABA JEZIKA) je zajemal tri naloge, na podlagi katerih so učenci in učenke pokazali, kako dobro poznajo in uporabljajo določene jezikovne strukture in besedišče v sobesedilu.

Prva naloga C.1 je bila za učence in učenke zahtevnejša. IT celotne naloga znaša 0,48 in se giblje med 0,31 in 0,65. Učenci in učenke so tvorili tvorjenke (Komposita) z naborom besed. Najslabše sta rešeni nalogi C.1.4 in C.1.5, kjer so morali prepoznati tvorjenke s *Eis-* in *Reise*-Predvidevamo, da niso vajeni takšnega tipa nalog.

Druga naloga poznavanja in rabe jezika C.2 je naloga dopolnjevanja z naborom. IT celotne naloga znaša 0,42 in se giblje med 0,35 in 0,60. V preizkusu je učencem in učenkam povzročala največ težav. Največ napak se je pojavilo pri postavki C.2.6 (IT 0,35), kjer so morali vstaviti besedo *Mittelalter*. Nabor besed za vstavljanje v besedilo je dokaj preprost, vendar so morali za uspešno reševanje naloge dobro razumeti besedilo z zgodovinsko tematiko, ki pa najstnikom ni blizu. Ugotavljamo, da je bila naloga zahtevnejša zaradi kompleksnosti besedila.

Tretja naloga poznavanja in rabe jezika C.3 je naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. IT celotne naloga znaša 0,64 in se giblje med 0,47 in 0,72. Največ napak se je pojavilo pri postavki C.3.7 (IT 0,47), kjer so morali prepoznati osebni zaimek v ustreznem sklonu. Nerešene postavke pri nalogi so le tri.

Naloga je bila umeščena v NPZ leta 2017. Naloga preverja prepoznavanje slovničnih struktur v sobesedilu. Dosežki naloge iz leta 2017 so primerljivi z dosežki iz leta 2021. Razlika v težavnosti naloge je majhna, vendar se smer razlike kaže v vseh razen v eni postavki v negativno smer. Zaradi dela na daljavo je bilo manj časa posvečenega usvajanju in utrjevanju slovničnih struktur, saj so učiteljice in učitelji dobili takšna navodila s strani Zavoda za šolstvo. Učenci in učenke so skoraj štiri mesece delali na daljavo po prilagojenem učnem načrtu. Samostojno delo pri usvajanju slovničnih struktur je na stopnji osnovnošolskega izobraževanja izjemno zahtevno. Kljub izrednim razmeram, razglašene epidemije Covid-19 in s tem dela na daljavo, je velikost učinka po Cohenovem d pri tej nalogi majhna.

V četrtem delu D (PISNO SPOROČANJE) so učenci in učenke tvorili krajše pisno besedilo na podlagi iztočnic na aktualno temo »učenje s pomočjo digitalnih medijev«. Vseboval je te postavke: 1. vsebino (IT = 0,53), 2. zgradbo (IT = 0,60), 3. besedišče (IT = 0,47) in 4. jezikovno pravilnost (IT = 0,44). Skupni IT naloge znaša 0,50. Pet učencev naloge ni reševalo.

Na podlagi podatkov lahko sklepamo, da imajo učenci in učenke težave pri pisanju vodenega sestavka. Največ pomanjkljivosti se je pokazalo pri postavki jezikovna pravilnost, kjer je IT najnižji. Ugotavljamo, da učenci in učenke v ustrezni meri ne obvladajo dovolj osnovnih slovničnih struktur in ustreznega besedišča, s katerim bi predstavili dejavnosti v šoli ter izrazili svoje mnenje glede učenja z digitalnimi mediji. Zagotovo je vzrok tudi dalj časa trajajoče šolanje od doma.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Rezultati kažejo, da so bile naloge pripravljene v skladu z zastavljenimi cilji PK ter na podlagi ciljev in standardov v učnem načrtu. Največje število odstotnih točk (100) sta dosegla dva učenca oz. dve učenki, 13 učencev in učenk je doseglo manj kot 20 % točk. Visok je indeks zanesljivosti testa, saj znaša 0,94.

V šolskem letu 2019/20 in šol. letu 2020/21 je del šolskih obveznosti zaradi razglašene pandemije Covid-19 potekal na daljavo. V NPZ sta bili umeščeni dve nalogi (naloga bralnega razumevanja in naloga poznavanja in rabe jezika) iz preteklih let. Rezultati nalog kažejo, da je znanje letošnje generacije v primerjavi s preteklimi generacijami primerljivo. Odstopanja v znanju so izredno majhna, gibajo pa se v negativno smer.

Za izboljšanje dela pri pouku predlagamo več samostojnega tvorjenja besedil, različne tipe nalog pri posameznih jezikovnih spretnostih ter utrjevanje in uporabo osnovnih slovničnih struktur v običajnih situacijah.

Učence in učenke je treba motivirati, da se bodo pri NPZ potrudili in pokazali svoje dejansko znanje. Nacionalno preverjanje znanja v 9. razredu umeščamo v skupni evropski jezikovni okvir na raven A2/B1. Kot pomoč pri poučevanju in zastavljanju ciljev predlagamo publikacijo *Skupni evropski jezikovni okvir: učenje, poučevanje, ocenjevanje*.

A) SLUŠNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Höre die Gespräche über die Ferien und schreibe den entsprechenden Buchstaben in die Tabelle wie im Beispiel. Zwei Fotos bleiben übrig.

(Prisluhni pogovorom o počitnicah in v razpredelnico vpiši ustrezno črko kot v primeru. Dve fotografiji sta odveč.)

Viele Ansichtskarten

~~A~~

B

C

D

E

F

G

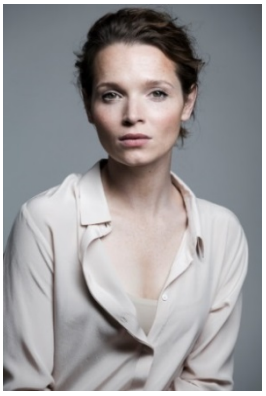
H

0.	1.	2.	3.	4.	5.
A					

(5 točk)

(Vir slik: https://pixabay.com. Pridobljeno: 25. 10. 2019.)

2. naloga

Höre das Interview und löse die Aufgabe.

(Poslušaj intervju in reši nalogo.)

Ein Interview mit der Schauspielerin Karoline Herfurth

0. Wie alt war Karoline Herfurth, als sie zum ersten Mal vor der Kamera stand?

15 Jahre.

1. Welche Rollen hatte sie schon vor der Kamera?

Wissenschaftlerin, _____ und

_____.

2. Welche Rolle hatte sie im Film *Fack ju Göhte*?

A Sie war eine schöne Ärztin.

B Sie war eine schlechte Schülerin.

C Sie war eine schüchterne Lehrerin.

D Sie war eine schwindelfreie Seiltänzerin.

3. In welchem internationalen Film spielte sie mit?

_____

4. In welchem Liebesfilm war sie auch als Regisseurin tätig?

A *Liebesbrief für dich.*

B *SMS für dich.*

C *Paket für dich.*

D *Geschenk für dich.*

(Vir slike: https://www.limelight-pr.de/en/artist/karoline-herfurth. Pridobljeno: 1. 10. 2019.)

5. Welche soziale Netzwerke benutzt sie?

_____

6. Was studierte sie?

A Schauspielerei, Mathematik, Soziologie.

B Schauspielerei, Soziologie, Politikwissenschaft.

C Schauspielerei, Naturwissenschaften, Soziologie.

D Schauspielerei, Politikwissenschaft, Sprachen.

7. Welche Fremdsprachen spricht sie?

_____

8. Wo hat sie als Kind gelebt?

_____

9. Wie viele Geschwister hat sie?

_____

10. Wann hat sie Geburtstag? (Datum)

_____

(10 točk)

B) BRALNO RAZUMEVANJE

1. naloga

Lies die Texte. Wie heißen die Ferienprogramme? Schreibe den entsprechenden Buchstaben in die Tabelle wie im Beispiel. Drei Namen bleiben übrig.

(Preberi besedila. Kako se imenujejo počitniški programi? V razpredelnico vpiši ustrezno črko kot v primeru. Tri imena so odveč.)

Aus dem Ferienprogramm

0. Vier Tage lang probieren wir zusammen verschiedene Disziplinen aus (zum Beispiel: Tischtennis, Tanz, Turnen, Volleyball, Gruppenspiele, Ballspiele, Geländespiele, Hockey), spielen und haben gemeinsam jede Menge Spaß.

1. Wie spielen kleine Affen, Ziegen, Katzenbären und andere Tierkinder? Wir entdecken die Welt der Jungtiere beim Rundgang im Tiergarten mit Buntstiften, Skizzenblock und Geschichten. Für ein Memory-Spiel malen wir Karten mit Tierkindern und ihren Tiermamas und -papas.

2. Hier ist Leckeres und Spaßiges Programm. Wir besichtigen eine italienische Eisdiele. Bevor wir das Eis machen können, bekommen alle eine Kochmütze. Dann schwingen wir den Mixer und den Rührlöffel. Zum Schluss essen wir unsere Eiskreationen.

3. Wir wandern und erkunden auf dem Weg Tiere und Pflanzen. Welche Tierspuren entdecken wir? Wie alt sind die Bäume und was erzählen sie uns? Mit Karte und Kompass orientieren wir uns, sammeln Holz und bauen uns ein verstecktes Lager.

4. Licht an, Vorhang auf: Schnuppere erste Bühnenluft und stehe am Ende selbst auf der großen Bühne. Wir singen, tanzen und musizieren. Am 5. 9. gibt es eine tolle Aufführung für Familie, Freunde und alle Interessierten.

5. Wir starten eine spannende Hofrally: Dabei erfahrt ihr zum Beispiel wie viele Liter Milch eine Kuh am Tag gibt und lernt die kleinste Schafrasse der Welt kennen. Natürlich dürft ihr viele Tiere auf dem Hof streicheln und füttern.

(Prirejeno po: http://www.heidelberg.de in http://jugendamt.nuernberg.de/kinder/ferien.html. Pridobljeno: 5. 4. 2015.)

A	Abenteuer Wald
B	Obst- und Gemüseolympiade
C	Zeichnen und Spiele im Zoo
D	Sprachkurs „Rund um die Welt”
~~E~~	SportCamp
F	Selbstgemachten Nachtisch genießen
G	Mit dem Fahrrad unterwegs
H	Erlebnis Bauernhof
I	Musikwoche mit großem Abschlusskonzert

0.
E

1.	2.	3.	4.	5.

(5 točk)

2. naloga

Lies den Text und löse die Aufgabe. (Preberi besedilo in reši nalogo.)

50 Jahre Schokoaufstrich
Nutella feierte 2017 runden Geburtstag

Braun, süß und cremig: Der Markenname Nutella steht inzwischen stellvertretend für Schokoaufstrich aller Marken.

Was haben die Fußballnationalspieler Mesut Özil, Manuel Neuer und Benedikt Höwedes auf dem Frühstückstisch stehen? Nutella, natürlich. Der Lebensmittelkonzern Ferrero Deutschland macht gerne Werbung für seine Nuss-Nougat-Creme mit den Gesichtern von Fußballnationalspielern. Im Jahr 2017 wurde Nutella 50.

Der Brotaufstrich wurde 1940 von dem italienischen Konditor Pietro Ferrero erfunden. Seinen heutigen Namen bekam die ehemalige *Supercrema* 1964. Ein Jahr später kam das erste Nutella-Glas in Deutschland in den Supermarkt. Den Erfolg des Produktes sehen Ernährungsexperten allerdings kritisch.

Das Problem mit Nutella fängt bereits beim Namen an. Die Nutella? Das Nutella? Oder sogar der Nutella? Nutella ist ein Fantasiewort, das normalerweise ohne Artikel gebraucht wird.

Die Creme besteht aus Zucker, pflanzlichem Fett, Haselnüssen (13 Prozent), fettarmen Kakao, Magermilchpulver (7,5 Prozent), Emulgator Sojalecithin und Vanillin. Die Ernährungsberaterin Miriam Eisenhauer übersetzt: „In einem Glas Nutella sind rund zwei Drittel Zucker. Das letzte Drittel ist Fett." Mit der Erklärung, dass mehr als die Hälfte aller erwachsenen Deutschen zu dick ist, ist Nutella kein gesundes Frühstück. Dabei sei gegen das eine oder andere Brot mit Nutella nichts einzuwenden, jedoch sollte es niemals eine feste Mahlzeit sein. Nutella ist eine Süßigkeit.

Keine Frage: Nutella ist beliebt. Laut einer Umfrage des Herstellers kommt Nutella bei 70 Prozent der Haushalte, die Nuss-Nougat-Cremes zum Frühstück essen, regelmäßig auf den Tisch. Es gibt seit dem 5. 2. 2007 einen sogenannten *Welt-Nutella-Tag*. Sogar Nutella-Kochbücher gibt es mittlerweile.

Aller Kritik zum Trotz ist Nutella ein Exporthit. Das *Geburtstagskind* wird rund um den Globus, in mehr als 160 Ländern verkauft.

Zum 50. Geburtstag von Nutella gab die italienische Post eine eigene Briefmarke von Nutella heraus.

(Prirejeno po: http://www.stuttgarter-zeitung.de/inhalt.50-jahre-schokoaufstrich-nutella-feiert-runden-geburtstag.6c4d6f23-4274-44b9-b98a-70268c70b4d9.html. Pridobljeno: 22. 8. 2017.)

Antworte wie im Beispiel.

(Odgovori kot v primeru.)

0. Wie alt wurde Nutella 2017?

   50.

1. Wann essen die Fußballnationalspieler Nutella? _____

2. Was war der Erfinder von Nutella von Beruf? _____

3. Wie wurde Nutella am Anfang genannt? _____

4. In welchem Jahr wird Nutella zum ersten Mal in Deutschland verkauft?

   _____

5. Was bedeutet der Name Nutella? _____

6. Wie viel Zucker gibt es in Nutella? _____

7. Wie viele Erwachsene in Deutschland sind zu dick? _____

8. Was feiert man am 5. Februar? _____

9. In wie vielen Ländern kann man Nutella kaufen? _____

10. Was gab die italienische Post zum Nutella-Jubiläum heraus?

    _____

(10 točk)

C) POZNAVANJE IN RABA JEZIKA

1. naloga

Was passt dazu? Ordne die Wörter aus dem Kästchen zu wie im Beispiel. Drei Wörter bleiben übrig.

(Katera beseda ustreza? Razvrsti besede iz okvirčka kot v primeru. Tri besede so odveč.)

Auto	Eis	Papier	~~Regen~~	Reise	Stein	Taschen	Uhr	Wort

0.	***Regen***	Bogen, Mantel, Schirm, Wald

(Regenbogen, Regenmantel, Regenschirm, Regenwald)

1.		Macher, Werk, Zeiger, Zeit
2.		Flieger, Korb, Schere, Schnipsel
3.		Messer, Rechner, Tuch, Uhr
4.		Bär, Becher, Zapfen, Zeit
5.		Büro, Fieber, Führer, Pass

(5 točk)

2. naloga

Ergänze den Text mit den Wörtern aus den Kästchen wie im Beispiel. Zwei Wörter bleiben übrig.

(Besedilo dopolni z besedami iz okvirčkov kot v primeru. Dve besedi sta odveč.)

~~Bauwerk~~	Bürgerinnen	fertig	Geld
kaputt gemacht	Kirche	lang	liebten
Mittelalter	modern	Theater	

Kölner Dom

Der Kölner Dom sollte das größte **(0)** ***Bauwerk*** der Welt werden. Um 1530 ging den Kölnern jedoch das **(1)** _____ aus, der Dom wurde nicht mehr weitergebaut. 300 Jahre **(2)** _____ stand der Bau still. Eine Zeit lang wurde die **(3)** _____ sogar als Lagerraum verwendet. Doch die Kölner **(4)** _____ ihren Dom! Im Jahr 1842 taten sich viele Kölner **(5)** _____ und Bürger zusammen und beschlossen, den Dom zu vollenden. Sie hielten sich dabei an die Baupläne aus dem **(6)** _____, ihre Baugeräte waren aber **(7)** _____. Im Jahr 1880 war der Dom schließlich **(8)** _____ - nach 632 Jahren.

(Prirejeno po: *Lux/Kleines Volk*, 3/2015, str. 10, 11.)

(8 točk)

3. naloga

Umkreise den Buchstaben vor der richtigen Antwort wie im Beispiel.

(Obkroži črko pred pravilnim odgovorom kot v primeru.)

Schuluniformen

In den meisten Schulen tragen die Schüler keine Uniformen, aber seit einiger Zeit gibt es Modellversuche, in denen das Tragen von Schuluniformen getestet wird. Sonja aus Berlin hat ihre Meinung gesagt.

0. Also ich finde … Idee gar nicht so schlecht.

A der

(B) die

C den

1. In unserer Schule … wir die Uniformen schon seit einem Jahr.

A tragen

B trägt

C getragen

2. Ich habe … ganz gut daran gewöhnt.

A mir

B sich

C mich

3. Am Morgen gibt es nicht mehr diesen Stress: ”Was ziehe ich bloß heute …?”

A an

B aus

C auf

4. Deswegen … deine Mitschüler mehr als Personen wahr.

A nehmt ihr

B nimmst du

C nehmen wir

5. Trotzdem müssen nicht alle gleich …

A aussieht.

B sieht aus.

C aussehen.

6. Manche Mädchen tragen die … etwas länger oder kürzer.

A Rock

B Röcke

C Röcken

7. Jeder weiß, was ... besser steht.

A ihm

B ihn

C sie

(7 točk)

D) PISNO SPOROČANJE

Mit dem Laptop zur Schule

Was macht ihr normalerweise beim Unterricht? Gehören Laptops, Tablets und Smartphones heute zum Unterricht? Wie ist deine Meinung zum Lernen mit digitalen Medien?
Schreibe 80 bis 100 Wörter. Punkte bekommst du für Inhalt, Aufbau, Wortschatz und sprachliche Richtigkeit.

(Kaj običajno počnete pri pouku? Ali sodijo prenosniki, tablice in pametni telefoni k pouku? Kaj meniš o učenju z digitalnimi mediji?

Napiši od 80 do 100 besed. Točke boš dobil/-a za vsebino, zgradbo, besedišče in pravilno rabo jezika.)

Ta prostor lahko uporabiš za osnutek, ki se ne vrednoti.

(Vir slike: https://pixabay.com. Pridobljeno: 17. 4. 2019.)

Vsebina:	5 točk
Zgradba:	2 točki
Besedišče:	4 točke
Jezikovna pravilnost:	4 točke

4.2.6 Predmetna komisija za matematiko

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 6. razred

Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 6. razred
Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred

Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred

4.2.6.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Preglednica 4.2.6.1.1: Osnovni statistični podatki

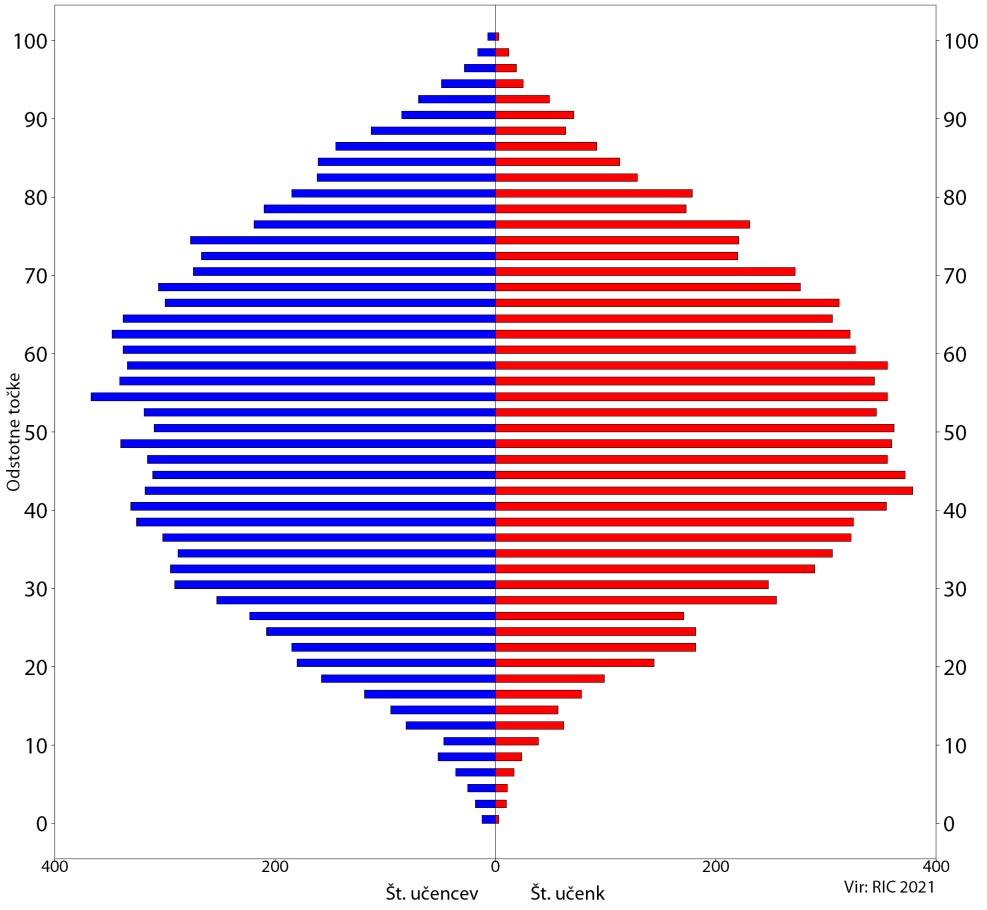
Število učencev	20.208
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	25,49
Povprečno število točk v odstotkih	50,98
Standardni odklon	19,93
Indeks težavnosti	0,51
Indeks zanesljivosti	0,93

Vse možne točke (50 točk) je doseglo 10 učencev (0,05 %), medtem ko je 15 učencev (0,07 %) doseglo 0 točk.

Dosežki po spolu in regijah

Razlaga grafov je podana v poglavju *4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja*.

Slika 4.2.6.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 6. razred

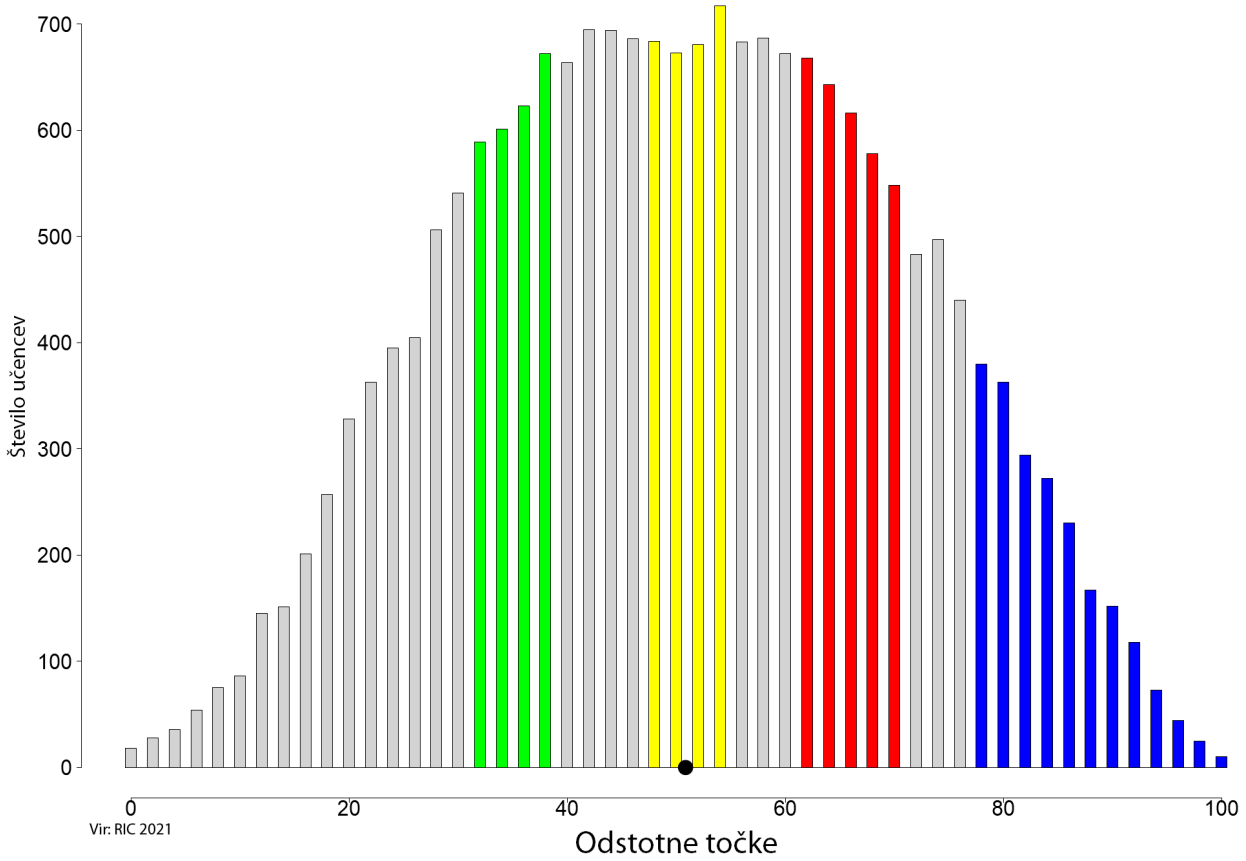
Porazdelitev dosežkov po spolu je skoraj simetrična. Učenci in učenke so približno enako uspešno reševali matematične naloge oziroma pri rezultatih ne ugotavljamo pomembnih razlik med spoloma.

Preglednica 4.2.6.1.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 6. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-kraška regija	45,71	19,30	1089	27
Goriška regija	50,41	19,11	1178	28
Primorsko-notranjska regija	49,74	19,66	506	17
Gorenjska regija	53,03	19,96	2123	35
Osrednjeslovenska regija	53,59	19,92	5658	103
Jugovzhodna Slovenija	50,70	20,48	1369	36
Posavska regija	50,07	20,00	656	24
Zasavska regija	47,54	19,43	528	13
Savinjska regija	50,99	19,59	2486	58
Koroška regija	49,02	19,38	705	23
Podravska regija	49,61	19,88	2890	86
Pomurska regija	47,15	19,89	1020	39

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.6.1.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 6. razred

ZELENO OBMOČJE

Učenci računajo z naravnimi števili in upoštevajo vrstni red računskih operacij pri računanju vrednosti izrazov. Na sliki prepoznajo dele celote in ga zapišejo v obliki ulomka.

Učenci:
- pisno seštevajo in odštevajo naravna števila do milijona (1.a.1);
- štejejo, zapišejo in berejo števila do 100 (4.a);
- uporabijo računske operacije pri reševanju problemov (4.b.1);
- seštevajo in odštevajo v množici naravnih števil do 100 (4.b.2);
- uporabijo računske operacije pri reševanju problemov (4.c.1);
- seštevajo in odštevajo v množici naravnih števil do 100 (4.c.2);
- na modelih in na sliki prepoznajo dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapišejo v obliki ulomka (5.a);
- izračunajo vrednost številskega izraza z upoštevanjem vrstnega reda izvajanja računskih operacij (9.a.1).

RUMENO OBMOČJE

Učenci računajo z naravnimi in decimalnimi števili, zaokrožijo naravno število na tisočice in ocenijo rezultat posamezne računske operacije. Na sliki prepoznajo oziroma ponazorijo del celote in ulomek ponazorijo na številski premici. Učenci izmerijo razdaljo med točko in premico, načrtajo vzporednico k dani premici in vzporednost zapišejo z ustreznim simbolom. Rešijo preprost problem iz vsakdanjega življenja.

Tretja naloga je bila sidrna, saj je bila v tudi preizkusu NPZ leta 2016. Tedaj sta bili postavki 3.b in 3.d uvrščeni v zeleno območje, postavka 3.c je bila tudi takrat v rumenem območju.

Učenci:
- števila zaokrožijo na desetice, stotice, tisočice, desettisočice, stotisočice (1.a.2);
- računajo v množici naravnih števil prek milijona (1.b);
- decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10 (2.a.2);
- ocenijo rezultat posamezne računske operacije (2.b.1);
- izmerijo razdaljo med točko in premico (3.b);
- skozi dano točko narišejo vzporednico k dani premici (3.c);
- poznajo in uporabljajo matematično simboliko za vzporednost (3.d);
- na modelih in na sliki prepoznajo dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapišejo v obliki ulomka (5.b.1);
- na modelih in na sliki prepoznajo dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapišejo v obliki ulomka (5.c);
- ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici (5.d.1);
- rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije (7.a);
- delijo dve decimalni števili in naredijo preizkus (9.a.2).

RDEČE OBMOČJE

Učenci množijo in delijo decimalna števila s potenco števila 10 ter ocenijo rezultat računske operacije. Na sliki prepoznajo del celote. Pretvarjajo merske enote za merjenje mase in rešijo preprost matematičen problem iz vsakdanjega življenja.

Osma naloga je bila sidrna, saj je bila v tudi preizkusu NPZ leta 2016. Tedaj so bile postavke 8.a.1, 8.a.2 in 8.b.1 uvrščene v zeleno območje.

Učenci:
- decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10 (2.a.1);
- decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10 (2.a.3);
- ocenijo rezultat posamezne računske operacije (2.b.2);

– na modelih in na sliki prepoznajo dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapišejo v obliki ulomka (5.b.2);
– rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije (7.b);
– uporabljajo pretvarjanje merskih enot pri reševanju besedilnih nalog (8.a.1);
– rešijo besedilne naloge (probleme) (8.a.2 in 8.b.1).

MODRO OBMOČJE

Učenci poznajo desetiške enote S, D, E, d, s in t, primerjajo decimalna števila po velikosti, delijo z decimalnimi števili in ocenijo rezultat, izračunajo vrednost številskega izraza ter ponazorijo ulomek na številski premici. Narišejo pravokotnico k dani premici in izračunajo obseg lika. Rešijo preprost problem iz vsakdanjega življenja.

Tretja in 8. naloga sta bili sidrni, saj sta bili tudi v preizkusu NPZ leta 2016. Tudi tedaj je bila postavka 3.a uvrščena v modro območje, medtem ko je bila postavka 8.a.3 v rumenem območju, postavka 8.b.2 pa v zelenem območju.

Učenci:
– uporabljajo simbole d, s, t (1.c);
– primerjajo in urejajo po velikosti decimalna števila (1.d);
– decimalna števila množijo in delijo s potenco števila 10 (2.a.4);
– skozi dano točko narišejo pravokotnico k dani premici (3.a);
– ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici (5.d.2);
– izmerijo in izračunajo obseg lika (brez uporabe formul) kot vsoto dolžin stranic (6.b.1 in 6.b.2);
– delijo dve naravni števili (količnik je decimalno število) in naredijo preizkus (7.c.1);
– rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije (7.c.2);
– rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije (7.d);
– ocenijo rezultat in izračunajo natančno vrednost številskega izraza (8.a.3 in 8.b.2);
– učinkovito in zanesljivo izračunajo vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila, (9.a.3);
– prepoznajo pravilo v številskem zaporedju, ga nadaljujejo in napovejo (npr. 20. člen zaporedja) (9.c).

NAD MODRIM OBMOČJEM

Učenci rešijo probleme iz vsakdanjega življenja, pri tem uporabijo različne strategije in razvijajo kritičen odnos do podatkov. Prepoznajo pravilo v številskem zaporedju in ga nadaljujejo.

Osma naloga je bila sidrna, saj je bila v tudi preizkusu NPZ leta 2016. Tedaj je bila postavka 8.c uvrščena v modro območje.

Učenci:
– analizirajo in obnovijo problem s svojimi besedami ter utemeljijo rešitev (4.d);
– spoznajo potrebo po obrazcih za računanje obsega in ploščine pravokotnika/kvadrata ipd. (6.a.1);
– rešijo probleme in pri tem uporabljajo različne strategije (6.a.2, 6.a.3 in 6.a.4);
– razvijajo kritični odnos do podatkov in rešitve (8.c);
– prepoznajo pravilo v številskem zaporedju, ga nadaljujejo in napovejo (9.b).

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.6.1.3: Specifikacijska tabela, matematika, 6. razred

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1	1.a.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! pisno sešteva in odšteva naravna števila do milijona;	II.	5.	zeleno	0,85	0,29
	1.a.2	1	Naravna števila	števila zaokroži na desetice, stotice, tisočice, desettisočice, stotisočice;	I.	5.	rumeno	0,62	0,43
	1.b	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! računa v množici naravnih števil prek milijona;	II.	6.	rumeno	0,71	0,35
	1.c	1	Racionalna števila	! uporablja simbole d, s, t;	I.	6.	modro	0,40	0,48
	1.d	1	Racionalna števila	! primerja in ureja po velikosti decimalna števila;	III.	6.	modro	0,31	0,42
2	2.a.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! decimalna števila množi in deli s potenco števila 10;	I.	6.	rdeče	0,55	0,50
	2.a.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! decimalna števila množi in deli s potenco števila 10;	I.	6.	rumeno	0,66	0,40
	2.a.3	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! decimalna števila množi in deli s potenco števila 10;	I.	6.	rdeče	0,47	0,53
	2.a.4	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! decimalna števila množi in deli s potenco števila 10;	II.	6.	modro	0,23	0,42
	2.b.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! oceni rezultat posamezne računske operacije;	III.	6.	rumeno	0,70	0,35
	2.b.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! oceni rezultat posamezne računske operacije;	III.	6.	rdeče	0,55	0,37
3	3.a	1	Geometrijski elementi in pojmi	skozi dano točko nariše pravokotnico k dani premici;	II.	5	modro	0,40	0,38
	3.b	1	Geometrijski elementi in pojmi	! izmeri razdaljo med točko in premico;	II.	6	rumeno	0,74	0,53
	3.c	1	Geometrijski elementi in pojmi	skozi dano točko nariše vzporednico k dani premici;	II.	5	rumeno	0,68	0,53
	3.d	1	Geometrijski elementi in pojmi	! pozna in uporablja matematično simboliko za vzporednost;	I.	5	rumeno	0,76	0,47
4	4.a	1	Aritmetika in algebra	šteje, zapiše in bere števila do 100;	I.	2.	zeleno	0,91	0,10
	4.b.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	uporabi računske operacije pri reševanju problemov;	II.	2.	zeleno	0,92	0,34
	4.b.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	sešteva in odšteva v množici naravnih števil do 100 (prehod: z didaktičnimi pripomočki oziroma ponazorili);	II.	2.	zeleno	0,94	0,25
	4.c.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	uporabi računske operacije pri reševanju problemov;	II.	2.	zeleno	0,92	0,36
	4.c.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	sešteva in odšteva v množici naravnih števil do 100 (prehod: z didaktičnimi pripomočki oziroma ponazorili);	II.	2.	zeleno	0,93	0,29
	4.d	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	analizira in obnovi problem s svojimi besedami ter utemelji rešitev;	IV.	3.	nad modrim	0,18	0,42

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
5	5.a	1	Racionalna števila	! na modelih in na sliki prepozna dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapiše v obliki ulomka;	I.	6.	zeleno	0,93	0,23
	5.b.1	1	Racionalna števila	! na modelih in na sliki prepozna dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapiše v obliki ulomka;	I.	6.	rumeno	0,69	0,41
	5.b.2	1	Racionalna števila	! na modelih in na sliki prepozna dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapiše v obliki ulomka;	I.	6.	rdeče	0,41	0,52
	5.c	1	Racionalna števila	! na modelih in na sliki prepozna dele celote, ki so večji ali manjši od celote, in jih zapiše v obliki ulomka;	I.	6.	rumeno	0,73	0,53
	5.d.1	1	Racionalna števila	! ponazori dani ulomek kot del lika in na številski premici;	III.	6.	rumeno	0,67	0,42
	5.d.2	1	Racionalna števila	! ponazori dani ulomek kot del lika in na številski premici;	IV.	6.	modro	0,17	0,44
6	6.a.1	1	Geometrija in merjenje	! spozna potrebo po obrazcih za računanje obsega in ploščine pravokotnika/kvadrata ipd.;	I.	6.	nad modrim	0,12	0,45
	6.a.2	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! reši probleme in pri tem uporablja različne strategije;	II.	5.	nad modrim	0,15	0,46
	6.a.3	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! reši probleme in pri tem uporablja različne strategije;	III.	5.	nad modrim	0,10	0,40
	6.a.4	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! množi dve decimalni števili	IV.	6.	nad modrim	0,09	0,38
	6.b.1	1	Geometrija in merjenje	! izmeri in izračuna obseg lika (brez uporabe formul) kot vsoto dolžin stranic;	IV.	5.	modro	0,31	0,39
	6.b.2	1	Geometrija in merjenje	! izmeri in izračuna obseg lika (brez uporabe formul) kot vsoto dolžin stranic;	IV.	5.	modro	0,28	0,38
7	7.a	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! reši probleme in pri tem uporablja različne strategije;	II.	5.	rumeno	0,75	0,39
	7.b.1	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! reši probleme in pri tem uporablja različne strategije;	III.	5.	rdeče	0,49	0,51
	7.b.2	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! reši probleme in pri tem uporablja različne strategije;	IV.	5.	rdeče	0,54	0,48
	7.c.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! deli dve naravni števili (količnik je decimalno število) in naredi preizkus;	III.	6.	modro	0,28	0,48
	7.c.2	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! reši probleme in pri tem uporablja različne strategije;	I.	5.	modro	0,32	0,48
	7.d	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! reši probleme in pri tem uporablja različne strategije;	I.	5.	modro	0,51	0,26

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
8	8.a.1	1	Merjenje	! uporablja pretvarjanje merskih enot pri reševanju besedilnih nalog;	I.	6.	rdeče	0,49	0,61
	8.a.2	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! reši besedilne naloge (probleme);	III.	6.	rdeče	0,48	0,60
	8.a.3	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! oceni rezultat in izračuna natančno vrednost številskega izraza;	IV.	6.	modro	0,34	0,54
	8.b.1	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! reši besedilne naloge (probleme);	III.	6.	rdeče	0,44	0,61
	8.b.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! oceni rezultat in izračuna natančno vrednost številskega izraza;	IV.	6.	modro	0,36	0,58
	8.c	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! razvija kritični odnos do podatkov in rešitve;	IV.	6.	nad modrim	0,16	0,40
9	9.a.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! izračuna vrednost številskega izraza z upoštevanjem vrstnega reda izvajanja računskih operacij;	II.	5.	zeleno	0,87	0,31
	9.a.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! deli dve decimalni števili in naredi preizkus;	III.	6.	rumeno	0,63	0,42
	9.a.3	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! učinkovito in zanesljivo izračuna vrednost izraza, v katerem nastopajo decimalna števila;	III.	6.	modro	0,35	0,49
	9.b	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! prepozna pravilo v številskem zaporedju, ga nadaljuje in napove (npr. 20. člen zaporedja);	IV.	6.	nad modrim	0,16	0,44
	9.c	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	! prepozna pravilo v številskem zaporedju, ga nadaljuje in napove (npr. 20. člen zaporedja).	IV.	6.	modro	0,26	0,50

LEGENDA:

Taksonomske stopnje (Gagne)**:** I – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II – izvajanje rutinskih postopkov, III – uporaba kompleksnih postopkov, IV – reševanje in raziskovanje problemov.

***Cilj – učenec*:** za učence devetega razreda se je del pouka v osmem in devetem razredu izvajal na daljavo. Zato so glede na *Učni načrt v digitalni obliki* nekateri cilji osmega in devetega razreda zeleno obarvani ali označeni s klicajem (!).

Sivo obarvane naloge: so sidrne naloge, ki omogočajo lažjo primerjavo dosežkov med leti.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Povprečni dosežek postavk po nalogah, ki preverjajo znanje na prvi taksonomski stopnji, je 57 %, na drugi 69 %, na tretji 45 % in na četrti taksonomski stopnji 26 %. Izmed postavk, ki preverjajo znanje:

- prve taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 5.a, kjer so učenci s slike prepoznali del celote (93 %), najnižji pa pri postavki 6.a.1, kjer so učenci izračunali ploščino lika (12 %);
- druge taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 4.b.2, kjer so učenci izračunali razliko dveh naravnih števil v obsegu do 100 brez prehoda (94 %), najnižji pa pri postavki 6.a.2, kjer so učenci uporabili ustrezno strategijo za rešitev problema iz vsakdanjega življenja (15 %);
- tretje taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 2.b.1, kjer so učenci določili vrednost zmnožka glede na dano besedilo (70 %), najnižji pa pri postavki 6.a.3, kjer so učenci uporabili pravilno strategijo za rešitev problema iz vsakdanjega življenja in upoštevali smiselno zaokrožitev (10 %);
- četrte taksonomske stopnje, je bil najvišji dosežek pri postavki 7.b.2, kjer so učenci rešili problem iz vsakdanjega življenja v povezavi z vzorci (54 %), najnižji pa pri postavki 6.a.4, kjer so učenci rešili problem iz vsakdanjega življenja (9 %).

Najuspešnejši so bili učenci pri 4. nalogi, ki je preverjala reševanje preprostega matematičnega problema (80 %). Najmanj uspešni so bili pri 6. nalogi, kjer so reševali problemsko nalogo iz vsakdanjega življenja v povezavi z ravninsko geometrijo (17 %).

SKLEPNE UGOTOVITVE

PK za matematiko ugotavlja, da je doseženo povprečno število odstotnih točk preizkusa znanja pričakovano. Pri sprejemanju povratne informacije nismo zasledili pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje le-teh. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah. Izkazalo se je, da ima preizkus visok indeks zanesljivosti (0,93).

PK za matematiko ugotavlja, da imajo učenci 6. razreda največ težav z reševanjem problemskih nalog iz vsakdanjega življenja ter s področja ravninske geometrije. Ne ločijo med pojmoma obseg in ploščina. Težave imajo z utemeljevanjem in matematičnim izražanjem. Ne izkazujejo dovolj dobrega znanja pri ugotavljanju pravila danega zaporedja in nadaljevanju zaporedja. Učenci imajo težave pri deljenju z decimalnimi števili.

Najvišje dosežke so učenci dosegli pri nalogi, kjer so rešili preprosto nalogo iz vsakdanjega življenja v povezavi s starostjo, pri čemer so računali s števili do 100. Bolje reševana je naloga, kjer so izračunali vrednost preprostega številskega izraza z naravnimi števili.

PK za matematiko je tudi v letu 2021 preverjala morebitne razlike v dosežkih učencev 6. in 9. razreda pri istih nalogah, in sicer pri preprosti besedilni nalogi o starosti, nalogi ravninske geometrije in problemski besedilni nalogi iz vsakdanjega življenja.

V nadaljevanju navajamo primerjalne podatke o dosežkih učencev.

Preprosto besedilno nalogo o starosti je 781 učencev 4. razreda septembra 2020 reševalo pri pretestiranju.

4. razred 2020	
Postavka	**Indeks težavnosti**
3.a	0,81
3.b.1	0,63
3.b.2	0,74
3.c.1	0,62
3.c.2	0,76
3.d	0,02

6. razred 2021	
Postavka	**Indeks težavnosti**
4.a	0,91
4.b.1	0,92
4.b.2	0,94
4.c.1	0,92
4.c.2	0,93
4.d	0,18 (nad modrim območjem)

9. razred 2021	
Postavka	**Indeks težavnosti**
2.a	0,93
2.b.1	0,94
2.b.2	0,95
2.c.1	0,94
2.c.2	0,95
2.d	0,43

PK ugotavlja, da so bili dosežki šestošolcev primerljivi z dosežki devetošolcev pri prvih petih postavkah, pri zadnji postavki pa so bili devetošolci uspešnejši, saj do 9. razreda pridobijo več izkušenj s strategijami reševanja problemskih nalog.

Nalogo ravninske geometrije so leta 2016 reševali učenci 6. razreda.

6. razred 2016	
Postavka	Indeks težavnosti
6.a	0,46
6.b	0,83
6.c	0,75
6.d	0,82

6. razred 2021	
Postavka	Indeks težavnosti
3.a	0,40
3.b	0,74
3.c	0,68
3.d	0,76

9. razred 2021	
Postavka	Indeks težavnosti
3.a	0,43
3.b	0,88
3.c	0,84
3.d	0,84

Predmetna komisija ugotavlja, da so dosežki šestošolcev leta 2021 nižji od dosežkov šestošolcev leta 2016, so pa dosežki šestošolcev leta 2016 primerljivi z dosežki devetošolcev leta 2021. Ugotavljamo pa, da pravokotnico načrta (narisana in označena premica ter označen pravi kot) manj kot polovica učencev.

Problemsko besedilno nalogo iz vsakdanjega življenja so učenci 6. in 9. razreda reševali že leta 2016 in ponovno leta 2021.

6. razred 2016	
Postavka	Indeks težavnosti
10.a.1	0,61
10.a.2	0,60
10.a.3	0,44
10.b.1	0,56
10.b.2	0,49
10.c	0,25

6. razred 2021	
Postavka	Indeks težavnosti
8.a.1	0,49
8.a.2	0,48
8.a.3	0,34
8.b.1	0,44
8.b.2	0,36
8.c	0,16 (nad modrim)

9. razred 2016	
Postavka	Indeks težavnosti
3.a.1	0,85
3.a.2	0,84
3.a.3	0,70
3.b.1	0,82
3.b.2	0,75
3.c	0,36

9. razred 2021	
Postavka	Indeks težavnosti
7.a.1	0,80
7.a.2	0,78
7.a.3	0,62
7.b.1	0,75
7.b.2	0,67
7.c	0,31

PK ugotavlja, da so dosežki šestošolcev leta 2021 nižji od dosežkov šestošolcev leta 2016. Mera velikosti učinka (Cohenov *d*) pri postavkah 8. naloge variira med -0,27 in -0,21, kar predstavlja majhen negativni učinek. To pomeni, da je zaznati upad dosežkov pri tej nalogi. Predvidevamo, da je to zaradi izvedbe dela pouka na daljavo.

Primerjava dosežkov šestošolcev in devetošolcev v letu 2016 ter dosežkov šestošolcev in devetošolcev v letu 2021 pokaže, da so se dosežki šestošolcev v letu 2021 bolj znižali kakor dosežki devetošolcev v primerjavi z letom 2016.

Ugotavljamo, da imajo učenci 6. in 9. razreda težave z utemeljevanjem rezultata. Izkušenj iz realnega sveta ne znajo prenesti v strategijo reševanja problemov iz vsakdanjega življenja.

Predlagamo, da učitelji še posebej skrbno izgrajujejo matematični jezik (natančno izražanje, razumevanje matematičnih pojmov, uporaba ustrezne terminologije in simbolike), posebno pozornost naj namenjajo matematično pravilnim zapisom ter ugotavljanju pravila danega zaporedja in nadaljevanju zaporedja.

Na področju ravninske geometrije naj učenci utrjujejo pojme in koncepte, povezane s pojmom ploščine in obsega lika, ter naj podatke izražajo v različnih enotah oziroma enote ustrezno uporabljajo. Strategije reševanja problema naj povezujejo z izkušnjami iz življenja, s čimer lahko kritično presodijo dobljeno rešitev. Pri reševanju nalog s področja ravninske geometrije naj učenci pogosteje uporabljajo modele in s tem razvijajo ravninsko predstavljivost.

Ob reševanju besedilnih nalog naj učenci uporabljajo različne bralne strategije ter s tem besedilno nalogo opišejo s korektnim matematičnim jezikom.

1. a) Izračunaj.

$2359 + 204057 =$

Dobljeno vsoto zaokroži na tisočice: _____

(2 točki)

1. b) Izračunaj razliko števil 3268978 in 857885.

(1 točka)

1. c) Število, zapisano z desetiškimi enotami, zapiši s številko.

6S 2E 1s 5t = _____

(1 točka)

1. d) Dana so števila:

0,9 0,10 0,011 0,12

Zapiši jih po velikosti od najmanjšega do največjega.

_____ < _____ < _____ < _____

(1 točka)

2. a) Izračunaj.

$72{,}8 \cdot 100 =$ _____

(1 točka)

$9 \cdot 0{,}01 =$ _____

(1 točka)

$4{,}5 : 10 =$ _____

(1 točka)

$87 : 0{,}1 =$ _____

(1 točka)

2. b) Če zmnožimo števili štiriintrideset in šestinpetdeset, dobimo število tisoč devetsto štiri.

Določi vrednosti naslednjih zmnožkov.

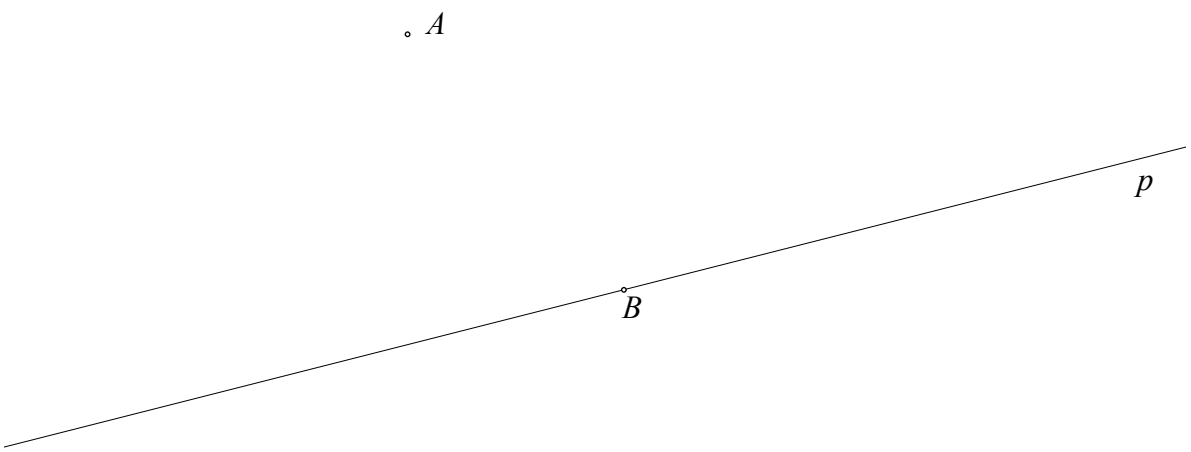
$340 \cdot 56 =$ _____

(1 točka)

$3{,}4 \cdot 5{,}6 =$ _____

(1 točka)

3. Narisana je premica p ter točki A in B, za kateri velja: $A \notin p$ in $B \in p$.

3. a) Načrtaj premico r, da velja: $A \in r$ in $r \perp p$.

(1 točka)

3. b) Izmeri razdaljo od točke A do premice p.

$d(A, p) =$ _____

(1 točka)

3. c) Skozi točko A nariši vzporednico t premici p.

(1 točka)

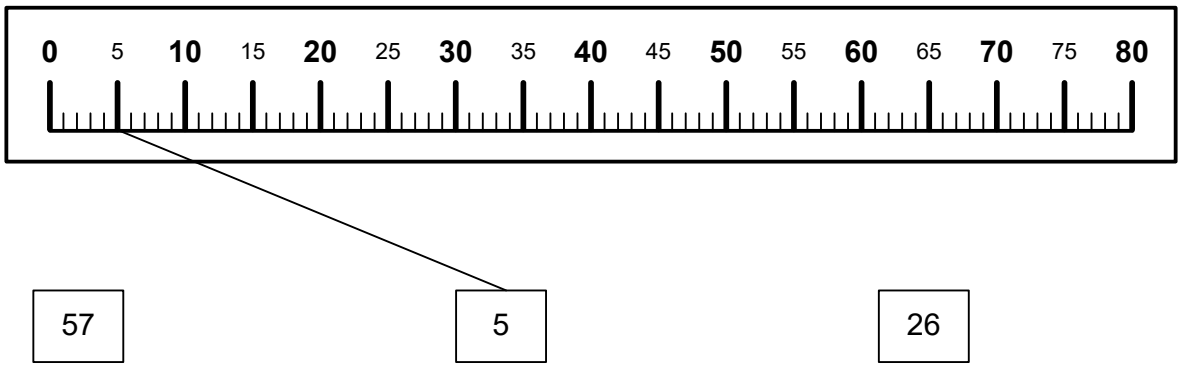
3. d) V okvirček zapiši matematični simbol, ki bo ponazarjal medsebojno lego narisanih premic.

p ☐ t

(1 točka)

4. Eva je stara pet let in živi skupaj z očetom in babico. Oče je star 26 let, babica pa 57 let.

4. a) Eva je povezala svojo starost s pripadajočim mestom na številskem traku. Poveži še očetovo in babičino starost s pripadajočima mestoma.

57 5 26

(1 točka)

4. b) Koliko let je babica starejša od Eve?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

4. c) Čez koliko let bo oče star toliko, kot je babica stara danes?

Reševanje:

Odgovor: _____

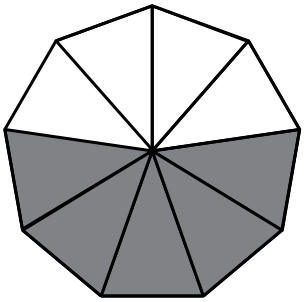
(2 točki)

4. d) Čez koliko let bo vsota njihovih starosti enaka 100?

Odgovor: _____

(1 točka)

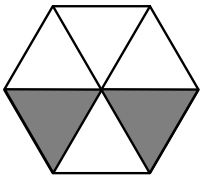
5. a) Kolikšen del lika je osenčen? Obkroži ustrezni ulomek.

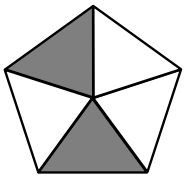

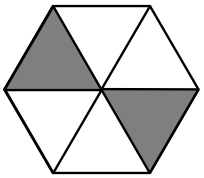
$\frac{4}{5}$ $\frac{5}{8}$ $\frac{5}{9}$ $\frac{4}{9}$ $\frac{6}{10}$

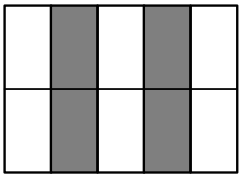
(1 točka)

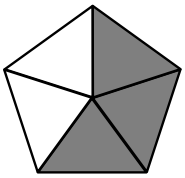
5. b) Obkroži vsak lik, katerega $\frac{2}{5}$ sta osenčeni.

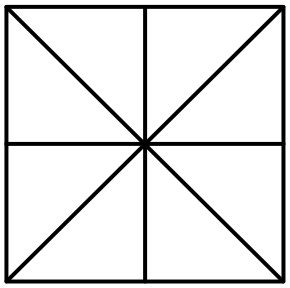

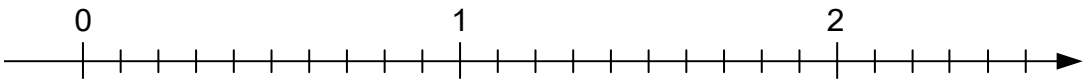
(2 točki)

5. c) Pobarvaj $\frac{3}{4}$ lika.

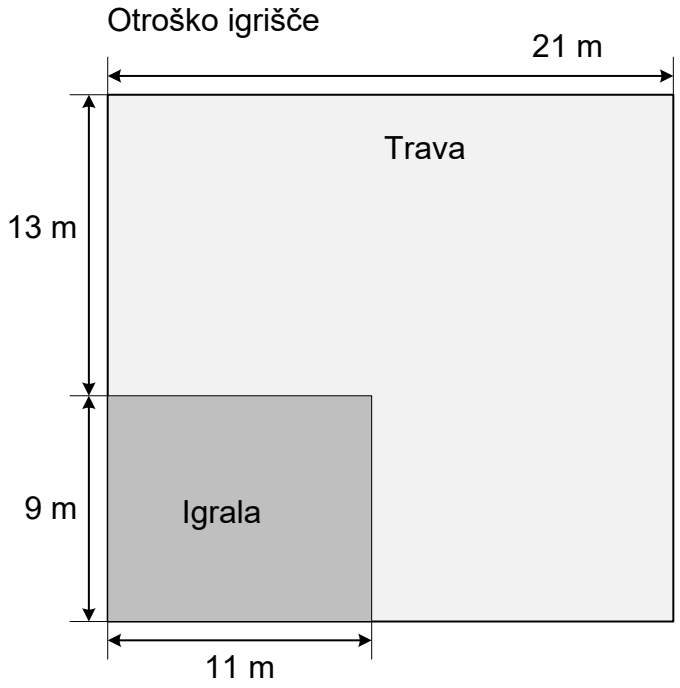
(1 točka)

5. d) Na številski premici ponazori števili $1\frac{3}{10}$ in $2\frac{1}{5}$.

(2 točki)

6. V kraju Ringa urejujejo otroško igrišče, kot prikazuje spodnja slika. Na enem delu igrišča bodo igrala, na drugem delu pa bodo posejali travo. Seme za travo bodo kupili v škatlah po $2{,}5$ kg. Ena škatla semen trave zadošča za $75\ \text{m}^2$ in stane 32,49 €.

6. a) Koliko bodo plačali za semena trave, ki jo bodo posejali?

Reševanje:

Odgovor: _____

(4 točke)

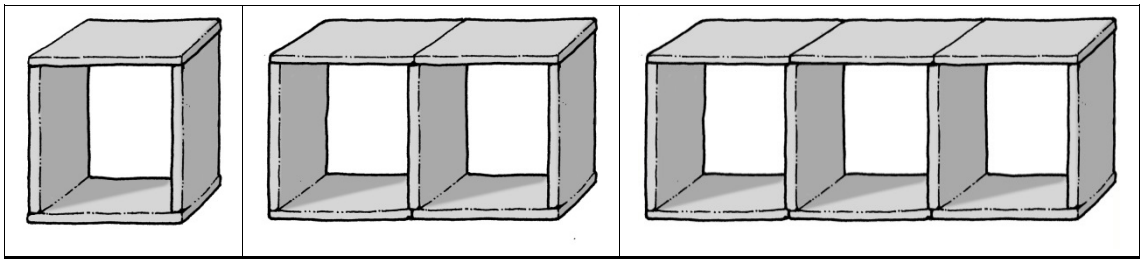
6. b) Celotno otroško igrišče bodo ogradili z ograjo. Koliko metrov ograje bodo postavili?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

7. Evin oče je ljubiteljski mizar. Na razpolago ima več enakih kvadratnih lesenih plošč. Iz njih sestavlja odprte omarice brez hrbtišča za shranjevanje igrač in knjig.

Omarica z enim poljem | Omarica z dvema poljema | Omarica s tremi polji

7. a) Eva je začela v preglednico sistematično zapisovati, koliko lesenih plošč bi oče potreboval za posamezno omarico.

Dopolni preglednico:

Število polj v omarici	1	2	3	4	5	6
Število lesenih plošč	4	7	10			

(1 točka)

7. b) Koliko lesenih plošč bi potreboval oče za omarico z desetimi polji?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

7. c) Oče je ugotovil, da ima na razpolago ravno dovolj plošč za izdelavo omarice z desetimi polji. Odločil se je, da bo s temi ploščami izdelal več omaric z dvema poljema. Največ koliko takih omaric lahko izdela?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

7. d) Evi je oče za rojstni dan izdelal omarico, ki je na sliki.

Koliko lesenih plošč je porabil za Evino omarico?

Odgovor: _____

(1 točka)

8. Na kmetiji so nabrali 0,75 tone jabolk.

8. a) Nekaj nabranih jabolk so preložili v zaboje. Napolnili so 50 zabojev po 5 kg in 25 zabojev po 15 kg.
Koliko kilogramov jabolk niso preložili v zaboje?

Reševanje:

Odgovor: _____

(3 točke)

8. b) Vsa nabrana jabolka bi lahko zložili v 30 zabojev, če bi v vsak zaboj dali enako količino jabolk.
Koliko kilogramov jabolk bi bilo v vsakem zaboju?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

8. c) Ali bi lahko z vsemi nabranimi jabolki napolnili zaboje, da bi bilo v vsakem po 18 kg jabolk? Utemelji.

Utemeljitev:

(1 točka)

9. a) Izračunaj vrednosti številskih izrazov.

$2+3\cdot 7=$

(1 točka)

$0{,}16:0{,}2+2=$

(2 točki)

9. b) Zapiši manjkajoča člena zaporedja.

4	2	1		

(1 točka)

9. c) Vsak člen zaporedja, razen prvega, je trikrat tolikšen kot predhodni. Dana sta prva dva člena zaporedja. Zapiši še dva.

0,5	1,5		

(1 točka)

4.2.6.2 Analiza dosežkov nacionalnega preverjanja znanja iz matematike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja so opisani v dokumentu *Informacija o preizkusu znanja*.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.6.2.1: Osnovni statistični podatki

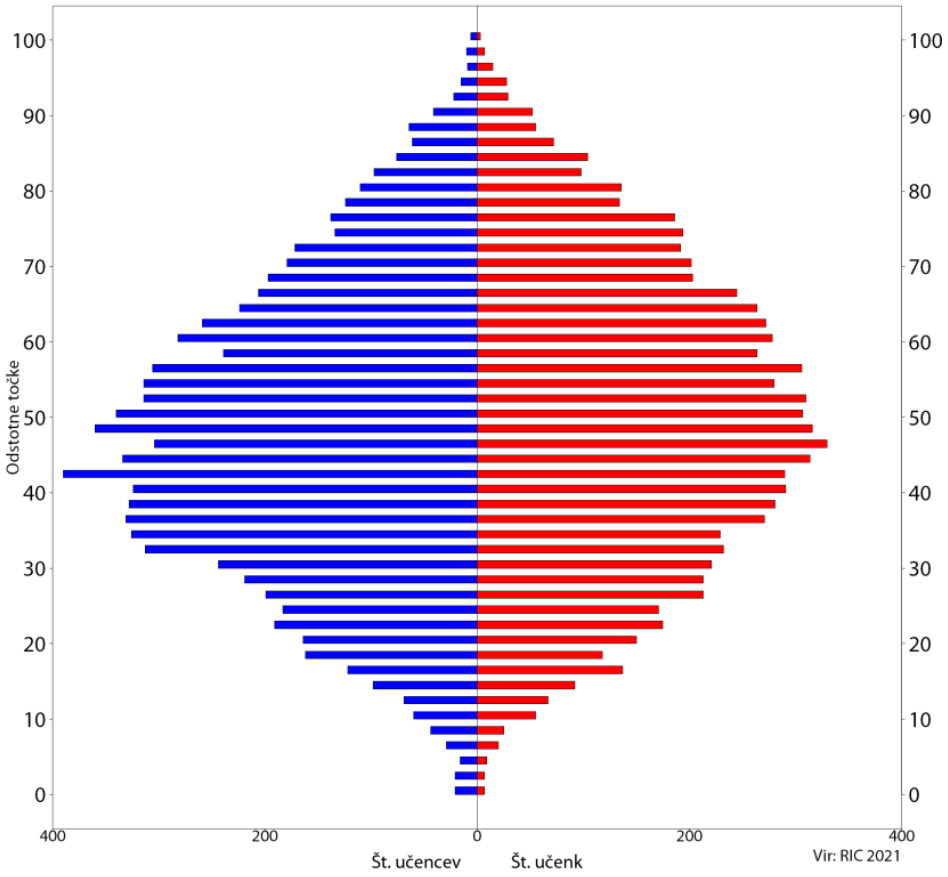
Število učencev	17.261
Število postavk v preizkusu	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	24,08
Povprečno število točk v odstotkih	48,16
Standardni odklon	19,48
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,93

Vse možne točke (50 točk) je doseglo devet učencev oziroma 0,05 %, najmanjše število točk (0 točk) je doseglo 28 učencev oziroma 0,16 %.

Dosežki po spolu, šolah in regijah

Razlaga prikazov je podana v poglavju *4.1.2 Smernice za analizo dosežkov nacionalnega preverjanja znanja*.

Slika 4.2.6.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki, 9. razred

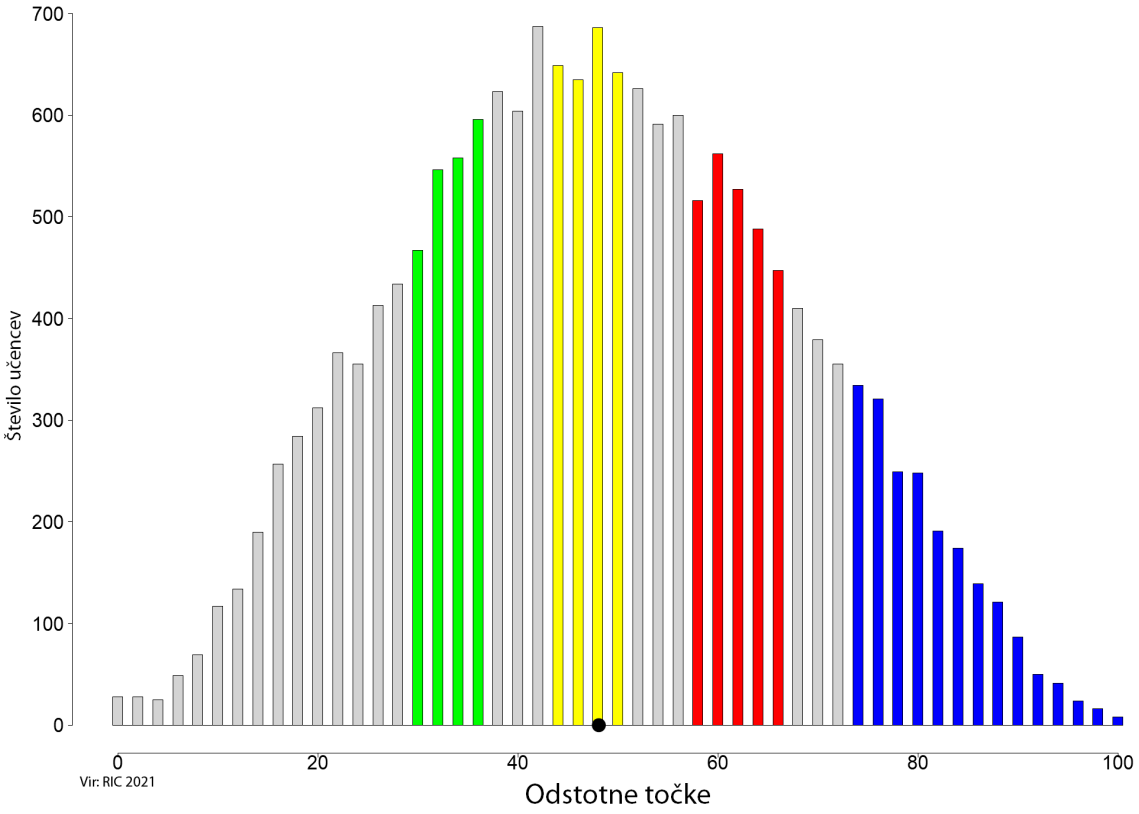
S prikaza je razvidno, da so med dosežki učencev in dosežki učenk le manjše razlike.

Preglednica 4.2.6.2.2: Porazdelitev dosežkov pri matematiki po regijah, 9. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-kraška regija	45,05	18,83	831	26
Goriška regija	46,16	18,83	905	28
Primorsko-notranjska regija	45,95	18,64	450	17
Gorenjska regija	49,02	19,60	1.869	35
Osrednjeslovenska regija	51,33	19,64	4.783	105
Jugovzhodna Slovenija	48,33	19,30	1.243	35
Posavska regija	47,74	18,72	627	24
Zasavska regija	43,36	19,28	444	13
Savinjska regija	47,61	19,09	2.216	57
Koroška regija	46,81	19,44	579	21
Podravska regija	46,06	19,55	2.494	84
Pomurska regija	45,70	19,23	820	38

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.6.2.2: Porazdelitev točk pri matematiki, 9. razred

ZELENO OBMOČJE

Učenci so pokazali osnovno matematično znanje računanja v množici naravnih števil, izmerijo razdaljo med točko in premico, narišejo in označijo vzporednico dani premici ter vzporednost zapišejo s simbolom. Pretvarjajo enote za maso in poznajo strategije za reševanje preprostih problemov iz vsakdanjega življenja.

Tretja in 7. naloga sta bili sidrni nalogi, to pomeni, da sta bili tudi v preizkusu na NPZ 2016. Takrat so se postavke 3.b in 3.d ter 7.a.1 in 7.a.2 prav tako uvrstile v zeleno območje. Postavka 3.c je bila takrat uvrščena v rumeno območje.

Učenci:

- štejejo, zapišejo in berejo števila do 100 (2.a);
- uporabijo računske operacije pri reševanju problemov (2.b.1);
- seštevajo in odštevajo v množici naravnih števil do 100 (prehod: z didaktičnimi pripomočki oziroma ponazorili) (2.b.2);
- uporabijo računske operacije pri reševanju problemov (2.c.1);
- seštevajo in odštevajo v množici naravnih števil do 100 (prehod: z didaktičnimi pripomočki oziroma ponazorili) (2.c.2);
- izmerijo razdaljo med točko in premico (3.b);
- skozi dano točko narišejo vzporednico k dani premici (3.c);
- poznajo in uporabljajo matematično simboliko za vzporednost (3.d);
- uporabljajo pretvarjanje merskih enot pri reševanju besedilnih nalog (7.a.1);
- rešijo besedilne naloge (probleme) (7.a.2).

RUMENO OBMOČJE

Učenci pisno množijo naravna števila do milijona, upodobijo racionalno število in odčitajo koordinato točke na številski premici. Poznajo strategijo za reševanje preprostega problema iz vsakdanjega življenja in problem rešijo.

Postavka 7.a.3 je bila v obeh preverjanjih uvrščena v rumeno območje. Postavki 7.b.1 in 7.b.2 sta bili leta 2016 uvrščeni v zeleno območje.

Učenci:

- pisno množijo naravna števila do milijona (1.a.1);
- izpostavijo skupni faktor (4.c.1);
- upodobijo točko z dano koordinato na realni osi (6.a.1);
- ponazorijo dani ulomek kot del lika in na številski premici (6.a.2);
- upodobijo točko z dano koordinato na realni osi (6.c);
- ocenijo rezultat in izračunajo natančno vrednost številskega izraza (7.a.3);
- rešijo besedilne naloge (probleme) (7.b.1);
- ocenijo rezultat in izračunajo natančno vrednost številskega izraza (7.b.2).

RDEČE OBMOČJE

Učenci pisno množijo decimalni števili, izračunajo vrednost številskega izraza in poznajo pomen spremenljivke v algebrskem izrazu. Pretvarjajo enote za merjenje dolžine in uporabijo pravilno strategijo za izračun prostornine kvadra. Odčitajo koordinato točke na številski premici. Dane podatke uredijo po velikosti. Določijo modus.

Učenci:

- množijo dve decimalni števili (1.b);
- izračunajo vrednost številskih izrazov (1.d.1);
- razumejo pomen spremenljivk v izrazih (4.a.1);
- pretvarjajo merske enote na izbrano enoto in računajo z njimi (5.a.1);
- izračunajo površino in prostornino kocke in kvadra (brez obrazcev) (5.a.2);
- upodobijo točko z dano koordinato na realni osi (6.b.1 in 6.b.2);
- določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke (9.a.1 in 9.b).

MODRO OBMOČJE

Učenci število zaokrožijo na tisočice in delijo racionalni števili, zapisani v obliki ulomka. Skozi dano točko narišejo pravokotnico k dani premici in jo označijo. Uporabijo pravilo za računanje kvadrata dvočlenika. Izračunajo delež in ga zapišejo z odstotki. Kritično presodijo življenjsko situacijo. Določijo mediano podatkov.

Postavki 3.a in 7.c sta se na obeh preverjanjih, leta 2016 in 2021, uvrstili v modro območje.

Učenci:

- števila zaokrožijo na desetice, stotice, tisočice, desettisočice, stotisočice (1.a.2);
- delijo celi oziroma racionalni števili (1.c);
- analizirajo in obnovijo problem s svojimi besedami ter utemeljijo rešitev (2.d);
- skozi dano točko narišejo pravokotnico k dani premici (3.a);
- izpeljejo pravilo za računanje kvadrata dvočlenika (4.c.2);
- izračunajo površino in prostornino kocke in kvadra (brez obrazcev) (5.a.3);
- izračunajo p % od osnove (5.b);
- razvijajo kritični odnos do podatkov in rešitve (7.c);
- razumejo in uporabljajo dolžino krožnega loka kot del dolžine krožnice ter ploščino krožnega izseka kot del ploščine kroga (8.c.1);
- določijo aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke (9.a.2);
- določijo aritmetično sredino (9.d);
- razumejo in uporabijo aritmetično sredino pri reševanju (matematičnih) problemov (9.e).

NAD MODRIM OBMOČJEM

Učenci izračunajo vrednost številskih izrazov, v katerih nastopajo ulomki in decimalna števila. Izračunajo vrednost izraza z danimi vrednostmi spremenljivk, zapišejo množico rešitev dane neenačbe. Rešijo matematični problem, ki vključuje pojem kroga, krožnega loka in krožnega izseka, ter poznajo pojem tetive.

Učenci:

- izračunajo vrednost številskih izrazov (1.d.2);
- izračunajo vrednost izraza s spremenljivkami za izbrane vrednosti spremenljivk (4.a.2);
- uporabijo znanje o reševanju enačb in neenačb pri izražanju neznanke iz enačbe oziroma neenačbe (formule) (4.b.1);
- s premislekom rešijo enačbe in neenačbe (4.b.2);
- uporabljajo pretvarjanje merskih enot pri reševanju matematičnih problemov in problemov iz življenjskih situacij (5.c);
- v različnih situacijah prepoznajo pojme: polmer in premer krožnice/kroga, sekanta, mimobežnica, tetiva, tangenta (8.a.1);
- poznajo Pitagorov izrek in ga uporabljajo pri računanju neznane dolžine stranice v pravokotnem trikotniku (8.a.2);
- rešijo besedilne naloge v povezavi s krogom (z računalom in brez njega) (8.b.1 in 8.b.2);
- razumejo in uporabljajo dolžino krožnega loka kot del dolžine krožnice ter ploščino krožnega izseka kot del ploščine kroga (8.c.2);
- ocenijo verjetnost s sklepanjem in utemeljevanjem (življenjske situacije) (9.c).

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.6.2.3: Specifikacijska tabela, matematika, 9. razred

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1	1.a.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	pisno množi naravna števila do milijona;	II.	5	rumeno	0,66	0,31
	1.a.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	števila zaokroži na desetice, stotice, tisočice, desettisočice, stotisočice;	II.	5	modro	0,44	0,35
	1.b	1	Računske operacije in njihove lastnosti	množi dve decimalni števili;	II.	6	rdeče	0,55	0,35
	1.c	1	Računske operacije in njihove lastnosti	! deli celi oziroma racionalni števili;	III.	8	modro	0,32	0,43
	1.d.1	1	Izrazi	! izračuna vrednost številskih izrazov;	I.	8	rdeče	0,45	0,55
	1.d.2	1	Izrazi	! izračuna vrednost številskih izrazov;	III.	8	nad modrim	0,16	0,44
2	2.a	1	Aritmetika in algebra	šteje, zapiše in bere števila do 100;	I.	2	zeleno	0,93	0,09
	2.b.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	uporabi računske operacije pri reševanju problemov;	II.	2	zeleno	0,94	0,25
	2.b.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	sešteva in odšteva v množici naravnih števil do 100 (prehod: z didaktičnimi	II.	2	zeleno	0,95	0,14
	2.c.1	1	Računske operacije in njihove lastnosti	uporabi računske operacije pri reševanju problemov;	II.	2	zeleno	0,94	0,28
	2.c.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	sešteva in odšteva v množici naravnih števil do 100 (prehod: z didaktičnimi	II.	2	zeleno	0,95	0,20
	2.d	1	Matematični problemi in problemi z	analizira in obnovi problem s svojimi besedami ter utemelji rešitev;	IV.	3	modro	0,43	0,44
3	3.a	1	Geometrijski elementi in pojmi	skozi dano točko nariše pravokotnico k dani premici;	II.	5	modro	0,43	0,37
	3.b	1	Merjenje	izmeri razdaljo med točko in premico;	II.	6	zeleno	0,88	0,41
	3.c	1	Geometrijski elementi in pojmi	skozi dano točko nariše vzporednico k dani premici;	II.	5	zeleno	0,84	0,41
	3.d	1	Geometrijski elementi in pojmi	pozna in uporablja matematično simboliko za vzporednost;	I.	5	zeleno	0,84	0,42
4	4.a.1	1	Izrazi	! razume pomen spremenljivk v izrazih;	I.	8	rdeče	0,51	0,40
	4.a.2	1	Izrazi	! izračuna vrednost izraza s spremenljivkami za izbrane vrednosti	III.	8	nad modrim	0,26	0,40
	4.b.1	1	Enačbe in neenačbe	uporabi znanje o reševanju enačb in neenačb pri izražanju neznanke iz	III.	9	nad modrim	0,19	0,41
	4.b.2	1	Enačbe in neenačbe	s premislekom reši enačbe in neenačbe;	III.	6	nad modrim	0,12	0,38
	4.c.1	1	Izrazi	! izpostavi skupni faktor;	II.	8	rumeno	0,72	0,41
	4.c.2	1	Izrazi	izpelje pravilo za računanje kvadrata dvočlenika;	III.	9	modro	0,22	0,46

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
5	5.a.1	1	Merjenje	pretvarja merske enote na izbrano enoto in računa z njimi;	I.	6	rdeče	0,50	0,56
	5.a.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	s premislekom izračuna prostornino kocke in kvadra;	II.	6	rdeče	0,44	0,60
	5.a.3	1	Geometrijski elementi in pojmi	s premislekom izračuna prostornino kocke in kvadra;	II.	6	modro	0,36	0,60
	5.b	1	Odnosi med količinami	izračuna p % od osnove;	III.	7	modro	0,24	0,56
	5.c	1	Odnosi med količinami	! uporablja pretvarjanje merskih enot pri reševanju matematičnih problemov in problemov iz življenjskih situacij;	IV.	9	nad modrim	0,12	0,46
6	6.a.1	1	Funkcija	! upodobi točko z dano koordinato na realni osi;	I.	8	rumeno	0,62	0,53
	6.a.2	1	Racionalna števila	ponazori dani ulomek kot del lika in na številski premici;	I.	6	rumeno	0,71	0,48
	6.b.1	1	Funkcija	! upodobi točko z dano koordinato na realni osi;	I.	8	rdeče	0,52	0,54
	6.b.2	1	Funkcija	! upodobi točko z dano koordinato na realni osi;	I.	8	rdeče	0,48	0,57
	6.c	1	Funkcija	! upodobi točko z dano koordinato na realni osi;	II.	8	rumeno	0,64	0,43
7	7.a.1	1	Merjenje	uporablja pretvarjanje merskih enot pri reševanju besedilnih nalog;	I.	6	zeleno	0,80	0,53
	7.a.2	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	reši besedilne naloge (probleme);	III.	6	zeleno	0,78	0,52
	7.a.3	1	Računske operacije in njihove lastnosti	oceni rezultat in izračuna natančno vrednost številskega izraza;	IV.	6	rumeno	0,62	0,48
	7.b.1	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	reši besedilne naloge (probleme);	III.	6	rumeno	0,75	0,53
	7.b.2	1	Računske operacije in njihove lastnosti	oceni rezultat in izračuna natančno vrednost številskega izraza;	IV.	6	rumeno	0,67	0,53
	7.c	1	Matematični problemi in problemi z življenjskimi situacijami	razvija kritični odnos do podatkov in rešitve;	IV.	6	modro	0,31	0,46
8	8.a.1	1	Geometrijski elementi in pojmi	v različnih situacijah prepozna pojme: polmer in premer krožnice/kroga, sekanta, mimobežnica, tetiva, tangenta;	I.	5	nad modrim	0,06	0,27
	8.a.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	! pozna Pitagorov izrek in ga uporablja pri računanju neznane dolžine stranice v pravokotnem trikotniku;	IV.	8	nad modrim	0,08	0,35
	8.b.1	1	Geometrijski elementi in pojmi	! reši besedilne naloge v povezavi s krogom (z računalom in brez njega);	IV.	8	nad modrim	0,15	0,48
	8.b.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	! reši besedilne naloge v povezavi s krogom (z računalom in brez njega);	III.	8	nad modrim	0,11	0,45
	8.c.1	1	Geometrijski elementi in pojmi	razume in uporablja dolžino krožnega loka kot del dolžine krožnice ter ploščino krožnega izseka kot del ploščine kroga;	IV.	8	modro	0,20	0,53
	8.c.2	1	Geometrijski elementi in pojmi	razume in uporablja dolžino krožnega loka kot del dolžine krožnice ter ploščino krožnega izseka kot del ploščine kroga;	III.	8	nad modrim	0,06	0,34

	Naloga	Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
9	9.a.1	1	Obdelava podatkov	! določi aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke;	II.	9	rdeče	0,53	0,42
	9.a.2	1	Obdelava podatkov	! določi aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke;	I.	9	modro	0,33	0,49
	9.b	1	Obdelava podatkov	! določi aritmetično sredino, modus in mediano za dane podatke;	I.	9	rdeče	0,53	0,39
	9.c	1	Obdelava podatkov	oceni verjetnost s sklepanjem in utemeljevanjem (življenjske situacije);	I.	9	nad modrim	0,19	0,33
	9.d	1	Obdelava podatkov	določi aritmetično sredino;	II.	7	modro	0,30	0,53
	9.e	1	Obdelava podatkov	razume in uporabi aritmetično sredino pri reševanju (matematičnih) problemov.	IV.	7	modro	0,26	0,43

Legenda:

Taksonomske stopnje (Gagne)**:** I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov,

Cilji**:** cilji so povzeti po *Učnem načrtu za matematiko*. Za učence devetega razreda se je del pouka v osmem in devetem razredu izvajal na daljavo. Zeleno obarvani in s klicajem (!) označeni cilji so povzeti po *Digitalnem učnem načrtu*;

Sivo obarvane naloge: so sidrne naloge, ki omogočajo lažjo primerjavo dosežkov med leti.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Povprečni dosežek postavk po nalogah, ki preverjajo znanje na prvi taksonomski stopnji, je 53 %, na drugi 66 %, na tretji 29 % in na četrti taksonomski stopnji 34 %.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje **prve taksonomske stopnje**, je bil najvišji dosežek pri postavki 2.a, kjer je 93 % učencev ponazorilo naravni števili na številski premici. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 8.a.1, kjer je le 6 % učencev prepoznalo tetivo.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje **druge taksonomske stopnje**, je bil najvišji dosežek (95 %) pri postavkah 2.b.2 in 2.c.2, kjer so učenci rešili preprosto besedilno nalogo o starosti. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 9.d, kjer je 30 % učencev izračunalo povprečno višino.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje **tretje taksonomske stopnje**, je bil najvišji dosežek (78 %) pri postavki 7.a.2, kjer so učenci uporabili ustrezno strategijo reševanja preprostega besedilnega problema iz vsakdanjega življenja. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 8.c.2, kjer je 6 % učencev natančno izračunalo ploščino krožnega izseka.

Izmed postavk, ki preverjajo znanje **četrte taksonomske stopnje**, je bil najvišji dosežek (67 %) pri postavki 7.b.2, kjer so učenci rešili problem iz vsakdanjega življenja. Najnižji dosežek so dosegli pri postavki 8.a.2, kjer je 8 % učencev izračunalo dolžino tetive.

Najuspešnejši so bili učenci pri nalogi 2, kjer je 86 % učencev rešilo preprosto besedilno nalogo iz vsakdanjega življenja v povezavi s starostjo.

Najmanj uspešni so bili učenci pri nalogi 8, kjer je le 11 % učencev rešilo preprosto besedilno nalogo s področja ravninske geometrije.

SKLEPNE UGOTOVITVE

PK za matematiko ugotavlja, da je doseženo povprečno število odstotnih točk preizkusa znanja pričakovano.

Pri sprejemanju povratne informacije nismo zasledili pripomb, da je bilo nalog preveč ali da so učenci imeli premalo časa za reševanje le-teh. Preizkus je bil v celoti sestavljen po zastavljenih smernicah. Izkazalo se je, da ima preizkus visok indeks zanesljivosti (0,93).

Ugotavljamo, da imajo učenci težave z reševanjem problemskih besedilnih nalog iz vsakdanjega življenja, kjer bi morali uporabiti izkušnje iz vsakdanjega življenja in ustrezno kritično vrednotiti dobljeno rešitev problema. Menimo, da te težave izhajajo iz nerazumevanja prebranega besedila.

Med večjimi vrzelmi v znanju se je pokazalo razumevanje pojmov ravninske geometrije v povezavi s krogom in krožnico ter deli kroga.

PK ugotavlja, da so učenci uspešni pri prepoznavanju in uporabi osnovnih geometrijskih pojmov v povezavi z odnosi med premicama.

Predmetna komisija za matematiko je tudi v letu 2021 preverjala morebitne razlike v dosežkih učencev 6. in 9. razreda pri istih nalogah, in sicer pri preprosti besedilni nalogi o starosti, nalogi ravninske geometrije in problemski besedilni nalogi iz vsakdanjega življenja.

V nadaljevanju navajamo primerjalne podatke o dosežkih učencev.

Preprosto besedilno nalogo o starosti je 781 učencev 4. razreda septembra 2020 reševalo pri pretestiranju.

4. razred 2020	
Postavka	**Indeks težavnosti**
3.a	0,81
3.b.1	0,63
3.b.2	0,74
3.c.1	0,62
3.c.2	0,76
3.d	0,02

6. razred 2021	
Postavka	**Indeks težavnosti**
4.a	0,91
4.b.1	0,92
4.b.2	0,94
4.c.1	0,92
4.c.2	0,93
4.d	0,18 (nad modrim območjem)

9. razred 2021	
Postavka	**Indeks težavnosti**
2.a	0,93
2.b.1	0,94
2.b.2	0,95
2.c.1	0,94
2.c.2	0,95
2.d	0,43

PK ugotavlja, da so bili dosežki devetošolcev primerljivi z dosežki šestošolcev pri prvih petih postavkah, pri zadnji pa so bili devetošolci uspešnejši, saj do 9. razreda pridobijo več izkušenj s strategijami reševanja problemskih nalog.

Nalogo ravninske geometrije so leta 2016 reševali učenci 6. razreda.

6. razred 2016	
Postavka	Indeks težavnosti
6.a	0,46
6.b	0,83
6.c	0,75
6.d	0,82

6. razred 2021	
Postavka	Indeks težavnosti
3.a	0,40
3.b	0,74
3.c	0,68
3.d	0,76

9. razred 2021	
Postavka	Indeks težavnosti
3.a	0,43
3.b	0,88
3.c	0,84
3.d	0,84

PK ugotavlja, da so dosežki devetošolcev leta 2021 primerljivi z dosežki šestošolcev leta 2016, so pa nekoliko boljši od dosežkov šestošolcev leta 2021. Ugotavljamo pa, da pravokotnico načrta (narisana in označena premica ter označen pravi kot) manj kot polovica učencev.

Problemsko besedilno nalogo iz vsakdanjega življenja so učenci 6. in 9. razreda reševali že leta 2016 in ponovno leta 2021.

6. razred 2016	
Postavka	Indeks težavnosti
10.a.1	0,61
10.a.2	0,60
10.a.3	0,44
10.b.1	0,56
10.b.2	0,49
10.c	0,25

6. razred 2021	
Postavka	Indeks težavnosti
8.a.1	0,49
8.a.2	0,48
8.a.3	0,34
8.b.1	0,44
8.b.2	0,36
8.c	0,16 (nad modrim)

9. razred 2016	
Postavka	Indeks težavnosti
3.a.1	0,85
3.a.2	0,84
3.a.3	0,70
3.b.1	0,82
3.b.2	0,75
3.c	0,36

9. razred 2021	
Postavka	Indeks težavnosti
7.a.1	0,80
7.a.2	0,78
7.a.3	0,62
7.b.1	0,75
7.b.2	0,67
7.c	0,31

PK ugotavlja, da so dosežki devetošolcev leta 2021 nižji od dosežkov devetošolcev leta 2016. Mera velikosti učinka (Cohenov *d*) pri postavkah 7. naloge variira med -0,17 in -0,11, kar predstavlja majhen negativni učinek. To pomeni, da je zaznati manjši upad dosežkov pri tej nalogi. Predvidevamo, da je to zaradi izvedbe dela pouka na daljavo.

Primerjava dosežkov devetošolcev in šestošolcev v letu 2016 ter dosežkov devetošolcev in šestošolcev v letu 2021 pokaže, da so se dosežki devetošolcev v letu 2021 manj znižali kakor dosežki šestošolcev v primerjavi z letom 2016.

Ugotavljamo, da imajo učenci 6. in 9. razreda težave z utemeljevanjem rezultata. Izkušenj iz realnega sveta ne znajo prenesti v strategijo reševanja problemov iz vsakdanjega življenja.

Predlagamo, da učitelji ob reševanju nalog še posebej skrbno izgrajujejo matematični jezik (natančno izražanje, razumevanje matematičnih pojmov, uporaba ustrezne terminologije in simbolike) ter posebno pozornost namenijo utrjevanju pojmov, natančnemu načrtovanju in matematično pravilnim zapisom.

Pri reševanju besedilnih nalog naj se učenci navajajo na uporabo bralnih strategij, da bodo besedilno nalogo razumeli in jo korektno opisali z matematičnim jezikom. Strategije reševanja problema naj učenci povezujejo z izkušnjami iz vsakdanjega življenja, kar bo pripomoglo tudi k logičnemu razmišljanju in ustreznemu utemeljevanju.

Opažamo, da imajo učenci težave pri povezovanju strategij reševanja problemov iz različnih matematičnih vsebin, čeprav gre pri tem le za poznavanje in razumevanje osnovnih matematičnih pojmov. Predlagamo, da učitelji pri utrjevanju povezujejo znanja različnih učnih vsebin ob kompleksnih nalogah, s poudarkom na razumevanju.

1. Izračunaj.

1. a) $235 \cdot 727 =$

Zmnožek zaokroži na tisočice: _____.

(2 točki)

1. b) $4{,}38 \cdot 7{,}4 =$

(1 točka)

1. c) $5\frac{4}{9} : \left(-\frac{35}{36}\right) =$

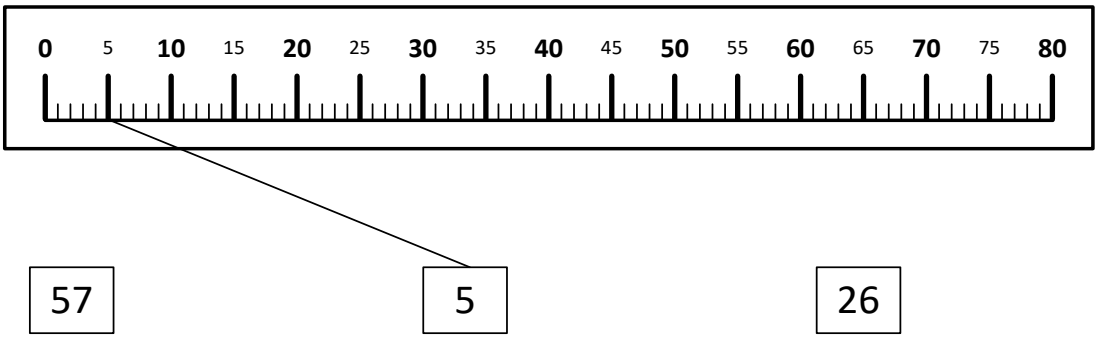
(1 točka)

1. d) $-6\frac{1}{2} + 38{,}4 \cdot \left(-\frac{5}{8}\right) =$

(2 točki)

2. Eva je stara pet let in živi skupaj z očetom in babico. Oče je star 26 let, babica pa 57 let.

2. a) Eva je povezala svojo starost s pripadajočim mestom na številskem traku. Poveži še očetovo in babičino starost s pripadajočima mestoma.

57 5 26

(1 točka)

2. b) Koliko let je babica starejša od Eve?

Reševanje:

Odgovor: _____

(2 točki)

2. c) Čez koliko let bo oče star toliko, kot je babica stara danes?

Reševanje:

Odgovor: _____

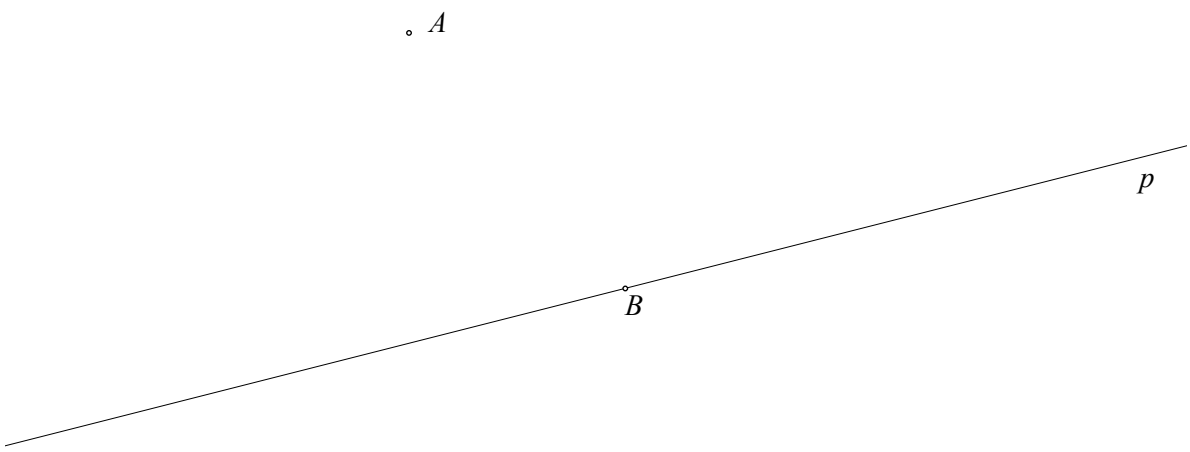
(2 točki)

2. d) Čez koliko let bo vsota njihovih starosti enaka 100?

Odgovor: _____

(1 točka)

3. Narisana je premica p ter točki A in B, za kateri velja: $A \notin p$ in $B \in p$.

3. a) Načrtaj premico r, da velja: $A \in r$ in $r \perp p$.

(1 točka)

3. b) Izmeri razdaljo od točke A do premice p.

$d(A, p) =$ _____

(1 točka)

3. c) Skozi točko A nariši vzporednico t premici p.

(1 točka)

3. d) V okvirček zapiši matematični simbol, ki bo ponazarjal medsebojno lego narisanih premic.

p ☐ t

(1 točka)

4. a) Izračunaj vrednost izraza $x+2-(5x+4y)\cdot xy$, če sta vrednosti spremenljivk $x=0$ in $y=-10$.

Reševanje:

(2 točki)

4. b) Reši neenačbo, če je $\mathcal{U}=\mathbb{N}$.

$7x-2(x+2)-4x\leq 0$

$\mathfrak{R}=\{_____\}$

(2 točki)

4. c) Dopolni tako, da bosta veljali enakosti.

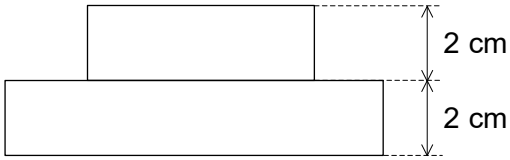
$12a-18=\square\cdot(2a-3)$

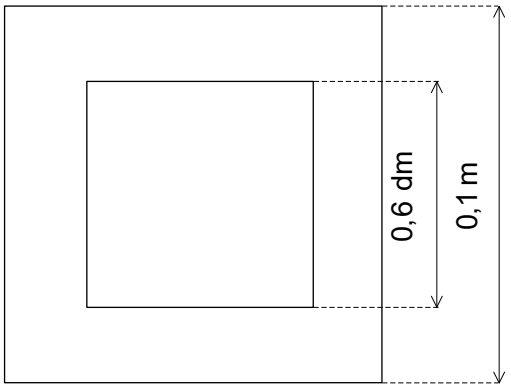
$\left(4x-\square\right)^2=16x^2-56xy+\square$

(2 točki)

5. Marjan je iz lesa izdelal dve enako visoki pravilni štiristrani prizmi, ki ju je postavil eno na drugo. Narisal je, kako se postavitev vidi od strani in kako od zgoraj, ter zapisal podatke.

Pogled od strani:	Pogled od zgoraj:

5. a) Koliko je prostornina večje prizme?

Reševanje:

Prostornina večje prizme je _____.

(3 točke)

5. b) Koliko odstotkov zgornje ploskve večje prizme ne pokrije spodnja ploskev manjše prizme?

Spodnja ploskev manjše prizme ne pokrije _____ % zgornje ploskve večje prizme.

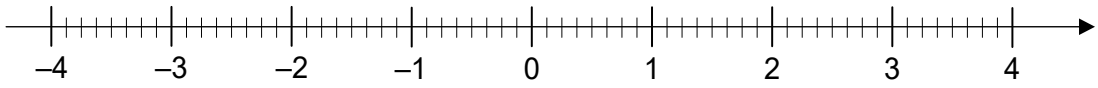
(1 točka)

5. c) Večja prizma je iz hrastovega lesa, ki ima gostoto $\rho = 0,7 \frac{\text{kg}}{\text{dm}^3}$.

Masa te prizme je _____ kg.

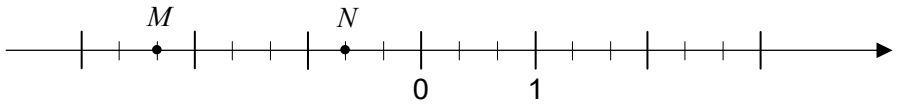
(1 točka)

6. a) Na številski premici upodobi točki $A\left(-3\frac{1}{4}\right)$ in $B\left(2\frac{1}{8}\right)$.

(2 točki)

6. b) Na številski premici sta dani točki M in N.

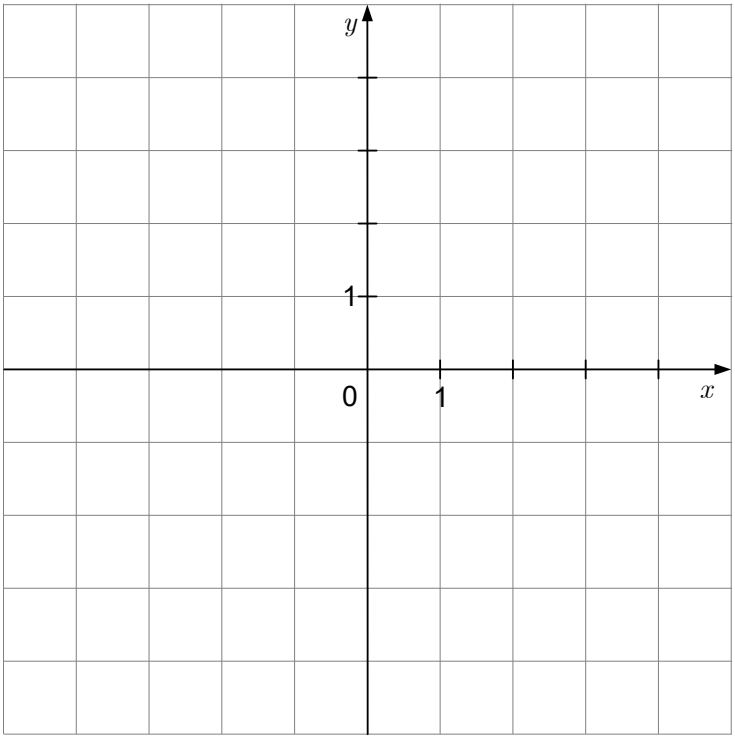

Zapiši koordinati točk M in N:

$M\left(\quad\right), N\left(\quad\right)$

(2 točki)

6. c) Na koordinatnem sistemu v ravnini upodobi točko $T(2,-3)$.

(1 točka)

7. Na kmetiji so nabrali 0,75 tone jabolk.

7. a) Nekaj nabranih jabolk so preložili v zaboje. Napolnili so 50 zabojev po 5 kg in 25 zabojev po 15 kg.
Koliko kilogramov jabolk niso preložili v zaboje?

Reševanje:

Odgovor: _____

(3 točke)

7. b) Vsa nabrana jabolka bi lahko zložili v 30 zabojev, če bi v vsak zaboj dali enako količino jabolk. Koliko kilogramov jabolk bi bilo v vsakem zaboju?

Reševanje:

Odgovor: _____

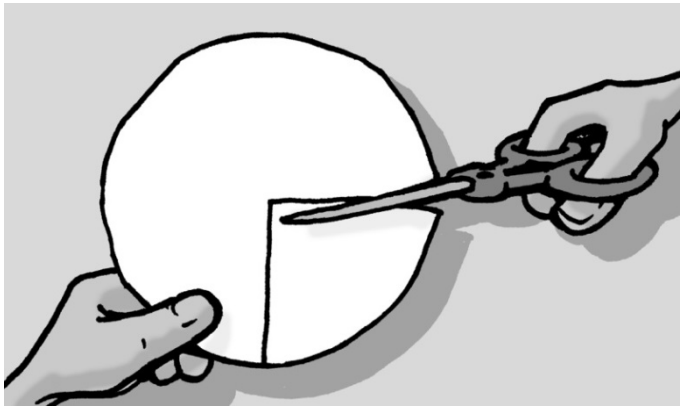
(2 točki)

7. c) Ali bi lahko z vsemi nabranimi jabolki napolnili zaboje, da bi bilo v vsakem po 18 kg jabolk? Utemelji.

Utemeljitev:

(1 točka)

8. Jerneja je iz papirnatega modela kroga s polmerom 4 cm izrezala četrtino in dobila dva krožna izseka.

8. a) Dopolni.

Daljico, ki povezuje krajišči krajšega krožnega loka, imenujemo _____ .

Razdalja med krajiščema krajšega krožnega loka, ki ga je izrezala Jerneja, je

_____ cm.

(2 točki)

8. b) Izračunaj obseg manjšega krožnega izseka. Rezultat zapiši na dve decimalki natančno.

Reševanje:

Obseg manjšega krožnega izseka je _____ cm.

(2 točki)

8. c) Izračunaj ploščino večjega krožnega izseka. Rezultat naj bo natančen.

Reševanje:

Ploščina večjega krožnega izseka je _____ cm^2.

(2 točki)

9. Slovensko reprezentanco so na Evropskem prvenstvu v košarki 2017 zastopali igralci, ki so zapisani v spodnji preglednici.

Številka na dresu	Ime in priimek	Igralno mesto	Višina v cm	Starost v letih
0	Anthony Randolph	krilni center	211	28
1	Matic Rebec	branilec	180	22
3	Goran Dragić	branilec	194	31
6	Aleksej Nikolić	branilec	191	22
7	Klemen Prepelič	branilec	191	25
8	Edo Murić	krilo	202	26
11	Jaka Blažič	branilec	196	27
14	Gašper Vidmar	center	211	30
17	Saša Zagorac	krilni center	206	33
22	Žiga Dimec	center	211	24
31	Vlatko Čančar	krilo	203	20
77	Luka Dončić	branilec	201	18

(Prirejeno po: http://www.kzs.si/tekmovanja-in-projekti/reprezentance/clani/2017/. Pridobljeno: 26. 9. 2017.)

9. a) Kolikšna je bila mediana starosti igralcev slovenske reprezentance na Evropskem prvenstvu v košarki 2017?

Reševanje:

Mediana je _____ let.

(2 točki)

9. b) Igralci slovenske reprezentance, ki so imeli na dresu eno izmed števil 0, 3, 11, 14 in 77, so tekmo začeli.

Modus višine igralcev, ki so začeli tekmo, je _____ cm.

(1 točka)

9. c) Eden izmed snemalcev tekme je kamero naključno usmeril v enega izmed igralcev slovenske reprezentance, ki so začeli tekmo.

Verjetnost, da je kamero usmeril v branilca, je _____.

(1 točka)

9. d) Povprečna višina igralcev slovenske reprezentance, ki so začeli tekmo, je

_____ cm.

(1 točka)

9. e) Edo Murić je v 5. minuti zamenjal igralca, ki je začel tekmo. Zaradi tega se je povprečna višina slovenskih košarkarjev na igrišču spremenila na 203,8 centimetra.

Zapiši ime in priimek igralca, ki ga je Edo Murić zamenjal.

_____

(1 točka)

4.2.7 Predmetna komisija za biologijo

4.2.7.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz biologije **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri biologiji, 9. razred
Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev točk pri biologiji, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri biologiji po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.7.1.3: Specifikacijska tabela, biologija, 9. razred

4.2.7.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz biologije **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Izhodišče preverjanja sta bila učna načrta za naravoslovje v 6. razredu (vsebinski sklop *Živa narava*) in 7. razredu (vsebinska sklopa *Živa narava* in *Vplivi človeka na okolje*) ter biologijo v 8. razredu (vse) in v 9. razredu (ne preverjajo se sklopi: *Biotska pestrost* (L); *Biomi in biosfera* (M); *Vpliv človeka na naravo in okolje* (N). Deleže, ki jih vsebinski sklopi zajemajo v preizkusu, smo določili v skladu z njihovimi deleži v učnih načrtih in pomenom, ki ga imajo za splošno izobrazbo.

Tipi nalog

Cilje iz učnih načrtov smo preverjali s preizkusom, ki ga je sestavljalo 24 nalog, od tega je bilo prvih 13 izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, nadaljnjih 11 pa strukturiranih s po dvema podnalogama, ki sta bili polodprtega ali pa izbirnega tipa. Skupaj je bilo torej v preizkusu 35 (pod)nalog, vsaka pa je bila ovrednotena z 1 točko, kar pomeni, da je bilo skupaj mogoče zbrati 35 točk.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Glede na taksonomske stopnje je preizkus vseboval 23 % nalog prve stopnje (znanje in poznavanje), 49 % nalog druge (razumevanje in uporaba) ter 29 % nalog tretje stopnje (samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje). Vse tri taksonomske stopnje smo dokaj enakomerno porazdelili med preverjane vsebinske sklope, upoštevajoč delež posameznega sklopa v preizkusu.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Znanje biologije smo na NPZ doslej preverjali šestkrat. Letos je preizkus iz biologije opravljalo 4.169 učencev. Njihov povprečni dosežek je bil 52,68 odstotne točke (preglednica 4.2.7.1.1), kar je nekoliko višje kot na zadnjih štirih preverjanjih: 50,92 odstotne točke (leta 2017), 47,46 (2014), 48,02 (2011) in 52,23 (2009). Leta 2006 je bil povprečni dosežek 62,00 odstotne točke.

Letošnji dosežki so razporejeni dokaj pravilno, v obliki zvonaste krivulje s širokim vrhom. Najmanj točk oziroma 0 točk so letos dosegli trije učenci (0,07 %), največ točk, in sicer 34 (100 % uspešnost), sta dosegla dva učenca (0,05 %).

Preglednica 4.2.7.1.1: Osnovni statistični podatki

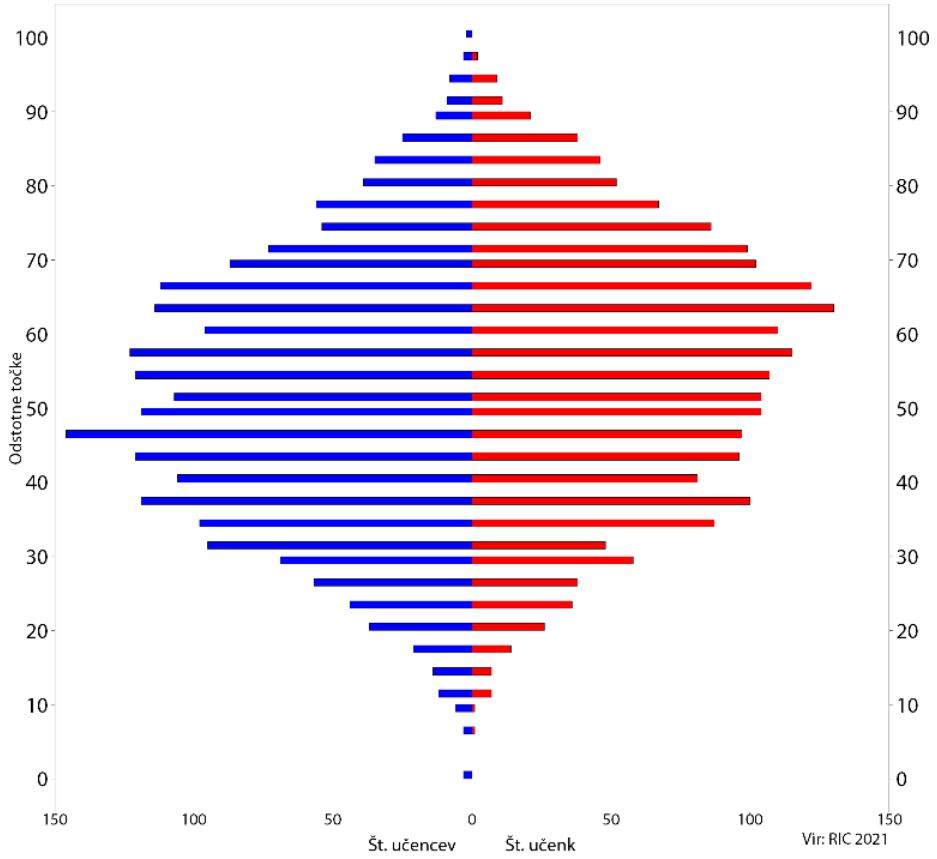
Število učencev	4.169
Število postavk v preizkusu	35
Možne točke	35
Povprečno število točk	18,44
Povprečno število točk v odstotkih	52,68
Standardni odklon	17,82
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,93

Dosežki po spolu in regijah

Dosežki so pri fantih porazdeljeni v obliki skoraj simetrične zvonaste krivulje, pri dekletih pa je zvonasta krivulja nekoliko pomaknjena proti višjim dosežkom (slika 4.2.7.1.1). Razporeditev je podobna, kot je bila tudi na dosedanjih nacionalnih preverjanjih znanja iz biologije. Povprečni dosežki po regijah nihajo med 46,17 in 56,65 odstotne točke. V zgornjem delu lestvice so letos Primorsko-Notranjska, Koroška in Goriška regija, v spodnjem delu pa Zasavska in Obalno-Kraška regija. Dejstvo, da je bil letošnji povprečni dosežek nekoliko višji od lanskega, se večinoma kaže tudi na ravni regij (pri devetih regijah). Pri preostalih treh regijah pa je bil dosežek enak lanskemu (Zasavska) ali pa le neznatno nižji (Posavska, Savinjska). Standardni odklon, ki nam pove, kolikšna je razpršenost rezultatov, je letos v enajstih regijah med 17 in 18, medtem ko je bil v preteklih letih tako velik samo v po treh ali štirih regijah. To nam

pove, da so se letos šole znotraj vsake posamezne regije med seboj bolj razlikovale v dosežkih svojih učencev kakor v preteklih letih.

Slika 4.2.7.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri biologiji, 9. razred

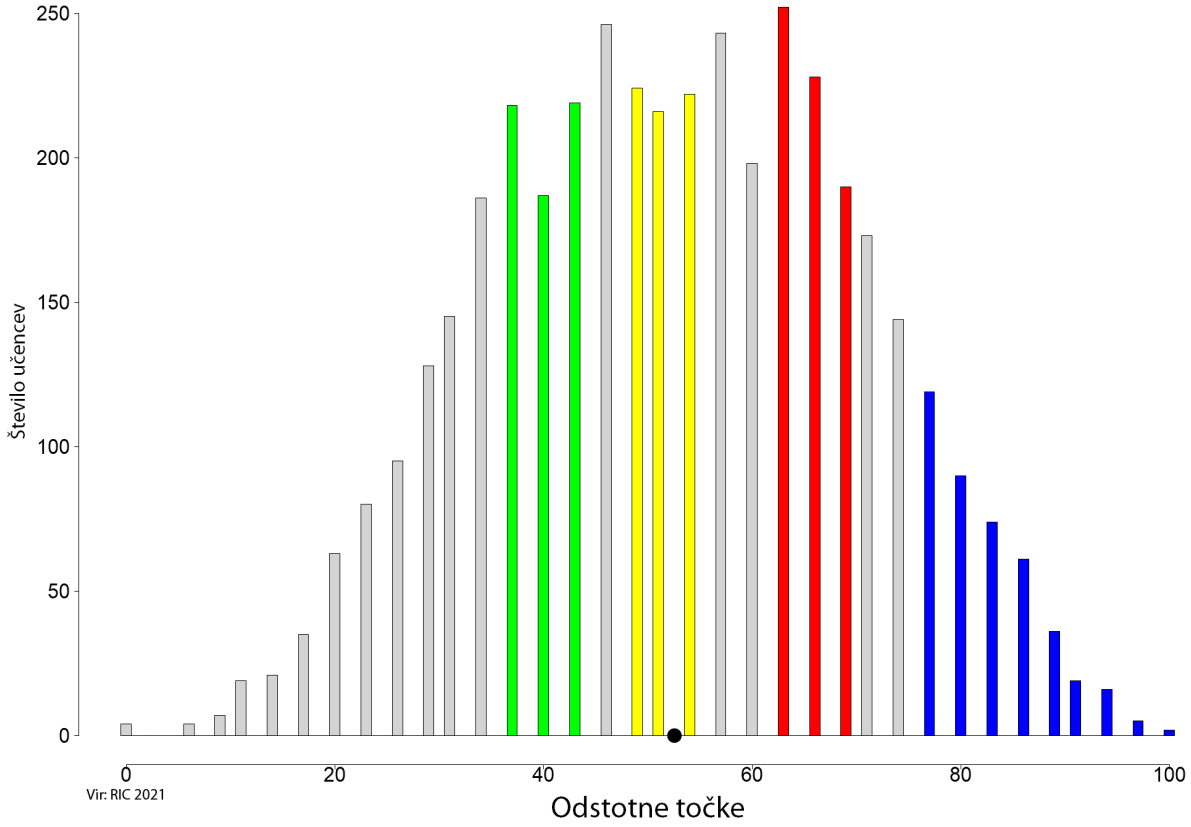

Preglednica 4.2.7.1.2: Porazdelitev dosežkov pri biologiji po regijah, 9. razred

Regija	Povprečni dosežek	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-kraška regija	46,17	18,32	244	7
Goriška regija	56,51	17,45	207	7
Primorsko-notranjska regija	56,65	16,27	133	6
Gorenjska regija	53,76	18,18	466	9
Osrednjeslovenska regija	54,21	17,63	1.004	26
Jugovzhodna Slovenija	54,64	17,75	247	9
Posavska regija	51,75	17,82	151	6
Zasavska regija	47,21	16,59	124	4
Savinjska regija	51,37	17,54	595	16
Koroška regija	56,54	16,86	148	5
Podravska regija	50,45	17,97	636	21
Pomurska regija	53,47	16,79	214	10

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.7.1.2: Porazdelitev točk pri biologiji, 9. razred

ZELENO OBMOČJE

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje in razumejo sporočila v preglednicah in na slikah.

Uspešno rešujejo preproste naloge prve (znanje in poznavanje; naloge 5, 6 in 7) in nekatere naloge druge taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba; naloge 3, 4, 14.a in 17.a).

Učenci:

- spoznajo, da se snovi prenašajo od organizma do organizma v prehranjevalnem spletu in od organizmov do neživega okolja ter da snovi neprestano krožijo, (3);
- razumejo povezavo med telesno zgradbo omenjenih živalskih skupin ter prilagoditvami in značilnostmi, povezanimi s prehranjevanjem, (4);
- spoznajo, da je človek že zelo zgodaj uporabljal organizme za proizvodnjo različnih dobrin (npr. uporaba kvasovk pri proizvodnji kruha, piva in vina ter uporaba mikroorganizmov pri proizvodnji mlečnih izdelkov), (5);
- spoznajo, da rastlina mineralne snovi, ki jih privzema iz okolja, potrebuje kot surovine za proizvodnjo nekaterih sebi lastnih snovi (6);
- razumejo, da pri spolnem razmnoževanju živali spolne celice nastajajo v posebnih spolnih organih, (7);
- poznajo pomen določanja osnovnih krvnih skupin in Rh-faktorja pri krvodajalstvu in nosečnosti ter povežejo pomen skladnosti krvnih skupin darovalca in prejemnika z zavrnitvenimi reakcijami pri presajanju tkiv in organov, (14.a);
- spoznajo in uporabijo raziskovalne metode za proučevanje celic (17.a).

RUMENO OBMOČJE

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno biološko znanje in so ga sposobni uporabiti v nekaterih danih situacijah.

Uspešno rešujejo zahtevnejše naloge prve (znanje in poznavanje; nalogi 9 in 10) in nekatere naloge druge taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba; naloge 11, 21.a in 23.a).

Učenci:

- primerjajo zgradbo in delovanje celice človeka s celicami drugih živali, rastlin, gliv in bakterij (9);
- znajo opisati najpogostejša obolenja in poškodbe dihal (10);
- razumejo, da je evolucija ena od temeljnih značilnosti življenja; spoznajo skupne značilnosti organizmov, na podlagi katerih jih uvrščamo v določeno skupino, in na preprostih primerih spoznajo, da sorodne vrste združujemo v rodove, sorodne rodove v družine, sorodne družine v redove, te v razrede, razrede pa v debla, (11);
- spoznajo, da pri oploditvi ženska in moška spolna celica prispevata po en komplet kromosomov, tako da nastane spojek z dvema kompletoma kromosomov, (21.a);
- spoznajo, da gensko spremenjeni organizmi poleg sebi lastnih vsebujejo tudi tuje ali umetno spremenjene gene, (23.a).

RDEČE OBMOČJE

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo osnovno faktografsko biološko znanje in so ga sposobni uporabiti v nekaterih danih situacijah.

Uspešno rešujejo zahtevnejše naloge prve taksonomske stopnje (znanje in poznavanje; nalogi 8 in 12), nekatere naloge druge taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba; naloge 2, 16.a, 18.a, 19.a in 22.a) in posamezne naloge tretje taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza; naloge 14.b, 20.b in 21.b).

Učenci:

- razumejo, da pri živalih izmenjava plinov poteka prek dihalnih površin, in to povežejo z zgradbo in delovanjem različnih tipov dihal v različnih osredjih (2);
- spoznajo, da jetra sodelujejo pri različnih nalogah (količina glukoze, tvorba žolča idr.), ter to povežejo z vzroki in preventivo bolezni jeter (8);
- spoznajo, da se v rastlinskih in živalskih celicah v procesu celičnega dihanja sprošča energija za poganjanje življenjskih procesov, ter vedo, katere snovi se pri tem porabljajo in katere nastajajo, (12);
- poznajo pomen določanja osnovnih krvnih skupin in Rh-faktorja pri krvodajalstvu in nosečnosti ter povežejo pomen skladnosti krvnih skupin darovalca in prejemnika z zavrnitvenimi reakcijami pri presajanju tkiv in organov (14.b);
- spoznajo osnovno zgradbo rastlinskih organov: lista, stebla in korenine in poveže zgradbo organa z nalogami, ki jih ta opravlja (16.a);
- razumejo povezavo med zgradbo in delovanjem spolnih organov; vedo, da spolne celice nastajajo v spolnih žlezah, ki so del spolnih organov, (18.a);
- znajo samostojno postaviti raziskovalna vprašanja in načrtovati preprosto raziskavo (znajo izbrati in uporabiti ustrezna orodja in tehnologijo za izvajanje poskusov, zbiranje podatkov in prikaz podatkov: npr. računalnik, osebni računalnik, tehtnico, mikroskop, daljnogled) (19.a);
- razumejo, da nekatere zajedavske bakterije in živali ter virusi povzročajo bolezni, ker telesu jemljejo snovi ali izločajo strupene snovi, ki povzročajo poškodbe; razvijejo odgovornost za varovanje svojega zdravja in zdravja drugih (20.b);
- spoznajo, da pri spolnem razmnoževanju nastajajo potomci, ki podedujejo po pol genov od vsakega od staršev in da se pri tem kombinira genetski material (diploidno število kromosomov) iz dveh različnih celic, od katerih vsaka izvira od enega izmed staršev, (21.b);
- razumejo osnovna načela prenašanja lastnosti od staršev na potomce (homozigotnost, heterozigotnost, dominantnost, recesivnost, križanci, vmesni znaki idr.) (22.a).

MODRO OBMOČJE

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo znanje zahtevnejših bioloških vsebin, sposobni so to znanje uporabiti za razlago in deloma tudi za reševanje novih danih situacij.

Uspešno rešujejo zahtevnejše naloge prve taksonomske stopnje (znanje in poznavanje; naloga 1), zahtevnejše naloge druge taksonomske stopnje (razumevanje in uporaba; nalogi 15.a in 19.b) in nekatere naloge tretje taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza; naloge 15.b, 16.b, 23.b in 24.b).

Učenci:

- spoznajo glavne značilnosti gliv in njihov pomen (1);
- poznajo načine pritrjanja skeletnih mišic na kosti in na lastnem telesu opazujejo antagonizem mišic (15.a);
- razumejo pomen preventive za preprečevanje poškodb kosti glave in drugih delov telesa ter znajo ravnati ob nesrečah; poznajo načine pritrjanja skeletnih mišic na kosti in na lastnem telesu opazujejo antagonizem mišic (15.b);
- razumejo, da rastlina iz telesa izgubi zelo veliko vode, ker mora odpreti listne reže za sprejem ogljikovega dioksida, (16.b);
- znajo samostojno postaviti raziskovalna vprašanja in načrtovati preprosto raziskavo (znajo izbrati in uporabiti ustrezna orodja in tehnologijo za izvajanje poskusov, zbiranje podatkov in prikaz podatkov: npr. računalnik, osebni računalnik, tehtnico, mikroskop, daljnogled) (19.b);
- se seznanijo z možnimi pozitivnimi in negativnimi posledicami uporabe gensko spremenjenih organizmov (23.b);
- razvrstijo rastline v bližnjem ekosistemu v širše sistematske kategorije z uporabo določevalnih ključev (24.b).

NAD MODRIM OBMOČJEM

Učenci z dosežki v tem območju izkazujejo znanje zahtevnejših bioloških vsebin, sposobni so to znanje uporabiti za razlago in reševanje novih danih situacij.

Uspešno rešujejo zahtevnejše naloge druge (razumevanje in uporaba; naloge 13, 20.a in 24.a) in naloge tretje taksonomske stopnje (samostojno reševanje novih problemov, vrednotenje, analiza; naloge 17.b, 18.b in 22.b).

Učenci:

- spoznajo, da seme nastane s spolnim razmnoževanjem rastlin, (13);
- spoznajo osnovno zgradbo glavnih gradbenih tipov živali: enoceličarje, nevretenčarje, vretenčarje in spoznajo in uporabijo osnovna merila za razvrščanje živali (17.b);
- poznajo poti za okužbo z virusom HIV in preventivo ter nekatere druge spolno prenosljive bolezni; razumejo, da so predpogoj za odgovorno starševstvo osebnostna in telesna zrelost ter ustrezne materialne in socialne možnosti za vzgojo in razvoj potomcev, ter razumejo različne vidike spolnosti in pomen spolnosti za človeka (18.b);
- spoznajo, da virusi niso celice in jih zato ne uvrščamo med organizme, (20.a);
- spoznajo, da so nekateri aleli dominantni, kar pomeni, da pri določanju fenotipa njihov vpliv prevlada nad vplivom drugih (recesivnih) alelov, (22.b);
- razumejo, da sta rast in razvoj rastline povezana z nastajanjem novih celic (celična delitev), njihovo rastjo in diferenciacijo, (24.a).

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.7.1.3: Specifikacijska tabela, biologija, 9. razred

Naloga	Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
1.	1	Ostali organizmi	! spozna glavne značilnosti gliv in njihov pomen (enocelični in večcelični organizmi, potrošniki in razkrojevalci);	I.	7	modro	0,42	0,21
2.	1	Živali	! razume, da pri živalih izmenjava plinov poteka prek dihalnih površin, in to poveže z zgradbo in delovanjem različnih tipov dihal v različnih osredjih;	II.	7	rdeče	0,56	0,28
3.	1	Ekologija	! spozna, da se snovi prenašajo od organizma do organizma v prehranjevalnem spletu in od organizmov do neživega okolja ter da snovi neprestano krožijo;	II.	7	zeleno	0,76	0,31
4.	1	Živali/Ekologija	! razume povezavo med telesno zgradbo omenjenih živalskih skupin ter prilagoditvami in značilnostmi, povezanimi s prehranjevanjem (na primer prebavila rastlinojedcev in mesojedcev, oblika zobovja pri sesalcih, filtriranje hrane) ter zna izdelati ustrezen graf za prikaz podatkov in razviti kvantitativne trditve o odnosih med spremenljivkami;	II.	7	zeleno	0,91	0,27
5.	1	Celice, dedovanje, biotehnologija	spozna, da je človek že zelo zgodaj uporabljal organizme za proizvodnjo različnih dobrin (npr. uporaba kvasovk pri proizvodnji kruha, piva in vina; uporaba mikroorganizmov pri proizvodnji mlečnih izdelkov);	I.	7, 9	zeleno	0,84	0,32
6.	1	Rastline	! spozna, da rastlina mineralne snovi, ki jih privzema iz okolja, potrebuje kot surovine za proizvodnjo nekaterih sebi lastnih snovi;	I.	6	zeleno	0,90	0,25
7.	1	Živali	! razume, da pri spolnem razmnoževanju živali spolne celice nastajajo v posebnih spolnih organih;	I.	7	zeleno	0,85	0,27
8.	1	Človek	spozna, da jetra sodelujejo pri različnih nalogah (količina glukoze, tvorba žolča idr.), ter to poveže z vzroki in preventivo bolezni jeter;	I.	8	rdeče	0,55	0,28
9.	1	Celice, dedovanje, biotehnologija	primerja zgradbo in delovanje celice človeka s celicami drugih živali, rastlin, gliv in bakterij;	I.	8	rumeno	0,71	0,41
10.	1	Človek	zna opisati najpogostejša obolenja in poškodbe dihal;	I.	9	rumeno	0,71	0,22
11.	1	Evolucija	razume, da je evolucija ena od temeljnih značilnosti življenja, in spozna skupne značilnosti organizmov, na podlagi katerih jih uvrščamo v določeno skupino, in na preprostih primerih spozna, da sorodne vrste združujemo v rodove, sorodne rodove v družine, sorodne družine v redove, te v razrede, razrede pa v debla;	II.	9	rumeno	0,71	0,31
12.	1	Rastline/Fotosinteza, dihanje	! spozna, da se v rastlinskih in živalskih celicah v procesu celičnega dihanja sprošča energija za poganjanje življenjskih procesov, ter ve, katere snovi se pri tem porabljajo in katere nastajajo;	I.	6, 8	rdeče	0,55	0,37
13.	1	Rastline	! spozna, da seme nastane s spolnim razmnoževanjem rastlin;	II.	6, 7	nad modrim	0,15	0,22

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
14.	14.a	1	Človek	pozna pomen določanja osnovnih krvnih skupin in Rh-faktorja pri krvodajalstvu in nosečnosti ter poveže pomen skladnosti krvnih skupin darovalca in prejemnika z zavrnitvenimi reakcijami pri presajanju tkiv in organov (npr. transfuzija);	II.	8	zeleno	0,76	0,25
	14.b	1	Človek	pozna pomen določanja osnovnih krvnih skupin in Rh-faktorja pri krvodajalstvu in nosečnosti ter poveže pomen skladnosti krvnih skupin darovalca in prejemnika z zavrnitvenimi reakcijami pri presajanju tkiv in organov (npr. transfuzija);	III.	8	rdeče	0,52	0,34
15.	15.a	1	Človek	zna načine pritrjanja skeletnih mišic na kosti in na lastnem telesu opazuje antagonizem mišic;	II.	8	modro	0,40	0,32
	15.b	1	Človek	! razume pomen preventive za preprečevanje poškodb kosti glave in drugih delov telesa ter zna ravnati ob nesrečah ter zna načine pritrjanja skeletnih mišic na kosti in na lastnem telesu opazuje antagonizem mišic;	III.	8	modro	0,28	0,36
16.	16.a	1	Rastline/Ekologija	! spozna osnovno zgradbo rastlinskih organov: lista, stebla in korenine in poveže zgradbo organa z nalogami, ki jih ta opravlja;	II.	6	rdeče	0,56	0,41
	16.b	1	Rastline/Ekologija	razume, da rastlina iz telesa izgubi zelo veliko vode, ker mora odpreti listne reže za sprejem ogljikovega dioksida;	III.	6	modro	0,36	0,44
17.	17.a	1	Živali	spozna in uporabi raziskovalne metode za proučevanje celic;	II.	7	zeleno	0,87	0,30
	17.b	1	Živali	spozna osnovno zgradbo glavnih gradbenih tipov živali: enoceličarje, nevretenčarje, vretenčarje, in spozna ter uporabi osnovna merila za razvrščanje živali;	III.	7	nad modrim	0,14	0,32
18.	18.a	1	Človek	! razume povezavo med zgradbo in delovanjem spolnih organov ter ve, da spolne celice nastajajo v spolnih žlezah, ki so del spolnih organov;	II.	9	rdeče	0,53	0,41
	18.b	1	Človek	pozna poti za okužbo z virusom HIV in preventivo ter nekatere druge spolno prenosljive bolezni, razume, da so predpogoj za odgovorno starševstvo osebnostna in telesna zrelost ter ustrezne materialne in socialne možnosti za vzgojo in razvoj potomcev, ter razume različne vidike spolnosti in pomen spolnosti za človeka;	III.	9	nad modrim	0,18	0,24
19.	19.a	1	Raziskovanje in poskusi/Splošni cilji	zna samostojno postaviti raziskovalna vprašanja in načrtovati preprosto raziskavo (zna izbrati in uporabiti ustrezna orodja in tehnologijo za izvajanje poskusov, zbiranje podatkov in prikaz podatkov: npr. računalnik, osebni računalnik, tehtnico, mikroskop, daljnogled);	II.	8	rdeče	0,57	0,33
	19.b	1	Raziskovanje in poskusi/Splošni cilji	zna samostojno postaviti raziskovalna vprašanja in načrtovati preprosto raziskavo (zna izbrati in uporabiti ustrezna orodja in tehnologijo za izvajanje poskusov, zbiranje podatkov in prikaz podatkov: npr. računalnik, osebni računalnik, tehtnico, mikroskop, daljnogled);	II.	8	modro	0,40	0,41

Naloga		Točke	Področje	Cilj – učenec:	Taksonomska stopnja	Razred	Območje	IT	ID
20.	20.a	1	Celice, dedovanje, biotehnologija	! spozna, da virusi niso celice in jih zato ne uvrščamo med organizme;	II.	7	nad modrim	0,26	0,13
	20.b	1	Celice, dedovanje, biotehnologija	razume, da nekatere zajedavske bakterije in živali ter virusi povzročajo bolezni, ker telesu jemljejo snovi ali izločajo strupene snovi, ki povzročajo poškodbe ter razvijajo odgovornost za varovanje svojega zdravja in zdravja drugih;	III.	7, 8	rdeče	0,61	0,32
21.	21.a	1	Celice, dedovanje, biotehnologija	spozna, da pri oploditvi ženska in moška spolna celica prispevata po en komplet kromosomov, tako da nastane spojek z dvema kompletoma kromosomov;	II.	9	rumeno	0,69	0,42
	21.b	1	Celice, dedovanje, biotehnologija	spozna, da pri spolnem razmnoževanju nastajajo potomci, ki podedujejo po pol genov od vsakega od staršev in da se pri tem kombinira genetski material (diploidno število kromosomov) iz dveh različnih celic, od katerih vsaka izvira od enega izmed staršev, ter spozna, da pri oploditvi ženska in moška spolna celica prispevata po en komplet kromosomov, tako da nastane spojek z dvema kompletoma kromosomov;	III.	9	rdeče	0,44	0,50
22.	22.a	1	Celice, dedovanje, biotehnologija	razume osnovna načela prenašanja lastnosti od staršev na potomce (homozigotnost, heterozigotnost, dominantnost, recesivnost, križanci, vmesni znaki idr.);	II.	9	rdeče	0,52	0,43
	22.b	1	Celice, dedovanje, biotehnologija	spozna, da so nekateri aleli dominantni, kar pomeni, da pri določanju fenotipa njihov vpliv prevlada nad vplivom drugih (recesivnih) alelov;	III.	9	nad modrim	0,20	0,38
23.	23.a	1	Celice, dedovanje, biotehnologija	spozna, da gensko spremenjeni organizmi poleg sebi lastnih vsebujejo tudi tuje ali umetno spremenjene gene;	II.	9	rumeno	0,61	0,51
	23.b	1	Celice, dedovanje, biotehnologija	se seznani z možnimi pozitivnimi in negativnimi posledicami uporabe gensko spremenjenih organizmov;	III.	9	modro	0,33	0,40
24.	24.a	1	Rastline	razume, da sta rast in razvoj rastline povezana z nastajanjem novih celic (celična delitev), njihovo rastjo in diferenciacijo;	II.	6	nad modrim	0,22	0,37
	24.b	1	Rastline	! razvrsti rastline v bližnjem ekosistemu v širše sistematske kategorije z uporabo določevalnih ključev ter spozna in uporabi osnovna merila za razvrščanje rastlin.	III.	6	modro	0,39	0,41

LEGENDA:

Taksonomske stopnje **(po Bloomu):** I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;

Cilj – učenec**:** cilji so povzeti po *Učnem načrtu za naravoslovje* in *Učnem načrtu za biologijo*. Za učence devetega razreda se je del pouka v osmem in devetem razredu izvajal na daljavo. Zeleno obarvani cilji ali cilji označeni s klicajem (!) so povzeti po *Digitalnem učnem načrtu*;

Sivo obarvane naloge: so sidrne naloge, ki omogočajo lažjo primerjavo dosežkov med leti.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza merskih značilnosti preizkusa kaže, da je razpon indeksa težavnosti (IT) od 0,14 do 0,91. Pri sedmih nalogah je bila vrednost IT manjša od 0,30 (naloge 13, 15.b, 17.b, 18.b, 20.a, 22.b, 24.a), kar pomeni, da so bile te naloge za učence zahtevnejše. Pri desetih nalogah je bila vrednost IT večja od 0,70 (naloge 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 14.a, 17.a), kar pomeni, da so bile te naloge za učence manj zahtevne. Pri drugih osemnajstih nalogah pa je bila vrednost IT med 0,30 in 0,70 (naloge 1, 2, 8, 12, 14.b, 15.a, 16.a, 16.b, 18.a, 19.a, 19.b, 20.b, 21.a, 21.b, 22.a, 23.a, 23.b, 24.b).

Med desetimi nalogami, ki jih je večina učencev uspešno rešila (IT več kot 0,70), je bilo osem nalog izbirnega tipa. Dve sta bili nalogi polodprtega tipa, kar pomeni, da so morali učenci samostojno oblikovati odgovor. Pet od teh nalog, ki so jih učenci bolje rešili, je bilo prve taksonomske stopnje in so od učencev zahtevale faktografsko znanje (naloge 5, 6, 7, 9, 11), drugih pet je bilo druge taksonomske stopnje in so zahtevale preprosto uporabo znanja in logično sklepanje (naloge 3, 4, 11, 14.a, 17.a). Pri dveh od teh desetih nalog so morali učenci uporabiti podatke iz preglednice ali s slike (4, 14.a).

Med sedmimi nalogami, pri katerih je bil IT nižji od 0,30, sta bili dve izbirnega tipa, pet pa polodprtega tipa. Učenci so morali napisati kratek odgovor, pri čemer so morali pri dveh nalogah (17.b, 22.b) uporabiti podatke s slike ali s sheme. Tri od teh nalog so bile druge taksonomske stopnje, štiri pa tretje.

Indeks diskriminativnosti (ID), ki nam pove, kako dobro naloga ločuje med bolj uspešnimi in manj uspešnimi učenci, je bil pri večini nalog zadovoljiv. Prenizek (nižji od 0,20) je bil samo pri nalogi 20.a, še tri naloge (1, 10, 13) pa so imele mejne vrednosti ID (0,21–0,22). Vse te štiri naloge so bile izbirnega tipa. Nizek ID pri treh od teh nalog je mogoče razložiti z dejstvom, da so bile zahtevne, saj jih je rešilo samo 15 do 42 % učencev. Zahtevale so natančno faktografsko znanje in razumevanje: izbrati odgovore, da kruh vzhaja, ker kvasovke izločajo ogljikov dioksid (naloga 1), da seme rastlin nastane s spolnim razmnoževanjem (naloga 13) in da virus ni celica in ga ne uvrščamo med živa bitja (naloga 20.a). Ena naloga (10.) pa je bila lažja, saj jo je pravilno rešilo 71 % učencev, ki so izbrali odgovor, da je prehlad posledica virusov. Nizek ID pri tej nalogi je mogoče razložiti s splošno razširjeno napačno predstavo, da je vzrok prehlada mrzlo vreme, ki je tako pri učencih z višjimi dosežki kot pri tistih z nižjimi vplivala na izbiro napačnega odgovora.

Na dosežke sta bolj kot preverjana vsebina vplivala tip naloge in taksonomska stopnja. Pri nalogah izbirnega tipa so učenci odgovarjali s povprečno uspešnostjo 0,63 odstotne točke, kar je bilo visoko nad povprečjem celotnega preizkusa (52,68). Ta dosežek je bil nekoliko nižji, kot je bil na preverjanjih v letih 2011 do 2017 (0,65–0,69). Pri polodprtih nalogah so učenci dosegli povprečno 0,46 odstotne točke, kar je več kot v letih 2011 do 2017 (0,35–0,38). Učenci so precej bolje reševali naloge prve taksonomske stopnje (8 nalog), kjer je bil povprečni dosežek 0,69 odstotne točke; te so bile hkrati tudi vse izbirnega tipa. Pri nalogah druge stopnje (17 nalog) je bil povprečni dosežek precej nižji (0,56 odstotne točke) in pri nalogah tretje stopnje (10 nalog) še nižji (0,35 odstotne točke). Pri tem je treba upoštevati, da je bila večina nalog višjih kognitivnih stopenj polodprtega tipa, takšne naloge pa, kot rečeno, učenci praviloma rešujejo slabše kot naloge izbirnega tipa.

Analiza dosežkov pri sidrnih nalogah

V šolskem letu 2020/21 je zaradi epidemije sars-cov-2 velik del pouka potekal na daljavo. Glede na to, da je bila za NPZ v tem šolskem izbrana biologija, smo imeli pri tem predmetu priložnost preveriti, ali se pouk na daljavo odraža na znanju učencev. Zato smo v preizkus znanja iz biologije 2021 vključili 13 tako imenovanih sidrnih nalog, torej nalog, ki so jih učenci že reševali v preteklih preizkusih znanja (2011, 2014, 2017). V nasprotju s pričakovanji se je izkazalo, da je delo na daljavo zelo malo vplivalo na dosežke učencev pri NPZ iz biologije. Razlika v dosežkih učencev v običajnih šolskih letih v primerjavi z dosežki v »kovidnem« letu je bila namreč pri desetih sidrnih nalogah zanemarljiva (1, 4, 8, 9, 10, 12, 16.a, 19.a, 19.b, 21.a), pri treh sidrnih nalogah pa majhna (12, 16.b, 21.b). Pri nalogah 12 in 21.b je bila razlika celo v pozitivno smer, kar pomeni, da so učenci letos pokazali več znanja kot v preteklih letih. Opozoriti velja, da se naši rezultati tičejo samo znanja, ki ga preverjamo z NPZ. Naših rezultatov torej ne moremo posplošiti in trditi, da pouk na daljavo v nobenem pogledu ni vplival na biološko znanje učencev.

Sklepne ugotovitve

Rezultati letošnjega NPZ, potem ko so se učenci večji del leta izobraževali na daljavo, se ne razlikujejo bistveno od prejšnjih let. Temeljno znanje učencev pri biologiji je bilo tudi tokrat razmeroma dobro, tudi letos so bili učenci uspešnejši pri reševanju nalog izbirnega tipa, medtem ko so imeli težave pri oblikovanju samostojnih odgovorov pri nalogah polodprtega tipa. Menimo, da so s tem povezani tudi slabši dosežki pri nalogah višjih taksonomskih stopenj, ki so večinoma polodprtega tipa.

Če pogledamo rezultate učencev pri sidrnih nalogah na letošnjem NPZ iz biologije, bi lahko sklepali, da izobraževanje na daljavo ni bistveno vplivalo na znanje učencev. Vendar tega ne moremo trditi. Treba je namreč upoštevati dejstvo, da so učenci, ki so letos pisali NPZ, imeli pouk na daljavo nekaj mesecev v osmem in večji del leta v devetem razredu, z NPZ iz biologije pa ne preverjamo vseh učnih ciljev devetega razreda (cilji treh učnih sklopov niso vključeni). Vsaka naloga na NPZ sicer preverja znanje, ki je predpisano z vsaj enim učnim ciljem iz učnih načrtov za šesti, sedmi, osmi in deveti razred, vendar poskušajo naloge na NPZ ujeti znanje, ki naj bi ga učenci z osnovnega izobraževanja odnesli v življenje oziroma v nadaljnje izobraževanje. Z nalogami namreč večinoma ne preverjamo faktografskih podrobnosti, temveč želimo, da učenci pokažejo temeljno razumevanje in uporabijo znanje v čim bolj življenjskih situacijah.

Kot že vsa leta bomo tudi letošnje rezultate učencev pri biologiji še podrobneje analizirali na manjšem vzorcu in ugotovitve posredovali učiteljem, da jih bodo lahko upoštevali pri svojem nadaljnjem delu.

1. Pek pripravlja testo za kruh, in ker želi, da testo vzhaja, doda kvasovke. Zakaj testo po dodatku kvasovk vzhaja? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Ker kvasovke izločajo kisik.

B Ker kvasovke izločajo ogljikov dioksid.

C Ker kvasovke izločajo vodo.

D Ker se število kvasovk povečuje.

(1 točka)

2. Kam uvrščamo žival z naslednjimi lastnostmi: diha samo s pljuči, njena telesna temperatura je odvisna od temperature okolja? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Med dvoživke.

B Med plazilce.

C Med ptiče.

D Med sesalce.

(1 točka)

3. Organizmi so sestavljeni iz različnih snovi. Kaj se zgodi s temi snovmi, ko organizmi poginejo oziroma odmrejo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Vse snovi, ki gradijo organizme, ostanejo v okolju nespremenjene.

B Večina snovi, ki gradi organizme, se v okolju razgradi in ponovno uporabi.

C Vse snovi, ki gradijo organizme, se v okolju popolnoma uničijo.

D Večina snovi, ki gradi organizme, se v okolju ne razgradi in ne uporabi ponovno.

(1 točka)

4. Preglednica prikazuje vrsto prehrane lisice skozi letne čase.

Pomlad	Poletje	Jesen	Zima
glodalci ptiči žuželke	plodovi in semena glodalci ptiči žuželke	plodovi in semena glodalci ptiči žuželke	glodalci plodovi in semena

Preglednica: Prehrana lisice skozi letne čase

Oglej si podatke v preglednici in odgovori, v katero skupino uvrščamo lisico glede na njeno prehrano. Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Med mesojedce.

B Med rastlinojedce.

C Med vsejedce.

D Med zajedavce.

(1 točka)

5. Pri proizvodnji jogurta iz mleka vnesejo v mleko mlečnokislinske bakterije. Čez nekaj časa iz mleka nastane jogurt. Kaj se dogaja z mlečnokislinskimi bakterijami med tem postopkom? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Rastejo in se množijo.

B Spremenijo se v mleko.

C Takoj po vnosu v mleko propadejo.

D Z njimi se ne zgodi nič.

(1 točka)

6. Rastlina s koreninami iz tal sprejema vodo in mineralne snovi. Če je mineralnih snovi v tleh premalo, jih lahko dodajamo z gnojili. Za kaj rastlina te snovi najbolj potrebuje? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Za izdelavo snovi, ki jih potrebuje za rast.

B Za privabljanje mesojedcev.

C Za privabljanje opraševalcev.

D Za zaščito pred rastlinskimi škodljivci.

(1 točka)

7. Kje nastajajo semenčice? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A V modih.

B V penisu.

C V prostati.

D V sečnici.

(1 točka)

8. Človek vnaša v telo s hrano, pijačo in zdravili tudi strupene snovi. Celice katerega človeškega organa razstrupljajo te snovi? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Celice jeter.

B Celice ledvic.

C Celice slepega črevesa.

D Celice trebušne slinavke.

(1 točka)

9. Primerjaj zgradbo živalske in rastlinske celice. Česa od naštetega nima živalska celica? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Celične membrane.

B Celulozne celične stene.

C Citoplazme.

D Ribosoma.

(1 točka)

10. Sošolec je prehlajen. Kaj je vzrok za njegovo bolezen? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Mrzlo vreme.

B Neustrezna prehrana.

C Slaba telesna kondicija.

D Virusi.

(1 točka)

11. Med vretenčarje uvrščamo ribe, dvoživke, plazilce, ptiče in sesalce. Vsi imajo podobno notranjo zgradbo. S katerim procesom je to mogoče pojasniti?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A S procesom evolucije.

B S procesom osebnega razvoja.

C S spolnim razmnoževanjem.

D Z nespolnim razmnoževanjem.

(1 točka)

12. Kateri proces je opisan s trditvijo: »V prisotnosti kisika se kemična energija, ki je vezana v molekulah sladkorja, pretvarja v organizmom dostopno obliko.«
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Celično dihanje.

B Fotosinteza.

C Pljučno dihanje.

D Transpiracija.

(1 točka)

13. Kako nastane seme rastlin? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A S spolnim razmnoževanjem.

B Z brstenjem popkov.

C Z nespolnim razmnoževanjem.

D Z združitvijo trosov.

(1 točka)

14. Preglednica prikazuje krvne skupine prejemnikov in darovalcev krvi.

Prejemnik \ Darovalec	0–	0+	B–	B+	A–	A+	AB–	AB+
AB+	√	√	√	√	√	√	√	√
AB–	√		√		√		√	
A+	√	√			√	√		
A–	√				√			
B+	√	√	√	√				
B–	√		√					
0+	√	√						
0–	√							

14. a) Oseba s katero krvno skupino je najbolj splošni prejemnik krvi?

_____

(1 točka)

14. b) Pri kirurškem posegu bolnik s krvno skupino 0– potrebuje transfuzijo krvi. Ali lahko bolnik prejme kri krvne skupine 0+?

DA NE

Utemelji svoj odgovor. _____

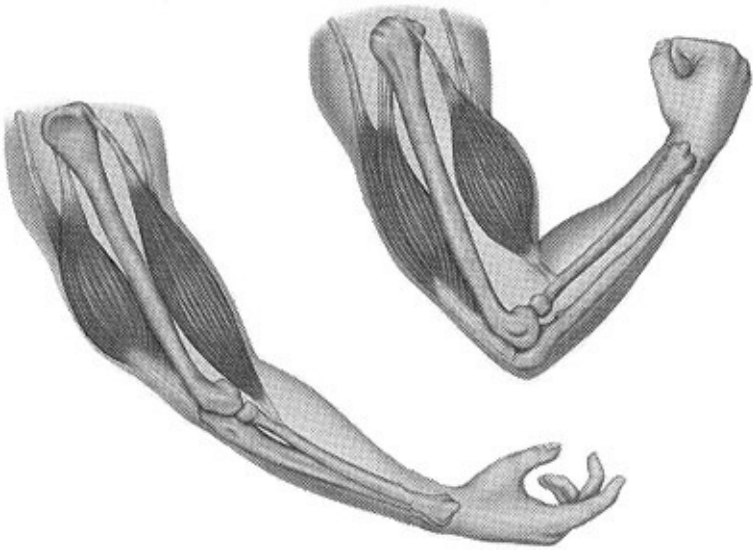
_____

_____

(1 točka)

(Vir preglednice: https://mytransfusion.com.au/about-blood/matching-blood-groups. Pridobljeno: 15. 9. 2020.)

15. Slika prikazuje krčenje roke v komolcu.

15. a) Katere strukture sodelujejo pri krčenju roke? Navedi tri.

_____

_____

_____

(1 točka)

15. b) Ob zlomu nadlahtnice čutimo hude bolečine in ne moremo aktivno pokrčiti roke. Pojasni, zakaj roke, tudi če ne bi imeli hudih bolečin, ne bi mogli pokrčiti.

_____

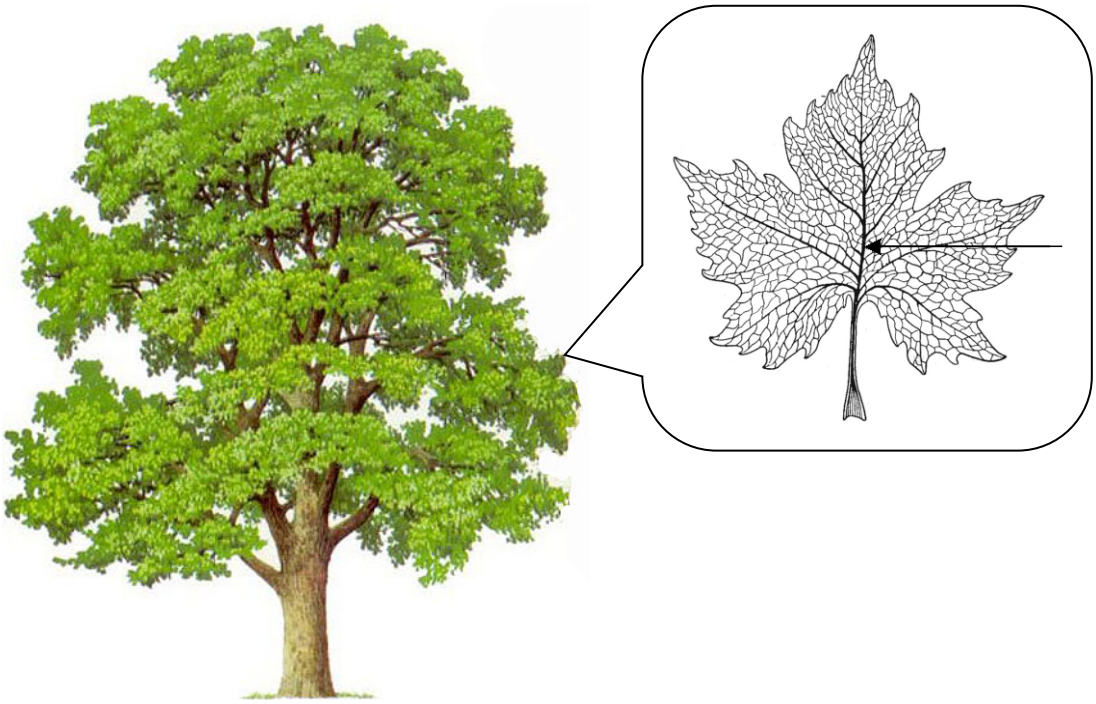
_____

_____

(1 točka)

(Vir slike: prirejeno po: https://sites.google.com/site/obenscience7e/unit-6-physics/muscles-and-bones. Pridobljeno: 15. 9. 2020.)

16. a) Na sliki spodaj je s puščico označen del lista. Kaj je njegova naloga?

_____

(1 točka)

16. b) Listno ploskev smo na spodnji in zgornji strani premazali z debelo plastjo vazelina in s tem zaprli listne reže. Kateri procesi v premazanem listu ne bodo mogli potekati?

Navedi enega. _____

Utemelji svoj odgovor.

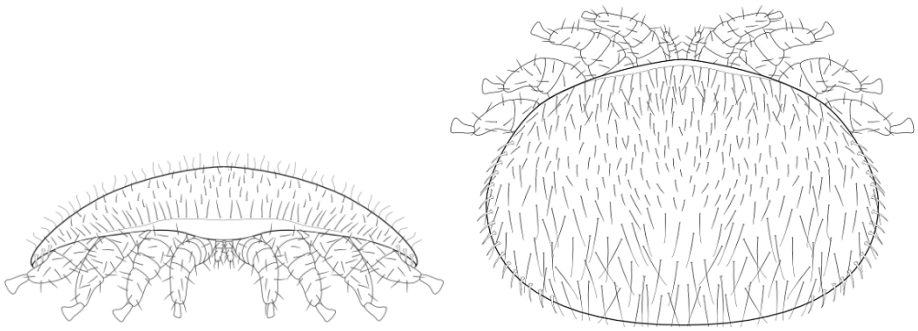
_____

_____

(1 točka)

(Vir: http://www.google.si/imgres?imgurl=http://www2.arnes.si. Pridobljeno: marec 2015.
Kapus, F., Petkovšek, V.: Botanika za nižje razrede srednjih šol, str. 85. Ljubljana. DZS. 1957.)

17. Na sliki je zunanji zajedavec čebel, varoja. Čebelam srka telesno tekočino, podobno naši krvi. Samica varoje je rdečerjave barve, približno 1,1 mm dolga in 1,5 mm široka. Ima 4 pare nog.

Slika: Samica varoje s sprednje strani in od zgoraj

17. a) S katerim pripomočkom bi si lahko učenci natančno ogledali, ali so čebele res okužene z varojo?

_____

(1 točka)

17. b) S pomočjo slike ugotovi, ali uvrščamo varojo med žuželke.

DA NE

Utemelji svoj odgovor.

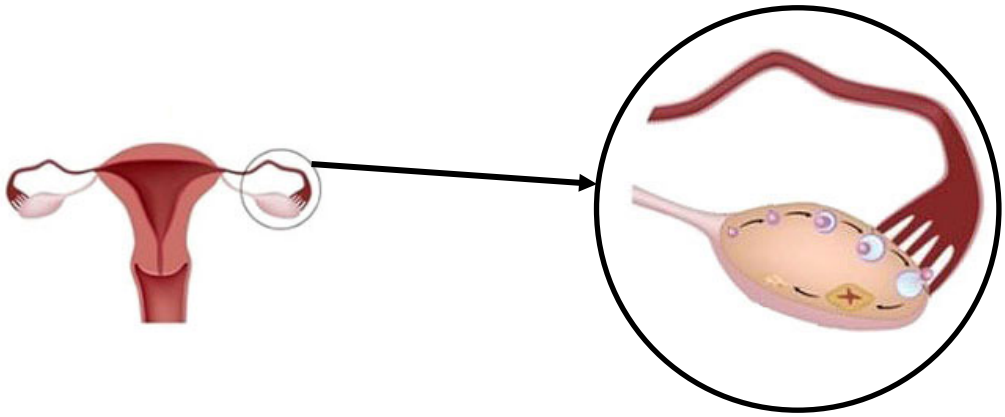
_____

_____

_____

(1 točka)

18. Slika prikazuje notranje ženske spolne organe in proces v jajčniku.

18. a) Ali bi po kirurški odstranitvi enega jajčnika še lahko prišlo do oploditve?

DA NE

Utemelji svoj odgovor.

_____

_____

_____

(1 točka)

18. b) Pri pouku biologije so učenci v skupinah preučevali različne metode zaščite pri spolnih odnosih in jih med seboj primerjali. Na koncu ure so skupine zapisale naslednje sklepe:

1. skupina: Najboljša metoda je uporaba kontracepcijskih tablet.
2. skupina: Najboljša metoda je uporaba kondoma.
3. skupina: Najboljša metoda je prekinitev spolnega odnosa.

Najboljše in najtehtnejše utemeljitve svojih sklepov je navedla druga skupina. Utemelji, zakaj je odgovor druge skupine najustreznejši.

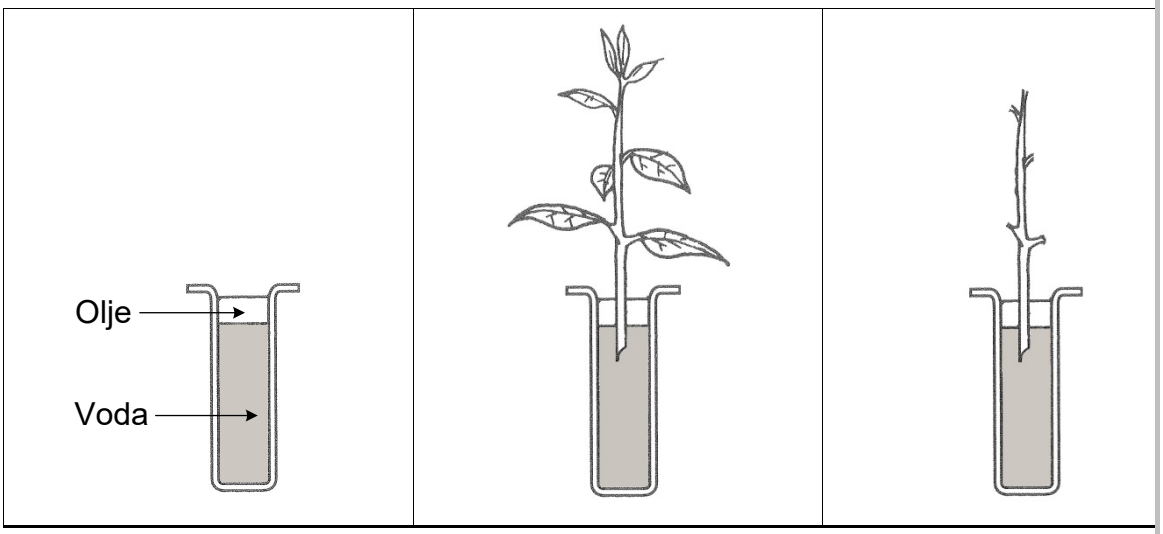
_____

_____

_____

(1 točka)

19. Učenci so pripravili poskus, kakor je prikazano na sliki. V vse tri posode so dali enako količino vode in nanjo zaščitno plast olja, kakor prikazuje slika posode A. V posodo B so dali olistano vejico, v posodo C neolistano vejico. Vse posode so v razredu postavili na okensko polico.

Posoda A Posoda B Posoda C

19. a) Napovej, v kateri od treh posod bo po petih dneh najnižja gladina vode. Utemelji svoje predvidevanje.

_____

_____

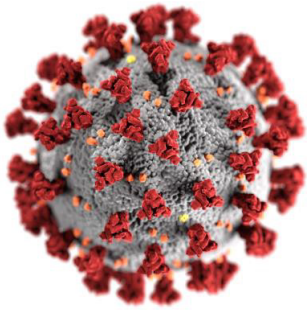
(1 točka)

19. b) Kakšen je v tem poskusu pomen posode A?

_____

(1 točka)

20. Na sliki je novi korona virus. Ta povzroča bolezen covid-19, ki se širi med ljudmi.

20. a) Katera trditev velja za virus? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Virus je celica in ga ne uvrščamo med živa bitja.

B Virus je celica in ga uvrščamo med živa bitja.

C Virus ni celica in ga ne uvrščamo med živa bitja.

D Virus ni celica in ga uvrščamo med živa bitja.

(1 točka)

20. b) Širjenje tega virusa lahko zmanjšamo z nošenjem mask. Kako maske zavirajo širjenje virusa?

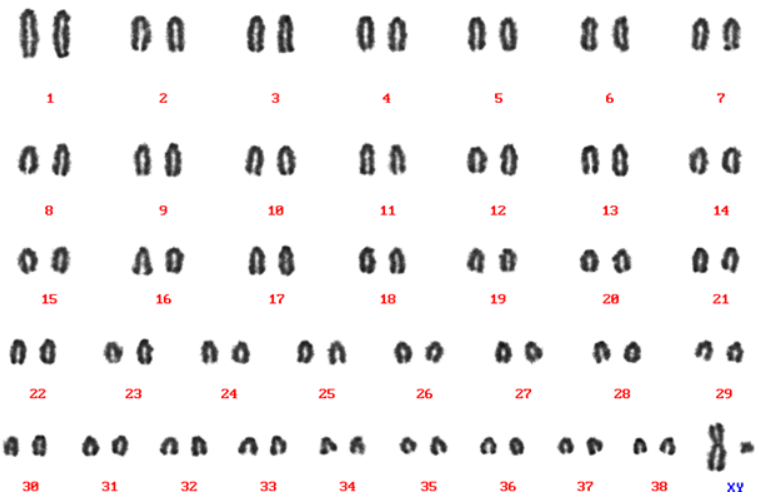
_____

_____

(1 točka)

(Vir slike: https://elemental.medium.com/what-the-coronavirus-image-youve-seen-a-million-times-really-shows-3d8de7e3eb1f. Pridobljeno: 15. 9. 2020.)

21. Slika prikazuje kariotip psa.

21. a) Pes se je razvil iz oplojenega jajčeca, ki ima 78 kromosomov. Koliko kromosomov je bilo v jajčecu pred oploditvijo?

_____

(1 točka)

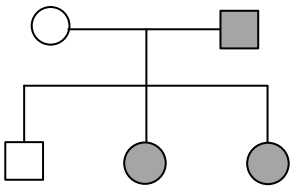
21. b) Koliko kromosomov ima pes v eni celici očesa?

_____

(1 točka)

(Vir: http://users.unimi.it/citozoo/english.htm. Pridobljeno: marec 2015.)

22. Rodovnik v družini Novak prikazuje dedovanje barvne slepote za rdečo in zeleno barvo. Barvna slepota se deduje recesivno na spolnem kromosomu X in se označi z X'.

Legenda:

□ = moški

○ = ženska

siva barva = barvno slep

22. a) Sklepaj iz prikazanega rodovnika in z oznakami spolnih kromosomov (X, Y)

napiši, kakšen je genotip sina: _____

(1 točka)

22. b) Kakšna bi bila genotipa matere in očeta, če bi bila hči barvno slepa?

Genotip matere: _____

Genotip očeta: _____

(1 točka)

23. Papaja je rastlina, ki raste v tropskih krajih. Njeni plodovi so zelo cenjeni in jih uživamo podobno kot lubenice in melone. Papaje zelo ogroža virus, ki uniči rastlino in plodove. Raziskovalci so vzgojili rastline, v katere so vnesli gen za odpornost proti temu virusu, in tako zmanjšali porabo kemičnih sredstev za zatiranje virusa.

23. a) Ali je papaja, ki ima gen za odpornost proti virusu, gensko spremenjena rastlina?

DA NE

Utemelji svoj odgovor.

_____

_____

_____

(1 točka)

23. b) Kakšne so posledice vnosa gensko spremenjenih rastlin v okolje? Navedi eno.

_____

_____

(1 točka)

(Vir slike: https://sl.wikipedia.org/wiki/papaja. Pridobljeno: 15. 9. 2020.)

24. a) Trato pred šolo so pokosili pred 14 dnevi in zdaj je spet visoka. Napiši en proces, ki se poleg fotosinteze in celičnega dihanja dogaja v travah, da so spet zrasle.

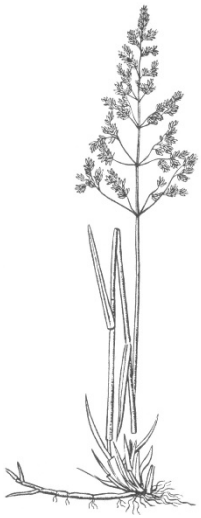
_____

(1 točka)

24. b) S ključem za določanje rastlin določi imena vseh štirih rastlin na slikah. Pod sliko zapiši ime rastline.

1.a	Rastlina ima podolgovate liste.	glej 2
1.b	Rastlina ima drugačne liste.	plazeči skrečnik
2.a	Rastlina ima čebulo.	jesenski podlesek
2.b	Rastlina nima čebule.	glej 3
3.a	Klasi so povešeni.	navadna migalica
3.b	Klasi niso povešeni.	travniška latovka

_____ _____ _____ _____

(1 točka)

(Vir slik: https://www.delta-intkey.com/grass/images/briza02.gif. Pridobljeno: 15. 9. 2020.
Botanika, DZS, Ljubljana 1969;
Praktični radovi iz biologije, Beograd 1965)

4.2.8 Predmetna komisija za zgodovino

4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz zgodovine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.8.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri zgodovini, 9. razred

Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev točk pri zgodovini, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.8.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.2.8.1.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.8.1.3: Porazdelitev dosežkov pri zgodovini po regijah, 9. razred

Preglednica 4.2.8.1.4: Specifikacijska tabela, zgodovina, 9. razred

Preglednica 4.2.8.1.5: Dosežen indeks težavnosti in standardni odklon ter izračun Cohenov d pri sidrnih nalogah

4.2.8.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz zgodovine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Struktura preizkusa znanja se glede na preverjanja 2007, 2008, 2010, 2013 in 2016 ni spreminjala. Podlaga za pripravo strukture preizkusa je veljavni učni načrt za zgodovino. Naloge so razvrščene v šest vsebinskih sklopov: *Uvod v zgodovino* (ena naloga), *Prazgodovina* (ena naloga), *Stari vek* (tri naloge), *Srednji vek* (tri naloge), *Novi vek in novejša zg*odovina (šest nalog) in *Sodobna zgodovina* (šest nalog).

S preizkusom znanja preverjamo vse obvezne teme učnega načrta (vsebine, cilje in standarde). V preverjanje znanja so vključene tudi obvezne teme, ki se časovno obravnavajo ob koncu 9. razreda in so ključne za razumevanje sedanjosti.

Preverjanje traja 60 minut. S preizkusom preverjamo znanje in razumevanje zgodovinskih dogodkov, učenci opravljajo analizo in sintezo s pomočjo iztočnic (besedila, slike, zemljevidi, preglednice, karikature). V preskusu je torej 20 nalog. Del jih je zaprtega tipa z enim pravilnim odgovorom, del nalog zahteva kratke zaprte ali kratke polodprte odgovore. Učenec lahko doseže največ 50 točk.

V preskusu so razdeljeni deleži točk po taksonomskih stopnjah:

Preglednica 4.2.8.1.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja		Deleži v preizkusu
I.	znanje in poznavanje	30 %
II.	razumevanje in uporaba	36 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	34 %

Z NPZ na prvi taksonomski stopnji preverjamo znanje in poznavanje zgodovinskih dogodkov, pojavov, dejstev, pojmov, procesov, poznavanje kronološkega zaporedja in zgodovinsko terminologijo. Pri teh nalogah praviloma ni iztočnic.

Z uspešnim reševanjem druge taksonomske stopnje izkazuje učenec razumevanje vzrokov in posledic ter uporabo zgodovinskega znanja v novih situacijah ob branju zgodovinskih virov.

Z reševanjem nalog tretje taksonomske stopnje pa izkazuje učenec uspešno analiziranje več elementov, vidi in razloži njihove odnose, zna izvesti sintezo elementov, argumentacijo, interpretacijo in večperspektivnost. Naloge tretje stopnje zahtevajo tudi prepoznavanje kontinuitete in diskontinuitete v zgodovinskih procesih. Navedene kompetence dokazujejo z uporabo iztočnic v obliki besedil, zemljevidov, skic, slik, karikatur, grafov in preglednic. Slikovne iztočnice so v preskusu črno-bele, nekaj pa jih je na prilogi in so barvne.

Z NPZ preverjamo znanje obče in narodne zgodovine (oziroma zgodovine slovenskega etničnega prostora v starejših obdobjih preteklosti – prazgodovina, stari vek). V letošnjem NPZ je enajst nalog, ki so vezane na slovenski narodni prostor oziroma slovensko zgodovino. Devet nalog je iz obče zgodovine. Učni cilji in standardi so po posameznih razredih zastopani v rahlo korist sodobne zgodovine (deveti razred), ki obsega 36 odstotkov preverjanih učnih ciljev in standardov znanja v preizkusu znanja. Sedmi (vključno z uvodom v zgodovino v 6. razredu) in osmi razred zajemata vsak po približno 32 odstotkov učnih ciljev in standardov znanja.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.8.1.2: Osnovni statistični podatki

Število kandidatov	4.301
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	22,11
Povprečno število odstotnih točk	44,22
Standardni odklon odstotnih točk	18,88
Indeks težavnosti	0,44
Indeks zanesljivosti	0,90

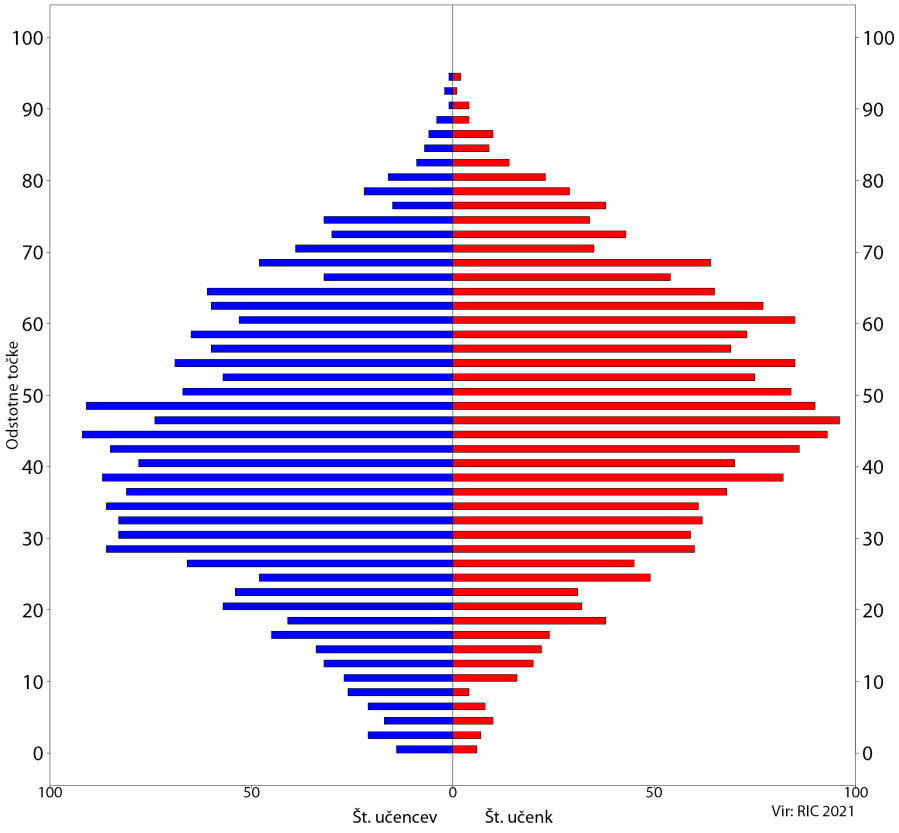
Preverjanje znanja iz zgodovine je opravljalo 4.301 učenec, kot prikazuje preglednica 4.2.8.1.2.

Učenci so lahko dosegli največ 50 točk. V povprečju pa so dosegli 22,11 (44,22 %) točke. Maksimalnega števila točk ni dosegel noben učenec. Trije učenci so dosegli 47 (94 %) točk, kar je najvišji dosežek. Od 81 do 100 % točk je doseglo 74 (1,7 %) učencev,. 522 (12,1 %) pa jih je doseglo od 0 do 20 % točk. S frekvenčne porazdelitve vseh dosežkov lahko ugotovimo, da so dosežki normalno razporejeni. Porazdelitev ima en vrh in je levo asimetrična ter zamaknjena v levo. V intervalu od 0 do 20 % točk je 8,3 % več učencev, kot jih je bilo v enakem intervalu na preverjanju leta 2016. Za 7 % je več učencev tudi v intervalu od 21 do 40 % točk. V približno enakih deležih je posledično manj učencev v intervalih od 41 do 60 in od 61 do 80 % točk. Najmanjša razlika v deležu učencev med letoma 2016 in 2021 je v intervalu od 81 do 100 % točk. V tem intervalu je 2021 le za 1,1 % manj učencev.

Indeks težavnosti celotnega preizkusa 0,44 je nižji kot na preteklih preverjanjih. Nekoliko višji pa je standardni odklon 18,18 % točke. Indeks zanesljivosti je visok in znaša 0,90.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.8.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri zgodovini, 9. razred

V povprečju so deklice nekoliko uspešnejše, saj so dosegle 46,99 % točke, dečki pa 41,53 % točke. Več deklic ima dosežke v intervalu med 42 in 68 % točkami. Več dečkov pa je doseglo dosežke med 25 in 38 % točkami. Bistveno večje je tudi število dečkov, ki so dosegli do 16 % točk. Prav tako je med najmanj uspešnimi več dečkov kot deklic. Med najuspešnejšimi pa je več deklic kot dečkov.

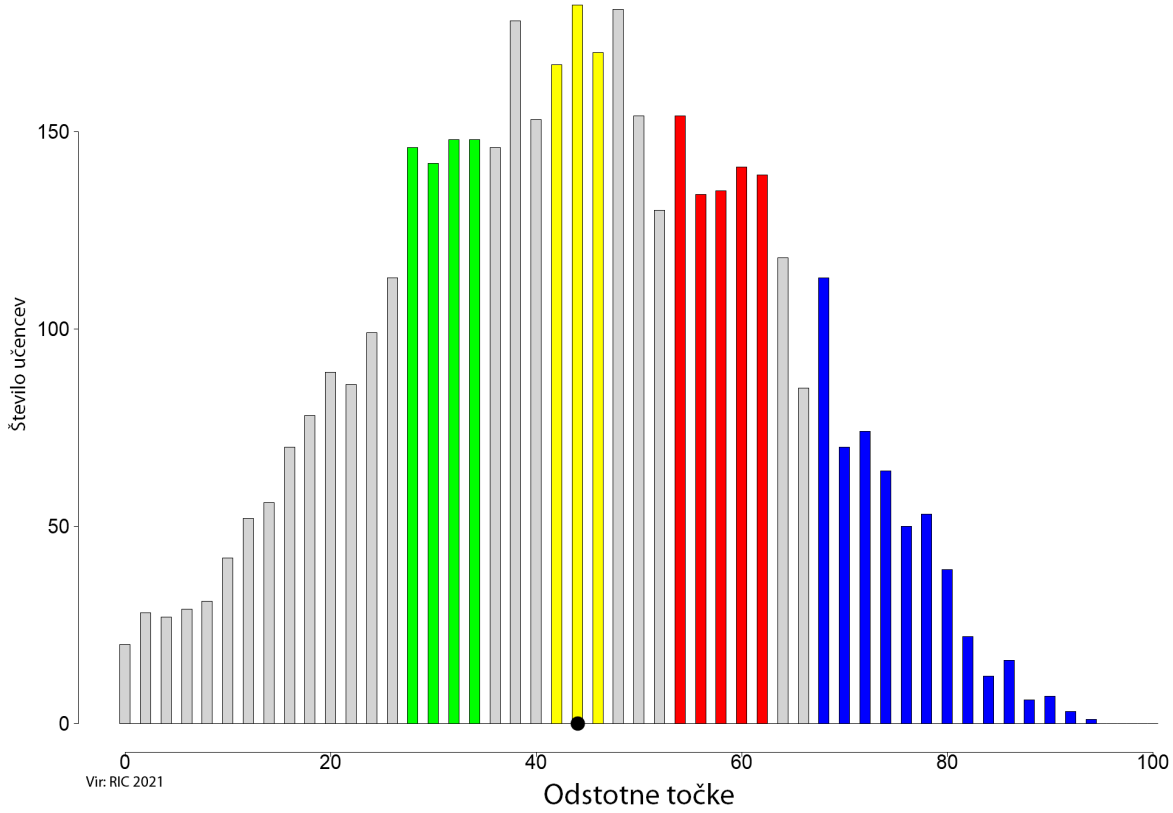
Preglednica 4.2.8.1.3: Porazdelitev dosežkov pri zgodovini po regijah, 9. razred

Regija	Aritmetična sredina	Standardni odklon	Število učencev	Število šol
Obalno-kraška regija	37,47	19,19	163	5
Goriška regija	41,97	18,29	258	7
Primorsko-notranjska regija	40,56	19,84	124	4
Gorenjska regija	44,85	19,14	425	8
Osrednjeslovenska regija	45,67	19,34	1.250	27
Jugovzhodna Slovenija	44,07	17,87	337	8
Posavska regija	44,56	16,96	168	6
Zasavska regija	43,36	16,14	85	2
Savinjska regija	45,28	18,70	514	14
Koroška regija	44,06	20,47	158	6
Podravska regija	43,08	18,59	606	22
Pomurska regija	45,50	18,04	213	9

Preizkus znanja zgodovine so pisali učenci iz dvanajstih regij v Sloveniji. Najuspešnejši so bili učenci Osrednjeslovenske regije. Temu dosežku so se približali tudi učenci Savinjske in Pomurske regije. Najmanj so bili uspešni učenci Obalno-Kraške regije. Največji standardni odklon smo zabeležili v Koroški regiji.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.8.1.2: Porazdelitev točk pri zgodovini, 9. razred

ZELENO OBMOČJE

Naloge: 8.b, 9.a, 11.a, 18.b.

Vsebina: srednji vek (način življenja), novi vek in novejša zgodovina (odkritje Amerike, vladarji razsvetljenega absolutizma, hladna vojna).

Standardi znanja: Naloge preverjajo dva minimalna in dva standarda znanja.

Učenci znajo:

- **!** pojasniti temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje)[1] – primerjati pridelavo kmetijskih pridelkov v srednjem veku in sedanjosti (naloga 8.b);
- **!** ob zemljevidu analizirati smeri raziskovanj velikih pomorščakov in navesti njihova glavna odkritja – poimenovati evropskega pomorščaka, ki velja za odkritelja Amerike (naloga 9.a);
- **!** opisati glavne reforme Marije Terezije in Jožefa II. – poimenovati vladarico, ki je uvedla obvezno osnovnošolsko izobraževanje na Slovenskem (naloga 11.a);
- **!** primerjati politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve – ob sliki razložiti, zakaj je bila gradnja berlinskega zidu nadzorovana (naloga 18.b).

[1] Povzeto po: *Digitalni učni načr*t (augmentech.si)

Za lažje **načrtovanje pouka na daljavo** so posamezni deli učnih načrtov/katalogov znanja posebej označeni, in sicer:

- z zeleno barvo tisti del vsebin/ciljev v izbranih sklopih, ki so enako kakovostno uresničljivi tudi pri pouku na daljavo in jih **predlagamo** za izvedbo na daljavo (ker jih je lažje obravnavati pri pouku na daljavo/ker označene vsebine lahko obravnavamo neodvisno od drugih kadarkoli med šolskim letom/so primernejše za samostojno delo učencev/dijakov).
- s klicajem (**!**) so v izbranih sklopih označeni tisti splošni/operativni cilji, katerim je pri pouku na daljavo treba namenjati največjo pozornost, saj je ob doseganju teh ciljev možno nadaljnje kakovostno usvajanje učnih vsebin, izognemo pa se tudi prevelikim primanjkljajem v znanju.

Učenci v zelenem območju znajo razbrati podatek neposredno iz nazornega dodatnega gradiva (slike), ki jih nedvoumno napeljuje na odgovor, in poimenovati določene zgodovinske osebnosti, kot sta Krištof Kolumb in Marija Terezija. Učenci naredijo primerjavo preprostih dejstev iz preteklosti s sedanjostjo.

Zgled: naloga 11.a

Učenci v zelenem območju kažejo bolj skromno znanje kakor generacija, ki je opravljala NPZ iz zgodovine v letu 2016. V odgovorih učencev pogrešamo znanje preprostih osnovnih zgodovinskih dejstev.

RUMENO OBMOČJE

Naloge: 7.c, 13.a, 13.b, 17.b, 18.a.

Vsebine: srednji vek (način življenja), novi vek in novejša zgodovina (industrijska revolucija), sodobna zgodovina (2. svetovna vojna, hladna vojna).

Standardi znanja: Naloge preverjajo štiri minimalne in en standard znanja.

Učenci znajo:

- **!** pojasniti temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje) – sklepati o namenu fresk glede na stopnjo pismenosti ljudi v srednjem veku (naloga 7.c[2]) – sidrna naloga[3];
- **!** razložiti pojma industrijska revolucija in industrializacija ter sklepati, zakaj se je najprej pojavila v Veliki Britaniji – pojasniti pojem industrijska revolucija (naloga 13.a[4]) – sidrna naloga, in našteti negativne posledice industrijske revolucije v mestih (naloga 13.b[5]) – sidrna analoga;
- **!** opisati glavne značilnosti druge svetovne vojne ter pojasniti njene posledice – pojasniti vzroke za hiter poraz Poljakov ob napadu Nemcev ob začetku 2. svetovne vojne (naloga 17.b);
- **!** primerjati politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve – poimenovati dela, na katera je bil razdeljen Berlin v času hladne vojne (naloga 18.a).

Učenci v rumenem območju znajo interpretirati slikovno gradivo in izkazujejo razumevanje preprostih besedil, iz katerih povzamejo odgovor. Navedejo tudi nekatera zgodovinska dejstva in podajo definicije pojmov, ki so jim laže razumljiva in se obravnavajo po vertikali.

Zgled: naloga 17.b

Tudi učenci v rumenem območju kažejo slabše znanje kakor generacija, ki je opravljala NPZ iz zgodovine v letu 2016. Pri izkazanem znanju učencev v rumenem območju bi pričakovali bolj spretno uporabo dodatnega gradiva, zlasti besedil in zemljevidov, ter preprosto razumevanje zgodovinskih procesov in pojavov.

RDEČE OBMOČJE

Naloge: 2, 7.b, 8.a, 11.c, 12.a, 13.c, 14.a, 15.a, 16.b, 17.a, 19.b, 20.a, 20.c.

Vsebina: prazgodovina (duhovni svet prazgodovinskega človeka), srednji vek (način življenja), novi vek in novejša zgodovina (vladarji razsvetljenega absolutizma, Ilirske province, industrijska revolucija, politično življenje v drugi polovici 19. stoletja na Slovenskem), sodobna zgodovina (soška fronta, Država SHS, 2. svetovna vojna, hladna vojna, življenje v socialistični Jugoslaviji).

Standardi znanja: Naloge preverjajo sedem minimalnih in šest standardov znanja.

[2] Naloga iz preizkusa znanja za NPZ pri predmetu zgodovina 2010.
[3] Naloga, ki je v pomoč pri primerjavi dosežkov učencev med leti.
[4] Naloga iz preizkusa znanja za NPZ pri predmetu zgodovina 2007.
[5] Naloga iz preizkusa znanja za NPZ pri predmetu zgodovina 2007.

Učenci znajo:

- ! sklepati o glavnih kulturnih dosežkih prazgodovinskih ljudi – navesti jamsko slikarstvo kot eno od področij umetnosti, ki ga je razvil sodobni misleči človek (naloga 2);
- ! pojasniti temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje) – pojasniti, kaj lahko zgodovinarji razberejo z zgodovinskih virov, kot so freske (naloga 7.b[6]) – sidrna naloga;
- ! pojasniti temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje) – primerjati kmečko trgovino med srednjim in novim vekom (naloga 8.a);
- ! primerjati splošno šolsko obveznost tedaj in danes – primerjati splošno šolsko obveznost nekoč in danes s pomočjo zemljevidov (naloga 11.c);
- ! na zemljevidu pokazati obseg Ilirskih provinc in opisati njihov vpliv na razvoj slovenske narodne zavesti – z zemljevida razbrati razlog, zakaj je bil spomenik Napoleonu postavljen ravno v Ljubljani (naloga 12.a);
- ! razložiti pojma industrijska revolucija in industrializacija in sklepati, zakaj se je najprej pojavila v Veliki Britaniji – primerjati sodobna mesta in mesta ob začetku industrializacije (naloga 13.c[7]) – sidrna naloga;
- ! utemeljiti prizadevanje za uveljavitev slovenskih nacionalnih zahtev – od kulturnega do političnega gibanja in nastanka strank – prepoznati politično stranko, ki je imela največ privržencev med navadnim ljudstvom konec 19. stoletja na Slovenskem (naloga 14.a);
- ! opisati glavne značilnosti prve svetovne vojne – poimenovati soško fronto (naloga 15.a);
- ! pojasniti vzroke in potek nastanka Kraljevine Jugoslavije – na sliki prepoznati značilnosti večnacionalne Države SHS (naloga 16.b);
- ! opisati glavne značilnosti druge svetovne vojne in pojasniti njene posledice – navesti leto začetka 2. svetovne vojne (naloga 17.a);
- ! primerjati politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve – s pomočjo karikature razložiti glavno značilnost hladne vojne (naloga 19.b[8]) – sidrna naloga;
- ! na primerih in z različnih perspektiv opisati življenje Slovencev v socialistični Jugoslaviji – prepoznati opis pojma inflacija (naloga 20.a) in s podatki iz besedila podkrepiti dejstvo, da so v Jugoslaviji gojili kult osebnosti (naloga 20.c).

Učenci v rdečem območju poznajo zgodovinska dejstva iz različnih obdobij. Znajo razbrati in pojasniti podatke iz kompleksnejših virov (zemljevid, karikatura, preglednica in besedilo) ter te podatke uporabiti in primerjati med seboj.

Zgled: naloga 11.c

MODRO OBMOČJE

Naloge: 1.a, 3.b, 5.a, 5.b, 7.a, 9.c, 10.b, 15.b, 16.a, 17.c, 18.c, 19.c, 20.b.

Vsebina: uvod v zgodovino (pisave prvih civilizacij), stari vek (Grčija, Rimljani na Slovenskem), srednji vek (način življenja), novi vek in novejša zgodovina (posledice geografskih odkritij, širjenje muslimanske vere na Balkanskem polotoku), sodobna zgodovina (soška fronta, Država SHS, 2. svetovna vojna, hladna vojna, življenje v socialistični Jugoslaviji).

Standardi znanja: Naloge preverjajo sedem minimalnih in šest standardov znanja.

Učenci znajo:

- ! navesti primere različnih pisav skozi zgodovino – navesti pisavo, ki je bila osnova hieroglifne pisave (naloga 1.a);
- ! utemeljiti trditev, da postavi obdobje klasične Grčije temelje evropske misli – ob sliki opisati značilnosti grške umetnosti klasičnega obdobja (naloga 3.b);
- ! pojasniti glavne spremembe, ki so jih Rimljani prinesli na ozemlje današnje Slovenije – razložiti vpliv Rimljanov na naselbinsko kulturo na Slovenskem (naloga 5.a) in primerjati vpliv latinščine na italijanski in slovenski jezik (naloga 5.b);

[6] Naloga iz preizkusa znanja za NPZ pri predmetu zgodovina 2010.
[7] Naloga iz preizkusa znanja za NPZ pri predmetu zgodovina 2007.
[8] Naloga iz preizkusa znanja za NPZ pri predmetu zgodovina 2007.

- ! pojasniti temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje) – razbrati motiv freske na sliki (naloga 7.a[9]) – sidrna naloga;
- ! opisati glavne značilnosti in dosežke ene od predkolumbovskih kultur Amerike (Maji, Azteki, Inki) – iz besedila razbrati, kaj danes ni več predmet trgovanja, in to utemeljiti (naloga 9.c);
- ! sklepati o posledicah širjenja osmanske oblasti na Balkanu – s slike razbrati dokaz za večstoletno strpnost različnih veroizpovedi na Balkanu (naloga 10.b);
- ! opisati glavne značilnosti prve svetovne vojne – z zemljevida razbrati dejstvo o poteku soške fronte (naloga 15.b);
- ! pojasniti vzroke in potek nastanka Kraljevine Jugoslavije – poimenovati državo južnih Slovanov, ki je nastala neposredno po razpadu Avstro-Ogrske (nalogo 16.a);
- ! opisati glavne značilnosti druge svetovne vojne in pojasniti njene posledice – primerjati značilnosti 1. in 2. svetovne vojne (naloga 17.c);
- ! primerjati politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve – iz besedila razbrati dokaz o manipuliranju z javnostjo v času izgradnje berlinskega zidu (naloga 18.c);
- ! primerjati politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve – analizirati karikaturo o hladni vojni in razbrati možnost jedrskega spopada (naloga 19.c[10]) – sidrna naloga;
- ! na primerih in z različnih perspektiv opisati življenje Slovencev v socialistični Jugoslaviji – iz besedila razbrati razlog za zadolževanje socialistične Jugoslavije v času gospodarske krize (naloga 20.b).

Učenci v modrem območju izkazujejo visoko stopnjo bralnega razumevanja in zmožnost sinteze znanja ob uporabi zahtevnejših in raznolikih zgodovinskih virov pri isti nalogi (besedila, preglednice, slike, zemljevid in karikatura). Z odgovori izkazujejo znanje na višjih taksonomskih stopnjah, tudi pri časovno oddaljenih temah.

Zgled: naloga 15.b

Učenci v rdečem in modrem območju izkazujejo primerljivo znanje z učenci, ki so NPZ iz zgodovine opravljali leta 2016.

NAD MODRIM OBMOČJEM

Naloge: 1.b, 3.a, 4.a, 4.b, 6.a, 6.b, 9.b, 10.a, 11.b, 12.b, 14.b, 14.c, 15.c, 16.c, 19.a.

Vsebina: uvod v zgodovino (proučevanje pisnih virov), stari vek (Grki, Rimljani, Rimljani na Slovenskem), srednji vek (Karantanija), novi vek in novejša zgodovina (odkritje Amerike, širjenje muslimanske vere na Balkanskem polotoku, splošna šolska obveznost, Ilirske province, politično življenje konec 19. stoletja na Slovenskem), sodobna zgodovina (soška fronta, Država SHS, hladna vojna).

Standardi znanja: Naloge preverjajo šest minimalnih in devet standardov znanja.

Učenci manj uspešno:
- ! naštejejo nekaj pomožnih zgodovinskih in drugih ved ter sklepajo o njihovem pomenu za zgodovino – razložijo, katera znanja potrebuje zgodovinar za raziskovanje pisnih virov (naloga 1.b);
- ! naštejejo obdobja starogrške zgodovine – poimenujejo prvo grško zgodovinsko obdobje (naloga 3.a);
- ! opišejo nastanek mesta Rima – poimenujejo ustanovitelja mesta Rim (naloga 4.a);
- ! analizirajo vzroke za nastanek rimskega imperija – utemeljijo, zakaj trdimo, da si rimska država ni popolnoma podredila Grčije (naloga 4.b);
- ! na zemljevidu pokažejo prve slovanske državne tvorbe v Vzhodnih Alpah in Panoniji – poimenujejo državo, v kateri je bilo središče Karantanije (naloga 6.a) in s pomočjo besedila razložijo položaj Karantanije po povezovanju z Bavarci v boju z Obri (naloga 6.b);
- ! ob zemljevidu analizirajo smeri raziskovanj velikih pomorščakov in navedejo njihova glavna odkritja – navedejo leto odkritja Amerike (naloga 9.b);

[9] Naloga iz preizkusa znanja za NPZ pri predmetu zgodovina 2010.
[10] Naloga iz preizkusa znanja za NPZ pri predmetu zgodovina 2007.

- **!** sklepajo o posledicah širjenja osmanske oblasti na Balkanu – s pomočjo slike poimenujejo, katera vera se je širila na Balkanskem polotoku (naloga 10.a);
- **!** primerjajo splošno šolsko obveznost tedaj in danes – iz besedila razberejo, zakaj v začetku 19. stoletja težko govorimo o upoštevanju splošne šolske obveznosti na Slovenskem (naloga 11.b);
- **!** na zemljevidu pokažejo obseg Ilirskih provinc in opišejo njihov vpliv na razvoj slovenske narodne zavesti – razložijo, zakaj je bil spomenik Napoleonu postavljen šele v Kraljevini Jugoslaviji in ne prej (naloga 12.b);
- **!** utemeljijo prizadevanje za uveljavitev slovenskih nacionalnih zahtev – od kulturnega do političnega gibanja in nastanka strank – iz besedila razberejo značilnost strankarskega življenja leta 1874 (naloga 14.b) in ga primerjajo z razpoloženjem v letu 1869 ob uporabi slike (naloga 14.c);
- **!** opišejo glavne značilnosti prve svetovne vojne – primerjajo ofenzive soške fronte z uporabo zemljevida in besedila (naloga 15.c);
- **!** pojasnijo vzroke in potek nastanka Kraljevine Jugoslavije – s slike razberejo značilnosti odnosa Avstro-Ogrske do južnih Slovanov (naloga 16.c);
- **!** primerjajo politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve – s karikature prepoznajo voditelja Sovjetske zveze in Združenih držav Amerike na začetku 60. let 20. stoletja (naloga 19.a[11]) – sidrna naloga.

Naloge nad modrim območjem preverjajo zgodovinska dejstva iz uvoda v zgodovino, starega in srednjega veka na prvi taksonomski stopnji. Naloge iz obdobja novega veka in sodobnosti večinoma preverjajo zahtevnejša znanja (tudi iz politične zgodovine) in od učencev zahtevajo zapis daljših, natančnih odgovorov.

Zgled: naloga 6.a, naloga 12.b

Najuspešnejši učenci na NPZ iz zgodovine 2021 so bili enako manj uspešni pri vsebini in zahtevnosti primerljivih nalogah kakor učenci na NPZ iz zgodovine 2016.

[11] Naloga iz preizkusa znanja za NPZ pri predmetu zgodovina 2007.

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.8.1.4: Specifikacijska tabela, zgodovina, 9. razred

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1.a	1	Uvod v zgodovino	! navede primere različnih pisav skozi zgodovino;	M	II.	modro	0,36	0,31
	1.b	1	Uvod v zgodovino	! našteje nekaj pomožnih zgodovinskih in drugih ved ter sklepa o njihovem pomenu za zgodovino;	S	II.	nad modrim	0,24	0,22
2	2.	1	Prazgodovina	! sklepa o glavnih kulturnih dosežkih prazgodovinskih ljudi;	S	II.	rdeče	0,59	0,31
3	3.a	1	Stari vek	! našteje obdobja starogrške zgodovine;	M	I.	nad modrim	0,32	0,21
	3.b	1	Stari vek	! utemelji trditev, da obdobje klasične Grčije postavi temelje evropske misli;	S	II.	modro	0,36	0,37
4	4.a	1	Stari vek	! opiše nastanek mesta Rima;	M	I.	nad modrim	0,22	0,37
	4.b	1	Stari vek	! analizira vzroke za nastanek rimskega imperija;	S	III.	nad modrim	0,26	0,41
5	5.a	1	Stari vek	! pojasni glavne spremembe, ki so jih Rimljani prinesli na ozemlje današnje Slovenije;	S	II.	modro	0,37	0,45
	5.b	1	Stari vek	! pojasni glavne spremembe, ki so jih Rimljani prinesli na ozemlje današnje Slovenije;	S	III.	modro	0,34	0,37
6	6.a	1	Srednji vek	! na zemljevidu pokaže prve slovanske državne tvorbe v Vzhodnih Alpah in Panoniji;	S	I.	nad modrim	0,27	0,39
	6.b	1	Srednji vek	! opiše glavne značilnosti razvoja Karantanije;	M	II.	nad modrim	0,17	0,37
7	7.a	1	Srednji vek	! pojasni temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje);	M	I.	modro	0,52	0,28
	7.b	1	Srednji vek	! pojasni temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje);	M	II.	rdeče	0,58	0,34
	7.c	1	Srednji vek	! pojasni temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje);	M	III.	rumeno	0,71	0,39
8	8.a	1	Srednji vek	! pojasni temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje);	M	III.	rdeče	0,49	0,39
	8.b	1	Srednji vek	! pojasni temeljne značilnosti iz življenja srednjeveških stanov (plemiči, kmetje);	M	III.	zeleno	0,71	0,31
9	9.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	! ob zemljevidu analizira smeri raziskovanj velikih pomorščakov in navede njihova glavna odkritja;	S	I.	zeleno	0,85	0,34
	9.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	! ob zemljevidu analizira smeri raziskovanj velikih pomorščakov in navede njihova glavna odkritja;	S	I.	nad modrim	0,25	0,34
	9.c	1	Novi vek in novejša zgodovina	! opiše glavne značilnosti in dosežke ene od predkolumbovskih kultur Amerike (Maji, Azteki, Inki);	M	III.	modro	0,49	0,42

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
10	10.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	! sklepa o posledicah širjenja osmanske oblasti na Balkanu;	S	II.	nad modrim	0,35	0,18
	10.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	! sklepa o posledicah širjenja osmanske oblasti na Balkanu;	S	III.	modro	0,26	0,39
11	11.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	! opiše glavne reforme Marije Terezije in Jožefa II.;	M	I.	zeleno	0,79	0,39
	11.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	! primerja splošno šolsko obveznost tedaj in danes;	S	II.	nad modrim	0,35	0,35
	11.c	1	Novi vek in novejša zgodovina	! primerja splošno šolsko obveznost tedaj in danes;	S	III.	rdeče	0,55	0,28
12	12.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	! na zemljevidu pokaže obseg Ilirskih provinc in opiše njihov vpliv na razvoj slovenske narodne zavesti;	M	II.	rdeče	0,56	0,43
	12.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	! na zemljevidu pokaže obseg Ilirskih provinc in opiše njihov vpliv na razvoj slovenske narodne zavesti;	M	III.	nad modrim	0,13	0,4
13	13.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	! razloži pojma industrijska revolucija in industrializacija in sklepa, zakaj se je najprej pojavila v Veliki Britaniji;	M	I.	rumeno	0,66	0,46
	13.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	! razloži pojma industrijska revolucija in industrializacija in sklepa, zakaj se je najprej pojavila v Veliki Britaniji;	M	II.	rumeno	0,73	0,38
	13.c	1	Novi vek in novejša zgodovina	! razloži pojma industrijska revolucija in industrializacija in sklepa, zakaj se je najprej pojavila v Veliki Britaniji;	M	III.	rdeče	0,52	0,39
14	14.a	1	Novi vek in novejša zgodovina	! utemelji prizadevanje za uveljavitev slovenskih nacionalnih zahtev – od kulturnega do političnega gibanja in nastanka strank;	S	I.	rdeče	0,57	0,27
	14.b	1	Novi vek in novejša zgodovina	! utemelji prizadevanje za uveljavitev slovenskih nacionalnih zahtev – od kulturnega do političnega gibanja in nastanka strank;	S	II.	nad modrim	0,25	0,36
	14.c	1	Novi vek in novejša zgodovina	! utemelji prizadevanje za uveljavitev slovenskih nacionalnih zahtev – od kulturnega do političnega gibanja in nastanka strank;	S	III.	nad modrim	0,13	0,34
15	15.a	1	Sodobna zgodovina	! opiše glavne značilnosti prve svetovne vojne;	M	I.	rdeče	0,52	0,49
	15.b	1	Sodobna zgodovina	! opiše glavne značilnosti prve svetovne vojne;	M	II.	modro	0,3	0,47
	15.c	1	Sodobna zgodovina	! opiše glavne značilnosti prve svetovne vojne;	M	III.	nad modrim	0,09	0,3
16	16.a	1	Sodobna zgodovina	! pojasni vzroke in potek nastanka Kraljevine Jugoslavije;	M	I.	modro	0,39	0,43
	16.b	1	Sodobna zgodovina	! pojasni vzroke in potek nastanka Kraljevine Jugoslavije;	M	II.	rdeče	0,53	0,5
	16.c	1	Sodobna zgodovina	! pojasni vzroke in potek nastanka Kraljevine Jugoslavije;	M	III.	nad modrim	0,22	0,33
17	17.a	1	Sodobna zgodovina	! opiše glavne značilnosti druge svetovne vojne in pojasni njene posledice;	M	I.	rdeče	0,61	0,37
	17.b	1	Sodobna zgodovina	! opiše glavne značilnosti druge svetovne vojne in pojasni njene posledice;	M	II.	rumeno	0,7	0,42
	17.c	1	Sodobna zgodovina	! opiše glavne značilnosti druge svetovne vojne in pojasni njene posledice;	M	III.	modro	0,34	0,46

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
18	18.a	1	Sodobna zgodovina	! primerja politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve;	S	I.	rumeno	0,63	0,43
	18.b	1	Sodobna zgodovina	! primerja politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve;	S	II.	zeleno	0,8	0,37
	18.c	1	Sodobna zgodovina	! primerja politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve;	S	III.	modro	0,36	0,46
19	19.a	1	Sodobna zgodovina	! primerja politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve;	S	I.	nad modrim	0,27	0,29
	19.b	1	Sodobna zgodovina	! primerja politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve;	S	II.	rdeče	0,46	0,53
	19.c	1	Sodobna zgodovina	! primerja politične, družbene in gospodarske značilnosti Evrope in sveta v času blokovske delitve;	S	III.	modro	0,44	0,39
20	20.a	1	Sodobna zgodovina	! na primerih in z različnih perspektiv opiše življenje Slovencev v socialistični Jugoslaviji;	S	I.	rdeče	0,57	0,21
	20.b	1	Sodobna zgodovina	! na primerih in z različnih perspektiv opiše življenje Slovencev v socialistični Jugoslaviji;	S	II.	modro	0,42	0,38
	20.c	1	Sodobna zgodovina	! na primerih in z različnih perspektiv opiše življenje Slovencev v socialistični Jugoslaviji.	S	III.	rdeče	0,5	0,49

LEGENDA:

***Oznaka naloge*:** zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje;

***Točke*:** zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;

***Vsebina/Cilj – učenec*:** zapisana vsebina/cilj, ki jo/ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*; zeleni cilji in s klicaji označeni cilji – povzeto po digitaliziranem učnem načrtu;

***Standardi znanja*:** zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, S – standard; povzeto po *Učnem načrtu*;

***Taksonomska stopnja* (po Bloomu):** zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;

***Območje*:** zapisno območje, v katerega se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju iz zgodovine*;

Sivo obarvane naloge: so sidrne naloge, ki omogočajo lažjo primerjavo dosežkov med leti.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski preglednici

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti (IT)

Preizkus je razdeljen na šest vsebinskih sklopov. Prvi sklop je *Uvod v zgodovino*, ostalih pet sklopov je določenih glede na kronološko delitev na zgodovinska obdobja z mejniki, kot jih določa slovenska historiografija.

Prva naloga sodi v sklop ***Uvod v zgodovino***. Uspešnost učencev je bila nižja pri vprašanju 1.b (IT = 0,24), ker je bilo tu treba natančno navesti vrsto znanja, ki ga mora imeti zgodovinar, če preučuje pisne vire, kot pri vprašanju 1.a (IT = 0,36), kjer je bilo treba iz slike sklepati, katera vrsta pisave je bila osnova za hieroglife. Pri nalogah, ki so v dosedanjih preizkusih znanja NPZ iz zgodovine preverjale znanja iz uvoda v zgodovino, so se dosežki učencev do sedaj gibali med IT = 0,59 in 0,86. Uspešnost je bila odvisna od tega, ali mora učenec izkazati še nekaj dodatnega zgodovinskega znanja ter natančnost in doslednost pri zapisu odgovora. V tem primeru je dosežek nižji, kar kaže tudi uspešnost pri reševanju letošnjih vprašanj 1.a in 1.b (na primer: pravilen odgovor je branje starih pisav in ne zgolj branje).

Naloga 2 je preverjala temeljno znanje o življenju ljudi v **prazgodovini**. Učenci so morali navesti tip umetnosti, ki ga je razvil sodobni misleči človek. IT naloge je 0,59. Učenci so pravilen odgovor poiskali s pomočjo slike, ki je bila nalogi dodana kot iztočnica.

Stari vek so preverjale naloge 3, 4 in 5 oziroma šest vprašanj.

Učenci niso bili prav uspešni pri reševanju nobene od nalog iz tega vsebinskega sklopa. Vprašanja so preverjala snov, ki se obravnava v sedmem razredu, je časovno oddaljena in je s področja kulturne zgodovine. Najvišji dosežek so učenci dosegli pri vprašanju 5.a, ki je s pomočjo dodane slike zahtevalo pojasnitev, kako se je s prihodom Rimljanov na ozemlje današnje Slovenije spremenila naselbinska kultura. Podoben dosežek so učenci dosegli pri vprašanju 3.b (IT = 0,36), kjer so morali s pomočjo dodanega slikovnega gradiva napisati eno značilnost pri upodabljanju ljudi v grški umetnosti klasičnega obdobja. Torej pri obeh vprašanjih učenci odgovor zapišejo s pomočjo slike. Vprašanje 5.b je preverjalo isti cilj kot vprašanje 5.a (IT = 0,34). V odgovoru je bilo treba zapisati, kako je latinščina vplivala na razvoj tako slovenskega kot tudi italijanskega jezika. Učenci so izgubljali točke zaradi težav pri tvorjenju daljših odgovorov, kjer je treba narediti primerjavo s pomočjo podatkov iz preglednice.

Najmanj uspešni so bili učenci pri reševanju vprašanja 4.a (IT = 0,22). Pri tem vprašanju je bilo treba zapisati imeni mitoloških ustanoviteljev mesta Rim. To nalogo izpostavljamo iz dveh razlogov:

– ker gre za pri učencih priljubljeno vsebino, ki naj bi bila dobro utrjena,
– ker dosežki pri vprašanju potrjujejo ugotovitve preteklih preverjanj, da je faktografskega znanja vedno manj in da so učenci veliko uspešnejši pri tistih nalogah, ki zahtevajo preprosto razumevanje ali primerjanje preteklosti in sedanjosti, kot pri navajanju dejstev, pojmov, imen in letnic.

V vsebinski sklop ***Srednji vek*** sodijo tri naloge s sedmimi vprašanji. V vsebinskem sklopu je razpon težavnosti segal od 0,71 (vprašanji 7.c in 8.b) do 0,17 pri vprašanju 6.b. Pri vprašanjih 6.a in 6.b je prišlo do največjega razkoraka med pričakovanimi in dejanskimi dosežki učencev. Pričakovanja so bila upravičeno višja, saj vprašanji preverjata vsebine in cilje povezane s Karantanijo (navedba imena države, v kateri je bilo središče srednjeveške Karantanije in razumevanje besedila iz tega obdobja), ki je ena od temeljnih tem nacionalne zgodovine.

Na uspešnost učencev pri vprašanju 7.c (IT = 0,71) je vplivalo reševanje naloge s pomočjo slike. Enako uspešni so bili učenci pri vprašanju 8.b, kjer so naredili preprosto primerjavo med pridelavo kmetijskih pridelkov v srednjem veku in sodobnosti. Na uspešnost reševanja je verjetno vplivalo tudi medpredmetno obravnavanje preverjane vsebine po vertikali in horizontali.

Celotna 7. naloga je sidrna (glej poglavje na strani 363).

Sklop ***Novi vek in novejša zgodovina*** preverja šest nalog oziroma 16 vprašanj.

V vsebinskem sklopu so učenci najmanj uspešno rešili vprašanji 12.b (IT = 0,13) in 14.c (IT = 0, 25). Nizek delež pravilnih rešitev pri vprašanju 12.b je bil pričakovan, saj je zahtevalo veliko zgodovinskega predznanja in je zastavljeno na tretji taksonomski stopnji (učenci so morali ugotoviti, kaj lahko razberemo iz dejstva, da je bil spomenik Ilirskim provincam postavljen v Kraljevini Jugoslaviji in ne v času Avstro-Ogrske). Prav tako smo pričakovali nižji delež pravilnih rešitev pri vprašanju 14.c, ker vprašanje preverja politično zgodovino Slovencev v 19. stoletju in zahteva primerjavo podatkov iz dveh vrst virov. Manj uspešno je bilo rešeno tudi vprašanje 11.b (IT = 0,35), kjer so učenci s pomočjo besedila morali ugotoviti, zakaj težko govorimo o upoštevanju zakonske določbe splošne šolske obveznosti v prvi polovici 19. stoletja. Učenci so večinoma naštevali razloge, zakaj otroci niso hodili v šole. Navedeni razlogi so bili sicer pravilni, vendar vprašanje ni zahtevalo navedbo razlogov, ampak pojasnitev pojma splošna šolska obveznost. Presenečajo tudi nizki dosežki pri vprašanju 10.a (IT = 0,35). S pomočjo zemljevida na barvni prilogi so

morali učenci ugotoviti, da se je ob koncu srednjega veka na Balkan širila islamska vera. Med nepravilnim odgovori se je pogosto pojavil odgovor krščanska vera. Presenečenje je večje, ker se vsebina, ki smo jo preverjali, obravnava tudi medpredmetno. Zelo majhen delež učencev (IT = 0,25) je pravilno napisal letnico odkritja Amerike (vprašanje 9.b). Gre za eno temeljnih letnic, ki označuje prehod iz srednjega v novi vek. Bistveno bolj uspešno je rešeno vprašanje 9.a (IT = 0,85), ki je zahtevalo zapis imena in priimka odkritelja Amerike.

Celotna 13. naloga je sidrna (glej poglavje na strani 364).

Sklop ***Sodobna zgodovina*** preverja šest nalog oziroma 18 vprašanj.

Za slabše rešena so se izkazala vprašanja 15.b, 15.c, 16.a, 16.c, 17. , 18.c in 19.a z IT med 0,09 in 0,39. Vsa ta vprašanja preverjajo znanje iz politične zgodovine in pri vseh reševanje zahteva uporabo različnih vrst zgodovinskih virov (primerjava sporočila besedila in zemljevida, besedila in slike, razumevanje karikature). Učenci imajo težave z analizo in sintezo podatkov, pridobljenih z različnih vrst virov. Učenci so morali pri 17.a-vprašanju zapisati letnico začetka druge svetovne vojne. Čeprav je vprašanje uspešno rešilo 61 % učencev, menimo, da bi tako prelomen podatek moral poznati večji delež učencev. Prav tako so bili uspešni pri reševanju vprašanj 18.a (IT = 0,63) (poimenovanje dela Berlina med hladno vojno) in 18.b (IT = 0,80) (izgradnja berlinskega zidu pod nadzorom vojske), pri čemer je bila učencem v pomoč slika, iz katere so lahko razbrali pravilen odgovor. Celotna 19. naloga je sidrna (glej poglavje na strani 365).

Analiza dosežkov **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

V preizkusu znanja je 25 vprašanj preverjalo minimalne standarde znanja, 25 pa temeljne standarde. Učenci so podobno uspešno rešili vprašanja, ki so preverjala minimalne standarde in standarde znanja.

Najuspešneje rešena vprašanja, ki so preverjala **minimalne standarde,** so 7.c (življenje v srednjem veku), 11.a (Marija Terezija in uvedba splošne šolske obveznosti), 13.b (negativne posledice industrijske revolucije v življenju mest) ter 17.a in 17.b (letnica začetka druge svetovne vojne in napad na Poljsko). Manj uspešno pa vprašanja 1.a (prve pisave), 3.a (prvo grško zgodovinsko obdobje),
4.a (mitološka ustanovitelja Rima), 15.b (soška fronta), 16.a in 16.c (razpad Avstro-Ogrske in nastanek Države SHS) ter 17.c (primerjava v načinu bojevanja med prvo in drugo svetovno vojno). Izredno slab dosežek pa so učenci dosegli pri vprašanjih 6.b (Karantanija), 12.b (Ilirske province in njihovo zgodovinsko vrednotenje) in 15.c (soška fronta).

Uspešno rešena vprašanja, ki so preverjala **standarda,** so 2. (področje umetnosti, ki ga je razvil sodobni misleči človek), 9.a (ime odkritelja Amerike), 18.a in 18.b (hladna vojna in berlinsko vprašanje). Slab dosežek so učenci dosegli pri vprašanjih 1.b (znanja, ki jih mora imeti zgodovinar za proučevanje pisnih virov), 3.b (grška kultura), 4.b (širjenje Rimske države na območje stare Grčije), 5.a in 5.b (Rimljani na Slovenskem), 6.a in 6.b (Karantanija), 9.b (letnica odkritja Amerike),10.a in 10.b (širjenje turškega imperija), 11.b (terezijansko-jožefinske reforme), 14.b in 14.c (politične stranke na Slovenskem v 19. stoletju), 18.c (hladna vojna in berlinsko vprašanje) in 19.a (kubanska kriza v času hladne vojne).

Analiza dosežkov **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti (IT)

Na **prvi taksonomski stopnji** je znanje preverjalo 15 vprašanj.

Največ pravilnih odgovorov so učenci podali pri vprašanjih 9.a (ime odkritelja Amerike) in 11.a (ime vladarice, ki je v naše kraje vpeljala splošno šolsko obveznost). Vsebini sta zelo dobro utrjeni.

Povprečno uspešno so rešena vprašanja 7.a (vsebina freske *Sveta nedelja*), 13.a (pojem industrijska revolucija), 14.a (politične stranke na Slovenskem v 19. stoletju) in 15.a (poimenovanje soške fronte), 17.a (letnica začetka druge svetovne vojne), 18.a (delitev Berlina v času hladne vojne) in 20.a (pojma inflacija). Učencem je zagotovo pri reševanju pomagal izbirni tip vprašanj ali zelo nazorno gradivo, s pomočjo katerega so učenci zapisali odgovor. Dve vprašanji (7.a in 13.a), ki sta dobro rešeni, sta sidrni (glej poglavje na strani 363). Glede na vsebino ki jo preverja vprašanje, bi pričakovali še višji dosežek pri 17.a-vprašanju.

Učenci so slabo rešili vprašanja 3.a (prvo grško zgodovinsko obdobje), 4.a (mitološka ustanovitelja Rima), nalogo 6.a (ime sodobne države, v kateri je bil sedež Karantanije), 9.b (letnica Kolumbovega odkritja Amerike) in 16.a (ime južnoslovanske države, ki je nastala na ozemlju Avstro-Ogrske neposredno po prvi svetovni vojni) in 19.a (imena političnih voditeljev velesil v času hladne vojne).

Učenci sicer izkazujejo višje znanje pri nalogah izbirnega tipa, ki preverjajo znanje dobro utrjenih snovi. Izbirni tip naloge ne pripomore k višjim dosežkom pri slabo utrjenih vsebinah in učnih ciljih. Pri nalogah kratkega odgovora učenci izkazujejo slabo faktografsko znanje. Učenci težko samostojno in natančno navedejo konkreten podatek (navedba letnice, imena).

Na **drugi taksonomski stopnji** je znanje preverjalo 18 vprašanj.

Učenci so uspešno reševali vprašanja 13.b (negativno spremembo, ki jo je v življenje mest prinesla industrijska revolucija), 17.b (razlog za hitri poraz Poljske ob začetku druge svetovne vojne) in 18.b (razmere v času postavljanje berlinskega zidu). Pri teh vprašanjih je k uspešnosti prispevalo zelo nazorno dodatno gradivo (sliki in besedilo), s katerim so si učenci pomagali pri reševanju. Povprečno uspešni so bili učenci pri vprašanjih 2. (področje umetnosti, ki ga je razvil sodobni misleči človek), 7.b (življenje ljudi v srednjem veku), 12.a (spomenik Ilirskim provincam v Ljubljani), 16.b (večjezičnost in večkulturnosti južnoslovanske države, nastale po prvi svetovni vojni) in 19.b (hladna vojna). Pri teh vprašanjih so si sicer učenci lahko pomagali z dodatnim gradivom, vendar pravilnega odgovora brez zgodovinskega znanja niso mogli poiskati. Za najtežje so se izkazali vprašanji 1.a in 1.b (prve pisave in znanja zgodovinarjev), pri kateri učenci niso natančno odgovarjali na zastavljeno vprašanje, temveč so na splošno opisovali, kaj so videli na dodanem slikovnem gradivu. Slabo rešena so bila tudi vprašanja 3.b (značilnost starogrškega upodabljanja ljudi), 5.a (spremenjena naselbinska kultura na Slovenskem po prihodu Rimljanov), 6.b (posledice bavarske vojaške pomoči za samostojnost Karantanije), 10.a (ime vere, ki se je na prehodu iz srednjega v novi vek v Evropo širila po Balkanu), 11.b (uvedba splošne šolske obveznosti v času terezijansko-jožefinskih reform), 14.b (politične stranke na Slovenskem v 19. stoletju) in 15.b (prva svetovna vojna na Slovenskem). Učenci pri teh vprašanjih niso mogli odgovora razbrati neposredno iz dodanega gradiva. Za pravilen odgovor so potrebovali zgodovinsko znanje in spretnost pri razbiranju informacij iz virov. Vprašanja so preverjala kulturno in politično zgodovino ter razumevanje kompleksnejših sporočil virov.

Vprašanja **tretje taksonomske stopnje** so zahtevnejša in temu primerna je uspešnost učencev. Na tej stopnji je znanje preverjalo17 vprašanj.

Učenci so bili najuspešnejši pri vprašanjih 7.c (življenje v srednjem veku) in 8.b (primerjava kmetijskih pridelkov v srednjem veku in v sodobnosti). Učenci uspešno opravijo preprosto primerjavo zgodovinskih dejstev s sodobnostjo. Srednje uspešni so bili učenci pri reševanju vprašanj 8.a (uspešnost kmečke trgovine na prehodu iz srednjega v novi vek), 9.c (novi svet), 11.c (primerjava mreže šol v začetku 19. stoletja in danes), 13.c (primerjava mest v 19. stoletju in danes) in 20.c (življenje v Jugoslaviji v kriznih 80-ih letih). Če vprašanje predvideva zahtevnejšo primerjavo zgodovinskih dejstev s sodobnostjo ob uporabi virov, se uspešnost učencev zmanjša.

Za najtežje v preizkusu se je izkazalo vprašanje 4.b (rimska osvojitev antične Grčije), ki je od učencev zahtevalo analizo slike in potem še zapis utemeljitve s pomočjo podatkov na sliki. Manj uspešni so bili pri vprašanju 5.b (primerjava vpliva latinščine na sodobni italijanski in sodobni slovenski jezik s pomočjo preglednice), pri katerem je učenec za dosego točke moral zapisati popoln odgovor s primerjavo za oba jezika. Enako manj uspešni so bili učenci pri vprašanju 10.b (posledice turške imperialne politike), ki je preverjalo politično temo, ter vprašanjih 12.b (Ilirske province), 14.c (stranke na Slovenskem v 19. stoletju) in 15.c (12. soška bitka), 16.c (Slovenci po prvi svetovni vojni), 17.c (primerjava med vojskovanjem v prvi in drugi svetovni vojni) ter 18.c (hladna vojna in razmere v vzhodnem bloku). Vsa vprašanja preverjajo politične teme in za pravilno reševanje predvidevajo kombinacijo uporabe več virov, ali pa od učencev zahtevajo kompleksnejšo primerjavo dveh zgodovinskih obdobij.

Analiza dosežkov **pri sidrnih vprašanjih** glede na indeks težavnosti

V preizkus za NPZ 2021 so bile umeščene nekatere naloge, ki so se pred tem že pojavile na NPZ. Glavni namen umestitve že odpisanih nalog je primerjava znanja učencev na NPZ 2021 z znanjem, ki so ga učenci izkazali v letih, ko se je naloga prvič pojavila na preverjanju. Že odpisane, ponovno umeščene naloge, ki so nam v pomoč pri primerjavi znanja med leti, imenujemo sidrne naloge.

Pri primerjavi dosežkov med leti smo upoštevali dosežen indeks težavnosti (IT) in standardni odklon (ID), ko je bila naloga prvič umeščena v preizkus znanja za NPZ in na NPZ 2021 ter izračunali velikost učinka (Cohenov d). Glede na izračune lahko ugotovimo, da na državni ravni razlike v izkazanem znanju med prejšnjimi preverjanji in NPZ 2021 povzročajo majhen učinek oziroma da ni pomembnih razlik v izkazanem znanju med preteklimi preverjanji in na NPZ 2021.

Preglednica 4.2.8.1.5: Dosežen indeks težavnosti in standardni odklon ter izračun Cohenov d pri sidrnih nalogah

Leto ponovne umestitve na NPZ	Naloga	IT	ID	STD	Leto prve umestitve na NPZ	Naloga	IT	ID	Razlika	Cohenov d
2021	07.a	0,52	0,28	0,50	2010	07.a	0,51	0,24	0,01	**0,02**
2021	07.b	0,58	0,34	0,49	2010	07.b	0,57	0,34	0,01	**0,02**
2021	07.c	0,71	0,39	0,45	2010	07.c	0,74	0,34	-0,03	**-0,07**
2021	13.a	0,66	0,46	0,47	2007	13.a	0,59	0,45	0,07	**0,15**
2021	13.b	0,73	0,38	0,45	2007	13.b	0,70	0,40	0,03	**0,07**
2021	13.c	0,52	0,39	0,50	2007	13.c	0,50	0,38	0,02	**0,04**
2021	19.a	0,27	0,29	0,44	2007	19.a	0,38	0,26	-0,11	**-0,25**
2021	19.b	0,46	0,53	0,50	2007	19.b	0,43	0,52	0,03	**0,06**
2021	19.c	0,44	0,39	0,50	2007	19.c	0,54	0,43	-0,10	**-0,20**

Legenda okvirnih smernic za interpretacijo velikosti učinka:
0,2 – majhen učinek; 0,5 – opazen (srednje velik) učinek; 0,8 – velik učinek

SKLEPNE UGOTOVITVE

V šolskem letu 2020/21 smo preverjanje znanja iz zgodovine na nacionalni ravni opravili šestič.

Ugotavljamo, da se nekatere značilnosti dosežkov ponovno ujemajo z ugotovitvami oziroma z značilnostmi preteklih preverjanj, nekatere pa se pri analizi dosežkov NPZ 2021 pojavljajo prvič. Analiza sidrnih nalog ni pokazala pomembnih razlik v izkazanem znanju celotne populacije na celem preizkus znanja glede na pretekla preverjanja, podrobnejše vsebinske analize pa so odkrile pomanjkljivosti v znanju določene skupine učencev.

Povprečni dosežek vseh učencev v državi je najnižji glede na pretekla preverjanja. Primerjava frekvenčnih distribucij pokaže da je na NPZ 2021 enak delež učencev z zelo visokimi dosežki in večji delež učencev z zelo nizkimi dosežki glede na preverjanje 2016, zato je frekvenčna porazdelitev vseh učencev levo asimetrična in v celoti zamaknjena v levo. Deklice dosegajo v povprečju višje dosežke kot dečki. Razlika med spoloma je večja kot leta 2016. Razlika je tudi v razporeditvi. Bistveno večji delež dečkov kot deklic je z dosežki od 25 do 38 %, kot leta 2016. Prav tako je razlika med najuspešnejšimi. V letu 2016 so bili to dečki, sedaj najvišje dosežke dosegajo deklice. Razlike med regijami so se zmanjšale glede na dosežke leta 2016, vendar med najmanj uspešnimi ostaja ista regija (Obalno-Kraška).

Učenci z nizkimi dosežki izkazujejo skromnejše znanje glede na predhodne generacije. Pri njih pogrešamo znanje preprostih osnovnih zgodovinskih dejstev, pri učencih z dosežki na sredini populacije pa razumevanje osnovnih preprostih zgodovinskih procesov in pojavov ter uspešnejšo uporabo temeljnih zgodovinskih virov (zemljevid, besedilo).

Poznavanje vsebin prazgodovine, starega in srednjega veka je slabše od poznavanja vsebin novega veka, novejše zgodovine in sodobnosti. Iz vsebin prazgodovine in starega veka so prevladovala vprašanja s področja kulturne zgodovine, kar je verjetno vplivalo na slabše reševanje, hkrati pa je ta snov glede obravnave časovno tudi najbolj oddaljena. Kljub temu na preteklih preverjanjih nismo zasledili slabših dosežkov z navedenih vsebinskih področij. Med vsebinami novega veka in sodobnosti učenci slabše rešujejo vsebine, ki se nanašajo na politično zgodovino. Tu ni napredka v znanju glede na ugotovitve leta 2016. Ne glede na vsebinsko področje so učenci še vedno, tako kot pretekla leta, manj uspešni pri izkazovanju faktografskega znanja, pa čeprav gre za zapis letnic prelomnih zgodovinskih dogodkov ali imen osebnosti, ki so ključno zaznamovala določena zgodovinska obdobja.

Razlik v izkazanem znanju glede na standarde znanja ni. Učenci ne izkažejo dobrega znanja, če minimalni standard preverjamo ob zahtevnejših besedilih, z vprašanji kratkega ali daljšega odgovora ter na višjih taksonomskih ravneh.

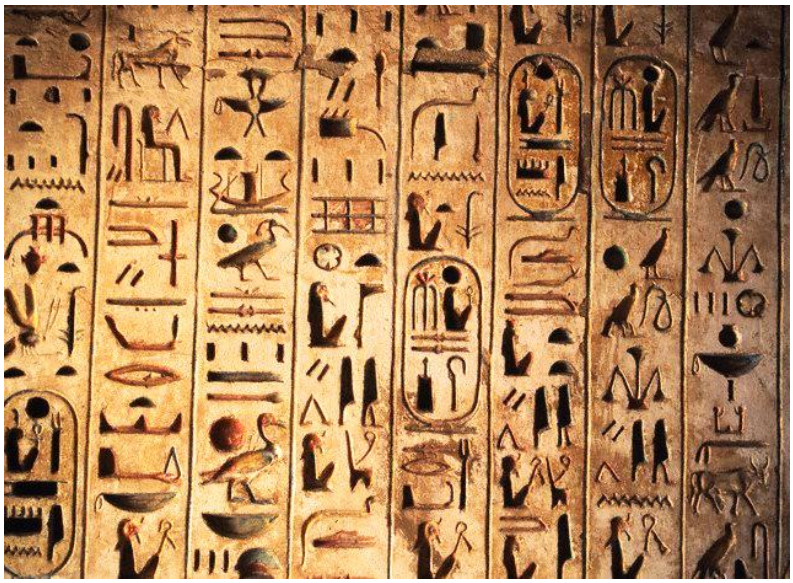
Pri nekaterih nalogah so na uspešnost reševanja, bolj kot vsebina in standard znanja, vplivali taksonomska stopnja in tip vprašanja ter dodano gradivo (besedilo, slika, zemljevid). Opažamo, da učenci naloge nižjih taksonomskih stopenj manj uspešno rešujejo kot naloge višjih taksonomij, kar je posledica slabšega poznavanja zgodovinskih dejstev in pojmov ter na drugi strani zadovoljivega branja/razumevanja predvsem slikovnega gradiva. Učenci so namreč uspešnejši, če odgovor lahko razberejo s slike ali iz preprostega besedila. Težave imajo, ko od njih zahtevamo konkreten podatek, tudi če gre za nalogo izbirnega tipa. Prav tako so manj uspešni, če morajo pri nalogi uporabiti in razbrati podatke iz zahtevnejših ali različnih vrst virov. Pri tem preseneča slabo branje zemljevidov.

Preverjanje znanja na ravni aanalize, sinteze in vrednotenja je uspešno le, kadar učenci primerjajo zgodovinske dogodke/procese s sedanjostjo in so uporabljeni enostavnejši viri. Ugotovili smo, da učenci še vedno težje tvorijo daljše kompleksnejše odgovore.

Analiza dosežkov NPZ 2021 je pokazala, da je znanje učencev na državni ravni v povprečju v veliki meri primerljivo z znanjem generacije, ki je preverjanje opravljala leta 2016, kljub neobičajni izvedbi pouka v zadnji dveh šolskih letih. Povečal pa se je delež učencev z zelo nizkimi dosežki pri zgodovini in v tem delu populacije je več dečkov kot deklic. Pri delu z učenci bi morali več pozornosti nameni utrjevanju učnih vsebin preteklih let, zlasti tistih, ki so ključne za razumevanje sodobne oziroma nacionalne zgodovine. Učenci morajo poznati ključne faktografske podatke ne glede na zgodovinsko obdobje, iz katerega izdajo. Vzročno-posledičnih povezav in s tem znanja na višjih taksonomskih stopnjah ne moremo razvijati in usvajati brez poznavanja osnovnih dejstev. Delo na branju in razumevanju različno zahtevnih besedil in zemljevidov ter raznolikega slikovnega gradiva bi moralo biti še bolj intenzivno. Na večjo uspešnost pri nacionalne preverjanju znanja bi zagotovo vplivalo tudi več pisnega izražanja ter preverjanja in ocenjevanja pri pouku.

Uvod v zgodovino

1. Oglej si sliko 1 in odgovori na vprašanji.

Slika 1: Egipčanski hieroglifi

1. a) Pisave so se razvijale več tisočletij. Z uporabo slike 1 navedi, katera vrsta pisave je bila osnova hieroglifne pisave.

_____

(1 točka)

1. b) Navedi eno od temeljnih znanj, ki ga mora imeti zgodovinar, da lahko proučuje pisne vire.

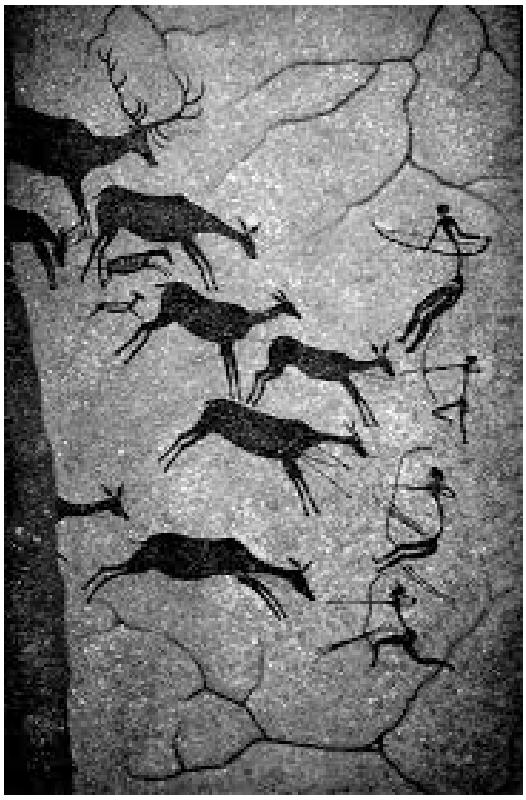
_____

(1 točka)

(Vir slike 1: https://www.google.si/imgres?imgurl=http%3A%2F%2Fmzobec.splet.arnes.si. Pridobljeno: 19. 10. 2017.)

Prazgodovina

2. Oglej si sliko 2 in odgovori na vprašanje.

Slika 2: Delo, nastalo pred približno 20.000 leti

Katero področje umetnosti je razvil sodobni misleči človek in ga predhodne človeške vrste niso poznale?

_____

(1 točka)

(Vir slike 2: https://www.google.si/search?client=firefox-a&rls=org.mozilla:sl:official&dcr=0&biw=1152&bih=718&tbm=isch&q=chips=q:online_chips:lascaux&sa=X&ved=0ahUKEwiIsJbfwZXgAhXEw4sKHQW6DGYQ4lYIJygB#. Pridobljeno: 19. 10. 2017.)

Stari vek

3. a) Grška zgodovina se je začela v drugem tisočletju pred Kristusom s prihodom prvih grških plemen v novo domovino – Grčijo. Kako imenujemo prvo grško zgodovinsko obdobje? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A čas trojanske vojne

B helenizem

C zlata doba

D mikensko obdobje

(1 točka)

3. b) Oglej si sliko 3 in odgovori na vprašanje.

Slika 3: Kip Voznik v preročišču v Delfih

Z uporabo slike 3 navedi eno značilnost upodabljanja ljudi v grški umetnosti klasičnega obdobja.

_____

(1 točka)

(Vir slike 3: M. Rode.)

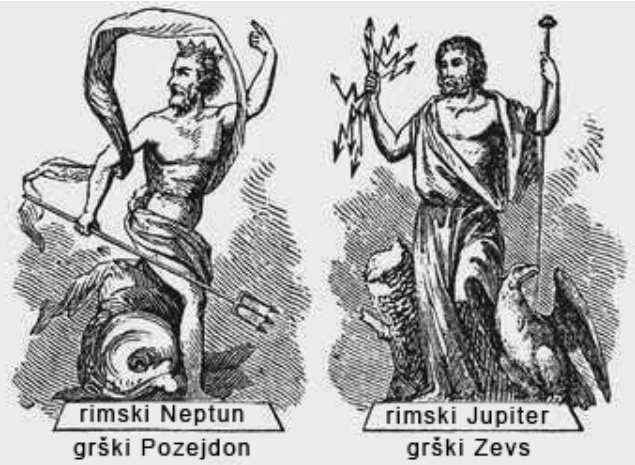
4. a) Napiši, kdo sta bila mitološka ustanovitelja mesta Rim leta 753 pred Kristusom.

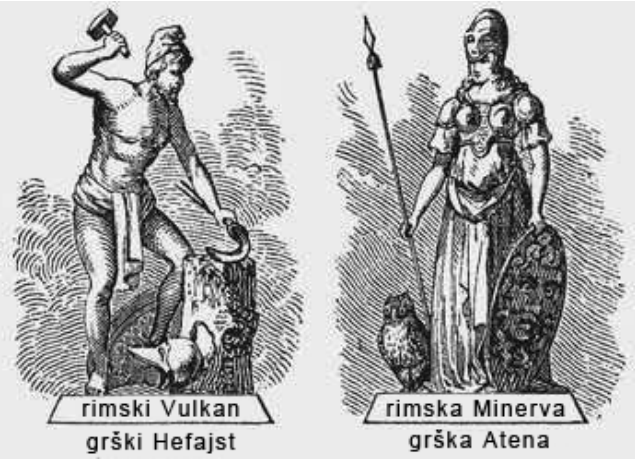
_____

_____

(1 točka)

4. b) Oglej si sliko 4 in odgovori na vprašanje.

Slika 4

Rimska država si je vojaško podredila Grčijo. Ali je bila ta podreditev popolna? Svoj odgovor utemelji s pomočjo slike 4.

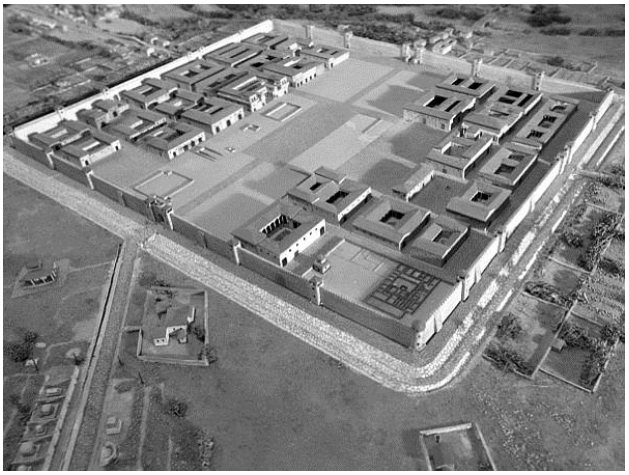
_____

_____

(1 točka)

(Vir slike 4: prirejeno po: https://sites.google.com/site/msbakkesreadingroom/scavenger-hunt. Pridobljeno: 2. 10. 2019.)

5. a) Oglej si sliko 5 in odgovori na vprašanje.

Slika 5

Razloži, kako se je s prihodom Rimljanov na ozemlje današnje Slovenije spremenila naselbinska kultura.

_____

(1 točka)

5. b) Oglej si preglednico 1 in odgovori na vprašanje.

Jeziki	Besede		
Latinščina	pater	lux	deus
Italijanščina	padre	luce	dio
Slovenščina	oče	svetloba	bog

Preglednica 1

Ozemlji sodobne Italije in sodobne Slovenije sta bili dolga stoletja pod oblastjo rimske države. Pričakovali bi, da bo jezikovni vpliv latinščine v obeh jezikih sosednjih držav močan. S pomočjo preglednice 1 ugotovi, ali to pričakovanje drži. Svoj odgovor utemelji.

_____

_____

(1 točka)

(Vir slike 5: https://www.rtvslo.si/kultura/drugo/dva-tisoc-let-dobro-naoljenega-rimskega-stroja/325943. Pridobljeno: 25. 9. 2019.)

Srednji vek

6. a) V kateri današnji državi je bilo središče srednjeveške Karantanije?

_____

(1 točka)

6. b) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

> Ne dolgo zatem so začeli Obri ravno te Karantance nevarno ogrožati s sovražnimi napadi. Tedaj je bil karantanski knez Borut. Ta je Bavarcem sporočil, da prihaja nadenj obrska vojska, in jih prosil, naj mu priskočijo na pomoč. Bavarci so zares takoj prihiteli, premagali Obre in rešili Karantance ter jih podvrgli kraljevi podložnosti.

(Vir: V. Brodnik, et al, Zgodovina 1, Učbenik za prvi letnik gimnazije, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1997.)

Iz besedila razberi, katero posledico je imela bavarska vojaška pomoč za samostojnost Karantanije.

_____

(1 točka)

7. Oglej si sliko 11 v barvni prilogi in odgovori na vprašanja.

7. a) Navedi vsebino freske, ki jo vidiš na sliki 11 v barvni prilogi.

_____

(1 točka)

7. b) Razloži, kaj lahko zgodovinarjem pove zgodovinski vir, kakor ga prikazuje slika 11 v barvni prilogi.

_____

(1 točka)

7. c) Sklepaj, zakaj so v srednjem veku na cerkvenih stenah raje upodabljali slike kakor pisali besede.

_____

(1 točka)

8. a) Oglej si preglednico 2 in odgovori na vprašanje.

Sredina 13.–sredina 14. stoletja	Sredina 15.–konec 16. stoletja
Kmet trguje z lastnim blagom.	Kmet prekupčuje z blagom drugih kmetov.
Kmet tovori blago za trgovce.	Kmet trguje z blagom trgovcev.
Kmet tovori blago v okviru opravljanja tlake.	Razvije se tihotapska trgovina.
Kmet trguje na kratkih razdaljah, v trgih in mestih.	Kmet trguje na daljših razdaljah (medregionalno in mednarodno, tudi po morju).

Preglednica 2: Kmečka trgovina na Slovenskem v srednjem veku

V preglednici primerjaj podatke za obe prikazani obdobji in razloži, katera dejstva kažejo na večjo uspešnost kmečke trgovine na prehodu v novi vek, kot je bila v prejšnjem obdobju.

_____

_____

(1 točka)

8. b) Oglej si sliko 12 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

Primerjaj pridelavo kmetijskih pridelkov v srednjem veku in sedanjosti.

_____

_____

(1 točka)

(Vir preglednice: prirejeno po: http://www.hippocampus.si/ISBN/978-961-7023-81-7.pdf. Pridobljeno: 26. 11. 2020.)

Novi vek in novejša zgodovina

9. a) Napiši ime in priimek prvega evropskega pomorščaka, ki velja za odkritelja Amerike.

_____

(1 točka)

9. b) Napiši leto odkritja Amerike.

_____

(1 točka)

9. c) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

Mesto Tenochtitlan v Latinski Ameriki, 1519:
Tu si dobil zlato, srebro, dragulje, perje, čokolado, kože, sandale in druge reči, kot so sužnji in sužnje.

(Prirejeno po: S. Berzelak, Zgodovina 1 za tehniške in druge strokovne šole, Delovni zvezek, Modrijan, Ljubljana 1997.)

Katerega blaga, ki so ga prodajali na tržnicah Tenochtitlana, danes ne bi našli na evropskih mestnih tržnicah in sejmih? Utemelji, zakaj.

_____

(1 točka)

10. Oglej si sliko 13 v barvni prilogi in odgovori na vprašanji.

10. a) Katera vera se je na Balkanskem polotoku začela širiti konec srednjega veka?

_____

(1 točka)

10. b) S pomočjo slike razloži, zakaj lahko trdimo, da je bila na območju Balkanskega polotoka več stoletij strpnost med veroizpovedmi.

_____

_____

(1 točka)

11. a) Zapiši ime vladarice, ki je najbolj zaslužna za uvedbo obveznega osnovnošolskega izobraževanja na Slovenskem.

_____

(1 točka)

11. b) Preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

Okoli leta 1810 je hodil na slovenskem narodnem ozemlju v redno osnovno šolo (brez nedeljskih šol) približno vsak sedmi za šolo sposoben otrok, leta 1847 že vsak tretji.

(Vir: J. Cvirn, et al, Ilustrirana zgodovina Slovencev, Mladinska knjiga, Ljubljana 1999.)

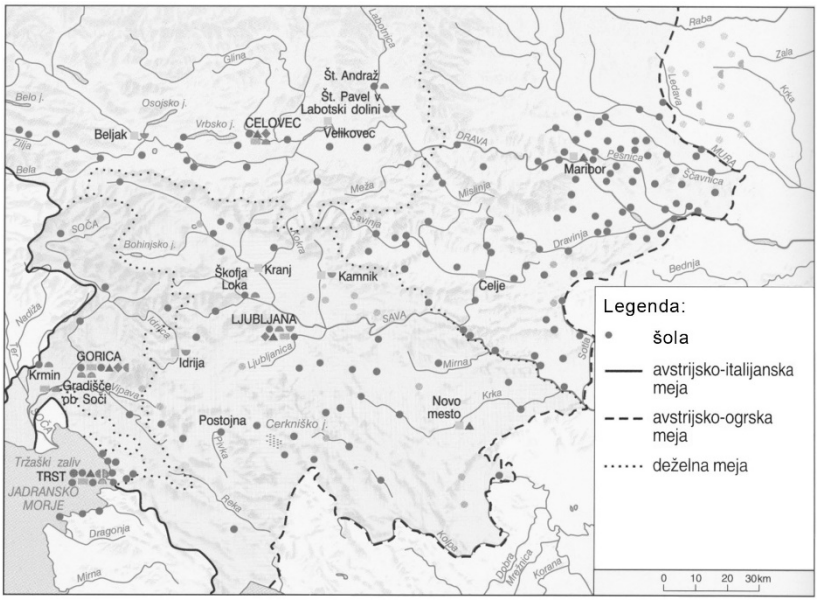
Razloži, zakaj v prvi polovici 19. stoletja še vedno težko govorimo o upoštevanju splošne šolske obveznosti za vse otroke.

_____

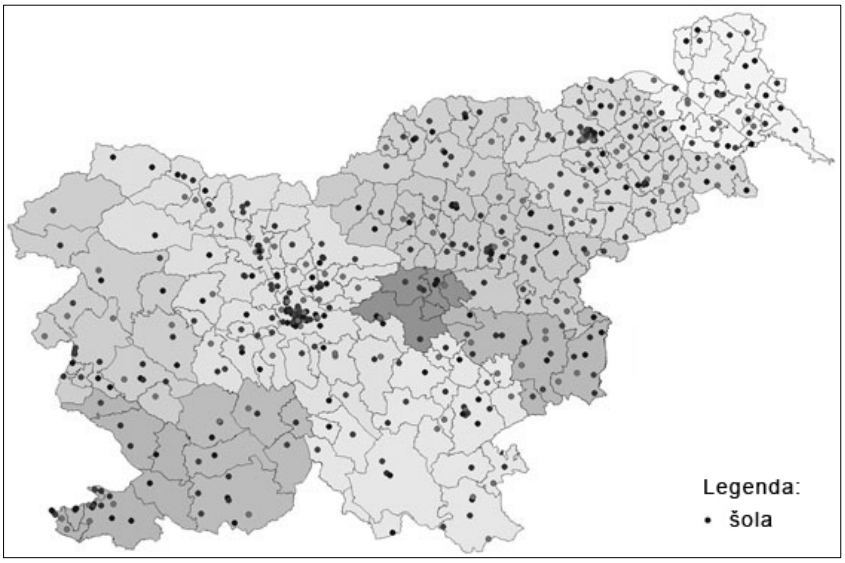
_____

(1 točka)

11. c) Oglej si zemljevida na slikah 6 in 7 ter odgovori na vprašanje.

Slika 6: Mreža različnih vrst šol na Slovenskem leta 1806

Slika 7: Mreža osnovnih šol v Sloveniji leta 2020

Danes je v Sloveniji večina otrok vključena v osnovnošolsko izobraževanje. S pomočjo zemljevidov ugotovi, zakaj je splošna šolska obveznost danes laže uresničljiva, kot je bila v 1. polovici 19. stoletja.

_____

_____

(1 točka)

(Vir slike 6: prirejeno po: M. Javornik (ur.), Enciklopedija Slovenije, Mladinska knjiga, Ljubljana 1999.)
(Vir slike 7: prirejeno po: https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Osnovna-sola/NPZ/2020_21/slovenija_npz2021.png. Pridobljeno: 2. 12. 2020.)

12. Oglej si zemljevid na sliki 14 v barvni prilogi in odgovori na vprašanji.

12. a) Pojasni, zakaj je bil spomenik Napoleonu in Ilirskim provincam postavljen ravno v Ljubljani.

_____

(1 točka)

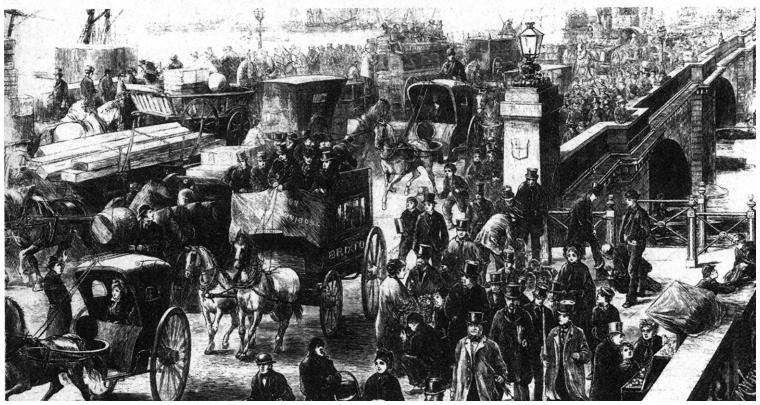
12. b) Razloži, kaj lahko razberemo iz dejstva, da spomenika Ilirskim provincam niso postavili ob njihovi stoti obletnici v Avstro-Ogrski leta 1909, ampak šele v Kraljevini Jugoslaviji leta 1929.

_____

_____

(1 točka)

13. Oglej si sliko 8 in odgovori na vprašanja.

Slika 8: Na glavnem mostu v Londonu leta 1872

13. a) Pojasni pojem »industrijska revolucija«.

_____

(1 točka)

13. b) Pomagaj si s sliko 8 in opiši eno negativno spremembo, ki jo je v življenje mest prinesla industrializacija.

_____

(1 točka)

13. c) Iz slike 8 ugotovi, v čem se razlikujejo sodobna mesta od mest 19. stoletja, ki jih je zajela industrializacija.

_____

_____

(1 točka)

(Vir slike 8: A. Mirjanič, J. Razpotnik, D. Snoj, H. Verdev, A. Zuljan, Raziskujem preteklost 8, Delovni zvezek za zgodovino za 8. razred osnovne šole, Rokus, Ljubljana 2006.)

14. a) Obkroži črko pred politično stranko, ki je imela med navadnim ljudstvom na Slovenskem konec 19. stoletja največji vpliv.

A Narodno napredna stranka

B Socialdemokratska stranka

C Narodno radikalna stranka

D Slovenska ljudska stranka

(1 točka)

Preberi besedilo, ki se nanaša na politične razmere v slovenskem prostoru leta 1874, in odgovori na vprašanji 14. b in 14. c.

> /…/ Začnejo duhovniki v blagor naroda kaj delati, se svetovni čemerno proč obrnejo, rekoč: »Vi ste mračnjaki, z vami nočemo.« V laseh so si stari in mladi Slovenci – v laseh so si naši politikarji. »Na Dunaj pojdemo!« kličejo eni. »Doma ostanimo!« odvračajo drugi. In iz tacih plev naj bi zrasla Zedinjena Slovenija? /…/

(Prirejeno po: J. Cvirn, E. Hriberšek, A. Studen, Novi vek, Učbenik za 8. razred devetletke, Državna založba Slovenije, Ljubljana 2000.)

14. b) Pojasni, na kateri temeljni problem strankarskega življenja na Slovenskem opozarja besedilo iz leta 1874.

_____

(1 točka)

14. c) S pomočjo besedila na sliki 16 v barvni prilogi iz leta 1869 in zgornjega besedila iz leta 1874 ugotovi razliko v slovenskem političnem življenju v kratkem časovnem obdobju.

_____

_____

(1 točka)

Sodobna zgodovina

15. a) Poimenuj bojišče med Kraljevino Italijo in Avstro-Ogrsko na ozemlju današnje Slovenije med 1. svetovno vojno.

_____

(1 točka)

15. b) Oglej si zemljevid na sliki 15 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

Pojasni, ali sta se Kraljevina Italija in Avstro-Ogrska vojaško spopadli že v prvem letu vojne.

_____

_____

(1 točka)

15. c) Preberi besedilo, oglej si zemljevid na sliki 15 v barvni prilogi in odgovori na vprašanje.

> V megleni noči 24. oktobra 1917 so ob dveh zjutraj začele na italijanske položaje padati rušilne plinske granate. Smrtonosni plin je moril po italijanskih strelskih jarkih. Do 9. novembra 1917 se je nova bojna črta ustalila na reki Piavi.

(Vir: P. Svoljšak, Prvi med junaki je naš kranjski Janez, Mladika, Ljubljana 1997.)

Na bojišču med Kraljevino Italijo in Avstro-Ogrsko je bilo med vojno dvanajst ofenziv. V čem je bila glavna razlika med dvanajsto ofenzivo, ki jo opisuje besedilo, in vsemi drugimi ofenzivami na tem bojišču?

_____

_____

_____

(1 točka)

16. a) Poimenuj državo južnih Slovanov, ki je nastala v času razpadanja Avstro-Ogrske.

_____

(1 točka)

Oglej si sliko 17 v barvni prilogi in odgovori na vprašanji 16. b in 16. c.

16. b) Razloži, kako se na znamki prepozna, da je bila nova država južnih Slovanov po razpadu Avstro-Ogrske večnacionalna in večkulturna.

_____

(1 točka)

16. c) Kaj je želel avtor znamke sporočiti o nekdanji državi, v kateri je živel del južnih Slovanov?

_____

(1 točka)

17. a) Katerega leta se je začela 2. svetovna vojna?

_____

(1 točka)

17. b) Preberi besedilo 1 in odgovori na vprašanje.

Besedilo 1

Napad Nemčije na Poljsko:
Naj so Poljaki še tako pogumni, srčni in nori, nemški naskok jih je naravnost pomendral. /…/ Lovska bombniška letala so rjovela nad nebom, ogledovala, napadala in sipala ogenj. Divizije tankov so predirale obrambne črte ter drvele po trideset, štirideset milj na dan. /…/ Velikansko armado je usmerjala zapletena elektronska oprema.

(Vir: W. Shirer, Vzpon in padec tretjega rajha, Državna založba Slovenije, Ljubljana 1969.)

Razloži glavni vzrok, zaradi katerega so bili v prvih dneh 2. svetovne vojne Poljaki hitro poraženi.

_____

_____

(1 točka)

17. c) Preberi besedili 1 in 2 ter odgovori na vprašanje.

Besedilo 2

Iz nemškega vojaškega poročila med 1. svetovno vojno na zahodni fronti:
Val za valom je plezal iz jarkov in korakoma napredoval. Strojnice so s salvami sprejemale napadalce /…/ njihovo napredovanje se je ustavilo na sredini nikogaršnje zemlje. Pogled je bil strašen. Med bodečo žico je ležalo na stotine rumeno rjavih mrtvih in ranjenih.

(Vir: M. Rode, Koraki v času, 20. stoletje, Delovni zvezek za 8. razred osemletke in 9. razred devetletke, Državna založba Slovenije, Ljubljana 2003.)

Napiši eno razliko v bojevanju med velikima vojnama 20. stoletja.

_____

_____

(1 točka)

18. a) Na katera dva dela je bilo razdeljeno mesto Berlin v času hladne vojne?

_____

(1 točka)

18. b) Oglej si sliko 9 in odgovori na vprašanje.

Slika 9: Izdelava zidu

Pojasni, kako se na sliki 9 vidi, da je bil projekt izdelave zidu v Berlinu pod nadzorom oblasti.

_____

(1 točka)

18. c) Oglej si sliko 9, preberi besedilo in odgovori na vprašanje.

> Vodja Vzhodne Nemčije, Walter Ulbricht, je na konferenci leta 1961 na vprašanje zahodnonemške novinarke odgovoril:
> Pravite, da so ljudje, ki si želijo, da v NDR (Vzhodni Nemčiji) ustavimo gradbena dela, da ne bi postavili zidu, kajne? Ni mi znano, da bi takšni nameni sploh obstajali; gradbeni delavci se ukvarjajo zgolj z gradnjo stanovanj in njihovo delo je nadzorovano. Nihče nima namena zgraditi zidu!

(Prirejeno po: https://sl.wikipedia.org/wiki/Berlinski_zid. Pridobljeno: 10. 10. 2019.)

Pojasni, zakaj trdimo, da je oblast Vzhodne Nemčije manipulirala z javnim mnenjem.

_____

_____

(1 točka)

(Vir slike 9: http://neues-forum.info/forum/viewtopic.php?f=34&t=2227&start=120. Pridobljeno: 7. 10. 2019.)

19. Oglej si sliko 10 in odgovori na vprašanja.

Slika 10: Merjenje moči med SZ in ZDA med kubansko krizo (1962)

19. a) Napiši, koga prikazuje karikatura na sliki 10.

_____

_____

(1 točka)

19. b) Utemelji, zakaj je bilo obdobje, ki ga prikazuje karikatura, stanje ne vojne ne miru.

_____

(1 točka)

19. c) Pozorno poglej sliko 10 in napiši, na kakšno nevarnost opozarja karikatura.

_____

(1 točka)

(Vir slike 10: A. N. Kern, D. Nečak, B. Repe, Naše stoletje, Zgodovina za 8. razred osnovne šole, Modrijan, Ljubljana 1998.)

20. Preberi besedilo in odgovori na vprašanja.

> V 80. letih 20. stoletja je Jugoslavijo prizadela huda gospodarska kriza. Podatke o stanju so v času vladanja predsednika Josipa Broza Tita skrivali pred javnostjo. Neproduktivni socialistični giganti (Jugoslovanski naftovod in razna druga podjetja /…/) so dobili velikanske vsote. /…/ Leta 1981 je inflacija v državi znašala 45 %, leta 1985 že 80 %, proti koncu 80. let pa je Jugoslavija zašla v hiperinflacijo. Država ni mogla več plačevati uvožene nafte, opreme in surovin.

(Prirejeno po: M. Drnovšek, D. Bajt, (ur.), Slovenska kronika 20. stoletja, Nova revija, Ljubljana 1997.)

20. a) Kaj označuje pojem inflacija? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A gospodarsko rast

B splošen padec cen

C splošen dvig cen

D stabilnost vrednosti denarja

(1 točka)

20. b) S pomočjo besedila navedi en razlog, zaradi katerega se je Jugoslavija zadolževala.

_____

_____

(1 točka)

20. c) S katerim podatkom iz besedila bi podkrepil trditev, da so v Jugoslaviji gojili kult osebnosti Josipa Broza Tita?

_____

_____

(1 točka)

4.2.9 Predmetna komisija za šport

4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz športa **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri športu, 9. razred
Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri športu, 9. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri predmetu šport po regijah, 9. razred
Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, šport, 9. razred
Preglednica 4.2.9.1.4: Dosežen indeks težavnosti in standardni odklon ter izračun Cohenov d pri sidrnih nalogah

4.2.9.1 Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja iz športa **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Predmetna komisija je na začetku šolskega leta 2020/21 pregledala zasnovo preizkusa ter opredelila: tipe nalog, razmerja med taksonomskimi stopnjami in vsebinska področja. Pri tem strukture preizkusa ni spremenila glede na leto 2017, ko je potekalo zadnje nacionalno preverjanje znanja iz predmeta šport. V preizkusu so tako naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja, naloge dopolnjevanja brez nabora, naloge kratkega zaprtega in polodprtega odgovora. Pri vseh vprašanjih velja, da je pravilen odgovor ovrednoten z eno točko. Naloge, ki sestavljajo preizkus, so razvrščene v tri taksonomske stopnje po Bloomovi taksonomiji. Na prvi preverjamo poznavanje in znanje osnovnih pojmov, dejstev in procesov. Pri nalogah druge taksonomske stopnje mora učenec pokazati razumevanje vzrokov, posledic, učinkov, zakonitosti in prikazov ter uporabo znanja v novih situacijah. Naloge tretje taksonomske stopnje pa od učenca zahtevajo analizo ali sintezo dogodkov, oblikovanje sklepov, vrednotenje procesov, utemeljevanje odločitev in načrtovanje rešitev. Preizkus je sestavljen iz 35 % točk oziroma 16 vprašanj, ki preverjajo znanje na prvi taksonomski stopnji. Na drugi preverja znanje prav tako 35 % točk oziroma 16 vprašanj in na tretji 30 % točk oziroma 14 vprašanj. Znanje preverjamo iz treh vsebinskih področij. Obče značilnosti športne vadbe, ki zajemajo te vsebine: splošni športni izrazi; telesne značilnosti in gibalne sposobnosti; zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka; šport zdravje in prosti čas; šport in varnost; športno obnašanje. Naslednji vsebinski sklop zajema individualne športne dejavnosti: atletika; gimnastika z ritmično izraznostjo; ples; plavanje; smučanje ter pohodništvo. Tretji vsebinski sklop preverja znanje športnih iger: košarka; odbojka; rokomet; nogomet. Preizkus sestavlja 16 nalog. Učenec je lahko dosegel maksimalno 46 točk. Čas reševanja je bil omejen na 60 minut. Vsebinsko je pri preverjanju nekoliko večji poudarek na osnovnih zakonitostih športne vadbe in njihovemu vplivu na človeka, varnosti v športu in športu, zdravju in prostemu času. Prav tako so v preizkusu poudarjene vsebine atletike in gimnastike z ritmično izraznostjo, saj vplivata na vsestranski gibalni razvoj in predstavljata osnovo za vse druge športne panoge.

Pri interpretaciji dosežkov je treba opozoriti, da smo s preizkusom preverjali cilje izključno teoretičnih vsebin učnega načrta, ki predstavljajo izredno majhen del pouka športa, kjer je poudarek na gibalnem delu. Komisija se je pri sestavljanju nalog prizadevala, da bi učenci pri reševanju nalog lahko izhajali iz praktičnih gibalnih nalog.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.2.9.1.1: Osnovni statistični podatki

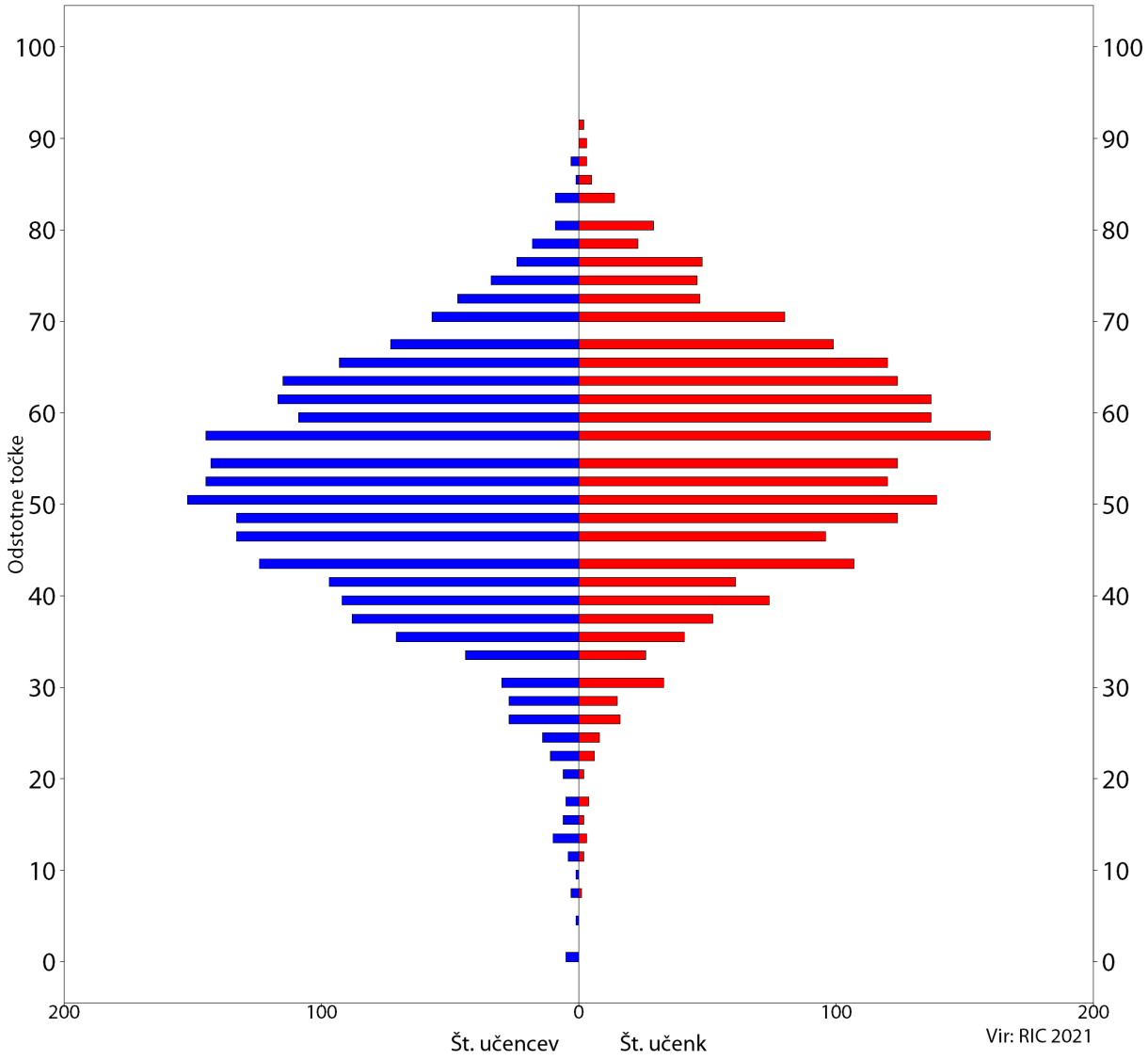
Število učencev	4.359
Število postavk	46
Možne točke	46
Povprečno število točk	24,36
Povprečno število odstotnih točk	52,97
Standardni odklon odstotnih točk	13,30
Indeks težavnosti	0,53
Indeks zanesljivosti	0,79

Preizkus znanja iz športa je opravljalo 4.359 devetošolcev. Preizkus je bil sestavljen iz 16 nalog (46 postavk). Ob pravilnem reševanju so učenci lahko dosegli maksimalno 46 točk, v povprečju pa so dosegli 24,36 (52,97 %) točke. Najvišji dosežek, ki sta ga dosegla dva učenca, je bil 42 (91 %) točk. Ostali učenci so dosegli manj kot 90 % možnih točk. Največji delež učencev (26,7 %) je doseglo med 19 in 23 (41 do 50 %) točk. Približno enak delež učencev je bil tudi v intervalih od 24 do 27 (51 do 60 %) točk in od 28 do 32 (61 do 70 %) točk. 11 (0,25 %) učencev je doseglo manj kot 5 (10 %) točk. Pet (0,11 %) učencev ni doseglo nobene možne točke. Delež učencev z najnižjimi dosežki je primerljiv z deležem leta 2017. Nekoliko manjši pa je delež učencev, ki so dosegli dosežke višje od 91 % točk glede na leto 2017.

Krivulja frekvenčne porazdelitve dosežkov je rahlo levo asimetrična in sploščena, saj ima precej enakomerno porazdelitev znotraj intervala med 41 in 70 % točk. Celotna distribucija je zamaknjena levo glede na distribucijo leta 2017.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.2.9.1.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri športu, 9. razred

Uspešnosti opravljanja preizkusa (uspešnost v rangu med 55 do 75 % točkami) je pri obeh spolih zelo podobna glede na frekvenčno porazdelitev. Nekoliko več fantov je z dosežki med 35 in 55 % točkami, deklet pa z dosežki med 57 in 85 % točkami.

Večje razlike med spoloma pa je moč zaslediti pri višjih in nižjih vrednostih uspešnosti, in sicer:

- najuspešnejša so bila dekleta,
- med najuspešnejšimi (med tistimi z več kot 80 % vseh zbranih točk) je prav tako več deklet kot fantov,
- med manj uspešnimi (ki so dosegli med 0 in 57 % točk) je več fantov kot deklet,
- najnižje dosežke pa so dosegli fantje.

Dosežki po spolu na NPZ iz leta 2017 so zelo podobni dosežkom na NPZ 2021. Najnižje dosežke (pod 20 % točk) je, tako kot leta 2017, doseglo več fantov, najboljše dosežke pa več deklet.

Preglednica 4.2.9.1.2: Porazdelitev dosežkov pri predmetu šport po regijah, 9. razred

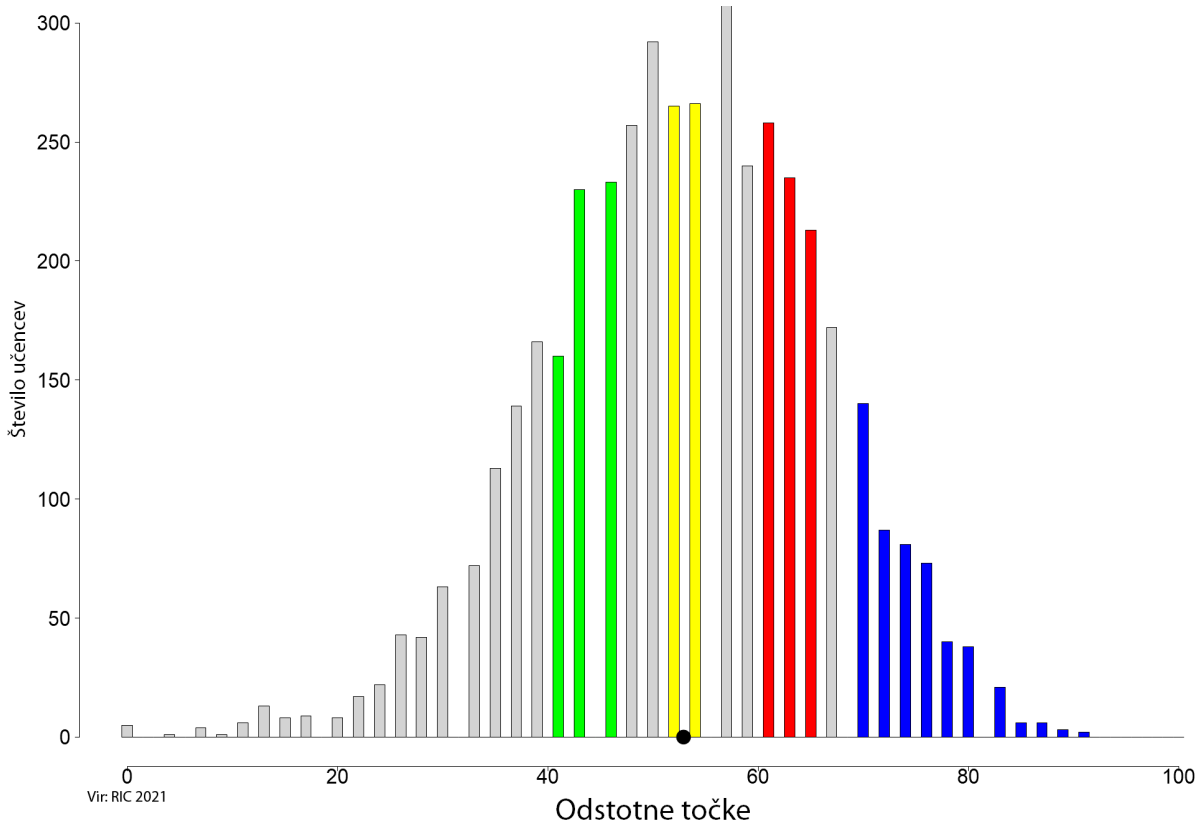
Regija	Aritmetična sredina (v % točkah)	Standardni odklon (v % točkah)	Število učencev	Število šol
Pomurska regija	49,8	11,8	220	11
Podravska regija	53,0	12,8	610	18
Koroška regija	52,6	13,5	123	4
Savinjska regija	53,1	13,5	562	14
Zasavska regija	50,2	14,6	130	4
Spodnjeposavska regija	52,8	13.8	140	6
Jugovzhodna Slovenija	54,6	13,7	312	8
Osrednjeslovenska regija	53,6	13,8	1254	25
Gorenjska regija	52,3	12,4	443	9
Notranjsko-Kraška regija	51,5	11,9	104	4
Goriška regija	51,9	13,2	230	7
Obalno-Kraška regija	53,8	12.9	231	9

Iz preglednice dosežkov po regijah razberemo, da je uspešnost na NPZ med učenci različnih regij zelo podobna. Dosežki učencev v večini regij so blizu povprečja vseh učencev v državi.

Najvišje povprečje so dosegli učenci Jugovzhodne regije (54,6 % točk), najnižje pa v Pomurski regiji (49,8 % točk).

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.2.9.1.2: Porazdelitev točk pri športu, 9. razred

ZELENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri predmetu šport določajo *spodnjo mejo četrtine dosežkov*, so s 65-% uspešnostjo rešili **naloge**: 3.a, 3.b, 5.b, 6.c, 12., 13.a, 14.a, 14.c, 15.a, 16.a.

Vsebine:
Šport in varnost
Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka
Šport, zdravje in prosti čas
Pohodništvo
Košarka
Odbojka
Rokomet
Nogomet

Taksonomske stopnje: Pri šestih nalogah (3.a, 12., 13.a, 14.a, 15.a, 16.a) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri treh nalogah (3.b, 5.b, 6.c) na drugi taksonomskih stopnjah (uporaba, razumevanje) in pri eni nalogi (14.c) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza, utemeljevanje ipd.).

Učenci:

- ! upoštevajo osnovna načela varnosti v športu[1] – vedo, kje se varno spremljajo kolesarske tekme (naloga 3.a) in kako se varno demonstrira rolanje (naloga 3.b);
- ! razumejo pojave v telesu pri različnih načinih vadbe in odzivanje organizma na napor – razumejo postopnost vadbe (naloga 5.b);
- ! poznajo in razumejo pomen vpliva redne in dovolj intenzivne športne vadbe na telesno držo, kondicijsko pripravljenost, zdravje in dobro počutje – razumejo postopnost vadbe (nalogi 6.c);
- ! poznajo in upoštevajo pravila obnašanja in osnovna načela varnosti (v telovadnici, na igrišču, ob vodi in v vodi, v gorah, na smučišču idr.) – poznajo pravila varnosti pri aktivnostih v naravi (naloga 12);
- izpopolnjujejo tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri – poznajo tehnični element košarke (podaja z obema rokama izpred prsi) (naloga 13.a), poznajo tehnični element odbojke (dvojni blok) (naloga 14.a), poznajo taktiko igre pri odbojki (napadalni udarec iz prve linije) (naloga 14.c), poznajo tehnični element rokometa (lovljenje žoge z obema rokama) (naloga 15.a), poznajo tehnični element nogometa (zaustavljanje s podplatom) (naloga 16.a).

Naloge zelenega območja so preverjale temeljna znanja s področja varnosti pri spremljanju športnih dogodkov in pri udejstvovanju. Učenci razumejo osnovni koncept zdrave športne vadbe, pri kateri je pomembna tudi postopnost. Poznajo osnovne tehnične elemente pri vseh štirih športnih igrah. Pri večini vsebinskih sklopov so učenci odgovore prepoznavali med več danimi možnimi odgovori. Pri tem so jim v mnogih primerih bile v pomoč slike, s katerih so lahko razbrali pravilne odgovore.

Zgled: naloga 3.a

RUMENO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri predmetu šport določajo mejo *med polovicama dosežkov*, so s 65-% uspešnostjo rešili **naloge:** 3.d, 5.a, 6.b, 7.c, 9.a, 10.a, 11., 13.b.

Vsebine:
Šport in varnost
Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka
Šport, zdravje in prosti čas
Atletika
Plavanje
Ples
Smučanje
Košarka

Taksonomske stopnje: Pri štirih nalogah (5.a, 9.a, 10.a, 11.) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (6.b, 13.b) na drugi taksonomski stopnji (uporaba, razumevanje), pri preostalih dveh nalogah (3.d, 7.c) pa smo preverjali uporabo miselnih procesov na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza, utemeljevanje ipd.).

[1] Povzeto po: *Digitalni učni načrt* (augmentech.si).

Za lažje **načrtovanje pouka na daljavo** so posamezni deli učnih načrtov/katalogov znanja posebej označeni, in sicer:

- z zeleno barvo tisti del vsebin/ciljev v izbranih sklopih, ki so enako kakovostno uresničljivi tudi pri pouku na daljavo in jih **predlagamo** za izvedbo na daljavo (ker jih je lažje obravnavati pri pouku na daljavo/ker označene vsebine lahko obravnavamo neodvisno od drugih kadarkoli med šolskim letom/so primernejše za samostojno delo učencev/dijakov);
- s klicajem (**!**) so v izbranih sklopih označeni tisti splošni/operativni cilji, ki jim je pri pouku na daljavo treba namenjati največjo pozornost, saj je ob doseganju teh ciljev možno nadaljnje kakovostno usvajanje učnih vsebin, izognemo pa se tudi prevelikim primanjkljajem v znanju.

Učenci:

- ! upoštevajo osnovna načela varnosti v športu – znajo utemeljiti varne odločitve pri hoji v gorah (naloga 3.d[2]) – sidrna naloga[3];
- ! razlikujejo aerobno in anaerobno vadbo glede na vrednost srčnega utripa – poznajo intervalno vadbo kot eno od metod za razvoj vzdržljivosti (naloga 5.a);
- ! poznajo pravilno telesno držo – razumejo posledice nepravilnega nošenja šolske torbe na isti rami (naloga 6.b);
- izpopolnjujejo tehniko osnovnih elementov atletike in gimnastike – razumejo, s katero vajo lahko izboljšajo štartni pospešek (naloga 7.c);
- izpopolnjujejo tehniko plavanja in elemente samoreševanja – na sliki prepoznajo vajo za varnost (naloga 9.a);
- zaplešejo izbrane otroške, ljudske in družabne plese – vedo, v katero skupino plesov sodi ples rašpla (naloga 10.a);
- ! poznajo in upoštevajo pravila obnašanja in osnovna načela varnosti (v telovadnici, na igrišču, ob vodi in v vodi, v gorah, na smučišču idr.) – vedo, da je smučarska čelada obvezni del smučarske opreme do 14. leta (naloga 11);
- izpopolnjujejo tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri – razumejo posledico prekrška (prestopa) pri igri košarke (naloga 13.b[4]) – sidrna naloga.

Naloge rumenega območja so od učencev zahtevale razumevanje zahtevnejših vsebin s področja varnosti in metod vadbe pri razvoju izbranih gibalnih sposobnosti. Učenci poznajo osnovna pravila košarke in znajo umestiti izbrani ples v ustrezno skupino plesov. Znanje so izkazovali na vseh treh taksonomskih stopnjah. Pri večini nalog so iskali pravilen odgovor med več danimi možnostmi. Pri nalogah ni bilo dodatnega gradiva (slik, besedil, skic …), ki bi bila učencem v pomoč.

Sidrni nalogi 3.d in 13.b sta se leta 2017 uvrstili v zeleno območje.

Zgled: naloga 7.c

RDEČE OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri športni vzgoji določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*, so s 65-% uspešnostjo rešili **naloge:** 4.b, 5.e, 6.a, 9.b.

Vsebine:
Športno obnašanje
Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka
Šport, zdravje in prosti čas
Plavanje

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (6.a) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh (4.b, 9.b) na drugi (uporaba, razumevanje) in pri eni nalogi (5.e) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza, utemeljevanje ipd.).

Učenci:

- oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce (vztrajnost, medsebojno sodelovanje in pomoč, strpnost, sprejemanje različnosti, zdrava tekmovalnost, spoštovanje športnega obnašanja na tekmovanjih, odnos do varovanja šolske lastnine in športne opreme, naravovarstveno ozaveščanje) – znajo zapisati primer športnega obnašanja staršev na šolski tekmi (naloga 4.b);

[2] Naloga iz preizkusa za NPZ pri predmetu šport 2017.

[3] Naloga, ki je v pomoč pri primerjavi dosežkov učencev med leti.

[4] Naloga iz preizkusa za NPZ pri predmetu šport 2017.

– ! razumejo pojave v telesu pri različnih načinih vadbe in odzivanje organizma na napor – razumejo, s katero vadbo se razvija vzdržljivost (naloga 5.e[5]) – sidrna naloga;
– ! imajo odgovoren odnos do svojega zdravja (redno, dovolj intenzivno gibanje, primeren izbor športnih vsebin, ustrezne prehranjevalne navade, spremljanje telesne teže, izogibanje nezdravim razvadam, dovolj počitka) – poznajo definicijo indeksa telesne mase (naloga 6.a[6]) – sidrna naloga;
– izpopolnjujejo tehniko plavanja in elemente samoreševanja – razumejo, kako sila vzgona deluje na plavalca (naloga 9.b).

Odgovori učencev pri nalogah rdečega območja zahtevajo poznavanje ustrezne strokovne terminologije ter medpredmetno povezovanje vsebin športa in fizike. Učenci znajo načrtovati vadbo za izbrano športno disciplino in zapisati primer športnega obnašanja. Znanje izkazujejoi na vseh treh taksonomskih stopnjah. Pri nalogah tvorijo samostojne odgovore.

Sidrna naloga 5.e se le leta 2009 uvrstila v rumeno območje, sidrna naloga 6.a pa leta 2017 v rdeče območje.

Zgled: naloga 4.b

MODRO OBMOČJE

Učenci, katerih skupni dosežki pri športni vzgoji določajo mejo zgornje desetine dosežkov, so s 65-% uspešnostjo rešili **naloge:** 2.a, 2.c, 3.c, 4.a, 5.c, 7.a, 7.d, 8.d, 13.c, 15.c, 16.c.

Vsebine:
Telesne značilnosti in gibalne sposobnosti
Šport in varnost
Športno obnašanje
Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka
Atletika
Gimnastika z ritmično izraznostjo
Košarka
Rokomet
Nogomet

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (2.a, 4.a, 7.a) smo preverjali uporabe miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh nalogah (3.c, 5.c) smo preverjali uporabo miselnih procesov na drugi taksonomski stopnji (uporaba, razumevanje), pri šestih nalogah (2.c, 7.d, 8.d, 13.c, 15.c, 16.c) pa smo preverjali uporabo miselnih procesov na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza, utemeljevanje ipd.).

Učenci:
– ! poznajo dejavnike gibalne učinkovitosti (telesne značilnosti, gibalne in funkcionalne sposobnosti) – poznajo kožno gubo nadlahti kot eno od telesnih značilnosti (naloga 2.a);
– razumejo različnost v gibalni učinkovitosti posameznikov – primerjajo rezultate pri nalogi aerobne vzdržljivosti (športnovzgojni karton) (naloga 2.c);
– ! razumejo prednosti primernega športnega oblačila in obutve v različnih pogojih (vadba, tekmovanje, različne vremenske razmere ipd.) – razumejo, kako primerno oblačilo varuje pohodnika (naloga 3.c);
– oblikujejo pozitivne vedenjske vzorce (vztrajnost, samozavest, medsebojno sodelovanje in pomoč, strpnost, sprejemanje drugačnosti, spoštovanje športnega obnašanja, odnos do varovanja šolske lastnine in športne opreme, naravovarstveno ozaveščanje) – na sliki prepoznajo elemente športnega obnašanja (naloga 4 a);
– ! razumejo pojave v telesu pri različnih načinih vadbe in odzivanje organizma na napor – poznajo pozitivne posledice vadbe na delovanje srca (naloga 5.c);

[5] Naloga iz preizkusa za NPZ pri predmetu šport 2009.
[6] Naloga iz preizkusa za NPZ pri predmetu šport 2017.

– poznajo značilnosti posameznih športov, posebno tistih, ki so povezani z našo preteklostjo (gorništvo, smučanje idr.) – poznajo discipline atletskih skokov (naloga 7.a);
– izpopolnjujejo tehniko osnovnih elementov atletike in gimnastike – razumejo vključevanje posameznih delov telesa pri suvanju težke žoge (naloga 7.d[7]) – sidrna naloga, in med danimi vajami prepoznajo vaje za učenje preskoka skrčno čez kozo (naloga 8.d);
– izpopolnjujejo tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri – poznajo taktiko obrambe pri igri košarke (zapiranje prostora obrambnih igralcev) (naloga 13.c), poznajo taktiko napada pri igri rokometa (najboljši položaj za zadetek gola pri postavljeni obrambi) (naloga 15.c), poznajo taktiko (individualne) obrambe pri igri nogometa (naloga 16.c).

Učenci pri odgovorih nalog modrega območja izkazujejo poznavanje in razumevanje posameznih parametrov meritev športnovzgojnega kartona. Razumejo vzročno-posledične povezave med varnostjo in opremo ter medpredmetno povezujejo znanje vsebin športa in biologije. Poznajo nekatere metodične postopke za učenje individualnih športnih panog in analizirajo njihovo tehnično izvedbo. V konkretnih situacijah, prikazanih na slikah, izkažejo poznavanje taktike športnih iger. Učenci znajo pravilno odgovoriti ne glede na tip naloge.

Sidrna naloga 7.d se je leta 2017 uvrstila v modro območje.

Zgled: naloga 15.c

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje sodijo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-% uspešnostjo.

Naloge: 1, 2.b, 4.c, 5.d, 6.d, 7.b, 8.a, 8.b, 8.c, 10.b, 14.b, 15.b, 16.b

Vsebine:
Splošni športni izrazi
Telesne značilnosti in gibalne sposobnosti
Športno obnašanje
Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka
Šport, zdravje in prosti čas
Atletika
Gimnastika z ritmično izraznostjo
Ples
Odbojka
Rokomet
Nogomet

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (1., 8.a) smo preverjali uporabe miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri sedmih nalogah (2.b, 7.b, 8.b, 10.b, 14.b, 15.b, 16.b) smo preverjali uporabo miselnih procesov na drugi taksonomski stopnji (uporaba, razumevanje), pri štirih nalogah (4.c, 5.d, 6.d, 8.c) pa smo preverjali uporabo miselnih procesov na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza, utemeljevanje ipd.).

Učenci manj uspešno:

– ! poimenujejo položaje telesa, različne gibe in nekatere učne oblike – na sliki prepoznajo položaj nog (zanoženje) (naloga 1);
– ! izboljšujejo gibalne in funkcionalne sposobnosti (skladnost/koordinacija gibanja, moč, hitrost, gibljivost, ravnotežje, natančnost, aerobna vzdržljivost) – izkazujejo razumevanje, katere mišice krepimo z vajo dvig trupa (naloga 2.b);
– ! poznajo in upoštevajo pravila obnašanja in osnovna načela varnosti (v telovadnici, na igrišču, ob vodi in v vodi, v gorah, na smučišču idr.) – povezujejo mobilni bonton in pravila športnega obnašanja (naloga 4.c);
– ! razlikujejo aerobno in anaerobno vadbo glede na vrednost srčnega utripa – utemeljijo izbor atletske discipline glede na gibalne sposobnosti, ki so ključne za uspešnost pri izvedbi (naloga 5.d);

[7] Naloga iz preizkusa za NPZ pri predmetu šport 2017.

– ! izkazujejo odgovoren odnos do svojega zdravja (redno, dovolj intenzivno gibanje, primeren izbor športnih vsebin, ustrezne prehranjevalne navade, spremljanje telesne teže, izogibanje nezdravim razvadam, dovolj počitka) – načrtujejo ustrezno vadbo za krepitev mišic po poškodbi gležnja (naloga 6.d);
– izpopolnjujejo tehniko osnovnih elementov atletike in gimnastike – izkazujejo razumevanje taktike predaje pri štafetnem teku (naloga 7.b);
– ! izvajajo osnovne prvine atletike, gimnastike in iger z različnimi žogami – prepoznavajo gimnastični element, ki se ga izvaja na parterju (naloga 8.a), zapišejo sestavo štirih gimnastičnih elementov na dvovišinski bradlji ali drogu v ustrezni strokovni terminologiji (naloga 8.c);
– izpopolnjujejo tehniko osnovnih elementov atletike in gimnastike – zapišejo zaporedje faz preskoka čez kozo v ustrezni strokovni terminologiji (naloga 8.b);
– sproščeno zaplešejo izbrane standardne in latinskoameriške plese – prepoznajo napačno plesno držo pri ča-ča-ča (naloga 10.b);
– izpopolnjujejo tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri – povezujejo rezultat na semaforju s pravili igre pri odbojki (naloga 14.b), izkazujejo razumevanje pravil igre po storjenem prekršku pri igri rokometa (naloga 15.b) in malega nogometa (naloga 16.b).

Med manj uspešno rešenimi nalogami so zahtevne naloge, pri katerih so učenci morali zapisati natančen odgovor (zapis strokovnega termina, pravila oziroma pojma, opis položaja telesa) in izkazati poznavanje zakonitosti različnih gibanj v športu (delovanje mišic, delovanje telesa). Manj uspešno so rešene tudi naloge, ki so preverjale poznavanje pravil športnih iger v konkretnih situacijah.

Zgled: naloga 8.c

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.2.9.1.3: Specifikacijska tabela, šport, 9. razred

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilj – učenec	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1.	1	Splošni športni izrazi	! poimenuje položaje telesa, različne gibe in nekatere učne oblike;	M	I.	nad modrim	0,24	0,29
2	2.a	1	Telesne značilnosti in gibalne sposobnosti	! pozna dejavnike gibalne učinkovitosti (telesne značilnosti, gibalne in funkcionalne sposobnosti);		I.	modro	0,51	0,25
	2.b	1	Telesne značilnosti in gibalne sposobnosti	! izboljšuje gibalne in funkcionalne sposobnosti (skladnost/koordinacija gibanja, moč, hitrost, gibljivost, ravnotežje, natančnost, aerobna vzdržljivost);	M	II.	nad modrim	0,24	0,24
	2.c	1	Telesne značilnosti in gibalne sposobnosti	razume različnost v gibalni učinkovitosti posameznikov;	S	III.	modro	0,46	0,14
3	3.a	1	Šport in varnost	! upošteva osnovna načela varnosti v športu;		I.	zeleno	0,96	0,17
	3.b	1	Šport in varnost	! upošteva osnovna načela varnosti v športu;		II.	zeleno	0,91	0,29
	3.c	1	Šport in varnost	! razume prednosti primernega športnega oblačila in obutve v različnih pogojih (vadba, tekmovanje, različne vremenske razmere …);	S	II.	modro	0,39	0,29
	3.d	1	Šport in varnost	! upošteva osnovna načela varnosti v športu;	S	III.	rumeno	0,74	0,3
4	4.a	1	Športno obnašanje	oblikuje pozitivne vedenjske vzorce (vztrajnost, samozavest, medsebojno sodelovanje in pomoč, strpnost, sprejemanje drugačnosti, spoštovanje športnega obnašanja, odnos do varovanja šolske lastnine in športne opreme, naravovarstveno ozaveščanje);	M	I.	modro	0,52	0,18
	4.b	1	Športno obnašanje	oblikuje pozitivne vedenjske vzorce (vztrajnost, medsebojno sodelovanje in pomoč, strpnost, sprejemanje različnosti, zdrava tekmovalnost, spoštovanje športnega obnašanja na tekmovanjih, odnos do varovanja šolske lastnine in športne opreme, naravovarstveno ozaveščanje);	S	II.	rdeče	0,54	0,38
	4.c	1	Športno obnašanje	! pozna in upošteva pravila obnašanja ter osnovna načela varnosti (v telovadnici, na igrišču, ob vodi in v vodi, v gorah, na smučišču idr.);	S	III.	nad modrim	0,32	0,21
5	5.a	1	Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka	! razlikuje aerobno in anaerobno vadbo glede na vrednost srčnega utripa;	S	I.	rumeno	0,68	0,38
	5.b	1	Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka	! razume pojave v telesu pri različnih načinih vadbe in odzivanje organizma na napor;		II.	zeleno	0,7	0,14
	5.c	1	Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka	! razume pojave v telesu pri različnih načinih vadbe in odzivanje organizma na napor;	M	II.	modro	0,31	0,32
	5.d	1	Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka	! razlikuje aerobno in anaerobno vadbo glede na vrednost srčnega utripa;	S	III.	nad modrim	0,33	0,3
	5.e	1	Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka	! razume pojave v telesu pri različnih načinih vadbe in odzivanje organizma na napor;	S	III.	rdeče	0,5	0,41

Oznaka naloge		Točke	Vsebina	Cilji – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
6	6.a	1	Šport, zdravje in prosti čas	! ima odgovoren odnos do svojega zdravja (redno, dovolj intenzivno gibanje, primeren izbor športnih vsebin, ustrezne prehranjevalne navade, spremljanje telesne teže, izogibanje nezdravim razvadam, dovolj počitka);	S	I.	rdeče	0,52	0,27
	6.b	1	Šport, zdravje in prosti čas	! pozna pravilno telesno držo;	S	II.	rumeno	0,68	0,23
	6.c	1	Šport, zdravje in prosti čas	! pozna in razume pomen vpliva redne in dovolj intenzivne športne vadbe na telesno držo, kondicijsko pripravljenost, zdravje in dobro počutje;	S	II.	zeleno	0,74	0,38
	6.d	1	Šport, zdravje in prosti čas	! ima odgovoren odnos do svojega zdravja (redno, dovolj intenzivno gibanje, primeren izbor športnih vsebin, ustrezne prehranjevalne navade, spremljanje telesne teže, izogibanje nezdravim razvadam, dovolj počitka);	S	III.	nad modrim	0,25	0,33
7	7.a	1	Atletika	pozna značilnosti posameznih športov, posebno tistih, ki so povezani z našo preteklostjo (gorništvo, smučanje idr.);	S	I.	modro	0,47	0,32
	7.b	1	Atletika	izpopolnjuje tehniko osnovnih elementov atletike in gimnastike;	S	II.	nad modrim	0,14	0,3
	7.c	1	Atletika	izpopolnjuje tehniko osnovnih elementov atletike in gimnastike;	M	III.	rumeno	0,67	0,13
	7.d	1	Atletika	izpopolnjuje tehniko osnovnih elementov atletike in gimnastike;	S	III.	modro	0,41	0,39
8	8.a	1	Gimnastika z ritmično izraznostjo	! izvaja osnovne prvine atletike, gimnastike in iger z različnimi žogami;	S	I.	nad modrim	0,36	0,15
	8.b	1	Gimnastika z ritmično izraznostjo	izpopolnjuje tehniko osnovnih elementov atletike in gimnastike;	S	II.	nad modrim	0,03	0,13
	8.c	1	Gimnastika z ritmično izraznostjo	! izvaja osnovne prvine atletike, gimnastike in iger z različnimi žogami;	S	III.	nad modrim	0,02	0,13
	8.d	1	Gimnastika z ritmično izraznostjo	izpopolnjuje tehniko osnovnih elementov atletike in gimnastike;	S	III.	modro	0,48	0,17
9	9.a	1	Plavanje	izpopolnjuje tehniko plavanja in elemente samoreševanja;	M	I.	rumeno	0,62	0,21
	9.b	1	Plavanje	izpopolnjuje tehniko plavanja in elemente samoreševanja;	S	II.	rdeče	0,55	0,28
10	10.a	1	Ples	zapleše izbrane otroške, ljudske in družabne plese;	M	I.	rumeno	0,64	0,31
	10.b	1	Ples	sproščeno zapleše izbrane standardne in latinskoameriške plese;	S	II.	nad modrim	0,23	0,22
11	11.	1	Smučanje	! pozna in upošteva pravila obnašanja ter osnovna načela varnosti (v telovadnici, na igrišču, ob vodi in v vodi, v gorah, na smučišču idr.);		I.	rumeno	0,66	0,19
12	12.	1	Pohodništvo	! pozna in upošteva pravila obnašanja ter osnovna načela varnosti (v telovadnici, na igrišču, ob vodi in v vodi, v gorah, na smučišču idr.);		I.	zeleno	0,96	0,26
13	13.a	1	Košarka	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	I.	zeleno	0,97	0,21
	13.b	1	Košarka	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	II.	rumeno	0,69	0,31
	13.c	1	Košarka	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	III.	modro	0,45	0,28

Oznaka naloge		Točke	Vsebine	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
14	14.a	1	Odbojka	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	I.	zeleno	0,93	0,24
	14.b	1	Odbojka	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	II.	nad modrim	0,32	0,27
	14.c	1	Odbojka	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	III.	zeleno	0,81	0,22
15	15.a	1	Rokomet	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	I.	zeleno	0,93	0,24
	15.b	1	Rokomet	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	II.	nad modrim	0,43	-0,01
	15.c	1	Rokomet	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	III.	modro	0,48	0,17
16	16.a	1	Nogomet	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	I.	zeleno	0,96	0,2
	16.b	1	Nogomet	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri;	S	II.	nad modrim	0,32	0,17
	16.c	1	Nogomet	izpopolnjuje tehniko in taktiko izbranih športnih iger do stopnje, ki omogoča sproščeno in učinkovito sodelovanje v igri.	S	III.	modro	0,29	0,32

LEGENDA:

***Naloga*:** zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, *Navodilih za vrednotenje* in programu za e-vrednotenje;

***Točke*:** zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;

***Vsebina*:** zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po preizkusih znanja in *Navodilih za vrednotenje;*

***Standard znanja*:** zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; M – minimalni, S – standardi; povzeto po *Učnem načrtu;*

***Cilj – učenec*:** zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu;* zeleno obarvani in s klicaji označeni cilji – povzeto po digitaliziranem učnem načrtu;

Taksonomska stopnja **(po Bloomu)**: zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge; I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;

Sivo obarvane naloge: sidrne naloge, ki omogočajo lažjo primerjavo dosežkov med leti.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Naloge v preizkusu znanja pokrivajo šestnajst vsebinskih sklopov. Sklopi vsebujejo po eno nalogo z enim do pet vprašanj.

Opredelitev težavnosti naloge oziroma vprašanja glede na uspešnost reševanja oziroma dosežen indeks težavnosti (IT) in standardni odklon – naloge oziroma vprašanja smo razdelili v pet težavnostnih stopenj:

- zelo težke naloge/vprašanja; IT ≤ 0,26 (povprečna vrednost IT – več kot 2 standardna odklona),
- težke naloge/vprašanja; IT od 0,27 do 0,40 (povprečna vrednost IT – 1 do 2 standardna odklona),
- srednje težke naloge/vprašanja; IT od 0,41 do 0,66 (povprečna vrednost IT ± 1 standardni odklon),
- lahke naloge/vprašanja; IT od 0,67 do 0,79 (povprečna vrednost IT + 1 do 2 standardna odklona),
- zelo lahke naloge/vprašanja; IT ≥ 0,80 (povprečna vrednost IT + več kot 2 standardna odklona).

Analiza težavnosti nalog po posameznih vsebinskih področjih

Naloga s področja **splošnih športnih izrazov** se je izkazala za zelo težko. Glede na dejstvo, da se učenci z izrazoslovjem, povezanim s tipičnimi telesnimi položaji in držami, vsakodnevno srečujejo pri pouku športa, je dosežen indeks težavnosti 0,24 izjemno nizek. Verjetno to lahko pripišemo tipu naloge s kratkim odgovorom (učenec zapiše odgovor popolnoma samostojno v obliki besede ali besedne zveze). Glede na to, da smo na NPZ 2017 ugotovili, da je potrebno več pozornosti usmeriti v ustrezno terminološko doslednost, smo na NPZ 2021 upoštevali kot pravilne le eksaktne terminološke odgovore (zanoženje/stoja zanožno/stoja na eni nogi zanožno in ne zanožje, lastovka, labod ipd.), kar je vplivalo na nižji dosežek pri nalogi.

Naloga s področja **telesnih značilnosti in gibalnih sposobnosti** je imela tri vprašanja. Pri drugem so morali učenci pravilno poimenovati ustrezno mišično skupino, ki jo krepimo z vajo, prikazano na sliki. Nizek dosežek pripisujemo podajanju vsebinsko napačnih, presplošnih ali pa terminološko neustreznih odgovorov. Prikazana vaja krepi iztegovalke kolka, veliko učencev pa je odgovorilo, da s prikazano vajo krepimo trebušne mišice, »ritne« mišice, stegno, mišice nog ipd. Pri prvem vprašanju s tega področja je bil IT (indeks težavnosti) 0,51, pri tretjem pa 0,46. Izkazalo se je, da učenci zamenjujejo/slabo ločijo oziroma ne poznajo telesnih značilnosti in gibalnih sposobnosti, saj je manj kot polovica učencev znala ovrednotiti rezultate športnovzgojnega kartona v priloženi preglednici. Morda je na slabši dosežek vplivalo dolgotrajno šolanje na daljavo, zaradi česar na nekaterih šolah v zadnjem šolskem letu niso uspeli izvesti meritev športnovzgojnega kartona.

Sklop **šport in varnost** je obsegal eno nalogo s štirimi vprašanji. Prvi dve sta bili zelo lahki (z IT 0,96 in 0,91). Pri prvem so morali učenci med danimi odgovori prepoznati, kako varno spremljati športni dogodek. Pri drugem vprašanju pa so morali navesti ustrezen varnostni ukrep pri izvajanju športne aktivnosti. Presenetil nas je dosežek tretjega vprašanja z IT 0,39. Učenci so morali zapisati, kako ustrezno oblačilo pripomore k varnosti pohodnika. Njihovi odgovori pa so se pogosto nanašali na obutev in ne na oblačilo. Četrto vprašanje je bilo sidrno (glej poglavje na strani 400). Na podlagi dosežkov lahko sklepamo, da učenci zelo dobro poznajo osnovna ravnanja, povezana z varnostjo pri različnih športnih dejavnostih. Slabši dosežek pri tretjem vprašanju je bolj povezan z nenatančnim branjem, kot pa z nepoznavanjem področja varnosti v športu.

Naloga s področja **športnega obnašanja** je vsebovala tri vprašanja različnih taksonomskih stopenj. Dosežen indeks težavnosti pri prvem in drugem vprašanju kaže, da sta bili vprašanji srednje težki ($IT_1 = 0,52$; $IT_2 = 0,54$). Pri prvem vprašanju smo pričakovali, da bo večji delež učencev prepoznal element športnega obnašanja na sliki. Na tretje vprašanje je pravilno odgovorilo samo 32 % učencev, kar nas je presenetilo, saj smo sestavljavci predvidevali, da bo pri reševanju uspešnih več kot 80 % učencev. Vprašanje je od učencev zahtevalo, da napisano pravilo spletnega in mobilnega bontona spremenijo v načelo športnega obnašanja. Veliko učencev je sicer zapisalo načelo športnega obnašanja, ki pa ni imelo povezave z napisanim primerom spletnega oz. mobilnega bontona.

Naloga s področja **zakonitosti športne vadbe in njenega vpliva na človeka** je sestavljena iz petih vprašanj. Na prvi dve so učenci odgovarjali po pričakovanjih, saj več kot dve tretjini učencev prepozna značilnosti intervalne vadbe in 70 % osnovna načela športne vadbe. Tretje in četrto vprašanje sta se izkazali za težki ($IT_3 = 0,31$; $IT_4 = 0,33$), kljub temu da je tretje preverjalo minimalni standard znanja iz učnega načrta. Pri tem vprašanju so morali učenci v obliki kratkega odgovora navesti pozitivno posledico vadbe za delovanje srca. Glede na to, da se o tej temi učijo tudi pri biologiji v 8. razredu, so dosežki pod pričakovanji. Pri četrtem vprašanju so morali učenci na podlagi opisa športne aktivnosti učenca najprej določiti ustrezno atletsko disciplino, v kateri bo uspešno tekmoval, potem pa zapisati še utemeljitev. Veliko učencev je pravilno določilo disciplino, niso pa prepoznali, katere gibalne sposobnosti vplivajo na uspešnost pri izvajanju izbrane discipline, oziroma niso znali napisati utemeljitve. Peto vprašanje je bilo sidrno (glej poglavje na strani 400).

Področje **šport, zdravje in prosti čas** je bilo sestavljeno iz štirih vprašanj. Z izkazanim znanjem na tem področju smo lahko zadovoljni. Prvo vprašanje je bilo sidrno (glej poglavje na strani 401). Drugo in tretje vprašanje sta bili lahki, s podobno doseženim indeksom težavnosti. Učenci so bili uspešni pri prepoznavanju škodljivih posledic nošenja šolske torbe na eni rami in prav tako ustreznega pristopa k pripravi vadbe za krepitev zdravja. Četrto vprašanje je bilo zastavljeno na tretji taksonomski stopnji in dosežen IT ga uvršča med zelo težka vprašanja. Ugotavljamo, da je poznavanje vsebine vadbe po lažji poškodbi (zvin gležnja) za učence zelo zahtevno. Pri tem vprašanju so morali navesti vajo za krepitev vezi in mišic po poškodbi gležnja. Veliko učencev je namesto krepilne napisalo raztezno vajo.

Področje **atletike** je bilo sestavljeno iz štirih vprašanj. Pri prvem vprašanju so morali učenci navesti dve atletski disciplini skokov, poleg dveh že navedenih. Dopisati so morali skok v višino in skok v daljino, disciplini, ki sta del vsebin učnega načrta. Dosežen IT 0,47 je pod pričakovanji in je rezultat predvsem terminološke nedoslednosti učencev. Navajali so skok v daljino z zaletom, skok v daljavo ali pa so navedli samo eno disciplino, kar pa ni bilo dovolj za dosego točke. Drugo in četrto vprašanje sta pokazali, da učenci slabše razumejo zakonitosti gibanja. Sklepamo, da se jih večina v osnovni šoli premalo ali pa sploh ne seznani s štafetnim tekom, kar kaže dosežek pri drugem vprašanju. Tretje vprašanje je bilo uspešneje rešeno, nanj je pravilno odgovorilo 67 % učencev. Učenci prepoznajo vaje za razvoj štartnega pospeška. Četrto vprašanje je bilo sidrno (glej poglavje na strani 401).

Področje **gimnastike z ritmično izraznostjo** je bilo sestavljeno iz štirih vprašanj in je bilo najslabše rešeno področje v celotnem preizkusu. Povprečje IT vseh štirih vprašanj je bil samo 0,22. Že prvo vprašanje se je izkazalo za zelo težko, čeprav je preverjalo zanje na prvi taksonomski stopnji. Učenci so morali povezati osnovno gimnastično orodje z gimnastičnim elementom, ki se lahko izvaja samo na tem orodju. Vprašanje je pravilno rešilo samo 36 % učencev. Zaskrbljujoči so dosežki pri drugem in tretjem vprašanju ($IT_2 = 0{,}03$; $IT_3 = 0{,}02$). Pri drugem vprašanju se je pokazalo, da učenci ne poznajo faz gimnastičnega preskoka ali pa so poimenovanja faz terminološko neustrezna/napačna (na primer pristanek namesto doskok). Tretje vprašanje je bilo za učence izjemno težko, saj ga kar 59 % sploh ni reševalo. Učenci niso znali zapisati štirih gimnastičnih elementov tako, da bi bili terminološko pravilno poimenovani in povezani v izvedljivo sestavo. Pri četrtem vprašanju je bil IT 0,48. Dosežki nakazujejo na to, da je področje gimnastike v osnovni šoli zelo zapostavljeno. Več pozornosti bo v prihodnje treba nameniti uporabi različnih gimnastičnih orodji. Na slabše dosežke je zagotovo vplival tudi pouk na daljavo, ko zaradi varnostnih razlogov učitelji niso izvajali nekaterih vsebin gimnastike z ritmično izraznostjo. Se pa tudi sicer že nekaj let izkazuje, da je na mnogo šolah zanemarjena uporaba gimnastičnih orodij, saj postavitev le-teh zahteva veliko časa, na nekaterih šolah orodji sploh nimajo, ali pa so zastarela, pa tudi varnostni vidik je pri uporabi gimnastičnih orodij veliko zahtevnejši.

Področje **plavanja** je vsebovalo dve vprašanji, ki sta bili glede na dosežen IT srednje težki. Pri prvem vprašanju so morali učenci poimenovati položaj plavalca na sliki, ki izvaja vajo za varnost (mrtvak ali zvezdica); IT je bil 0,62. Tudi pri tem vprašanju smo opazili slabo poznavanje terminologije. Učenci niso osvojili točke, če so navajali narečne izraze (mrtvec) ali opis vaje (počivanje na vodi). Pri drugem vprašanju je bil IT 0,55. Samo polovica preverjane populacije razume osnovne in splošne fizikalne/biomehanične zakonitosti gibanja.

Področje **plesa** je bilo prav tako sestavljeno iz dveh vprašanj. Prvo je bilo srednje težko (IT = 0,64). Učenci so morali prepoznati rašplo kot ljudski ples. Drugo je bilo glede na uspešnost reševanja zelo težko (IT = 0,23). Pri obeh vprašanjih smo predvidevali boljše dosežke. Ugotavljamo, da se znanje s področja plesa glede na pretekla preverjanja ne izboljšuje. V zadnjem letu to lahko pripišemo okrnjenemu izvajanju plesnih vsebin ob zagotavljanju distance med učenci zaradi epidemije in neizvedbe valet.

Vprašanje s področja **smučanja** je bilo srednje težko (IT = 0,66), kar je presenečenje, saj je bilo vprašanje zastavljeno na prvi taksonomski stopnji, nanašalo pa se je na uporabo smučarske čelade, ki je že nekaj let zakonsko predpisana za smučarje do 14. leta starosti. Sklepamo, da je slabši dosežek od pričakovanega posledica slabše realizacije učnega načrta oziroma da se učenci v nekaterih slovenski šolah med šolanjem sploh ne seznanijo s smučanjem.

Področje **pohodništva** je vsebovalo eno vprašanje, ki je bilo zelo lahko (IT = 0,96). Učenci dobro poznajo pravila obnašanja v gorskem svetu. Na dober dosežek je verjetno vplivala tudi medpredmetna obravnava preverjene vsebine.

Na področju **športnih iger** ima vsaka športna igra tri vprašanja, po enega iz vsake taksonomske stopnje. Z vprašanji smo skušali ugotoviti poznavanje tehničnih elementov, pravil in taktike. Splošna ugotovitev je, da učenci zelo dobro poznajo tehnične elemente posameznih športnih iger, manj uspešni pa so v reševanju nalog, ki zahtevajo poznavanje pravil in taktike.

Na področju **košarke** je bilo prvo vprašanje zelo lahko (IT = 0,97). Preverjali smo poznavanje na sliki prikazanega tehničnega elementa (podaja izpred prsi z obema rokama). Drugo vprašanje je bilo sidrno (glej poglavje na strani 401). Tretje vprašanje je bilo srednje težko (IT = 0,45). Učenci so morali navesti razlog za uporabo tehničnega elementa (zapiranje prostora) obrambe v določeni igralni situaciji, prikazani na sliki. Učenci so imeli težave v branju z razumevanjem in pri natančnem zapisu daljšega odgovora.

Tudi na področju **odbojke** je bilo prvo vprašanje zelo lahko in je preverjalo prepoznavanje tehničnega elementa na sliki (dvojni blok) (IT = 0,93). Drugo vprašanje se je izkazalo za težko (IT = 0,32). Učenci so morali s pomočjo slike, ki je prikazovala rezultat na semaforju med igro, izkazati razumevanje pravil štetja točk pri igri odbojke. Svoj odgovor so morali tudi utemeljiti. Veliko učencev je sicer podalo pravilen odgovor, ki pa je bil brez ali z napačno utemeljitvijo, kar je bilo posledično ovrednoteno z nič točkami. Zanimivo je, da je bilo tretje vprašanje, kljub preverjanju znanja na tretji taksonomski stopnji, zelo lahko (IT = 0,81). Iz tega lahko sklepamo, da učenci dobro poznajo osnovno taktiko napada v odbojki.

Na področju **rokometa** je bilo prvo vprašanje zelo lahko (IT = 0,93) in je prav tako preverjalo prepoznavanje tehničnega elementa na sliki (lovljenje žoge z obema rokama). Drugo in tretje vprašanje pa sta bili srednje težki ($IT_2 = 0,43$; $IT_3 = 0,48$). Drugo vprašanje je preverjalo poznavanje pravil rokometne igre po storjenem prekršku, tretje pa poznavanje igralnih mest in taktike napada glede na postavljeno obrambo.

Na področju **nogometa** je bilo prvo vprašanje prav tako zelo lahko (IT = 0,96) in je preverjalo prepoznavanje tehničnega elementa na sliki (zaustavljanje žoge s podplatom), medtem ko sta bili drugo in tretje vprašanje težki ($IT_2 = 0,32$; $IT_3 = 0,29$). Pri drugem vprašanju so imeli učenci težave s poznavanjem pravil igre malega nogometa in z uporabo/zapisom ustreznega strokovnega izraza (na primer penal namesto kazenski strel), pri tretjem vprašanju pa se je pokazalo slabše poznavanje individualne taktike obrambe pri igri nogometa. Morda je na slabši dosežek vplival tudi način reševanja naloge, saj so morali učenci odgovor narisati na skico.

Analiza dosežkov **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Čeprav taksonomska stopnja vprašanja (TS) sama po sebi ne odslikava zahtevnosti vprašanj, analiza preizkusa kaže, da so vprašanja tretje in tudi druge taksonomske stopnje (povprečna $IT_3 = 0,44$ in $IT_2 = 0,45$) učenci reševali manj uspešno kot vprašanja prve taksonomske stopnje (povprečni $IT_1 = 0,68$). Več kot dve tretjini vprašanj tretje TS sta se izkazali za težki ali zelo težki in le eno od teh vprašanj kot lahko ali zelo lahko. Zahtevnejša od pričakovane so se pokazala nekatera vprašanja prve TS, predvsem zaradi zahtevane nenatančne uporabe strokovne terminologije in zapisa natančnih odgovorov.

V nadaljevanju predstavljamo nekaj splošnih ugotovitev o izkazanem znanju pri vprašanjih posamezne taksonomske stopnje.

Na **prvi taksonomski stopnji** je bilo v preizkusu 16 vprašanj. Učenci so morali prepoznati določene gibalne naloge s pomočjo slike ali opisa in izkazati osnovno znanje o gibanju (športna terminologija, vrste gibanj, ustrezna oprema, tehnični elementi športnih iger ipd.). Predvidevali smo, da bo večina vprašanj prve taksonomske stopnje lahka, saj so zahtevali od učencev zelo bazično znanje z zgoraj omenjenih področij.

Najbolje rešena vprašanja (IT večji od 0,93) so bila 3.a (varnost), 12 (pohodništvo), 13.a, 14.a, 15.a in 16.a (tehnični elementi športnih iger). Glede na dosežke učenci ta področja dobro poznajo, odločitev pa so jim zagotovo olajšale slike in naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Sklepamo lahko tudi, da se pri pouku veliko izvajajo igre z žogo in usvaja osnovno tehnično znanje, saj so učenci zelo dobro prepoznali tehnične elemente v nalogah prve taksonomske stopnje. Srednje težka so bila vprašanja 4.a (športno obnašanje), 6.a (pomen indeksa telesne mase), 7.a (discipline atletskih skokov), 9.a (poimenovanje vaje za varnost pri plavanju), 10.a (vrste plesa) in 11 (smučanje). Pri vprašanjih 4.a in 9.a je glavno težavo predstavljalo zahtevano terminološko ustrezno poimenovanje. Razlog za zahtevnost vprašanj 10.a (ples) in 11 (smučanje) je verjetno manjši obseg ur, namenjen tema dvema dejavnostima pri pouku. Najslabše sta bili rešeni vprašanji 1 (splošni športni izrazi) in 8.a (poznavanje gimnastičnih orodij in elementov). Učenci so izkazali zelo slabo znanje oziroma poznavanje strokovne terminologije osnovnih disciplin in elementov bazičnih športov (gimnastika).

Na **drugi taksonomski stopnji** je bilo zastavljenih 16 vprašanj. Le-ta so preverjala, če učenci razumejo vzročno-posledične povezave, učinke in zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka ter uporabo znanja, pridobljenega ob gibalnih dejavnostih v novih situacijah.

Odlično (IT = 0,91) so učenci rešili nalogo 3.b (varnost pri rolanju), iz katere je razvidno, da razumejo načelo varnosti pri športnem udejstvovanju. Uspešni so bili tudi pri vprašanjih 5.b (razumevanje postopnosti športne vadbe), 6.b (posledice nošenja bremena na hrbtenico), 6.c (ustrezen pristop k športni vadbi) in 13.b (pravila košarke). Nekoliko zahtevnejša so bila vprašanja 4.b (športno obnašanje v konkretni situaciji), 9.b (pomen sile vzgona pri plavanju) in 15.b (pravila rokometa). Za težka so se izkazala vprašanja 3.c (varnost pohodnika), kjer je vprašanje zahtevalo povezavo med varnostjo in ustreznim oblačilom, učenci pa so zapisovali povezavo med varnostjo in ustrezno obutvijo, 5.c (odnos med vadbo in delovanjem srca) in 14.b ter 16.b (pravila odbojke/nogometa). Zelo težka

vprašanja (IT pod 0,40) pa so bila 2.b (poimenovanje ustrezne mišične skupine), kjer so učenci poleg navajanja napačnih mišičnih skupin velikokrat uporabljali tudi neustrezne izraze, 7.b (štafeta v atletiki), 8.b (faze preskoka pri gimnastiki) in 10.b (plesna drža). Med slednjimi izstopata vprašanji 7.b (IT = 0,14), na katerega ni odgovarjala skoraj tretjina učencev, in 8.b, na katerega so pravilno odgovorili samo 3 % učencev. Učenci zelo slabo poznajo gimnastična orodja in elemente. Tako slab dosežek je pri vprašanju 8.b povezan tudi z načinom reševanja. Za eno točko je bilo treba ustrezno terminološko poimenovati tri manjkajoče faze preskoka. Sklepamo, da raba športne terminologije pri pouku ni dosledna.

Na **tretji taksonomski stopnji** je bilo v preizkusu zastavljenih 14 vprašanj. Ta vprašanja so zahtevnejša in uspešnost učencev je pričakovano nižja. Vprašanja so preverjala, ali znajo učenci analizirati, sintetizirati in evalvirati določene pojave, procese in dogodke v različnih gibalnih situacijah, ter načrtovati rešitve.

Za zelo lahko se je izkazalo samo vprašanje 14.c (taktika pri odbojki). Učenci so bili uspešni pri vprašanjih 3.d (varnost pri pohodništvu) in 7.c (vaja za izboljšanje štartnega pospeška pri atletiki). Srednje uspešni so bili učenci pri vprašanju 2.c (interpretacija rezultatov špotnovzgojnega kartona). Sklepamo, da je manjša uspešnost reševanja posledica dolgotrajnega pouka na daljavo in neizvajanja oz. okrnjenega izvajanja meritev za špotnovzgojni karton v zadnjih dveh šolskih letih. Srednje težka vprašanja so bila še 5.e (načrtovanje vadbe pri atletiki), 7.d (zaporedje vključevanja mišičnih skupin pri suvanju težke žoge), 8.d (predvaje v gimnastiki) ter 13.c in 15.c (taktika košarke/rokometa). Težka so bila vprašanja 4.c (umeščanje načela športnega obnašanja v novo situacijo), 5.d (izbor ustrezne atletske discipline z utemeljitvijo) ter 16.c (taktika pri nogometu), kjer se je pokazalo, da učenci slabše poznajo individualne taktike v obrambi. Zelo težki pa vprašanji 6.d (izbor ustrezne krepilne vaje po poškodbi) in 8.c (zapis vaje na drogu), kjer kar 59 % učencev sploh ni podalo odgovora, pravilno pa sta odgovorila le 2 % učencev. Sklepamo, da učenci ne poznajo osnovnih gimnastičnih elementov, veliko odgovorov je bilo tudi terminološko neustreznih.

Analiza dosežkov **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

V preizkusu znanja je sedem vprašanj preverjalo minimalni standard znanja, 33 temeljni standard znanja, šest vprašanj pa je preverjalo učne cilje, za katere ni izpeljanih standardov v učnem načrtu. V povprečju so vprašanja, ki so preverjala minimalni standard znanja, dosegla IT 0,46. Vprašanja, ki so preverjala temeljni standard znanja, so v povprečju dosegla IT 0,50, medtem ko so vprašanja, ki niso preverjala standardov znanja, dosegla IT 0,78.

Analiza dosežkov **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Preizkus je obsegal 46 vprašanj. Znanje učencev smo preverjali z vprašanji izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (16 vprašanj), vprašanji povezovanja, urejanja in razvrščanja (1), vprašanji dopolnjevanja brez nabora (1), vprašanji s kratkimi zaprtimi odgovori (25) in kratkimi polodprtimi odgovori (3).

Najuspešneje so učenci reševali **vprašanja izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom** s povprečnim IT 0,71. Zelo visok IT (nad 0,90) pri tem tipu vprašanj so imela vprašanja na prvi taksonomski stopnji, bila pa so s področja varnosti in poznavanja tehničnih elementov športnih iger.

Vprašanje povezovanja, urejanja in razvrščanja je bilo uporabljeno na področju gimnastike z ritmično izraznostjo. Bilo je zelo težko (IT = 0,36). Na podlagi tipa vprašanja smo pričakovali veliko boljši dosežek, vendar pa se je izkazalo, da učenci ne znajo pravilno povezati gimnastičnega elementa z gimnastičnim orodjem.

Vprašanje dopolnjevanja brez nabora je bilo prav tako uporabljeno na področju gimnastike z ritmično izraznostjo. Tudi to je bilo zelo težko (IT = 0,03). Izkazalo se je, da učenci ne poznajo faz preskoka ali pa jih ne znajo pravilno poimenovati. Dosežek bi bil zagotovo boljši, če bi jim pri vprašanju ponudili nabor.

Povprečen IT pri **vprašanjih s kratkimi zaprtimi odgovori** je bil 0,47. Vprašanj tega tipa je bilo 25, zastopane pa so bile vse tri taksonomske stopnje. Samo eno vprašanje tega tipa je doseglo IT 0,91. To je vprašanje 3.b, kjer se je zopet izkazalo, da učenci področje varnosti v športu dobro razumejo. Na drugi strani je bilo deset vprašanj tega tipa zelo težkih (IT pod 0,40). Težava je v tem, da je treba pri tem tipu vprašanja natančno odgovoriti z besedo ali besedno zvezo, večinoma z uporabo pravilne terminologije, kar pa vseskozi ugotavljamo, da je to zelo šibko področje učencev.

Pri **vprašanjih s kratkimi polodprtimi odgovori** je bil povprečen IT 0,29. Srednje težko je bilo vprašanje 4.b, zelo težki pa vprašanji 4.c in 8.c, obe na tretji taksonomski stopnji. Ta tip naloge zahteva od učenca več znanja, ker mu ne ponuja nobene možne rešitve. Na uspešnost reševanja vpliva spretnost tvorjenja daljših samostojnih odgovorov oziroma pisnega izražanja.

Analiza dosežkov **pri sidrnih vprašanjih** glede na indeks težavnosti

V preizkus za NPZ 2021 so bile umeščene nekatere naloge, ki so se pred tem že pojavile na NPZ. Glavni namen umestitve že odpisanih nalog je primerjava znanja učencev na NPZ 2021 z znanjem, ki so ga učenci izkazali v letih, ko se je naloga prvič pojavila. Že odpisane, ponovno umeščene naloge, ki nam bodo v pomoč pri primerjavi znanja med leti, imenujemo sidrne naloge.

Pri primerjavi dosežkov med leti smo upoštevali dosežen indeks težavnosti (IT) in standardni odklon (ID), ko je bila naloga prvič umeščena v preizkus znanja na NPZ in na NPZ 2021, ter izračunali velikost učinka (Cohenov d). Glede na izračune lahko ugotovimo, da razlike v izkazanem znanju med prejšnjimi preverjanji in NPZ 2021 povzročajo majhen učinek oziroma da ni pomembnih razlik v izkazanem znanju med preteklimi preverjanji in NPZ 2021.

Preglednica 4.2.9.1.4: Dosežen indeks težavnosti in standardni odklon ter izračun Cohenov d pri sidrnih nalogah

sedanji rok	naloga	IT	ID	STD	izvorni rok	naloga	IT	ID	razlika	d
211	03.d	0,74	0,30	0,44	171	4	0,76	0,25	-0,02	-0,05
211	05.e	0,50	0,41	0,50	091	07.c	0,64	0,39	-0,14	-0,28
211	06.a	0,52	0,27	0,50	171	08.a	0,59	0,25	-0,07	-0,14
211	07.d	0,41	0,39	0,49	171	11.a	0,49	0,33	-0,08	-0,16
211	13.b	0,69	0,31	0,46	171	18.b	0,78	0,26	-0,09	-0,20

Legenda okvirnih smernic za interpretacijo velikosti učinka:
0,2 – majhen učinek
0,5 – opazen (srednje velik) učinek
0,8 – velik učinek

SKLEPNE UGOTOVITVE

Struktura preizkusa se glede na leto 2017, ko je potekalo zadnje nacionalno preverjanje znanja iz predmeta šport, ni spremenila.

Znanje preverjamo iz treh vsebinskih področij:

- *Obče značilnosti športne vadbe*, ki zajemajo te vsebine: splošni športni izrazi; telesne značilnosti in gibalne sposobnosti; zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka; šport, zdravje in prosti čas; šport in varnost; športno obnašanje;
- *Individualne športne dejavnosti*: atletika; gimnastika z ritmično izraznostjo; ples; plavanje; smučanje ter pohodništvo;
- *Športne igre*: košarka; odbojka; rokomet; nogomet.

Znanje učencev smo preverjali z vprašanji izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (16 vprašanj), vprašanji povezovanja, urejanja in razvrščanja (1), vprašanji dopolnjevanja brez nabora (1), z vprašanji s kratkimi zaprtimi odgovori (25) in kratkimi polodprtimi odgovori (3). Pri vseh vprašanjih je veljalo, da je pravilen odgovor ovrednoten z eno točko. Naloge, ki sestavljajo preizkus, so razvrščene v tri taksonomske stopnje po Bloomovi taksonomiji.

- Povprečen dosežek vseh v preizkus vključenih učencev (4.359) je 24,4 od 46 možnih točk ali 52,97 %. Najvišje doseženo število točk, 42 (91 %), sta dosegla dva učenca, enajst (0,25 %) pa jih je zbralo manj kot 5 (10 %); od tega jih pet (0,11 %) ni doseglo nobene točke.

Največji delež učencev (26,7 %) je doseglo med 19 in 23 (41 do 50 %) točk. Približno enak delež učencev je bil tudi v intervalih od 24 do 27 (51 do 60 %) točk in od 28 do 32 (61 do 70 %) točk.

Dosežek ocenjujemo kot ustrezen in pričakovan, saj je bila vsebinska in zahtevnostna struktura v preizkus vključenih nalog usmerjena, v primerjavi z letom 2017, nekoliko v smer zahtevnejših nalog in strožjega vrednotenja odgovorov.

- Ugotavljamo, da so dosežki v preizkusu tako po spolu kot po regijah zelo podobni. Zaznati je le manjše razlike med spoloma pri visokih vrednostih uspešnosti (nad 80 %), kjer beležimo izrazito večjo prisotnost učenk, in pri najnižjih dosežkih (pod 50 % točk), kjer se pojavljajo učenci.

Dosežki učencev v večini regij so blizu povprečja vseh učencev v državi. Najvišje povprečje so dosegli učenci Jugovzhodne regije (54,6 % točk), najnižje pa v Pomurski regiji (49,8 % točk).

– Drugače kot l. 2017 je bila tokrat uspešnost reševanja različnih tipov nalog zelo razpršena. Najuspešneje so učenci reševali vprašanja izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (IT je bil povprečno 0,71) in vprašanja s kratkimi zaprtimi odgovori (povprečna uspešnost 0,47). Učenci so bili manj uspešni pri reševanju vprašanja povezovanja, urejanja in razvrščanja ter dopolnjevanja brez nabora. Bolj kot tip je pri omenjenih vprašanjih na uspešnost verjetno vplivala vsebina. Manj uspešni so bili tudi pri vprašanjih s kratkimi polodprtimi odgovori, ki zahtevajo od učenca več znanja in tudi spretnost tvorjenja samostojnih odgovorov oziroma pisnega izražanja. Seveda je uspešnost reševanja odvisna tudi od taksonomske stopnje.
– Čeprav taksonomska stopnja vprašanja sama po sebi ne odslikava zahtevnosti vprašanj, je analiza preizkusa pokazala nekatere razlike glede na leto zadnjega preizkusa. V letu 2017 so učenci zelo podobno uspešno reševali naloge prve in druge TS (71 oz. 73 % pravilnih odgovorov) in nekoliko slabše naloge tretje TS (uspešnost 48 %). Tokrat pa je bila uspešnost reševanja nalog tretje TS zelo podobna uspešnosti reševanja nalog druge TS (povprečni $IT_3 = 0{,}44$ in $IT_2 = 0{,}45$). Pričakovano je bila višja uspešnost pri vprašanjih prve taksonomske stopnje (povprečni $IT_1 = 0{,}68$), čeprav so se zahtevnejša od pričakovanj pokazala nekatera vprašanja prve TS, predvsem zaradi zahtevane nenatančne uporabe strokovne terminologije in zapisa natančnih odgovorov.

MOČNA PODROČJA ZNANJA:

– Učenci zelo dobro poznajo in razumejo osnovna in tudi bolj kompleksna ravnanja glede varnosti pri udejstvovanju v športni dejavnosti. Na tem vsebinskem področju izkazujejo znanje tudi na višjih taksonomskih ravneh.
– Učenci dobro poznajo in razumejo koncept zdrave športne vadbe, metode vadbe za razvoj gibalnih sposobnosti ter ključne didaktične zakonitosti športa, kot je postopnost v zahtevnosti športne vadbe. Prav tako poznajo osnovne vplive vadbe na človeka, torej povezanost športa in zdravja, zlasti kadar lahko znanje medpredmetno povezujejo ali pa se lahko oprejo na lastne praktične športne izkušnje.
– Čeprav obstajajo nekatere razlike v obsegu izvajanja vsebin, zlasti različnih športnih iger med učenkami in učenci (pri učencih večje število ur košarke, pri dekletih pa odbojke), v izkazanem poznavanju vsebin športnih iger ni nobenih razlik med spoloma. Praviloma vsi dobro poznajo osnovno tehniko posameznih elementov športnih iger in pričakovano, vendar slabše kot leta 2017, pravila in taktiko športnih iger.

ŠIBKA PODROČJA ZNANJA:

– Pereče in morda najbolj skrb vzbujajoče je slabo poznavanje strokovnega izrazoslovja kot temeljnega področja vsake stroke in pogoja za medsebojno razumevanje. Učenci izkazujejo slabo poznavanje in nenatančno uporabo strokovne terminologije praktično na vseh vsebinskih področjih, ki so zajeta v preizkus znanja. Ne najdejo ustreznega strokovnega izraza, uporabljajo pogovorne (klišejske) izraze, ali so v izražanju preveč splošni in ne dovolj natančni. Nujno potrebno bo več pozornosti usmeriti v strokovno terminološko doslednost tako pri učiteljih kot učencih.
– Razumevanje osnovnih zakonitosti gibanja je šibko. Učenci slabo poznajo oziroma ne razumejo dovolj dobro osnov delovanja gibalnega aparata človeka. Morda prepoznajo preprost topološki položaj posameznih mišičnih skupin, ne morejo pa ugotavljati anatomske funkcionalnosti niti enostavnih gibov niti funkcionalnosti posameznih mišičnih skupin (npr. ne znajo izbrati ustrezne vaje za krepitev določenih mišičnih skupin).
– Slabo razumejo osnovne fizikalne principe gibanja, na primer učenci zelo težko prepoznajo vzročno-posledični odnos pri izvajanju atletskih dejavnosti (zakonitost štafetnega teka) ali na primer pomena vzgona pri plavanju. Zelo slabo poznajo gimnastične tehnike – ne znajo povezati gimnastičnih prvin v preprosto telovadno sestavo niti povezati elementov z ustreznim gimnastičnim orodjem.
– Uporabnost in povezovanje znanja je za učence zelo trd oreh. Večina učencev ne zna ovrednotiti rezultatov športnovzgojnega kartona iz priložene preglednice. Prav tako težko prepoznavajo, katere gibalne sposobnosti vplivajo na uspešnost pri izvajanju določene športne dejavnosti.

Splošni športni izrazi

1. Oglej si sliko 1 in odgovori na vprašanje.

Slika 1

Kako se imenuje drža nog na sliki 1? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

Telesne značilnosti in gibalne sposobnosti

2. a) Obkroži črko pred izrazom, ki opredeljuje telesno značilnost.

A Eksplozivna moč.

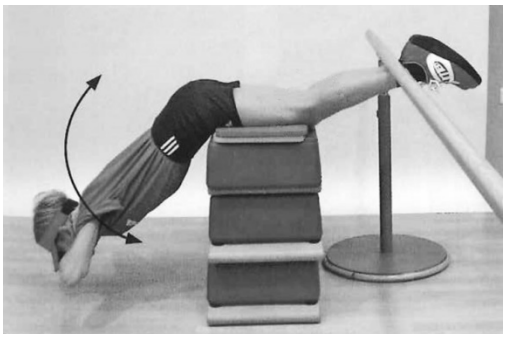
B Kožna guba nadlahti.

C Prostorska orientacija.

D Hitrostna vzdržljivost.

(1 točka)

2. b) Oglej si sliko 2 in odgovori na vprašanje.

Slika 2

Na črto napiši eno od mišičnih skupin, ki jih krepimo z vajo (dvig trupa) na sliki 2.

_____

(1 točka)

2. c) Oglej si preglednico 1 in odgovori na vprašanje.

	Dotikanje plošče z roko (št. dotikov)	Skok v daljino z mesta (cm)	Premagovanje ovir nazaj (s)	Dvig trupa (št. ponovitev)	Predklon na klopci (cm)	Vesa v zgibi (s)	Tek na 60 m (s)	Tek na 600 m (s)
Miha	41	201	9,6	76	40	35	8,4	114
Anže	47	164	12,8	53	42	80	8,2	156

Preglednica 1

Učenca Miha in Anže iz 9. razreda sta na testiranju za športnovzgojni karton dosegla rezultate, prikazane v preglednici 1. Primerjaj njune rezultate pri merski nalogi aerobne vzdržljivosti in na črto napiši ime učenca, ki je uspešnejši.

_____

(1 točka)

Šport in varnost

3. a) Kje gledalec lahko varno spremlja cestno kolesarsko tekmo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Ob cestišču čim bliže tekmovalcem.

B Na desni strani ceste v smeri vožnje.

C Za varnostno ograjo ob robu ceste.

D Nikjer ni varno spremljati kolesarske tekme.

(1 točka)

3. b) Boris je opravil tečaj rolanja in bi rad svoje znanje pokazal prijateljem. Odpravijo se na šolsko igrišče. Kaj mora storiti Boris, da bo njegov prikaz rolanja varen? Na črto napiši enega od pomembnih varnostnih ukrepov.

_____

(1 točka)

3. c) Na črto napiši en način, kako ustrezno oblačilo pripomore k varnosti pohodnika.

_____

(1 točka)

3. d) Planinci so na pohodu v sredogorju prišli do razpotja. Na pobočju je bilo možno pot nadaljevati po mokrem travnatem ali po suhem, grobo kamnitem terenu. Vodja pohoda se je odločil za kamnito pot. Utemelji, zakaj je bila odločitev vodje pravilna. Odgovor napiši na črti.

_____

_____

(1 točka)

Športno obnašanje

4. a) Oglej si sliko 3 in odgovori na vprašanje.

Slika 3

Kateri element športnega obnašanja prikazuje slika 3? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

4. b) Na črto napiši primer športnega obnašanja staršev med igro na šolski tekmi med dvema ognjema.

_____

(1 točka)

4. c) Spletni in mobilni bonton so pravila in načela za varno in odgovorno uporabo svetovnega spleta in mobilnega telefona. Spodaj zapisano pravilo spletnega in mobilnega bontona spremeni v načelo športnega obnašanja in ga napiši na črti.

Zvonjenje telefona in/ali pogovarjanje v kinu, gledališču, med poukom, v bolnišnici, tudi na avtobusu ni dopustno.

(Prirejeno po: https://safe.si/nasveti/obnasanje-na-spletu/spletni-in-mobilni-bonton. Pridobljeno: 2. 10. 2020.)

_____

_____

(1 točka)

Zakonitosti športne vadbe in vpliv na človeka

5. a) Kaj je intervalna vadba? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Pri intervalni vadbi se praviloma izmenjujeta obremenitev in počitek.
B Intervalna vadba poteka neprekinjeno.
C Intervalna vadba je najbolj ustrezna metoda za razvoj gibljivosti.
D Z intervalno vadbo izboljšujemo pogum in odločnost.

(1 točka)

5. b) Katera trditev najbolje opisuje načelo postopnosti športne vadbe? Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

A Športnik mora imeti osebnega trenerja.
B Vadba je prilagojena posamezniku.
C Od lažje k težji gibalni nalogi.
D Od težjega k lažjemu treningu.

(1 točka)

5. c) Na črto napiši eno pozitivno posledico vadbe za delovanje srca.

_____

(1 točka)

5. d) Učitelj športa zbira ekipo za šolsko tekmovanje v atletiki. Ima velik nabor učencev, ki trenirajo različne športe. Med njimi je tudi Lovro, ki že več let trenira gimnastiko. Na katero od spodaj naštetih disciplin naj ga prijavi učitelj, da bo lahko Lovro glede na svoje sposobnosti kar najbolj pripomogel k ekipnemu uspehu šole? Na črte napiši svojo odločitev in jo utemelji.

Atletske discipline: suvanje krogle, met žvižgača (vorteks), tek na 60 m, tek na 1000 m

Disciplina: _____

Utemeljitev: _____

_____

(1 točka)

5. e) Na spomladanski kros se je učenec pripravljal tako, da je trikrat na teden naredil pet ponovitev šprinta na 60-metrski razdalji z daljšimi odmori. Na krosu ni dosegel rezultata, kakor je pričakoval. Kaj je učenec naredil narobe pri vadbi za kros? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

Šport, zdravje in prosti čas

6. a) Kaj nam pove indeks telesne mase? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Delež maščobnega tkiva v telesu.

B Delež mišic in kosti v telesu.

C Razmerje med telesno težo in telesno višino.

D Razmerje med težo trupa in težo nog.

(1 točka)

6. b) Na črto napiši eno od škodljivih posledic vsakodnevnega nošenja težke šolske torbe na isti rami.

_____

(1 točka)

6. c) Matic je učenec 9. razreda. Telesno je neaktiven in ima čezmerno telesno težo. Odločil se je, da bo začel z redno telesno vadbo. Vsak dan namerava narediti 100 poskokov s kolebnico in preteči 5 kilometrov.
Na črto napiši, v čem Matičev pristop k vadbi ni ustrezen.

_____

(1 točka)

6. d) Nataša si je pri gimnastiki poškodovala gleženj. S terapijo je bila poškodba odpravljena. Terapevt je svetoval Nataši, naj si z vadbo doma krepi vezi in mišice gležnja.
Na črto napiši vajo, s katero bi Nataša lahko krepila vezi in mišice gležnja.

_____

(1 točka)

Atletika

7. a) Atletiko sestavljajo štiri discipline atletskih skokov. Na črti napiši dve disciplini poleg dveh že navedenih.

DISCIPLINE ATLETSKIH SKOKOV:

troskok

skok s palico

_____

_____

(1 točka)

7. b) Zakaj je lahko predaja v štafetnem teku 4 x 100 m bolj učinkovita v zadnji tretjini predajnega prostora kot na začetku predajnega prostora? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

7. c) Obkroži črko pred vajo, s katero najbolj pripomoremo k uspešnosti štartnega pospeška.

A Tek s poudarjenim odrivom.

B Striženje (škarjice spredaj).

C Visoki skiping.

D Nizki skiping.

(1 točka)

7. d) V kakšnem zaporedju se vključujejo mišice rok, nog in trupa pri suvanju težke žoge pri pravilnem izvajanju? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

Gimnastika z ritmično izraznostjo

8. a) Na črto pred gimnastičnim orodjem napiši črko gimnastičnega elementa, ki ga lahko izvajamo na tem orodju.

GIMNASTIČNO ORODJE:	GIMNASTIČNI ELEMENTI:
_____ parter	A kolebanje
	B stoja na lopaticah
	C vzmik
	D trebušni toč

(1 točka)

8. b) Na črte napiši manjkajoče dele (faze) preskoka čez kozo.

zalet, _____, odriv z deske, prva faza leta,

_____, druga faza leta, _____

(1 točka)

8. c) Sestavi vajo na drogu ali dvovišinski bradlji iz štirih različnih gimnastičnih elementov tako, da bo sestava izvedljiva. Ustrezno zaporedje gimnastičnih elementov napiši na črti.

_____

_____

(1 točka)

8. d) Obkroži črko pred naborom dveh vaj, ki se uporabljata pri učenju preskoka skrčno čez kozo.

A Zamahovanje v stojo na rokah, prekoračno preskakovanje klopi v opori na tleh.

B Naskok v oporo na skrinjo, odrivanje v oporo na kozi.

C Zibanje v hrbtu, vstajanje iz sedečega položaja brez opore z rokami.

D Seskok s skrinje na malo prožno ponjavo, naskok na malo prožno ponjavo s skrajšanim zaletom.

(1 točka)

Plavanje

9. a) Oglej si sliko 4 in odgovori na vprašanje.

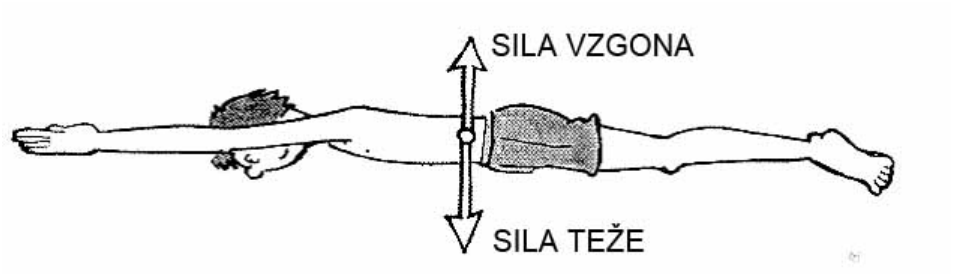
Slika 4

Katero vajo za varnost izvaja plavalec na sliki 4? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

9. b) Oglej si sliko 5 in odgovori na vprašanje.

Slika 5

Kako sila vzgona pomaga plavalcu? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

Ples

10. a) V katero skupino spada ples rašpla? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Latinskoameriški plesi.

B Standardni plesi.

C Disko plesi.

D Ljudski plesi.

(1 točka)

10. b) Plesalca sta na šolskem plesu za ples ča-ča-ča stopila drug nasproti drugemu. Plesalec je z desno roko prijel plesalko pod lopatico, z levo roko pa njeno desno dlan. Kaj sta storila narobe? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

Smučanje

11. Kateri del smučarske opreme je zaradi varnosti obvezen za mlade smučarje do 14. leta, za druge smučarje pa priporočljiv? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Smučarska očala.

B Mobilni telefon.

C Smučarska čelada.

D Smučarske palice.

(1 točka)

Pohodništvo

12. V gorskem svetu se moramo držati določenih pravil. Obkroži črko pred pravilno trditvijo.

A V Triglavskem narodnem parku lahko zakurimo kres.

B V gore se lahko odpravimo v vsakem vremenu.

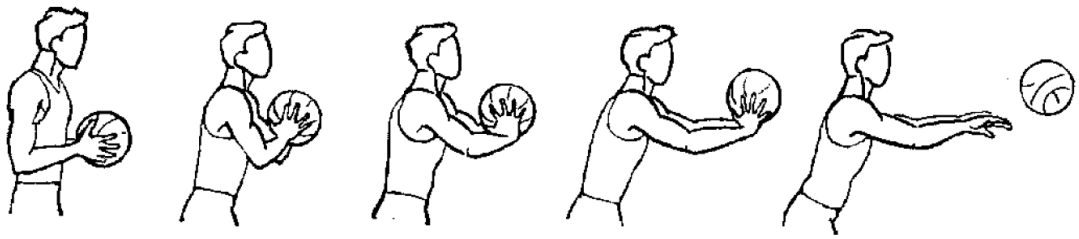
C Za lastne potrebe si lahko naberemo šopek planik.

D Za varno hojo v gore je potrebno osnovno znanje orientacije.

(1 točka)

Košarka

13. a) Oglej si sliko 6 in odgovori na vprašanje.

Slika 6

Kateri tehnični element je prikazan na sliki 6? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Podaja iznad glave z obema rokama.

B Podaja z obema rokama izpred prsi.

C Podaja z eno roko za hrbtom.

D Podaja z obema rokama od spodaj.

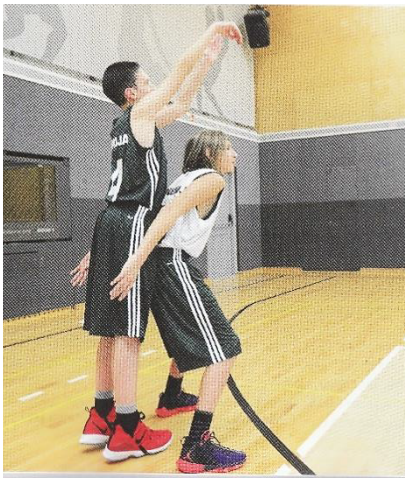
(1 točka)

13. b) Igralec je med vodenjem žoge prestopil stransko črto. Kakšna je posledica tega prekrška za njegovo ekipo? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

13. c) Oglej si sliko 7 in odgovori na vprašanje.

Slika 7

Zakaj je po metu na koš glavna naloga obrambnih igralcev zapiranje napadalcev, kot prikazuje slika 7? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

Odbojka

14. a) Oglej si sliko 8 in odgovori na vprašanje.

Slika 8

Kateri odbojkarski element prikazuje slika 8? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Napadalni udarec.

B Sprejem servisa.

C Zgornja podaja.

D Dvojni blok.

(1 točka)

14. b) Oglej si sliko 9 in odgovori na vprašanje.

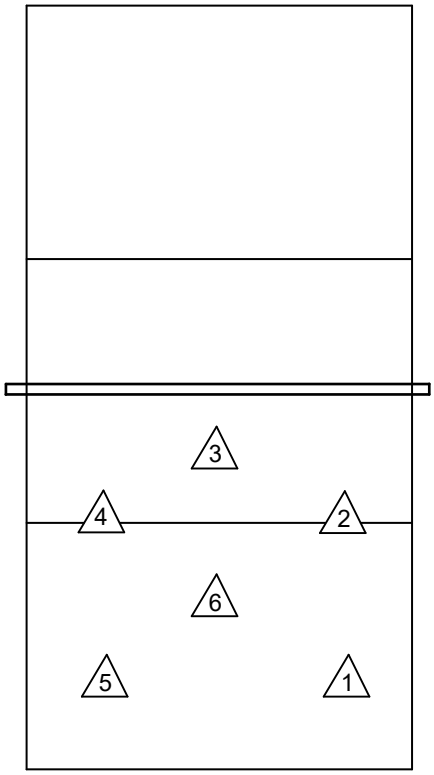
Slika 9

Na šolski tekmi je na semaforju rezultat, kot ga prikazuje slika 9. Katera ekipa je zmagala? Svoj odgovor utemelji in ga napiši na črto.

_____

(1 točka)

14. c) Oglej si sliko 10 in odgovori na vprašanje.

Legenda:

△ napadalci

Slika 10

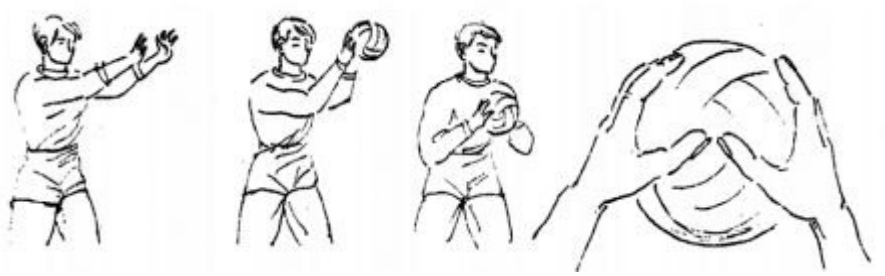
Igralec številka 2 je uspešno sprejel žogo. Podal jo je podajalcu. Na črto napiši številko enega od napadalcev, ki mu mora podajalec podati žogo, da bo napad zaključen z napadalnim udarcem iz prve linije.

_____

(1 točka)

Rokomet

15. a) Oglej si sliko 11 in odgovori na vprašanje.

Slika 11

Kateri element rokometne igre prikazuje slika 11? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Podaja z eno roko.

B Lovljenje žoge z obema rokama.

C Pobiranje žoge s tal.

D Komolčna podaja.

(1 točka)

15. b) Na sredini igrišča je bil med igro storjen blag prekršek. Sodnik je dosodil prosti met. Kje se bo v tem primeru izvajal prosti met? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Na devetmetrski črti.

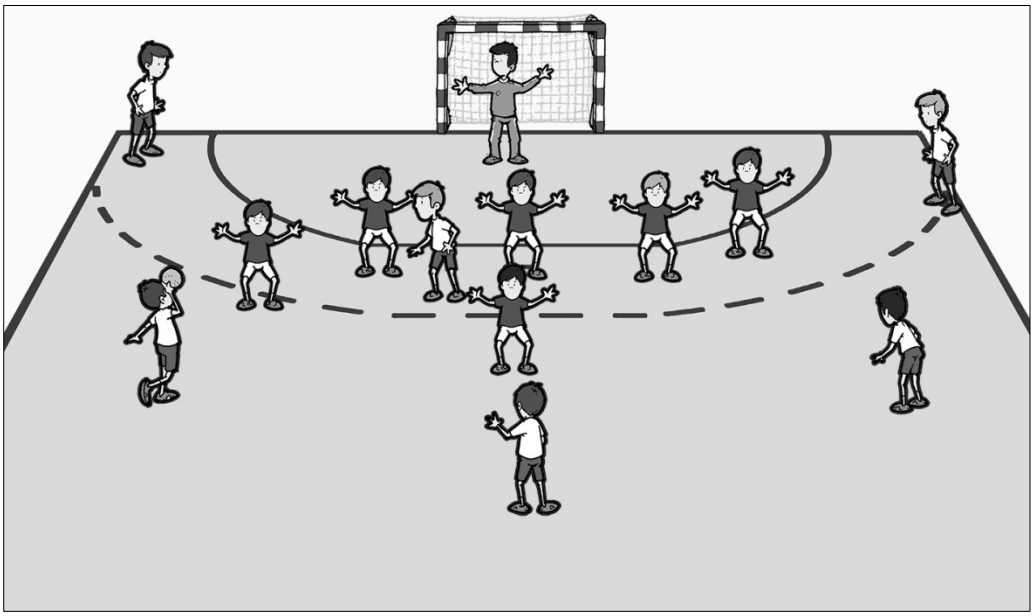
B Izvede se sedemmetrovka.

C Tam, kjer je bil prekršek narejen.

D Prosti met se izvaja iz avta.

(1 točka)

15. c) Oglej si sliko 12 in reši nalogo.

Slika 12

Na sliki 12 obkroži napadalca, ki bi bil po sprejemu podaje v najboljšem položaju za dosego zadetka glede na postavitev obrambnih igralcev.

(1 točka)

Nogomet

16. a) Oglej si sliko 13 in odgovori na vprašanje.

Slika 13

Kateri tehnični element prikazuje slika 13? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Udarec z nartom.

B Zaustavljanje s podplatom.

C Zaustavljanje s prsmi.

D Vodenje naravnost.

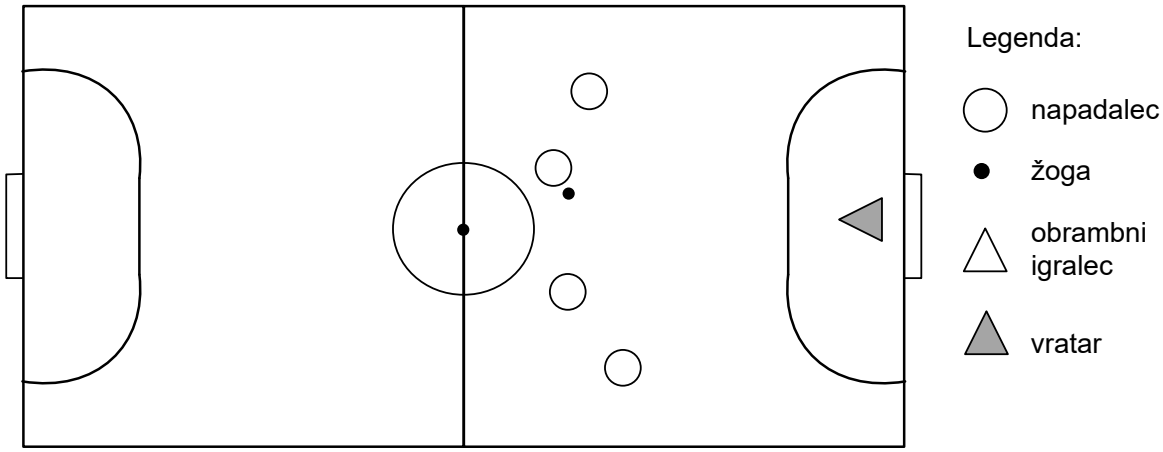
(1 točka)

16. b) Kaj bo dosodil sodnik, če igralec spotakne nasprotnika in ga pri tem podre v kazenskem prostoru pri igri malega nogometa? Odgovor napiši na črto.

_____

(1 točka)

16. c) Oglej si sliko 14 in reši nalogo.

Slika 14

V nogometu poznamo dve obliki taktike v obrambi. Na sliki 14 vriši obrambne igralce tako, da upoštevaš individualno taktiko obrambe.

(1 točka)

Viri:
Slika 1: Bolković, T., Čuk, I., Kokole, J., Kovač, M., Novak, D. (2002): Izrazoslovje v gimnastiki (osnovni položaji in gibanja). I. del. Ljubljana: Fakulteta za šport.
Slika 2: Škof, B., s sod. (2016): Šport po meri otrok in mladostnikov. 2., dopolnjena izdaja. Pedagoški, didaktični, psiho-socialni, biološki in zdravstveni vidiki športne vadbe mladih. Ljubljana: Fakulteta za šport.
Slika 3: https://www.zimbio.com/photos/Mohamed+Farah/Rene+Herrera/Olympics+Highlights+Day+12/qa7hCtWv-rG. Pridobljeno: 5. 10. 2020.
Slika 4: http://minisport-si.blogspot.com/2015/10/ucenje-plavanja-za-otroke.html. Pridobljeno: 9. 10. 2020.
Slika 5: https://teorijasporta.weebly.com/uploads/2/4/8/1/24813267/plavanje.pdf. Pridobljeno: 5. 10. 2020.
Slika 6: Dežman, B. (2004): Košarka za mlade igralce in igralke. Ljubljana: Fakulteta za šport.
Slika 7: Erčulj, F., Bergant, B., Gašaprin, D., Sila, A. (2018): Košarka v obdobju osnovne šole. Ljubljana: Fakulteta za šport.
Slika 8: http://radiotimisoara.ro/2016/09/24/zi-excelenta-pentru-voleiul-nostru-in-preliminariile-ce/. Pridobljeno: 24. 3. 2018.
Slika 11: https://teorijasporta.weebly.com/uploads/2/4/8/1/24813267/rokomet.pdf. Pridobljeno: 5. 10. 2020.
Slika 13: https://www.nzs.si/novica/Drugi_sklop_vaj_za_mlade_nogometase?id=50543. Pridobljeno: 29. 9. 2020.

4.3 Analiza dosežkov učencev s posebnimi potrebami

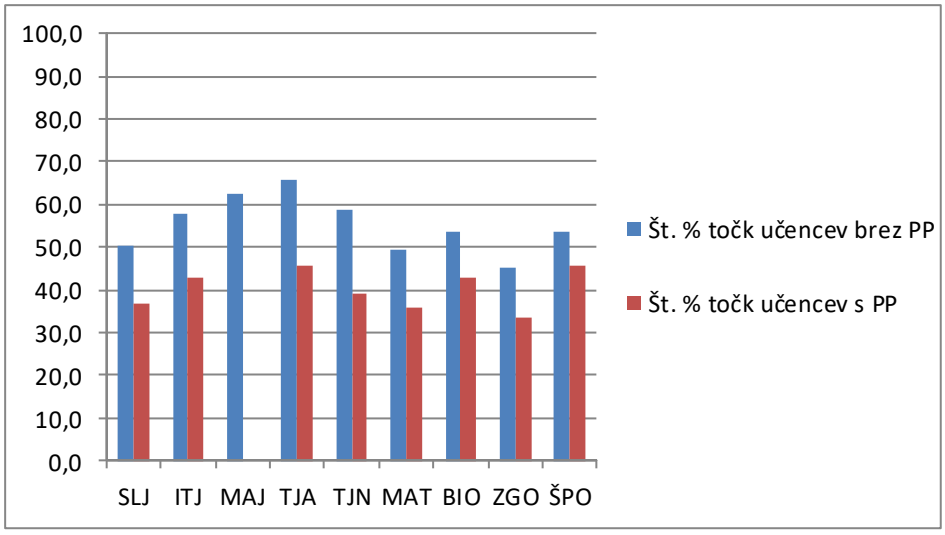
V analizo so vključeni učenci s posebnimi potrebami, ki se šolajo v rednih osnovnih šolah po programu s prilagojenim izvajanjem in z dodatno strokovno pomočjo ali pa v enem od petih zavodov, ki izvajajo prilagojeni izobraževalni program z enakovrednim izobrazbenim standardom. Glede na to, da je večina učencev s posebnimi potrebami vključena v redne osnovnošolske programe z enakovrednim izobrazbenim standardom, lahko rečemo, da je v naših analizah delež vseh učencev s posebnimi potrebami in posledično vpliv dosežkov tistih učencev, ki se šolajo v zavodih z enakovrednim izobrazbenim standardom za slepe in slabovidne, gluhe in naglušne ter gibalno ovirane, zelo majhen. Analizirali smo samo podatke tistih učencev s posebnimi potrebami, ki so zaprosili za prilagoditve pri opravljanju NPZ.

V nadaljevanju so predstavljeni dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z njihovimi vrstniki pri NPZ v 9. razredu leta 2021 in v primerjavi z dosežki iz preteklih let. Glede na to, da so v to analizo vključeni le učenci, ki se šolajo v osnovnih šolah z enakovrednim izobrazbenim standardom in imajo pri NPZ številne prilagoditve, bi pričakovali, da bo njihova učna uspešnost primerljiva z uspešnostjo vrstnikov. Podatki pa kažejo prav nasprotno. Na voljo imamo podatke o učencih s posebnimi potrebami v 9. razredu za daljše časovno obdobje, in sicer od leta 2008 dalje, ko je bil uveden računalniški program za prijavo in so bile sistematično urejene in zbrane možne prilagoditve pri opravljanju NPZ. Ric od tega leta vodi obsežno podatkovno zbirko o učencih s posebnimi potrebami, ki uveljavljajo prilagoditve pri opravljanju NPZ.

Preglednica 4.3.1: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ v letu 2021, 9. razred

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Štev. % točk učencev brez PP	Štev. % točk učencev s PP	Delež % točk učencev s PP v primerjavi z ostalimi učenci 9. razreda
SLJ	15.839	1.799	50,5	36,7	72,7
ITJ	36	6	57,9	42,8	73,9
MAJ	10	0	62,7	-	-
TJA	3.723	446	65,8	45,5	69,1
TJN	63	4	58,7	39,2	66,8
MAT	15.519	1.741	49,5	35,9	72,5
BIO	3.757	411	53,7	42,9	79,9
ZGO	3.861	439	45,4	33,7	74,2
ŠPO	3.936	422	53,7	45,7	85,1

Slika 4.3.1: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2021, 9. razred

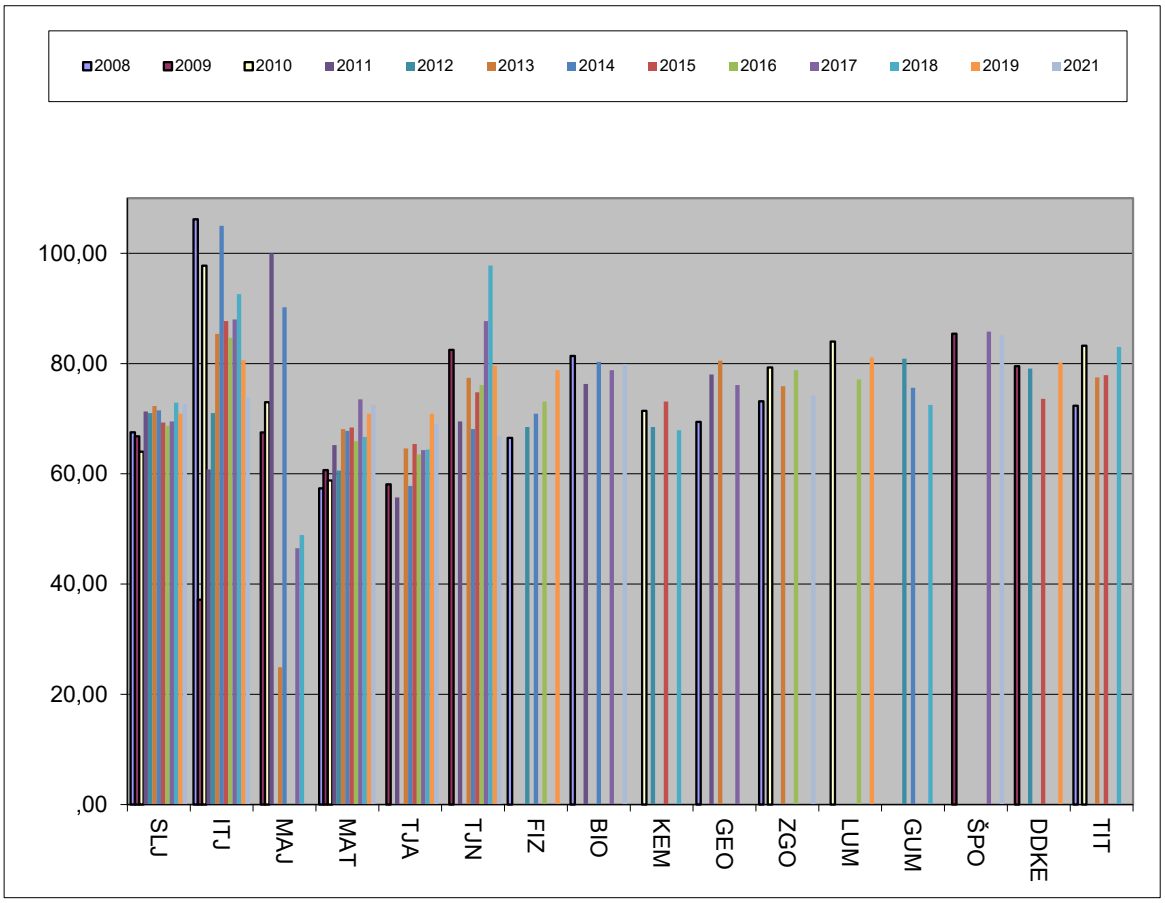
Ker neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti in tudi med različnimi predmeti ni strokovno ustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi s svojimi vrstniki brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 4.3.1 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2021 dosegli med 66,8 in 85,1 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Pri nemščini (66,8 %), angleščini (69,1 %), matematiki (72,5 %) in slovenščini (72,5 %) so učenci s posebnimi potrebami dosegli najnižje dosežke. V primerjavi z letom 2019 (2019 – nemščina: 79,6 %, angleščina: 70,9 %, matematika: 70,9 %, 2019 – slovenščina: 70,9 %) so bili dosežki precej nižji pri nemščini in malenkost nižji pri angleščini, pri slovenščini in matematiki pa višji. Izmed tretjih predmetov so bili dosežki najvišji pri športni vzgoji (85,1 %), sledita ji biologija (79,9 %) in zgodovina (74,2 %), najnižji pa so bili, kot že omenjeno, pri tujih jezikih.

Opozoriti je treba, da je NPZ iz italijanščine opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja. Kakor je razvidno iz preglednice 4.3.1, je imelo leta 2021 šest učencev s posebnimi potrebami pri NPZ iz italijanščine nižje dosežke od ostalih učencev. NPZ iz madžarščine ni opravljal noben učenec s posebnimi potrebami.

Analiza podatkov za obdobje od leta 2008 do leta 2021 (slika 4.3.2) kaže, da imajo učenci s posebnimi potrebami vseskozi najnižje dosežke pri angleščini; ti so bili v letu 2019 najvišji doslej, v letošnjem letu pa so se znova nekoliko znižali. Pri matematiki so se dosežki v primerjavi z letom 2019 nekoliko zvišali, enako velja tudi za slovenščino, pri kateri so sicer dosežki skozi leta bolj ali manj konstantni. Leta 2021 so se dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi s preteklo izvedbo, leta 2019, znižali pri angleščini, športu in zgodovini ter pri italijanščini in nemščini, ki ju opravlja majhno število učencev. Izrazitega izboljšanja dosežkov ni bilo pri nobenem predmetu.

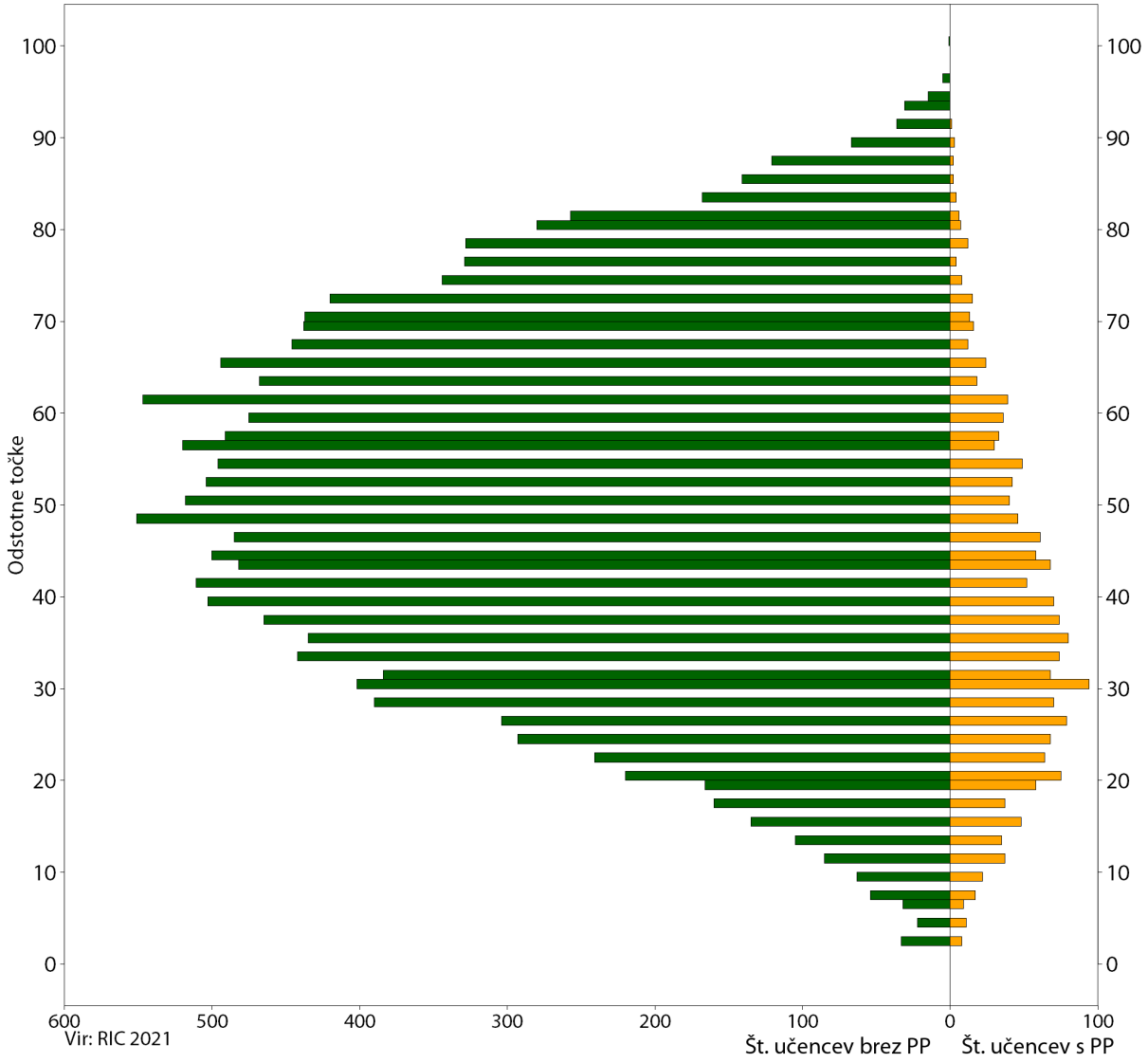
Slika 4.3.2: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznem predmetu NPZ v obdobju od leta 2008–2021[38], 9. razred

[38] NPZ se v letu 2020 zaradi epidemije Covid-19 ni izvajal, zato nobena preglednica in slika ne vključuje podatkov za to leto.

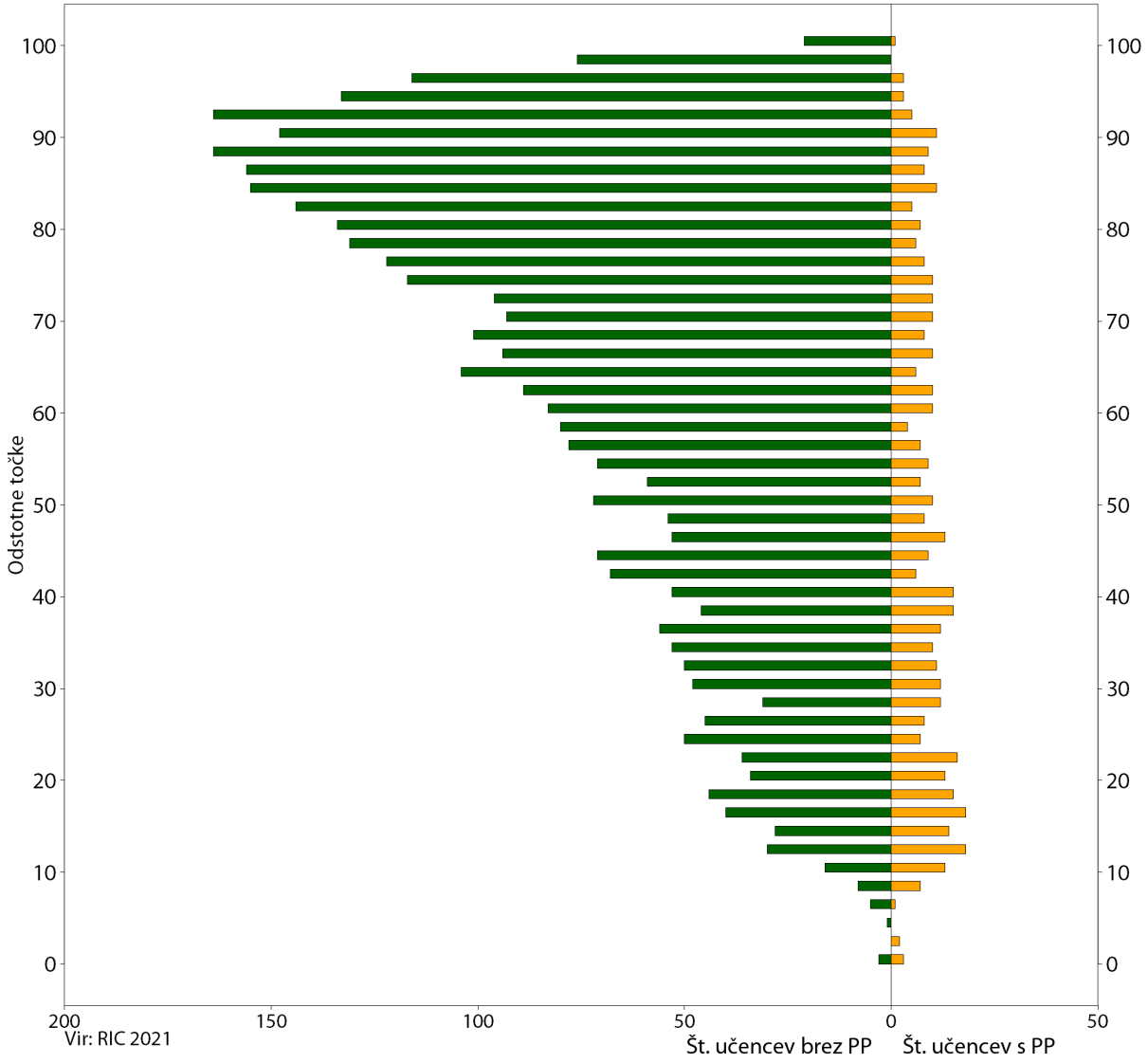
V nadaljevanju predstavljamo dosežke učencev s posebnimi potrebami pri posameznih predmetih v primerjavi z dosežki učencev z značilnim razvojem v 9. razredu.

Slika 4.3.3: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2021, 9. razred

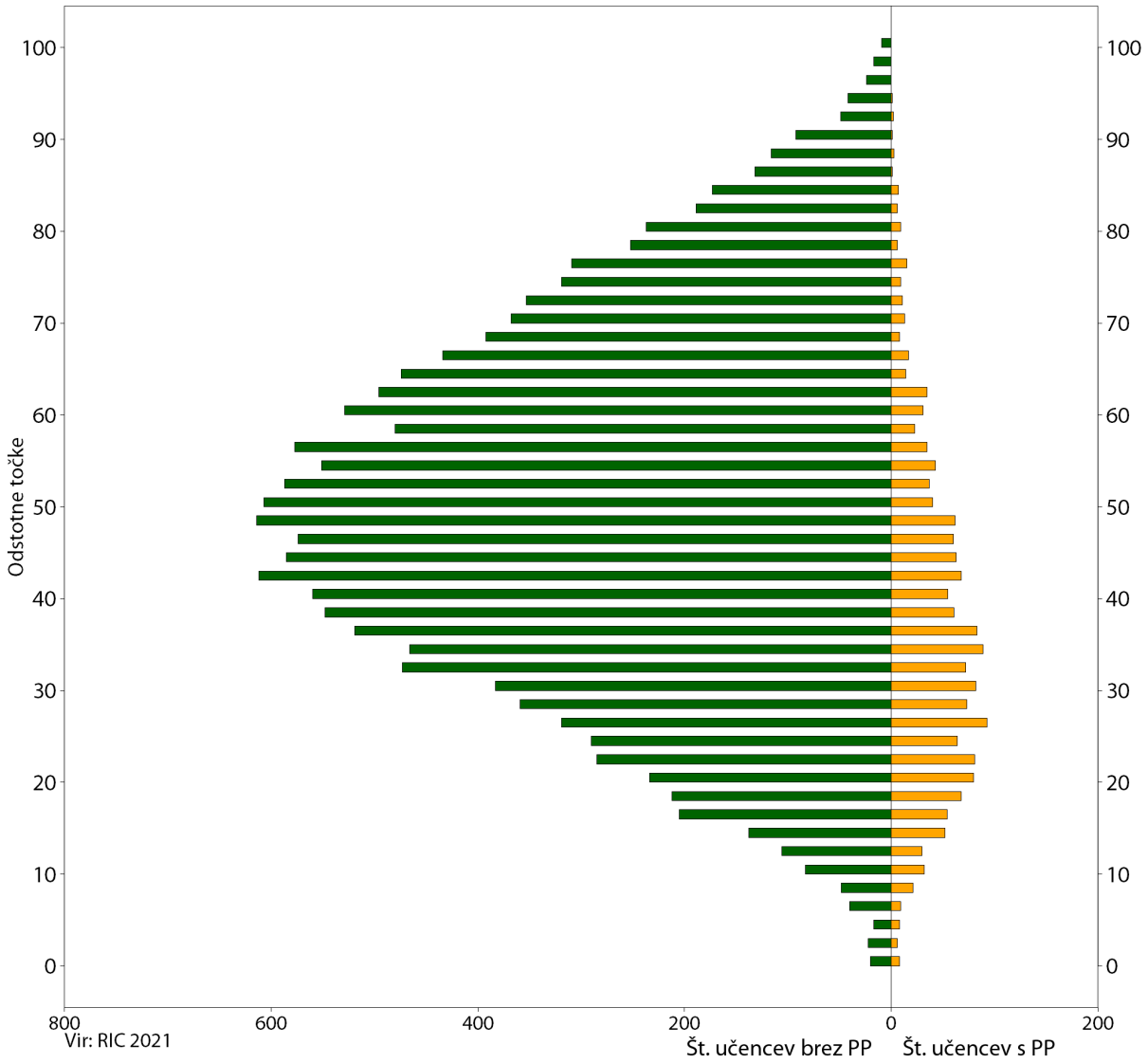
Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini je bil 50,5 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 36,7 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je precej podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar brez izrazitih repov, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 4.3.4: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2021, 9. razred

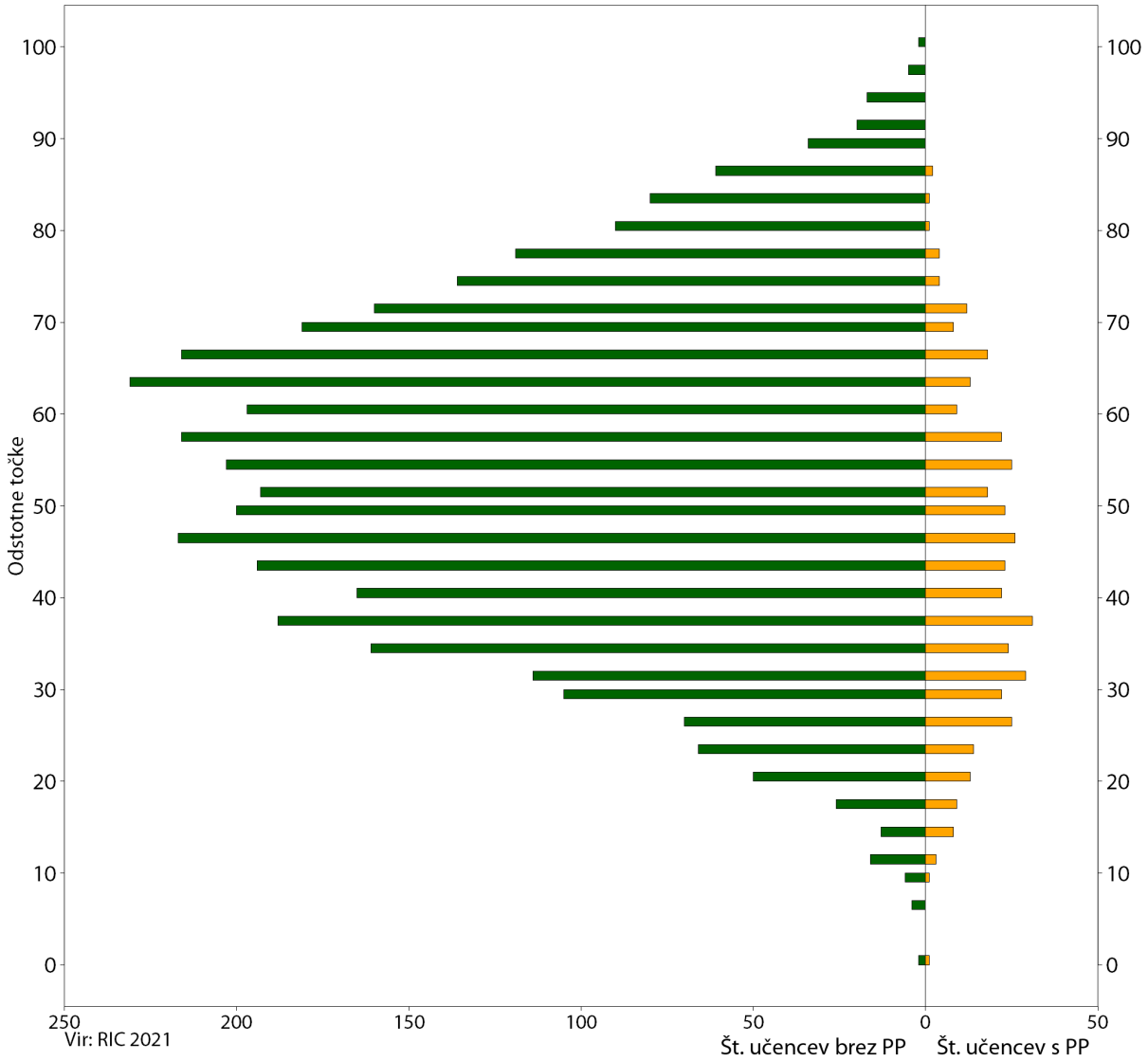
Leta 2021 so dosežki učencev s posebnimi potrebami pri angleščini znova nekoliko nižji kot leta 2019 (45,5 odstotne točke), medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji (65,8). Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je izrazito pomaknjena v desno in asimetrična v levo, brez izrazitih repov na levi in desni strani, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je precej nenavadna, z več neizrazitimi vrhovi, od katerih je najvišji na skrajnem levem delu krivulje.

Slika 4.3.5: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2021, 9. razred

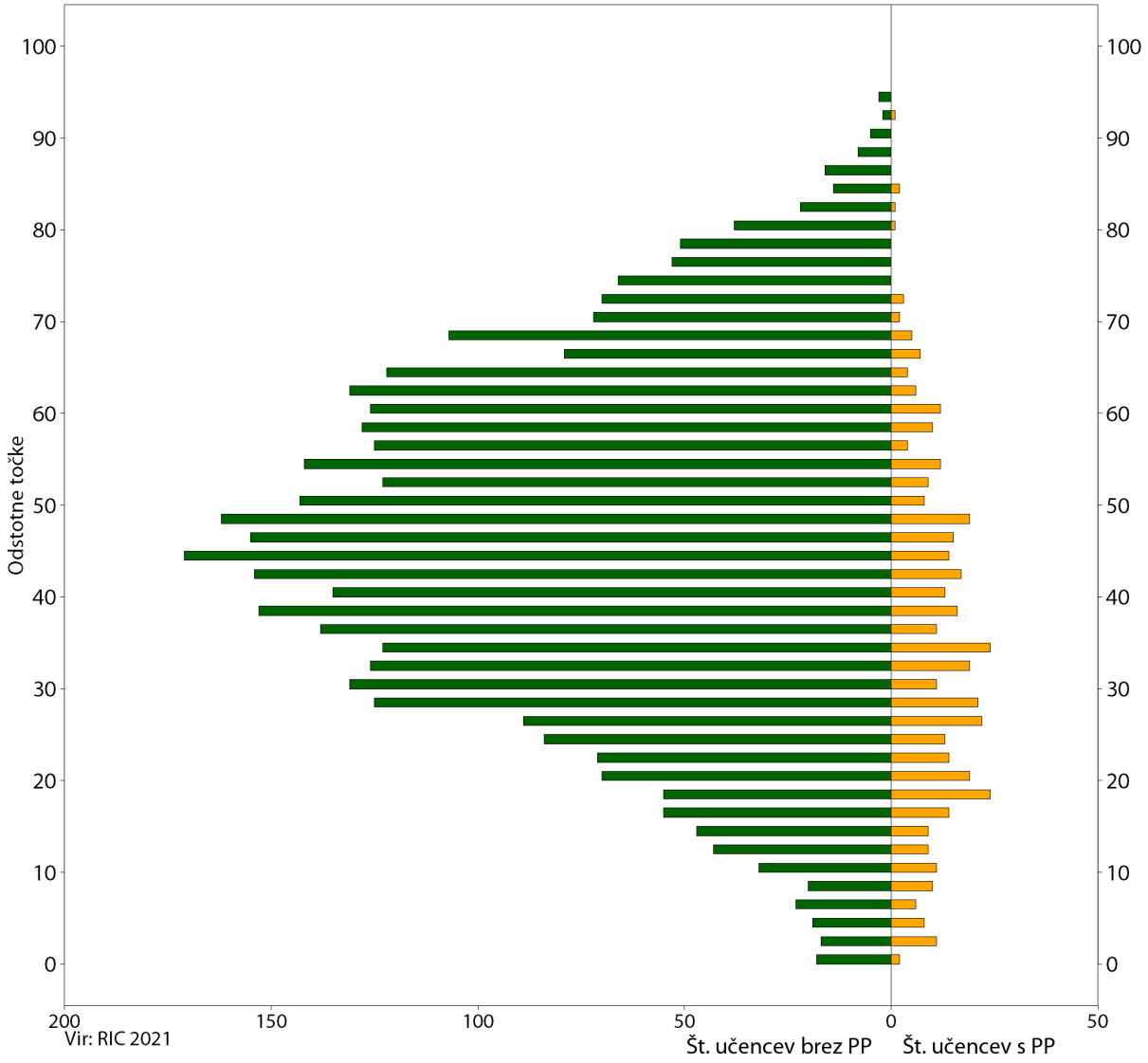
Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je bil zelo podoben dosežku pri slovenščini in je znašal 49,5 odstotne točke, medtem ko je bil povprečni dosežek učencev s posebnimi potrebami, ki je znašal 35,9 odstotne točke, le za 0,8 odstotne točke nižji kot pri slovenščini. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, vendar – podobno kot pri slovenščini – nima repov, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 4.3.6: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz biologije v letu 2021, 9. razred

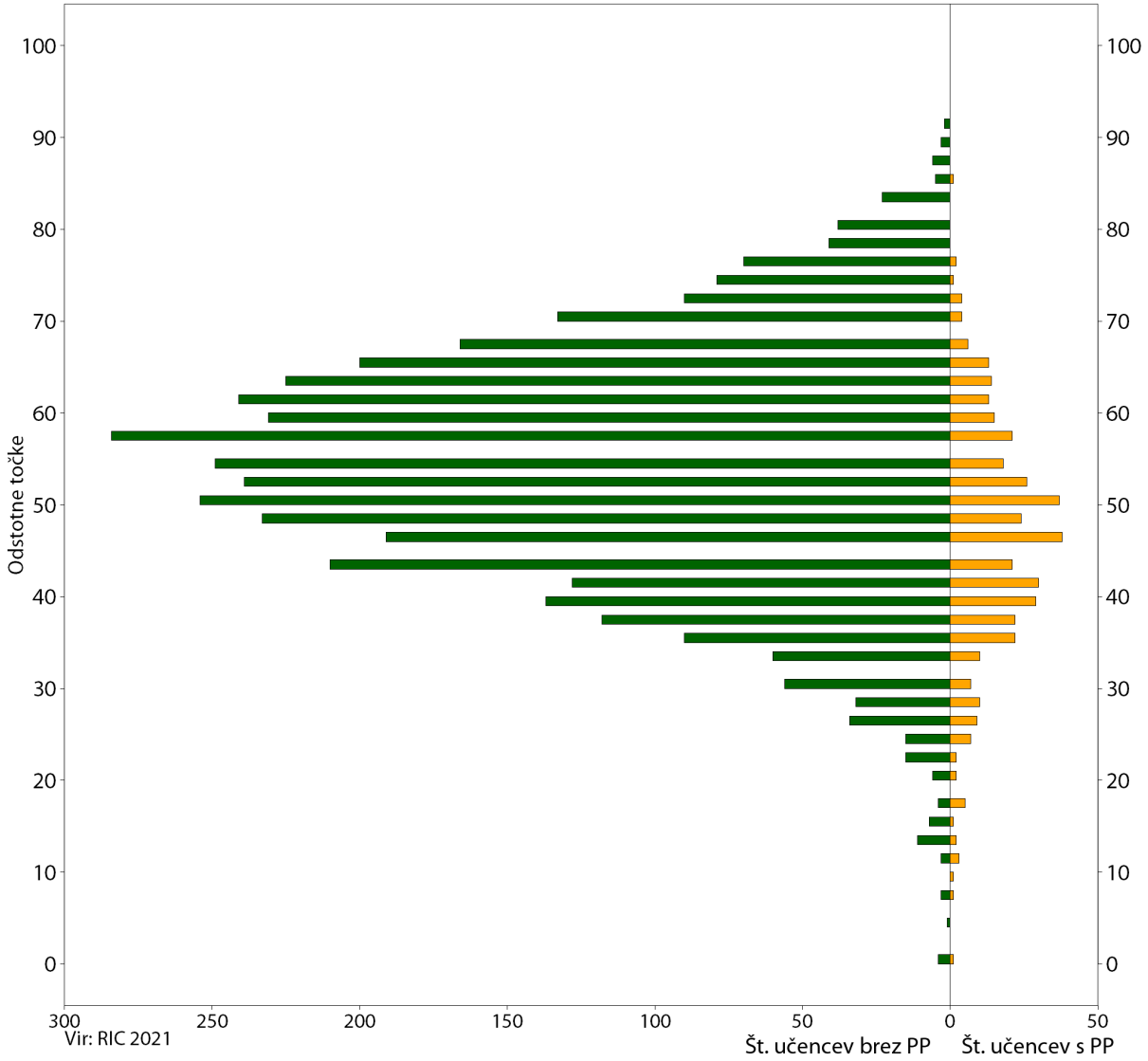
Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri biologiji je znašal 53,7 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 42,9. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb, ima sicer dva vrhova, vendar je precej podobna normalni Gaussovi krivulji (manjkata ji oba repa), porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa je nekoliko pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

Slika 4.3.7: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz zgodovine v letu 2021, 9. razred

Učenci s posebnimi potrebami so leta 2021 pri zgodovini dosegli 33,7 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb višji in so znašali 45,4 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, z nenavadnimi odkloni na posameznih odsekih, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pa ima precej vrhov, dosežki pa so zelo razpršeni.

Slika 4.3.8: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz športa v letu 2021, 9. razred

Dosežki učencev s posebnimi potrebami pri športu so znašali 45,7 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb višji (53,7). Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami prav tako.

Grafična primerjava podatkov za italijanščino in nemščino zaradi majhnega števila učencev s posebnimi potrebami, ki so opravljali ta dva preizkusa, ni smiselna.

V nadaljevanju obravnavamo podatke o učencih s posebnimi potrebami **v 6. razredu** od leta 2014 dalje, saj je bil NPZ za te učence to leto prvič obvezen in primerjava s preteklimi leti ne bi bila zanesljiva.

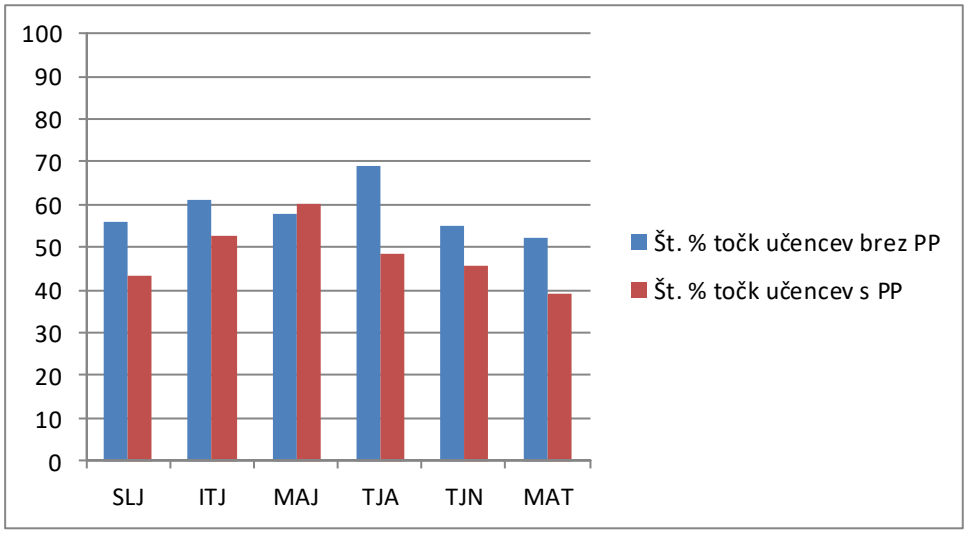
Preglednica 4.3.2: Število učencev s posebnimi potrebami in učencev brez posebnih potreb, povprečno število doseženih odstotnih točk obeh skupin učencev in delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z ostalimi učenci pri NPZ v letu 2021, 6. razred

Predmet	Število učencev brez PP	Število učencev s PP	Štev. % točk učencev brez PP	Štev. % točk učencev s PP	Delež % točk učencev s PP v primerjavi z ostalimi učenci 9. razreda
SLJ	18.270	2.094	56,1	43,3	77,2
ITJ	64	4	61	52,5	86,1
MAJ	26	1	57,6	60	104,2
TJA	17.419	1.937	68,9	48,6	70,5
TJN	452	61	54,8	45,7	83,4
MAT	18.158	2.049	52,3	39,1	74,8

Opozoriti je treba, da je NPZ iz italijanščine in madžarščine opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja. Kakor je razvidno iz preglednice 4.3.2, so imeli leta 2021 štirje učenci s posebnimi potrebami pri NPZ iz italijanščine bistveno nižje dosežke kakor ostali učenci; NPZ iz madžarščine je opravljal le en učenec, ki pa je dosegel višji dosežek.

Primerjava dosežkov učencev 6. razreda pri posameznih predmetih je prikazana na sliki 4.3.9.

Slika 4.3.9: Število odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri NPZ v letu 2021, 6. razred

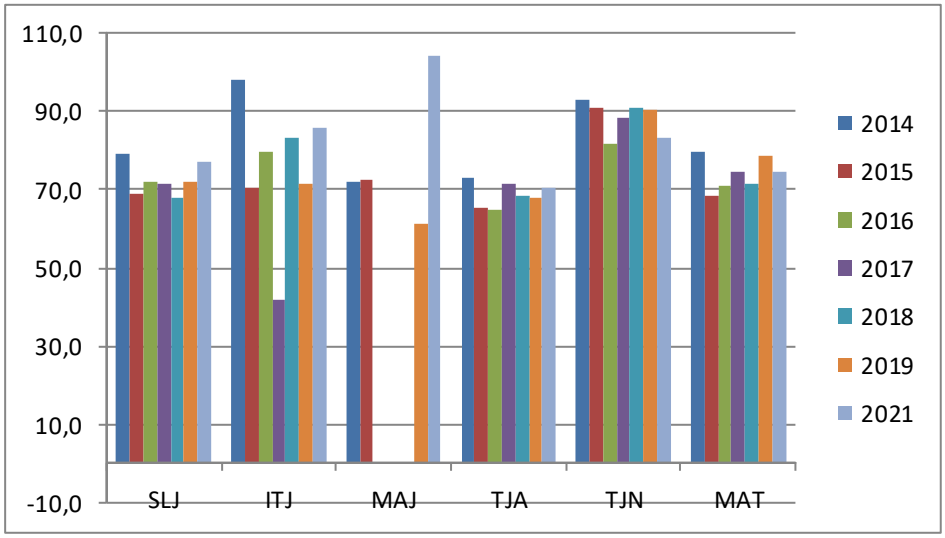
Ker neposredna primerjava dosežkov pri posameznih predmetih med leti in med različnimi predmeti ni strokovno ustrezna, smo za vse predmete izračunali tudi delež povprečnih odstotnih točk, ki so jih dosegli učenci s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb.

Podatki v preglednici 4.3.2 kažejo, da so učenci s posebnimi potrebami leta 2021 dosegli med 70,5 % in 104,2 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Dosežki učencev s posebnimi potrebami so bili najnižji pri angleščini – v povprečju so dosegli 70,5 % odstotnih točk svojih vrstnikov, kar je sicer več kot na zadnjem preverjanju (leta 2019: 67,9 %).

Pri matematiki so učenci s posebnimi potrebami dosegli 74,8 % odstotnih točk svojih vrstnikov, pri slovenščini pa 77,2 %. Podatki kažejo, da so imeli učenci s posebnimi potrebami v 6. razredu, razen pri angleščini in slovenščini, pri vseh ostalih predmetih višje dosežke kakor učenci s posebnimi potrebami v 9. razredu. V primerjavi z letom 2019 so bili dosežki pri slovenščini, italijanščini, madžarščini in angleščini v letu 2021 višji, pri nemščini in matematiki pa nižji. (slika 4.3.10).

Analiza podatkov od leta 2014 do leta 2021 (slika 4.3.10) kaže, da so učenci s posebnimi potrebami imeli najnižje dosežke pri angleščini.

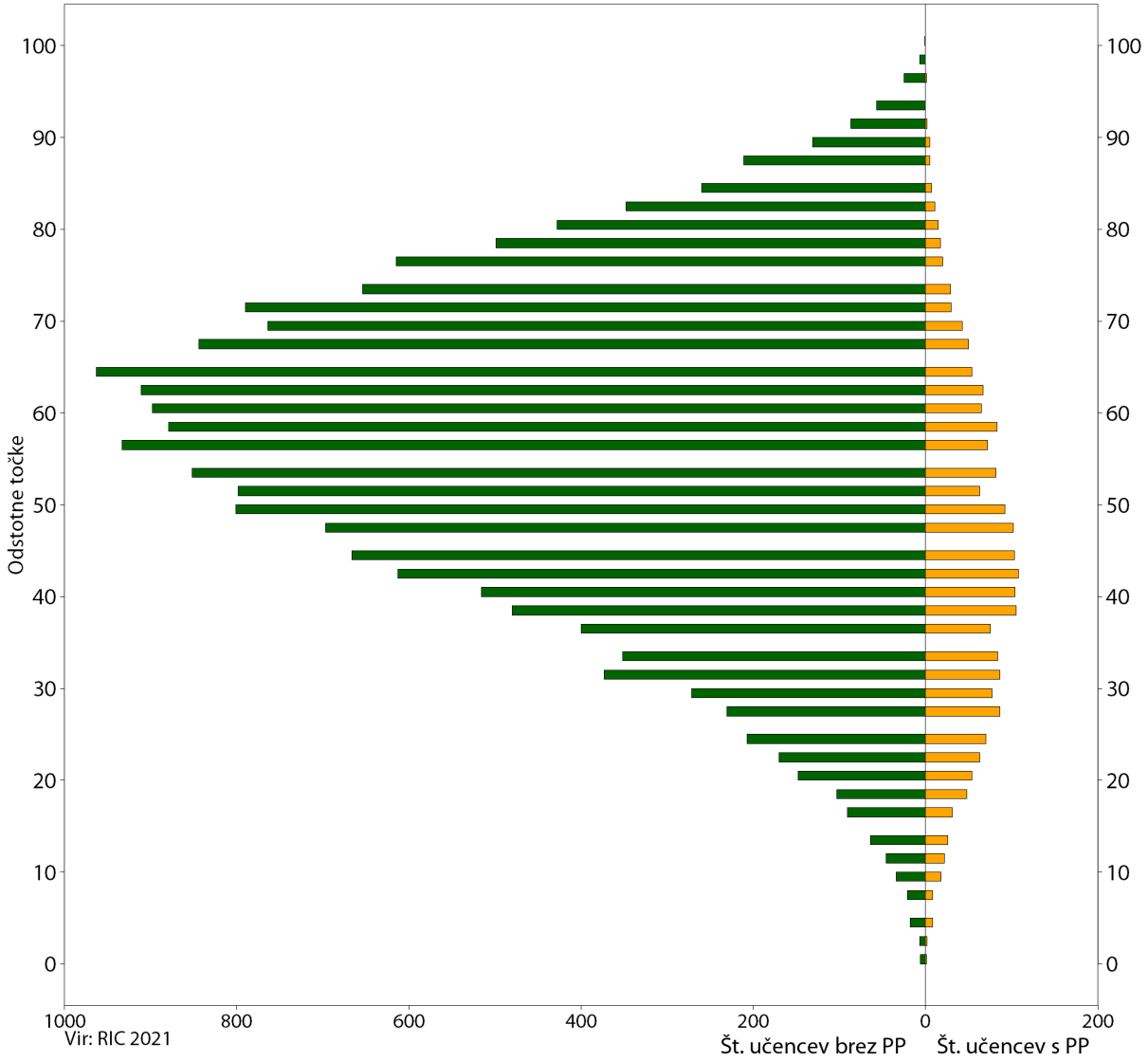
Slika 4.3.10: Delež odstotnih točk učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb pri posameznih predmetih NPZ v obdobju od leta 2014–2021, 6. razred[39]

Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z učenci brez posebnih potreb so prikazani v nadaljevanju.

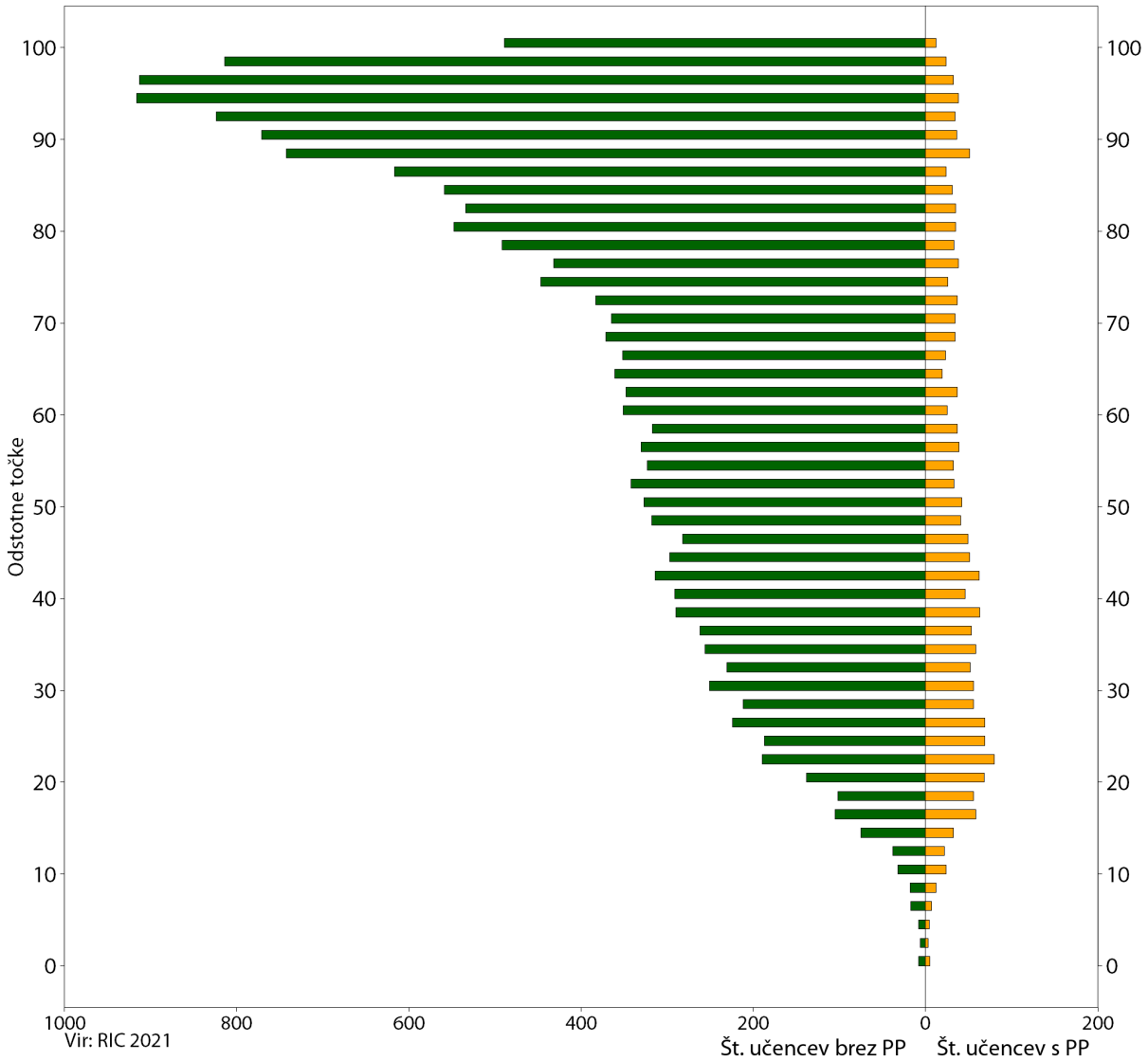
[39] NPZ se v letu 2020 zaradi epidemije Covid-19 ni izvajal, zato nobena preglednica in slika ne vključuje podatkov za to leto.

Slika 4.3.11: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz slovenščine v letu 2021, 6. razred

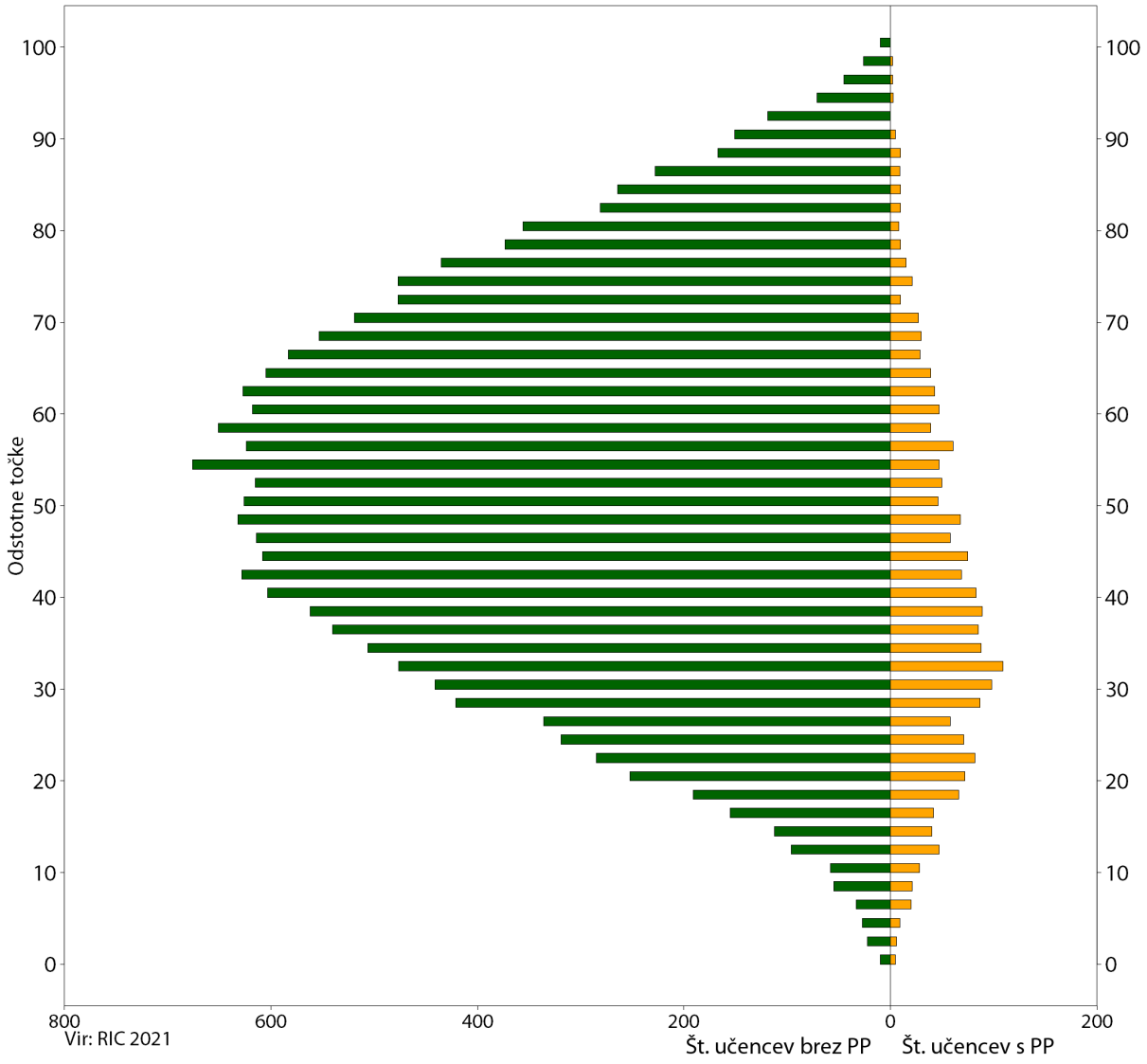
Leta 2021 je bil povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri slovenščini 56,1 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 43,3. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena nekoliko v levo in asimetrična v desno.

Slika 4.3.12: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz angleščine v letu 2021, 6. razred

Pri angleščini so učenci s posebnimi potrebami dosegli 48,6 odstotne točke, medtem ko so bili dosežki njihovih vrstnikov brez posebnih potreb bistveno višji in so znašali 68,9 odstotne točke. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je neenakomerna, z eni vrhom na skrajnem desnem delu krivulj, medtem ko je porazdelitev učencev s posebnimi potrebami precej enakomerna, z manj izrazitim vrhom na levem delu krivulje.

Slika 4.3.13: Dosežki učencev s posebnimi potrebami v primerjavi z dosežki učencev brez posebnih potreb pri NPZ iz matematike v letu 2021, 6. razred

Povprečni dosežek učencev brez posebnih potreb pri matematiki je znašal 52,3 odstotne točke, učencev s posebnimi potrebami pa 39,1 odstotne točke. Pri matematiki so učenci s posebnimi potrebami dosegli nižje dosežke v primerjavi z vrstniki z značilnim razvojem kakor pri slovenščini. Porazdelitev dosežkov učencev brez posebnih potreb je podobna normalni Gaussovi krivulji, medtem ko je porazdelitev dosežkov učencev s posebnimi potrebami pomaknjena v levo in asimetrična v desno.

4.3.1 Primerjava dosežkov učencev s posebnimi potrebami pri slovenščini in matematiki, ki so NPZ leta 2018 opravljali v 6. in leta 2021 v 9. razredu

Skupno število vseh učencev v bazi podatkov 6. in 9. razreda iz obeh let je 20.145. To število združuje učence 6. razreda leta 2018 (19.375) in učence 9. razreda leta 2021 (19.151). Ker bomo v nadaljevanju večjo pozornost namenili povezanim učencem, je pomembno število povezanih (13.015), za teh 68,0 % (glede na število učencev 9. razreda) imamo podatke iz obeh preverjanj.

Število učencev 6. razreda za leto 2018 je torej 19.375. Od teh je bilo 8,4 % (1.623) učencev s posebnimi potrebami. V 9. razredu 2021 je bilo učencev s posebnimi potrebami 9,9 % (1.894 od 19.151). Učencev, ki so bili prepoznani kot učenci s posebnimi potrebami na obeh preverjanjih, je bilo 69,2 % (1.310).

Od vseh učencev, ki so leta 2021 opravljali NPZ v devetem razredu kot učenci s posebnimi potrebami (1.894), jih je bilo 69,2 % (1.310) prijavljenih kot učenci s posebnimi potrebami že leta 2018.

Vendar ti učenci v 6. in 9. razredu niso reševali istega testa oziroma testi niso umerjeni na isto mersko lestvico. V praksi to pomeni, da točk, dobljenih na obeh testih, med sabo ne moremo enakovredno primerjati. Težavo rešimo s standardizacijo vrednosti glede na aritmetično sredino in standardni odklon vsakokratne porazdelitve. Zaradi lažje berljivosti so standardizirane vrednosti linearno transformirane v lestvico, ki ima aritmetično sredino 50 in standardni odklon 20, kar je primerljivo s tipičnimi odstotnimi točkami.

Opisne statistike za vse učence v odstotnih točkah (neposredno neprimerljive)

	6. razred 2018		9. razred 2021	
	AS	SD	AS	SD
Slovenščina	46,24	19,00	49,08	19,45
Matematika	52,52	20,75	48,16	19,48

Opisne statistike za učence s posebnimi potrebami[40] v odstotnih točkah (neposredno neprimerljive)

	6. razred 2018		9. razred 2021	
	AS	SD	AS	SD
Slovenščina	33,60	16,03	36,13	16,90
Matematika	40,22	18,33	35,62	17,17

Opisne statistike za učence s posebnimi potrebami[41] v standardiziranih vrednostih

	6. razred 2018		9. razred 2021	
	AS	SD	AS	SD
Slovenščina	36,70	36,69	36,70	36,69
Matematika	38,14	37,13	38,14	37,13

Glede na to, da je aritmetična sredina nove lestvice 50, je jasno vidno, da učenci s posebnimi potrebami ne dosegajo enakega povprečnega dosežka kot večinska populacija. Iz primerjav med 6. in 9. razredom lahko vidimo, da je razkorak z dosežki večinske populacije pri slovenščini ostal popolnoma enak, pri matematiki pa se je zmanjšal za eno točko.

[40] Podatki le za povezane učence

[41] Podatki le za povezane učence. Standardizirane vrednosti za vse učence imajo aritmetično sredino 50 in standardni odklon 20.

4.4 Predmetna komisija za nižji izobrazbeni standard

Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2020/2021

4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.1.1: Pregled dosežkov po točkah glede na število učencev
Slika 4.4.1.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.3: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini (NIS) po regijah, 6. razred.
Slika 4.4.1.4: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred
Slika 4.4.1.5: Dosežki učencev v letih 2018 in 2019 glede na skupno povprečno število točk
Slika 4.4.1.6: Dosežki učencev v različnih delih preizkusa glede na indeks težavnosti
Slika 4.4.1.7: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.8: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.10: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.11: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu
Slika 4.4.1.12: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.1.1: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje
Preglednica 4.4.1.2: Osnovni statistični podatki
Preglednica 4.4.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred

4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred

Slika 4.4.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred

Slika 4.4.2.3: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.2.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v neumetnostnem delu preizkusa

Slika 4.4.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v umetnostnem delu preizkusa

Slika 4.4.2.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

Slika 4.4.2.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.4.2.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred

4.4.3 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred

Slika 4.4.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred

Slika 4.4.3.3: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.4: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred

Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po tipih nalog pri matematiki (NIS), 6. razred

Slika 4.4.3.6: Dosežki učencev po dodatkih k nalogam pri matematiki (NIS), 6. razred

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred

4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.4.1: Razporeditev po doseženih točkah

Slika 4.4.4.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred

Slika 4.4.4.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred

Slika 4.4.4.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.4.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.4.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.4.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.4.8: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.4.1: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.4.2: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred

4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz naravoslovja **v 9. razredu**

SLIKE

Slika 4.4.5.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri naravoslovju (NIS), 9. razred

Slika 4.4.5.2: Porazdelitev točk pri naravoslovju (NIS), 9. razred

Slika 4.4.5.3: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.5.4: Indeks težavnosti po posameznih vsebinskih sklopih glede na taksonomske stopnje

Slika 4.4.5.5: Zastopanost standardov glede na posamezni vsebinski sklop in celoten preizkus

Slika 4.4.5.6: Uspešnost reševanja standardov glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu

Slika 4.4.5.7: Zastopanost tipov nalog v celotnem preizkusu in po vsebinskih sklopih

Slika 4.4.5.8: Uspešnost reševanja tipov nalog glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu

Slika 4.4.5.9: Uspešnost reševanja nalog glede na dodatke in indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu

PREGLEDNICE

Preglednica 4.4.5.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Preglednica 4.4.5.2: Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.5.3: Specifikacijska tabela, naravoslovje (NIS), 9. razred

Analiza dosežkov na nacionalnem preverjanju znanja za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom v letu 2020/2021

Udeležba na nacionalnem preverjanju znanja (NPZ) je za učence v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom (PP NIS) še vedno prostovoljna. NPZ se je v šolskem letu 2020/21 udeležila le nekaj več kot tretjina učencev šestih in nekaj manj kot polovica učencev 9. razredov, kar je primerljiv delež glede na pretekla leta. Večje število udeležencev bi prispevalo k boljši predstavi o dosežkih učencev od zaključku 6. in 9. razreda PP NIS.

Preizkusa se je tudi letos, kot že pretekla leta, udeležilo več dečkov kot deklic. Tudi učenci v PP NIS imajo pri NPZ možnost uveljavljanja različnih prilagoditev, tako glede načina preverjanja, prilagoditev samega preizkusa znanja, uporabo posebnih pripomočkov ali prilagojeni način vrednotenja.

Ker NPZ v PP NIS ne zajame celotne populacije učencev ob koncu 6. in 9. razreda, dosežke med leti kljub enaki strukturi preizkusov med seboj težko primerjamo, predstavljajo pa pomemben vir informacij o dosežkih posameznega učenca tako za učitelje, učence in njihove starše.

Preglednica 4.4.1: Število udeležencev na NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja v 6. razredu

	6. razred													
	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2021	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Slovenščina	74	35	80	40	78	38	68	32	92	39	87	34	102	38,7
Matematika	75	36	82	41	81	40	71	34	92	39	92	36	100	38,0

Preglednica 4.4.2: Število udeležencev na NPZ pri posameznem predmetu glede na leto preverjanja v 9. razredu

	2014		2015		2016		2017		2018		2019		2021	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Slovenščina	86	40	98	55,7	88	37,6	86	43,2	117	46	103	42	129	46,1
Matematika	85	40	96	54,5	89	38	86	43,2	123	48	104	42	124	44,3
Družboslovje			96	54,5			83	41,7			104	42		
Naravoslovje	87	40,1			90	38,5			120	47			124	44,3

4.4.1 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus znanja je bil sestavljen iz 20 nalog, ki so bile glede na cilje in standarde pouka slovenščine razdeljene v dva dela. V prvem so učenci rešili naloge ob neumetnostnem in v drugem delu ob umetnostnem besedilu. Če so učenci pravilno rešili vse naloge, so osvojili 50 točk. V prvem delu je bilo dvanajst nalog, ki so jih učenci rešili s pomočjo neumetnostnega besedila (jedilni list). V drugem delu je bilo osem nalog, ki so bile povezane z branjem in razumevanjem umetnostnega besedila (*Kako je Peter Klepec moč dobil*, slovenska ljudska).

Namen preizkusa znanja je z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralne zmožnosti – sposobnost samostojnega tihega branja praviloma neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo književnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisno zmožnost,
- zmožnost samostojne tvorbe krajšega besedila po shemi.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz teh tipov nalog: kratkega zaprtega odgovora, kratkega polodprtega odgovora, izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom, izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori, dopolnjevanja brez nabora, dopolnjevanja z naborom, nalog alternativnega tipa ter nalog povezovanja, urejanja in razvrščanja. Preizkus znanja je v različnih deležih pokrival tri taksonomske stopnje po Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.4.1.1: Sestava preizkusa znanja iz slovenščine glede na taksonomske stopnje

Stopnje zahtevanega znanja		**Deleži v preizkusu**
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	35 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	15 %

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.1.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	102
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	29,78
Povprečno število odstotnih točk	59,57
Standardni odklon odstotnih točk	20,58
Indeks težavnosti	0,60
Indeks zanesljivosti	0,93

Preizkus znanja iz slovenščine sta opravljala 102 učenca, kar je 38 % populacije.

Od 50 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 29,78 (59,57%) točke. V prvem delu, kjer so lahko osvojili 30 od 50 točk, so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila (jedilni list) in povprečju so osvojili 19,91 (66,36 %) točke.

V drugem delu preizkusa je bilo izhodiščno besedilo iz umetnostnega področja (Slovenska ljudska, *Kako je Peter Klepec moč dobil*). Od 20 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 9,9 (49,5 %) točke.

Minimalno število doseženih točk v celotnem preizkusu je bilo 3 (6 %), dosegla sta jih dva učenca. Največ učencev (7) je doseglo 28 (56 %) točk. Najvišje število 45 točk (90 %) je dosegel le en učenec. Maksimalnega števila točk ni dosegel nihče.

Povprečni indeks težavnosti celotnega preizkusa je 0,60 in je primerljiv s preteklimi leti.

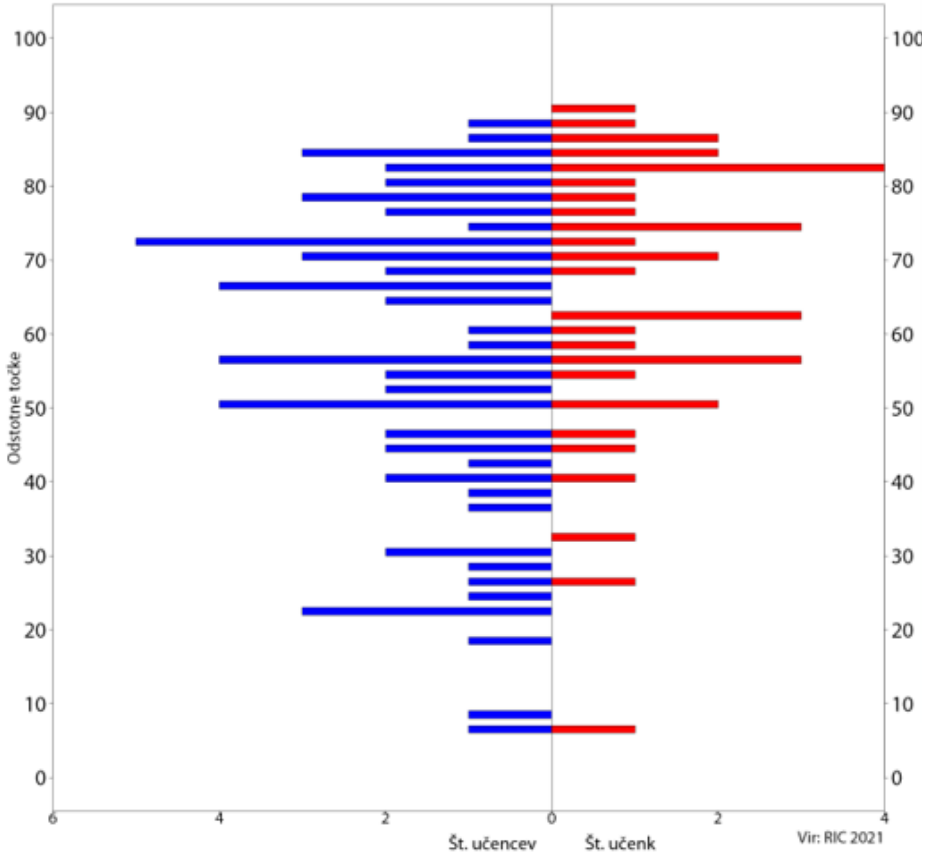
Slika 4.4.1.1: Pregled dosežkov po točkah glede na število učencev

Slika 4.4.1.1 kaže frekvenčno porazdelitev dosežkov učencev, ki je levo asimetrična z vrhom pri 28 (56 %) točkah.

Dosežki po spolu in regijah

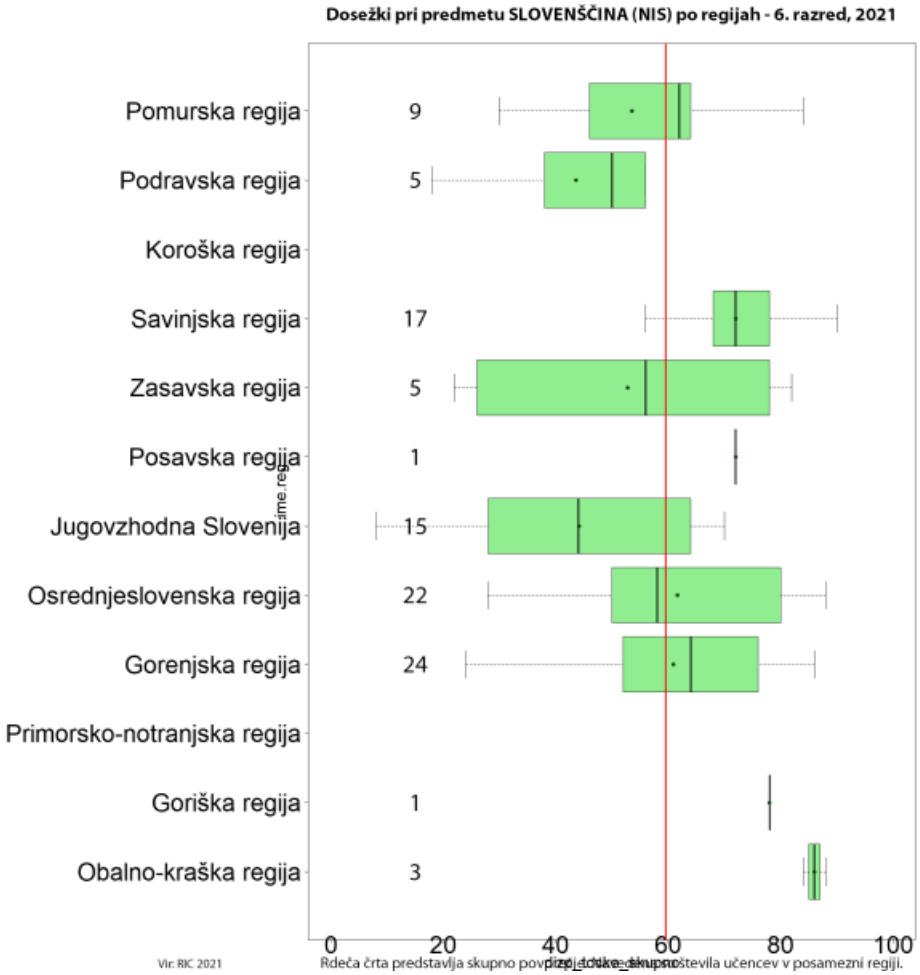
Slika 4.4.1.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 6. razred

Preverjanje znanja iz slovenščine v 6. razredu je opravilo 39 deklic in 63 dečkov. Najvišji dosežek je dosegla deklica, najnižjega pa deklica in deček.

Dosežek z manj kot 50 % osvojenih točk je opaziti pri 6 učenkah in kar 20 učencih. Dosežek z več kot 50 % osvojenih točk je opaziti pri 31 učenkah in 41 učencih. V celoti so preizkus bolje reševale učenke.

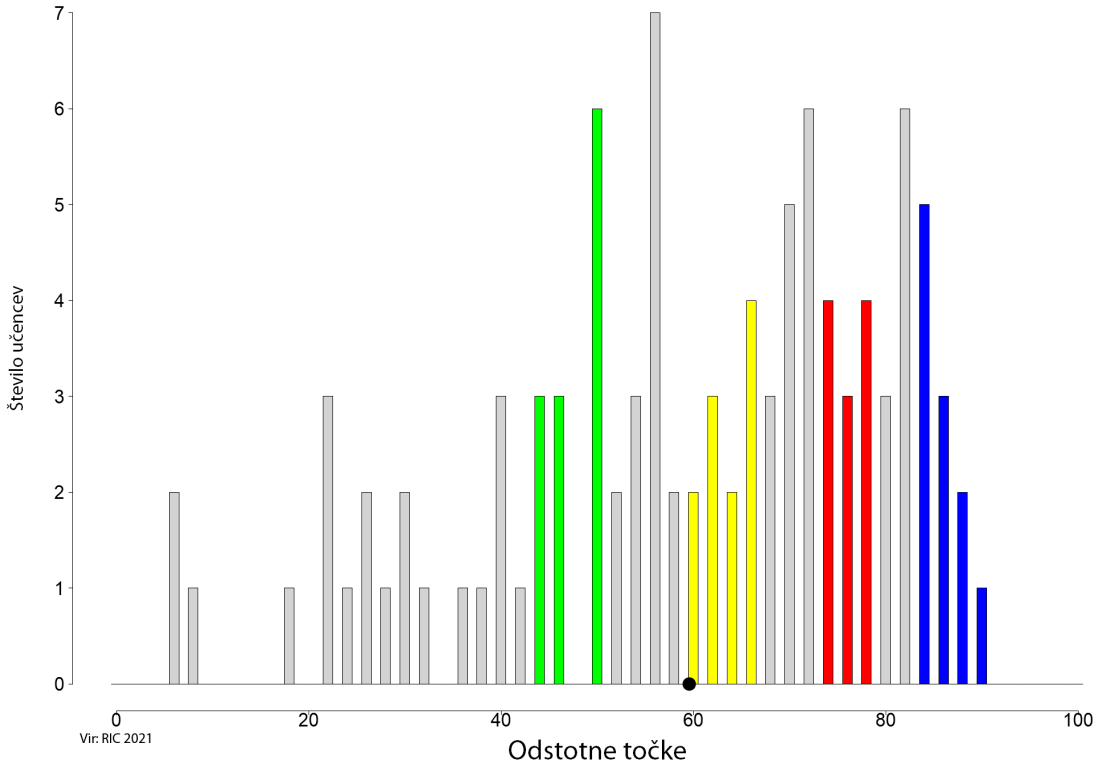
Slika 4.4.1.3: Porazdelitev dosežkov pri slovenščini (NIS) po regijah, 6. razred.

Dosežki učencev po regijah niso primerljivi, saj se je za prostovoljno opravljanje preverjanja po regijah odločilo zelo različno število učencev.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.1.4: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 6. razred

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo *mejo spodnje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: Naloge so preverjale znanje ob branju neumetnostnega besedila (trinajst postavk) in znanje jezika (štiri postavke).

Taksonomske stopnje: Pri petih nalogah (dvanajst postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri treh (pet postavk) na drugi (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: Največ je nalog alternativnega tipa, sledijo kratke zaprte naloge, naloge dopolnjevanje z naborom in brez nabora ter izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila[42] – prepoznajo, komu je namenjeno besedilo (naloga 1.01.1) in navedejo oziroma prepoznajo izpostavljeni podatek z začetka besedila (naloge 1.02.1, 1.02.2, 1.03.1);
- dopolnijo besedilo – dopolnijo dano poved z besedami iz besedila (naloge 1.04.01, 1.04.2 in 1.04.3);
- odgovorijo na vprašanja o podatkih iz besedila – presojajo ustreznost danih trditev (naloge 1.06.1, 1.06.2, 1.06.3, 1.06.4 in 1.06.5);

[42] Povzeto po: *Digitalni učni načr*t (augmentech.si)

Za lažje **načrtovanje pouka na daljavo** so posamezni deli učnih načrtov/katalogov znanja posebej označeni, in sicer:

- z zeleno barvo tisti del vsebin/ciljev v izbranih sklopih, ki so enako kakovostno uresničljivi tudi pri pouku na daljavo in jih **predlagamo** za izvedbo na daljavo (ker jih je lažje obravnavati pri pouku na daljavo/ker označene vsebine lahko obravnavamo neodvisno od drugih kadarkoli med šolskim letom/so primernejše za samostojno delo učencev/dijakov).

– odgovorijo na vprašanja o podatkih iz besedila – razumejo pomen podatka v besedilu (naloga 1.08.1);
– zapišejo nezvočnik na koncu besede – dopolnijo poved tako, da izberejo ustrezno besedo (zapis nezvočnika na koncu besede) (nalogi 1.10.1 in 1.10.2);
– presodijo vljudnost sogovorcev – med danimi primeri izberejo vljuden govor (nalogi 1.11.1 in 1.11.2).

Učenci prepoznajo osnovne podatke iz besedila oziroma izpostavljene podatke z začetka besedila. Poiščejo zahtevano poved in jo natančno dopolnijo. S pomočjo poiskanih podatkov presojajo trditve. Nekatere podatke, ki jih pogosteje srečujejo v vsakdanjem življenju, tudi razumejo. Izberejo pravilen zapis besede in primere vljudnega govora.

Zgled: naloga 1.06

Umetnostno besedilo
Vsebine: Z nalogami se je preverjalo znanje ob branju umetnostnega besedila (tri postavke).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V zelenem območju smo preverjali znanje z nalogami alternativnega tipa in izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:
– odgovarjajo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – odgovorijo na vprašnje o podatkih, ki jih najdejo na začetku besedila (naloge 2.03.1, 2.04.1 in 2.04.2).

Učenci med danimi možnimi odgovori prepoznajo osnovne podatke z začetka besedila.

Zgled: naloga 2.03

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med spodnjo in zgornjo polovico dosežkov*.

Neumetnostno besedilo
Vsebine: V rumeno območje so se uvrstile tri naloge (štiri postavke), ki so preverjale znanje ob branju neumetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (tri postavke) smo preverjali miselne procese na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri eni (ena postavka) na tretji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V rumenem območju prevladujejo naloge izbirnega tipa z enim ali več pravilnimi odgovori. V rumeno območje se je uvrstila tudi ena naloga polodprtega tipa.

Učenci:
– odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih – poiščejo vse zahtevane izpostavljene podatke (nalogi 1.03.2 in 1.03.3);
– odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih – s povezovanjem podatkov odgovorijo na vprašanje (naloga 1.05.1);
– opišejo nadaljevanje dogodka (naloga 1.12.1).

Učenci so natančnejši pri iskanju in prepoznavanju podatkov v besedilu. S pomočjo slikovnega gradiva, uvoda in življenjskih izkušenj nadaljujejo opis dogodka.

Zgled: naloga 1.05

Umetnostno besedilo

Vsebine: V rumeno območje so se uvrstile tri naloge (pet postavk), ki so preverjale znanje ob branju umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (štiri postavke) smo preverjali znanje na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni (ena postavka) pa na drugi (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge kratkega zaprtega in alternativnega tipa.

Učenci:

- odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – poiščejo nekatere glavne književne osebe, ki nastopajo v pravljici (nalogi 2.02.1 in 2.02.2) in odgovorijo na vprašnja o podatkih, ki jih najdejo v celotnem besedilu (nalogi 2.04.3 in 2.04.4);
- opišejo ravnanje književnih oseb – iz besedila povzamejo ravnanje književne osebe (naloga 2.05.1).

Učenci prepoznajo več informacij iz vsebine besedila. Prepoznajo ravnanje književne osebe.

Zgled: naloga 2.04

(Prva in druga postavka naloge sodita v zeleno območje, tretja in četrta pa v rumeno.)

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V rdeče območje sta se uvrstili dve nalogi (štiri postavke), ki sta preverjali znanje ob branju neumetnostnega besedila in ena naloga (ena postavka), ki je preverjala jezikovno znanje.

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba) in z eno nalogo (dve postavki) na tretji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V rdečem območju so kratke zaprte in polodprte naloge.

Učenci:

- po branju na seznamu poiščejo zahtevane podatke – razumejo podatke v besedilu in jih po danem kriteriju nekaj izpišejo (nalogi 1.07.1 in 1.07.2);
- danim besedam določijo nadpomenke (naloga 1.09.1);
- opišejo nadaljevanje dogodka – pri opisu dogodka uporabijo dane besede (naloga 1.12.2) in napišejo šest povedi dolgo in zaokroženo besedilo (naloga 1.12.3).

Učenci razumejo informacije iz besedila. Boljšo poimenovalno zmožnost pokažejo z ustrezno izbiro nadpomenke. Napišejo zaokroženo in dovolj dolgo besedilo s pomočjo danih besed.

Zgled: naloga 1.07

(Prvi dve postavki naloge sodita v rdeče območje, tretja pa v modro.)

Umetnostno besedilo

Vsebine: V rdeče območje sta se uvrstili dve nalogi (dve postavki).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (dve postavki) smo preverjali miselne procese na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V rdečem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

– odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – napišejo naslov besedila (naloga 2.01.1) in navedejo vse glavne književne osebe (naloga 2.02.4).

Učenci slovnično in pravopisno ustrezno napišejo daljši naslov besedila, ki vsebuje lastno ime in poimenujejo glavne književne osebe.

Zgled: naloga 2.01

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Vsebine: V modro območje se je uvrstila ena naloga (ena postavka), ki je preverjala znanje ob branju neumetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogo kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

– po branju na seznamu poiščejo zahtevane podatke – razumejo podatke v besedilu in jih po danem kriteriju vse izpišejo (naloga 1.07.3).

Umetnostno besedilo

Vsebine: V modro območje so se uvrstile tri naloge (pet postavk), ki so preverjale prepoznavanje in razumevanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (ena postavka) smo preverjali znanje na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje) in pri dveh nalogah (štiri postavke) na drugi (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami kratkega zaprtega odgovora in nalogama povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Učenci:

– odgovorijo na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila – navedejo stransko književno osebo (naloga 2.02.3);
– poiščejo motive za ravnanje književnih oseb – razumejo in navedejo motiv za ravnaje glavnih književnih oseb (nalogi 2.05.2 in 2.05.3);
– zaznajo značajske lastnosti književne osebe – znajo določiti značajsko lastnost glavne književne osebe na začetku (naloga 2.07.1) in na koncu pravljice (naloga 2.07.2).

Učenci pokažejo dobro razumevanje besedila, saj odgovarjajo na vprašanja s tvorjenjem samostojnih daljših odgovorov, ki zahtevajo pojasnitev vzročno-posledičnih povezav in ravnanja književnih oseb.

Zgled: naloga 2.05

(Prva postavka naloge sodi v rumeno območje, drugi dve pa v modro.)

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo
Vsebine: Z nalogami smo preverjali razumevanje prebranega neumetnostnega besedila (dve postavki) in jezikovno znanje (ena postavka).

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba) in pri eni (ena postavka) na tretji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V območju nad modrim sta dve nalogi kratkega zaprtega odgovora in ena naloga kratkega polodprtega tipa.

Učenci so manj uspešni pri:

- odgovarjanju na vprašanja o podatkih iz besedila – izkazovanju razumevanja zahtevnejših podatkov v besedilu (nalogi 1.08.1 in 1.08.2);
- uporabi slovničnih in pravopisnih pravil (naloga 1.12.4).

Učenci so manj uspešni pri odgovarjanju na vprašanja, ki zahtevajo povezovanje podatkov in samostojen zapis. Pri pisnih sestavkih ne upoštevajo vseh slovničnih in pravopisnih pravil.

Zgled: naloga 1.08
(Prva in druga postavka sodita nad modro območje, tretja pa v zeleno območje.)

Umetnostno besedilo
Vsebine: Pri dveh nalogah (pet postavk) smo preverjali razumevanje in poustvarjanje umetnostnega besedila.

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba) in pri eni (tri postavke) na tretji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V območju nad modrim so naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori in kratkega polodprtega tipa.

Učenci so manj uspešni pri:

- razumevanju značilnosti (prvine) pravljice – prepoznavanju značilnosti pravljice kljub danim trditvam iz besedila (nalogi 2.06.1 in 2.06.2);
- zapisu vsebinsko ustreznega besedila – pri zapisu sestavka na podlagi lastnih občutkov in domišljije (naloga 2.08.1);
- zapisu zaokroženega, povezanega besedila – pri zapisu smiselno povezanega besedila ustrezne dolžine (šest povedi) (naloga 2.08.2);
- pisanju zahtevanega števila slovnično pravilnih povedi (naloga 2.08.3).

Učenci so manj uspešni pri nalogi, ki zahteva uporabo osnovnega literarnoteoretskega znanja. Težave imajo pri samostojnem zapisu zaokroženega daljšega besedila, ki od njih zahteva domišljijsko ustvarjanje ob poistovetenju z glavno osebo. Pri pisanju ne upoštevajo vseh slovničnih in pravopisnih pravil.

Zgled: naloga 2.08

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.1.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 6. razred

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. del (Neumetnostno besedilo: *JEDILNI LIST*)									
1		1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	zeleno	0,9	0,33
2	2.a	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	zeleno	0,78	0,47
	2.b	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	zeleno	0,81	0,51
3		1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	zeleno	0,7	0,15
		1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	rumeno	0,72	0,21
		1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	rumeno	0,67	0,37
4		1	Neumetnostno besedilo	dopolni besedilo;	M	I.	zeleno	0,82	0,42
		1	Neumetnostno besedilo	dopolni besedilo;	M	I.	zeleno	0,85	0,39
		1	Neumetnostno besedilo	dopolni besedilo;	M	I.	zeleno	0,92	0,57
5		1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	rumeno	0,57	0,54
6	6.a	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	T	I.	zeleno	0,9	0,5
	6.b	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	T	I.	zeleno	0,84	0,51
	6.c	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	T	I.	zeleno	0,83	0,29
	6.d	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	T	I.	zeleno	0,81	0,41
	6.e	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	T	I.	zeleno	0,76	0,46
7		1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	T	II.	rdeče	0,48	0,48
		1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	T	II.	rdeče	0,48	0,51
		1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	T	II.	modro	0,43	0,46
8	8.a	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o podatkih iz besedila;	T	II.	nad modrim	0,23	0,44
	8.b	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o podatkih iz besedila;	T	II.	nad modrim	0,24	0,37
	8.c	1	Neumetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o podatkih iz besedila;	T	II.	zeleno	0,63	0,46
9		1	Jezik	danim besedam določi nadpomenke;	T	II.	rdeče	0,67	0,43
10	10.a	1	Jezik	zapiše nezvočnik na koncu besede;	T	II.	zeleno	0,84	0,48
	10.b	1	Jezik	zapiše nezvočnik na koncu besede;	T	II.	zeleno	0,8	0,44
11		1	Jezik	presodi vljudnost sogovorcev;	T	II.	zeleno	0,78	0,51
		1	Jezik	presodi vljudnost sogovorcev;	T	II.	zeleno	0,86	0,43
12		1	Neumetnostno besedilo	opiše nadaljevanje dogodka;	T	III.	rumeno	0,63	0,62
		1	Neumetnostno besedilo	opiše nadaljevanje dogodka;	T	III.	rdeče	0,42	0,54
		1	Neumetnostno besedilo	opiše nadaljevanje dogodka;	T	III.	rdeče	0,37	0,37
		1	Jezik	uporabi pravopisna in slovnična pravila.	T	III.	nad modrim	0,13	0,31

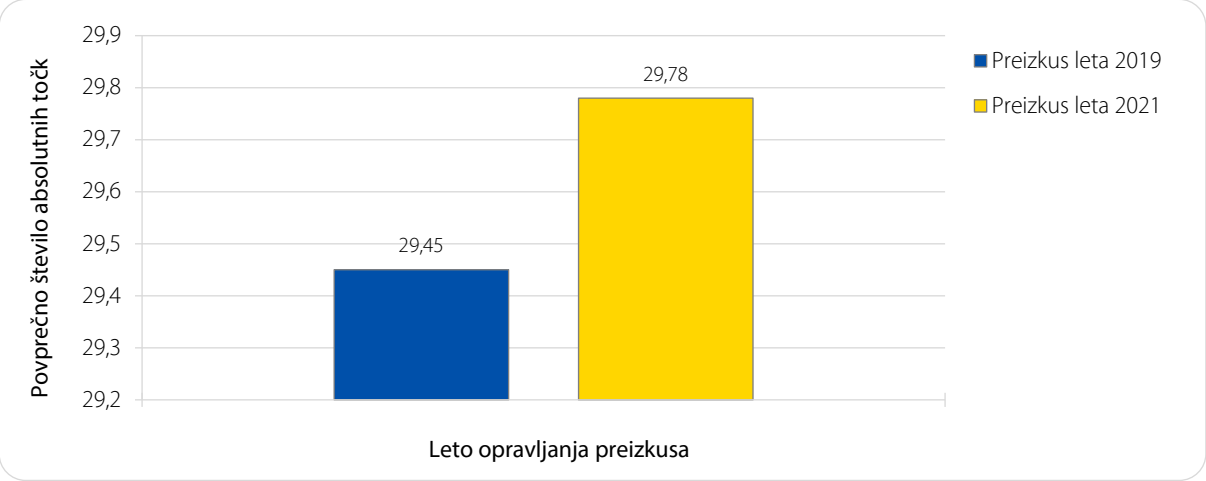
Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
II. del (Umetnostno besedilo prirejeno po: *Kako je Peter Klepec moč dobil*, slovenska ljudska. Ciciban, 8/64 (apr. 2009), 24–25.)									
1		1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	rdeče	0,57	0,55
2		1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	rumeno	0,82	0,63
		1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	rumeno	0,8	0,71
		1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	modro	0,51	0,54
		1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o bistvenih podatkih iz besedila;	M	I.	rdeče	0,55	0,64
3		1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o podatkih iz besedila;	M	I.	zeleno	0,81	0,6
4	4.a	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o podatkih iz besedila;	T	I.	zeleno	0,82	0,54
	4.b	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o podatkih iz besedila;	T	I.	zeleno	0,83	0,52
	4.c	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o podatkih iz besedila;	T	I.	rumeno	0,69	0,5
	4.d	1	Umetnostno besedilo	odgovori na vprašanja o podatkih iz besedila;	T	I.	rumeno	0,59	0,19
5	5.a	1	Umetnostno besedilo	opiše ravnanje književnih oseb;	T	II.	rumeno	0,62	0,63
	5.b	1	Umetnostno besedilo	poišče motive za ravnanje književnih oseb;	T	II.	modro	0,26	0,43
	5.c	1	Umetnostno besedilo	poišče motive za ravnanje književnih oseb;	T	II.	modro	0,33	0,5
6		1	Umetnostno besedilo	razume značilnosti (prvine) pravljice;	T	II.	modro	0,3	0,34
		1	Umetnostno besedilo	razume značilnosti (prvine) pravljice;	T	II.	nad modrim	0,23	0,18
7		1	Umetnostno besedilo	zazna značajske lastnosti književne osebe;	T	II.	modro	0,27	0,51
		1	Umetnostno besedilo	zazna značajske lastnosti književne osebe;	T	II.	modro	0,38	0,52
8		1	Umetnostno besedilo	napiše vsebinsko ustrezno besedilo;	T	III.	nad modrim	0,28	0,46
		1	Umetnostno besedilo	napiše zaokroženo povezano besedilo;	T	III.	nad modrim	0,15	0,4
		1	Jezik	napiše jezikovno ustrezno besedilo.	T	III.	nad modrim	0,06	0,17

LEGENDA:

Naloga: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje in po programu za e-vrednotenje*;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
Vsebina: zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno in umetnostno besedilo oziroma jezik, če z vprašanjem/delom naloge/nalogo preverjamo slovnična in pravopisna pravila;
Cilj – učenec: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu; zeleni cilji – povzeto po digitaliziranem učnem načrt;
Standard znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po učnem načrtu;
Taksonomska stopnja (po Bloomu): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;
Območje: zapisno območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Slika 4.4.1.5: Dosežki učencev v letih 2018 in 2019 glede na skupno povprečno število točk

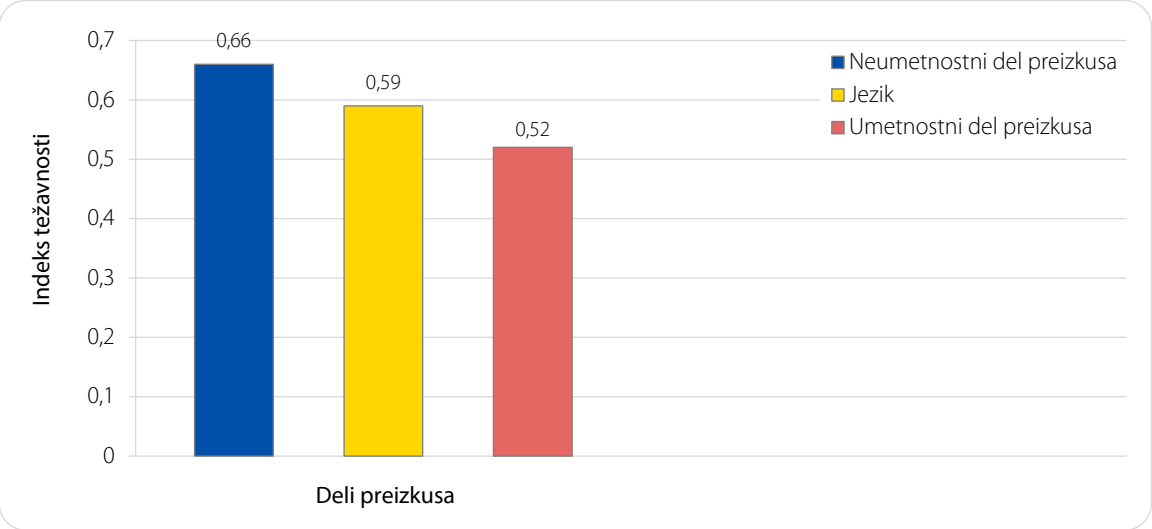

Leta 2021 so učenci v povprečju dosegli 29,78 točke (59,57 %) od možnih 50, kar je praktično enako kot leta 2019, ko so dosegli v povprečju 29,45 točke (58,90 %). Glede na to, da naloge preizkusa preverjajo znanje, ki ga učenci utrjujejo več let, na dosežke niso pomembno vplivale posebne razmere, v katerih je šolanje v tekočem letu potekalo. Že pri oblikovanju preizkusa skušamo vsako leto dosledno slediti nekaterim vodilom tako glede dolžine besedil, njihove kompleksnosti in vsebinske relevantnosti, jasnosti in enostavnosti navodil, kombiniranju različnih tipov nalog po posameznih taksonomskih stopnjah ipd. Potrebno je upoštevati, da učenci 6. razreda PP NIS še vedno laže izkažejo svoje znanje ob ustnem kakor ob pisnem preverjanju znanja. Dosežki, ki jih po različnih kriterijih predstavljamo v nadaljevanju, so kljub temu lahko dobra osnova za prepoznavanje prednosti in pomanjkljivosti na področjih, ki jim je smiselno nameniti dodatno pozornost v zadnjem obdobju šolanja, saj velik delež učencev šolanje nadaljuje in je zanje pisno izkazovanje znanja pomembno.

Analiza dosežkov **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Preizkus znanja je sestavljen iz dveh delov. V prvem so učenci reševali naloge ob branju neumetnostnega besedila (maksimalno število točk za ta del je 24) in naloge, ki preverjajo slovnično in pravopisno znanje (na kratko – jezikovno znanje, maksimalno število točk je 6), v drugem delu pa naloge ob branju umetnostnega besedila (maksimalno število točk je 20, pri čemer ena točka predstavlja jezikovno ustreznost zapisa kratkega besedila po branju umetnostnega besedila; to nalogo zato obravnavamo skupaj z nalogami, ki preverjajo slovnično in pravopisno znanje).

Slika 4.4.1.6: Dosežki učencev v različnih delih preizkusa glede na indeks težavnosti

Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT = 0,66) so v povprečju precej boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (IT = 0,52) in dosežkov pri nalogah, ki so preverjale jezikovno znanje (IT = 0,59). Enako zaporedje dosežkov opažamo vsako leto, kar najverjetneje kaže na nekoliko boljše pisno izkazovanje razumevanja besedil, s kakršnimi se učenci srečujejo tudi zunaj šole. Branje umetnostnih besedil pa je za te učence najverjetneje omejeno le na šolsko obravnavo; naloge, ki zahtevajo povezovanje informacij iz različnih delov besedila, sklepanje ter samostojno oblikovanje besedila, četudi kratkega, pa so zanje zelo zahtevne.

Med nalogami, vezanimi na branje **neumetnostnega besedila**, so učenci v celoti najuspešneje rešili 1., 4. in 6. nalogo. Prva naloga zahteva izbiro pravilnega med danimi odgovori. Vsebinsko gledano gre za lahko vprašanje, ki zahteva osnovno prepoznavo naslovnika besedila, ki v besedilu ni eksplicitno zapisan. Četrta naloga zahteva preprosto vstavljanje manjkajočih treh besed v poved iz besedila, ki si jih učenci verjetno niso zapomnili in so jih morali poiskati. Na uspešnost pri reševanju te naloge verjetno vpliva tudi to, da je podatke mogoče najti na začetnem delu besedila. Šesta naloga zahteva presojo resničnosti danih povedi glede na prebrano besedilo (trditev drži ali ne drži); naloga sicer zahteva natančno branje vseh ponujenih trditev, je pa pri izbiri odgovora tudi nekaj možnosti ugibanja. V vseh primerih gre za naloge prve taksonomske stopnje. Najmanj uspešni so bili pri prvih dveh postavkah[43] 8. naloge preizkusa; obe sprašujeta po pomenu posameznih podatkov iz besedila. Naloga zahteva zapis kratkega odgovora, ki ga morajo učenci oblikovati sami in pri tem uporabiti splošno znanje. Obe postavki sta v tem delu preizkusa najpogosteje brez odgovora (38 jih ne odgovori na prvo ter 35 na drugo postavko).

Med nalogami, ki preverjajo **jezikovno zmožnost**, so bili učenci najuspešnejši pri 10. in 11. nalogi. Deseta naloga zahteva pravopisno ustrezno dopolnitev povedi (zapis besed, ki se končajo z zvenečim zapornikom in izgovorijo kot njihov nezveneči par – d/t), 11. naloga preverja pragmatično jezikovno znanje z izbiro ustreznih dveh odgovorov (presojanje vljudnosti govorca). Obe nalogi uvrščamo na drugo taksonomsko stopnjo. Izrazito neuspešni so bili pri obeh postavkah, ki zahtevata upoštevanje slovničnih in pravopisnih pravil pri tvorjenju kratkega besedila (tako v neumetnostnem delu s četrto postavko 12. naloge kakor tudi v umetnostnem delu s tretjo postavko 8. naloge). V obeh primerih gre za nalogo tretje taksonomske stopnje.

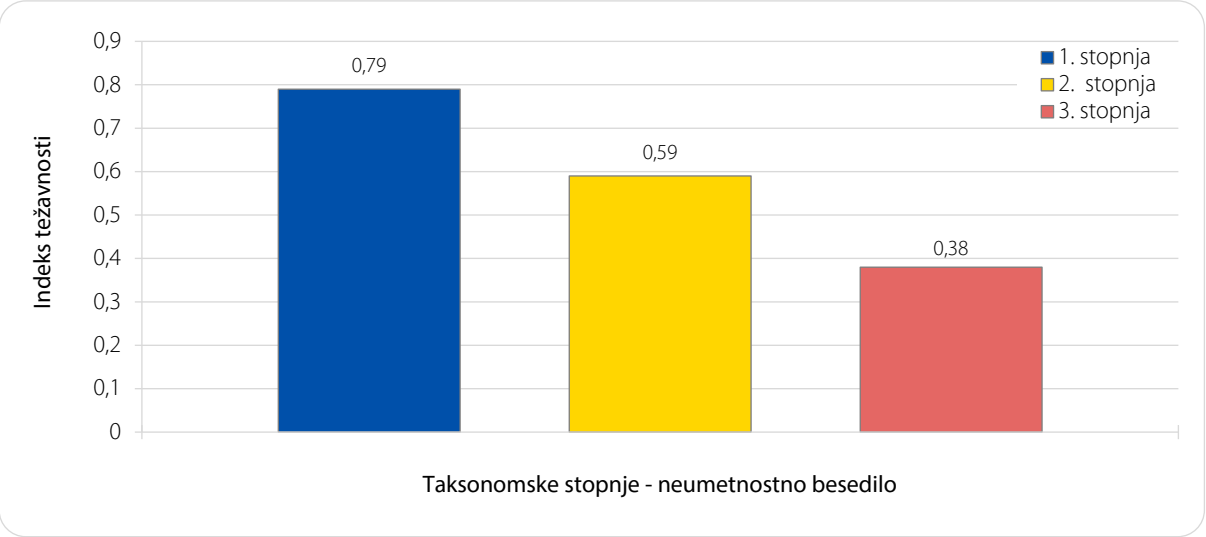
Med nalogami, vezanimi na branje **umetnostnega besedila**, so učenci najuspešneje rešili del 2. naloge, 3. nalogo in del 4. naloge. Druga naloga zahteva imenovanje štirih književnih oseb iz besedila. Učenci uspešno zapišejo tiste, ki se pojavijo na začetku (Peter in mama); manj učencev je npr. omenilo vsebinsko bolj izpostavljen lik (vile), najverjetneje zato, ker se pojavi v drugem delu besedila. Tretja naloga zahteva izbiro ustreznega odgovora, ki vsebuje podatek z začetnega dela besedila. Četrta naloga zahteva presojo resničnosti posamezne trditve na osnovi prebranega besedila (trditev drži ali ne drži). Prvi dve postavki, ki so jih učenci uspešno presodili, se nanašata na dve podrobnosti iz začetnega dela besedila. Najmanj uspešni so bili pri zadnji, 8. nalogi, zlasti pri upoštevanju zahteve po zapisu zaokroženega in povezanega besedila (poustvarjanje na podlagi prebranega umetnostnega besedila). Učenci te naloge in tistih, ki zahtevajo nekoliko daljši odgovor (npr. tretja postavka 5. naloge, ki zahteva preprosto pojasnitev vzroka zapisanega dejanja), pogosto niti ne začnejo reševati (37 otrok ni podalo odgovora pri 5. nalogi in 34 pri 8. nalogi). Gre za polodprti tip naloge na tretji taksonomski stopnji.

[43] Postavka je najmanjši del naloge, ki ga statistično zasledujemo pri numeričnih in vsebinskih analizah.

Analiza dosežkov nalog **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti – **neumetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.7: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu

S slike 4.4.1.7 je razvidno, da težavnost nalog pričakovano narašča s taksonomskimi stopnjami. Učenci so najbolje rešili naloge, ki preverjajo dosežke na prvi taksonomski stopnji (IT = 0,79), precej slabše so rešili naloge, ki so preverjale dosežke na drugi taksonomski stopnji (IT = 0,59), najmanj uspešni pa so bili pri nalogah na tretji taksonomski stopnji (IT = 0,38).

Na **prvi taksonomski stopnji,** kjer smo preverjali učne cilje na ravni prepoznavanja, je bilo šest nalog, ovrednotenih s 15 točkami. Najuspešneje so rešili 1., 4. in 6. nalogo. Te naloge smo kot najuspešneje rešene nasploh analizirali že v prejšnjem poglavju, ob vsebinski analizi.

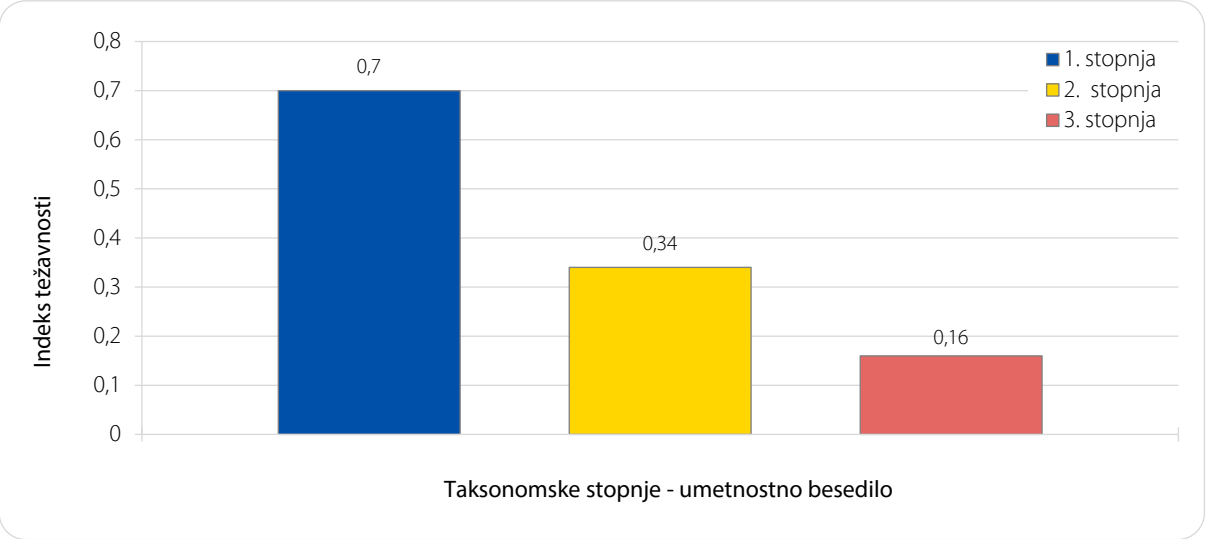
Med nalogami prve taksonomske ravni so učenci najslabše reševali 5. nalogo, ki je naloga izbirnega tipa in je zahtevala iskanje enostavnega podatka v besedilu (koliko različnih juh je na jedilniku). Videti je, da učenci, ki so bili pri tej nalogi neuspešni, skušajo »na pamet« odgovoriti (izberejo po slučaju eno od možnosti), saj gre za iskanje podatka z začetnega dela besedila (z izpostavljenim naslovom), vsi podatki pa so na enem mestu (našteti drug za drugim). Slabši je tudi dosežek pri postavki 3.3, kjer gre prav tako za izbirni tip naloge, kjer pa je med ponujenimi treba izbrati več pravilnih odgovorov.

Na **drugi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, je pet nalog, ovrednotenih z 11 točkami in so jih učenci slabše rešili kakor naloge na prvi taksonomski stopnji. Razen 7. in 8. vse naloge preverjajo slovnično in pravopisno znanje. Učenci so precej uspešno rešili 10. in 11. nalogo. Deseta naloga zahteva pravopisno ustrezno dopolnitev povedi (zapis besed, ki se končajo z zvenečim zapornikom in izgovorijo kot njihov nezveneči par – d/t). Enajsta naloga preverja pragmatično jezikovno znanje z izbiro ustreznih dveh odgovorov (presojanje vljudnosti govorca). Najslabše so rešili postavki 8.1 in 8.2, ki sta zahtevali enostavno pojasnitev pojmov »tedenski ponudba« (s parafraziranim vprašanjem *Koliko časa bo gostilna ponujala jedi z jedilnega lista?*) in »lokalno pridelana hrana«.

Na **tretji taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni samostojne interpretacije in vrednotenja, je bila 12. naloga, ovrednotena s 4 točkami. Ker gre za opis znane situacije (obisk gostilne), ob spodbudi s sliko, so učenci sicer smiselno opisovali dogodek, bili pa so manj uspešni pri vseh ostalih zahtevah naloge. Najslabše so se izkazali z uporabo slovničnih in pravopisnih pravil, sledi tvorjenje zaokroženega besedila v vsaj šestih povedih. Nekaj več učencev je uspelo v svojem besedilu zajeti dane besede, kar je bila zahteva, ki smo jo vrednotili ob postavki12.2.

Analiza dosežkov nalog **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti – **umetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.8: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

S slike 4.4.1.8 je razvidno, da tako kot v prvem delu preizkusa tudi v drugem težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča. Učenci so uspešno rešili naloge na prvi stopnji (IT = 0,70), izrazito slabše pa naloge na drugi (IT = 0,34) in še precej slabše na tretji taksonomski stopnji (IT = 0,16).

Na **prvi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni znanja in poznavanja, so bile štiri naloge, ovrednotene z 10 točkami. Učenci so enako uspešno rešili del 2. naloge (2.1, 2.2), 3. nalogo in del 4. naloge (4.1, 4.2) (IT od 0,83 do 0,80). Gre za naloge različnega tipa (odgovor z eno besedo, izbirni tip in alternativni tip). Skupno jim je to, da zahtevajo informacije le iz začetnega dela besedila. Najslabše so rešili nalogo 2.2, kjer gre prav tako za navajanje podatkov neposredno iz besedila; gre za imenovanje pomembnih književnih oseb (vile so pomemben del dogajanja), le da so te omenjene v drugem delu besedila. Videti je, da bi učenci potrebovali dodatno usmerjanje k iskanju podatkov v besedilu, saj si jih po branju ne zapomnijo, žal pa so precej neuspešni pri iskanju podatkov v besedilu, oziroma si s ponovnim branjem in pregledovanjem besedila ne pomagajo.

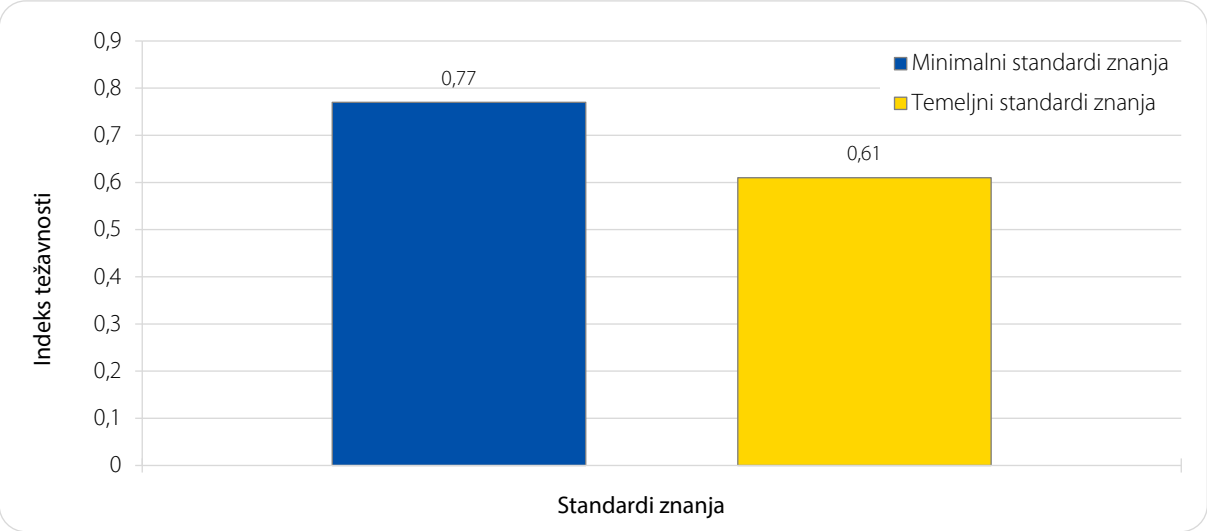
Na **drugi taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni razumevanja in uporabe, so bile tri naloge, ovrednotene s 7 točkami. Učenci so najuspešneje rešili postavko 5.1. Zahteva naloge je opis ravnanja nastopajoče osebe, pri čemer ta nadpomenka v besedilu ni posebej zapisana, pač pa so opisana posamezna ravnanja. S točko smo ovrednotili tudi delne opise ravnanja; poudarek je bil predvsem na povezavi med vprašanjem in izbiri ustreznega referenčnega dela besedila. Tudi te informacije so v začetnem delu besedila, kar se vseskozi kaže kot pomemben element uspešnosti reševanja. Najslabše rešena je bila 6. naloga, še zlasti njen drugi del (6.2). Naloga zahteva prepoznavo dveh značilnosti pravljice v danem besedilu. Gre torej za uporabo znanja v novem kontekstu. Čeprav gre za dve osnovni značilnosti (pravljična bitja, čudežno dogajanje), ki bi jih učenci verjetno znali našteti, pa ob nalogi, ki zahteva uporabo tega znanja, niso uspešni.

Na **tretji taksonomski stopnji**, kjer smo preverjali učne cilje na ravni samostojne interpretacije in vrednotenja besedila, je ena naloga, ovrednotena s 3 točkami. Osma naloga je od učencev zahtevala poustvarjanje prebranega z zapisom kratkega zaokroženega domišljijskega besedila. V pomoč so imeli preproste usmeritve za pisanje. Nalogo so precej neuspešno reševali v celoti. Najtežje v celotnem preizkusu je bilo ravno upoštevanje slovničnih in pravopisnih pravil ob poustvarjanju besedila ter sam zapis zaokroženega, povezanega in primerno obsežnega besedila (najmanj šest povedi). Podobno kot v prvem delu preizkusa, lahko ugotovimo, da imajo učenci največ težav z uporabo jezikovnega znanja oz. s samostojnem oblikovanjem besedila, ne glede na to, ali gre za usmeritve ob neumetnostnem ali ob umetnostnem besedilu. Tretjina učencev te naloge ni niti začela reševati.

Analiza dosežkov nalog **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Analiza dosežkov nalog **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti – **neumetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.9: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu

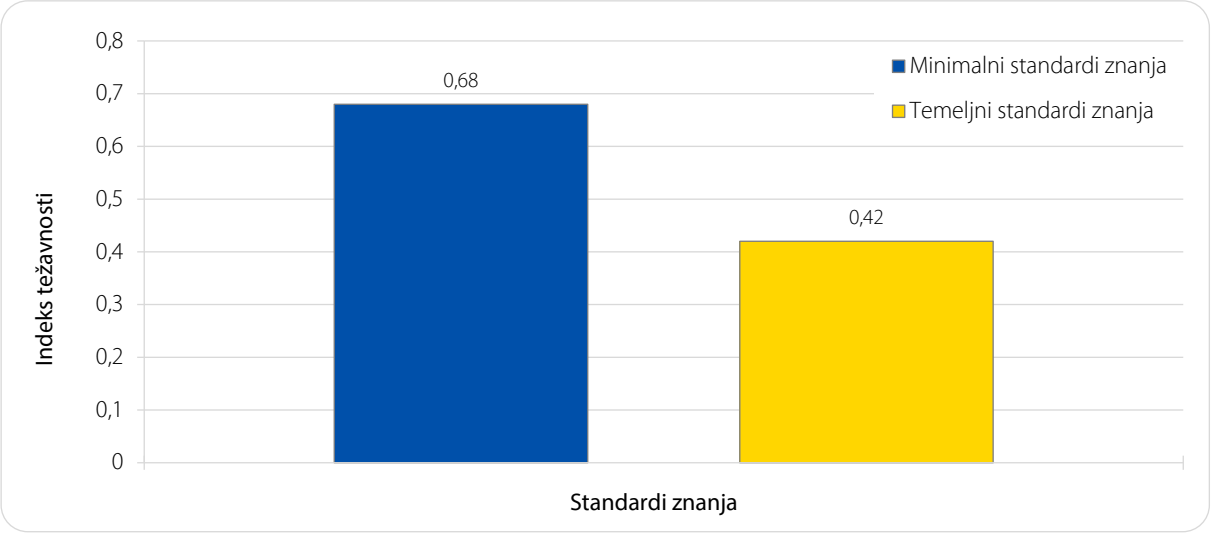
V prvem delu preizkusa (neumetnostno besedilo) je bilo pet nalog ovrednotenih z 10 točkami, ki so preverjale minimalne standarde znanja, in sedem nalog ovrednotenih z 20 točkami, ki so preverjale temeljne standarde znanja. Podobno kot v preteklih letih, so učenci bistveno uspešneje rešili naloge, ki so preverjale minimalne standarde znanja (IT = 0,77), kakor naloge, ki so preverjale temeljne standarde znanja, (IT = 0,61).

Naloge, ki so preverjale **minimalne standarde** znanja, so preverjale učne cilje s prve taksonomske stopnje, bile so različnih tipov. Kot najpreprostejši izstopata 1. in 4. naloga, ki smo ju omenjali že ob prejšnjih razporeditvah dosežkov. Kot najtežavnejša (IT = 0,57) se je izkazala 5. naloga, ki je naloga izbirnega tipa (en pravilni odgovor) in je zahtevala iskanje informacije v besedilu (koliko različnih juh je na jedilniku). Naloga se je izkazala kot nekoliko zahtevnejša verjetno zato, ker je pravi odgovor mogoče razbrati, ne pa direktno prebrati v besedilu. Razlog je lahko tudi napačno ugibanje odgovora (vsi ponujeni odgovori so med seboj podobni).

Podobno kot v preteklih letih so učenci naloge, ki so preverjale **temeljne standarde** znanja, slabše reševali. Naloge preverjajo učne cilje na prvi, drugi in tretji taksonomski stopnji. Učenci so najbolje rešili 6. nalogo (prva taksonomska stopnja) ter 10. in 11. nalogo, ki sta obe na drugi taksonomski stopnji. Slednji spadata med naloge za preverjanje jezikovnega in pravopisnega znanja. Uspešnost pri reševanju 6. naloge (s štirimi postavkami) postopoma pada od prvega do četrtega primera, kar nakazuje na to, da si učenci zapomnijo informacije z začetka besedila ali pa jih tam uspešneje poiščejo. Kot najtežja se je izkazala v tej skupini naloga 12.4, kjer gre za uporabo slovničnih in pravopisnih pravil v besedilu. Med težjimi je tudi 8. naloga (8.1 in 8.2). Učenci imajo velike težave, ko gre za parafraziranje v vprašanju.

Analiza dosežkov nalog **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti – **umetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.10: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

V drugem delu preizkusa, kjer so učenci reševali naloge ob umetnostnem besedilu, je bilo pet nalog, ovrednotenih s 13 točkami, ki so preverjale minimalne standarde znanja, in tri naloge, ovrednotene s 7 točkami, ki so preverjale temeljne standarde znanja. Pričakovano so učenci uspešneje rešili naloge, ki so preverjale znanje minimalnih standardov.

Naloge, ki so preverjale znanje **minimalnih standardov** (IT = 0,68), so bile na prvi taksonomski stopnji. Gre za tri naloge, ovrednotene skupaj s 6 točkami. Najbolje rešena sta dva primera 2. naloge (2.1 in 2.2) ter 3. naloga. Najslabše rešeni nalogi tega sklopa sta druga dva primera 2. naloge (2.3 in 2.4).

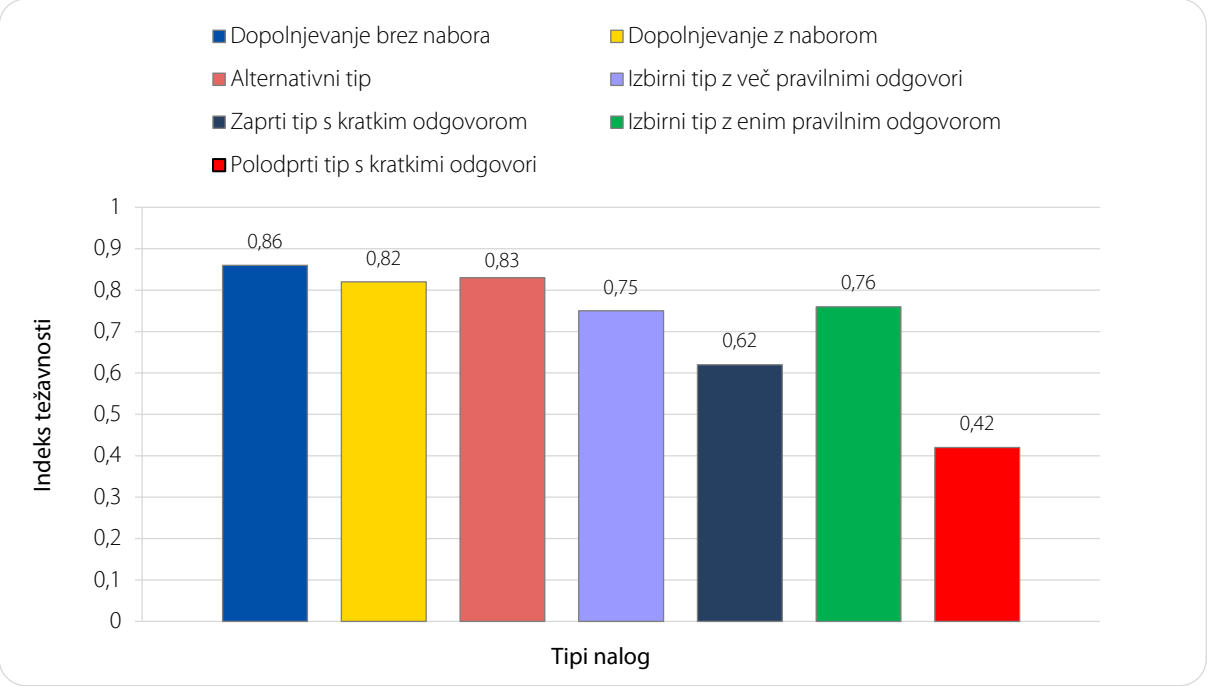
Kot smo omenjali že prej, so učenci uspešnejši pri naštevanju književnih oseb z začetka besedila (mama, Peter), ne pa tudi tistih v drugi polovici besedila, četudi gre za ključne.

Naloge, ki so preverjale znanje **temeljnih standardov** (IT = 0,42), so bile na prvi, drugi in tretji taksonomski stopnji. Najbolje rešena je bila 4. naloga (s prve taksonomske stopnje), kjer vidimo postopno padanje uspešnosti od prvega do četrtega primera. Najslabše rešena pa je bila 8. naloga v celoti, ki je preverjala učne cilje tretje taksonomske stopnje, ki zahteva samostojen zapis kratkega besedila, za katerega je treba dobro razumevanje prebranega besedila, uporaba znanja o organiziranosti besedila ter uporaba slovničnih ter pravopisnih pravil.

Analiza dosežkov nalog **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

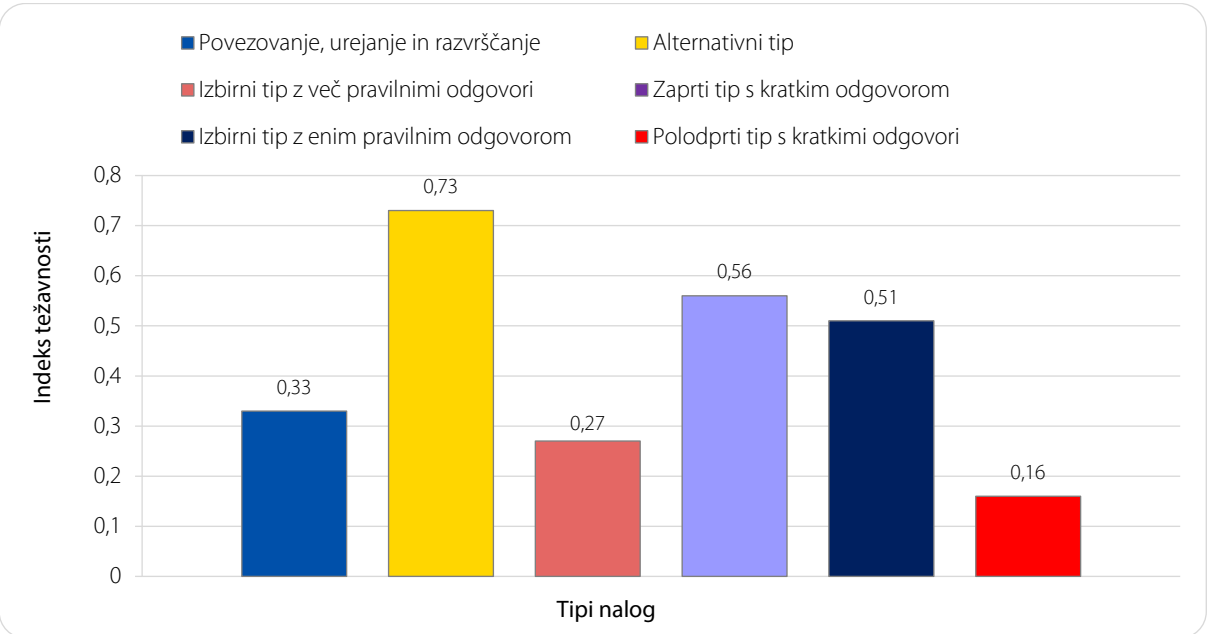
Analiza dosežkov nalog **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti – **neumetnostno besedilo**

Slika 4.4.1.11: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri neumetnostnem besedilu

Število posameznih tipov nalog je ob umetnostnem in neumetnostnem različno, prav tako je različno število posameznih tipov nalog v celotnem preizkusu. Če si posamezne tipe nalog pogledamo po indeksih težavnosti, vidimo, da so bili učenci pri reševanju nalog ob **neumetnostnem besedilu** najuspešnejši pri nalogah tipa dopolnjevanja (IT = 0,86) in alternativnega tipa (IT = 0,83). Ob tem je treba upoštevati, da so vse naloge omenjenih dveh tipov preverjale znanje na prvi taksonomski stopnji. Najmanj uspešni (IT = 0,42) so tako bili pri nalogah polodprtega tipa, ki so preverjale znanje na drugi in tretji taksonomski stopnji. Tip naloge sam po sebi tako nima vpliva na uspešnost reševanja nalog, pač pa je ključna taksonomska stopnja, kar je pričakovano.

Slika 4.4.1.12: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti pri umetnostnem besedilu

Pregled po tipih nalog ob **umetnostnem besedilu** kaže podobno sliko. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju nalog alternativnega tipa (IT = 0,73). Vse naloge preverjajo znanje prve taksonomske ravni. Kot najtežje so se izkazale naloge polodprtega tipa, ki sovpadajo z nalogami za preverjanje dosežkov tretje taksonomske stopnje (IT = 0,16). Gre za naloge, ki zahtevajo samostojen zapis krajšega besedila (poustvarjanje, usmeritve z izhodiščnim, umetnostnim besedilom).

Primerjava po tipih nalog glede na vrsto besedila kaže na podobnost tako pri najpreprostejših kot pri najzahtevnejših nalogah, z dosledno nižjimi vrednostmi IT za naloge ob umetnostnem besedilu. Vrstni red ostalih tipov nalog je sicer nekoliko različen, kar kaže, da je bolj kot sam tip naloge pomembna njena težavnost oz. taksonomska stopnja znanja, ki jo z nalogo preverjamo. Pri tem je pomembno poudariti, da je ob sestavljanju preizkusa veliko pozornosti namenjeno prav jasnim in preprostim formulacijam, ne glede na to, kateri tip naloge je uporabljen. Prav gotovo pa je povsod tam, kjer je kljub temu potrebnega več branja, iskanja podrobnosti v besedilu in pisanja, tudi uspešnost odgovarjanja manjša.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Leta 2021 so učenci v povprečju dosegli 29,78 točke (59,6 %) od možnih 50. Ob tem je treba upoštevati precejšnjo razpršenost dosežkov, saj je minimalni dosežek 3, maksimalni pa 45 točk. Vsi ti podatki kažejo na primerljivo raven dosežkov s tistimi iz preteklih let. Glede na to, da naloge preizkusa preverjajo znanje, ki ga učenci pridobivajo in utrjujejo več let, na dosežke, kot kaže, niso pomembno vplivale posebne razmere, v katerih je šolanje v tekočem letu potekalo.

Tudi razmerje med posameznimi vsebinskimi deli preizkusa je enako kakor v letu 2019, ko je nacionalno preverjanje znanja nazadnje potekalo. Dosežki učencev pri reševanju neumetnostnega dela preizkusa (IT = 0,66) so v povprečju precej boljši od dosežkov učencev pri reševanju umetnostnega dela (0,51) in dosežkov učencev pri nalogah, ki so preverjale jezikovno znanje (0,59). Iz dosežkov je razvidno, da težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami narašča ne glede na vrsto besedila (neumetnostno oz. umetnostno besedilo).

Dodatne informacije lahko dobimo z analizo reševanja posameznih nalog, kar učitelji opravijo v naslednjem koraku še za posameznega učenca, ko načrtujejo individualizirano podporo.

Učenci so na obeh delih preizkusa najuspešnejši pri nalogah prve taksonomske ravni, pri katerih gre le za prepoznavanje pravilnega odgovora, ki je podan neposredno v besedilu (izbira enega pravilnega odgovora, alternativni tip nalog), ali pa je v nalogi treba z ustrezno besedo le dopolniti poved, ki jo lahko najdejo v besedilu. Pri tem je pomembno še, da je ta informacija v začetnem delu besedila, ki si jo učenci bodisi zapomnijo ali pa jo hitreje poiščejo. Število nepravilnih odgovorov se povečuje, kadar je pomembno, da informacijo iz besedila tudi natančno zapišejo (npr. upoštevanje velike začetnice v prepisu naslova imena, čeprav je ta na začetku besedila). Prav tako se število nepravilnih odgovorov povečuje pri nalogah, ki zahtevajo izbiro več pravilnih odgovorov. To kaže na velike težave združevanja dveh zahtev, četudi učenec vsako posamezno lahko izpolni. Število napačnih odgovorov se pomembno poveča pri nalogah druge taksonomske ravni, kjer gre največkrat za parafraziranje in pojasnjevanje (pojmov, vzročno-posledičnih povezav). Majhno število pravilnih odgovorov zasledimo povsod, kjer je treba zapisati odgovor. Teh nalog učenci pogosto sploh ne začnejo reševati. Kot pričakovano so najslabši dosežki pri nalogah na tretji taksonomski stopnji, kjer je treba zapisati besedilo z vsaj šestimi povedmi. Ker smo pri vrednotenju te naloge upoštevali vsako smiselno nadaljevanje opisa situacije (neumetnostni del), ki je učencem verjetno znana iz vsakdanjega življenja, je bilo pri tej zahtevi naloge kar nekaj učencev uspešnih. Več težav pa so imeli pri upoštevanju drugih zahtev (npr. uporaba določenih besed, zaokroženost in dolžina besedila). Slabši so bili dosežki na umetnostnem delu, kljub začetnim usmeritvam. Izrazito neuspešni pa so učenci pri zahtevi po uporabi slovničnih in pravopisnih pravil. Če začnejo z nalogo in se usmerijo v vsebino, delajo veliko slovničnih in pravopisnih napak, prav tako pa izkazujejo slabše zmožnosti organiziranosti besedila.

Čeprav bodo učitelji, specialni in rehabilitacijski pedagogi še več pomembnih informacij pridobili z analizo individualnih dosežkov učencev, ki jih bodo lahko primerjali s svojimi opažanji in spoznanji o delovanju posameznika, pa lahko na podlagi skupne analize izpeljemo nekatera priporočila.

Učence moramo spodbujati k večkratnem branju istega besedila in ponovnemu vračanju k prebranemu besedilu ob reševanju nalog. Učenci prepogosto odgovarjajo hitro, le na osnovi tega, kar so si zapomnili po enem samem branju, kar pa je navadno le vsebina začetnega dela besedila ali le posamezni delčki besedila. Iskanje informacij v besedilu, ki je zahtevana v nalogah preizkusa, je pomembna zmožnost za vsakdanjo rabo pisnega jezika, zato je temu treba posvetiti dodatno pozornost.

Pomembno jim je demonstrirati in nato uporabljati preproste strategije branja, še zlasti dejavnosti po branju. Prav tako je pomembno natančno branje navodil in podčrtovanje ključnih zahtev naloge. Videti je, da učenci prehitro začnejo z reševanjem nalog brez ustrezne strategije. Do napak namreč prihaja tudi zato, ker ne upoštevajo, kam kaj zapisati, in ne upoštevajo že zapisanega dela povedi.

Razvijanje vseh komponent bralne pismenosti je dolgotrajen proces; učenci 6. razreda šele dosežejo zmožnost samostojnega branja preprostih besedil, zato je toliko bolj zanimivo pogledati učinkovitost tega branja z vidika bralnega razumevanja, ki poleg bralne tehnike zahteva še uporabo splošnega in jezikovnega znanja. Za aktiviranje teh komponent navadno poskrbimo pri pouku s podporo učencem pri skupni obravnavi besedil, kar pa morajo tu opraviti samostojno. Treba je upoštevati, da učenci 6. razreda PP NIS še vedno laže izkažejo svoje znanje ob ustnem kakor ob pisnem preverjanju. Predstavljeni dosežki so kljub temu dobra osnova za prepoznavanje prednosti in pomanjkljivosti na področjih, ki jim je smiselno nameniti dodatno pozornost v zadnjem obdobju šolanja, saj velik delež učencev šolanje nadaljuje in je zanje pisno izkazovanje znanja še kako pomembno.

PRILOGA 1

BESEDILO 1

Čisto na robu Ljubljane stoji naša gostilna Lakotnik, v kateri se trudimo približati ponudbo prav vsakemu gostu.

JEDILNI LIST

Tedenska ponudba

HLADNE PREDJEDI IN JUHE

Domača hišna pašteta **6,80 €**
Pašteta je pripravljena iz piščančjih jetrc, začimb, orehov in masla.

Sezonske juhe **4,80 €**
Zelenjavo za sezonske juhe pridelamo na vrtu gostilne.
Ponujamo korenčkovo, bučkino, špinačno in krompirjevo juho.

PRIPRAVLJENE JEDI

Kmečka pojedina **10,00 €**
Svinjska krača, klobasa in šink se dobro ujemajo s kislim zeljem in praženim krompirjem. Poseben okus krompirju dajo domači ocvirki.

Puranov zrezek z gobami **9,20 €**
Zrezek ponudimo s svežimi jurčki in lisičkami ter kislo smetano.
Gobe lahko nadomestita grah in korenje.

Zelenjavna enolončnica **8,00 €**
Zelenjavi z vrta gostilne (stročji fižol, por, cvetača, bučke in paradižnik) dodamo domače testenine. Enolončnico odišavimo s svežo baziliko.

SOLATE

Sestavljena solata **3,50 €**
Gosti lahko sestavijo solato po svojem okusu. Izbirajo lahko med zeleno solato, zeljem, peso, fižolom in paradižnikom.

SLADICE

Palačinke (z marmelado ali orehi) **4,00 €**
Sladoled (vanilja, čokolada, jagoda) **4,00 €**

Naša ponudba temelji na domačih sestavinah in lokalno pridelani hrani.
Velikost obrokov lahko prilagodimo za otroke.

Dober tek.

2

PRILOGA 2

BESEDILO 2

Slovenska ljudska
Priredila Anja Štefan

Kako je Peter Klepec moč dobil

Živel je deček, ki je imel samo mamo. Bila sta zelo revna. Imela sta majhno bajtico. Naj je mama še tako delala – kruha je bilo vedno premalo. Zato je nekega dne rekla: »Peter, za pastirja pojdeš. Potem bova lažje živela.«

In tako je Peter Klepec odšel za pastirja. A bil je droben in majhen fant in drugi pastirji so se norčevali iz njega. Tepli so ga, razganjali so mu živino ali pa so hoteli, da pase še njihove krave.

Fant je jokal, pomagati si pa ni znal.

Nekoč, ko so ga spet natepli, je pobegnil v Drago. Tja se je zatekel, kjer je na potoku jez, za jezom pa majhno jezerce. V jezercu so se ravno kopale vile. Ko so zaslišale Petra, so se prestrašile in pobegnile, njihova obleka pa je ostala na bregu.

Pride Peter, sede na breg, joka, pa zasliši:

»Peter, Peter, prinesi nam obleko! Brez obleke ne moremo domov.«

Bile so vile. Na drugi strani potoka so se poskrile med veje in si niso upale na plan. Peter je pobral obleko in jo odnesel čez vodo. Oblekle so se, potem pa stopile okoli njega.

»Kaj naj ti damo?« so rekle. »Reci, kaj bi rad, ko si tako dober.«

»Ah,« reče on, »kaj mi boste dale … Saj mi tako in tako ne morete pomagati.«

In jim pove, da ga pastirji tepejo, da so mu razgnali živino in da si ne upa nazaj.

»O, šel boš, šel, nazaj med pastirje,« so rekle vile. »Le nič se ne boj. Glej, izpuli tisto hojo!«

In so pokazale na mlado drevo, ki je raslo ob potoku.

»Tole naj izpulim?« je rekel Peter. »Če bi bil tako močan, potem se ne bi bal nikogar.«

»Le poskusi, izpuli jo!«

In Peter je res prijel za hojo in jo izpulil, tako zlahka, kot da je bilka in ne drevo. Sam ni mogel verjeti. A vile so rekle: »Še tisto izpuli!« – in so pokazale na drugo, visoko kot hiša. Peter jo je zgrabil in izpulil, potem še eno in še eno. Bolj ko je pulil, bolj je bil močan.

»Vidiš,« so rekle vile, »zdaj se ti ni treba bati nikogar več.«

In res se je Peter vrnil k pastirjem. Po tistem ga ni tepel nobeden več, lepo je živel in rad je pomagal ljudem.

SLOVAR:

hoja – vrsta drevesa

bilka – steblo trave

(Vir: prirejeno po Manček, M., Jelenc, V., Primc, J., Štefan, A. (2009). Kako je Peter Klepec moč dobil, slovenska ljudska. Ciciban, 8/64 (apr. 2009), 24–25.)

1

I. DEL

Pozorno preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Komu je namenjeno besedilo?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Obiskovalcu knjižnice.
   B Gostu televizijske oddaje.
   C Gostu gostilne.
   D Obiskovalcu kulturne prireditve.

(1 točka)

2. Kje je gostilna in kako se imenuje?
   Odgovora napiši na črti.

   a) Kraj gostilne: _____

   b) Ime gostilne: _____

(2 točki)

3. Katere skupine jedi najdemo na jedilnem listu?
   Obkroži črko pred tremi pravilnimi odgovori.

   A Jedi z žara.
   B Pripravljene jedi.
   C Jedi na žlico.
   D Solate.
   E Sladice.
   F Pice.

(3 točke)

4. Dopolni poved.
   Besede napiši na črte.

   Pašteta je pripravljena iz piščančjih jetrc,

   _____,

   _____ in _____.

(3 točke)

5. Koliko različnih vrst juhe je na jedilnem listu?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Dve.
   B Tri.
   C Štiri.
   D Šest.

(1 točka)

1

6. Ali so spodnje trditve pravilne?

   Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.

   Če je trditev nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a) Zelenjavo za sezonske juhe kupijo na tržnici.	DRŽI	NE DRŽI
b) Poseben okus krompirju v kmečki pojedini dajo domači ocvirki.	DRŽI	NE DRŽI
c) Gobe pri puranovem zrezku lahko nadomestijo bučke in por.	DRŽI	NE DRŽI
d) Enolončnico odišavijo s svežo baziliko.	DRŽI	NE DRŽI
e) Gosti lahko solato sestavijo po svojem okusu.	DRŽI	NE DRŽI

(5 točk)

7. Na jedilnem listu najdemo jedi, ki so namenjene ljudem, ki ne uživajo mesa.

   Na črte napiši tri jedi te vrste.

   _____

   _____

   _____

(3 točke)

8. Odgovori na vprašanja.
   Odgovore napiši na črte.

   a) Koliko časa bo gostilna ponujala jedi z jedilnega lista?

   _____

   b) Na jedilnem listu je zapisano, da je hrana lokalno pridelana.
   Razloži, kaj to pomeni.

   _____

   c) Kaj pomenijo številke ob desnem robu besedila?

   _____

(3 točke)

9. Kako s skupno besedo (nadpomenko) imenujemo spodnja živila?
   Odgovor napiši na črto.

   zelje, pesa, paradižnik, korenje

   _____

(1 točka)

1

10. V oklepaju izberi pravopisno pravilno zapisano besedo in z njo na črto dopolni poved.

a) V čaj je oče dodal limono in _____.
(met / med)

b) Na koncu obroka so otroci naročili _____.
(sladoled / sladolet)

(2 točki)

11. Izberi dve povedi, ki kažeta na vljuden pogovor med natakarjem in gostom.

Obkroži črko pred njima.

A Hitro povejte, kaj hočete!

B Prinesite mi, prosim, paradižnikovo juho.

C Zakaj govorite s polnimi usti?

D Želim vam dober tek.

E Vse morate pojesti!

(2 točki)

12. Nadaljuj opis dogodka ob obisku družine Jamnik v gostilni. Na črte dodaj vsaj šest povedi. Uporabi dane besede:

jedilni list, glavna jed, sladica, račun.

Opis naj bo smiselno povezan. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

Družina Jamnik je prišla v gostilno na kosilo. Natakar jih je pozdravil in jih pospremil do proste mize.

1

(4 točke)

II. DEL

Pozorno preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Na črto napiši naslov prebrane pravljice.

_____

(1 točka)

2. Na črte napiši, kdo vse nastopa v pravljici.

_____

_____

_____

_____

(4 točke)

3. Katero delo je moral opravljati Peter?
   Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Delo trgovca.
   B Delo pastirja.
   C Delo kmeta.
   D Delo peka.

(1 točka)

2

4. Ali so spodnje trditve pravilne?

   Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI.

   Če je trditev nepravilna, obkroži NE DRŽI.

a) Mama in Peter sta bila zelo revna.	DRŽI	NE DRŽI
b) Peter Klepec se je norčeval iz pastirjev.	DRŽI	NE DRŽI
c) Peter je pobegnil domov.	DRŽI	NE DRŽI
d) Peter je dvignil težko skalo.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

5. Odgovori na vprašanja.

   Odgovore napiši na črte.

   a) Opiši, kako so drugi pastirji ravnali s Petrom.

   _____

   _____

   b) Zakaj so vile hotele nagraditi Petra Klepca?

   _____

   _____

   c) Zakaj se je Peter Klepec po srečanju z vilami vrnil k pastirjem?

   _____

   _____

(3 točke)

6. V katerih dveh povedih prepoznaš značilnosti pravljice?
Obkroži črko pred njima.

A Živel je v hudi revščini.

B Počutil se je nemočnega.

C Ob vodi je srečal vile.

D Dobil je čudežno moč.

E Rad je pomagal drugim ljudem.

(2 točki)

7. Kakšen je bil Peter Klepec na začetku zgodbe in kakšen na koncu?
Izberi ustrezne besede in jih napiši v preglednico.

zabaven, trmast, plah, močen, ljubosumen, pogumen, nevoščljiv, šibek

Na začetku zgodbe	Na koncu zgodbe

(2 točki)

8. Katere posebne moči bi bil ti najbolj vesel?
   Na črte opiši, kako bi jo uporabil, če bi jo dobil.
   Opis naj bo dolg vsaj šest povedi, ki naj bodo smiselno povezane.
   Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(3 točke)

4.4.2 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz slovenščine **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus NPZ iz slovenščine je bil v šolskem letu 2020/21 sestavljen iz 24 nalog (50 postavk), razdeljenih na umetnostni in neumetnostni del. Upoštevani so bili cilji in standardi znanja, zapisani v *Učnem načrtu za prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom*. V celotnem preizkusu je bilo možno doseči 50 točk.

Prvi del je zajemal 14 nalog (30 postavk[44]), ki so jih učenci reševali s pomočjo neumetnostnega besedila (*Brez mobitela med vožnjo*). Drugi del, ki je zajemal 10 nalog (20 postavk), se je navezoval na umetnostno besedilo (prirejeno po Niko Grafenauer, *Škofjeloški grb*). Naloge tega dela so v veliki meri preverjale predvsem bralno zmožnost, razumevanje in vrednotenje prebranega besedila.

Namen preizkusa znanja je z neumetnostnim in umetnostnim besedilom preveriti:

- bralno zmožnost – zmožnost samostojnega tihega branja neznanega besedila,
- branje podatkov iz besedila,
- razumevanje in vrednotenje prebranega besedila,
- uporabo književnih in jezikovnih pojmov,
- pravopisno zmožnost,
- samostojno tvorbo krajšega besedila.

Preizkus znanja je bil sestavljen iz naslednjih tipov nalog: kratek zaprt odgovor; izbirni tip z enim pravilnim odgovorom; alternativni tip; povezovanje, urejanje in razvrščanje in kratki polodprti odgovor.

V preizkusu so bile v različnih deležih zastopane tri taksonomske stopnje po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji.

Preglednica 4.4.2.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Taksonomska stopnja		Delež v preizkusu znanja
I.	znanje in poznavanje	50 %
II.	razumevanje in uporaba	36 %
III.	samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	14 %

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.2.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	129
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število absolutnih točk	30,57
Povprečno število odstotnih točk	61,15
Standardni odklon odstotnih točk	14,27
Indeks težavnosti	0,61
Indeks zanesljivosti	0,86

[44] Najmanjši del naloge, ki ga statistično zasledujemo in opisujemo znotraj preizkusa znanja.

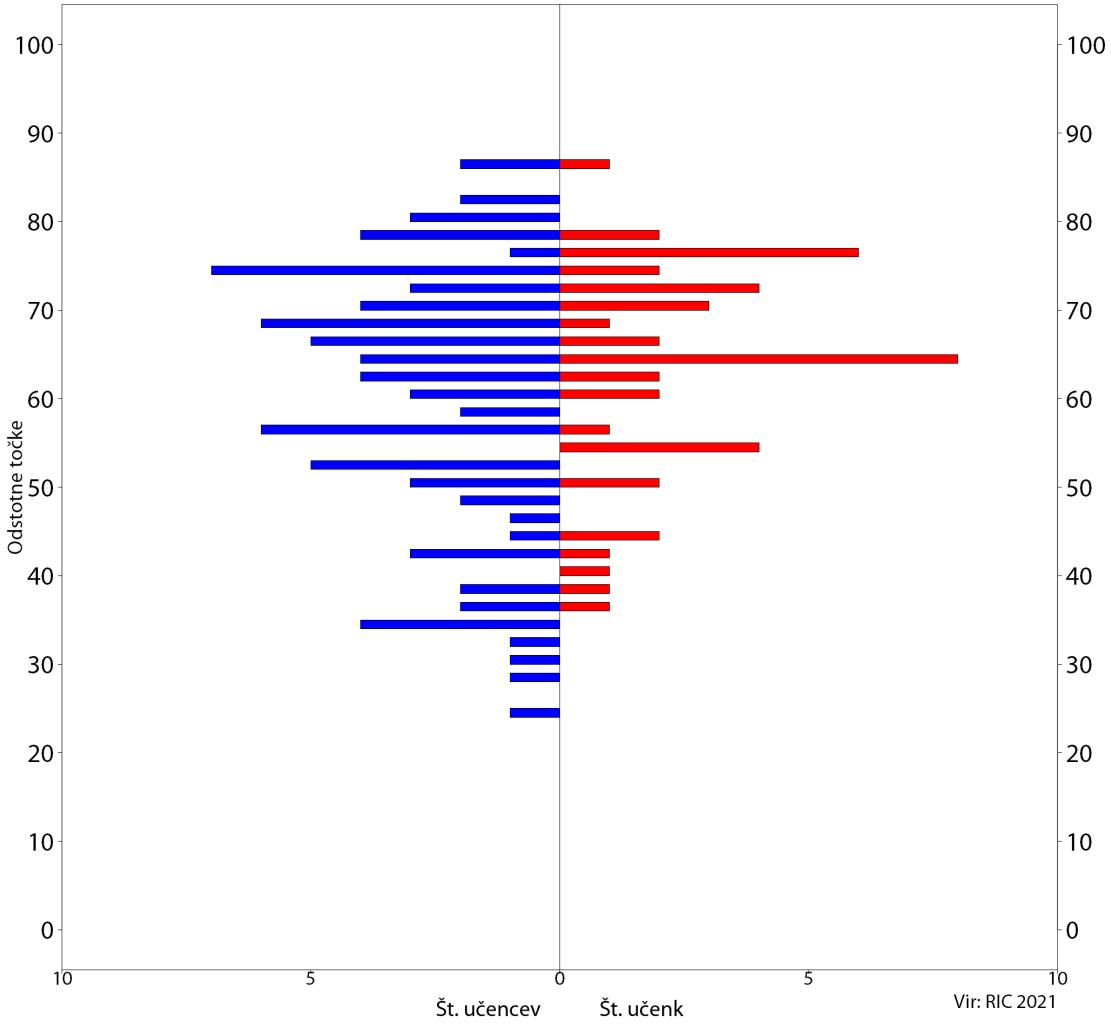
Preizkus znanja iz slovenščine je opravilo 129 učencev. Od 50 možnih točk so v povprečju dosegli 30,57 točke (61,15 %). V prvem delu so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila, kjer so lahko dosegli 30 od 50 možnih točk. V povprečju so osvojili 18,73 točke (62,46 %). V drugem delu preizkusa je bilo izhodiščno umetnostno besedilo. Od 20 možnih točk so učenci v povprečju osvojili 12,08 točke (60,04 %).

Najnižje število doseženih točk v preizkusu je bilo 12 (24 %). Dosegel ga je en učenec. Najvišje število doseženih točk je 43 (86 %). Ta dosežek so dosegli trije učenci. Najvišjega možnega števila točk ni dosegel nihče. Prav tako ni bilo dosežkov med 86 in 100 odstotnimi točkami. Večina dosežkov je razporejena med 51 in 80 odstotnimi točkami (72,8 % dosežkov). V intervalu med 61 in 70 odstotnimi točkami je 30,2 % dosežkov. Vrh je pri 64 odstotnih točkah. Frekvenčna porazdelitev je levo asimetrična.

Povprečni indeks težavnosti (v nadaljevanju IT) celotnega preizkusa je 0,61. Pri nalogah neumetnostnega dela je IT 0,62, pri nalogah umetnostnega besedila pa 0,61.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.2.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri slovenščini (NIS), 9. razred

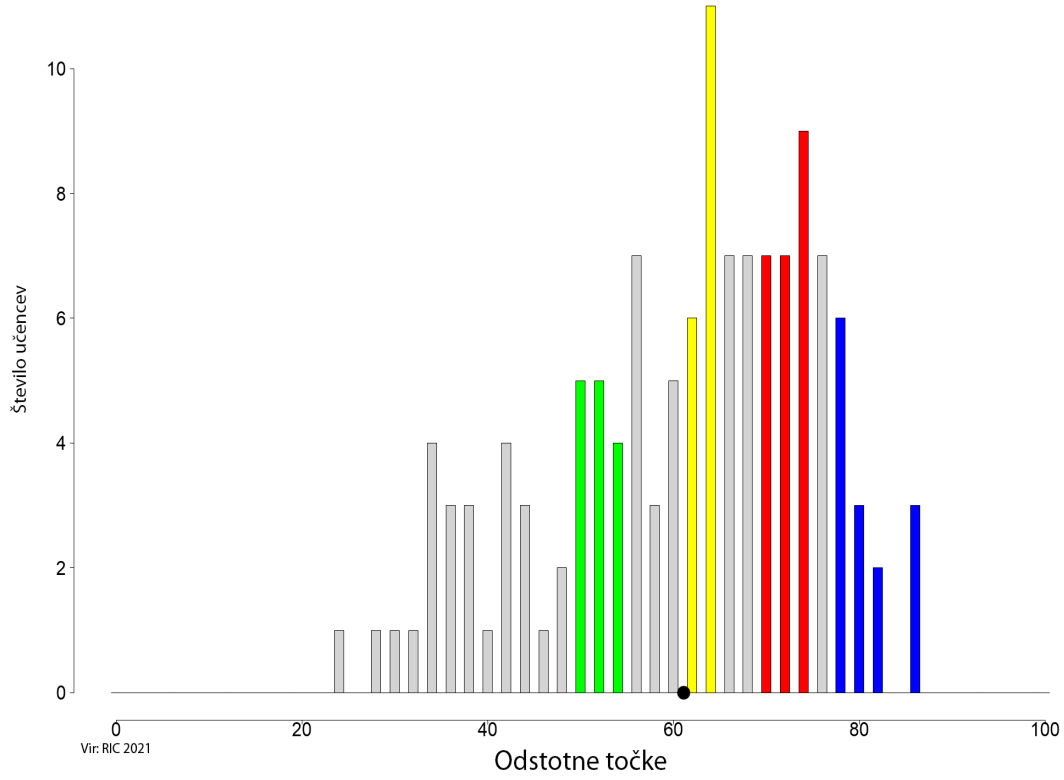
Preverjanje znanja je opravljalo 48 učenk in 81 učencev, skupno 129 učencev.

Razberemo lahko, da so v splošnem učenke nekoliko uspešnejše, saj pod 50 odstotnimi točkami beležimo dosežke 18 učencev (22 %) in le 7 učenk (15 %). Tudi višje dosežke je doseglo več učenk kot učencev. Dosežke med 50 in 90 odstotnimi točkami je doseglo 41 učenk (85,4 %) in 63 učencev (78 %). Med 87 in 100 odstotnimi točkami ni bilo dosežkov. Najvišji dosežek je dosegla ena učenka in dva učenca (86 odstotnih točk), najnižjega pa en učenec (24 odstotnih točk).

Tudi v letošnjem letu je bila zastopanost udeležencev na NPZ po posameznih regijah in šolah zelo različna, tako glede udeležbe šol kot tudi glede števila prijavljenih učencev. Odziva ni bilo s Koroške in Goriške regije. Najslabši odziv je zabeležen na področju Jugovzhodne Slovenije in Obalno-Kraške regije, najbolje pa so se odzvali iz Gorenjske regije. Zaradi tako različnega števila prijavljenih učencev iz posameznih regij primerjava dosežkov ni zanesljiva. Različno število udeležencev iz posamezne regije je posledica prostovoljnega odločanja za udeležbo na NPZ.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.2.2: Porazdelitev točk pri slovenščini (NIS), 9. razred

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo spodnjo mejo *četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri petih nalogah (1., 2., 3., 5., 6. – skupaj deset postavk) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri eni (10. – ena postavka) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba).

Tipi nalog: Največ je nalog alternativnega tipa (štiri postavke) in nalog kratkega zaprtega odgovora (tri postavke), sledijo naloge dopolnjevanja brez nabora (tri postavke) ter naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka).

Učenci:

- berejo krajša neumetnostna besedila – prepoznajo prebrano besedilo kot poročilo (naloga 1.01.1);
- berejo krajša neumetnostna besedila, pri tem skušajo besedilo členiti na uvod, jedro in zaključek ter na odstavke – navedejo, koliko odstavkov ima prebrano neumetnostno besedilo (naloga 1.02.1);
- ugotavljajo, ali so podatki resnični ali ne – znajo poiskati bistvene podatke (naloge 1.05.01, 1.05.02, 1.05.03 in 1.05.04);
- poiščejo podatek iz besedila – navedejo kraj dogajanja (naloga 1.03.1) in dopolnijo dano poved z ustreznimi besedami (naloge 1.06.1, 1.06.2 in 1.06.3);

– ob danem korenu navajajo besede iste besedne družine – navedejo eno besedo iste besedne družine ob danem korenu (naloga 1.10.1).

Učenci v zelenem območju znajo poiskati bistvene podatke v prebranem neumetnostnem besedilu. Upoštevajo osnovna slovnična pravila. Pravilen odgovor poiščejo med danimi možnostmi.

Zgled: naloga 01.06

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (4. in 6. – skupaj štiri postavke) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri eni (9 – ena postavka) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba).

Tipi nalog: V zeleno območje se je uvrstila naloga kratkega zaprtega odgovora (ena postavka), alternativnega tipa (tri postavke) in naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (ena postavka).

Učenci:

– ugotavljajo dogajalni prostor – navedejo kraj dogajanja (naloga 2.04.1);
– poiščejo podatek iz umetnostnega besedila – poiščejo preproste podatke v umetnostnem besedilu (naloge 2.06.1, 2.06.2 in 2.06.3);
– poskušajo razumeti psihološke lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe – prepoznajo očitno lastnost književne osebe (naloga 2.09.2).

Učenci prepoznajo osnovne podatke v umetnostnem besedilu.

Zgled: naloga 2.06

(V zeleno območje so se uvrstile prve tri postavke naloge, zadnja postavka sodi v rumeno območje.)

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (7. in 8. – tri postavke) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri dveh (10. in 12. – štiri postavke) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba znanja).

Tipi nalog: Vse naloge so naloge kratkega zaprtega odgovora (sedem postavk).

Učenci:

– iščejo zahtevani podatek – poiščejo dejavnike vzrokov (nalogi 1.07.1 in 1.07.2) in izpišejo določeno poved po danem kriteriju (naloga 1.08.1);
– ob danem korenu navajajo besede iste besedne družine – navedejo zahtevano število besed iste besedne družine ob danem korenu (nalogi 1.10.2 in 1.10.3);
– skušajo razložiti pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi) – poiščejo sopomenko za pojme v vsakdanji rabi (nalogi 1.12.1 in 1.12.2).

Učenci iščejo zahtevnejše podatke v prebranem neumetnostnem besedilu; pri zapisu upoštevajo slovnična pravila. Izkazujejo znanje s področja besedotvorja.

Zgled: naloga 1.07

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri štirih nalogah (2., 3., 4., 6. – štiri postavke) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri dveh (8. in 9. – tri postavke) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba).

Tipi nalog: V rumeno območje so se uvrstile naloge kratkega zaprtega odgovora (dve postavki), naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (ena postavka) in naloga alternativnega tipa (ena postavka) ter naloga povezovanja, urejanja in razvrščanja (tri postavke).

Učenci:

- ločijo glavne in stranske književne osebe – poimenujejo glavno književno osebo (naloga 2.02.1) in prepoznajo stransko književno osebo (naloga 2.03.1);
- poskušajo razumeti psihološke lastnosti, književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe – navedejo natančno vse zahtevane podatke iz besedila (naloga 2.04.2) in prepoznajo manj očitno lastnost književne osebe (naloga 2.09.1);
- poiščejo podatek iz besedila – poiščejo zahtevnejši podatek (naloga 2.06.4);
- razčlenjujejo dogajanje na dogajalne enote – določijo začetek in konec zgodbe (naloga 2.08.1) ter osrednja dogodka zgodbe (naloga 2.08.2).

Učenci znajo razčleniti zgodbo na dogajalne enote ter razumejo ravnanje in značajske lastnosti vseh književnih oseb. V umetnostnem besedilu znajo poiskati tudi zahtevnejše podatke.

Zgled: naloga 2.08

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (4. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri eni (11. – ena postavka) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje, uporaba).

Tipi nalog: V rdečem območju sta nalogi kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

- iščejo zahtevani podatek – iz besedila izpišejo čas dogodka (naloga 1.04.1);
- izpisanim samostalnikom določijo spol in število – samostalnik ženskega spola postavijo v dvojino (naloga 1.11.1).

Učenci znajo slovnično pravilno zapisati iskani podatek iz prebranega neumetnostnega besedila in spremeniti izhodiščno zapisan samostalnik glede na zahtevano značilnost (število).

Zgled: naloga 1.11

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (7. – tri postavke) smo preverjali miselne procese na drugi (razumevanje, uporaba) in pri eni (10. – ena postavka) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge uvrščamo med naloge kratkega zaprtega odgovora (tri postavka) in kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

- poskušajo razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev – razumejo besedne zveze prenesenega pomena (naloga 2.07.1) in prispodobe oseb (naloga 2.07.2);
- najdejo razlago za ravnanje književnih oseb, če jo je mogoče izpeljati iz literarnega dogajanja – razumejo razloge za nastala dejstva (naloga 2.07.3);
- ob učiteljevi pomoči sami pišejo krajša besedila, npr. obnovo poljubno izbranega besedila/knjige/filma ipd. – napišejo obnovo zgodbe na podlagi zahtevane strukture (naloga 2.10.1).

Učenci berejo z razumevanjem in povzemajo umetnostno besedilo. Samostojno tvorijo pisni sestavek na podlagi zahtevane strukture.

Zgledi: naloge 2.07.1, 2.07.2 in 2.07.3

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri slovenščini določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (9. in 12. – skupaj dve postavki) smo preverjali miselne procese na drugi (razumevanje, uporaba) in pri eni (14. – ena postavka) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Naloge so tipa kratkega zaprtega odgovora (dve postavki) in kratkega polodprtega odgovora (ena postavka).

Učenci:

- v besedilu podčrtajo pridevnike – poiščejo kakovostni pridevnik v dani povedi (naloga 1.09.1);
- skušajo razložiti pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi) – poiščejo sopomenko za pojem, ki je v vsakdanji rabi manj pogost (naloga 1.12.3);
- pišejo krajša besedila – napišejo poročilo s tremi ključnimi informacijami, ki jih mora vsebovati (naloga 1.14.1).

Učenci izkazujejo bolj poglobljeno znanje s področja besedoslovja in bolj zanesljivo znanje iz oblikoslovja.

Zgled: naloga 1.09

(V modro območje sodi prva postavka naloge, druga postavka pa nad modro območje.)

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na prvi taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogo izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:

- spoznavajo književne zvrsti in vrste – prepoznajo prebrano besedilo kot prozo (naloga 2.01.1).

V modrem območju učenci znajo zanesljivo določiti zvrst prebranega umetnostnega besedila.

Zgled: naloga 2.01

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Neumetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (8. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na prvi taksonomski stopnji (znanje, prepoznavanje), pri dveh (9. in 13. – skupaj tri postavke) na drugi (razumevanje, uporaba) in pri eni (14. – tri postavke) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami kratkih odgovorov (štiri postavke) in kratkimi polodprtimi odgovori (tri postavke).

Učenci manj uspešno:

- usvajajo z vajami osnovna pravila slovenskega pravopisa – prepišejo iskano poved jezikovno popolnoma pravilno (naloga 1.08.2);
- podčrtajo v besedilu pridevnike – podčrtajo vrstni pridevnik v dani povedi (naloga 1.09.2);
- poiščejo v besedilu glagole in jim določijo spol, število in čas – postavijo dano poved v prihodnji čas (naloga 1.13.1);
- usvajajo z vajami osnovna pravila slovenskega pravopisa – jezikovno pravilno zapišejo poved, ki so jo postavili v prihodnji čas (naloga 1.13.2);
- pišejo krajša besedila – napišejo poročila z vsemi ključnimi informacijami, ki jih mora vsebovati (naloga 1.14.2), zapišejo zaokroženo besedilo v danem obsegu (naloga 1.14.3) in pišejo jezikovno pravilne povedi v daljšem samostojnem sestavku (naloga 1.14.4).

Tudi najuspešnejši učenci nimajo zanesljivega poglobljenega znanja o pridevnikih in postavljanju povedi v prihodnji čas ter ne napišejo povezanega neumetnostnega besedila v zahtevanem obsegu in slovnično pravilno.

Zgled: naloga 1.13

Umetnostno besedilo

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na prvi (znanje, prepoznavanje) in pri eni (10. – dve postavki) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Nalogi uvrščamo med naloge kratkega zaprtega odgovora (ena postavka) in kratkega polodprtega odgovora (dve postavki).

Učenci manj uspešno:

- poiščejo podatke iz umetnostnega besedila – poiščejo ustrezno poved glede na zahtevani kriterij oziroma jo v celoti ne zapišejo pravilno (naloga 2.05.1);
- pišejo sami/ob učiteljevi pomoči krajša besedila npr. obnove poljubno izbranega besedila/knjige/filma ipd. – zapišejo zaokroženo besedilo ustrezne dolžine (vsaj devet povedi) (naloga 2.10.2);
- usvajajo z vajami pravila slovenskega pravopisa – pri zapisu besedila upoštevajo slovnična in pravopisna pravila (naloga 2.10.3).

Tudi najuspešnejši učenci ne napišejo povedi/obnove slovnično pravilno in ustrezne dolžine.

Zgled: naloga 2.05

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.2.3: Specifikacijska tabela, slovenščina (NIS), 9. razred

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. del (Neumetnostno besedilo: Vladimir Ajdič: Brez mobitela med vožnjo. Slovenske novice, 21. 1. 2019.)									
1.	1.1	1	Neumetnostno besedilo	bere krajša neumetnostna besedila (prepozna prebrano besedilo kot poročilo);	M	I.	zeleno	0,97	0,04
2.	2.1	1	Neumetnostno besedilo	bere krajša neumetnostna besedila, pri tem skuša besedilo členiti na uvod, jedro in zaključek ter na odstavke;	M	I.	zeleno	0,87	0,21
3.	3.1	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,85	0,2
4.	4.1	1	Neumetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	rdeče	0,61	0,13
5.	5.1	1	Neumetnostno besedilo	ugotavlja, ali so podatki resnični ali ne;	M	I.	zeleno	0,95	0,05
	5.2	1	Neumetnostno besedilo	ugotavlja, ali so podatki resnični ali ne;	M	I.	zeleno	0,98	0,16
	5.3	1	Neumetnostno besedilo	ugotavlja, ali so podatki resnični ali ne;	M	I.	zeleno	0,99	0,04
	5.4	1	Neumetnostno besedilo	ugotavlja, ali so podatki resnični ali ne;	M	I.	zeleno	0,86	0,35
6.	6.1	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno	0,88	0,18
	6.2	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno	0,95	0,25
	6.3	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	zeleno	0,93	0,28
7.	7.1	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	rumeno	0,74	0,46
	7.2	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	rumeno	0,7	0,52
8.	8.1	1	Neumetnostno besedilo	išče zahtevani podatek;	M	I.	rumeno	0,48	0,32
	8.2	1	Jezik	z vajami usvaja osnovna pravila slovenskega pravopisa;	M	I.	nad modrim	0,25	0,25
9.	9.1	1	Jezik	v besedilu podčrta pridevnike;	T	II.	modro	0,39	0,26
	9.2	1	Jezik	v besedilu podčrta pridevnike;	T	II.	nad modrim	0,36	0,22
10.	10.1	1	Jezik	ob danem korenu navaja besede iste besedne družine;	T	II.	zeleno	0,8	0,32
	10.2	1	Jezik	ob danem korenu navaja besede iste besedne družine;	T	II.	rumeno	0,68	0,23
	10.3	1	Jezik	ob danem korenu navaja besede iste besedne družine;	T	II.	rumeno	0,58	0,33
11.	11.1	1	Jezik	izpisanim samostalnikom določi spol in število;	T	II.	rdeče	0,62	0,34
12.	12.1	1	Jezik	skuša razložiti pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi);	T	II.	rumeno	0,67	0,36
	12.2	1	Jezik	skuša razložiti pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi);	T	II.	rumeno	0,78	0,33
	12.3	1	Jezik	skuša razložiti pomen dane besede iz besedila (opisno/s sopomenko/protipomenko/v rabi);	T	II.	modro	0,49	0,19

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
13.	13.1	1	Jezik	v besedilu poišče glagole in jim določi spol, število in čas;	T	II.	nad modrim	0,26	0,2
	13.2	1	Jezik	z vajami usvaja pravila slovenskega pravopisa;	T	II.	nad modrim	0,19	0,25
14.	14.1	1	Neumetnostno besedilo	piše krajša besedila;	T	III.	modro	0,35	0,32
	14.2	1	Neumetnostno besedilo	piše krajša besedila;	T	III.	nad modrim	0,12	0,33
	14.3	1	Neumetnostno besedilo	piše krajša besedila;	T	III.	nad modrim	0,16	0,41
	14.4	1	Jezik	z vajami usvaja osnovna pravila slovenskega pravopisa.	T	III.	nad modrim	0,02	0,13

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
II. del (Umetnostno besedilo prirejeno po: Niko Grafenauer (ur.), *Škofjeloški grb. Slovenska dežela v pripovedki in podobi*, Ljubljana: Mladinska knjiga 1991.)									
1.	1.1	1	Umetnostno besedilo	spoznava književne zvrsti in vrste;	M	I.	modro	0,44	0,24
2.	2.1	1	Umetnostno besedilo	loči glavne in stranske književne osebe;	M	I.	rumeno	0,62	0,24
3.	3.1	1	Umetnostno besedilo	loči glavne in stranske književne osebe;	M	I.	rumeno	0,57	0,47
4.	4.1	1	Umetnostno besedilo	ugotavlja dogajalni prostor;	M	I.	zeleno	0,82	0,4
	4.2	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev;	M	I.	rumeno	0,64	0,37
5.	5.1	1	Umetnostno besedilo	poišče podatek iz umetnostnega besedila;	M	I.	nad modrim	0,36	0,2
6.	6.1	1	Umetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,98	0,19
	6.2	1	Umetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,96	0,22
	6.3	1	Umetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	zeleno	0,94	0,24
	6.4	1	Umetnostno besedilo	poišče podatek iz besedila;	M	I.	rumeno	0,66	0,23
7.	7.1	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev;	T	II.	rdeče	0,53	0,36
	7.2	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke, etične in socialne lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga, ravnanja književne osebe, njenega razmerja do drugih književnih oseb in na podlagi avtorjevih komentarjev;	T	II.	rdeče	0,5	0,54
	7.3	1	Umetnostno besedilo	najde razlago za ravnanje književnih oseb, če jo je mogoče izpeljati iz literarnega dogajanja;	T	II.	rdeče	0,6	0,58
8.	8.1	1	Umetnostno besedilo	razčlenjuje dogajanje na dogajalne enote;	T	II.	rumeno	0,73	0,47
	8.2	1	Umetnostno besedilo	razčlenjuje dogajanje na dogajalne enote;	T	II.	rumeno	0,69	0,48
9.	9.1	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe;	T	II.	rumeno	0,67	0,38
	9.2	1	Umetnostno besedilo	poskuša razumeti psihološke lastnosti književne osebe, in sicer na podlagi dogajanja, dialoga in ravnanja književne osebe;	T	II.	zeleno	0,81	0,52
10.	10.1	1	Umetnostno besedilo	ob učiteljevi pomoči sam piše krajša besedila npr. obnovo poljubno izbranega besedila/knjige/filma ipd.;	T	III.	rdeče	0,35	0,46
	10.2	1	Umetnostno besedilo	ob učiteljevi pomoči sam piše krajša besedila npr. obnovo poljubno izbranega besedila/knjige/filma ipd.;	T	III.	nad modrim	0,22	0,29
	10.3	1	Jezik	z vajami usvaja osnovna pravila slovenskega pravopisa.	T	III.	nad modrim	0,02	0,13

LEGENDA:

***Naloga*:** zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;

***Točke*:** zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;

***Vsebina*:** zapisana vrsta besedila, z uporabo katere rešujemo vprašanje/del naloge/nalogo: neumetnostno besedilo, umetnostno besedilo oziroma jezik, če z vprašanjem/delom naloge/nalogo preverjamo slovnična in pravopisna pravila;

***Cilj – učenec*:** zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu; zeleni cilji – povzeti po digitaliziranem učnem načrtu;

***Standard znanja*:** zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po učnem načrtu;

***Taksonomska stopnja* (po Bloomu):** zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;

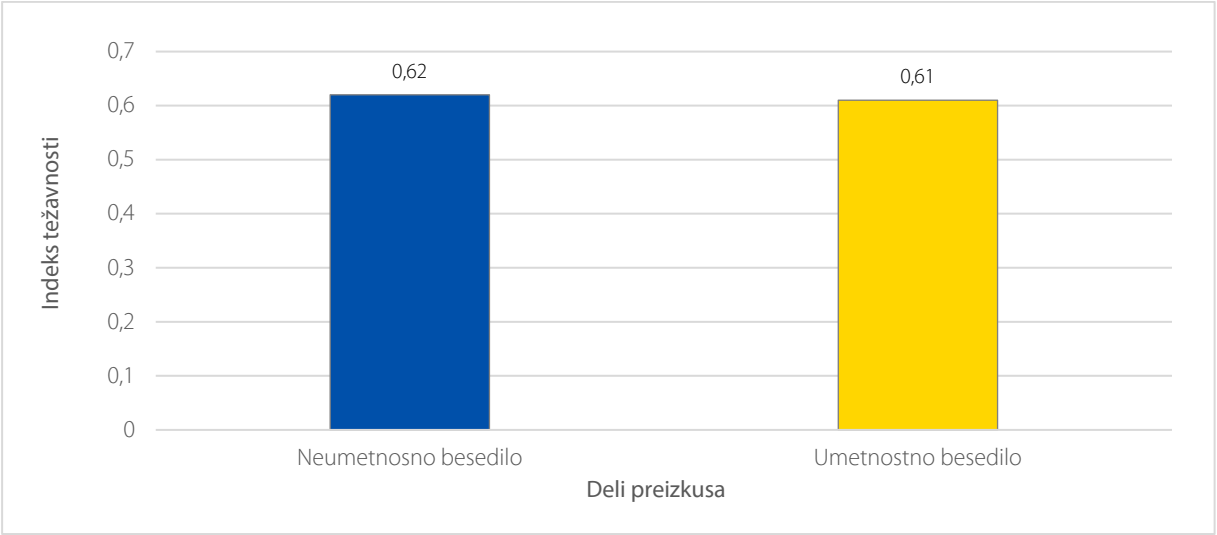
***Območje*:** zapisno območje, v katero se je uvrstilo/-a vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebini** glede na indeks težavnosti

Dosežki neumetnostnega dela preizkusa (povprečni IT je 0,62) so nekoliko višji od dosežkov umetnostnega dela (povprečni IT je 0,61).

Slika 4.4.2.3: Dosežki učencev po vsebini glede na indeks težavnosti

Neumetnostni del preizkusa lahko razdelimo na naloge, ki jih učenci rešujejo z uporabo besedila (9 nalog), in na naloge, ki preverjajo znanje jezika (5 nalog).

Učenci so bili najuspešnejši pri 1., 5. in 6. nalogi. Pri 1. nalogi (IT = 0,97) je večina učencev pravilno določila vrsto besedila (poročilo). Zelo uspešni so bili pri 5. nalogi (IT = 0,95). Pri postavkah 5.3 je IT 0,99, 5.2 0,98, 5.1 0,95 in 5.4 0,86. To je naloga alternativnega tipa. Učenci so v izhodiščnem besedilu poiskali podatke in pravilno obkrožili trditve. Prav tako so uspešno reševali 6. nalogo. Najuspešneje so rešili postavko 6.2 (IT = 0,95). Uspešni so bili tudi pri 6.3 (IT = 0,93). Učenci so pri tej nalogi v besedilu uspešno poiskali tretji odstavek in pravilno dopolnili dano poved z manjkajočimi besedami.

Med slabše rešenimi je bila 8. naloga (IT = 0,38), pri postavki 8.2 (IT = 0,25) so bili učenci jezikovno nenatančni pri prepisu določene povedi iz besedila. Pri nalogi 14 (IT = 0,16) kjer so morali učenci samostojno zapisati poročilo o športnem dnevu, so bili dosežki najnižji. Le redki so zapisali poročilo s tremi informacijami, ki jih je bilo treba vključiti (postavka 14.1), (IT = 0,35). Postavko 14.2, kjer je bilo treba pri sestavi poročila upoštevati vse njegove značilnosti, je uspešno rešilo še manjše število učencev (IT = 0,12). Smiselno, zaokroženo besedilo v devetih povedih (postavka 14.3) je uspelo zapisati 16 % učencev, 2 % učencev pri je tem upoštevalo tudi slovnična in pravopisna pravila (postavka 14.4).

Na področju **jezika** so učenci dosegali nekoliko nižje dosežke. Povprečni IT je 0,56. Najbolje so reševali 10. nalogo (IT = 0,69), kjer so ob danem korenu tvorili besede iste besedne družine. Dobro so reševali tudi 12. nalogo (IT = 0,65), kjer so danim samostalnikom določili ustrezne sopomenke. Najuspešnejši so bili pri postavki 12.2 (IT = 0,78), kjer so poiskali sopomenko za samostalnik.

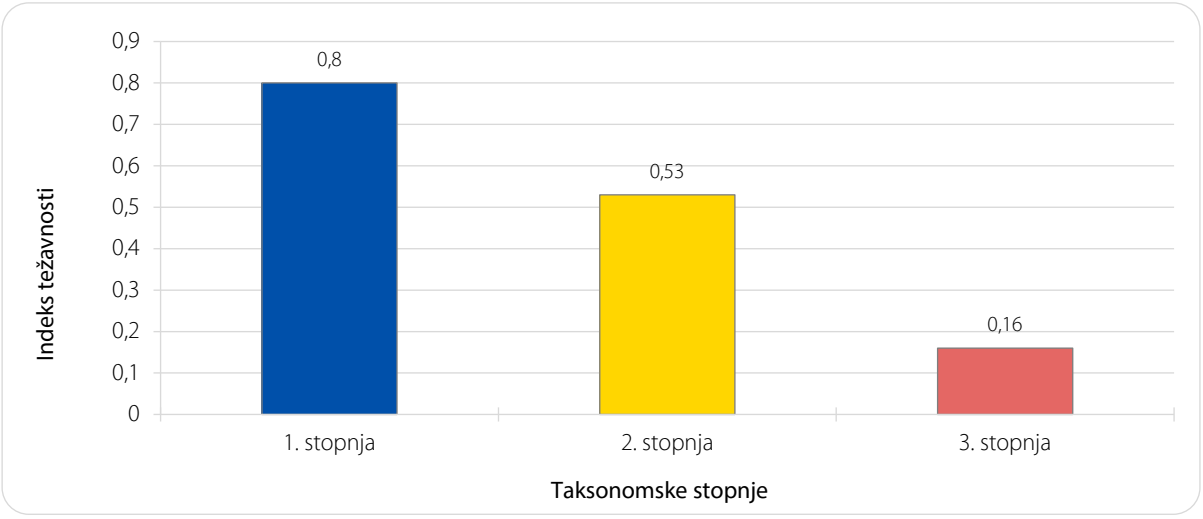
V delu preizkusa, povezanem z **branjem in razumevanjem umetnostnega besedila,** ki obsega deset nalog, je povprečni IT 0,61.

Najuspešneje rešena je bila 6. naloga (povprečni IT = 0,88), naloga alternativnega tipa, kjer so učenci v izhodiščnem besedilu poiskali podatke in izbrali pravilno trditev. Večina učencev je pravilno določila lastnost ene od nastopajočih oseb, postavka 9.2 (IT = 0,81). Najmanj uspešno so reševali 5. nalogo (IT = 0,36), kjer učenci niso znali poiskati zahtevanega podatka (poved) iz besedila. Pri 1. nalogi (IT = 0,44) večina učencev ni pravilno določila besedilne vrste prebranega besedila (prozo).

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

V prvem delu preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju **neumetnostnega besedila**, je bilo 14 nalog na vseh treh taksonomskih stopnjah: osem nalog (15 točk) na prvi, pet nalog (11 točk) na drugi in ena naloga (4 točke) na tretji stopnji. Težavnost nalog s taksonomskimi stopnjami enakomerno narašča. Tako so učenci v skladu s pričakovanji najboljše dosežke dosegali pri nalogah na prvi taksonomski stopnji (IT = 0,80). Na drugi taksonomski stopnji je bil IT 0,53. Pričakovano najslabše so reševali naloge na tretji taksonomski stopnji (IT = 0,16).

Slika 4.4.2.4: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v neumetnostnem delu preizkusa

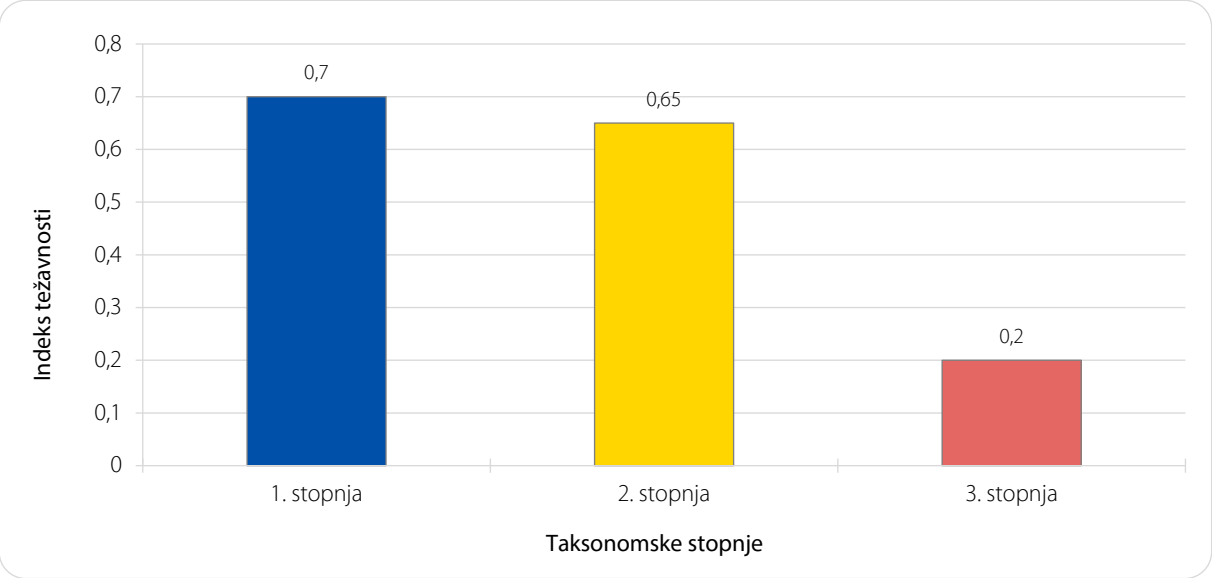
Učenci so zelo uspešno reševali naloge **prve taksonomske stopnje**, ki so preverjale le minimalne standarde znanja, ki so zapisani v učnem načrtu. Indeksi težavnosti od 1. do 7. naloge (13 postavk) se gibljejo med 0,61 in 0,99 in je tako povprečni IT vseh navedenih nalog 0,87. Najnižje dosežke beležimo pri 8. nalogi (IT = 0,36). Pri postavki 8.1 (IT = 0,48) so morali učenci izpisati zahtevano poved iz besedila.

Vse naloge **druge taksonomske stopnje** so preverjale temeljne standarde znanja. Učenci so pričakovano nekoliko slabše reševali te naloge, saj le-te zahtevajo razumevanje in uporabo znanja. Najuspešnejši so bili pri postavki 10.1 (IT = 0,80). Pri tej nalogi so učenci morali tvoriti besede iz korena iste besedne družine. Postavki 10.2 (IT = 0,68) in 10.3 (IT = 0,58) sta bili slabše rešeni, kar kaže na to, da je besedišče učencev skromnejše in le nekateri zmorejo tvoriti več besed iz določenega korena iste besedne družine. Dobro so reševali tudi postavko 12.2 (IT = 0,78), kjer so učenci določali sopomenko za osebo, slabše pa so reševali postavki 12.1 (IT = 0,67) in 12.3 (IT = 0,49), kjer so morali določiti sopomenki za določena pojma.

V tretjo taksonomsko stopnjo se uvršča le ena naloga s štirimi postavkami. Naloga **tretje taksonomske stopnje** preverja temeljne standarde znanja iz učnega načrta. Učenci samostojno tvorijo določeno besedilno vrsto in pri tem upoštevajo navodila naloge. Pričakovano so učenci najslabše reševali 14. nalogo (IT = 0,16). Pri postavki 14.1, pri kateri so morali zapisati določeno besedilno vrsto (poročilo), je IT 0,35. Najslabše so reševali postavko 14.4 (IT = 0,02), saj tudi najuspešnejši učenci niso znali slovnično in pravopisno pravilno zapisati daljše povedi ali več povedi skupaj.

V drugem delu preizkusa, ki so ga učenci reševali ob branju **umetnostnega besedila,** je bilo deset nalog na vseh taksonomskih stopnjah: na prvi je bilo šest nalog (10 točk), na drugi tri (7 točk) in na tretji ena (3 točke). Tudi tu so učenci v skladu s pričakovanji dosegali najboljše dosežke pri nalogah prve taksonomske stopnje (IT = 0,70), slabše na drugi taksonomski stopnji (IT = 0,65) in najslabše na tretji taksonomski stopnji (IT = 0,20).

Slika 4.4.2.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti v umetnostnem delu preizkusa

Na **prvi taksonomski stopnji,** ki preverja minimalne standarde znanja, so učenci zelo dobro rešili večino nalog. Najuspešnejši so bili pri 6. nalogi alternativnega tipa s skupnim IT 0,88. Večina učencev je uspešno rešila postavke 6.1 (IT = 0,98), 6.2 (IT = 0,96) in 6.3 (IT = 0,94), kjer je bilo treba v besedilu poiskati zahtevani podatek in ugotoviti ustreznost trditev s pomočjo izhodiščnega besedila.

Najslabše so reševali 5. nalogo (IT = 0,36). Učenci so bili manj uspešni pri iskanju zahtevanega podatka (povedi) v izhodiščnem besedilu. Prav tako so bili manj uspešni pri določanju prebrane besedilne vrste (proza) pri 1. nalogi (IT = 0,44).

Na **drugi taksonomski stopnji** preverjamo temeljne standarde znanja. Indeksi težavnosti se glede na postavke gibljejo med 0,54 in 0,74. Na tej stopnji je povprečni IT 0,65. Polovica učencev je rešila vse naloge uspešno. Najuspešneje rešena postavka je 9.2 (IT = 0,81), kjer so učenci uspešno določili lastnost nastopajoče osebe. Pri 8. nalogi (skupni IT = 0,71) so učenci uspešno določili časovno zaporedje dogodkov. Nekoliko slabše so reševali 7. nalogo (IT = 0,54), kjer so z odgovori na vprašanja morali izkazati razumevanje prebranega besedila ter razumevanje posamezne besede in besedne zveze s prenesenim pomenom.

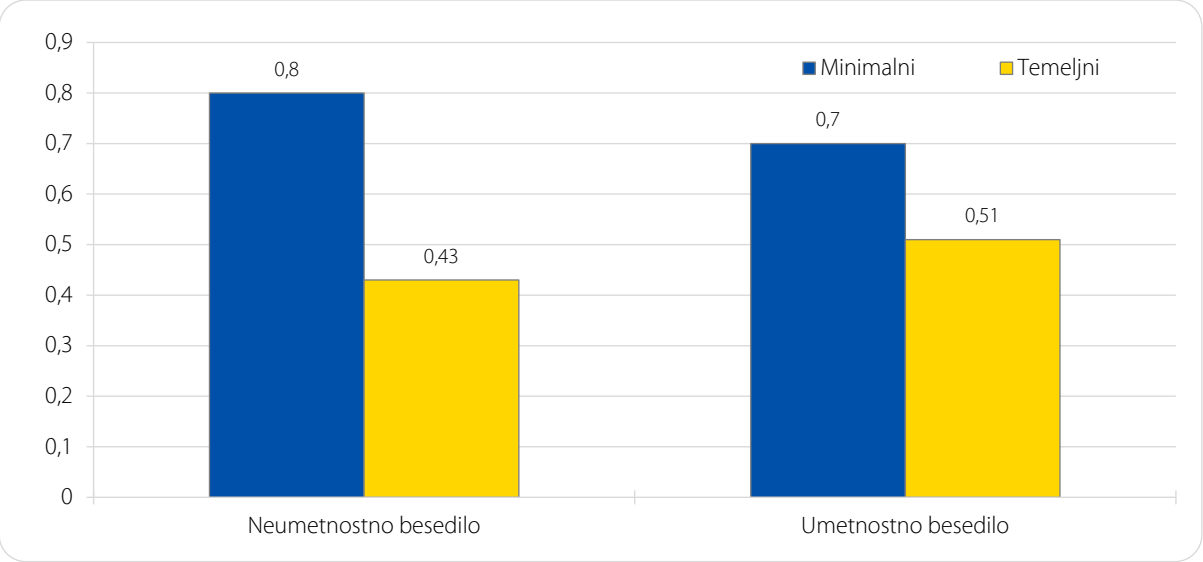
Na **tretji taksonomski stopnji** je 10. naloga s tremi postavkami. Dosežki učencev so pri vseh postavkah zelo nizki (povprečen IT = 0,19). Pri postavki 10.2 (IT = 0,22) je le manjši delež učencev zapisal zaokroženo/povezano besedilo (obnovo prebranega besedila). Postavka 10.3 (IT = 0,02) pa je bila za skoraj vse učence prezahtevna. Tudi najuspešnejši učenci niso znali zapisati slovnično in jezikovno pravilnega besedila.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

V neumetnostnem delu je pri nalogah, ki so preverjale minimalne standarde znanja, IT 0,80. Pri šestih nalogah, ki so preverjale temeljne standarde znanja, je bil IT 0,43.

V umetnostnem delu je deset nalog. Šest nalog (10 točk) je preverjalo minimalne standarde znanja (IT = 0,70), štiri (10 točk) pa temeljne (IT = 0,51).

Slika 4.4.2.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

Večina učencev je naloge, ki so preverjale **minimalne standarde v neumetnostnem delu** preizkusa, reševala uspešno (IT = 0,80). Najuspešnejši so bili pri 1. nalogi (IT = 0,97). Uspešno so reševali tudi 5. nalogo (IT = 0,94), 6. nalogo (IT = 0,92), 2. nalogo (IT = 0,87) in 3. nalogo (IT = 0,85). Pri 2. nalogi so uspešno določili število odstavkov izhodiščnega besedila, pri 3. nalogi pa so uspešno poiskali zahtevani podatek o kraju dogajanja. Najslabše rešena je bila 8. naloga (IT = 0,36). Pri tej nalogi so učenci iz izhodiščnega besedila manj uspešno prepisali zahtevano poved, pri čemer niso upoštevali slovničnih in pravopisnih pravil.

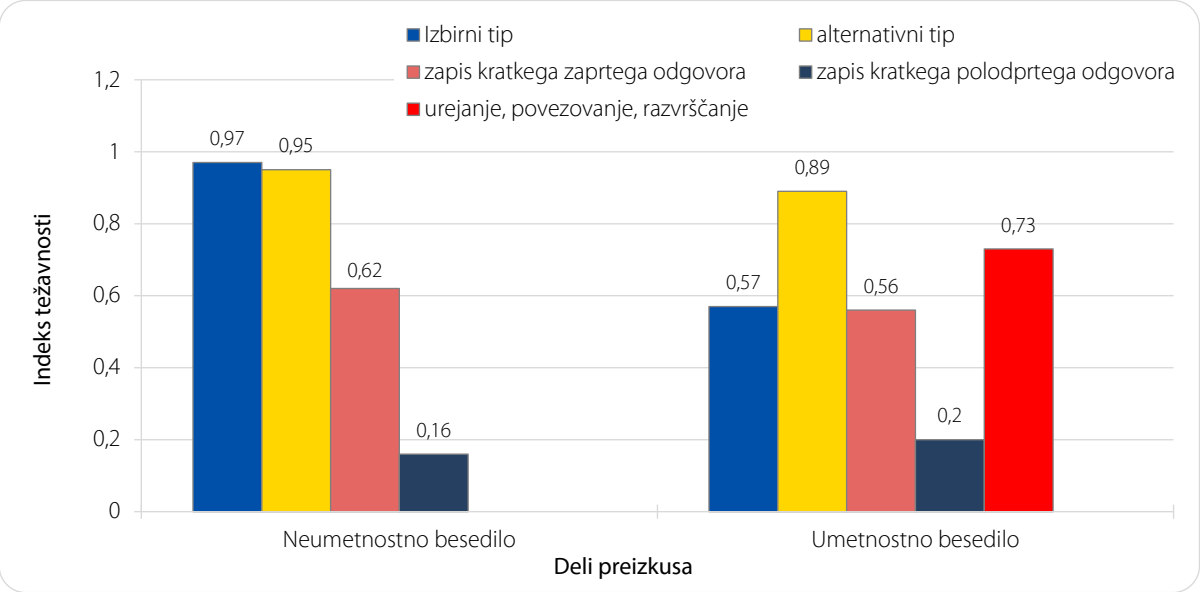
Pri nalogah, ki so preverjale **temeljne standarde v neumetnostnem delu,** so bili učenci manj uspešni (IT = 0,43) kot pri reševanju nalog minimalnega standarda znanja (IT = 0,80). Najuspešneje so reševali postavki 10.1 (IT = 0,80) in 12.2 (IT = 0,78). Manj uspešno so učenci reševali 9. nalogo (IT = 0,34). Pri tej nalogi večina učencev ni prepoznala in izpisala pridevnikov iz dane povedi. Tudi najuspešnejši učenci ne znajo zapisati zaokroženega povezanega in slovnično ter pravopisno ustreznega besedila, daljše povedi ali več povedi skupaj. Učenci prav tako pri zapisu niso upoštevali značilnosti poročila, kar je razvidno iz dosežkov pri 14. nalogi (IT = 0,16).

Najuspešneje so med nalogami **z minimalnimi standardi v umetnostnem delu** rešili 6. nalogo (IT = 0,96) alternativnega tipa. Uspešno so reševali postavko 4.1 (IT = 0,82). Večina učencev je uspešno določila dogajalni prostor. Najnižje dosežke so dosegli pri 1. (IT = 0,44) in 5. nalogi (IT = 0,36). Pri 1. nalogi so bili neuspešni pri prepoznavi književne zvrsti, pri 5. nalogi iz izhodiščnega besedila niso prepisali ustrezne zahtevane povedi. Od preostalih nalog z minimalnimi standardi v umetnostnem delu ne izpostavljamo nobene naloge kot slabše rešene.

Med nalogami s **temeljnimi standardi v umetnostnem delu** so najuspešneje rešili 9. nalogo (IT = 0,74), kjer so učenci ustrezno določili značajske lastnosti književnih oseb, in postavko 8.1 (IT = 0,73), kjer so bili uspešni pri določanju zaporedja dogodkov. Najslabše so rešili 10. nalogo (IT = 0,20). Tudi najuspešnejši učenci niso zapisali smiselno povezanega besedila v devetih povedih (obnova) in pri zapisu niso upoštevali slovničnih in pravopisnih pravil.

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.2.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti v neumetnostnem in umetnostnem delu preizkusa

Naloge iz **neumetnostnega besedila** vključujejo te tipe nalog: izbirni tip z enim pravilnim odgovorom, alternativni tip, naloga kratkega zaprtega in polodprtega odgovora.

V neumetnostnem delu preizkusa so učenci najbolje reševali naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (IT = 0,97). Sledijo naloge alternativnega tipa (povprečni IT = 0,95). Kot najzahtevnejše so se izkazale naloge tipa kratkega polodprtega odgovora (povprečni IT= 0,16).

Naloge **umetnostnega dela besedila** vključujejo te tipe nalog: izbirni tip z enim pravilnim odgovorom, alternativni tip, naloge kratkega zaprtega in polodprtega odgovora ter naloga urejanja, povezovanja in razvrščanja.

V umetnostnem delu preizkusa so bili učenci najuspešnejši pri nalogah alternativnega tipa (IT = 0,89), sledijo naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja (IT = 0,73). Dobro so reševali naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom (IT = 0,57) in naloge kratkega zaprtega odgovora (IT = 0,56). Slabše so reševali naloge, kjer je bil potreben zapis kratkega polodprtega odgovora, (povprečni IT = 0,20).

POVZETEK

Preverjanje je opravilo 129 učencev (46,1 % populacije). Glede na indeks težavnosti (IT = 0,61) so bili učenci enako uspešni na preverjanju kakor pretekla leta, tako na celotnem preizkusu kot tudi pri posameznih vsebinskih področjih. Učenci so pokazali dobro razumevanje izhodiščnih besedil, razumeli in upoštevali so navodila posameznih nalog in večinoma pravilno reševali naloge, vezane na besedilo.

Pri iskanju zahtevanih konkretnih podatkov v neumetnostnem besedilu so le redki manj uspešni. Nižje dosežke so učenci dosegli pri nalogah, ki so preverjale znanje jezika, in pri nalogah, kjer so morali tvoriti samostojno besedilo in pri tem upoštevati slovnična in pravopisna pravila, tako pri umetnostnem kot tudi pri neumetnostnem delu preizkusa.

Tudi v umetnostnem besedilu dobro iščejo zahtevane konkretne podatke. Tovrstne naloge uspešno reši večina učencev. Manj uspešni so pri predstavljanju značaja in ravnanja književne osebe in pri razumevanju psiholoških lastnosti književne osebe.

Večina učencev je uspešnejša pri nalogah alternativnega tipa. Manj uspešni so pri nalogah, pri katerih je treba podati kratek zaprti ali kratek polodprti odgovor. Tu so dosežki bistveno nižji.

Dosežki učencev pri letošnjem preizkusu so bili pričakovano najboljši pri nalogah na prvi taksonomski stopnji. Naloge druge taksonomske stopnje so učenci pričakovano nekoliko slabše reševali, saj zahtevajo zahtevnejše miselne procese, kot sta razumevanje in uporaba. Pri tem so bili najuspešnejši pri nalogah, kjer je bilo treba v besedilu poiskati bistvene podatke. Le redki so uspešno rešili naloge na tretji taksonomski stopnji. Tudi najuspešnejši učenci ne znajo slovnično in pravopisno pravilno zapisati daljše povedi ali več povedi skupaj.

Dosežki učencev so tako v umetnostnem kot tudi v neumetnostnem delu preizkusa po pričakovanjih najboljši pri nalogah, ki so preverjale minimalne standarde znanja. Pri nalogah, ki so preverjale temeljne standarde znanja, so dosežki pri obeh delih nižji. Tudi v preteklih letih beležimo zelo podobno razmerje dosežkov med minimalnimi in temeljnimi standardi znanja.

Dosežki učencev, podobno kot v prejšnjih letih, tudi letos kažejo na primanjkljaje v znanju na področju pisnega izražanja ter uporabe slovničnih in pravopisnih pravil.

Glede na dosežke učencev pri NPZ bi bilo treba pri poučevanju več časa nameniti vsebinam in ciljem, povezanim z razvijanjem pisnega izražanja učencev. Že leta opažamo, da tu dosegajo najnižje dosežke in le redki med njimi dosegajo zastavljene cilje. Krepiti bi bilo treba njihovo zmožnost pisnega izražanja in večjo pozornost nameniti nalogam, s pomočjo katerih bi učenci usvojili osnovna pravila slovenskega pravopisa.

PRILOGA 1

Besedilo 1

BREZ MOBITELA MED VOŽNJO

Objavljeno 21. januarja 2019 16.55
Piše: Vladimir Ajdič

KRANJ – Gorenjski policisti so 21. januarja 2019 na območju Kranja poostreno nadzirali uporabo mobitela med vožnjo. Med akcijo so bili pozorni tudi na preostale prekrške, ki zmanjšujejo varnost v prometu.

Kar 28 voznikov je med vožnjo telefoniralo, devet jih ni uporabljalo varnostnega pasu, še pet voznikov pa so obravnavali zaradi vožnje skozi rdečo luč na semaforju. Policisti so obravnavali tudi dve večji prekoračitvi hitrosti.

Čeprav med telefoniranjem gledaš na cesto, tvoji možgani takrat ne vidijo! Telefon zmanjšuje tvojo zbranost, zato lahko spregledaš ključne informacije iz okolja, pešca, kolesarja ali prometno signalizacijo. Zaradi tega lahko povzročiš hudo prometno nesrečo.

Zakaj uporabljati varnostni pas? Če je pravilno uporabljen, lahko ublaži posledice v prometni nesreči, skupaj z drugimi varnostnimi elementi pa zagotavlja največjo stopnjo varnosti za voznika in sopotnike.

Neprilagojena hitrost je med glavnimi dejavniki prometnih nesreč, še zlasti tistih z najhujšimi posledicami. Pogosto je povezana tudi z nepravilno smerjo vožnje, nepravilnim prehitevanjem in neupoštevanjem pravil o prednosti.
Z doslednejšim spoštovanjem prometnih pravil bi lahko obvarovali marsikatero življenje.

(Vir: prirejeno po https://www.slovenskenovice.si/kronika/doma/brez-mobitelov-med-voznjo-140491. Pridobljeno: 21. 1. 2019.)

2

Besedilo 2

Škofjeloški grb

V Škofji Loki pripovedujejo, da je bilo prvemu zemljiškemu gospodu, ki je na loškem ozemlju s krivo palico krotil tlačane, ime Abraham. Ko je ta pred davnim časom prišel z Bavarskega v Loko, je gostoval na loškem gradu toliko časa, dokler se ni naučil po naše govoriti. Ves srečen, da se bo zdaj lahko sporazumeval s tlačani, se je nekega pomladnega dne napotil proti daljni Idriji. Spremljal pa ga je zamorec, ki ga je loški gospodar dobil v dar iz bogatega Ogleja.

Potovala sta po Poljanski dolini. Ta je bila tisti čas zarasla z gozdovi, v katerih je bilo toliko medvedov, da bi jih človek ne preštel. Gorje potniku, če se je namenil brez orožja skozi te gozdove! A zamorec, ki je spremljal svojega gospodarja, je bil bistroglavec. Oborožil se je z lokom in tulom, polnim puščic.

Ko sta tako hodila in hodila, sta sredi temnega gozda srečala velikanskega medveda. Knez Abraham je prestrašen obstal in drgetal, njegov sluga pa je napel lok in izstrelil puščico v medvedovo srce. Medved se je zvalil na črno zemljo. Gospodar je rešitelja objel in dejal:

»Rešil si mi življenje, zvesti služabnik! Za tvoje junaštvo te bom nagradil, da bodo še pozni rodovi vedeli, kakšen junak si bil!«

Takoj ko se je živ in zdrav vrnil v loški grad, je zaukazal, naj v grb, ki bo še stoletja in stoletja prikazoval veličino loških knezov, naslikajo glavo njegovega rešitelja.

Od takrat je v škofjeloškem grbu glava črnega zamorca.

Slovar:
zamorec – človek črne rase
tul – cevasta priprava za nošenje puščic

(Vir: prirejeno po Niko Grafenauer (ur.), Slovenska dežela v pripovedki in podobi. Ljubljana: Mladinska knjiga 1991.)

I. DEL

Preberi besedilo 1 in reši naloge.

1. Kaj je prebrano besedilo? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Reklama.

   B Poročilo.

   C Pismo.

   D Vabilo.

(1 točka)

2. Koliko odstavkov sestavlja prebrano besedilo? Odgovor napiši na črto.

   _____

(1 točka)

3. Kje so policisti opravljali poostren nadzor? Odgovor napiši na črto.

   _____

(1 točka)

4. Kdaj je bila izvedena policijska akcija? Odgovor napiši na črto.

   _____

(1 točka)

1

5. Ali so spodnje trditve glede na prebrano besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če je nepravilna, obkroži NE DRŽI.

28 voznikov je prevozilo rdečo luč na semaforju.	DRŽI	NE DRŽI
Devet voznikov je med vožnjo telefoniralo.	DRŽI	NE DRŽI
Devet voznikov ni uporabljalo varnostnega pasu.	DRŽI	NE DRŽI
Pet voznikov je prekoračilo dovoljeno hitrost.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

6. Na črte dopolni poved iz tretjega odstavka besedila.

Telefon zmanjšuje tvojo zbranost, zato lahko spregledaš ključne informacije iz okolja, _____, _____ ali _____ _____.

(3 točke)

7. Iz zadnjega odstavka besedila izpiši dva od dejavnikov prometnih nesreč. Dejavnika napiši na črti.

Dejavnik 1: _____

Dejavnik 2: _____

(2 točki)

8. Iz besedila izpiši poved, iz katere izveš, s čim bi obvarovali marsikatero življenje. Poved napiši na črte.

_____

_____

_____

(2 točki)

9. V spodnji povedi poišči dva pridevnika. Napiši ju na črti.

Zaradi tega lahko povzročiš hudo prometno nesrečo.

_____

_____

(2 točki)

10. Iz korena VOZ tvori tri besede iz iste besedne družine. Besede napiši na črte.

_____

_____

_____

(3 točke)

11. Spodnji samostalnik napiši v dvojini. Napiši ga na črto.

policistka _____

(1 točka)

1

12. Na črto k vsaki besedi napiši besedo, ki pomeni enako (sopomenko).

brzina _____

šofer _____

kontrola _____

(3 točke)

13. Poved postavi v prihodnji čas in jo napiši na črti.

Med akcijo so bili pozorni tudi na preostale prekrške.

_____

_____

(2 točki)

14. Za časopis napiši na črte poročilo o športnem dnevu. V besedilo vključi vse značilnosti poročila (kdo, kaj, kdaj, kje, kako in zakaj).
Besedilo naj bo smiselno povezano in dolgo vsaj devet povedi. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

(4 točke)

2

II. DEL

Preberi besedilo 2 in reši naloge.

1. Katero književno zvrst predstavlja besedilo?
Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Dramatiko.

   B Prozo.

   C Poezijo.

(1 točka)

2. Kdo je bil Abraham? Odgovor napiši na črto.

   _____

(1 točka)

3. Koga je dobil Abraham v dar? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

   A Medveda.

   B Zamorca.

   C Tlačana.

   D Gospodarja.

(1 točka)

4. Odgovori na vprašanji. Odgovora napiši na črti.

a) Kje sta potovala Abraham in služabnik?

_____

b) S čim vsem se je oborožil gospodarjev služabnik?

_____

(2 točki)

5. Iz besedila na črte izpiši poved, iz katere izvemo, da sta glavna junaka srečala medveda.

_____

_____

_____

(1 točka)

6. Ali so spodnje trditve glede na prebrano besedilo pravilne? Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI, če je nepravilna, obkroži NE DRŽI.

Sluga je izstrelil puščico v medvedovo nogo.	DRŽI	NE DRŽI
Medved se je zvalil na črno zemljo.	DRŽI	NE DRŽI
Abraham se je živ in zdrav vrnil v loški grad.	DRŽI	NE DRŽI
V grbu je prikazana glava loškega kneza.	DRŽI	NE DRŽI

(4 točke)

2

7. Odgovori na vprašanja. Odgovore napiši na črte.

a) Kaj pomeni, da se je Abraham naučil »po naše govoriti«?

_____

b) Zakaj je zamorec v besedilu označen kot bistroglavec?

_____

c) Zakaj je v škofjeloškem grbu glava zamorca?

_____

(3 točke)

8. Kako si sledijo dogodki v besedilu?
Pravilno zaporedje dogodkov označi s številkami od 1 do 4.
Številke napiši na črte.

____ Abraham se je s služabnikom odpravil v Idrijo.

____ Služabnik je knezu rešil življenje.

____ Med potovanjem po gozdu sta srečala medveda.

____ Knez je služabnika nagradil za njegovo junaštvo.

(2 točki)

9. Kakšni sta bili nastopajoči osebi ob srečanju z medvedom?
Na črto pred osebo napiši številko lastnosti.

OSEBI:	LASTNOSTI:
____ Abraham	1 jezen
____ zamorec	2 srečen
	3 pogumen
	4 strahopeten
	5 nesrečen

(2 točki)

10. V najmanj devetih povedih na črte napiši obnovo zgodbe, ki si jo prebral. Obnova naj bo smiselno povezana v celoto. Pazi na slovnična in pravopisna pravila.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

(3 točke)

4.4.3 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 6. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

V matematičnem preizkusu je 13 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. Preizkus znanja je sestavljen iz nalog s področij aritmetike, geometrije in merjenja.

Naloge v preizkusu znanja preverjajo cilje iz teh vsebinskih sklopov:

- naravna števila do 1000,
- geometrija,
- računske operacije z naravnimi števili,
- deli celote,
- merjenje,
- številski izrazi.

Preizkus znanja vsebuje dva tipa nalog: naloge kratkih odgovorov in izbirni tip nalog z enim pravilnim odgovorom.

Stopnjo znanja, ki ga preverjajo naloge v preizkusu znanja, opredeljujemo po Gagnejevi taksonomiji.

Preglednica 4.4.3.1: Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

I.	poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev	30 %
II.	izvajanje rutinskih postopkov	40 %
III.	uporaba kompleksnih postopkov	18 %
IV.	reševanje in raziskovanje problemov	12 %

Miselne procese prve taksonomske stopnje preverjajo štiri naloge (15 točk), pet nalog (20 točk) preverja procese druge taksonomske stopnje, procese tretje taksonomske stopnje preverjajo tri naloge (9 točk), ena naloga (6 točk) pa preverja procese četrte taksonomske stopnje.

Osnovni statistični podatki

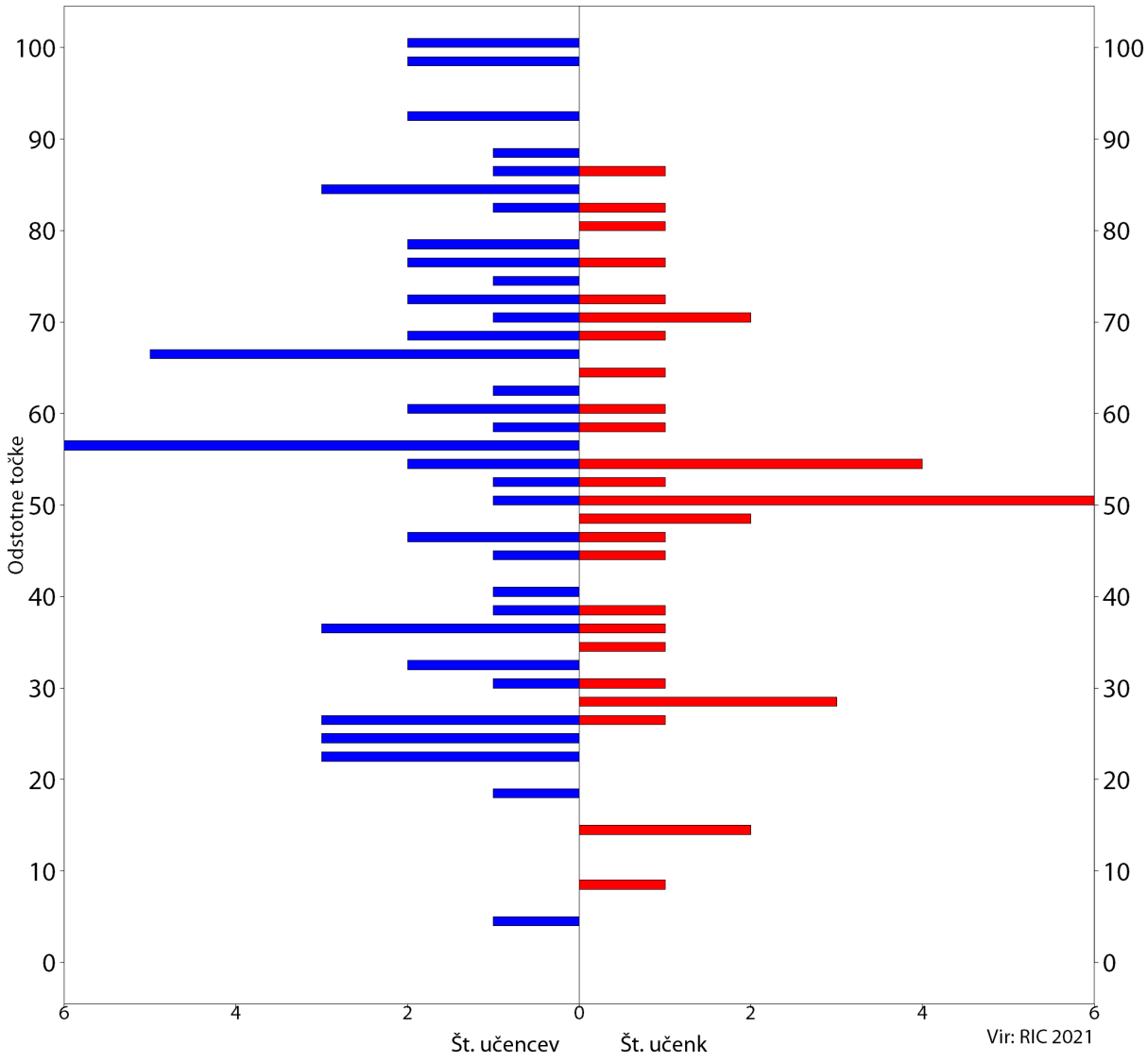
Preglednica 4.4.3.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	100
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	27,07
Povprečno število odstotnih točk	54,14
Standardni odklon odstotnih točk	22,62
Indeks težavnosti	0,54
Indeks zanesljivosti	0,94

Preizkusa znanja iz matematike se je udeležilo 100 učencev, kar predstavlja 38 % celotne populacije. Učenci so od 50 možnih točk povprečno osvojili 27,07 točke (54,14 %). Maksimalno število točk sta dosegla dva učenca. Šest učencev (6 %) je doseglo več kot 45 točk (90 %). Pet učencev je doseglo manj kot 10 točk (20 %), dva učenca manj kot 5 točk (10 %). Najnižji dosežek, 2 točki (4 %), je dosegel en učenec. Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je skoraj simetrična z enim vrhovom. Izrazit vrh je pri 25 točkah (50 %). V intervalu med 51 in 60 % točkami se nahaja 19 % dosežkov. Standardni odklon 22,62 % točk kaže na raznoliko znanje učencev. Indeks težavnosti (IT) celotnega preizkusa je 0,54, kar kaže na to, da je bil preizkus znanja srednje zahteven in primerljiv s preizkusom iz leta 2019.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.3.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 6. razred

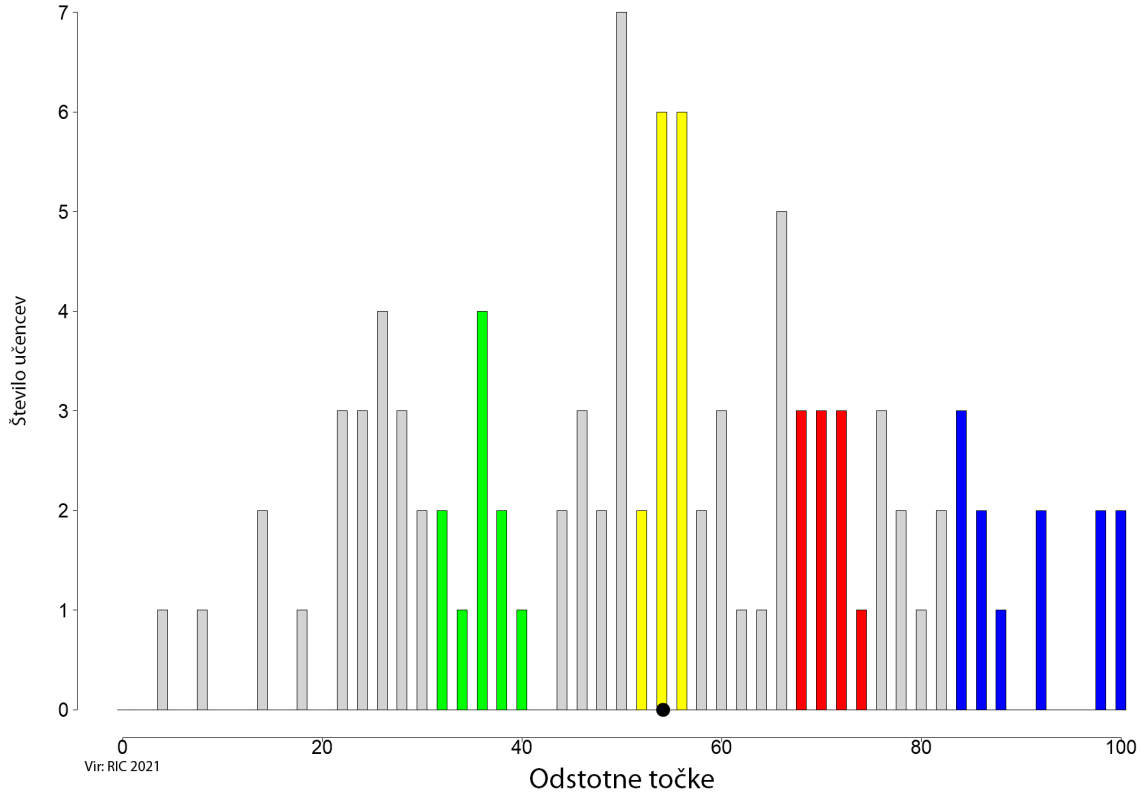

Med udeleženci je bilo 61 dečkov in 39 deklic. Dva učenca sta dosegla vse možne točke, šest učencev pa je doseglo več kot 90 % možnih točk. Od deklic nobena ni dosegla več kot 90 % točk. Pod 30 % točk so dosežki več učencev kot učenk, prav tako je najmanjše število točk dosegel učenec.

Udeleženci so učenci iz 10 regij. V Primorsko-Notranjski regiji in Koroški regiji se NPZ ni udeležila nobena šola. V ostalih regijah je število šol zelo različno, zato primerjave dosežkov med regijami niso zanesljive.

Opisi dosežkov učencev 6. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.3.2: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 6. razred

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo *mejo spodnje četrtine dosežkov*.

Vsebine: Naloge zelenega območja so bile s področja aritmetike (devet postavk) in geometrije (ena postavka).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (1. in 3. – skupaj štiri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev) in pri štirih (5., 6., 7. in 8. – šest postavk) na drugi (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog: V zelenem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora in naloge izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

<u>Učenci:</u>

- razlikujejo mestne vrednosti – med danimi števili poiščejo število z zahtevanimi stoticami (400) (naloga 01.3);
- uredijo števila po velikosti od največjega do najmanjšega (v obsegu do 100)[45] – uredijo dana števila od največjega do najmanjšega (naloga 03.1) in od najmanjšega do največjega (naloga 03.2);
- uredijo števila po velikosti od najmanjšega do največjega (v obsegu do 1000) – (naloga 03.3);
- prepoznajo ostri kot – med danimi poimenovanji različnih kotov prepoznajo poimenovanje narisanega kota (ostri kot) (naloga 05.1);

[45] Povzeto po: *Digitalni učni načrt* (augmentech.si)

Za lažje **načrtovanje pouka na daljavo** so posamezni deli učnih načrtov/katalogov znanja posebej označeni, in sicer:

- z zeleno barvo tisti del vsebin/ciljev v izbranih sklopih, ki so enako kakovostno uresničljivi tudi pri pouku na daljavo in jih **predlagamo** za izvedbo na daljavo (ker jih je lažje obravnavati pri pouku na daljavo/ker označene vsebine lahko obravnavamo neodvisno od drugih kadarkoli med šolskim letom/so primernejše za samostojno delo učencev/dijakov).

– seštevajo pisno v obsegu do 100 brez prehoda – (naloga 06.1);
– seštevajo pisno v obsegu do 1000 s prehodom – (naloga 06.2);
– odštevajo pisno v obsegu do 100 brez prehoda – (naloga 06.4);
– množijo v okviru poštevanke 10 x 10 – s številom 5 – (naloga 07.1);
– grafično ponazorijo del celote (polovica) – pobarvajo polovico narisanega lika, razdeljenega na štiri dele (naloga 08.1).

Učenci v zelenem območju prepoznajo mestne vrednosti enostavnih števil. Uspešno urejajo dana števila po velikosti v obsegu do 1000. Pisno seštevajo v obsegu do 1000 brez prehoda in z njim ter odštevajo v obsegu do 100 brez prehoda. Izkazujejo dobro utrjeno znanje poštevanke števila 5. Ponazorijo najbolj pogosto uporabljen del celote (polovica). Prepoznajo geometrijski pojem (ostri kot).

Zgled: naloga 03

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *med spodnjo in zgornjo polovico dosežkov*.

Vsebine: V rumenem območju so naloge aritmetike (trinajst postavk).

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (1., 2. in 4. – osem postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), pri eni (7. – pet postavk) pa na drugi (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog: V rumenem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora in dopolnjevanja brez nabora.

Učenci:

– razlikujejo mestne vrednosti – med danimi števili poiščejo število z zahtevanimi enicami (302) (naloga 01.1), število z zahtevanimi deseticami (190) (naloga 01.2) in število z zahtevanimi stoticami in enicami (547) (naloga 01.4);
– štejejo nazaj po 5 od danega števila – štejejo po 5 nazaj od danega števila brez prehoda čez stotice (naloga 02.1);
– nadaljujejo zaporedje naravnih števil po tri naprej v obsegu do 100 – (naloga 04.1);
– nadaljujejo zaporedje naravnih števil po dva naprej v obsegu do 1000 – nadaljujejo zaporedje naravnih števil po dva naprej v obsegu do 1000 brez prehoda (naloga 04.3) in s prehodom čez stotico (naloga 04.4);
– nadaljujejo zaporedje naravnih števil po deset nazaj v obsegu do 1000 – nadaljujejo zaporedje naravnih števil po 10 nazaj v obsegu do 1000 brez prehoda čez stotico (naloga 04.5);
– množijo v okviru poštevanke 10 x 10 – s številom 7 (naloga 07.2) in s številom 0 (naloga 07.3);
– delijo v okviru poštevanke 10 x 10 – s številom 5 (naloga 07.4), s številom 8 (naloga 07.5) in s številom 7 (naloga 07.6).

Učenci v rumenem območju prepoznajo mestne vrednosti števil z različnimi števkami. Orientirajo se v številski vrsti do 1000 (štetje naprej po korakih s prehodom in brez ter nazaj brez prehoda). Izkazujejo zanesljivo znanje poštevanke v obsegu 10 x 10, tudi s številom 0, in deljenje števila z deliteljem enake vrednosti.

Zgled: naloga 07

(Prva postavka naloge se je uvrstila v zeleno območje, ostale pa v rumeno.)

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

Vsebine: V rdečem območju so naloge s področij aritmetike (sedem postavk), geometrije (ena postavka) in merjenja (ena postavka).

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (2. in 4. – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev), pri štirih (5., 6., 8. in 9. – pet postavk) na drugi (izvajanje rutinskih postopkov) ter pri dveh (10. in 12. – dve postavki) na tretji taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog: V rdečem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora in naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Učenci:

- štejejo nazaj po 5 od danega števila s prehodom čez stotico – štejejo po 5 nazaj od danega števila s prehodom čez stotice (naloga 02.2);
- nadaljujejo zaporedje naravnih števil po 10 nazaj v obsegu do 1000 (prehod čez stotico) – (naloga 04.6);
- prepoznajo pravi kot – med danimi narisanimi koti prepoznajo pravi kot (naloga 05.2);
- seštevajo pisno v obsegu do 1000 s prehodom – (naloga 06.3);
- grafično ponazorijo del celote (četrtina) – pobarvajo eno četrtino (zapisano z ulomkom) narisanega lika, razdeljenega na štiri dele (naloga 08.2);
- rešijo preprosto besedilno nalogo – izberejo ustrezno računsko operacijo (razliko) (naloga 09.1) in jo pravilno izračunajo (naloga 09.2);
- rešijo številski izraz – izračunajo številski izraz z upoštevanjem prednosti množenja pred seštevanjem (naloga 10.2);
- pretvarjajo med sosednjimi enotami – pretvarjajo dolžinske mere med sosednjima enotama (naloga 12.1).

Učenci v rdečem območju se že bolj zanesljivo orientirajo v številski vrsti do 1000 (nadaljevanje danega zaporedja padajočih števil po 5 in 10 s prehodi). Izkazujejo boljše aritmetično znanje (seštevanje do 1000 s prehodom, pri računanju upoštevajo prednost množenja pred seštevanjem, poznajo pojem razlika). Prepoznajo pravi kot in označijo del celote (četrtino), tudi kadar je napisana z ulomkom. Imajo osnovno znanje pretvarjanja dolžinskih sosednjih merskih enot.

Zgled: naloga 09

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Vsebine: Vsebinsko zajema modro območje naloge aritmetike (šestnajst postavk) in merjenja (ena postavka).

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (4. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na prvi taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje pojmov ter dejstev), pri dveh (6. in 8. – tri postavke) na drugi (izvajanje rutinskih postopkov), pri treh (10., 11., 12. – sedem postavk) na tretji (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (14. – šest postavk) na četrti taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog: V modrem območju so naloge kratkega zaprtega odgovora in naloga dopolnjevanja brez nabora.

Učenci:

- nadaljujejo zaporedje naravnih števil po štiri nazaj v obsegu do 100 – (naloga 04.2);
- odštevajo pisno v obsegu do 100 s prehodom – (naloga 06.5);
- odštevajo pisno v obsegu do 1000 s prehodom – (naloga 06.6);
- grafično ponazorijo del celote (polovica) – obkrožijo polovico (zapisano z ulomkom) narisanih predmetov (naloga 08.3);

– rešijo številski izraz – napišejo postopek reševanja številskega izraza z upoštevanjem prednosti množenja pred seštevanjem (naloga 10.1) in deljenja pred odštevanjem (naloga in 10.3) ter rešijo številski izraz z upoštevanjem prednosti deljenja pred odštevanjem (naloga 10.4);
– rešijo besedilno nalogo – nakažejo pravilno pot reševanja v dveh korakih (nalogi 11.1 in 11.3) in pravilno izračunajo rezultat besedilne naloge (naloga 11.3);
– pretvarjajo med sosednjimi enotami – pretvarjajo mere za maso med sosednjimi enotami (naloga 12.2);
– rešijo kompleksno besedilno nalogo – nakažejo pravilno pot reševanja v treh korakih (naloge 13.1, 13.2, 13.3), pravilno izračunajo rezultat kompleksne besedilne naloge (naloga 13.4); nakažejo pravilno pot reševanja strukturirane besedilne naloge (naloga 13.5) in pravilno izračunajo rezultat strukturirane besedilne naloge (naloga 13.6).

Učenci v modrem območju so zanesljivi pri urejanju številske vrste do 1000, tudi kadar gre za prehode in štetje po 4 nazaj. Zanesljivo pisno seštevajo in odštevajo v obsegu do 1000 s prehodom. Označijo polovico narisanih predmetov. Zanesljivi so tudi pri zapisovanju postopkov reševanja številskih izrazov, pri čemer upoštevajo prednost računskih operacij in izraz pravilno izračunajo. Nakažejo postopek reševanja v več korakih in izračunajo kompleksne ter strukturirane besedilne naloge, pri katerih učenci za končno rešitev uporabijo predhodne izračune.

Zgled: naloga 13

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Vsebine: V območje nad modrim se je uvrstila naloga je s področja aritmetike (ena postavka).

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (8.– ena postavka) smo preverjali miselne procese na drugi taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog: V območju nad modrim je naloga kratkega zaprtega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

– grafični ponazoritvi dela celote (četrtina) – obkroževanju ene četrtine narisanih predmetov (naloga 08.4).

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.3.3: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 6. razred

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1.a	1	Aritmetika	razlikuje mestne vrednosti;	T	I.	rumeno	0,65	0,31
	1.b	1	Aritmetika	razlikuje mestne vrednosti;	T	I.	rumeno	0,7	0,28
	1.c	1	Aritmetika	razlikuje mestne vrednosti;	T	I.	zeleno	0,82	0,27
	1.d.	1	Aritmetika	razlikuje mestne vrednosti;	T	I.	rumeno	0,83	0,28
2		1	Aritmetika	šteje nazaj po pet od danega števila;	T	I.	rumeno	0,62	0,58
		1	Aritmetika	šteje nazaj po pet od danega števila s prehodom čez stotico;	T	I.	rdeče	0,45	0,52
3	3.a	1	Aritmetika	uredi števila po velikosti od največjega do najmanjšega (v obsegu do 100);	M	I.	zeleno	0,89	0,36
	3.b	1	Aritmetika	uredi števila po velikosti od najmanjšega do največjega (v obsegu do 100);	M	I.	zeleno	0,83	0,48
	3.c	1	Aritmetika	uredi števila po velikosti od najmanjšega do največjega (v obsegu do 1000);	T	I.	zeleno	0,84	0,49
4	4.a	1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil po tri naprej v obsegu do 100;	M	I.	rumeno	0,68	0,51
	4.b	1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil po štiri nazaj v obsegu do 100;	M	I.	modro	0,45	0,6
	4.c	1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil po dva naprej v obsegu do 1000;	T	I.	rumeno	0,61	0,56
		1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil po dva naprej v obsegu do 1000 (prehod čez stotico);	T	I.	rumeno	0,56	0,55
	4.d	1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil po deset nazaj v obsegu do 1000;	T	I.	rumeno	0,57	0,58
		1	Aritmetika	nadaljuje zaporedje naravnih števil po deset nazaj v obsegu do 1000 (prehod čez stotico);	T	I.	rdeče	0,54	0,61
5	5.a	1	Geometrija	prepozna ostri kot;	M	II.	zeleno	0,66	0,27
	5.b	1	Geometrija	prepozna pravi kot;	T	II.	rdeče	0,67	0,4
6	6.a	1	Aritmetika	sešteva pisno v obsegu do 100 brez prehoda;	M	II.	zeleno	0,95	0,22
	6.b	1	Aritmetika	sešteva pisno v obsegu do 1000 s prehodom;	T	II.	zeleno	0,77	0,45
	6.c	1	Aritmetika	sešteva pisno v obsegu do 1000 s prehodom;	T	II.	rdeče	0,67	0,47
	6.d	1	Aritmetika	odšteva pisno v obsegu do 100 brez prehoda;	M	II.	zeleno	0,94	0,3
	6.e	1	Aritmetika	odšteva pisno v obsegu do 100 s prehodom;	M	II.	modro	0,47	0,49
	6.f	1	Aritmetika	odšteva pisno v obsegu do 1000 s prehodom;	T	II.	modro	0,46	0,38
7	7.a	1	Aritmetika	množi v okviru poštevanke 10 x 10;	M	II.	zeleno	0,86	0,44
	7.b	1	Aritmetika	množi v okviru poštevanke10 x 10;		II.	rumeno	0,6	0,51
	7.c	1	Aritmetika	množi s številom 0;		II.	rumeno	0,59	0,37
	7.d	1	Aritmetika	deli v okviru poštevanke 10 x 10;	M	II.	rumeno	0,72	0,62
	7.e	1	Aritmetika	deli v okviru poštevanke 10 x 10;	T	II.	rumeno	0,54	0,64
	7.f	1	Aritmetika	deli v okviru poštevanke 10 x 10;	T	II.	rumeno	0,56	0,53

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
8	8.a	1	Aritmetika	grafično ponazori del celote (polovica);	M	II.	zeleno	0,83	0,33
	8.b	1	Aritmetika	grafično ponazori del celote (četrtina);	T	II.	rdeče	0,63	0,32
	8.c	1	Aritmetika	grafično ponazori del celote (polovica);	M	II.	modro	0,45	0,42
	8.d	1	Aritmetika	grafično ponazori del celote (četrtina);	T	II.	nad modrim	0,17	0,31
9		1	Aritmetika	reši preprosto besedilno nalogo;	T	II.	rdeče	0,76	0,47
		1	Aritmetika	reši preprosto besedilno nalogo;	T	II.	rdeče	0,4	0,55
10	10.a	1	Aritmetika	reši številski izraz;	T	III.	modro	0,35	0,56
		1	Aritmetika	reši številski izraz;	T	III.	rdeče	0,44	0,57
	10.b	1	Aritmetika	reši številski izraz;	T	III.	modro	0,25	0,5
		1	Aritmetika	reši številski izraz;	T	III.	modro	0,33	0,61
11		1	Aritmetika	reši besedilno nalogo;	T	III.	modro	0,2	0,61
		1	Aritmetika	reši besedilno nalogo;	T	III.	modro	0,19	0,57
		1	Aritmetika	reši besedilno nalogo;	T	III.	modro	0,21	0,59
12	12.a	1	Merjenje	pretvarja med sosednjimi enotami;	T	III.	rdeče	0,59	0,56
	12.b	1	Merjenje	pretvarja med sosednjimi enotami;	T	III.	modro	0,33	0,43
13	13.a	1	Aritmetika	reši kompleksno besedilno nalogo;	T	IV.	modro	0,39	0,54
		1	Aritmetika	reši kompleksno besedilno nalogo;	T	IV.	modro	0,32	0,62
		1	Aritmetika	reši kompleksno besedilno nalogo;	T	IV.	modro	0,15	0,57
		1	Aritmetika	reši kompleksno besedilno nalogo;	T	IV.	modro	0,16	0,54
	13.b	1	Aritmetika	reši kompleksno besedilno nalogo;	T	IV.	modro	0,29	0,58
		1	Aritmetika	reši kompleksno besedilno nalogo.	T	IV.	modro	0,13	0,53

LEGENDA:

Naloga: zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;

Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;

Vsebina: zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;

Cilj: zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu; zeleni cilji – povzeto po digitaliziranem učnem načrt;

Standard znanja: zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po učnem načrtu;

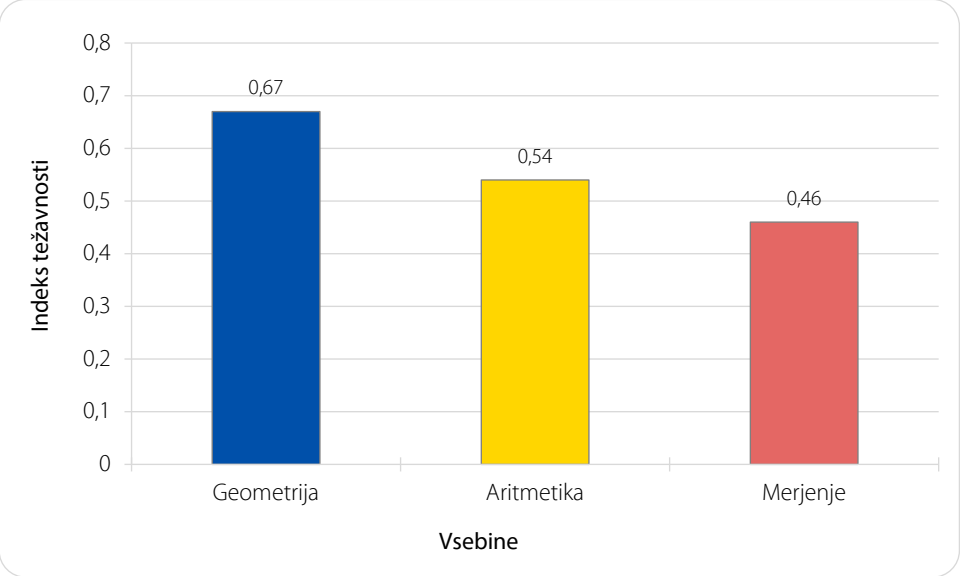
Taksonomska stopnja (po Gagneju): zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov;

Območje: zapisno območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki učencev **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.3: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

Preizkus je preverjal tri vsebinska področja: aritmetiko, merjenje in geometrijo. Učenci so bili najuspešnejši na področju geometrije, nekoliko manj na področju aritmetike in najmanj na področju merjenja.

Aritmetika obsega v preizkusu enajst nalog, s katerimi so učenci lahko dosegli 46 točk. Za najlažjo nalogo znotraj tega področja se je izkazala postavka[46] 6.1, ki jo je pravilno rešilo 95 % učencev. Učenci so morali sešteti dve števili v obsegu do 100 brez prehoda. Za 1 % manj uspešni so bili pri odštevanju števil do 100 brez prehoda pri nalogi 6.4. Seštevanje in odštevanje v obsegu do 100 brez prehoda sta dobro utrjeni osnovni računski operaciji. Učenci so nekoliko manj uspešni pri seštevanju do 1000 z enim prehodom oziroma z dvema prehodoma. Manj kot 50 % učencev pravilno odšteva s prehodom v obsegu do 100 oziroma 1000.

Analiza nalog s področja aritmetike kaže, da so učenci uspešni tudi pri urejanju števil po velikosti pri nalogi 3. Učenci so bili več kot 80 % uspešni pri urejanju števil do 100 od največjega do najmanjšega in obrnjeno. Enako uspešni so tudi, ko urejajo števila po velikosti do 1000 .

Naloga 1, ki je preverjala razlikovanje mestnih vrednosti in je v celoti rešena 75 % pravilno. Najuspešnejši (v 83 %) so bili učenci pri postavki, kjer so med zapisanimi poiskali število glede na podano vrednost stotice in enice. Nekoliko manj pa so bili uspešni pri iskanju števila, za katerega je bila podana zgolj vrednost enice.

Najtežja je bila za učence 11. naloga, pri kateri so morali iz besedila izluščiti ustrezne podatke, pri čemer so morali uporabiti pojem polovica. 20 % učencev je pravilno zapisalo postopek izračuna polovice, en učenec pri tem ni zapisal postopka reševanja drugega koraka. Končni pravilni rezultat besedilne naloge pa je uspešno izračunalo 21 % učencev.

Pričakovano se je kot zelo zahtevna izkazala tudi besedilna 13. naloga. Naloga je bila sestavljena iz šestih postavk, pri katerih smo preverjali nakazane vmesne izračune in rezultate, ki so jih potem učenci uporabili pri naslednji postavki. Nalogo je v celoti pravilno rešilo 13 % učencev, pri čemer je 39 % učencev pravilno zapisalo prvi račun in že 7 % učencev je naredilo napako pri tem izračunu. Nalogo je s pravilnim računanjem nadaljevalo 15 % učencev, 10 % učencev pa naloge ni reševalo.

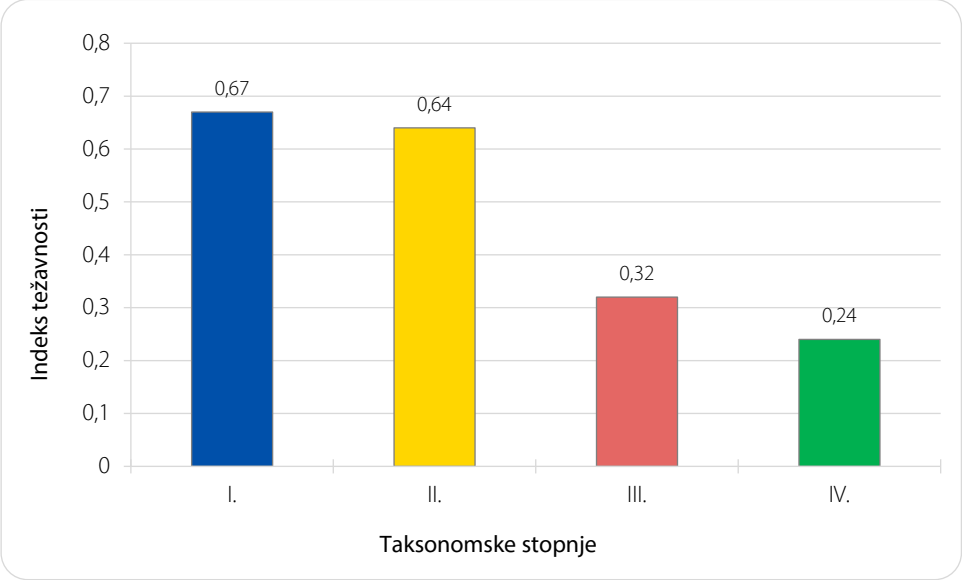
[46] Postavka je najmanjši del naloge, ki jo zasledujemo v statistični in vsebinski analizi.

Merjenje smo preverjali pri 12. nalogi. Učenci so lahko dosegli 2 točki. Naloga je preverjala pretvarjanje med sosednjima merskima enotama. Pretvarjanje merske enote za dolžino iz večje v manjšo je pravilno rešilo 59 % učencev. Pretvarjanje merske enote za maso iz manjše enote v večjo pa je pravilno rešilo 33 % učencev. Te naloge ni reševalo 15 % učencev. Učenci bolje pretvarjajo dolžinske enote kakor merske enote za maso.

Področje **geometrije** sta preverjali dve postavki 5. naloge. Ostri kot na sliki prepozna 66 % učencev, pravi kot med štirimi narisanimi različnimi koti pa 67 % učencev.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.4: Dosežki učencev po taksonomski stopnjah glede na indeks težavnosti pri matematiki (NIS), 6. razred

S slike 4.4.3.4 je razvidno, da težavnost nalog pričakovano narašča s taksonomskimi stopnjami. Precejšnje odstopanje je pri prehodu med nalogami iz druge v tretjo taksonomsko stopnjo. Učenci so najbolje rešili naloge, ki preverjajo dosežke na prvi taksonomski stopnji (IT = 0,67), nekoliko slabše so rešili naloge, ki so preverjale dosežke na drugi taksonomski stopnji (IT = 0,64), najmanj uspešni pa so bili pri nalogah na tretji (IT = 0,32) in četrti taksonomski stopnji (IT = 0,24).

Prva taksonomska stopnja obsega pet nalog, ki so ovrednotene s 15 točkami. Le-te zajemajo poznavanje in razumevanje dejstev. Naloga 3, s katero smo preverjali urejanje števil po velikosti od največjega do najmanjšega, v obsegu do 100 oziroma 1000, se je znotraj prve taksonomske stopnje izkazala kot najlažja naloga. Učenci so nekoliko manj uspešno reševali nalogo 1, pri kateri so morali razlikovati mestne vrednosti. Med nalogami prve taksonomske stopnje so najmanj uspešno reševali nalogo 2 s štetjem po 5 nazaj v obsegu do 1000, zlasti ko je treba upoštevati prehod.

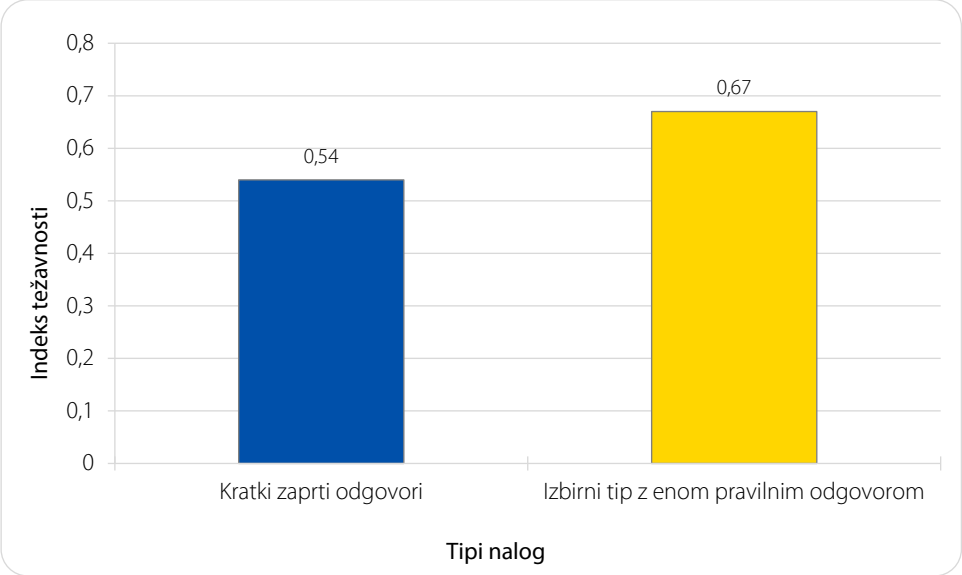
Druga taksonomska stopnja obsega pet nalog, ovrednotenih z 20 točkami. Le-te preverjajo izvajanje rutinskih postopkov. Učenci so najuspešneje reševali nalogo pisnega seštevanja in odštevanja do 100 brez prehoda (postavki 6.1 in 6.4) ter pisnega seštevanja do 1000, brez prehoda (postavka 6.2). Znotraj druge taksonomske stopnje so učenci uspešno rešili tudi postavko 7.1, ki preverjala množenje oziroma poštevanko števila 5. Ostale račune množenja in in deljenja v okviru poštevanke 10x10 so učenci reševali manj uspešno, vendar zadovoljivo. Najtežje naloge na drugi taksonomski stopnji so za učence naloge pisnega odštevanja v obsegu do 1000 s prehodom (postavki 6.5 in 6.6) ter grafična ponazoritev dela celote, kadar morajo z obkroževanjem predmetov nakazati zahtevan delež celote. Uspešnejši so pri nakazovanju dela celote z barvanjem (pri barvanju polovice kroga, razdeljenega na četrtine) (postavka 8.1).

Tretja taksonomska stopnja obsega tri naloge, ovrednotene z 9 točkami, preverja pa uporabo kompleksnih postopkov. Naloge na tretji taksonomski stopnji imajo opazno nižji indeks težavnosti kakor naloge na drugi stopnji. Najbolje rešena je postavka 12.1, pri kateri učenci pretvarjajo dolžinske merske enote. Nekoliko manj uspešni so pri pretvarjanju merskih enot za maso. Uspešni so tudi pri reševanju številskih izrazov pri postavkah 10. 1 in 10. 2. Več učencev pridobi točko za pravilen izračun številskega izraza, manj jih doseže še točko za zapisan postopek reševanja. Pri tej nalogi izstopa odstotek učencev, ki naloge sploh niso začeli reševati: 23 % učencev ni reševalo prvega primera in 31 % učencev drugega primera izraza. Najmanj uspešno med nalogami tretje taksonomske stopnje so učenci rešili nalogo 11. Besedilna naloga računsko ni bila zahtevna, vendar so morali učenci izkazati uporabo pojma polovica.

Četrto taksonomsko stopnjo smo preverjali z nalogo 13 in je ovrednotena s 6 točkami, preverja reševanje in raziskovanje problemov. Naloga je strukturirana oziroma sestavljena iz dveh vezanih delov, kar pomeni, da rezultat iz prvega dela omogoča uspešno reševanje drugega dela naloge. Učenci, ki so jo reševali, so uspeli nastaviti prvi vmesni račun, kar nakazuje na izpis števil iz besedila, brez razumevanja problema naloge. Nadaljnje korake reševanja je uspelo zapisati samo posameznim učencem. Nalogo je v celoti rešilo le 13 % učencev.

Dosežki učencev **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.5: Dosežki učencev po tipih nalog pri matematiki (NIS), 6. razred

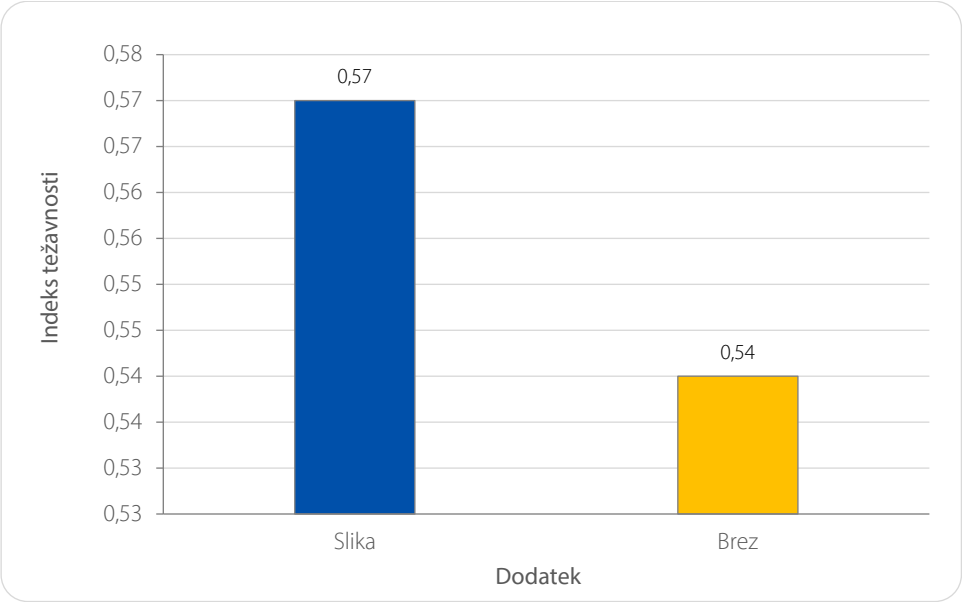
Preizkus iz matematike je vseboval dva tipa nalog, in sicer naloge kratkih zaprtih odgovorov ter nalogo izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom.

Naloga 5 je bila edina naloga izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom. Pri prvi postavki je bila podana slika ostrega kota in učenci so izbirali pravilni med tremi odgovori. Nalogo je pravilno rešilo 66 % učencev. Pod drugo postavko so bile slike štirih različnih kotov. Učenci so morali poiskati pravi kot. Nalogo je uspešno rešilo 67 % učencev.

Vse ostale naloge so bile tipa kratkih zaprtih odgovorov.

Dosežki učencev **po dodatkih k nalogam** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.3.6: Dosežki učencev po dodatkih k nalogam pri matematiki (NIS), 6. razred

Pojem dodatek (slika, diagram, besedilo ipd.) definiramo kot izhodišče, ki ga ima učenec za reševanje postavke oziroma naloge.

Preizkus je zajemal dve nalogi, ki sta vsebovali sliko, in pri teh nalogah je bilo mogoče pridobiti 6 točk. Ostale naloge so bile brez dodatkov. Indeks težavnosti se glede na dodatek ni bistveno spremenil.

Slika kot dodatek je bila uporabljena pri nalogi 5 (slika ostrega in pravega kota). Učenci uspešneje prepoznajo ime narisanega kota kakor pravi kot med narisanimi štirimi različnimi koti.

Slika kot dodatek je bila tudi pri 8. nalogi. Težavnost naloge se je stopnjevala. Prva postavka, pri kateri so morali učenci pobarvati polovico kroga, ki je bil razdeljen na štiri enake dele, so reševali 83 %. Manj uspešni so bili pri barvanju četrtine kroga, pri čemer je bil v navodilu naloge naveden delež z ulomkom. Pri tej postavki so bili učenci 63 % uspešni. Pri postavki 8.3, kjer so morali obkrožiti polovico elementov v množici, so bili 45 % uspešni. Učenci slabše prepoznajo delež polovica, zapisan z ulomkom, kakor pa z besedo. Pri deležu četrtina tega ne moremo trditi, kajti le 17 % učencev je pravilno obkrožilo četrtino elementov v množici, kljub temu da je bila četrtina zapisana z besedo.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Konec 6. razreda se je NPZ iz matematike udeležilo 100 učencev. V povprečju so osvojili 27,07 točke (54,14 %). Maksimalno število točk sta dosegla dva učenca. Najnižji dosežek 2 točki (4 %) je dosegel en učenec. Frekvenčna porazdelitev dosežkov učencev je skoraj simetrična z enim vrhovom. Indeks težavnosti celotnega preizkusa znaša 0,54. Preizkus znanja je bil srednje zahteven.

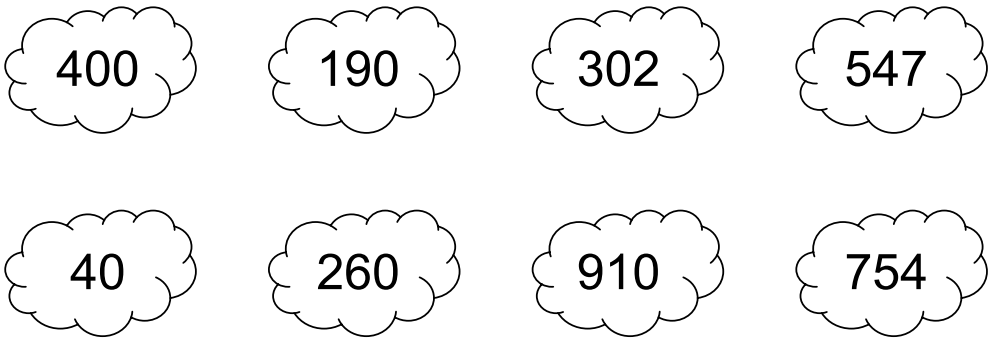
Učenci uspešno urejajo števila po velikosti do 1000 in uspešno poiščejo ustrezno število z iskano mestno vrednostjo. Učenci uspešneje pisno seštevajo kakor odštevajo v številskem obsegu do 1000. Pri odštevanju so slabši predvsem, kadar odštevajo z enim ali dvema prehodoma. Približno dve tretjini učencev obvlada poštevanko v obsegu do 10 in poznajo vlogo števila 0 pri računskih operacijah. Za učence so zahtevne naloge, pri katerih ponazorijo dele celote. Izjema je grafična ponazoritev polovice.

Besedilne naloge rešujejo uspešneje, če je podatkov malo in so neposredno zapisani ter omogočajo izračun končnega rezultata v enem koraku oziroma šablonsko reševanje. Veliko slabše rešujejo sestavljeno besedilno nalogo, ki zahteva zapis vmesnih izračunov. Pri reševanju zahtevnejših besedilnih nalog se izkazuje slabo razumevanje problemskih situacij in uporaba matematičnih pojmov. Na primer, učenci znajo grafično ponazoriti polovico, pojem polovica pa bistveno slabše uporabijo v besedilni nalogi.

Le četrtina učencev zmore pretvoriti sosednji merski enoti za dolžino, večje težave povzroča pretvarjanje merskih količin za maso. Večina učencev na sliki prepozna ostri kot, pravi kot pa le uspešnejši. Kljub posebnim pogojem šolanja v preteklem obdobju ne opažamo bistvenih odstopanj od rezultatov prejšnjih let. To kaže na to, da naloge na NPZ preverjajo doseganje najbolj ključnih ciljev, katerim je posvečeno veliko časa za utrjevanje skozi več let.

Uspešnost reševanja nalog pričakovano upada s taksonomsko zahtevnostjo nalog. Preizkus je bil sestavljen homogeno glede na tipe nalog. Postavki izbirnega tipa z enim pravilnim odgovorom učenci niso reševali bistveno bolje. Prav tako ni velikih razlik pri uspešnosti reševanje glede na dodano slikovno gradivo pri nalogah.

1. Oglej si števila in reši nalogo.

a) Poišči število, ki ima 2 enici.

Število napiši na črto. _____

b) Poišči število, ki ima 9 desetic.

Število napiši na črto. _____

c) Poišči število, ki ima 4 stotice.

Število napiši na črto. _____

d) Poišči število, ki ima 5 stotic in 7 enic.

Število napiši na črto. _____

(4 točke)

2. Štej po 5 nazaj od 315. Števila napiši na črte.

315 , _____ , _____ , _____ , _____ , _____

(2 točki)

3. a) Uredi števila po velikosti. Začni z največjim. Števila napiši na črto.

58, 15, 99, 27, 8

_____

b) Uredi števila po velikosti. Začni z najmanjšim. Števila napiši na črto.

45, 25, 46, 52, 64

_____

c) Uredi števila po velikosti. Začni z najmanjšim. Števila napiši na črto.

742, 724, 720, 704, 740

_____

(3 točke)

4. Nadaljuj dana zaporedja.

a)	65	68	71				
b)	84	80	76				
c)	892	894	896				
d)	540	530	520				

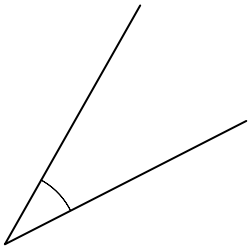
(6 točk)

5. a) Kako se imenuje narisani kot? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

A Pravi kot.

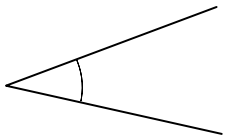
B Topi kot.

C Ostri kot.

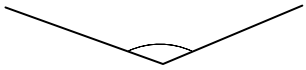

b) Poišči pravi kot. Obkroži črko nad ustrezno sliko.

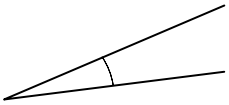
A

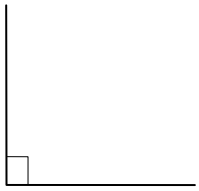
B

C

D

(2 točki)

6. Izračunaj.

a)
$$\begin{array}{r} 4\ 6 \\ +\ 5\ 3 \\ \hline \end{array}$$

b)
$$\begin{array}{r} 5\ 6\ 3 \\ +\ 2\ 9\ 4 \\ \hline \end{array}$$

c)
$$\begin{array}{r} 3\ 6\ 7 \\ +\ 4\ 7\ 8 \\ \hline \end{array}$$

d)
$$\begin{array}{r} 7\ 6 \\ -\ 5\ 3 \\ \hline \end{array}$$

e)
$$\begin{array}{r} 1\ 0\ 0 \\ -\ \ 2\ 8 \\ \hline \end{array}$$

f)
$$\begin{array}{r} 8\ 5\ 3 \\ -\ 3\ 9\ 7 \\ \hline \end{array}$$

(6 točk)

7. Izračunaj.

a) $4 \cdot 5 =$

b) $6 \cdot 7 =$

c) $5 \cdot 0 =$

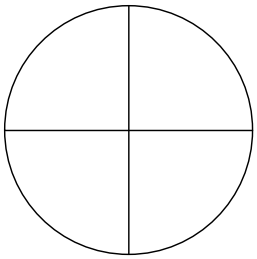
d) $35 : 5 =$

e) $64 : 8 =$

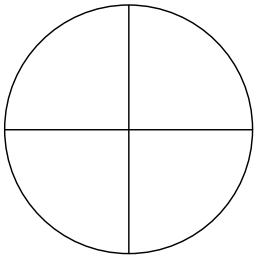
f) $7 : 7 =$

(6 točk)

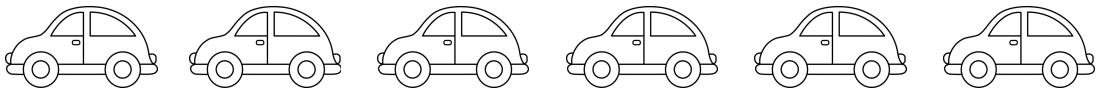
8. a) Pobarvaj polovico kroga.

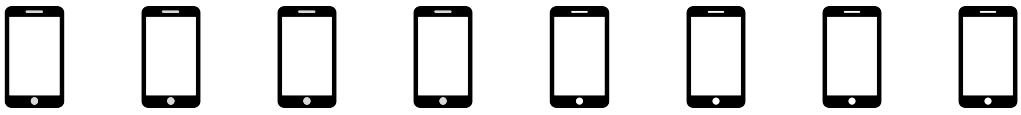
b) Pobarvaj $\frac{1}{4}$ kroga.

c) Obkroži $\frac{1}{2}$ predmetov.

d) Obkroži četrtino predmetov.

(4 točke)

9. Izračunaj razliko števil 835 in 440.

Reševanje:

(2 točki)

10. Izračunaj številski izraz. Napiši postopek reševanja.

a) $45 + 4 \cdot 7 =$

b) $84 - 56 : 8 =$

(4 točke)

11. V 6. razredu je 18 učencev. Na športnem dnevu je polovica učencev odšla na smučanje, polovica pa na drsanje. Skupini smučarjev se je pridružilo še pet učencev iz 5. razreda. Koliko učencev je smučalo?

Reševanje:

Odgovor: Smučalo je _____ učencev.

(3 točke)

12. Pretvori.

a) 3 dm = _____ cm

b) 200 dag = _____ kg

(2 točki)

13. Katja je za rojstni dan od babice dobila 70 evrov, od tete pa še 50 evrov. Jani je privarčeval 40 evrov manj, kot je za rojstni dan dobila Katja.

a) Koliko denarja imata skupaj?

Reševanje:

Odgovor: Skupaj imata _____.

b) Katja in Jani bi skupaj rada kupila računalniško tablico za 330 evrov. Koliko denarja še potrebujeta?

Reševanje:

Odgovor: Potrebujeta še _____.

(6 točk)

4.4.4 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz matematike **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Preizkus obsega 16 nalog, ovrednotenih s 50 točkami. Iz specifikacijske tabele je razvidno, da preverjamo znanje štirih snovnih področij: geometrija, aritmetika, merjenje ter branje in uporaba podatkov. Minimalne in temeljne standarde znanja oz. učne cilje smo v tokratnem preizkusu zajemali iz teh vsebinskih sklopov:

- naravna števila do 1 000 000,
- osnovne računske operacije,
- branje in uporaba podatkov iz grafov,
- merjenje in merske enote,
- geometrijski liki in telesa,
- načrtovalne naloge,
- ulomki in decimalna števila,
- številski izrazi z naravnimi števili in ulomki,
- odstotni račun,
- besedilne naloge.

Naloge kratkih odgovorov, dopolnjevanja in izbirnega tipa so po Gagnejevi klasifikaciji preverjale znanje na štirih taksonomskih stopnjah.

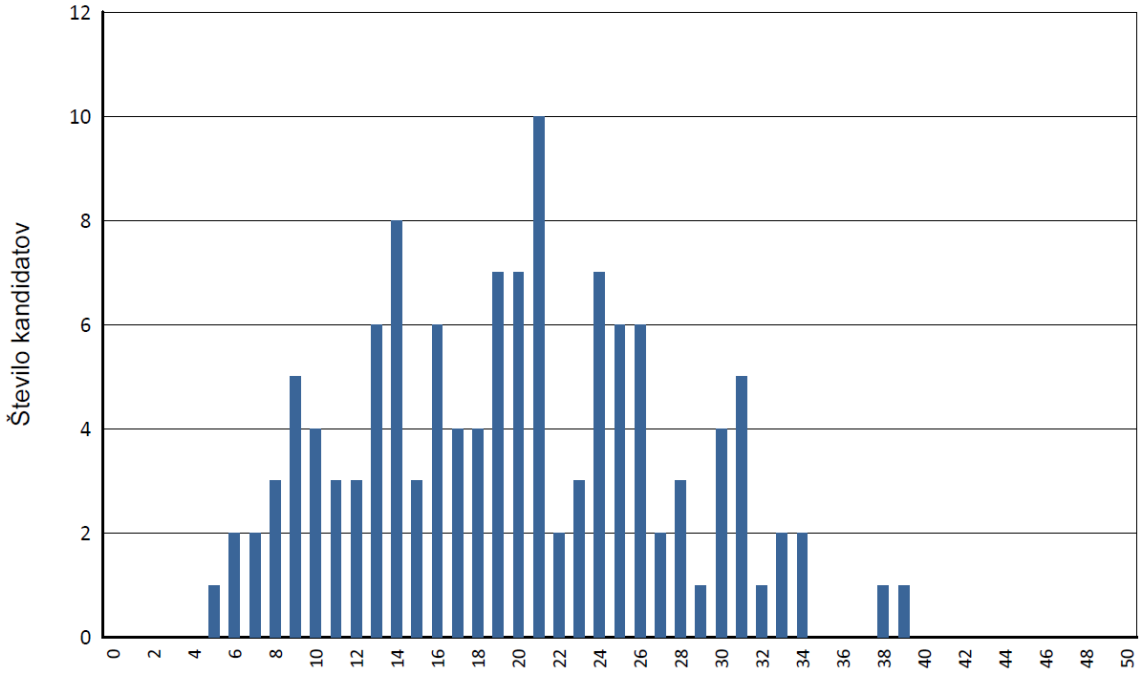
Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.4.1: Osnovni statistični podatki

Število učencev	124
Število postavk	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	19,64
Povprečno število odstotnih točk	39,27
Standardni odklon odstotnih točk	15,17
Indeks težavnosti	0,39
Indeks zanesljivosti	0,87

Pisni preizkus znanja je opravljalo 124 učencev. Ti so od 50 možnih točk v povprečju dosegli 19,64 točke (39,27 %). Vseh možnih točk ni imel nihče. Najboljši učenec je dosegel 39 točk (78 %), sledi mu učenec s 38 točkami (76 %) in dva učenca z 34 točkami (68 %). Najnižje število doseženih točk je bilo 5 (10 %), dosegel ga je en učenec, sledita mu dva učenca z doseženimi 6 točkami (12 %) in dva s 7 (14 %).

Slika 4.4.4.1: Razporeditev po doseženih točkah

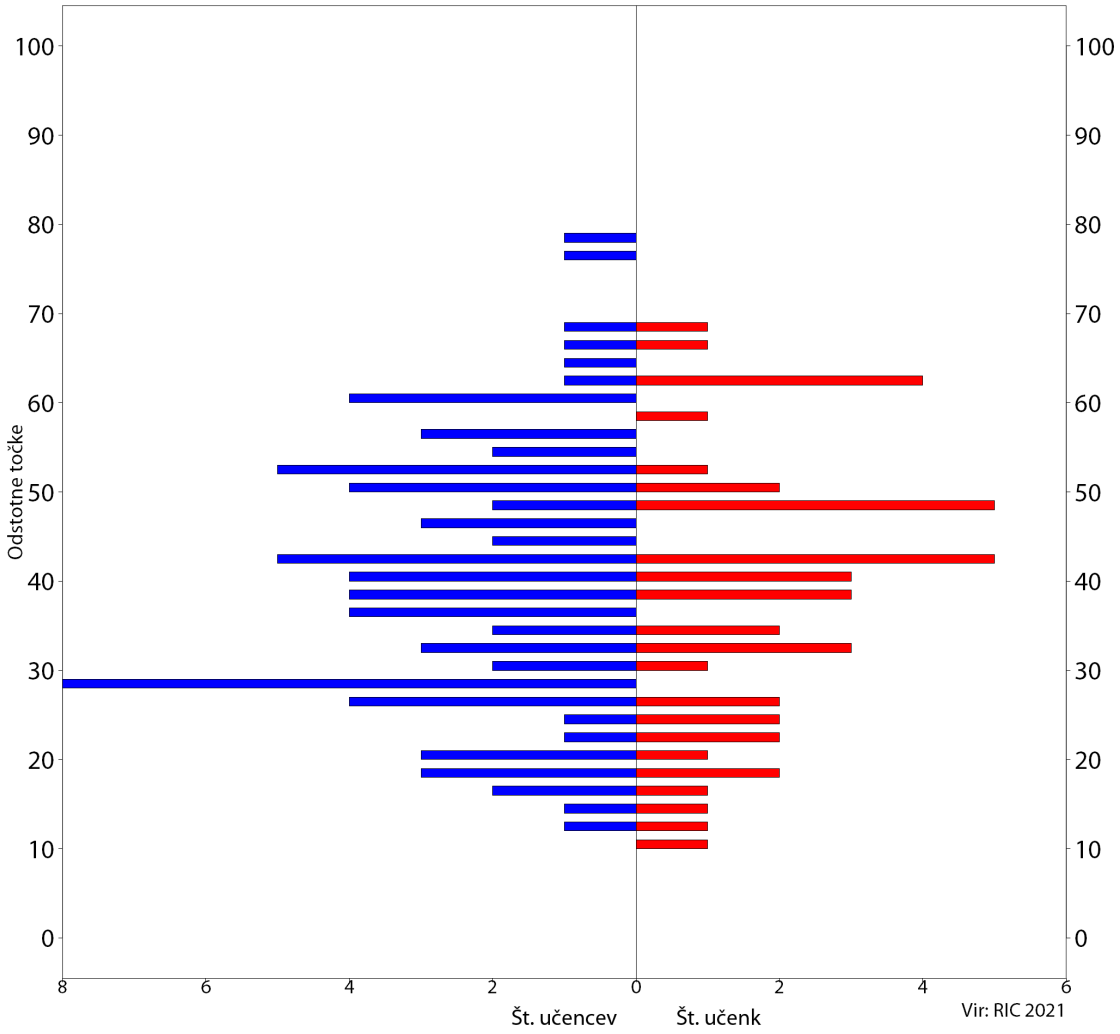
Frekvenčna porazdelitev dosežkov kaže na vrh pri 21 točkah (42 %), ki jih je doseglo 10 učencev. Porazdelitev točk je levo asimetrična.

Standardni odklon (15,17 odstotne točke) je pri matematiki višji kot pri ostalih predmetih, iz katerih se je preverjalo znanje učencev v nižjem izobrazbenem standardu.

Indeks težavnosti (v nadaljevanju IT) 0,39 pomeni, da je bil letošnji preizkus za učence zelo zahteven glede na pretekla leta, ko je bil povprečni IT okoli 0,51.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.4.2: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri matematiki (NIS), 9. razred

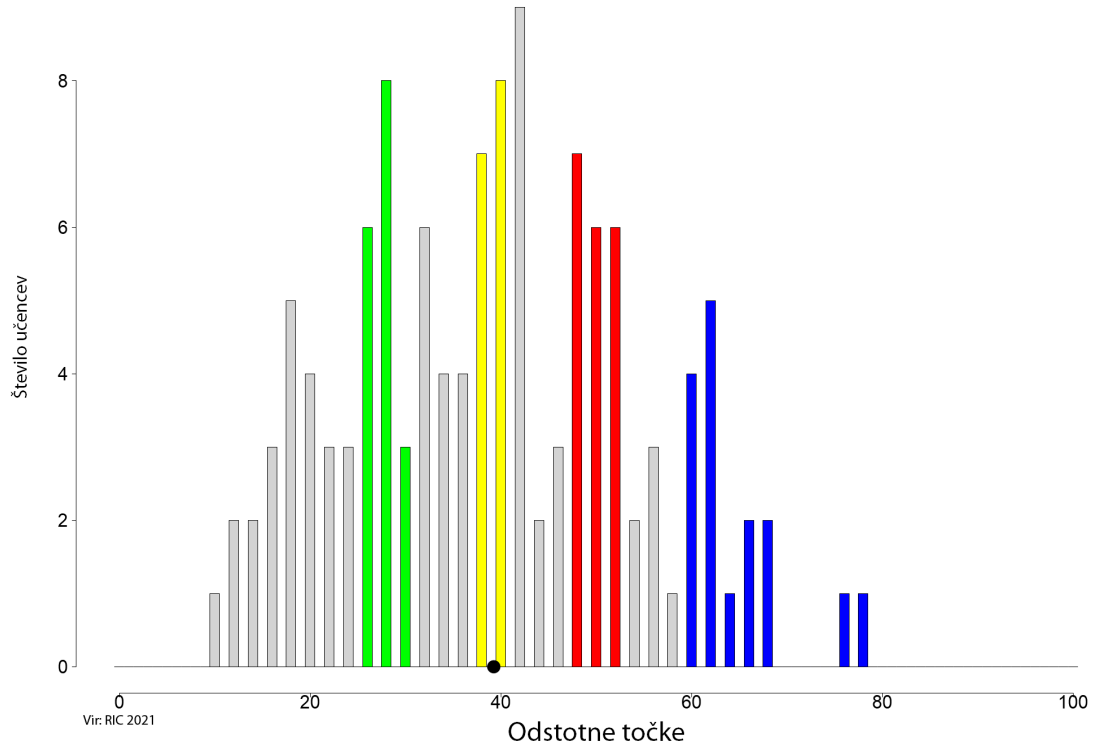
S slike 4.4.4.2 je razvidno, da je preverjanje opravljalo 47 učenk in 77 učencev. Dosežki glede na spol niso uravnoteženi, saj je manj kot 39 odstotnih točk doseglo 22 učenk (46,8 %) in 31 učencev (40,25 %). Dosežek nad 39 % je doseglo 23 učenk (49,9 %) in 48 učencev (62,3 %). Najvišja dva dosežka pripadata učencema, najnižjega pa je dosegla učenka.

Preizkus znanja so reševali učenci iz desetih regij, torej iz dveh regij manj kot leta 2019. Največ, 31, učencev je bilo iz Gorenjske regije, sledijo ji Savinjska regija z 29 učenci ter Podravska in Osrednjeslovenska regija s po 20 učenci. Najmanj, enega učenca je imela Jugovzhodna Slovenija. Sledijo ji Obalno-Kraška, Pomurska in Posavska regija s po dvema učencema.

Ker je število na NPZ sodelujočih učencev po regijah zelo različno, saj je preverjanje opravljalo od 1 do 31 učencev, njihovi dosežki po regijah niso primerljivi.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.4.3: Porazdelitev točk pri matematiki (NIS), 9. razred

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

Vsebine:
Po snovni pokritosti prevladujejo v zelenem območju naloge aritmetike (pet postavk – 10 %) in naloga s področja geometrije (ena postavka – 2 %).

Taksonomske stopnje:
Pri štirih nalogah (1., 2., 3. in 4. – skupaj pet postavk) smo preverjali miselne procese na prvi (poznavanje in razumevanje) in pri eni (6. – ena postavka) na drugi taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkih zaprtih odgovorov in nalogo izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- pišejo in berejo števila do 1 000 000[47] – z besedo zapišejo milijon (naloga 1.3);
- razlikujejo like in telesa – prepoznajo kvadrat kot lik (naloga 2.2);
- opredelijo predhodnik in naslednik števila – določijo predhodnik in naslednik števila brez prehoda čez desetice (naloga 3.3) in s prehodom (naloga 3.1);
- ponazorijo dani ulomek kot del celote – pobarvajo lik tako, da ustreza zapisanemu ulomku (naloga 4.1);
- seštevajo do 1 000 000 pisno brez prehoda in z njim (naloga 6.1).

[47] Povzeto po: *Digitalni učni načrt* (augmentech.si)

Za lažje **načrtovanje pouka na daljavo** so posamezni deli učnih načrtov/katalogov znanja posebej označeni, in sicer:
- z zeleno barvo tisti del vsebin/ciljev v izbranih sklopih, ki so enako kakovostno uresničljivi tudi pri pouku na daljavo in jih **predlagamo** za izvedbo na daljavo (ker jih je lažje obravnavati pri pouku na daljavo/ker označene vsebine lahko obravnavamo neodvisno od drugih kadarkoli med šolskim letom/so primernejše za samostojno delo učencev/dijakov).

Učenci v zelenem območju izkazujejo najosnovnejše rutinsko znanje s področja aritmetike in geometrije.

Zgled: naloga 3.1 in 3.3

(V zeleno območje sodita prva in tretja postavka, druga sodi v rumeno območje.)

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

Vsebine:
Glede snovne pokritosti so v rumenem območju štiri naloge iz aritmetike (štiri postavke – 8 %), dve s področja geometrije (tri postavke – 6 %), dve s področja merjenja (dve postavki – 4 %) in ena s področja podatkov (ena postavka – 2 %).

Taksonomske stopnje:
Pri štirih nalogah (1., 2. 3. in 5. – skupaj pet postavk) smo preverjali miselne procese na prvi taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri štirih (6., 7., 8. in 12. – skupaj štiri postavke) na drugi taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov) ter pri eni nalogi (13. – ena postavka) na tretji taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkih zaprtih odgovorov, nalogami dopolnjevanja brez nabora ter nalogami izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- pišejo in berejo števila do 1 000 000 – z besedo zapišejo število do 10 000 (naloga 1.1);
- razlikujejo like in telesa – prepoznajo krog (naloga 2.1) in pravokotnik (naloga 2.3) kot lika;
- opredelijo predhodnik in naslednik števila – določijo predhodnik in naslednik števila s prehodom čez 100 000 (naloga 3.2);
- naštejejo merske enote za dolžino, maso, čas, prostornino, površino – vedo, da z letom, uro in sekundami merimo čas (naloga 5.1);
- seštevajo in odštevajo pisno brez prehoda in z njim do 1 000 000 – odštevajo do 1 000 000 (naloga 6.2);
- pretvarjajo večje enote v manjše in obratno – pretvorijo metre v kilometre in metre (naloga 7.1);
- narišejo in izmerijo kote: 60°, 120°, 30°, 45°, 90°, 180°, 360° – načrtajo kot 45° (naloga 8.1);
- razberejo podatke iz diagramov in jih interpretirajo – s pomočjo diagrama ugotovijo vrednost glede na podane kriterije (naloga 12.2);
- uporabljajo pojme: vsota, razlika; večkratnik, faktor, zmnožek ali produkt; deljenec, delitelj, količnik – pravilno nakažejo pot reševanja preproste strukturirane problemske naloge (poznajo pojem vsota) (naloga 13.1).

Učenci v rumenem območju izkazujejo nekaj več rutinskega znanja s področja aritmetike (seštevanje in odštevanje) in geometrije (prepoznajo vse zahtevane like in načrtajo kot 45°). Poznajo časovne merske enote, dolžinske pa tudi pretvarjajo v sosednje.

Zgled: naloga 2.1 in 2.3

(V rumeno območje sodita prva in tretja postavka, druga sodi v zeleno območje.)

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo zgornjo mejo *tretje četrtine dosežkov*.

Vsebine:
Dve nalogi sta s področja aritmetike (dve postavki – 4 %) in ena s področja podatkov (ena postavka – 2 %).

Taksonomske stopnje:
Pri treh nalogah (6., 9. in 12. – tri postavke) smo preverjali miselne procese na drugi taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

- množijo z eno-, dvo- ali trimestnim množiteljem – izračunajo račun množenja s trimestnim množiteljem (naloga 6.3);
- rešujejo besedilno nalogo – uporabijo množenje kot ustrezno strategijo reševanja preproste besedilne naloge (naloga 9.1);
- razberejo podatke iz diagramov in jih interpretirajo – s pomočjo diagrama ugotovijo vrednost glede na podane kriterije (s seštevanjem večjega števila podatkov) (naloga 12.1).

V rdečem območju učenci nakažejo ustrezno strategijo reševanja preprostih besedilnih nalog in izvajajo večino rutinskih računskih operacij s področja aritmetike.

Zgled: naloga 9.1

(V rdeče območje se je uvrstila prva postavka, druga je nad modrim.)

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri matematiki določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

Vsebine:
Vsebinsko zajema modro območje pet nalog s področja aritmetike (osem postavk – 16 %), eno s področja merjenja (ena postavka – 2 %) in eno s področja geometrije (ena postavka – 2 %).

Taksonomske stopnje:
Pri eni nalogi (4. – ena postavka) smo preverjali miselne procese na prvi taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri dveh nalogah (7. in 8. – skupaj dve postavki) smo preverjali miselne procese na drugi taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), pri treh (13., 14. in 15. – štiri postavke) na tretji taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (16. – tri postavke) na četrti taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:
Znanje smo preverjali z nalogami kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

- ponazorijo dani ulomek kot del celote – pobarvajo lik tako, da ustreza zapisanemu okrajšanemu ulomku (naloga 4.2);
- pretvarjajo večje enote v manjše in obratno – pretvorijo dneve v tedne in dneve (naloga 7.2);
- narišejo in izmerijo kote: 60°, 120°, 30°, 45°, 90°, 180°, 360° – pravilno označijo načrtan kot 45° (naloga 8.2);
- uporabljajo pojme: vsota, razlika; večkratnik, faktor, zmnožek ali produkt; deljenec, delitelj, količnik – pravilno nakažejo pot reševanja preproste strukturirane problemske naloge (poznajo pojem produkt) (naloga 13.2);
- rešujejo besedilno nalogo – pravilno nakažejo pot reševanja zahtevnejše strukturirane problemske naloge z enačbo ali deljenjem (naloga 14.1);
- izračunajo vrednost številskega izraza – upoštevajo vrstni red računskih operacij (naloga 15.1) in oklepaje v izrazu (naloga 15.2);
- rešujejo besedilno nalogo – pravilno nakažejo pot reševanja zahtevnejše strukturirane problemske naloge za 1. dani podatek (naloga 16.1), za 2. dani podatek (naloga 16.2) in za 3. dani podatek (naloga 16.3).

Učenci uspešneje rešujejo problemske naloge in pri tem uporabljajo pravilne strategije reševanja. Pri računanju upoštevajo vrstni red operacij, vendar določenih izrazov ne rešijo do konca. Pravilno označijo načrtani kot.

Zgled: naloga 16

(V modro območje so se uvrstile prva, druga in tretja postavka, četrta in peta pa v območje nad modrim.)

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

Vsebine:
Devet nalog je s področja aritmetike (14 postavk – 28 %), dve s področja geometrije (tri postavke – 6 %), dve s področja merjenja (tri postavke – 6 %) in ena naloga s področja podatkov (ena postavka – 2 %).

Taksonomske stopnje:
Pri treh nalogah (1., 4. in 5. – štiri postavke) smo preverjali miselne procese na prvi taksonomski stopnji (poznavanje in razumevanje), pri sedmih nalogah (6., 7., 8., 9., 10., 11. in 12. – skupaj deset postavk) smo preverjali miselne procese na drugi taksonomski stopnji (izvajanje rutinskih postopkov), pri treh (13., 14. in 15. – pet postavk) na tretji taksonomski stopnji (uporaba kompleksnih postopkov) in pri eni nalogi (16. – dve postavki) na četrti taksonomski stopnji (reševanje in raziskovanje problemov).

Tipi nalog:
Učenci so reševali naloge kratkega zaprtega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- pisanju in branju števil do 1 000 000 – zapisu števila do 100 000 z besedo (naloga 1.2);
- ponazoritvi danega ulomka kot dela celote – barvanju lika tako, da ustreza zapisanemu okrajšanemu ulomku, kjer je potrebna kompleksnejša razširitev (naloga 4.3);
- naštevanju merskih enot za dolžino, maso, čas, prostornino, površino – prepoznavanju, da s tono, kilogramom in gramom merimo maso (naloga 5.2) ter z litri, decilitri in mililitri volumen oz. prostornino (naloga 5.3);
- pisnem deljenju z enomestnim deliteljem brez ostanka in z njim ter delanju preizkusa (naloga 6.4);
- pretvarjanju večje enote v manjše in obrnjeno – pretvarjanju sosednjih površinskih enot (kvadratnih decimetrov v kvadratne metre in decimetre) (naloga 7.3);
- risanju simetrale kota (naloga 8.3);
- reševanju besedilne naloge – izračunu nastavljenega računa množenja z decimalnim številom v preprosti problemski nalogi (naloga 9.2);
- izračunu p % od danega števila – uporabi pravilne strategije izračuna vrednosti na podlagi danega deleža (naloga 10.1);
- reševanju besedilne naloge – uporabi pravilne strategije reševanja problemske strukturirane naloge v nadaljnjem koraku (naloga 10.2) **in izračunu rezultata problemske strukturirane naloge** (naloga 10.3);
- opisovanju znanih teles: valj, krogla, kvader, kocka – navajanju, koliko robov (naloga 11.1) in koliko ploskev (naloga 11.2) ima valj;
- zapisu dela celote z ulomkom (naloga 12.3);
- uporabi pojmov: vsota, razlika; večkratnik, faktor, zmnožek ali produkt; deljenec, delitelj, količnik – nakazovanju poti reševanja preproste problemske strukturirane naloge (izračun razlike med vsoto in zmnožkom) (naloga 13.3) in izračunu rezultata preproste problemske strukturirane naloge (naloga 13.4);
- reševanju besedilne naloge – nakazovanju nadaljnje poti reševanja zahtevnejše problemske strukturirane naloge (naloga 14.2) in izračunu rezultata zahtevnejše strukturirane problemske naloge (naloga 14.3);
- računanju vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem – izračunu vrednosti izraza (naloga 15.3);
- reševanju besedilne naloge – nakazovanju poti zadnjega koraka reševanja zahtevnejše strukturirane problemske naloge (naloga 16.4) in izračunu rezultata zahtevnejše strukturirane problemske naloge (naloga 16.5).

Izkazano znanje teh učencev nakazuje težave pri reševanju kompleksnejših postopkov, računskih izrazov, konsistentni pravilni rabi pojmov pri aritmetiki in geometriji. Strukturiranih problemskih nalog ne rešijo uspešno do konca, težave imajo s pretvarjanjem površinskih enot.

Zgled: naloga 10

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.4.2: Specifikacijska tabela, matematika (NIS), 9. razred

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
1	1.1	1	Aritmetika	piše in bere števila do 1 000 000;	M	I.	rumeno	0,77	0,27
	1.2	1	Aritmetika	piše in bere števila do 1 000 000;	M	I.	nad modrim	0,22	0,22
	1.3	1	Aritmetika	piše in bere števila do 1 000 000;	M	I.	zeleno	0,86	0,23
2	2.1	1	Geometrija	razlikuje like in telesa;	M	I.	rumeno	0,65	0,24
	2.2	1	Geometrija	razlikuje like in telesa;	M	I.	zeleno	0,66	0,15
	2.3	1	Geometrija	razlikuje like in telesa;	M	I.	rumeno	0,6	0,17
3	3.1	1	Aritmetika	opredeli predhodnik in naslednik števila;	M	I.	zeleno	0,92	0,1
	3.2	1	Aritmetika	opredeli predhodnik in naslednik števila;	M	I.	rumeno	0,62	0,23
	3.3	1	Aritmetika	opredeli predhodnik in naslednik števila;	M	I.	zeleno	0,85	0,21
4	4.1	1	Aritmetika	ponazori dani ulomek kot del celote;	M	I.	zeleno	0,94	0,12
	4.2	1	Aritmetika	ponazori dani ulomek kot del celote;	M	I.	modro	0,34	0,45
	4.3	1	Aritmetika	ponazori dani ulomek kot del celote;	M	I.	nad modrim	0,23	0,27
5	5.1	1	Merjenje	našteje merske enote za dolžino, maso, čas, prostornino, površino;	M	I.	rumeno	0,73	0,2
	5.2	1	Merjenje	našteje merske enote za dolžino, maso, čas, prostornino, površino;	M	I.	nad modrim	0,25	0,21
	5.3	1	Merjenje	našteje merske enote za dolžino, maso, čas, prostornino, površino;	M	I.	nad modrim	0,23	0,27
6	6.1	1	Aritmetika	sešteva in odšteva pisno brez prehoda in z njim do 1000 000;	M	II.	zeleno	0,91	0,06
	6.2	1	Aritmetika	sešteva in odšteva pisno brez prehoda in z njim do 1000 000;	M	II.	rumeno	0,63	0,43
	6.3	1	Aritmetika	množi z eno-, dvo- ali trimestnim množiteljem;	T	II.	rdeče	0,39	0,39
	6.4	1	Aritmetika	pisno deli z enomestnim deliteljem brez ostanka in z njim ter napravi preizkus;	T	II.	nad modrim	0,34	0,41
7	7.1	1	Merjenje	pretvarja večje enote v manjše in obratno;	M	II.	rumeno	0,61	0,28
	7.2	1	Merjenje	pretvarja večje enote v manjše in obratno;	M	II.	modro	0,27	0,52
	7.3	1	Merjenje	pretvarja večje enote v manjše in obratno;	M	II.	nad modrim	0,19	0,21
8	8.1	1	Geometrija	nariše in izmeri kote: 60°, 120o, 30°, 45°, 90°, 180°, 360°;	M	II.	rumeno	0,54	0,31
	8.2	1	Geometrija	nariše in izmeri kote: 60°, 120o, 30°, 45°, 90°, 180°, 360°;	M	II.	modro	0,52	0,3
	8.3	1	Geometrija	nariše simetralo kota;	T	II.	nad modrim	0,12	0,13
9	9.1	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	M	II.	rdeče	0,51	0,39
	9.2	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	M	II.	nad modrim	0,18	0,48
10	10.1	1	Aritmetika	izračuna p % od danega števila;	M	II.	nad modrim	0,11	0,23
	10.2	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	M	II.	nad modrim	0,02	0,21
	10.3	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	M	II.	nad modrim	0,04	0,27

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
11	11.1	1	Geometrija	opiše znana telesa; valj, krogla, kvader, kocka;	M	II.	nad modrim	0,32	0,2
	11.2	1	Geometrija	opiše znana telesa; valj, krogla, kvader, kocka;	M	II.	nad modrim	0,45	0,14
12	12.1	1	Podatki	razbere podatke iz diagramov in jih interpretira;	T	II.	rdeče	0,56	0,4
	12.2	1	Podatki	razbere podatke iz diagramov in jih interpretira;	T	II.	rumeno	0,48	0,47
	12.3	1	Podatki	dele celote zapiše z ulomkom;	T	II.	nad modrim	0,16	0,43
13	13.1	1	Aritmetika	uporablja pojme: vsota, razlika; večkratnik, faktor, zmnožek ali produkt; deljenec, delitelj, količnik;	T	III.	rumeno	0,63	0,34
	13.2	1	Aritmetika	uporablja pojme: vsota, razlika; večkratnik, faktor, zmnožek ali produkt; deljenec, delitelj, količnik;	T	III.	modro	0,35	0,53
	13.3	1	Aritmetika	uporablja pojme: vsota, razlika; večkratnik, faktor, zmnožek ali produkt; deljenec, delitelj, količnik;	T	III.	nad modrim	0,19	0,49
	13.4	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	III.	nad modrim	0,06	0,25
14	14.1	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	III.	modro	0,43	0,4
	14.2	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	III.	nad modrim	0,12	0,38
	14.3	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	III.	nad modrim	0,13	0,38
15	15.1	1	Aritmetika	računa vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem;	T	III.	modro	0,33	0,51
	15.2	1	Aritmetika	računa vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem;	T	III.	modro	0,29	0,48
	15.3	1	Aritmetika	računa vrednosti preprostih številskih izrazov z oklepajem;	T	III.	nad modrim	0,19	0,37
16	16.1	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	IV.	modro	0,23	0,53
	16.2	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	IV.	modro	0,21	0,54
	16.3	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	IV.	modro	0,19	0,52
	16.4	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge;	T	IV.	nad modrim	0,06	0,31
	16.5	1	Aritmetika	rešuje besedilne naloge.	T	IV.	nad modrim	0,03	0,23

LEGENDA:

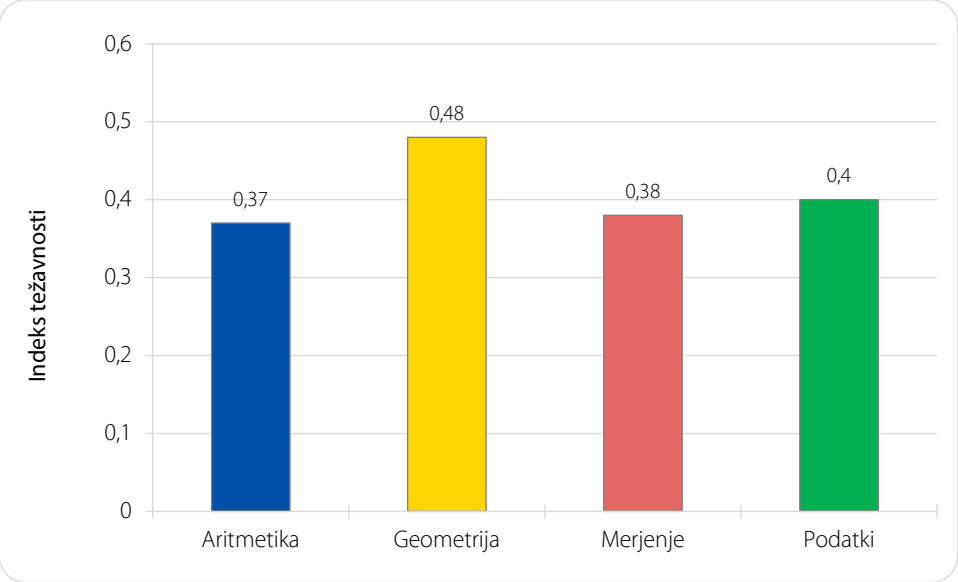
***Naloga*:** zapisana oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
Točke: zapisano maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
***Vsebina*:** zapisana vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu;
***Cilj – učenec*:** zapisan cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po učnem načrtu; zeleni cilji – povzeto po digitaliziranem učnem načrt;
***Standard znanja*:** zapisan standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po učnem načrtu;
***Taksonomska stopnja* (po Gagneju):** zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, II. – izvajanje rutinskih postopkov, III. – uporaba kompleksnih postopkov, IV. – reševanje in raziskovanje problemov;
***Območje*:** zapisno območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Dosežki **po vsebinskih področjih** glede na indeks težavnosti

V celotnem preizkusa je bilo deset nalog (33 postavk) (66 %) aritmetike, dve nalogi (6 postavk) (12 %) merjenja, tri naloge (8 postavk) (16 %) geometrije ter ena naloga (3 postavke) (6 %) branja in uporabe podatkov.

Slika 4.4.4.4: Dosežki učencev po vsebinskih področjih glede na indeks težavnosti

Glede na indeks težavnosti so bili učenci najuspešnejši pri nalogah geometrije (IT = 0,48). Manj uspešni so bili pri reševanju nalog branja in uporabe podatkov (IT = 0,40) in pri nalogah merjenja (IT = 0,38) ter najslabši pri aritmetiki (IT = 0,37). Zaradi različnega števila nalog posameznega vsebinskega področja, so dosežki delno primerljivi.

Znanje iz **geometrije** so preverjale tri naloge. Druga naloga je preverjala prepoznavanje geometrijskih likov. V povprečju jo je rešilo 64 % učencev; 65 % učencev je uspešno prepoznalo krog, 66 % učencev kvadrat in 60 % pravokotnik. Osmo nalogo je v povprečju rešilo 39 % učencev. Z geotrikotnikom je pravilno načrtalo kot 45° 54 % učencev, pravilno pa ga je označilo 52 %. Simetralo kota je načrtalo 12 % učencev. Tudi enajsto nalogo je v povprečju pravilno rešilo 39 % učencev. S pomočjo skice valja je pravilno določilo število robov valja 32 % učencev, število ploskev valja pa 45 %. Naloge geometrije so bile (gledano na celoten preizkus znanja) rešene najbolje. V preizkusu iz leta 2019 so bile rešene najslabše.

Znanje s področja **branja in uporabe podatkov** je preverjala dvanajsta naloga. V povprečju je to nalogo pravilno rešilo 40 % učencev. Zahtevala je branje in razumevanje podatkov z grafa. S pomočjo diagrama je 56 % učencev izračunalo število vseh sodelujočih v anketi, 48 % je razbralo zahtevane podatke ter pravilno izračunalo njihovo vsoto. Zgolj 16 % učencev je znalo iskani podatek zapisati z ulomkom. V preizkusu iz leta 2019 so bile naloge s področja branja in uporabe podatkov rešene najbolje.

Znanje iz **merjenja** sta preverjali dve nalogi. Pri peti nalogi so učenci naštetim merskim enotam zapisali količine, ki jih z njimi merimo. V povprečju je nalogo rešilo 40 % učencev. Najbolje je bila rešena prva postavka naloge, kjer je 73 % učencev zapisane enote povezalo s časom. Maso kot količino je njenim enotam določilo 25 % učencev. Še manj, 23 %, učencev pa je vedelo, da napisanim merskim enotam ustreza prostornina kot količina. Malo slabše (36 %) so učenci reševali sedmo nalogo, ki je zahtevala pretvarjanje merskih enot. Najuspešneje so učenci pretvarjali dolžinske enote, saj jih je nalogo rešilo 61 %. Časovne enote je pravilno pretvorilo 27 % učencev, ploščinske enote pa 19 %.

Največ nalog je preverjalo znanje iz **aritmetike**. V povprečju so učenci naloge tega področja rešili malo pod povprečjem (37 %). Najuspešnejša naloga aritmetike je bila tretja naloga, pri kateri so učenci danemu številu določali predhodnik in naslednik. V povprečju je nalogo rešilo 80 % učencev. Prvo in tretjo postavko naloge je rešilo 92 % oz. 85 % učencev. Predhodnik in naslednik števila 100 000 je določilo manj, 62 % učencev. Pri prvi nalogi so učenci z besedo zapisali dano število. V povprečju je nalogo rešilo 62 % učencev. Najslabše rešena je bila druga postavka, kjer je število 17601 z besedo zapisalo 22 % učencev. Nad povprečjem so učenci reševali tudi četrto in šesto nalogo. Pri četrti nalogi je bilo treba pobarvati like tako, da ustrezajo zapisanim ulomkom. Nalogo je rešilo 50 % učencev. Največ, 94 %, učencev je pravilno rešilo primer, kjer je bil imenovalec ulomka enak številu vseh kvadratkov.

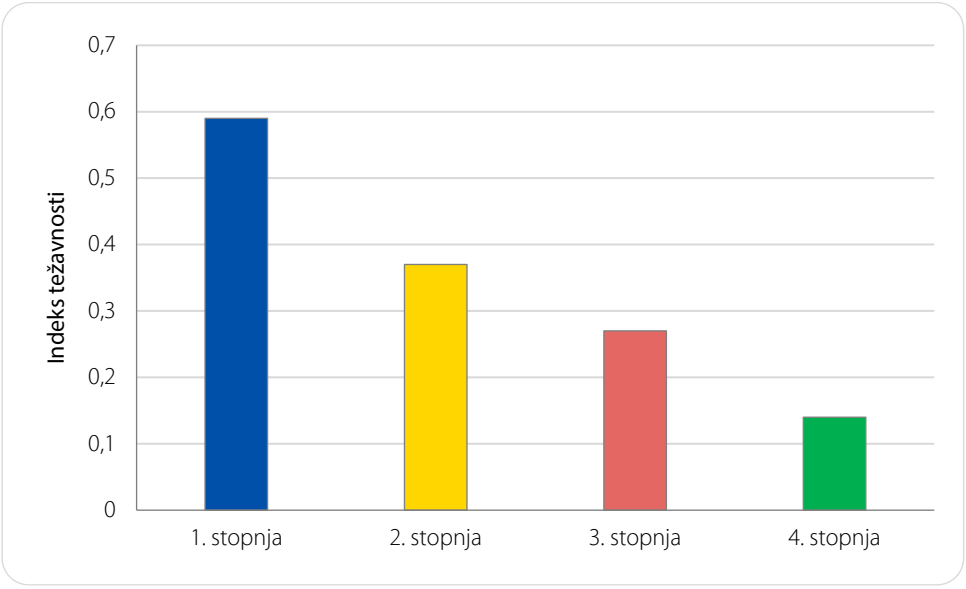
Primere, kjer je bilo za pravilen dosežek treba zapisani ulomek razširiti (druga in tretja postavka naloge), je rešilo 34 % oz. 23 % učencev. Šesta naloga je preverjala znanje računskih operacij. Števila do milijona zna seštevati 91 % učencev, odštevati 63 %, množiti trimestnim množiteljem 39 % ter deliti z enomestnim deliteljem 34 % učencev. Pri petnajsti nalogi so učenci reševali sestavljen številski izraz. Nalogo je v povprečju rešilo 27 % učencev, do končne pravilne rešitve pa 19 %. Trinajsta naloga je preverjala uporabo matematičnega jezika (pojmov vsote in produkta). Sestavljeno besedilno nalogo, ki je preverjala uporabo kompleksnih postopkov, je v povprečju rešilo 30 % učencev, vse korake naloge pa 6 % učencev. Preprosto besedilno, deveto nalogo je rešilo 34 % učencev, kompleksnejšo strukturirano štirinajsto nalogo pa 23 %. Obe nalogi sta preverjali razumevanje in uporabo znanja iz vsakdanjega življenja.

Najslabše na celem preizkusu so učenci rešili deseto nalogo. Pri njej so morali iz besedilne naloge, kjer je bil podan odstotek in celota, izračunati število oziroma delež. Nalogo je rešilo 6 % učencev, reševalo pa je ni več kot 49 % učencev (največ v celotnem preizkusu). Tudi šestnajsta naloga je bila besedilna naloga. Sestavljeno, kompleksno besedilno nalogo je rešilo v povprečju 14 % učencev, končni rezultat (peta postavka naloge) so izračunali 3 % učencev. Naloge ni reševalo 46 % učencev.

Dosežki učencev **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Po Gagnejevi klasifikaciji znanja so naloge razporejene v štiri **taksonomske stopnje:** poznavanje in razumevanje pojmov in dejstev, izvajanje rutinskih postopkov, uporaba kompleksnih postopkov ter reševanje in raziskovanje problemov. Analiza preizkusa kot celote kaže, da so dosežki učencev najvišji na prvi taksonomski stopnji (IT = 0,59). Podpovprečni dosežki so na drugi (IT = 0,37) in na tretji taksonomski stopnji (IT = 0,27) ter najslabši na četrti (IT = 0,14).

Slika 4.4.4.5: Dosežki učencev po taksonomskih stopnjah glede na indeks težavnosti

Med petimi nalogami **prve taksonomske stopnje** so bile tri naloge aritmetike, ena naloga geometrije in ena naloga merjenja. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju tretje naloge, ki je bila s področja aritmetike (IT = 0,80). V njej so določali predhodnik in naslednik števila. Uspešno so reševali tudi prvo nalogo (razen druge postavke), ki je bila prav tako s področja aritmetike (zapis števil z besedo), in drugo nalogo, ki je preverjala znanje geometrije (geometrijski liki). Najslabše dosežke (povprečne) so učenci dosegli pri peti nalogi (IT = 0,40), ki je bila s področja merjenja, kar kaže na slabše poznavanje in poimenovanje merskih količin ob danih merskih enotah.

Miselne procese na **drugi taksonomski stopnji** je preverjalo sedem nalog, tri naloge aritmetike, dve nalogi geometrije, ena naloga merjenja ter ena naloga branja in uporabe podatkov. Učenci so bili najuspešnejši pri reševanju šeste naloge, ki je preverjala računanje do 1 000 000 (področje aritmetike). Ostali dve nalogi s področja aritmetike sta bili besedilni nalogi. Deveta naloga, preprosta naloga iz vsakdanjega življenja, je bila rešena malo pod povprečjem. Najslabše rešena, deseta, naloga je bila besedilna naloga, ki je vključevala računanje deležev. Slabo rešene besedilne naloge kažejo na slabo bralno razumevanje, ki preprečuje izvajanje osnovnih rutinskih postopkov.

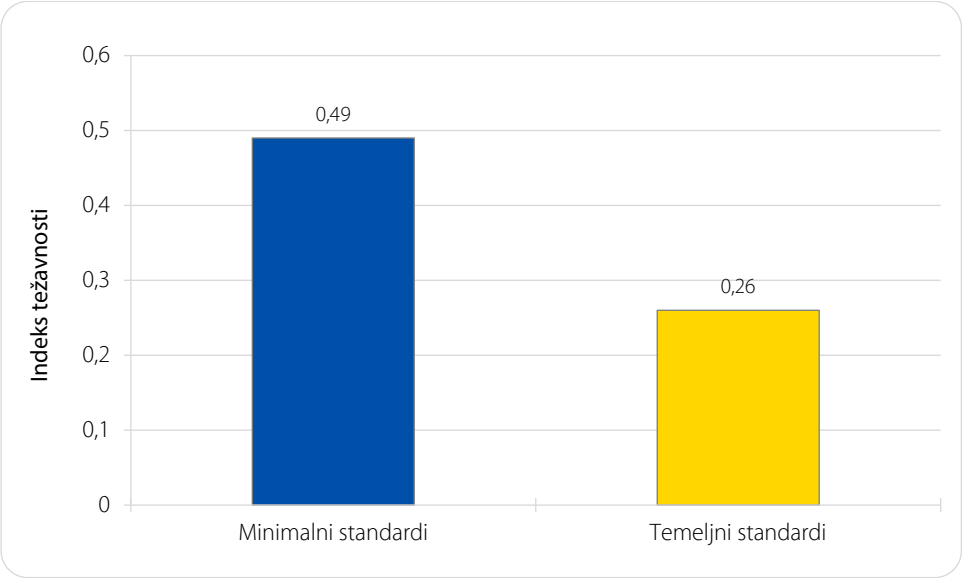
Dosežki ostalih nalog druge taksonomske stopnje so v povprečju. Slabši dosežki na področju geometrije kažejo težave pri načrtovalnih nalogah (osma naloga – risanje kota in njegove simetrale) ter na področju predstavljivosti (enajsta naloga – opis valja). Naloga merjenja (sedma naloga) je bila slabše rešena predvsem pri manj pogosto uporabljenih enotah (časovne in ploščinske enote).

Tri naloge **tretje taksonomske stopnje** so bile s področja aritmetike. Vse tri so učenci reševali podpovprečno. Še najbolje so se izkazali pri trinajsti nalogi, ki je preverjala poznavanje matematičnih terminov/izrazov (vsota, produkt). Najslabše rešena naloga tretje taksonomske stopnje je bila štirinajsta naloga, ki je preverjala uporabo kompleksnih postopkov in računanje enačb.

Na **četrti taksonomski stopnji** so učenci reševali (eno) besedilno nalogo s področja aritmetike. Šestnajsta naloga je bila sestavljena kompleksnejša naloga, ki je zahtevala tako bralno razumevanje kot računanje z ulomki. Podpovprečni dosežki pri tej nalogi (46 % učencev naloge ni reševalo) znova potrjujejo, da je reševanje in raziskovanje problemov za večino učencev v nižjem izobrazbenem standardu prezahtevno, saj ne zmorejo aplicirati znanja in ugotovitev v nove problemske situacije.

Dosežki učencev **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Slika 4.4.4.6: Dosežki učencev po standardih znanja glede na indeks težavnosti

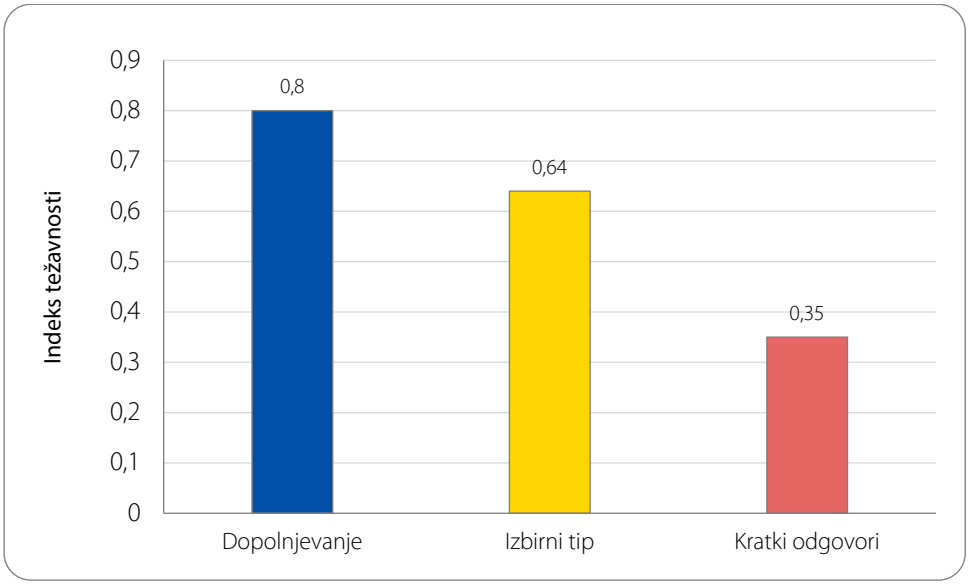

Naloge, ki so preverjale **minimalne standarde** znanja, je pravilno rešilo 49 % učencev. Preverjalo jih je devet nalog v celoti in dve nalogi delno, ki so bile ovrednotene z 29 točkami. Šest nalog je preverjalo področje aritmetike, tri področje geometrije, dve pa področje merjenja. Naloge so bile sestavljene tako, da so od učencev zahtevale uporabo osnovnih miselnih procesov.

Naloge, ki so preverjale **temeljne standarde** znanja, je pravilno rešilo 26 % učencev. Preverjalo jih je pet nalog v celoti in dve deljeno, ki so bile ovrednotene s 21 točkami. Pet nalog je preverjalo znanje s področja aritmetike, ena s področja geometrije in ena s področja branja in uporabe podatkov. Slabše reševanje teh nalog je pričakovano, saj od učencev zahtevajo uporabo višjih miselnih procesov.

Dosežki **po tipu nalog** glede na indeks težavnosti.

Slika 4.4.4.7: Dosežki učencev po tipih nalog glede na indeks težavnosti

Naloge **kratkega zaprtega odgovora** so preverjale znanje vseh štirih področij na štirih taksonomskih stopnjah. Tako je pod naloge kratkega zaprtega odgovora uvrščenih devet nalog aritmetike, dve geometrije, dve merjenja in ena uporabe podatkov z grafov in preglednic. Tri naloge so bile na prvi taksonomski stopnji, sedem nalog na drugi, tri naloge na tretji in ena na četrti taksonomski stopnji. Devet nalog je preverjalo minimalne standarde in pet nalog temeljne standarde znanja. Naloge je uspešno rešilo 35 % učencev.

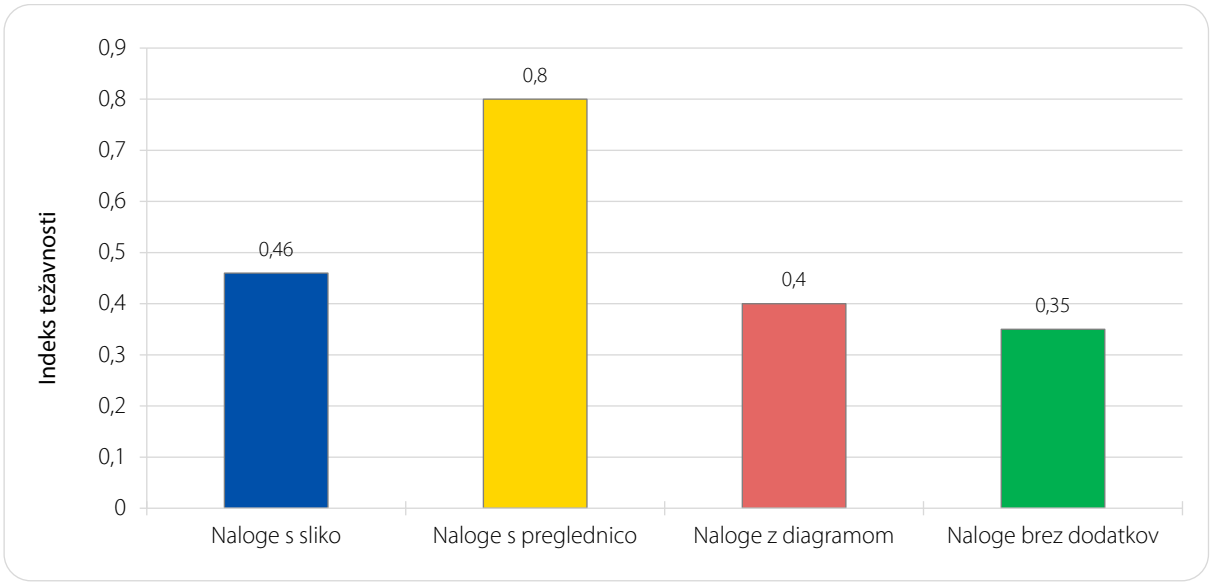
Naloga **dopolnjevanja brez nabora** je preverjala minimalni standard znanja na prvi taksonomski stopnji. Bila je s področja aritmetike. Uspešno jo je rešilo 80 % učencev.

Naloga **izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori** je bila s področja geometrije. Preverjala je minimalne standarde znanja in spada v prvo taksonomsko stopnjo. Nalogo je uspešno rešilo 64 % učencev.

Dosežki **po dodatnem gradivu** pri nalogah glede na indeks težavnosti

Pojem dodatek definiramo kot izhodišče, ki ga učenec uporabi kot pripomoček za reševanje postavke oziroma naloge.

Slika 4.4.4.8: Dosežki učencev po vrstah dodatkov pri nalogah glede na indeks težavnosti

V preizkusu je bila ena naloga z diagramom, ena s preglednico, dve nalogi s sliko ter dvanajst nalog brez dodatka.

Nalogi **s sliko** sta bili s področja aritmetike (četrta naloga) in področja geometrije (enajsta naloga). Obe sta bili tipa kratkega zaprtega odgovora. Preverjali sta minimalne standarde znanja. Četrta naloga je preverjala minimalne standarde na prvi taksonomski stopnji. Uspešno jo je rešilo 50 % učencev. Enajsta naloga je preverjala minimalne standarde na drugi taksonomski stopnji. Uspešno jo je rešilo 39 % učencev. Naloge s sliko je uspešno rešilo 46 % učencev.

Naloga z diagramom je bila s področja branja in uporabe podatkov. Preverjala je temeljni standard znanja na drugi taksonomski stopnji. Bila je naloga kratkega odgovora. Uspešno jo je rešilo 40 % učencev.

Naloga s preglednico je bila s področja aritmetike. Preverjala je minimalni standard znanja na prvi taksonomski stopnji. Bila je naloga dopolnjevanja brez nabora. Uspešno jo je rešilo 80 % učencev.

Nalog brez dodatka je bilo v preizkusu dvanajst, na vseh štirih taksonomskih področjih. Dve nalogi sta bili s področja merjenja, dve s področja geometrije, preostalih osem pa s področja aritmetike. Osem nalog je preverjalo minimalne standarde, štiri pa temeljne standarde znanja. Naloge brez dodatkov je uspešno rešilo 35 % učencev.

Letošnji podatki kažejo, da so učenci naloge z dodatki reševali povprečno oz. nadpovprečno, naloge brez dodatkov pa podpovprečno.

SKLEPNE UGOTOVITVE

Letošnji preizkus je reševalo 124 učencev. V povprečju so dosegli 39,27 odstotne točke. Najvišje doseženo število točk je bilo 39 (78 %), najnižje pa 5 (10 %) točk.

Preproste naloge aritmetike so učenci reševali uspešno. Manj uspešni so bili pri težjih primerih zapisa števila z besedo oz. pri določevanju predhodnika in naslednika zaokroženega števila. Težji za učence so bili tudi primeri razširjanja ulomka in izvajanje osnovnih računskih operacij (izjema je seštevanje). Kot zelo dobro rešene izstopajo naloge prve taksonomske stopnje. Kljub temu se poznajo bistvene razlike v dosežkih po posameznih postavkah naloge. Podpovprečno so učenci rešili besedilne naloge, izraze in naloge z odstotki. Iz dosežkov je razvidno, da ima taksonomska stopnja naloge velik vpliv na višino dosežka.

Naloge merjenja so učenci reševali povprečno. Slabše so se odrezali pri merskih enotah za čas, prostornino in površino. Vzrok za dosežke lahko pripisujemo tudi dejstvu, da so bile naloge neobičajne (naštetim merskim enotam je bilo treba določiti količino) oz. da so naloge vključevale manj tipične enote (pretvorba prostorninskih enot).

Učenci so le malo nad povprečjem reševali nalogo, ki je vključevala grafični prikaz. Naloga je bila zahtevnejša tudi zato, ker je bila sestavljena in so morali učenci izkazati dobro branje/razumevanje navodil.

Najuspešnejši so bili učenci pri reševanju nalog iz geometrije. Dobre dosežke lahko pripišemo tudi tipu naloge (obkroževanje) oz. slikovnem gradivu ob nalogi. Kljub vsemu pa ugotavljamo, da učencem delajo velike težave načrtovalne naloge ter naloge, ki zahtevajo predstavljivost.

Že reševanje preprostih besedilnih nalog je za učence zahtevno, reševanje sestavljenih besedilnih nalog, kjer se zahteva višja raven znanja, pa zmore le nekaj redkih posameznikov. Nizki dosežki so pri kompleksnih besedilnih nalogah pričakovani.

Splošna ugotovitev je, da znajo učenci izvajati rutinske postopke, slabo pa znajo posamezno znanje med seboj povezovati. Boljši dosežki se kažejo pri tistih vsebinah, ki jih učenci spoznavajo že od nižjih razredov dalje in je zato učna snov dobro utrjena, slabši dosežki pa pri nalogah, ki zahtevajo predstavljivost, orientacijo na ploskvi in v prostoru, pripravljen načrt/potek reševanja naloge ter uporabo obstoječega znanja v novi situaciji.

Višina dosežkov je v veliki meri odvisna od strukture naloge, taksonomske stopnje, tipa naloge ter dodatnega gradiva, ki ga učenec uporabi pri reševanju naloge.

V primerjavi z letom 2019 so dosežki preizkusa iz leta 2021 za 12,21 odstotne točke slabši. Slabše dosežke opažamo tudi pri primerljivih nalogah obeh let (odštevanje števil do 1 000 000, pretvarjanje sosednjih enot, prikaz ulomka, branje matematičnih prikazov, zapis/strategija reševanja izrazov). Že prej smo poudarili, da rezultatov sicer ne moremo primerjati med leti, vendar tolikšna razlika glede na prejšnja leta lahko kaže tudi na posledice razmer, v katerih je potekalo šolanje v zadnjem času, manj vodenega utrjevanja znanja, kar je potrebno pri vseh predmetih, še prav posebej pa pri matematiki, saj se v domačem okolju z večino matematičnih vsebin redko srečujejo.

1. Na črto napiši število z besedo.

a) 5 020 _____

b) 17 601 _____

c) 1 000 000 _____

(3 točke)

2. Obkroži črko pred imeni treh geometrijskih likov.

A krog
B kocka
C kvadrat
D kvader
E krogla
F pravokotnik

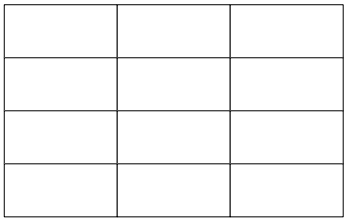
(3 točke)

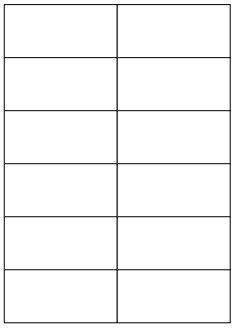
3. Dopolni preglednico.

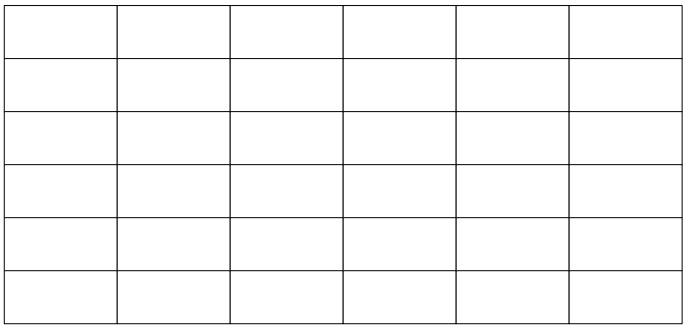
Predhodnik	Število	Naslednik
15 919		
	100 000	
		57 902

(3 točke)

4. Pobarvaj like tako, da bodo ustrezali zapisanim ulomkom.

a) $\frac{5}{12}$

b) $\frac{2}{3}$

c) $\frac{4}{9}$

(3 točke)

5. Katere količine merimo z naštetimi merskimi enotami?
Odgovore napiši na črte.

a) leto, ura, sekunda _____

b) tona, kilogram, gram _____

c) liter, deciliter, mililiter _____

(3 točke)

6. Izračunaj.

a)
$$\begin{array}{r} 5\,7\,3\,\,2\,8\,6 \\ +\quad 2\,4\,5\,\,0\,1\,5 \\ \hline \end{array}$$

b)
$$\begin{array}{r} 1\,5\,3\,\,3\,8\,5 \\ -\quad 4\,5\,\,0\,9\,5 \\ \hline \end{array}$$

c) $1\,3\,7\,3 \cdot 2\,8\,2$

d) $7\,0\,7\,5\,8 : 9 =$

(4 točke)

7. Pretvori.

a) 84 325 m = _____ km _____ m

b) 40 dni = _____ tednov _____ dni

c) 5 001 dm^2 = _____ m^2 _____ dm^2

(3 točke)

8. Z geotrikotnikom načrtaj kot $\alpha = 45°$ in ga označi.
Narisanemu kotu s šestilom načrtaj simetralo.

(3 točke)

9. V slaščičarni prodajo vsak dan 716 kepic sladoleda. Koliko zaslužijo na dan, če stane ena kepica sladoleda 1 € in 40 centov?

Reševanje:

Odgovor: Na dan zaslužijo _____ € in _____ centov.

(2 točki)

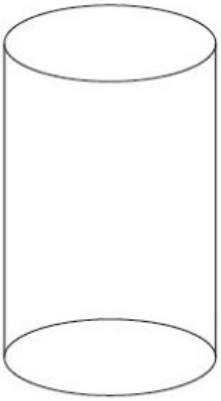
10. Preizkus znanja iz matematike je sestavljen iz 15 nalog. 60 % nalog je lažjih, druge so težje. Kolikšno število nalog je lažjih in kolikšno težjih?

Reševanje:

Odgovor:
V preizkusu je _____ lažjih nalog in _____ težjih nalog.

(3 točke)

11. Oglej si skico valja.

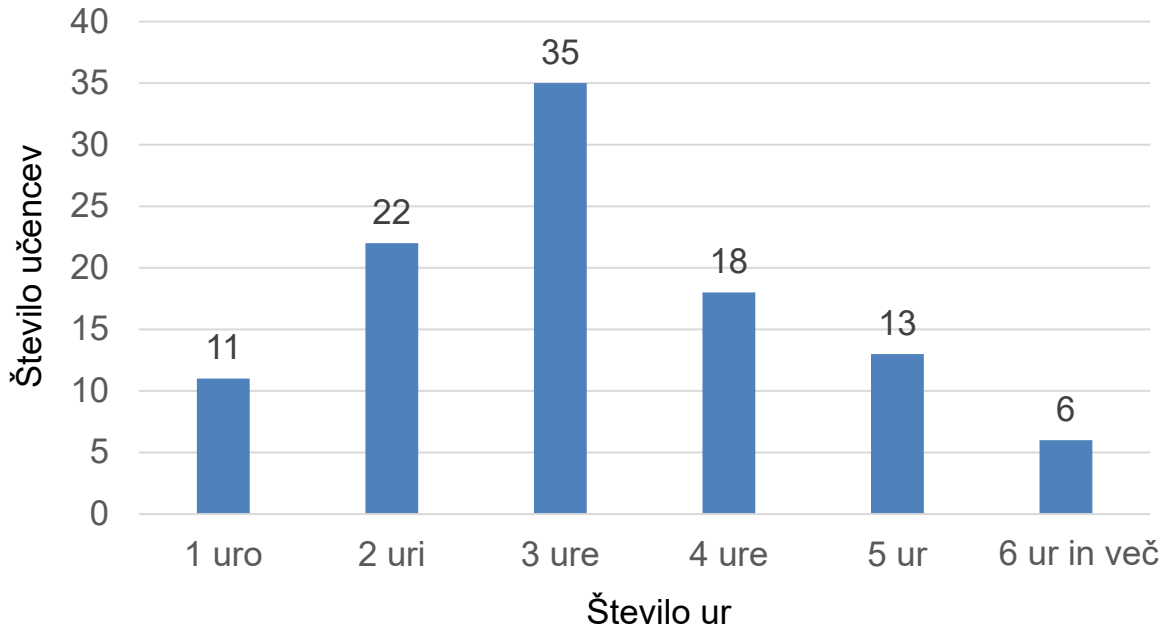

Izpolni preglednico.

Število robov valja	Število ploskev valja

(2 točki)

12. Učence neke šole so vprašali, koliko časa na dan uporabljajo mobilni telefon. V diagramu so predstavljeni njihovi odgovori.

Odgovori na vprašanja.

a) Koliko učencev je sodelovalo v anketi?
Odgovor napiši na črto.

Odgovor: _____

b) Koliko učencev uporablja svoj telefon manj kot 4 ure?
Odgovor napiši na črto.

Odgovor: _____

c) Z ulomkom izrazi, koliko učencev uporablja telefon 5 ur.

Rešitev:

(3 točke)

13. Za koliko je vsota števil 8576 in 93 manjša od produkta teh dveh števil?

Reševanje:

Odgovor: Za _____ .

(4 točke)

14. Maks je 6-krat mlajši kot njegov dedek, ki ima 72 let. Čez koliko let bo imel Maks toliko let?

Reševanje:

Odgovor:

Čez _____ let bo imel Maks toliko let kot njegov dedek sedaj.

(3 točke)

15. Izračunaj številski izraz. Predstavi pot do rezultata.

$7 \cdot (16 + 42 : 6 - 5) =$

(3 točke)

16. Predstavo v gledališču si je ogledalo skupno 180 učencev in učiteljev neke šole. $\frac{1}{3}$ udeležencev je bila učencev 9. razreda, $\frac{1}{4}$ udeležencev učencev 8. razreda ter $\frac{1}{5}$ udeležencev učencev 7. razreda. Koliko je bilo učencev preostalih razredov, če je bilo učiteljev 11?

Reševanje:

Odgovor: Učencev preostalih razredov je bilo _____.

(5 točk)

4.4.5 Analiza dosežkov učencev v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom na nacionalnem preverjanju znanja iz naravoslovja **v 9. razredu**

Izhodišča in zasnova preizkusa znanja

Opis, obseg in vsebina preizkusa

Izhodišče preverjanja je učni načrt za prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom, naravoslovje, 7., 8. in 9. razred.

Preizkus znanja iz naravoslovja je preverjal:

- osnovno znanje iz biologije: užitne in neužitne gobe, živali na njivi in polju, življenjski dejavniki v ekosistemu morja, vrste tkiv v človeškem telesu, zgradba izločal, zgradba ženskih spolovil/rodil, značilna živa bitja v plasteh gozda, prehranjevalni splet morja, evolucijske spremembe človeškega skeleta, načini preventive obolenj dihal, posledice nezaščitenih spolnih odnosov, posledice tveganega/nevarnega zabavno-športnega udejstvovanja;
- osnovno znanje iz kemije: viri elementov in spojin v naravi, značilnosti kemijskih sprememb in ločevanje zmesi;
- osnovno znanje iz fizike: merjenje mase – enote in merski pripomoček, ravno in krivo gibanje, recikliranje snovi, zaščita pred škodljivimi učinki hrupa, valovanje na vrvi, posledice delovanja sile, prehajanje toplote iz ene snovi na drugo, povezava med površino in pritiskom na podlago ter povezava med vodnim tlakom in globino.

Sestava preizkusa glede na tip naloge

Preizkus znanja je sestavljen iz 20 nalog. Posamezne naloge so lahko členjene v manjše enote, ki jih poimenujemo postavke[48]. Tako preizkus v celoti vsebuje 50 postavk. Glede na tip naloge je 9 postavk alternativnega tipa, 6 postavk zahteva povezovanje, urejanje in razvrščanje, 12 postavk je izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori, 21 postavk kratkih zaprtih odgovorov, 2 postavki pa sta tipa dopolnjevanja z naborom. Vsaka postavka je ovrednotena z 1 točko. Največje možno število točk je 50.

Sestava preizkusa glede na taksonomske stopnje

Preizkus znanja sestavljajo naloge na vseh treh taksonomskih stopnjah po poenostavljeni Bloomovi taksonomiji. Na prvi taksonomski stopnji je 50 % postavk, na drugi 36 % in na tretji 14 % postavk, kar je prikazano v spodnji preglednici.

Preglednica 4.4.5.1: Sestava preizkusa znanja glede na taksonomske stopnje

Raven zahtevanega znanja	Deleži v preizkusu
I. taksonomska stopnja: znanje in poznavanje naštevanje, prepoznavanje, reprodukcija vsebin, podatkov, dejstev, pojmov, načel in posplošitev	50 %
II. taksonomska stopnja: razumevanje in uporaba interpretacija podatkov v različnih grafičnih prikazih in v drugem slikovnem gradivu, primerjava, razlikovanje dejavnikov, pojavov in procesov	36 %
III. taksonomska stopnja: analiza in sinteza načrtovanje rešitev, ukrepov, razvoja, interpretacija vzročno-posledičnih povezav, vrednotenje dejavnikov, pojavov, procesov	14 %

[48] Najmanjša enota preizkusa, ki jo statistično zasledujemo pri analizi.

Analiza dosežkov

Osnovni statistični podatki

Preglednica 4.4.5.2: Osnovni statistični podatki

Število učencev	124
Število postavk[49]	50
Možne točke	50
Povprečno število točk	29,03
Povprečno število odstotnih točk	58,06
Standardni odklon odstotnih točk	13,34
Indeks težavnosti	0,58
Indeks zanesljivosti	0,82

Preizkus znanja iz naravoslovja je opravljalo 124 učencev. Učenci so dosegli v povprečju 29,03 (58,06 %) od 50 možnih točk na celotnem preizkusu. Na področju biologije 15,76 (52,5 %) od 30 možnih točk, kemije 4,2 točke (70,0 %) od 6 možnih in fizike 8,88 točke (63,42 %) od 14 možnih.

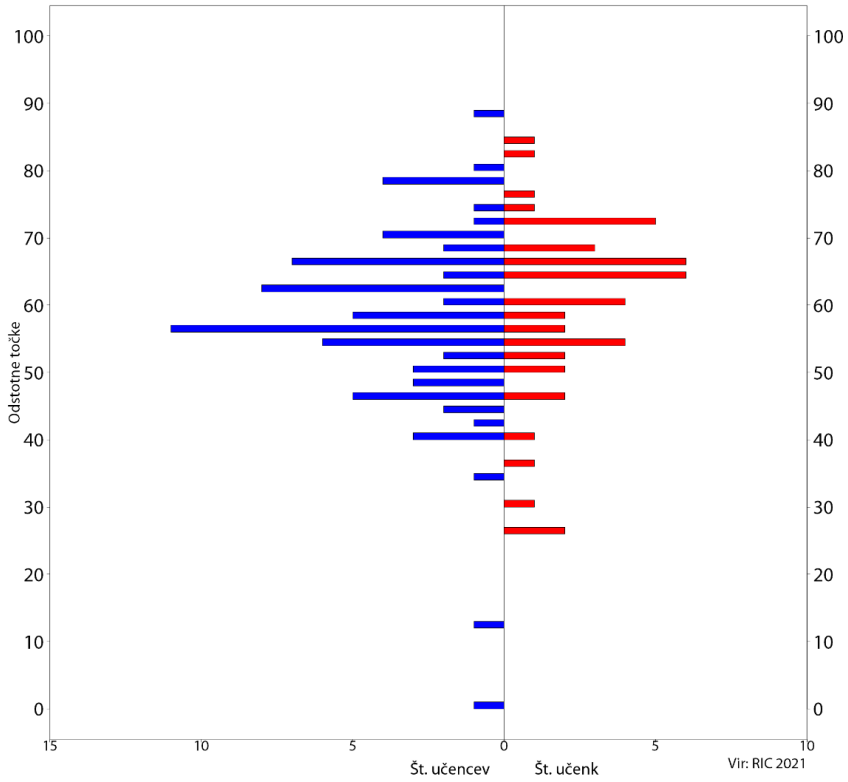
Vseh možnih točk ni dosegel noben učenec. En učenec (0,81 %) ni dosegel nobene točke. Z manj kot 10 (20 %) točkami sta dva učenca (0,8 5). Največje število točk, 44 (88 %), je dosegel en učenec (0,81 %). Več kot 41 točk (81 %) so dosegli trije učenci (2,4 %). Največji delež učencev (62,9 %) je doseglo med 26 in 35 točk (med 51 in 70 %).

Težavnost preizkusa je bila glede na vrednost indeksa težavnosti (IT = 0,58) srednja. Najnižji povprečni indeks težavnosti so imele postavke pri biologiji (IT_{BIO} = 0,53), najvišjega pa postavke pri kemiji (IT_{KEM} = 0,70).

Primerjava indeksa težavnosti preizkusa s preteklimi leti zaradi heterogenosti populacije učencev s posebnimi potrebami in zaradi prostovoljnega sodelovanja ni smiselna.

Dosežki po spolu in regijah

Slika 4.4.5.1: Primerjava porazdelitev dosežkov učenk in učencev pri naravoslovju (NIS), 9. razred

[49] Postavka je najmanjši del naloge, ki jo statistično zasledujemo in opisujemo znotraj preizkusa znanja.

Preizkus iz naravoslovja v 9. razredu je opravljalo več učencev kot učenk. Tako najvišje število (44) kot tudi najnižje število (0) točk sta dosegla učenca.

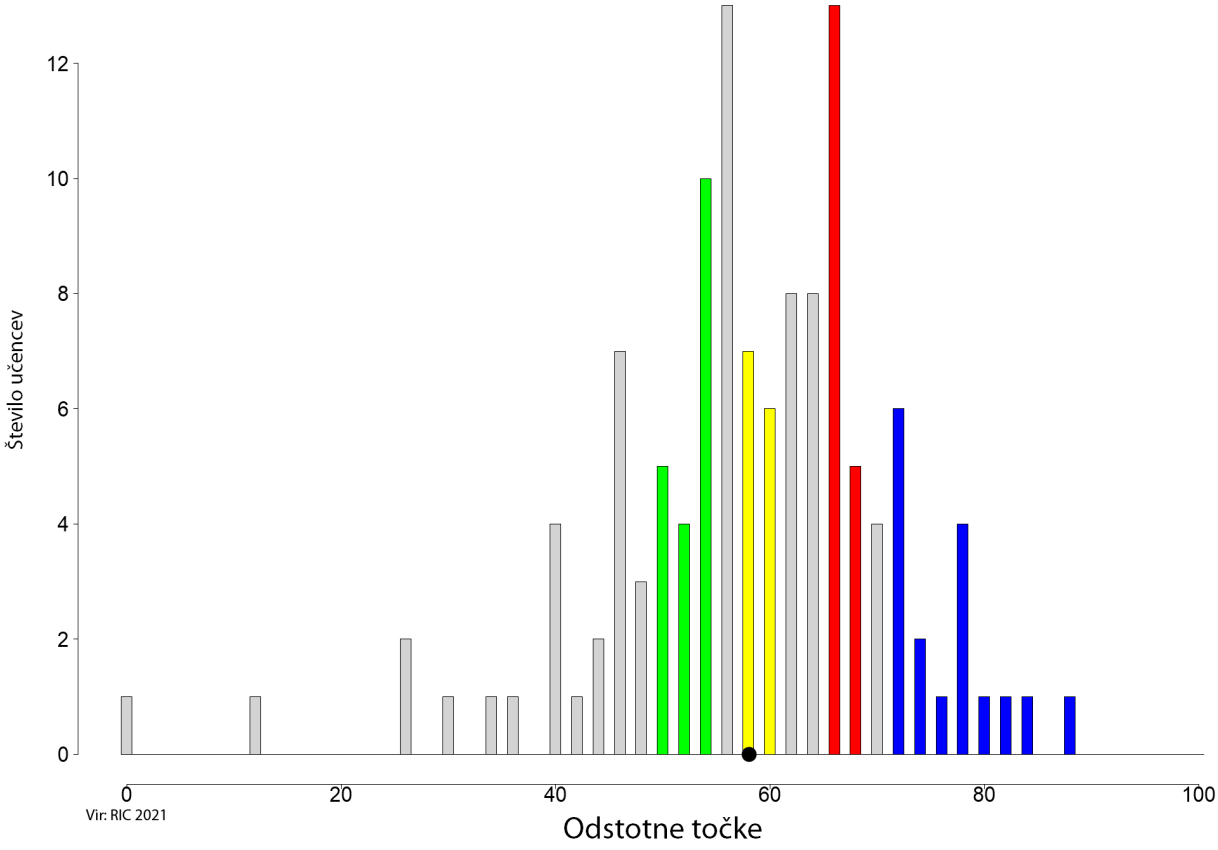
Analiza dosežkov po regijah

Dosežki učencev po regijah kažejo, da so najvišje povprečne dosežke dosegli učenci v Pomurski regiji in najnižje povprečno število točk v Podravski in Osrednjeslovenski regiji. Preizkusa ni reševal noben učenec iz Goriške in Koroške regije.

Podatki po regijah so zaradi razlik med številom sodelujočih učencev v regijah in prostovoljnega sodelovanja učencev zgolj informativne narave.

Opisi dosežkov učencev 9. razreda na nacionalnem preverjanju znanja

Slika 4.4.5.2: Porazdelitev točk pri naravoslovju (NIS), 9. razred

ZELENO OBMOČJE

V zeleno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo mejo *spodnje četrtine dosežkov*.

BIOLOGIJA

Taksonomske stopnje: Pri štirih nalogah (1., 2., 3. in 5. – skupaj devet postavk) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi (znanje in prepoznavanje) in pri eni nalogi (12. – skupaj dve postavki) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori, alternativnega tipa, tipa povezovanja, urejanja in razvrščanja ter kratkih zaprtih odgovorov.

Učenci:

- **spoznajo nekaj užitnih in strupenih gob ter se zavedajo nevarnosti zastrupitve z gobami** – prepoznajo orjaški dežnik (naloga 1.01.1), navadno lisičko (naloga 1.01.2) in jesenski goban (naloga 1.01.3) kot užitne gobe;
- **spoznavajo živali na njivi in polju** – na sliki prepoznajo krta (naloga 1.02.2) in koloradskega hrošča (naloga 1.02.3) kot značilni živali na vrtu in polju;
- **spoznajo, da živijo nekateri organizmi tudi v morskih globinah** – vedo, da je temperatura morja pomemben dejavnik za življenje morskih organizmov (naloga 1.03.1);
- **spoznajo značilne morske in obmorske rastline ter njihovo prilagojenost življenjskim razmeram** – vedo, da mah ni pogosta rastlina v morjih in oceanih (naloga 1.03.2);
- **spoznajo za živa bitja pomembne lastnosti morske vode (slanost, temperatura, prepustnost za svetlobo)** – vedo, da v morskih globinah tudi brez sončne svetlobe živijo živa bitja (naloga 1.03.3);
- **spoznajo bistvene organe za izločanje** – vedo, da je sečni mehur del organskega sistema izločal (naloga 1.05.1);
- **seznanijo se s poškodbami živčevja ter problemi zasvojenosti; seznanijo se z bistvenimi motnjami v rasti kosti (rahitis), posledicami nepravilnega razvoja kosti in spoznajo poškodbe kosti in sklepov** – predvidijo dve negativni posledici nevarnega spuščanja po toboganu (nalogi 1.12.1 in 1.12.2).

Učenci v zelenem območju izkazujejo osnovno poznavanje življenjskih okolij ob uporabi slikovnega gradiva in izkušenj vsakdanjega življenja.

Zgled: naloge 1.01.1, 1.01.2 in 1.01.3

KEMIJA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1. – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi (znanje in prepoznavanje) in pri eni nalogi (2. – ena postavka) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogo izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori in nalogo alternativnega tipa.

Učenci:

- **spoznajo bistvene vire elementov in spojin v naravi (zrak, voda, zemeljska skorja)** – prepoznajo zrak kot vir elementov in spojin v naravi (naloga 2.01.3);
- **opredelijo kemijsko reakcijo kot spremembo snovi in energije** – vedo, da če se v mešanici snovi poviša temperatura, lahko v zmesi poteka kemijska reakcija (naloga 2.02.3).

Učenci v zelenem območju poznajo nekatere vire elementov v naravi in osnovno značilnost kemijskih reakcij.

Zgled: naloga 2.01.3

(Prva postavka sodi v rumeno, druga v modro in tretja v zeleno območje.)

FIZIKA

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (1. in 3. – skupaj štiri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi (znanje in prepoznavanje) in pri eni nalogi (4. – dve postavki) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogami kratkih zaprtih odgovorov, alternativnega tipa in izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- **poznajo priprave za merjenje mase in prostornine ter jih znajo uporabljati** – na sliki prepoznajo osebno tehtnico (naloga 3.01.1);
- **ločijo fizikalne količine in njihove enote** – napišejo mersko enoto za maso (naloga 3.01.3);
- **seznanijo se s pomenom odpadkov kot sekundarnih surovin** – prepoznajo steklo (naloga 3.03.1) in papir (naloga 3.03.2) kot snovi, ki ju lahko uspešno recikliramo;

– **seznanijo se s škodljivostjo hrupa in načini preprečevanja le-tega (zvočna izolacija)** – vedo, da se ne moremo pred škodljivimi posledicami hrupa zavarovati z glasno glasbo, ki jo poslušamo prek slušalk (naloga 3.04.1);
– **povedo in pokažejo, da lahko telesu (predmetu) spremenimo gibanje (hitrost, smer) in obliko, ter spoznajo povzročitelja spremembe** – vedo, da lahko sila predmetu spremeni obliko, hitrost ali smer gibanja (naloga 3.04.3).

Učenci poznajo nekaj osnovnih fizikalnih dejstev in preventivne ukrepe za zaščito sluha ter posledice delovanja sil na določeno telo.

Zgled: nalogi 3.03.1 in 3.03.2

RUMENO OBMOČJE

V rumeno območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo mejo *med polovicama dosežkov*.

BIOLOGIJA

Taksonomske stopnje: Pri dveh nalogah (11. in 12. – skupaj dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V rumeno območje sta se uvrstili nalogi kratkega zaprtega odgovora.

Učenci:

– **se seznanijo s posledicami spolnih odnosov brez zaščite** – prepoznajo nosečnost kot možno posledico nezaščitenih spolnih odnosov (naloga 1.11.1);
– **se seznanijo s poškodbami živčevja in problemi zasvojenosti; seznanijo se z bistvenimi motnjami v rasti kosti (rahitis), posledicami nepravilnega razvoja kosti in spoznajo poškodbe kosti in sklepov** – predvidijo več kot dve negativnih posledic nevarnega spuščanja po toboganu (naloga 1.12.3).

Učenci v rumenem območju izkazujejo poznavanje vzročno-posledičnih povezav pri vsebinah, ki so jim blizu in niso abstraktne.

Zgled: naloga 1.11.1

(Prva postavka 11. naloge spada v rumeno območje, druga pa v modro.)

KEMIJA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1. – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi (znanje in prepoznavanje) in pri eni nalogi (2. – dve postavki) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: V rumeno območje sta se uvrstili nalogi alternativnega tipa in izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:

– **spoznajo bistvene vire elementov in spojin v naravi (zrak, voda, zemeljska skorja)** – prepoznajo vodo kot vir elementov in spojin v naravi (naloga 2.01.1);
– **spoznajo nekatere načine pridobivanja čistih snovi iz zmesi** – vedo, da zmesi soli in vode ne moremo ločiti z odlivanjem (naloga 2.02.1);
– **razlikujejo med fizikalnimi in kemijskimi spremembami snovi** – vedo, da pri kemijski spremembi nastane snov z novimi lastnostmi (naloga 2.02.2).

Učenci v rumenem območju prepoznajo več virov elementov v naravi ter poznajo osnove kemijskih sprememb in ločevanja zmesi.

Zgled: nalogi 2.02.1 in 2.02.2

(Prva in druga postavka 2. naloge sta v rumenem območju, tretja pa v zelenem.)

FIZIKA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (2. – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (5. – ena postavka) pa uporabo miselnih procesov na II. taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: V rumeno območje so se uvrstile naloge dopolnjevanja z naborom in naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- **ločijo ravno in krivo gibanje (kroženje …)** – vedo, da je spust dvigala in let letala ravno gibanje (naloga 3.02.1) ter plazenje kače in met kamna krivo gibanje (naloga 3.02.2);
- **vedo, da toplota prehaja s telesa z višjo temperaturo na telo z nižjo temperature** – razumejo, da bo temperatura vode v obeh posodah v danem primeru na sliki po nekaj urah izenačena (naloga 3.05.2).

Učenci v rumenem območju izkazujejo poznavanje več osnovnih fizikalnih dejstev in razumevanje preprostih fizikalnih procesov.

Zgled: nalogi 3.02.1 in 3.02.2

RDEČE OBMOČJE

V rdeče območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo mejo *zgornje četrtine dosežkov*.

BIOLOGIJA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (8. – dve postavki) smo preverjali uporabo miselnih procesov na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: Znanje smo preverjali z nalogama povezovanja, urejanja in razvrščnja.

Učenci:

- **povežejo živalske in rastlinske predstavnike v prehranjevalne verige in prehranjevalni splet na primeru** – na pravilno mesto v prehranjevalni splet vpišejo hobotnico (naloga 1.08.1) in živalski plankton (naloga 1.08.2).

Učenci v rdečem območju delno razumejo prehranjevalni splet.

Zgled: nalogi 1.08.1 in 1.08.2

(Prva in druga postavka 8. naloge sta v rdečem, tretja postavka pa v modrem območju.)

KEMIJA

V rdeče območje se ni uvrstila nobena naloga s področja kemije.

FIZIKA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1. – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri eni nalogi (4. – ena postavka) pa uporabo miselnih procesov na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba znanja).

Tipi nalog: V rdeče območje se je uvrstila naloga kratkega zaprtega odgovora in naloga altenativnega tipa.

Učenci:

- **ločijo fizikalne količine in njihove enote** – vedo, da z osebno tehtnico merimo maso oziroma težo (naloga 3.01.2);
- **spoznajo pojav valovanja na vodni gladini, vrvi in dolgi vzmeti** – razumejo, da se valovanje prenaša vzdolž vrvi, če en konec vrvi zanihamo (naloga 3.04.2).

Učenci v rdečem območju izkazujejo poznavanje zahtevnejših fizikalnih pojmov in razumevanje več fizikalnih procesov.

Zgled: naloga 3.01.2

(Prva in tretja postavka v 1. nalogi sodita v zeleno, druga pa v rdeče območje.)

MODRO OBMOČJE

V modro območje spadajo naloge, ki so jih uspešno rešili učenci, katerih skupni dosežki pri naravoslovju določajo mejo *zgornje desetine dosežkov*.

BIOLOGIJA

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (4., 5. in 6. – skupaj tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje), pri dveh (8. in 10. – dve postavki) na drugi (razumevanje in uporaba) in pri eni nalogi (11. – ena postavka) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tipi nalog: V modrem območju smo znanje preverjali z nalogami izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori, kratkega zaprtega odgovora in nalogo povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Učenci:

- **imenujejo različne vrste tkiv** – naštejejo eno tkivo človeškega telesa (naloga 1.04.1);
- **spoznajo bistvene organe za izločanje** – prepoznajo ledvice kot izločalni organ (naloga 1.05.2);
- **spoznajo vlogo, zgradbo in delovanje ženskih in moških spolnih organov** – na sliki ženskih spolnih organov prepoznajo in poimenujejo jajčnike (naloga 1.06.1);
- **povežejo živalske in rastlinske predstavnike v prehranjevalne verige ter prehranjevalni splet na primeru** – na pravilno mesto v prehranjevalni splet vpišejo morsko zvezdo (naloga 1.08.3);
- **spoznajo načine varovanja dihal in razumejo negativne učinke nikotina ter drugih škodljivih snovi (plinov, trdih delcev saj, prahu ipd.)** – navedejo en ustrezen način, kako se zavarujemo pred obolenji dihal (naloga 1.10.2);
- **seznanijo se s posledicami spolnih odnosov brez zaščite** – predvidijo okužbo s spolno prenosljivimi boleznimi kot posledico nezaščitenega spolnega odnosa (naloga 1.11.2).

Učenci v modrem območju poznajo in ločijo več temeljnih bioloških pojmov kakor učenci v rdečem območju, v prehranjevalni splet znajo uvrstiti tudi manj tipične predstavnike živih bitij ter znajo našteti vsaj en ukrepov za ohranjanje zdravja.

Zgled: naloga 1.11.2

(Samo druga postavka 11. naloge spada v modro območje; prva sodi v rumeno območje.)

KEMIJA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (1. – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi taksonomski stopnji (znanje in prepoznavanje).

Tipi nalog: V modro območje se je uvrstila naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori.

Učenci:

- **spoznajo bistvene vire elementov in spojin v naravi (zrak, voda, zemeljska skorja)** – prepoznajo zemeljsko skorjo kot vir elementov in spojin v naravi (naloga 2.01.2).

Učenci v modrem območju prepoznajo med danimi vse vire elementov v naravi.

Zgled: naloga 2.01.2

(Prva postavka sodi v rumeno, druga v modro in tretja v zeleno območje.)

FIZIKA

V modro območje se ni uvrstila nobena naloga s področja fizike.

NAD MODRIM OBMOČJEM

V to območje spadajo naloge, ki jih tudi učenci z najvišjimi dosežki niso rešili s 65-odstotno uspešnostjo.

BIOLOGIJA

Taksonomske stopnje: Pri treh nalogah (2., 4. in 6. – skupaj tri postavke) smo preverjali uporabo miselnih procesov na prvi (znanje in prepoznavanje) in pri treh nalogah (7., 9. in 10. – skupaj šest postavk) na drugi taksonomski stopnji (razumevanje in uporaba).

Tipi nalog: V območje nad modrim so se uvrstile naloge kratkega zaprtega odgovora in povezovanja, urejanja in razvrščanja.

Učenci so manj uspešni pri:

- **spoznavaju živali na njivi in polju** – prepoznavanju bramorja kot značilne živali na vrtu in polju (naloga 1.02.1);
- **imenovanju različnih vrst tkiv** – poimenovanju več vrst tkiv v človeškem telesu (naloga 1.04.2);
- **spoznavanju vloge, zgradbe in delovanja ženskih in moških spolnih organov** – prepoznavanju in poimenovanju nožnice (vagine) kot dela ženskih spolnih organov ob sliki (naloga 1.06.2);
- **vedenju, da razlikujemo v gozdu več plasti** – umestitvi borovnice v plast podrasti (naloga 1.07.1), šoje v plast krošenj (naloga 1.07.2) in deževnika v plast tal (naloga 1.07.3);
- **seznanjanju z evolucijskim razvojem in spremembami človeka glede na prilagajanje načinu življenja** – navedbi dveh prilagoditev oblike lobanje človeka modernemu načinu življenja (nalogi 1.09.1 in 1.09.2);
- **spoznavanju načina varovanja dihal in razumevanju negativnih učinkov nikotina ter drugih škodljivih snovi (plinov, trdih delcev saj, prahu ipd.)** – navedbi več načinov, kako se lahko zavarujemo pred obolenji dihal (naloga 1.10.1).

Učenci nad modrim območjem so nezanesljivi pri poznavanju zahtevnejših bioloških pojmov in znanj, katerih usvajanje je časovno oddaljeno. Učenci ne znajo izpeljati zahtevnejših vzročno-posledičnih povezav.

Zgled: naloge 1.07.1, 1.07.2 in 1.07.3

KEMIJA

V območje nad modrim se ni uvrstila nobena naloga s področja kemije.

FIZIKA

Taksonomske stopnje: Pri eni nalogi (5. – ena postavka) smo preverjali uporabo miselnih procesov na drugi (razumevanje in uporaba) in pri eni (6. – dve postavki) na tretji taksonomski stopnji (analiza, sinteza in vrednotenje).

Tpi nalog: V območje nad modrim so se uvrstile naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori in kratkega zaprtega odgovora.

Učenci so manj uspešni pri:

- **vedenju, da toplota prehaja s telesa z višjo temperaturo na telo z nižjo temperature** – vedenju, da se bo v danem primeru na sliki temperatura vode v veliki posodi zvišala (naloga 3.05.1);
- **poznavanju zveze med pritiskom na podlago (tlakom), težo telesa in ploskvijo** – utemeljitvi s fizikalnega vidika, zakaj so motorne sani bolj primerne za vožnjo po globokem snegu kot motorno kolo (naloga 3.06.1) in razlagi delovanja pritiska vode na prostornino plina glede na globino (naloga 3.06.2).

Učenci nad modrim območjem niso dovolj zanesljivi pri razumevanju fizikalnih procesov pri problemskih nalogah in niso zmožni težjih vzročno-posledičnih povezav.

Zgled: nalogi 3.06.1 in 3.06.2

Specifikacijska tabela preizkusa znanja

Preglednica 4.4.5.3: Specifikacijska tabela, naravoslovje (NIS), 9. razred

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
I. del: BIOLOGIJA									
1	01.1	1	biologija	spozna nekaj užitnih in strupenih gob ter se zaveda nevarnosti zastrupitve z gobami;	M	I.	zeleno	0,86	0,29
	01.2	1	biologija	spozna nekaj užitnih in strupenih gob ter se zaveda nevarnosti zastrupitve z gobami;	M	I.	zeleno	0,9	0,36
	01.3	1	biologija	spozna nekaj užitnih in strupenih gob ter se zaveda nevarnosti zastrupitve z gobami;	M	I.	zeleno	0,92	0,4
2	02.1	1	biologija	spoznava živali na njivi in polju;	M	I.	nad modrim	0,4	0,17
	02.2	1	biologija	spoznava živali na njivi in polju;	M	I.	zeleno	0,9	0,17
	02.3	1	biologija	spoznava živali na njivi in polju;	M	I.	zeleno	0,79	0,26
3	03.1	1	biologija	spozna, da živijo nekateri organizmi tudi v morskih globinah;	T	I.	zeleno	0,83	0,18
	03.2	1	biologija	spozna značilne morske in obmorske rastline ter njihovo prilagojenost življenjskim razmeram;	M	I.	zeleno	0,78	0,07
	03.3	1	biologija	spozna za živa bitja pomembne lastnosti morske vode (slanost, temperatura, prepustnost za svetlobo);	T	I.	zeleno	0,82	0,22
4	04.1	1	biologija	imenuje različne vrste tkiv;	M	I.	modro	0,27	0,18
	04.2	1	biologija	imenuje različne vrste tkiv;	M	I.	nad modrim	0,11	0,19
5	05.1	1	biologija	spozna bistvene organe za izločanje;	T	I.	zeleno	0,81	0,39
	05.2	1	biologija	spozna bistvene organe za izločanje;	T	I.	modro	0,46	0,11
6	06.1	1	biologija	spozna vlogo, zgradbo in delovanje ženskih in moških spolnih organov;	M	I.	modro	0,6	0,3
	06.2	1	biologija	spozna vlogo, zgradbo in delovanje ženskih in moških spolnih organov;	M	I.	nad modrim	0,18	0,19
7	07.1	1	biologija	ve, da razlikujemo v gozdu več plasti;	M	II.	nad modrim	0,06	0,26
	07.2	1	biologija	ve, da razlikujemo v gozdu več plasti;	M	II.	nad modrim	0,24	0,31
	07.3	1	biologija	ve, da razlikujemo v gozdu več plasti;	M	II.	nad modrim	0,12	0,17
8	08.1	1	biologija	poveže živalske in rastlinske predstavnike v prehranjevalne verige in prehranjevalni splet na primeru;	M	II.	rdeče	0,62	0,38
	08.2	1	biologija	poveže živalske in rastlinske predstavnike v prehranjevalne verige in prehranjevalni splet na primeru;	M	II.	rdeče	0,52	0,31
	08.3	1	biologija	poveže živalske in rastlinske predstavnike v prehranjevalne verige in prehranjevalni splet na primeru;	M	II.	modro	0,51	0,22

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
9	09.1	1	biologija	seznani se z evolucijskim razvojem in spremembami človeka glede na prilagajanje načinu življenja;	T	II.	nad modrim	0,12	0,17
	09.2	1	biologija	seznani se z evolucijskim razvojem in spremembami človeka glede na prilagajanje načinu življenja;	T	II.	nad modrim	0,03	0,13
10	10.1	1	biologija	spozna načine varovanja dihal in razume negativne učinke nikotina ter drugih škodljivih snovi (plinov, trdih delcev saj, prahu ipd.);	T	II.	nad modrim	0,35	0,19
	10.2	1	biologija	spozna načine varovanja dihal in razume negativne učinke nikotina ter drugih škodljivih snovi (plinov, trdih delcev saj, prahu ipd.);	T	II.	modro	0,4	0,17
11	11.1	1	biologija	seznani se s posledicami spolnih odnosov brez zaščite;	T	III.	rumeno	0,71	0,49
	11.2	1	biologija	seznani se s posledicami spolnih odnosov brez zaščite;	T	III.	modro	0,52	0,37
12	12.1	1	biologija	seznani se s poškodbami živčevja in problemi zasvojenosti; seznanijo se z bistvenimi motnjami v rasti kosti (rahitis), posledicami nepravilnega razvoja kosti in spozna poškodbe kosti in sklepov;	T	III.	zeleno	0,76	0,39
	12.2	1	biologija	seznani se s poškodbami živčevja in problemi zasvojenosti; seznani se z bistvenimi motnjami v rasti kosti (rahitis), posledicami nepravilnega razvoja kosti in spozna poškodbe kosti in sklepov;	T	III.	zeleno	0,65	0,37
	12.3	1	biologija	seznani se s poškodbami živčevja in problemi zasvojenosti; seznani se z bistvenimi motnjami v rasti kosti (rahitis), posledicami nepravilnega razvoja kosti in spozna poškodbe kosti in sklepov.	T	III.	rumeno	0,52	0,36
II. del: KEMIJA									
1	01.1	1	kemija	spozna bistvene vire elementov in spojin v naravi (zrak, voda, zemeljska skorja);	T	I.	rumeno	0,79	0,23
	01.2	1	kemija	spozna bistvene vire elementov in spojin v naravi (zrak, voda, zemeljska skorja);	T	I.	modro	0,36	0,11
	01.3	1	kemija	spozna bistvene vire elementov in spojin v naravi (zrak, voda, zemeljska skorja);	T	I.	zeleno	0,82	0,28
2	02.1	1	kemija	spozna nekatere načine pridobivanja čistih snovi iz zmesi;	T	II.	rumeno	0,71	0,31
	02.2	1	kemija	razlikuje med fizikalnimi in kemijskimi spremembami snovi;	T	II.	rumeno	0,71	0,35
	02.3	1	kemija	opredeli kemijsko reakcijo kot spremembo snovi in energije.	T	II.	zeleno	0,81	0,21
III. del: FIZIKA									
1	01.1	1	fizika	pozna priprave za merjenje mase in prostornine in jih znajo uporabljati;	M	I.	zeleno	0,93	0,59
	01.2	1	fizika	loči fizikalne količine in njihove enote;	M	I.	rdeče	0,58	0,27
	01.3	1	fizika	loči fizikalne količine in njihove enote;	M	I.	zeleno	0,9	0,34

Naloga		Točke	Vsebina	Cilj – učenec:	Standard znanja	Taksonomska stopnja	Območje	IT	ID
2	02.1	1	fizika	loči ravno in krivo gibanje (kroženje …);		I.	rumeno	0,63	0,23
	02.2	1	fizika	loči ravno in krivo gibanje (kroženje …);		I.	rumeno	0,64	0,22
3	03.1	1	fizika	seznani se s pomenom odpadkov kot sekundarnih surovin;	M	I.	zeleno	0,79	0,27
	03.2	1	fizika	seznani se s pomenom odpadkov kot sekundarnih surovin;	M	I.	zeleno	0,85	0,33
4	04.1	1	fizika	seznani se s škodljivostjo hrupa in načini preprečevanja le-tega (zvočna izolacija);	M	II.	zeleno	0,78	0,34
	04.2	1	fizika	spozna pojav valovanja na vodni gladini, vrvi in dolgi vzmeti;	T	II.	rdeče	0,68	0,23
	04.3	1	fizika	pove in pokaže, da lahko telesu (predmetu) spremenimo gibanje (hitrost, smer) in obliko, in spozna povzročitelja spremembe;	T	II.	zeleno	0,78	0,26
5	05.1	1	fizika	ve, da toplota prehaja s telesa z višjo temperaturo na telo z nižjo temperature;	T	II.	nad modrim	0,41	0,1
	05.2	1	fizika	ve, da toplota prehaja s telesa z višjo temperaturo na telo z nižjo temperature;	T	II.	rumeno	0,65	0,43
6	06.1	1	fizika	pozna zvezo med pritiskom na podlago (tlakom), težo telesa in ploskvijo;		III.	nad modrim	0,26	0,17
	06.2	1	fizika	spozna, da se tlak v mirujoči tekočini spreminja z globino in da se tlak prenese po vsej tekočini.		III.	nad modrim	0,19	0,28

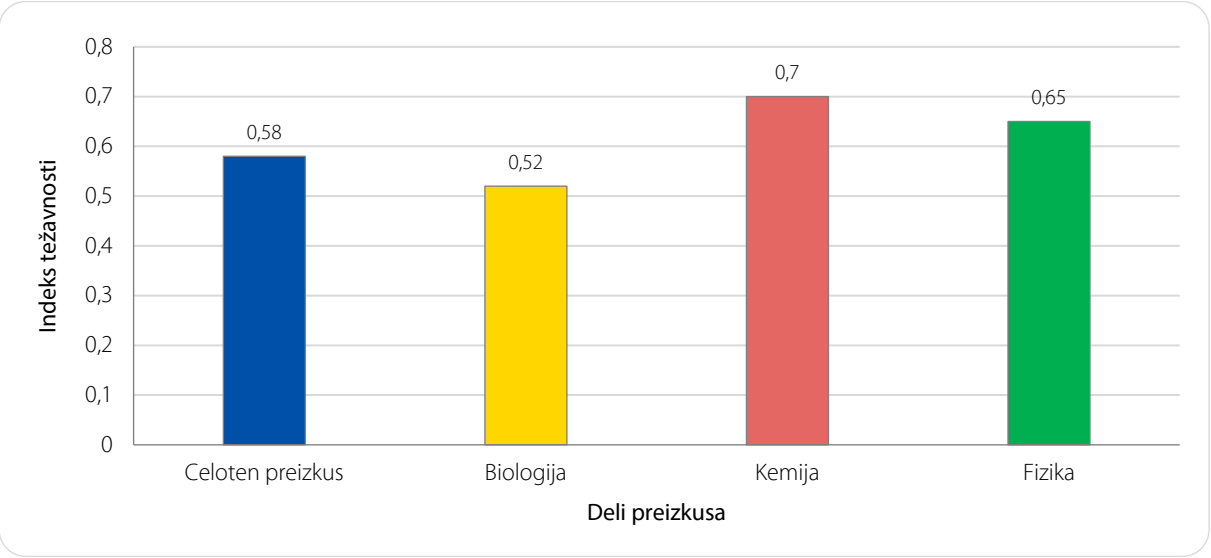
LEGENDA:

***Naloga*:** oznaka vsakega vprašanja/dela naloge/naloge; povzeto po preizkusu znanja, po *Navodilih za vrednotenje* in po programu za e-vrednotenje;
***Točke*:** maksimalno število točk vprašanja/dela naloge/naloge;
***Vsebina*:** vsebina, ki jo preverja vprašanje/del naloge/naloga;
***Cilj – učenec*:** cilj, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Učnem načrtu*;
***Standard znanja*:** standard znanja, ki ga preverja vprašanje/del naloge/naloga: M – minimalni, T – temeljni; povzeto po *Učnem načrtu*;
***Taksonomska stopnja* (po Bloomu):** zapisana taksonomska stopnja vprašanja/dela naloge/naloge: I. – znanje in prepoznavanje, II. – razumevanje in uporaba, III. – analiza in sinteza ter vrednotenje;
***Območje*:** območje, v katero se je uvrstilo vprašanje/del naloge/naloga; povzeto po *Opisih dosežkov učencev 9. razreda pri NPZ-ju v prilagojenem izobraževalnem programu z NIS-om*.

Analiza dosežkov po postavkah v specifikacijski tabeli

Analiza dosežkov glede na indeks težavnosti (IT)

Slika 4.4.5.3: Dosežki učencev na celotnem preizkusu znanja in po posameznih vsebinskih sklopih glede na indeks težavnosti

Indeks težavnosti celotnega testa je 0,58. Indeks težavnosti nalog iz biologije je 0,53 in iz kemije 0,70. Indeks težavnosti iz fizike je 0,63.

Glede na indeks težavnosti so učenci najbolje reševali naloge iz kemije, malo manj uspešno naloge iz fizike, najmanj uspešno pa naloge iz biologije. Nalogi iz kemije sta večinoma nalogi s preverjanjem standardov znanja iz 9. razreda, medtem ko naloge iz biologije in fizike preverjajo znanje celotnega zadnjega triletja.

Dosežki **po vsebinskih sklopih** glede na indeks težavnosti

S področja **biologije** so učenci najuspešneje reševali (v celoti gledano) nalogo 1 (IT = 0,89) in nalogo 3 (IT = 0,81). Obe nalogi sta na prvi taksonomski stopnji. Prva je preverjala poznavanje pogostih užitnih gob v naših gozdovih, tretja pa poznavanje osnovnih dejavnikov, ki vplivajo na življenje organizmov v morjih, in poznavanje mahov kot rastline, ki ne raste v morju. Učenci so zelo uspešno reševali tudi prvi dve postavki naloge 12 (IT = 0,71), ki je preverjala znanje biologije na tretji taksonomski stopnji. Učenci so morali predvidevati možne negativne posledice na sliki prikazanega tveganega vedenja pri športu. Uspešno so zapisali dva primera posledic, manj uspešni pa so bili pri navajanju tretjega primera (IT = 0,52).

Najmanj uspešno so reševali nalogo 9 (IT = 0,08), ki je znanje preverjala na drugi taksonomski stopnji. Naloga je preverjala znanje o evolucijskih spremembah okostja (lobanje) pri človeku.

Obe nalogi s področja **kemije** so učenci reševali razmeroma dobro. Naloga 1 (IT = 0,66) je prve taksonomske stopnje in je preverjala poznavanje virov kemijskih elementov in spojin v naravi. Več učencev je prepoznalo vodo in zrak (IT = 0,79 in 0,82), medtem ko je zemeljsko skorjo kot vir prepoznalo manj učencev (IT = 0,36). Naloga 2 (IT = 0,74) pa je na drugi taksonomski stopnji preverjala znanje o postopkih ločevanja zmesi ter osnovnih značilnostih kemijskih sprememb oz. reakcij. Ta naloga je alternativnega tipa.

Področje **fizike** je imelo skupni IT = 0,63. Učenci so v tem delu najbolje reševali postavki 1.1 (IT = 0,93) in 1.3 (IT = 0,90) v nalogi 1 (IT = 0,80), kjer smo preverjali znanje o osnovnih merskih količinah in merskih pripomočkih. Učenci so uspešneje poimenovali tehtnico kot merski pripomoček in navedli mersko enoto za zahtevano količino, medtem ko so samo fizikalno količino poimenovali manj uspešno (postavka 1.2, IT = 0,58). Predvidevamo, da del razloga za višjo uspešnost reševanja te naloge izvira iz medpredmetne zastopanosti same vsebine, saj se merjenje mase uporablja tudi pri drugih predmetih in je temelj mnogih drugih vsebin. Uspešno so reševali tudi nalogo 3 (IT = 0,82), ki je na prvi taksonomski stopnji preverjala znanje s področja recikliranja snovi. Učenci so izmed ponujenih snovi morali izbrati dve, ki ju lahko uspešno recikliramo. Uspešnost reševanja je verjetno povezana tudi z aktualnostjo teme v vsakdanjem življenju. Pričakovano najmanj uspešno so učenci reševali nalogo 6 (IT = 0,22), ki je preverjala znanje na tretji taksonomski stopnji. V prvem delu naloge so učenci morali utemeljiti nižje ugrezanje motornih sani

v snegu zaradi večje površine pod vozilom (in posledično manjšega pritiska na podlago), v drugem delu pa utemeljiti povezavo med globino vode in tlakom, ki deluje na potopljen balon. Naloga razen grafične opore ni ponujala nabora rešitev (tip kratki zaprti odgovori) in so učenci za uspešno rešitev morali razumeti oba fizikalna pojava in ju prenesti na predstavljeno situacijo.

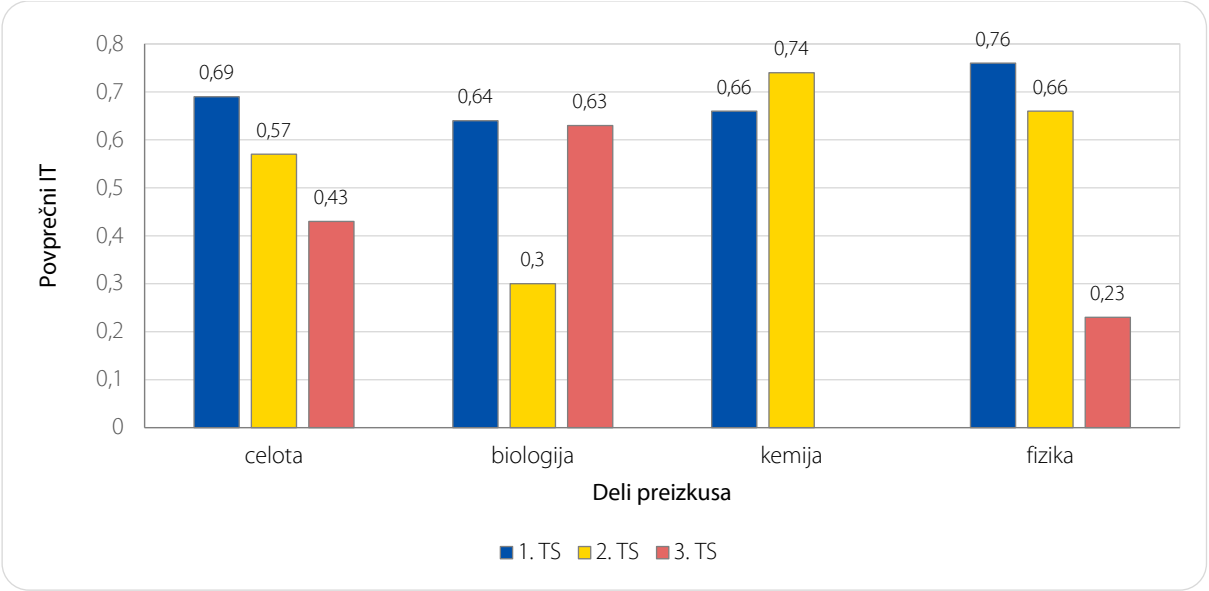
Dosežki **po taksonomskih stopnjah** glede na indeks težavnosti

Povprečni izračunani indeksi težavnosti se v celotnem preizkusu razporejajo pričakovano:

- na I. taksonomski stopnji je IT 0,69,
- na II. taksonomski stopnji je IT 0,57 in
- na III. taksonomski stopnji je IT 0,43.

Učenci so v celoti gledano uspešneje reševali naloge na najnižji taksonomski ravni (znanje in prepoznavanje), uspešnost reševanja pa je z naraščanjem težavnosti upadala. Skupni povprečni IT preizkusa je 0,58. Uspešneje (glede na skupni IT) so učenci reševali naloge na prvi taksonomski stopnji, na drugi so jih reševali skoraj enako uspešno, na tretji pa manj uspešno glede na povprečje celotnega preizkusa.

Slika 4.4.5.4: Indeks težavnosti po posameznih vsebinskih sklopih glede na taksonomske stopnje

Učenci so **na prvi taksonomski stopnji** nadpovprečno (glede na povprečni IT prve TS) reševali naloge v fizikalnem delu, medtem ko so bili pri biologiji in kemiji rahlo podpovprečni. Sicer pa se je uspešnost reševanja nalog na tej stopnji gibala okrog povprečja celotnega preizkusa.

Na **drugi taksonomski stopnji** so nadpovprečno reševali naloge pri kemiji in fiziki, medtem ko so bili rezultati v biološkem delu podpovprečni. Močno slabši rezultati od povprečja so bili pri nalogi 7 (IT = 0,14), kjer so morali poimenovati gozdne plasti glede na našteta živa bitja, in nalogi 9 (IT = 0,08), kjer so morali prepoznati in opisati evolucijske spremembe lobanje pri človeku.

Na **tretji taksonomski stopnji** so nadpovprečno reševali nalogi v biološkem delu, v kemijskem delu pa slabše.

Pri **biologiji** je uspešnost na prvi in tretji taksonomski stopnji relativno visoka (IT = 0,64 in 0,63). Višja uspešnost na tretji taksonomski stopnji je verjetno povezana tudi z izborom aktualne vsebine varnih praks spolnosti in splošnih ukrepov za varovanje zdravja in življenja. Nižja uspešnost pa je bila na drugi taksonomski stopnji (opisano zgoraj), morda zaradi zahtevanih natančnih poimenovanj gozdnih plasti in evolucijskih sprememb človekove lobanje.

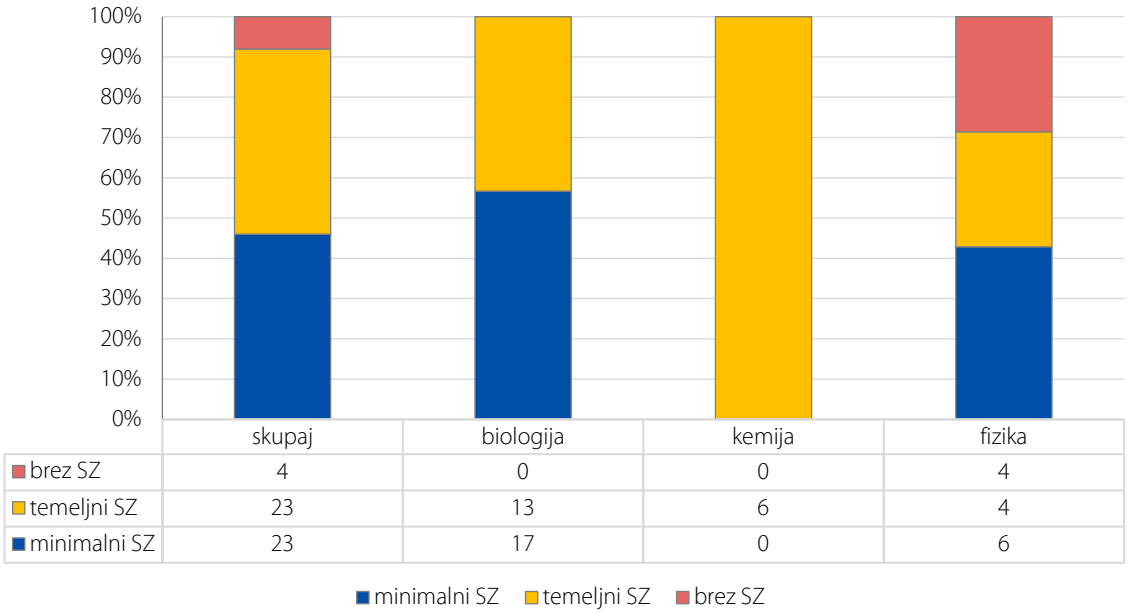
V **kemijskem** delu so nadpovprečno reševali naloge na obeh taksonomskih ravneh; v tem delu so naloge le na prvi in drugi taksonomski stopnji.

Pri **fiziki** so učenci pričakovano bolje reševali naloge prve in druge taksonomske ravni, naloga na tretji taksonomski ravni, kjer so bili manj uspešni, je zahtevala utemeljitev danih pojavov z uporabo fizikalnih zakonov.

Dosežki **po standardih znanja** glede na indeks težavnosti

Zastopanost minimalnih in temeljnih standardov v posameznih vsebinskih sklopih je različna.

Slika 4.4.5.5: Zastopanost standardov glede na posamezni vsebinski sklop in celoten preizkus

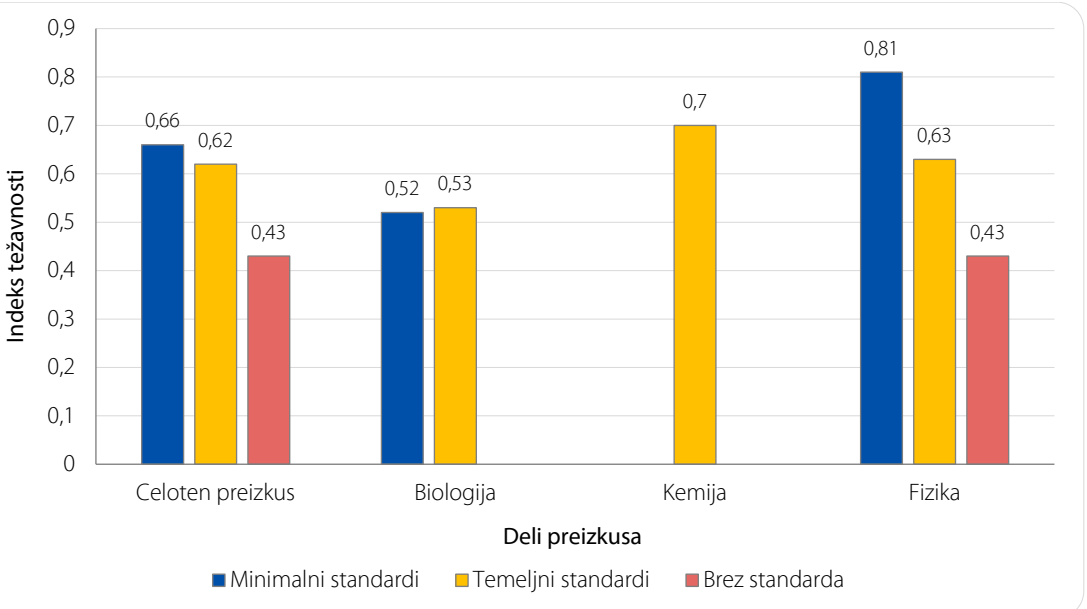

	skupaj	biologija	kemija	fizika
brez SZ	4	0	0	4
temeljni SZ	23	13	6	4
minimalni SZ	23	17	0	6

Celotni preizkus je vseboval enako število postavk, ki so preverjale minimalne in temeljne standarde znanja (vsakih 46 %), medtem ko 8 % postavk izhaja iz ciljev učnega načrta, ki sicer niso opredeljeni v standardih znanja, a menimo, da zajemajo pomembno znanje.

Ponovno izpostavljamo, da učni načrt vsebuje kar nekaj učnih ciljev, ki niso vključeni v standarde znanja, kar lahko vodi v težave pri ocenjevanju znanja učencev tudi pri pouku.

Slika 4.4.5.6: Uspešnost reševanja standardov glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu

Pri **biologiji** je zastopanost minimalnih standardov znanja večja (57 %) od temeljnih (43 %), uspešnost reševanja pa je glede na standarde primerljiva (ITM = 0,52 in ITT = 0,53).

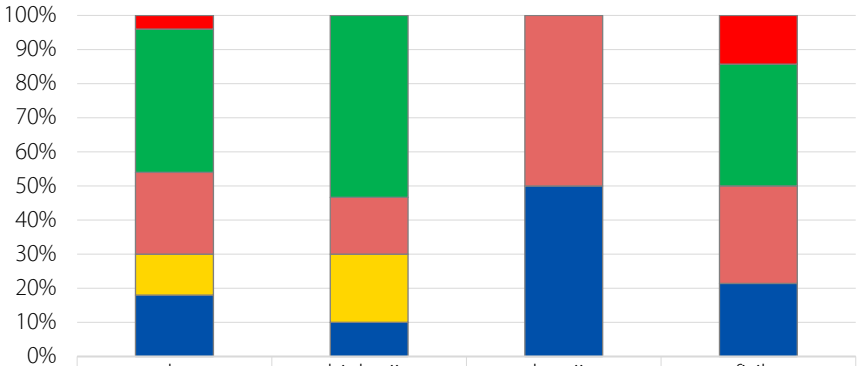
Pri **kemiji** so postavke preverjale le temeljne standarde znanja, ki pa so jih učenci reševali glede na celotni preizkus nadpovprečno uspešno (IT = 0,70).

Pri **fiziki** je 43 % postavk preverjalo minimalne standarde, 28 % postavk pa temeljne oz. tiste cilje, ki niso opredeljeni s standardi znanja. V tem delu so učenci najuspešneje reševali postavke z minimalnimi standardi (IT = 0,81), najmanj uspešno pa postavke brez standardov (IT = 0,43), posebno postavki v nalogi 6.

Dosežki **po tipih nalog** glede na indeks težavnosti

Zastopanost različnih tipov nalog v preizkusu znanja je v posameznih vsebinskih področjih zelo različna.

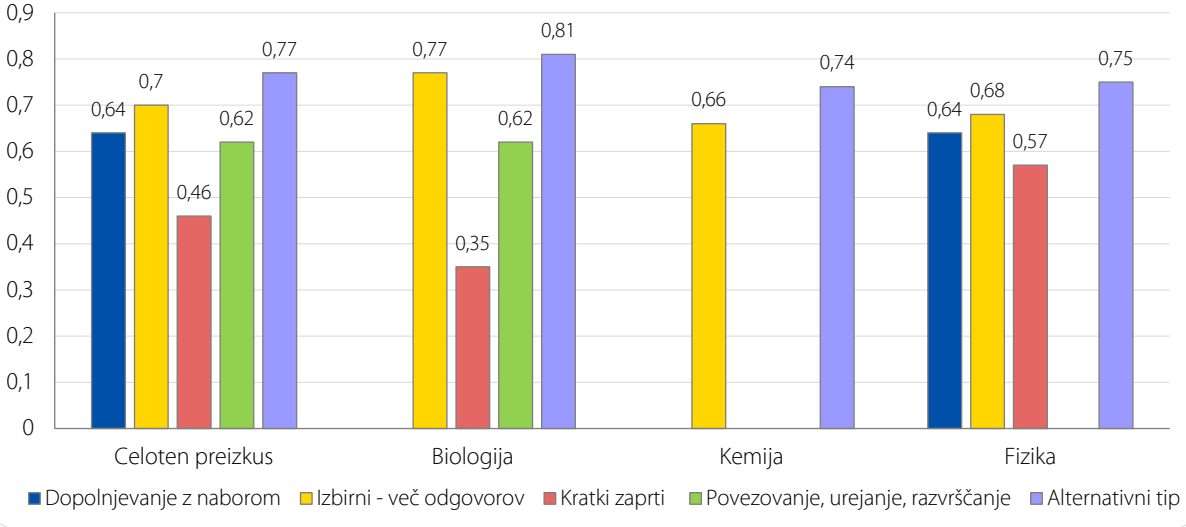
Slika 4.4.5.7: Zastopanost tipov nalog v celotnem preizkusu in po vsebinskih sklopih

	celota	biologija	kemija	fizika
dopolnjevanje z naborom	2	0	0	2
kratki zaprti odgovor	21	16	0	5
izbirni - več odgovorov	12	5	3	4
povezovanje, urejanje, razvrščanje	6	6	0	0
alternativni odgovori	9	3	3	3

V celotnem preizkusu je največji delež nalog, ki zahtevajo kratke odgovore (42 %), sledijo naloge izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (24 %), naloge alternativnega tipa (18 %), naloge povezovanja, urejanja in razvrščanja (12 %) ter naloga dopolnjevanja z naborom (4 %).

Slika 4.4.5.8: Uspešnost reševanja tipov nalog glede na indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu

Pri **biologiji** so učenci najuspešneje reševali naloge alternativnega tipa (IT = 0,81), najmanj uspešno pa postavke, ki so zahtevale kratke zaprte odgovore (IT = 0,35), predvsem na račun naloge 7 (uvrščanje živih bitij v ustrezne gozdne plasti) in naloge 9 (predstavitev evolucijskih sprememb človekove lobanje).

Pri **kemiji** so oba tipa nalog učenci reševali razmeroma uspešno (nad povprečjem preizkusa). V tem delu preizkusa je bila naloga alternativnega tipa (IT = 0,74) in naloga izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (IT = 0,66).

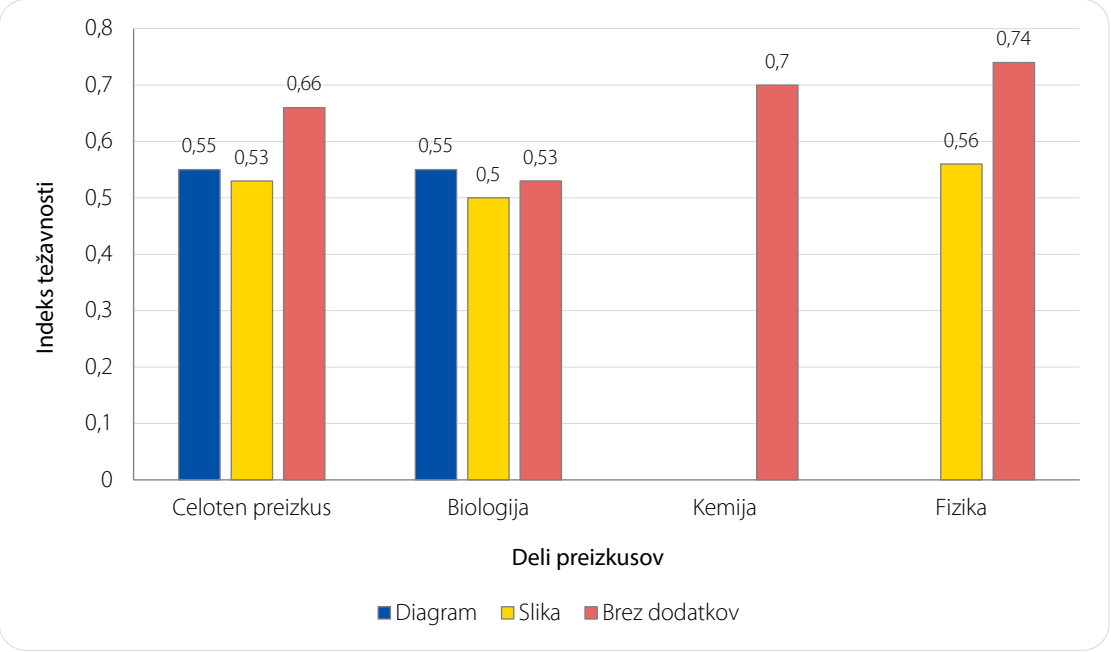
Pri **fiziki** so učenci najuspešneje reševali naloge s postavkami alternativnega tipa (IT = 0,75). Relativno uspešno so reševali tudi nalogi izbirnega tipa z več pravilnimi odgovori (IT = 0,68), kjer je bila uspešnost reševanja občutno višja pri nalogi na prvi taksonomski stopnji, in nalogo dopolnjevanja z naborom (IT = 0,64). Nalogi kratkega zaprtega odgovora so povprečno reševali najmanj uspešno (IT = 0,57), kjer pa je velika razlika med nalogo 1 (prva taksonomska stopnja) z IT 0,80 in nalogo 6, kjer je IT 0,23 (naloga tretje taksonomske stopnje).

Če primerjamo indekse težavnosti, se kaže tendenca uspešnejšega reševanja nalog alternativnega tipa pred ostalimi tipi nalog, kjer je že z ugibanjem polovico možnosti za izbiro pravilnega odgovora. Najmanj uspešno pa so učenci reševali naloge, ki zahtevajo samostojen zapis daljšega odgovora.

Dosežki glede na vsebovane dodatke (slike, diagrame ipd.) in indeks težavnosti

V celotnem preizkusu 60 % nalog nima dodatnih virov informacij ali ponazoril, 34 % nalog je preverjalo znanje ob sliki, 6 % pa ob diagramu.

Slika 4.4.5.9: Uspešnost reševanja nalog glede na dodatke in indeks težavnosti v posameznem vsebinskem sklopu in celotnem preizkusu

Opaznejših razlik v uspešnosti reševanja nalog, če upoštevamo dodatke, ni. V fizikalnem delu je uspešnost reševanja naloge s sliko nižja od nalog brez dodatkov – gre za nalogo na tretji taksonomski stopnji. Diagram je bil osnovni del naloge, ki je preverjala znanje prehranjevalnih spletov morja, slike pa so bile v naloge vključene večinoma kot ponazorila, na podlagi katerih so učenci reševali nalogo. Prav tako kot v prejšnjem razdelku, lahko tudi tu zaključimo, da na uspešnost reševanja vpliva sama vsebina (bolje rešujejo naloge, ki se nanašajo na vsebine, s katerimi se srečujejo pri različnih predmetih in v vsakdanjem življenju) in tip naloge.

POVZETEK

Nacionalni preizkus znanja iz naravoslovja za prilagojeni program z nižjim izobrazbenim standardom je v 9. razredu opravljalo 124 učenk in učencev iz vse Slovenije z izjemo Koroške in Goriške statistične regije.

Kljub temu da primerjava uspešnosti z indeksom težavnosti glede na pretekla leta ni zanesljiva, saj se učenci za preverjanje odločajo prostovoljno in je tako preverjana populacija med leti različna, ugotavljamo, da so učenci preizkus reševali s primerljivo uspešnostjo glede na leti 2018 in 2016. Porazdelitev dosežkov nakazuje normalno razporeditev.

Analiza glede na različne parametre je pokazala, tako kot pri preteklih preverjanjih, da na uspešnost reševanja nalog najbolj vplivajo posamezne vsebine in tipi nalog, verjetno pa kombinacija obojega. Opažamo, da je uspešnost nižja pri vsebinah, ki so nekoliko bolj nevsakdanje in so bile obravnavane v 8. ali 7. razredu. Učenci imajo zlasti težave s priklicem pojmov, ki jih v vsakdanjem življenju (najverjetneje) ne uporabljajo (npr. imenovanje plasti gozda). Nekoliko višja uspešnost reševanja se kaže pri nalogah alternativnega tipa, kjer obstaja možnost dokaj uspešnega ugibanja odgovora. Opažamo, da so učenci večinoma manj uspešni pri reševanju nalog, kjer se zahteva samostojen zapis odgovora in ne le prepoznavanje ustreznega odgovora. Izjema so vprašanja s področja biologije, kjer pa gre za specifična vsebinska področja, s katerimi se učenci pogosto srečujejo.

Na uspešnost reševanja v manjši meri vpliva taksonomska stopnja nalog. Učenci so nadpovprečno reševali naloge v fizikalnem delu na prvi taksonomski stopnji, pri kemiji in fiziki na drugi ter v biološkem delu na tretji taksonomski stopnji.

Preizkus je preverjal enako število minimalnih in temeljnih standardov znanja, slaba desetina postavk pa ni imela opredeljenega standarda v učnem načrtu. Uspešnejše reševanje postavk z minimalnimi standardi se je pokazalo le v fizikalnem delu, medtem ko večjih razlik v biološkem delu ni bilo, kemijski del pa je preverjal le temeljne standarde (kjer je bila uspešnost nad povprečjem preizkusa).

I. DEL

BIOLOGIJA

1. Ločimo užitne in strupene gobe. Obkroži črko pred imeni treh užitnih gob.

   A orjaški dežnik (marela)

   B vražji goban

   C zelena mušnica

   D navadna lisička

   E jesenski goban (jurček)

   F rdeča mušnica

(3 točke)

2. Na vrtu in polju najdemo značilne živali. Na črto pred sliko živali napiši črko njenega imena.

ŽIVALI:

IMENA ŽIVALI:

A krt

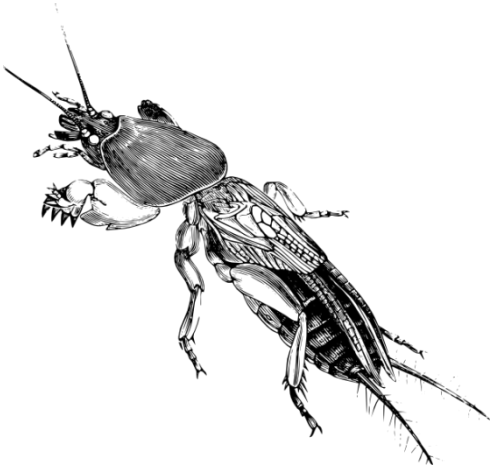
B rovka

C koloradski hrošč

D lubadar

E bramor

F jež

_____

Slika 1

_____

Slika 2

_____

Slika 3

(3 točke)

(Vir slike 1: http://www.stirfrycentral.com/line_drawings/theobald_agricultural_zoology/gryllotalpa_vulgaris.html. Pridobljeno: 16. 9. 2020.)
(Vir slike 2: https://all-free-download.com/free-vector/download/_116189.html. Pridobljeno: 16. 9. 2020.)
(Vir slike 3: https://www.seekpng.com/ipng/u2t4u2a9u2r5w7y3_big-image-drawing/. Pridobljeno: 16. 9. 2020.)

3. Preberi spodnje trditve o morju. Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI. Če trditev ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Temperatura morja je pomemben dejavnik za življenje morskih organizmov.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Mah je pogosta rastlina v morjih in oceanih.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Tudi v morskih globinah brez sončne svetlobe živijo živa bitja.	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

4. Človeško telo sestavljajo različne vrste tkiv. Na črti napiši dve vrsti tkiv v človeškem telesu.

Tkivo 1: _____

Tkivo 2: _____

(2 točki)

5. Obkroži črko pred dvema organoma, ki spadata v organski sistem izločal.

A sečni mehur

B možgani

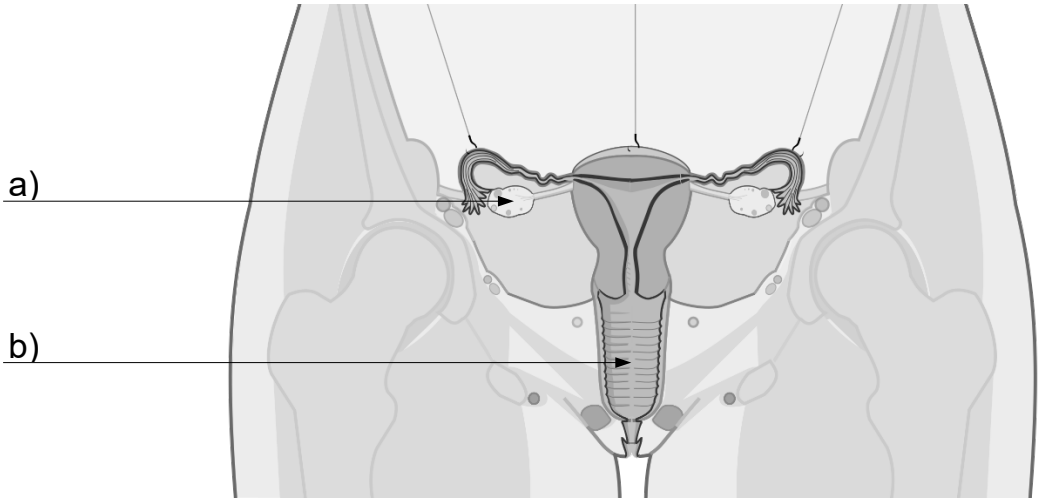
C dvanajstnik

D hipofiza

E ledvice

(2 točki)

6. Na sliki so ženska spolovila. Na črti napiši imeni organov, označenih s puščicama.

Slika 4

(2 točki)

7. Živa bitja imajo življenjski prostor v različnih plasteh gozda. Preglednico izpolni tako, da za vsako našteto živo bitje navedeš plast gozda, v kateri prebiva oziroma raste.

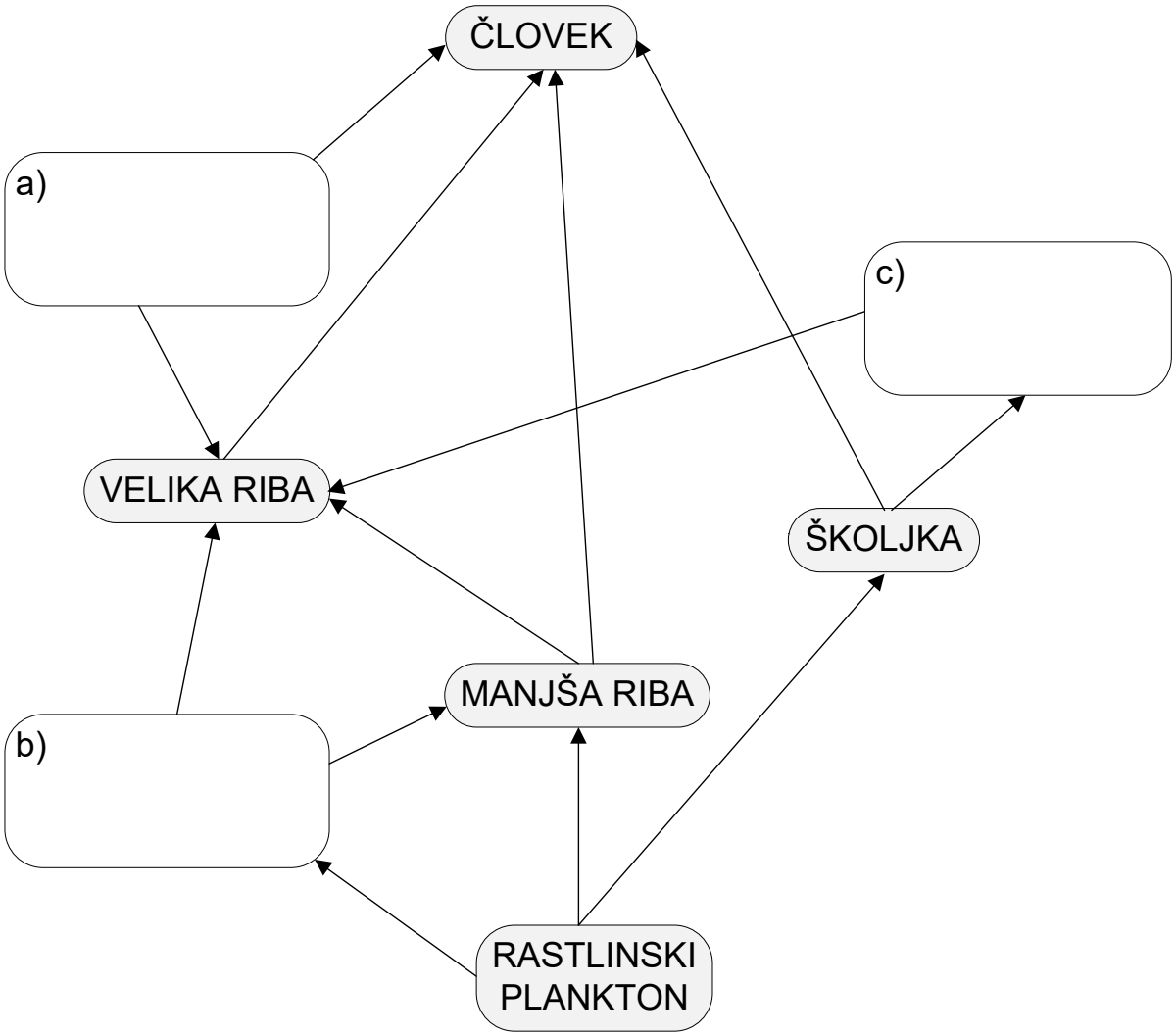
Živo bitje	Plast gozda
borovnica	
šoja	
deževnik	

(3 točke)

(Vir slike 4: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Scheme_female_reproductive_non-labels.svg#/media/File:Scheme_female_reproductive_non-labels.svg. Pridobljeno: 4. 8. 2020.)

8. Našteta morska bitja pravilno vpiši v prehranjevalni splet.

živalski plankton, morska zvezda, hobotnica

(3 točke)

9. S pomočjo slike na črti napiši dve prilagoditvi oblike lobanje človeka modernemu načinu življenja.

Lobanja pokončnega človeka Lobanja modernega človeka

Slika 5

Prilagoditev 1: _____

Prilagoditev 2: _____

(2 točki)

10. Pozimi ljudje pogosteje zbolevamo za boleznimi dihal. Na črti navedi dva načina, kako se lahko zavarujemo pred obolenji dihal.

Način 1: _____

Način 2: _____

(2 točki)

(Vir slike 5: http://1.bp.blogspot.com/__wX94Pgmirc/TR-7exVkahI/AAAAAAAABXQ/D1bIsviUFw0/s1600/skull_comparison.gif. Pridobljeno: 5. 8. 2020.)

11. Anja je imela nezaščiten spolni odnos.
Predvidi dve posledici, s katerima se lahko sreča Anja, in ju napiši na črti.

Posledica 1: _____

Posledica 2: _____

(2 točki)

12. Na črte napiši tri negativne posledice nevarnega spuščanja po toboganu, kot ga prikazuje slika.

Slika 6

Posledica 1: _____

Posledica 2: _____

Posledica 3: _____

(3 točke)

(Vir slike 6: https://y.cdn-expressen.se/images/d7/42/d742cc4b4f5e40429ab391319fb02e09/16x9/original.jpg. Pridobljeno: 15. 10. 2020.)

II. DEL

KEMIJA

1. Obkroži črko pred tremi viri elementov in spojin v naravi.

   A toplota

   B voda

   C gostota

   D zemeljska skorja

   E zrak

   F težnost Zemlje

(3 točke)

2. Preberi spodnje trditve o snoveh. Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI. Če trditev ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Zmes vode in soli lahko ločimo z odlivanjem.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Pri kemijski spremembi nastane snov z novimi lastnostmi.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Če se v mešanici snovi poviša temperatura, v zmesi lahko poteka kemijska reakcija.	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

III. DEL

FIZIKA

1. Oglej si sliko in reši nalogo.

Slika 7

a) Poimenuj napravo na sliki. Odgovor napiši na črto.

_____

b) Katero količino snovi merimo z napravo na sliki?
Odgovor napiši na črto.

_____

c) Na črto napiši mersko enoto za količino, ki jo merimo z napravo na sliki.

_____

(3 točke)

(Vir slike 7: https://www.soehnle-professional.com/images/large/723.png. Pridobljeno: 11. 8. 2020.)

2. Poznamo ravno in krivo gibanje. Naštete primere razvrsti v preglednico glede na vrsto gibanja.

Primeri: *plazenje kače, spust dvigala, met kamna, let letala*

Ravno gibanje	Krivo gibanje

(2 točki)

3. Obkroži črko pred dvema snovema, ki ju lahko uspešno recikliramo.

A zdravila

B steklo

C baterijska kislina

D radioaktivni odpadki

E papir

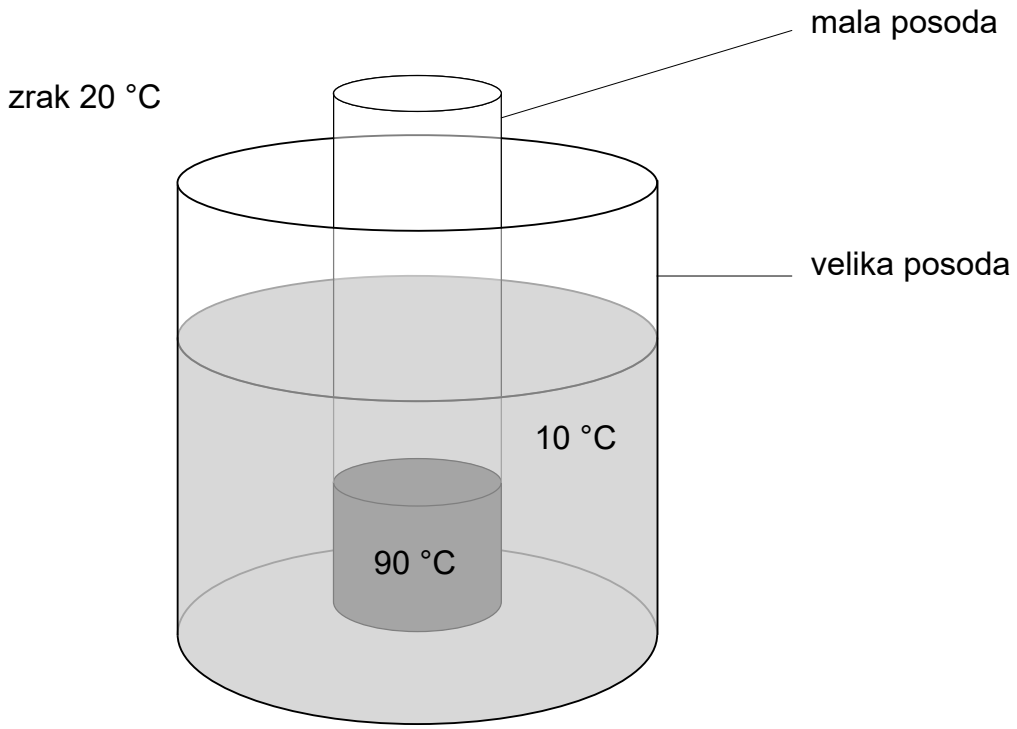
(2 točki)

4. Preberi spodnje trditve. Če je trditev pravilna, obkroži DRŽI. Če trditev ni pravilna, obkroži NE DRŽI.

a)	Pred škodljivimi posledicami hrupa se lahko zavarujemo z glasno glasbo, ki jo poslušamo prek slušalk.	DRŽI	NE DRŽI
b)	Če zanihamo en konec vrvi, se valovanje prenaša vzdolž vrvi.	DRŽI	NE DRŽI
c)	Sila lahko predmetu spremeni obliko, hitrost ali smer gibanja.	DRŽI	NE DRŽI

(3 točke)

5. Oglej si sliko, ki prikazuje postavitev male posode v veliko posodo.

Slika 8

V veliki posodi je voda s temperaturo 10 °C, v mali posodi pa voda s temperaturo 90 °C. Temperatura zraka v prostoru je ves čas 20 °C. Kaj se bo zgodilo s temperaturo vode v veliki in v mali posodi?

Obkroži črko pred dvema pravilnima trditvama.

A Temperatura vode v mali posodi se bo zvišala.

B Temperatura vode v veliki posodi se bo zvišala.

C Temperatura vode v obeh posodah se bo zvišala.

D Temperatura vode v obeh posodah se bo znižala.

E Temperaturi vode v obeh posodah bosta po nekaj urah izenačeni.

(2 točki)

6. a) S fizikalnega vidika utemelji, zakaj so motorne sani primernejše za vožnjo po globokem snegu. Odgovor napiši na črti.

Slika 9: Motorno kolo

Slika 10: Motorne sani

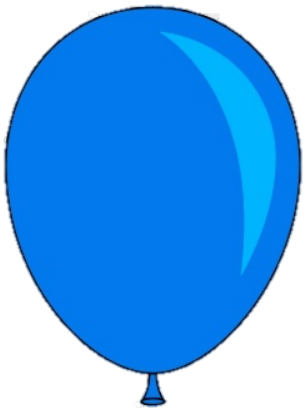
Utemeljitev: _____

_____

(Vir slike 9: https://i.pinimg.com/originals/46/31/3f/46313ff446525117fe3d31041dc57463.jpg. Pridobljeno: 6. 10. 2020.)
(Vir slike 10: https://electrek.co/2019/06/11/taiga-motors-electric-snowmobiles/ekko-126/. Pridobljeno: 6. 10. 2020.)

b) Slike prikazujejo prostornino balona pri različni globini vode. Razloži, zakaj se prostornina balona z globino vode zmanjša. Odgovor napiši na črti.

na gladini vode	pri globini vode 10 m	pri globini vode 20 m
prostornina balona = 6 litrov	prostornina balona = 3 litre	prostornina balona = 2 litra

Slika 11

Slika 12

Slika 13

Razlaga: _____

_____

(2 točki)

(Vir slik 11–13: https://www.clipartmax.com/png/middle/2-22478_blue-balloons-clipart-balloon-clip-art-at-clker-com-blue-balloon-clipart.png. Pridobljeno: 6. 10. 2020.)

5 ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL O IZVEDBI NPZ

Spremljava izvedbe NPZ v šolskem letu 2020/21 je bila opravljena z anketnim vprašalnikom za ravnatelje osnovnih šol. Izpolnili so ga ravnatelji izobraževalnih ustanov, ki so izvajale NPZ: osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom, osnovne šole s prilagojenim programom z NIS ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (v nadaljevanju SIS, NIS in ZAVOD).

Z vprašalnikom smo želeli izvedeti, kakšna so stališča ravnateljev do NPZ, odkriti težave pri izvedbi NPZ in pridobiti priporočila za izboljšavo, ugotoviti, v kolikšni meri se izvaja NPZ iz tretjih predmetov na šolah prostovoljno, pridobiti ocene ravnateljev za institucije, ki sodelujejo pri NPZ, ter ocene uporabnosti dokumentov in programov za NPZ, slediti prilagojenemu izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami, pridobiti informacije o analizi dosežkov NPZ na šoli (tudi o programu OrKa), učenju prvega tujega jezika in letošnji prvi izvedbi pilotnega e-testiranja.

Vprašalnik smo v mesecu juniju objavili na spletni strani Ric (eRic za ravnatelje), izpolnjevanje le-tega pa je potekalo elektronsko (od 10. do 23. junija).

Na anketni vprašalnik za ravnatelje osnovnih šol je odgovarjalo 441 ravnateljev, to je 91,9 % ravnateljev vseh izobraževalnih ustanov, ki so v šolskem letu 2020/21 izvedle NPZ v 6. in/ali 9. razredu (480 izobraževalnih ustanov). Po izobraževalnih programih se deleži sodelujočih gibljejo od najmanj 84,2 (NIS) do največ 100 % (ZAVOD), po regijah pa od najmanj 80 (Posavska regija) do največ 100 % (Koroška, Zasavska in Primorsko-Notranjska regija).

Stališča ravnateljev do NPZ. Večina ravnateljev upošteva dosežke NPZ pri načrtovanju prihodnjega dela (leta 2021: 92,5 %; leta 2019: 92,1 %; odgovora *Zelo se strinjam. / Strinjam se.*). Nekoliko manjšemu številu ravnateljev se zdi NPZ smiseln in koristen, ker daje učencu in učitelju dodatno informacijo o učenčevem znanju (leta 2021: 90,2 %; leta 2019: 90,9 %), hkrati pa menijo, da bi moral imeti dosežek učenca pri NPZ večjo veljavo (leta 2021: 82,5 %; leta 2019: 87,0 %). Več kakor 80 % jih meni, da so izobraževanja o analizah dosežkov in vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, za učitelje koristna (leta 2021: 87,5 %; leta 2019: 89,1 %) in da NPZ vpliva na izboljšanje dela na šoli (leta 2021: 81,0 %; leta 2019: 81,9 %). Manj kakor 80 % se jih strinja s trditvami, da daje NPZ učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (leta 2021: 79,1 %; leta 2019: 85,3 %), da NPZ odkriva šibka oziroma močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti (leta 2021: 79,6 % oziroma 76,0 %; leta 2019: 79,3 % oziroma 76,0 %), in da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja (leta 2021: 70,5 %; leta 2019: 74,9 %). Najmanj pozitivno mnenje imajo ravnatelji o tem, da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku (leta 2021: 53,5 %; leta 2019: 62,8 %).

Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta. Osnovne šole imajo možnost, da poleg obveznega tretjega predmeta, ki ga minister določi za njihovo šolo, po končanem preverjanju prostovoljno izvedejo NPZ tudi iz drugih tretjih predmetov. Med 455 šolami, ki so v šolskem letu 2020/21 izvedle NPZ iz tretjega predmeta v 9. razredu, jih je na anketo odgovorilo 420 (leta 2021: 92,3 %; leta 2019: 89,5 %). Od teh jih NPZ iz tretjega predmeta ni prostovoljno izvedlo 359 (leta 2021: 85,5 %; leta 2019: 75,6 %), 61 šol pa je to možnost izkoristilo (leta 2021: 14,5 %; leta 2019: 24,4 %): NPZ iz enega tretjega predmeta je prostovoljno izvedlo 32 šol, iz dveh 18 šol, iz treh 9 šol in iz štirih tretjih predmetov 2 šoli. Skupno število vseh prostovoljnih izvedb NPZ iz tretjega predmeta je bilo 103 (leta 2019: 154), od tega 29 iz biologije, 29 iz angleščine, 28 iz zgodovine, 11 iz športa in 6 iz nemščine.

Težave pri izvedbi NPZ. Ravnatelji so največ težav pri izvedbi NPZ zaznali zaradi slabše motivacije učencev za NPZ (leta 2021: 24,9 %; leta 2019: 18,6 %). Razloge zanjo so najpogosteje pripisovali temu, da učenci v NPZ ne vidijo smisla, še posebej v 9. razredu (ne zdi se jim pomemben, ne jemljejo ga resno, ker se dosežki ne upoštevajo nikjer in zato nimajo nobenega vpliva, večina je že vpisana v srednje šole). Prvič letos jih je več tudi zapisalo, da je bilo motivacije za NPZ manj zato, ker je bilo obdobje pouka na daljavo (pre)dolgo, učenci so bili bolj obremenjeni in izčrpani, čustvene stiske so se v tem obdobju povečale, v kratkem obdobju so morali pridobiti veliko ocen, tekmovanja so bila zgoščena, drugi pa, da je bil letošnji NPZ zaradi covida-19 nepotreben. Za dvig motivacije učencev so predlagali, naj NPZ pridobi na veljavi, kot npr. dosežki naj se zapišejo v spričevalo oziroma se upoštevajo pri šolski oceni ali pri vpisu na srednje šole. Nekateri so predlagali, naj se okrepi pozitiven odnos do znanja na državni ravni (tj. da se dolgoročno pripravi učence do tega, da je pomembno znanje in ne samo ocene), naj se predstavi pomembnost NPZ in motivira učitelje, bolje naj se osmisli povratna informacija (tj. NPZ naj pridobi še kakšno drugo veljavo kakor samo povprečje šole, saj je nekomu, ki situacije ne pozna in vidi le številke, težko pojasniti namen NPZ). Več jih je zapisalo, naj se NPZ ne izvede v primeru epidemije covid-19. Posamični predlogi so bili: NPZ naj se ukine, NPZ naj se izvede aprila, pred majskimi počitnicami.

Slabšo motivacijo učiteljev za NPZ (leta 2021: 9,1 %; leta 2019: 3,3 %) so letos pogosteje pripisovali njihovi obremenjenosti. Učitelji so bili utrujeni zaradi pouka na daljavo, odpravljanja primanjkljajev, ki so nastali v tem obdobju, zavedanja, da učna snov ni bila obdelana in utrjena na enak način, kot bi bila v šoli, velike količine dela z vrednotenjem znanja in pridobivanjem ocen v kratkem časovnem obdobju in drugih dodatnih zadolžitev. Ob vsem tem delu se jim NPZ, še bolj kot prejšnja leta, ni zdel smiseln. Največ jih je to utemeljilo s tem, da se ta ne upošteva nikjer. Eden je zapisal, da učitelji dojemajo NPZ kot pretiran nadzor nad njihovim delom. Za izboljšanje je več ravnateljev predlagalo, naj NPZ v takih razmerah odpade ali se izvede interno oziroma naj dosežki NPZ v bodoče pridobijo na pomenu. Eden je napisal, da so rezultati NPZ nepošteni do šol glede na strukturo okolja, iz katerega prihajajo učenci, poučevanja po različnih učbenikih, da nekateri predelajo in utrdijo posamezne vsebine prej in bolje (predlaga interne izvedbe preverjanj ob koncu triletij).

Težavo z odnosom staršev do NPZ, ki smo jo v letu 2018 prvič vključili v vprašalnik, je zaznalo 38 ravnateljev (leta 2021: 8,6 %; leta 2019: 7,4 %). Od teh jih je večina zapisala, da se starši za NPZ ne zanimajo, ker v njem ne vidijo smisla (rezultati ne vplivajo na nič). Letos je bilo to zaradi covida-19 še izraziteje. Nekateri ravnatelji so opazili, da starše zanimajo predvsem rezultati, ne pa tudi znanje otrok (predlog je, naj se okrepi pozitiven odnos do znanja na državni ravni), in da imajo nekateri starši (pre)visoka pričakovanja. Več ravnateljev je predlagalo, naj NPZ pridobi na veljavi oziroma naj bo staršem na voljo več informacij in podrobnih predstavitev o namenu NPZ (tudi prek medijev in s strani pristojnih inštitucij). En ravnatelj je zapisal, da so naloge pri NPZ zastarele in iščejo neznanje, ter predlagal, naj bodo te sestavljene na podlagi modernih smernic, drugi pa, naj preizkuse sestavlja 50 % minimalnih standardov znanja.

Pri vrednotenju NPZ so bile različne težave (leta 2021: 2,0 %; leta 2019: 4,2 %): nepredvidene bolniške odsotnosti (zagotovi naj se dodatna pomoč), udeležba ni bila prostovoljna, ni bilo pripravljenosti za sodelovanje (vrednotenje naj bo prostovoljno, za plačilo naj vrednotijo študenti), učitelji so bili obremenjeni, izčrpani (v takih okoliščinah naj se NPZ ne izvaja), navodila za vrednotenje so bila slaba, prisotnih je bilo več napak.

Čas izvedbe NPZ je bil za vse, ki so označili to težavo (leta 2021: 2,9 %; leta 2019: 0,9 %), neprimeren zaradi izrednih razmer, epidemije covid-19. Pisali so, da letošnje leto ni bilo primerno za izvedbo NPZ, da je bil zaradi zaprtja šol dragocen vsak dan pouka, NPZ pa je povzročil, da je bilo pouka manj. Dva ravnatelja sta predlagala, naj se v takih razmerah NPZ ne izvede, tretji je zapisal, naj bo izvedba jeseni, četrti pa po končani epidemiji.

Organizacija prostorov za izvedbo NPZ je bila največkrat motena (leta 2021: 9,5 %; leta 2019: 4,4 %) zaradi pomanjkanja prostorov. V prejšnjih letih je do tega najpogosteje prihajalo zaradi velikega števila učencev s posebnimi potrebami, ki so bili razporejeni v veliko število skupin, kar je bil tudi glavni razlog za premajhno število nadzornih učiteljev (leta 2021: 4,8 %; leta 2019: 4,2 %). Letos so dodatne zaplete predstavljali: izvedba NPZ v »mehurčkih«, ki je bila še zahtevnejša, če je istočasno v »mehurčkih« potekal tudi pouk, karantene (odsotni učitelji, učenci in oddelki) in spoštovanje ukrepov NIJZ. Dva ravnatelja sta omenila prenovo šole. Za odpravo težav je eden zapisal, naj bodo skupine večje (učenci naj obvezno nosijo maske), drugi, da naj bodo učenci s posebnimi potrebami v skupnem prostoru z ostalimi učenci, kadar je to mogoče, tretji je predlagal, naj se ukine pomočnika bralca, četrti pa, da naj NPZ traja eno uro.

Organizacija pouka med izvedbo NPZ je bila motena (leta 2021: 6,8 %; leta 2019: 5,1 %) zaradi pouka v »mehurčkih« (predvsem pri večjem številu oddelkov), ukrepov NIJZ, pomanjkanja prostorov in učiteljev, večjega števila učencev s posebnimi potrebami in prenove šole. Ravnatelji so posamično predlagali: višji normativ, novogradnjo šole, ena šola je za učence brez NPZ organizirala pouk na daljavo, v drugi pa je za te učence odpadel pouk.

Nekaj težav je bilo tudi s Pošto Slovenije (leta 2021: 1,4 %; leta 2019: 3,0 %), ki je dostavila premalo vreč ali nepopolno gradivo. Do težav je prihajalo tudi zaradi odsotnosti ravnatelja oziroma pooblastil pri prevzemu pošiljke. Predlog je, naj se pooblastila razširijo.

Največ težav pri načinu pakiranja preizkusov (leta 2021: 2,3 %; leta 2019: 1,2 %) je bilo premajhno število vrečk za vračanje gradiva. Posamični odgovori so bili: umazane vrečke in ogromni paketi, pakiranje preizkusa za učenca s posebnimi potrebami, ki je imel podaljšan čas pisanja (predlog je, naj se doda rezervni paket za pakiranje z vrečo in zeleno zaponko).

Druge težave so bile: karanteni v 9. razredu (predlog je reševanje NPZ na daljavo), nepotrebna administracija (seznami otrok, zapisniki, obešanje na oglasno desko), premalo preizkusov, zamenjava naloge.

Največjo težavo pri UPP (leta 2021: 7,7 %; leta 2019: 6,0 %) je predstavljalo veliko število teh učencev, ki so imeli različne prilagoditve. V letošnjem letu so ti učenci pogosto opravljali NPZ posamično, več jih je imelo tudi različno podaljšane čase pisanja. Število skupin je bilo zato veliko, zaradi česar je primanjkovalo prostorov in nadzornih učiteljev (teh je bilo letos manj zaradi karanten in bolniških odsotnosti, kar ni bilo mogoče predvideti vnaprej). Za učence z različnimi časi pisanja so ravnatelji predlagali, naj več učencev opravlja NPZ skupaj v eni učilnici (trije ravnatelji), če jim zmanjka časa, naj se ta podaljša (en ravnatelj), naj učenci pišejo NPZ tekom celega dneva (en ravnatelj). Trije ravnatelji so zapisali, da preizkusi ne upoštevajo vseh individualnih potreb oziroma posebnosti v odločbah, veliko je tudi UPP, ki nimajo odločb (predlagajo barvne preizkuse, druge velikosti pisav, izvedbo v okviru šole). Eden je napisal, da učenci pričakujejo pomoč bralca. Težave so bile tudi z motivacijo učencev in nezaupanjem učencev v svoje znanje zaradi pouka na daljavo.

Za učence NIS sta dva ravnatelja zapisala, da težavo predstavlja pouk na daljavo, saj so učenci pri takem načinu šolanja nizko motivirani in slabše odzivni. Eden je predlagal, naj pouk vedno poteka v šoli.

Ocena posredovanih informacij. Ravnatelji so pri informacijah, ki jih posredujejo MIZŠ, DK NPZ, Ric, ZRSŠ in podjetje B2, ocenjevali natančnost, pravočasnost in nedvoumnost. Analiza odgovorov pokaže, da so bile letos informacije ocenjene slabše kot v preteklih letih, ko so deleži pozitivnih ocen za vse inštitucije skoraj vedno presegale 90 %. Letos je bila najbolje ocenjena natančnost informacij (povprečje za vse institucije leta 2021: 93,2 %; leta 2019: 97,9 %), ki ji sledita nedvoumnost informacij (leta 2021: 90,2 %; leta 2019: 96,6 %) in pravočasnost informacij (leta 2021: 89,3 %; leta 2019: 97,4 %).

Ocena sodelovanja. Ravnatelji so sodelovanje z MIZŠ, DK NPZ, Ricem, ZRSŠ in podjetjem B2 ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Njihove povprečne ocene so letos nižje kot v letu 2019; MIZŠ (leta 2021: 3,8; leta 2019: 4,2), DK NPZ (leta 2021: 4,1; leta 2019: 4,4), Ric (leta 2021: 4,5; leta 2019: 4,6), ZRSŠ (leta 2021: 4,0; leta 2019: 4,4) in podjetje B2 (leta 2021: 4,1; leta 2019: 4,3).

Ocena uporabnosti informacij o NPZ. Tudi uporabnost informacij o NPZ so ravnatelji ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Ocene so dodeljevali petim različnim informacijam o NPZ: publikaciji *Informacije za učence in starše*, *Koledarju NPZ*, *Navodilom za izvedbo NPZ*, *Letnemu poročilu o izvedbi NPZ* in programu *Prijave KPP*. Ravnatelji z najvišjo povprečno oceno vrednotijo uporabnost *Koledarja NPZ* (ocena: 4,7) in *Navodil za izvedbo NPZ* (ocena: 4,6), sledijo uporabnost publikacije *Informacije za učence in starše* (ocena: 4,3), programa *Prijave KPP* (ocena: 4,3) in *Letnega poročila o izvedbi NPZ* (ocena: 4,3). Večina ravnateljev je odgovorila, da staršem in učencem posredujejo povezavo oziroma jih seznanijo z e-publikacijo *Informacije za učence in starše* (leta 2021: 93,7 %; leta: 2019: 92,6 %).

Prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami. Prilagojeno izvajanje NPZ je v šolskem letu 2020/21 potekalo na 405 šolah, ki so odgovarjale na anketni vprašalnik, oziroma 91,8 % (leta 2019: 92,1 %).

Ravnatelji pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami, tako kot predlani, z najvišjo povprečno oceno vrednotijo sodelovanje Rica s šolo (leta 2021: 4,5; leta 2019: 4,6). Nekoliko nižjo povprečno oceno dodeljujejo e-obrazcu za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*; leta 2021: 4,4; leta 2019: 4,4) in prilagoditvam preizkusov znanja (leta 2021: 4,4; leta 2019: 4,4).

Dodatna informacija o dosežkih NPZ na šoli in kakovosti vrednotenja učiteljev. V zvezi z dodatno informacijo o NPZ šole po pogostosti izvajajo te dejavnosti: analizirajo dosežke učencev svoje šole (leta 2021: 98,9 %; leta 2019: 98,8 %); analizo predstavijo učiteljskemu zboru na šoli (leta 2021: 97,3 %; leta 2019: 96,5 %); pri pripravi analize sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja (leta 2021: 93,4 %; leta 2019: 93,5 %); ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ upoštevajo pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta (leta 2021: 91,4 %; leta 2019: 89,3 %); na šoli opravijo analizo razhajanj med pričakovanim in doseženim znanjem ter poskušajo poiskati vzroke razhajanj (leta 2021: 86,8 %; leta 2019: 89,3 %); analiza dosežkov učencev je del procesa samoevalvacije na šoli (leta 2021: 85,0 %; leta 2019: 81,2 %); analizo dosežkov predstavijo svetu staršev (leta 2021: 83,9 %; leta 2019: 88,1 %); ugotovitve o dosežkih učencev umeščajo v LDN in razvojni načrt šole (leta 2021: 82,8 %; leta 2019: 81,4 %); na šoli opravijo

primerjalno analizo dosežkov učencev iste generacije v 6. in 9. razredu (leta 2021: 82,3 %; leta 2019: 83,0 %); na šoli opravijo primerjavo dosežkov NPZ po letih (leta 2021: 75,5 %; leta 2019: 78,8 %); najmanj jih analizo dosežkov predstavi staršem učencev, ki so se udeležili NPZ (leta 2021: 51,5 %; leta 2019: 57,9 %).

Program OrKa. Ravnatelji so priročnik za uporabo programa ocenjevali z ocenami od 1 (nezadostno) do 5 (odlično). Priročnik je ocenilo 331 od 441 ravnateljev oziroma 75,1 % s povprečno oceno 4,29 (leta 2019: 4,33). Izobraževanja za uporabo programa bi se udeležilo 52,4 % ravnateljev, 26,8 % se ga ne namerava udeležiti, 20,9 % pa je neopredeljenih.

Učenje prvega tujega jezika. Učenci 9. razreda so se prvega tujega jezika najpogosteje začeli učiti v 4. razredu (34,5 % anketiranih), sledijo odgovori v 2. razredu (23,4 %), v 1. razredu (29,0 %), najmanj pa v 3. razredu (8,6 %).

Pilotno e-testiranje. Ric je marca 2021 izvedel pilotno e-testiranje za učence 6. in 9. razredov osnovnih šol. S testiranjem smo želeli ugotoviti, ali bi lahko v primeru neugodne epidemiološke slike s covidom-19 izvedli elektronski NPZ 2021. Namen je bil, da se učenci in učitelji seznanijo s programom za e-testiranje, da šole preverijo svoje prostorske in tehnične zmogljivosti, Ric pa pridobi informacije o tem, kako program deluje, ko ga hkrati uporablja več tisoč učencev, kako zmogljiv je sistem v tehničnem smislu in katere so morebitne težave, ki se lahko ob tem pojavijo.

Pilotno e-testiranje je izvajalo 461 osnovnih šol in od teh jih je na vprašanja s to tematiko odgovorilo 425 oziroma 92,3 %.

Učenci na šoli so najpogosteje opravljali pilotno e-testiranje v računalniški (okoli 94 % odgovorov za 6. in 9. razred), redkeje v matični učilnici (okoli 8 % odgovorov za 6. in 9. razred).

Ravnatelji so na vprašanje o številu skupin v oddelku najpogosteje izbrali odgovor, da jim oddelkov ni bilo treba razdeliti (6. razred: 61,6 %; 9. razred: 63,3 %), manj pogosto odgovor, da so posamezen oddelek razdelili na dve skupini (6. razred: 34,8 %; 9. razred: 33,6 %), zelo malo pa je bilo takih (pod 5 %), ki so posamezen oddelek razdelili na tri ali več skupin.

Učenci so lahko opravljali e-testiranje na različnih napravah: na računalniku (nad 99 % odgovorov za 6. in 9. razred), tablici (6. razred: 9,2 % odgovora; 9. razred: 8,0 % odgovorov) ter telefonu (0,5 % odgovorov za 6. in 9. razred).

Na vprašanje, ali bi bilo mogoče v prihodnje na šoli izvesti pilotno e-testiranje za učence vseh oddelkov istega razreda sočasno, je 324 oziroma 76,24 % ravnateljev odgovorilo *Ne*, 101 oziroma 23,3 % pa *Da*. Tisti, ki so izbrali odgovor *Ne* (324 ravnateljev), so označili pogoje, ki bi morali biti izpolnjeni, da bi lahko e-testiranje za učence 6. in 9. razreda potekalo sočasno. Večina je izbrala odgovor, ko bo na šoli več računalnikov (91,8 %). Sledijo odgovori: ko bodo na šoli večje prostorske kapacitete (62,7 %), ko bo na šoli zaposlenih več informatikov (23,8 %), ko bo na šoli hitrejša internetna povezava (16,7 %).

Odgovori na vprašanje *Kateri pogoji bi morali biti izpolnjeni za izvedbo e-preverjanja in e-ocenjevanja kot del učnega procesa v šoli v prihodnje?* si po pogostosti sledijo takole: izvedba bo mogoča, ko bo na šoli več računalnikov (80,7 %), ko bo na šoli sodobna IKT oprema (41,6 %), ko bodo učenci pridobili več IKT kompetenc (38,4 %), ko bodo strokovni delavci imeli na voljo ustrezne računalniške programe (33,9 %), ko bodo strokovni delavci pridobili več IKT kompetenc (26,4 %) in ko bo imela šola hitrejšo internetno povezavo (20,5 %).

Ric se zahvaljuje vsem ravnateljem, ki so odgovorili na anketo, saj bo analiza njihovih odgovorov pripomogla k boljši izvedbi NPZ.

6 UGOTOVITVE IN OCENE DRŽAVNE KOMISIJE ZA VODENJE NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA V ŠOLSKEM LETU 2020/2021

Nacionalno preverjanje znanja v 6. razredu

Nacionalno preverjanje znanja iz **slovenščine** je pisalo 20.365 učencev. Skupni dosežek na preizkusu je bil 54,81 odstotne točke (standardni odklon je bil 17,63 % točk). Primerjava dosežkov učenk in učencev tudi letos kaže nekoliko večjo uspešnost učenk v primerjavi z učenci. To je vidno predvsem pri dosežkih od pribl. 65 odstotnih točk dalje. Kot že nekaj let prej so najnižji povprečni dosežek dosegli učenci Zasavske (52,43 % točk), Obalno-Kraške (52,45 % točk) in Pomurske regije (52,64 % točk), najvišjega pa učenci Osrednjeslovenske (56,56 % točk) in Gorenjske regije (55,63 % točk). Razlika med povprečnim dosežkom najnižje (Zasavske) in najvišje uvrščene regije (Osrednjeslovenske) je 4,13 odstotne točke in je še nekoliko nižja kot leta 2019 (5,47 % točk).

Nacionalno preverjanje znanja iz **italijanščine** je opravljalo 69 učencev 6. razreda iz osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so dosegli povprečno 24,20 točke oz. 60,51 odstotnih točk (standardni odklon je 15,97 % točk). NPZ iz italijanščine je pisalo 31 učencev in 38 učenk. Dosežek učenk je nekoliko manj razpršen od dosežka učencev (učenci: minimalno število doseženih odstotnih točk je 5, maksimalno 85; učenke: minimalno 25, maksimalno pa 85). Približno polovica udeležencev (35 od 69) je pridobila več kot 60 % točk, pri tem pa je število učencev in učenk skoraj enako (17 učencev in 18 učenk). Porazdelitev dosežkov učencev je rahlo asimetrična in usmerjena proti višjim dosežkom, porazdelitev dosežkov učenk je nekako bolj simetrična.

Nacionalno preverjanje znanja iz **madžarščine** je opravljalo 28 učencev 6. razreda dvojezičnih osnovnih šol, ki so od možnih 40 točk dosegli povprečno 23,07 točke, kar je 57,68 odstotne točke (standardni odklon je 17,81 % točk). Število učencev, ki so na nacionalnem preverjanju znanja v 6. razredu svoje znanje preverjali iz madžarščine (38), je bilo v šolskem letu 2020/21 najvišje po letu 2007/08. Učenci so dosegli bistveno nižji povprečni dosežek kot v preteklih letih, celo najnižjega v vseh letih nacionalnega preverjanja znanja. Razloge za to lahko iščemo tudi v izobraževanju na daljavo. Ne moremo prezreti dejstva, da učenci znanja madžarščine kot materinščine ne razvijajo le pri urah madžarščine, temveč tudi pri pouku ostalih predmetov (madžarščina je ob slovenščini tudi učni jezik v dvojezičnih šolah), česar je bilo pri izobraževanju na daljavo mogoče manj in je to posledično lahko negativno vplivalo na dosežke.

Nacionalno preverjanje znanja iz **angleščine** je pisalo 19.357 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 66,84 odstotne točke (standardni odklon je bil 25,01 % točk). Povprečno število odstotnih točk (66,84) je bistveno višje kakor v šolskih letih 2017/18 in 2018/19, saj se je takrat gibalo okrog 51 odstotnih točk. Verjetno je višji povprečni dosežek tudi posledica tega, da je to prva generacija, ki je v celoti imela obvezen pouk angleščine od 2. razreda dalje, torej se je pričela učiti tuji jezik dve leti prej kot prejšnje generacije. Pomembno je tudi dejstvo, da je večina učencev vključena v pouk izbirnega predmeta angleščine že od 1. razreda dalje, kar za več kot 90 % učencev pomeni, da se angleščine učijo tri leta več kot predhodne generacije. Tudi v letošnjem šolskem letu večjih razlik pri dosežkih iz angleščine med fanti in dekleti ne opažamo. Iz razporeditve dosežkov po regijah opažamo, da je, kot že nekaj zadnjih let, na prvem mestu Osrednjeslovenska regija (69,24 % točk), tako kot v preteklosti ji tesno sledijo

Podravska (68,15 % točk), Pomurska (67,68 % točk), Obalno-Kraška (67,45 % točk) in Gorenjska regija (67,38 % točk). Najnižje povprečno število točk so dosegli učenci Posavske regije (60,62 % točk). Vrstni red najuspešnejših regij je popolnoma enak, kot je bil pri zadnjem izvajanju NPZ iz angleščine (2018/19). Razlika med prvo- in zadnjeuvrščeno regijo znaša 8,62 odstotne točke, kar je 2,13 odstotne točke manj kot leta 2018/19 (10,75 % točk).

Nacionalno preverjanje znanja iz **nemščine** je opravljalo 514 učencev iz treh regij. Številčno najbolj zastopana je bila Pomurska regija s 460 učenci, sledi Podravska z 38 učenci in Koroška regija s 16 učenci. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 53,70 odstotne točke (standardni odklon je bil 19,68 % točk). Maksimalno število odstotnih točk (96) so dosegli štirje učenci, trije pa minimalno število odstotnih točk (6). Dosežki NPZ po spolu nam kažejo, da so učenke za spoznanje uspešnejše od učencev. Učenci in učenke so najuspešnejši pri nalogah slušnega razumevanja, ki se uvrščajo na prvo in drugo taksonomsko stopnjo, težave pa se kažejo pri selektivnem branju besedila, kjer morajo poiskati zahtevano informacijo. Pri prepisovanju besed iz nabora so še vedno manj natančni, samostojni zapis besede pa jim dela še veliko preglavic.

Nacionalno preverjanje znanja iz **matematike** je pisalo 20.208 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 50,98 odstotne točke (standardni odklon je bil 19,93 % točk). Vse možne točke (50 točk) je doseglo 10 učencev (0,05 %), medtem ko je 15 učencev (0,07 %) doseglo nič točk. Porazdelitvi dosežkov po spolu skoraj sovpadata. Tudi razlike med regijami so majhne (najnižje povprečje je v Obalno-Kraški regiji, kjer so v povprečju dosegli 45,71 % točk, najvišje pa v Osrednjeslovenski, 53,59 % točk, in Gorenjski regiji, 53,03 % točk). Predmetna komisija za matematiko ugotavlja, da imajo učenci 6. razreda največ težav z reševanjem problemskih nalog iz vsakdanjega življenja ter s področja ravninske geometrije, kjer so težave v ločevanju med pojmoma obseg in ploščina. Težave imajo z utemeljevanjem in matematičnim izražanjem. Ne izkazujejo dovolj dobrega znanja pri ugotavljanju pravila danega zaporedja in nadaljevanju zaporedja. Učenci imajo težave pri deljenju z decimalnimi števili. Najvišje dosežke so učenci dosegli pri nalogi, kjer so rešili preprosto nalogo iz vsakdanjega življenja v povezavi s starostjo, pri čemer so računali s števili do 100. Uspešneje reševana je naloga, kjer so izračunali vrednost preprostega številskega izraza z naravnimi števili.

Nacionalno preverjanje znanja ob koncu 9. razreda

Nacionalno preverjanje znanja iz **slovenščine** je pisalo 17.639 učencev. Skupni dosežek na preizkusu je bil letos 49,08 odstotne točke (standardni odklon je bil 19,45 % točk). Primerjava dosežkov po spolu pokaže, da so bile učenke tudi letos v povprečju uspešnejše kakor učenci. Kot pretekla leta je več učenk kot učencev doseglo višje število točk, to je vidno predvsem pri dosežkih pribl. nad 65 odstotnih točk. Razlika med učenci in učenkami je očitnejša kot pri šestošolcih. V primerjavi z letom 2019 je opazno, da je leta 2021 večje število učencev z nižjimi dosežki in manjše število učencev s povprečnimi dosežki ter večje število učencev z višjimi dosežki kakor leta 2019. V naslednjih letih bi bilo smiselno opazovati, ali se razlike med dosežki učencev povečujejo. Najnižji povprečni dosežek so dosegli učenci v Obalno-Kraški (43,46 % točk), Goriški (45,47) in Zasavski regiji (46,57). Najvišji povprečni dosežek pa so dosegli učenci Osrednjeslovenske regije (51,02 % točk), Jugovzhodne Slovenije (51,01) in Gorenjske regije (49,96). Razlika med povprečnim dosežkom najnižje (Obalno-Kraške) in najvišje uvrščene regije (Osrednjeslovenske) je 7,56 odstotne točke in je v primerjavi z letom 2019 za skoraj 3 odstotne točke višja.

Nacionalno preverjanje znanja iz **italijanščine** je opravljalo 43 učencev 9. razreda iz treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 33,47 točke, kar je 55,78 odstotne točke. Minimalno število doseženih točk je 9 oz. 15 odstotnih točk, maksimalno pa 53 oz. 88 odstotnih točk. Nacionalno preverjanje znanja iz italijanščine je opravljalo 22 učencev in 21 učenk. Razpon dosežkov učenk je manjši od razpona dosežkov učencev (učenci: minimalno število doseženih odstotnih točk je 15, maksimalno 88; učenke: minimalno 28 in maksimalno 87).

Nacionalno preverjanje znanja iz **madžarščine** je opravljalo enajst učencev 9. razreda dvojezičnih osnovnih šol. Učenci so od možnih 60 točk dosegli povprečno 37,64 točke, kar je 62,73 odstotne točke (standardni odklon je 23,98 % točk). Preverjanja znanja iz madžarščine v 9. razredu se je udeležilo najmanj učencev (11) v vsej zgodovini nacionalnega preverjanja znanja. To je prva generacija učencev, ki se je opismenila po modelu hkratnega opismenjevanja v obeh jezikih, tako se je pri učencih, ki jim je prvi/materni jezik madžarščina, zelo hitro razvila uravnotežena dvojezičnost in so neodvisno od tega, iz katerega jezika preverjajo svoje znanje, približno enako uspešni. Po besedah učiteljev so se tako za madžarščino odločili izključno tisti, ki so v tem jeziku nekoliko močnejši. Na izbiro je vplival tudi vpis v srednje šole: tisti, ki bodo šolanje nadaljevali v enojezičnih, slovenskih programih, so se praviloma odločili za preverjanje iz slovenščine.

Nacionalno preverjanje znanja iz **angleščine** je pisalo 4.170 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 63,66 odstotne točke (standardni odklon je bil 24,78 % točk). Povprečno število odstotnih točk kaže najvišji rezultat zadnjih nekaj let (2018: 59,77 % točk in 2017: 61,67). Standardni odklon je približno enak kot predhodna leta (2019: 23,20 % točk; 2018: 25,30; 2017: 25,88), kar kaže na to, da so razlike pri dosežkih in s tem tudi v znanju angleščine še vedno velike. Tudi letošnja analiza dosežkov glede na spol kaže, da med učenkami in učenci ni bistvenih razlik. Primerjava med regijami kaže, da je letos prvič najvišji povprečni rezultat dosegla Primorsko-Notranjska regija (67,29 % točk),

kateri sledita Osrednjeslovenska (66,28 % točk) in Gorenjska regija (65,80). Najnižji povprečni dosežek so dosegli učenci Koroške (58,54 % točk) in Posavske regije s 47,99 % točke. Če naredimo primerjavo z zadnjimi tremi leti, lahko ugotovimo, da se na zadnjih mestih izmenjujeta Koroška in Posavska regija. Največji premik navzgor pa je naredila Jugovzhodna Slovenija. Razlika med prvo in zadnjo regijo znaša 8,75 odstotne točke.

Nacionalno preverjanje znanja iz **nemščine** je opravljalo 68 učencev na šestih šolah v dveh regijah. V Koroški regiji je bila vključena samo ena šola s 14 učenci in učenkami. V Pomurski regiji je sodelovalo pet šol s 54 učenci in učenkami. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 57,51 odstotne točke (standardni odklon je bil 24,25 % točke). Največje število točk (65) sta dosegla dva učenca oz. učenki, minimalno število točk (8) je dosegel en učenec oz. učenka. V povprečnih dosežkih učenk in učencev ni opaziti bistvenih razlik.

Nacionalno preverjanje znanja iz **matematike** je pisalo 17.261 učencev. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 48,16 odstotne točke (standardni odklon je bil 19,48 % točke). Vse možne točke (50 točk) je doseglo devet učencev oziroma 0,05 %, najmanjše število točk (0 točk) je doseglo 28 učencev oziroma 0,16 %. Med porazdelitvama dosežkov učencev in učenk so majhne razlike. V povprečju so najnižje dosežke dosegli učenci Zasavske (43,36 % točk), Obalno- Kraške (45,05) in Pomurske regije (45,70), najvišje dosežke pa učenci Osrednjeslovenske regije (51,33 % točk) in Gorenjske regije (49,02). Predmetna komisija za matematiko je tudi v šolskem letu 2020/21 preverjala morebitne razlike v dosežkih učencev 6. in 9. razreda pri isti besedilni nalogi o starosti. Dosežki devetošolcev so bili primerljivi z dosežki šestošolcev pri prvih petih postavkah, pri zadnji pa so bili devetošolci uspešnejši, saj do 9. razreda pridobijo več izkušenj s strategijami reševanja problemskih nalog. Problemsko besedilno nalogo iz vsakdanjega življenja so učenci 6. in 9. razreda reševali že leta 2016 in ponovno leta 2021. Primerjava dosežkov devetošolcev in šestošolcev v letu 2016 ter dosežkov devetošolcev in šestošolcev v letu 2021 pokaže, da so se dosežki devetošolcev med letoma 2016 in 2021 manj znižali kakor dosežki šestošolcev med 2016 in 2021.

Nacionalno preverjanje znanja iz **biologije** je opravljalo 4.169 učencev. Znanje biologije smo na NPZ doslej preverjali šestkrat. Letošnji povprečni dosežek je bil 52,68 odstotne točke, kar je nekoliko višje kot na zadnjih štirih preverjanjih: 50,92 % točk (leta 2017), 47,46 (2014), 48,02 k (2011) in 52,23 (2009). Leta 2006 je bil povprečni dosežek 62,00 % točk, vendar je tega leta biologijo pisala celotna generacija devetošolcev. Letošnji dosežki so razporejeni v obliki zvonaste krivulje s širokim vrhom. Najmanj oziroma 0 točk so letos dosegli trije učenci (0,07 %), največ točk, in sicer 34 (100 % točk), sta dosegla dva učenca (0,05 %). Dosežki so pri učencih porazdeljeni v obliki simetrične zvonaste krivulje, pri učenkah pa je ta nekoliko pomaknjena proti višjim dosežkom. Povprečni dosežki po regijah nihajo med 46,17 in 56,65 odstotne točke. Najvišje povprečne dosežke so letos dosegli učenci Primorsko-Notranjske, Koroške in Goriške regije, najnižje pa učenci Zasavske in Obalno-Kraške regije.

Nacionalno preverjanje znanja iz **zgodovine** je pisal 4.301 učenec. Povprečni dosežek na preizkusu je bil 44,22 odstotne točke (standardni odklon je bil 18,88 % točk). Maksimalnega števila točk ni dosegel noben učenec. Trije so dosegli 47 točk (94 % točk), kar je najvišji dosežek. V povprečju so učenke nekoliko uspešnejše, saj so dosegle 46,99 % točk, učenci pa 41,53. Prav tako je med najmanj uspešnimi več učencev kot učenk. Med najuspešnejšimi pa je več učenk kot učencev. Najuspešnejši so bili učenci Osrednjeslovenske regije (45,67 % točk). Temu dosežku so se približali tudi učenci Savinjske (45,28 % točk) in Pomurske regije (45,50). Najmanj so bili uspešni učenci Obalno-Kraške regije (37,47 % točk). Analiza sidrnih nalog ni pokazala pomembnih razlik v izkazanem znanju glede na pretekla preverjanja. Povprečni dosežek vseh učencev je na letošnjem preverjanju znanja nižji od dosežkov v preteklih preverjanjih. Sicer pa lahko na podlagi celotnega letošnjega preizkusa zaključimo, da učenci z nizkimi dosežki izkazujejo skromnejše znanje glede na predhodne generacije. Pri njih pogrešamo znanje preprostih osnovnih zgodovinskih dejstev, pri učencih z dosežki na sredini porazdelitve pa razumevanje osnovnih preprostih zgodovinskih procesov in pojavov ter uspešnejšo uporabo temeljnih zgodovinskih virov (zemljevid, besedilo). V splošnem so učenci še vedno, tako kot pretekla leta, manj uspešni pri izkazovanju faktografskega znanja, pa čeprav gre za zapis letnic prelomnih zgodovinskih dogodkov ali imen osebnosti, ki so ključno zaznamovala določena zgodovinska obdobja.

Nacionalno preverjanje znanja iz **športa** je pisalo 4.359 učencev. Ti so v povprečju dosegli 52,97 odstotne točke (standardni odklon je 13,30 % točk). Najvišji dosežek, ki sta ga dosegla dva učenca, je bil 42 (91 % točk) točk, pet učencev (0,11 %) ni doseglo nobene točke. Uspešnost opravljanja preizkusa (dosežki v rangu med 55 do 75 % točkami) je pri obeh spolih zelo podobna glede na frekvenčno porazdelitev. Nekoliko več fantov je z dosežki med 35 in 55 % točkami, deklet pa z dosežki med 57 in 85 % točkami. Večje razlike med spoloma pa je mogoče zaslediti pri višjih in nižjih ravneh dosežkov, in sicer: med najuspešnejšimi (med tistimi z več kot 80 % točk) je več deklet kot fantov; med manj uspešnimi (ki so dosegli med 0 in 57 % točk) pa je več fantov kot deklet; najnižje dosežke pa so dosegli zgolj fantje. Dosežki učencev v večini regij so blizu povprečja vseh učencev v državi. Najvišje povprečje so dosegli učenci Jugovzhodne regije (54,6 % točk), najnižje pa v Pomurski regiji (49,8).

Nacionalno preverjanje znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu 6. razreda

Preizkus znanja iz **slovenščine** sta opravljala 102 učenca, kar je 38 % učencev, vpisanih v ta program. Učenci so v povprečju dosegli 59,57 odstotne točke (standardni odklon je 20,58 % točke). Minimalno število doseženih točk v celotnem preizkusu je bilo 3 (6 % točk), dosegla sta jih dva učenca. Največ učencev (7) je doseglo 28 točk (56 % točk). Najvišje število, 45 točk (90 % točk), je dosegel le en učenec. V prvem delu so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila (jedilni list) in v povprečju dosegli 66,36 odstotne točke. V drugem delu preizkusa je bilo izhodiščno besedilo iz umetnostnega področja (Slovenska ljudska, *Kako je Peter Klepec moč dobil*). Učenci so na tem delu preizkusa v povprečju dosegli 49,5 odstotne točke. Preverjanje znanja iz slovenščine v 6. razredu je opravljalo 39 učenk in 63 učencev. Najvišji dosežek je dosegla učenka, najnižjega pa učenka in učenec. Dosežek z manj kot 50 % točk beležimo pri 6 učenkah in kar 20 učencih. Dosežek z več kot 50 % točk beležimo pri 31 učenkah in 41 učencih. V celoti so preizkus uspešneje reševale učenke.

Preizkusa znanja iz **matematike** se je udeležilo 100 učencev, kar predstavlja 38 % učencev, vpisanih v ta program. Učenci so povprečno dosegli 54,14 odstotne točke. Maksimalno število točk sta dosegla dva učenca. Šest učencev (6 %) je doseglo več kot 45 točk (90 % točk). Pet učencev je doseglo manj kot 10 točk (20 % točk), dva učenca manj kot 5 točk (10 % točk). Najnižji dosežek, 2 točki (4 % točk), je dosegel en učenec. Standardni odklon 22,62 % točk kaže na raznolikost znanja med učenci. Med udeleženci je bilo 61 dečkov in 39 deklic. Dva učenca sta dosegla vse možne točke, šest učencev pa je doseglo več kot 90 % možnih točk. Od deklic nobena ni dosegla več kot 90 % točk. Pod 30 % točk so dosežki več učencev kot učenk, prav tako je najmanjše število točk dosegel učenec. Učenci, ki so pisali NPZ, so iz desetih regij. V Primorsko-Notranjski in Koroški regiji se NPZ ni udeležila nobena šola. V ostalih regijah je število šol zelo različno, zato primerjave dosežkov med regijami niso zanesljive. Kljub posebnim pogojem šolanja v preteklem obdobju ne opažamo bistvenih odstopanj od dosežkov prejšnjih let. To kaže na to, da naloge na NPZ preverjajo doseganje najbolj ključnih ciljev, katerim je posvečeno veliko časa za utrjevanje skozi več let. Uspešnost reševanja nalog pričakovano upada s taksonomsko zahtevnostjo nalog.

Nacionalno preverjanje znanja v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom ob koncu 9. razreda

Preizkus znanja iz **slovenščine** je opravljalo 129 učencev. V povprečju so dosegli 61,15 odstotne točke (standardni odklon je 14,27 % točke). Najnižje število doseženih točk v preizkusu je bilo 12 (24 % točk). Dosegel ga je en učenec. Najvišje število doseženih točk je 43 (86 % točk). Ta dosežek so dosegli trije učenci. Prav tako ni bilo dosežkov med 86 in 100 odstotnimi točkami, torej zelo visokih dosežkov. Večina dosežkov je razporejena med 51 in 80 odstotnimi točkami (72,8 % učencev ima dosežke v tem območju). V prvem delu preizkusa so učenci reševali naloge s pomočjo neumetnostnega besedila, kjer so v povprečju dosegli 62,46 odstotne točke. V drugem delu preizkusa je bilo izhodišče umetnostno besedilo. V povprečju so na tem delu dosegli 60,04 odstotne točke. Preverjanje znanja je opravljalo 48 učenk in 81 učencev. V splošnem so bile učenke nekoliko uspešnejše, saj pod 50 odstotnimi točkami beležimo dosežke 18 učencev (22 %) in le 7 učenk (15 %). Tudi višje dosežke je dosegel večji delež učenk kot učencev. Dosežke med 50 in 90 odstotnimi točkami je doseglo 41 učenk (85,4 % sodelujočih učenk) in 63 učencev (78 % sodelujočih učencev). Tudi v letošnjem letu je bila zastopanost udeležencev na NPZ po posameznih regijah in šolah zelo različna, tako glede udeležbe šol kot tudi glede števila prijavljenih učencev. Odziva ni bilo s Koroške in Goriške regije. Najslabši odziv je zabeležen na področju Jugovzhodne Slovenije in Obalno-Kraške regije, najbolje pa so se odzvali iz Gorenjske regije. Zaradi tako različnega števila prijavljenih učencev iz posameznih regij primerjava dosežkov med regijami ni zanesljiva.

Preizkus znanja iz **matematike** je opravljalo 124 učencev. Ti so v povprečju dosegli 39,27 odstotne točke (standardni odklon je 15,17 % točke). Vseh možnih točk ni imel nihče. Najuspešnejši učenec je dosegel 39 točk (78 % točk), sledi mu učenec z 38 točkami (76 % točk) in dva učenca s 34 točkami (68 % točk). Najnižje število doseženih točk je bilo 5 (10 % točk), dosegel ga je en učenec, sledita mu dva učenca z doseženimi 6 točkami (12 % točk) in dva s 7 (14 % točk). Preverjanje je opravljalo 47 učenk in 77 učencev. Manj kot 39 odstotnih točk je doseglo 22 učenk in 31 učencev. Dosežek nad 39 % točk je doseglo 23 učenk (48,9 % sodelujočih učenk) in 48 učencev (62,3 % sodelujočih učencev). Najvišja dva dosežka pripadata učencema, najnižjega pa je dosegla učenka. Preizkus znanja so reševali učenci iz desetih regij, torej iz dveh regij manj kot leta 2019. Največ, 31, učencev je bilo iz Gorenjske regije, sledijo ji Savinjska z 29 učenci ter Podravska in Osrednjeslovenska regija s po 20 učenci. Najmanj učencev (1) je imela Jugovzhodna Slovenija. Sledijo ji Obalno-Kraška, Pomurska in Posavska regija s po dvema učencema. Ker je število na NPZ sodelujočih učencev po regijah zelo različno, saj je preverjanje opravljalo od 1 do 31 učencev, njihovi dosežki po regijah niso primerljivi. Učenci so bili najuspešnejši pri nalogah geometrije. Manj uspešni so bili pri reševanju nalog branja in uporabe podatkov ter pri nalogah merjenja. Najmanj uspešni so bili pri aritmetiki.

Preizkus znanja iz **naravoslovja** je opravljalo 124 učencev. Učenci so dosegli v povprečju 58,06 odstotne točke (standardni odklon je 13,34 % točke). Na področju biologije je bila povprečna uspešnost 52,5 odstotne točke, na področju kemije 70,0 odstotnih točk in fizike 63,42 odstotne točke. Vseh možnih točk ni dosegel noben učenec. Eden ni dosegel nobene točke. Z manj kot 10 (20 % točk) točkami sta dva učenca. Največje število točk, 44 (88 % točk), je dosegel en učenec. Več kot 41 točk (81 % točk) so dosegli trije. Največji delež učencev (62,9 %) je doseglo med 26 in 35 točk (med 51 in 70 % točk). Glede na indeks težavnosti so učenci najbolje reševali naloge iz kemije,

malo manj uspešno naloge iz fizike, najmanj uspešno pa naloge iz biologije. Nalogi iz kemije večinoma preverjata standarde znanja iz 9. razreda, medtem ko naloge iz biologije in fizike preverjajo znanje celotnega zadnjega triletja. Dosežki učencev po regijah kažejo, da so najvišje povprečne dosežke dosegli učenci v Pomurski regiji in najnižje v Podravski in Osrednjeslovenski regiji. Preizkusa ni reševal noben učenec iz Goriške in Koroške regije. Podatki po regijah so zaradi razlik med številom sodelujočih učencev v regijah in prostovoljnega sodelovanja učencev zgolj informativne narave.

Nekatere ugotovitve in predlogi

Iz poročil predmetnih komisij je mogoče ugotoviti določene značilnosti v znanju učencev in oblikovati predloge, ki bi lahko pozitivno vplivali na kakovost poučevanja in usvojenega znanja. V nadaljevanju navajamo le nekaj priporočil predmetnih komisij, ki so pomembna za dosežke pri različnih predmetih.

Predmetna komisija za slovenščino opozarja, da je tako pri pouku jezika kot književnosti smiselno učence navajati na samostojno ubesedovanje daljših odgovorov in utemeljevanje s podatki iz besedila. Prav tako se ne sme pozabiti na natančno upoštevanje navodil nalog in na odgovarjanje v povezavi z izhodiščnim besedilom. Pri pouku naj ne zmanjka časa za dejavnosti zahtevnejše taksonomske ravni in za tvorjenje besedil.

Več predmetnih komisij je izpostavilo pomembnost kakovostne povratne informacije za uspešno učenje. Nadvse pomembno je, da učenci med izobraževanjem in tudi med morebitnim poukom na daljavo dobijo kakovostne povratne informacije, v katerih bodo ob tem, da učitelji izpostavijo močna področja učencev, diagnosticirali tudi pomanjkljivosti v njihovem znanju in ciljno usmerjeno delali na odpravi le-teh.

Predmetna komisija za angleščino je ponovno opozorila, da se govorna zmožnost učencev v okviru NPZ ne preverja. Da bi govorna zmožnost ne bila zapostavljena, je zato pomembno, da jo učitelji pri pouku čim bolj razvijajo in jo temu ustrezno tudi preverjajo in ocenjujejo. V prihodnosti upajo na vključevanje podpore IKT pri preverjanju jezikovnega znanja, kar bi lahko omogočilo tudi preverjanje govorne zmožnosti.

Predmetna komisija za angleščino predlaga učiteljem, da za vsakega učenca že od prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja dalje oblikujejo jezikovni profil oziroma jezikovni listovnik za posameznega učenca, ki ga z leti dopolnjujejo in ga ob zaključku šolanja lahko učenec odnese s seboj v srednjo šolo. Jezikovni profil, ki ima lahko obliko jezikovnega listovnika, mape, zbirnika v papirni ali v digitalni obliki, je lahko pomemben prispevek k bolj objektivnemu preverjanju jezikovnega znanja, saj lahko vanj vključimo tudi govorno zmožnost in druge zmožnosti/spretnosti, zapisane v *Skupnem evropskem jezikovnem okviru*, na primer pragmatične, sociokulturne, medkulturne, sociolingvistične zmožnosti itn.

Predmetna komisija za matematiko predlaga, da učitelji še posebej skrbno izgrajujejo matematični jezik (natančno izražanje, razumevanje matematičnih pojmov, uporaba ustrezne terminologije in simbolike), posebno pozornost naj namenjajo matematično pravilnim zapisom ter ugotavljanju pravila danega zaporedja in nadaljevanju zaporedja. Ob reševanju besedilnih nalog naj učenci uporabljajo različne bralne strategije ter s tem besedilno nalogo opišejo s korektnim matematičnim jezikom.

Predmetna komisija za zgodovino predlaga, da bi pri pouku moralo biti delo na branju in razumevanju različno zahtevnih besedil in zemljevidov ter raznolikega slikovnega gradiva še bolj intenzivno. Na večjo uspešnost pri nacionalnem preverjanju znanja iz zgodovine bi zagotovo vplivalo tudi več pisnega izražanja ter preverjanja in ocenjevanja pri pouku.

Učenci s posebnimi potrebami v 9. razredu so leta 2021 pri posameznih predmetih dosegli med 66,8 in 85,1 % povprečnih odstotnih točk svojih vrstnikov. Pri nemščini (66,8 % točk), angleščini (69,1), matematiki (72,5) in slovenščini (72,5) so učenci s posebnimi potrebami dosegli najnižje dosežke. V primerjavi z letom 2019 (2019 – nemščina: 79,6 % točk, angleščina: 70,9, matematika: 70,9, 2019 – slovenščina: 70,9) so bili dosežki precej nižji pri nemščini in malenkost nižji pri angleščini, pri slovenščini in matematiki pa višji. Izmed tretjih predmetov so bili dosežki najvišji pri športu (85,1 % točk), sledita mu biologija (79,9) in zgodovina (74,2), najnižji pa so bili, kot že omenjeno, pri tujih jezikih. Opozoriti je treba, da je NPZ iz italijanščine opravljalo malo učencev, zato podatki ne omogočajo posploševanja. Od vseh učencev, ki so leta 2021 opravljali NPZ v devetem razredu kot učenci s posebnimi potrebami (1.894), jih je bilo 69,2 % (1.310) prijavljenih kot učenci s posebnimi potrebami že leta 2018, ko so bili v 6. razredu. Iz primerjav dosežkov teh učencev med 6. in 9. razredom vidimo, da je razkorak z dosežki večinske populacije pri slovenščini ostal popolnoma enak (leta 2018 je bilo povprečje 36,7 standardizirane vrednosti, leta 2021 pa 36,69), pri matematiki pa se je zmanjšal za eno standardizirano vrednost (leta 2018 je bilo povprečje 38,14 standardiziranih vrednosti, leta 2021 pa 37,13).

7 PRILOGE

7.1 Koledar nacionalnega preverjanja znanja 2020/2021

Podrobnejša navodila o šolskem koledarju za šolsko leto 2020/2021 – 2. del

Izvedba nacionalnega preverjanja znanja (NPZ) v osnovni šoli

Šolsko leto 2020/2021:

4. maj 2021	torek	NPZ iz slovenščine/italijanščine/madžarščine za 6. in 9. razred
6. maj 2021	četrtek	NPZ iz matematike za 6. in 9. razred
10. maj 2021	ponedeljek	NPZ iz tujega jezika za 6. razred NPZ iz tretjega predmeta za 9. razred

15. junij 2021	torek	Razdelitev obvestil o dosežkih pri NPZ za učence 9. razreda
24. junij 2021	četrtek	Razdelitev obvestil o dosežkih pri NPZ za učence 6. razreda

7.2 Člani organov za izvedbo nacionalnega preverjanja znanja

7.2.1 Člani Državne komisije

dr. Janez Vogrinc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
dr. Mojca Štraus, namestnica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport
mag. Majda Jurkovič, članica, Osnovna šola Toneta Čufarja, Ljubljana
dr. Stanka Lunder Verbič, članica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport
mag. Janja Remšak, članica, Ministrstvo RS za izobraževanje, znanost in šport
mag. Mariza Skvarč, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica
dr. Andrejka Slavec Gornik, članica, Državni izpitni center
mag. Majda Vehovec, članica, Osnovna šola Šenčur

7.2.2 Člani predmetnih komisij za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja*

Slovenščina

dr. Lara Godec Soršak, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta
Vanja Jesenek, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna šola Sladki Vrh
Matejka Tirgušek, glavna ocenjevalka (6. r.), Javni vzgojno-izobraževalni zavod, II. osnovna šola Rogaška Slatina
Nina Bradić, članica, Osnovna šola Spodnja Šiška, Ljubljana
Alenka Fingušt, članica, Osnovna šola borcev za severno mejo, Maribor
Mira Hedžet Krkač, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Koper
mag. Renata More, članica, Osnovna šola Sostro, Ljubljana
Vladimir Pirc, član, Zavod RS za šolstvo, OE Kranj

Italijanščina

dr. Sergio Crasnich, predsednik, Zavod RS za šolstvo, OE Koper
Marino Maurel, glavni ocenjevalec (9. r.), učitelj v pokoju
Lorena Chirissi, glavna ocenjevalka (6. r.), Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper
Sonia Mugherli Imperl, članica, Scuola Elementare Vincenzo e Diego de Castro, Piran
Paolo Pozzi, član, Scuola elementare Dante Alighieri, Izola
Martina Seražin Mohorčič, članica, Osnovna šola Koper

Madžarščina

Mária Pisnjak, predsednica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota

Ilona Zadravec Szekeres, glavna ocenjevalka (9. r.), Dvojezična osnovna šola Genterovci
Anita Gašpar Tot, glavna ocenjevalka (6. r.), Dvojezična osnovna šola I, Lendava
Valika Balaskó, članica, Dvojezična osnovna šola I, Lendava
dr. Anna Forgács, članica, Pedagoški inštitut, Budimpešta, Madžarska
Elizabeta Gaál, članica, Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci

* Člani so bili imenovani 25. 11. 2017.

Angleščina

dr. Karmen Pižorn, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta
Mojca Jerala Bedenk, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna Šola Vižmarje–Brod, Ljubljana
Darinka Šaubah Kovič, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Majde Vrhovnik, Ljubljana
Ines Jarh, članica, Osnovna šola Gustava Šilha, Laporje
mag. Barbara Lesničar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Mina Mazouzi, članica, Osnovna šola Kajetana Koviča, Radenci
Tanja Povhe, članica, Osnovna šola Venclja Perka, Domžale
mag. Miha Vrčko, član, Osnovna šola narodnega heroja Maksa Pečarja, Ljubljana Črnuče
Ruby Mihaela Korelec, konzulentka (s. p.)

Nemščina

dr. Vesna Kondrič Horvat, predsednica, UM, Filozofska fakulteta
Breda Premzl, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna šola Starše
Brigita Lovenjak, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola II, Murska Sobota
Stanka Emeršič, članica, Osnovna šola Janka Padežnika, Maribor
Renata Jakič, članica, Osnovna šola in vrtec Apače
Monika Krančič, članica, Osnovna šola I, Murska Sobota
Marta Trafela, članica, Osnovna šola Žetale
Susanne Volčanšek, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Johann Georg Lughofer, konzulent, UL, Filozofska fakulteta

Matematika

dr. Darjo Felda, predsednik, UP, Pedagoška fakulteta Koper
Aleš Kotnik, glavni ocenjevalec (9. r.), Osnovna šola Rada Robiča, Limbuš
Boštjan Repovž, glavni ocenjevalec (6. r.), Osnovna šola Krmelj
Jerneja Bone, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica
Klavdija Cof Mlinšek, članica, Osnovna šola Vodice, Vodice nad Ljubljano
Nada Nikolič, članica, Osnovna šola Vojke Šmuc, Izola
mag. Sonja Rajh, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota

Fizika

dr. Jurij Bajc, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Samo Zanjkovič, član, Osnovna šola Ivana Cankarja, Ljutomer
Goran Bezjak, član, Zavod RS za šolstvo, OE Nova Gorica (do 4. 12. 2020)
Danica Mati Djuraki, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Kranj (od 4. 12. 2020)
Vesna Harej, članica, Osnovna šola Dravlje, Ljubljana

Biologija

dr. Jelka Strgar, predsednica, UL, Biotehniška fakulteta
mag. Bernarda Sopčič, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Polzela
Valerija Krivec, članica, Osnovna šola Žetale
Simona Slavič Kumer, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Murska Sobota

Kemija

dr. Iztok Devetak, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Tjaša Kampos, članica, Osnovna šola Venclja Perka, Domžale
dr. Stanka Preskar, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Novo mesto
Violeta Stefanovik, članica, Osnovna šola Franceta Bevka, Ljubljana

Geografija

dr. Blaž Repe, predsednik, UL, Filozofska fakulteta
Bojan Hozjan, član, Dvojezična osnovna šola I, Lendava
Andrej Krumpak, član, Osnovna šola Zalog, Ljubljana
Petra Jesenek Bračko, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor (do 4. 12. 2020)
Borut Stojilković, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana (od 4. 12. 2020)
Tinkara Mihačič, članica, Scuola Elementare Pier Paolo Vergerio Il Vecchio, Koper
Sandi Šarman, član, Osnovna šola Hudinja

Zgodovina

dr. Dragan Potočnik, predsednik, UM, Filozofska fakulteta
Elissa Tawitian, glavna ocenjevalka, Osnovna šola Ivana Cankarja, Vrhnika
Pia Ernestini, članica, Scuola Elementare Dante Alighieri, Izola
Vojko Kunaver, član, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Marjan Rode, član, učitelj v pokoju
Tatjana Sabo, članica, Dvojezična OŠ I, Lendava

Likovna umetnost

dr. Matjaž Duh, predsednik, UM, Pedagoška fakulteta
Vlasta Henigsman, članica, Osnovna šola Belokranjskega odreda, Semič
Natalija F. Kocjančič, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana
Andrej Velikonja, član, Osnovna šola Sladki Vrh

Glasbena umetnost

dr. Branka Rotar Pance, predsednica, UL, Akademija za glasbo
Inge Breznik, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Palmira Klobas Pečnik, članica, učiteljica v pokoju
Anamarija Krvišek Zavec, članica, Osnovna šola Turnišče
Mira Prel, članica, Osnovna šola Franca Lešnika-Vuka, Slivnica pri Mariboru
Zlatka Terlevič, članica, Osnovna šola Prežihovega Voranca, Maribor

Šport

dr. Branko Škof, predsednik, UL, Fakulteta za šport
Aleš Tuhtar, glavni ocenjevalec, Osnovna šola Sava Kladnika, Sevnica
Špela Bergoč, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Zlatka Gasparič, članica, Osnovna šola Rodica, Domžale

Domovinska in državljanska kultura in etika

dr. Damjan Mandelc, predsednik, UL, Filozofska fakulteta
dr. Marinko Banjac, član, UL, Fakulteta za družbene vede
Dejan Kokol, član, Osnovna šola Gornja Radgona
Miša Stržinar, članica, Osnovna šola Tabor, Logatec
mag. Klavdija Šipuš, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor

Tehnika in tehnologija

dr. Slavko Kocijančič, predsednik, UL, Pedagoška fakulteta
Gorazd Fišer, član, Zavod RS za šolstvo, OE Maribor
Samo Lipovnik, član, Osnovna šola Franja Goloba, Prevalje
Tatjana Vičič, članica, Osnovna šola Antona Žnideršiča, Ilirska Bistrica

Predmetna komisija za pripravo in izbor nalog za nacionalno preverjanje znanja za prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom**

dr. Mojca Lipec Stopar, predsednica, UL, Pedagoška fakulteta
Danila Hrovat, glavna ocenjevalka (9. r.), Osnovna šola Frana Albrehta, Kamnik
Nada Grčar, glavna ocenjevalka (6. r.), Osnovna šola Roje, Domžale
Milena Gvardjančič, članica, Osnovna šola Ivana Cankarja, Vrhnika
Maja Garbajs, članica, Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje
Janja Križnik, članica, Osnovna šola 27. julij, Kamnik
Katja Nađ, članica, Dvojezična osnovna šola I, Lendava
Maja Poljanšek, članica, Center za izobraževanje, rehabilitacijo in usposabljanje Kamnik
mag. Gregor Skumavc, član, Osnovna šola Antona Janše, Radovljica
mag. Aleksander Vališer, član, Center za vzgojo, izobraževanje in usposabljanje Velenje
Andreja Vouk, članica, Zavod RS za šolstvo, OE Ljubljana

** Člani so bili imenovani 7. 10. 2018.